

Bibliothèque numérique

medic@

**Charas, Moyse. Mosis Charas ...
Pharmacopoea Regia Galenica ...
Tomus secundus.**

*Genevae, Sumptibus Joannis Ludovici Du Four,
MDCLXXXIV, 1684.*

Cote : BUAJG Toulouse Res Med XVII C 123451

MOSIS CHARAS

MEDICINÆ DOCTORIS

& Regiæ Majestatis Anglicæ Medici-Chymici,

PHARMACOPOEA

R E G I A

C H Y M I C A.

GALLICE AB AVTHORE CONSCRIPTA,
jam verò Latina Lingua donata.

TOMUS SECUNDUS.

GENEVÆ,
Sumptibus JOANNIS LUDOVICI DU-FOUR.

M. DC. LXXXIV

INDEX CAPITUM
PHARMACOPOEÆ
REGIÆ CHYMICÆ;

Pars Tertia, continens
PRÆPARATIONES CHYMICAS.
LIBER PRIMUS

De Præparationibus Chymicis Vegetabilium.

CAP. I. De distillatione Vegetabilium in genere. pag. 3.	XVII. De Distillatione Seminum Cochlearia, Sinapi, Nasturtij, &c. 39
II. De Distillatione Radicum, deque variis substantiis ex illis eliciendis. 5.	XVIII. De Distillatione Baccarum Sambuci. 42
III. De Distillatione herbarum succulentarum, inter frigidas repositarum. 8	XIX. De Distillatione Baccarum Juniperi. 43
IV. De Acetosarum distillatione. 11	XX. De Distillatione Tritici, Secalis, Hordei, &c. 46
V. De Distillatione Aquarum calidarum, amararum, & odore carentium; Aliisque illarum præparationibus quovis tempore suscipiendis. 12	XXI. De Distillatione Leguminum. 48
VI. De Distillatione Absinthij. 14	XXII. De Distillatione Fabarum. 49
VII. De Distillatione Cochlearia, Nasturtij, aliarumque Plantarum humidarum, Anti-Scorbutica vi præditarum. 16	XXIII. De Lignorum Distillatione. 51
VIII. De Distillatione Melissæ. 19	XXIV. De Distillatione Ligni Rosarum. 52
IX. De Distillatione Foliorum Myrti. 20	XXV. De Distillatione Ligni, Guajaci. 54
X. De Distillatione Florum in genere. 22	XXVI. De Distillatione Fuliginis. 56
XI. De varia Rosas distillandi ratione. 23	XXVII. De Distillatione Fructuum, & primorum, Cucurbitarum, Cucumerum & Melonum. 58
XII. De Distillatione Flor. Lavendulæ. 29	XXVIII. De Distillatione Malorum Citriorum. 59
XIII. De Distillatione Flor. Rorismarini. 30	XXIX. De Distillatione Fructuum Rubi idæi & Fragorum. 71
XIV. De Distillatione Aquarum fragrantissimarum, ex Floribus Vegetabilium educi idonearum. 33	XXX. De Distillatione Nucum Juglandium. 72
XV. De Distillatione Spirituum Ardentium Odoratissimorum, Ex Foliis & Herbis odore pollentibus eliciendorum. 34	XXXI. De Variis Uva substantiis. 73
XVI. De Seminum & Baccarum, ac primo de Seminis Anisi Distillatione. 37	XXXII. De Vini Distillatione. 75

Tom. II.

† 2

Index Capitem.

XXXVIII. De Distillatione Manne.	89	LVII. De Extracto Resinas aut Magisterio Scammonij.	125
XXXIX. De Distillatione Camphoræ.	90	LVIII. De Extracto Resina, aut Magisterio Gialapa.	127
XL. De Distillatione Caryophyllorum.	92	LIX. De Extracto Panchymagogo.	128
XLI. De Distillatione Camphoræ.	95	LX. De Feculis.	130
XLII. De Distillatione Terebinthina.	99	LXI. De Salibus Vegetabilium.	131
XLIII. De Distillatione Mastiches.	98	LXII. De Sale Cardui Benedicti.	133
XLIV. De Distillatione Benzoini.	96	LXIII. De Sale Essentiali, Cremore, aut Crystallo Tartari.	134
XLV. De Distillatione Myrrhæ.	101	LXIV. De Crystallo Tartari Chalybeato.	137
XLVI. De distillat. Gummi Ammoniaci.	102	LXV. De Crystallo Tartari Emerico.	138
XLVII. De Tincturis Chymicis Vegetabilium.	104	LXVI. De Sale fixo Tartari, Ejusque in Liquorem solutione.	140
XLVIII. De Elixirijs.	105	LXVII. De Tartaro Vitriolato.	142
XLIX. De Elixirio Proprietatis.	107	LXVIII. De Sale Tartari Foliato.	145
L. De Extractis Vegetabilium.	109	LXIX. De Sale Volatili Tartari.	147
LI. De Extracto Opii.	111	LXX. De Tinctura Salis Tartari.	154
LII. De Laudano.	116	LXXI. De Sale Volatili Oleoso.	156
LIII. De Extracto Aloës.	119		
LIV. De Extractis Rhabarbari & Senna.	121		
LV. De Extracto Colocynthidis.	122		
LVI. De Extracto Esilæ.	124		

LIBER SECUNDUS.

Continens Præparationes Chymicas Animalium.

CAP. I. De Remedijs ex Homine desumptis.	159	X. De distillatione Cicconiarum.	184
II. De Præparatione Crurii humani.	161	XI. De Præparatione Apum, & Mellis ab illis confecti.	185
III. De Præparatione Chymica Sanguinis Humani.	164	XII. De distillatione Cere.	186
IV. De distillatione Urina.	166	XIII. De distillatione Asellorum, & Lumbricorum terra.	188
V. De distillatione Vipera.	168	XIV. De distillatione Cantharidum.	190
VI. De Præparatione Chymicis Cornu Cervini.	175	XV. De distillatione Formicarum.	191
VII. De Præparatione Bufonum.	180	XVI. De Præparatione Pavonis.	192
VIII. De Præparatione Ranarum.	181	XVII. De Præparationibus Castoris.	193
IX. De Distillatione Cancrorum Fluviatricum.			

LIBER TERTIUS.

Præparationes Chymicas Mineralium exhibens.

CAP. I. De Præparationibus Terrarum & Bol. rum, & data occasione, de Oleo Lactaristio seu Philosophorum.	195	IV. De Præparatione Calcis.	201
II. De Præparatione Aquarum.	199	V. De Præparationibus Lapidum Indici & Lineis.	206
III. De Præparatione Lapidum & Gemmarum.	200	VI. De Præparationibus Lapidis Hamatilis.	208
		VII. De Præparationibus Crystallo.	209

Index Capitulum.

VIII. De Preparationibus Coralij.	211	XL. De Auri depuratione per Camentationem, & per Antimonium.	295
IX. De Preparationibus Margaritarum.	214	XLI. De Expurgatione Auri per Mercurium.	295
X. De Preparationibus Talci.	216	XLII. De Calcinatione Auri per Cornu Cervinum.	296
XI. De Preparationibus Salis Communis.	218	XLIII. De Tincturis aut Extraktionibus Auri.	297
XII. De distillatione Salis Marini.	220	XLIV. De Preparationibus Argenti.	300
XIII. De Edulcoratione Spiritus Salis.	233	XLV. De Auri Expurgatione per Plumbum.	302
XIV. De Preparationibus Salis Nitri, & primo de simplicissimis.	226	XLVI. De Dissolutione & Crystallisatione Argenti.	304
XV. De Nitri fixatione.	228	XLVII. De Tinctura Argenti.	305
XVI. De Sale Polychresto.	230	XLVIII. De Luna Caustica, vel Lapide Infernali.	308
XVII. De Spiritu Nitri.	232	XLIX. De Preparationibus Ferri.	309
XVIII. De Aquis Fortibus, & de Aquis Regiis.	235	L. De Rocis Martis, Adstringentibus & Aperientibus.	314
XIX. De Preparationibus Aluminis.	239	LI. De Sale Martis.	317
XX. De Preparationibus Salis Ammoniaci.	241	LII. De Vitriolo Martis.	319
XXI. De distillatione Spiritus Vrinosi Salis Ammoniaci.	243	LIII. De Tincturis Martis.	321
XXII. De distillatione Spiritus Acidi Salis Ammoniaci.	246	LIV. De Extraktionibus Martis, illiusque Sublimatione in Flores.	324
XXIII. De Preparationibus Vitrioli.	250	LV. De Preparationibus Cupri.	325
XXIV. De Precipitatis, Terris, aut Sulphuribus Vitrioli.	253	LVI. De Transmutatione Cupri & Viridis Aeris in Vitriolum.	328
XXV. De distillatione Vitrioli.	255	LVII. De distillatione Crystallorum Venenis.	330
XXVI. De Spiritu Vitrioli dulci, & nonnullis aliis Spiritibus Vitrioli.	259	LVIII. De Preparationibus Plumbi.	333
XXVII. De Sale & Terra Vitrioli.	262	LIX. De Sale & Magisterio Saturni.	335
XXVIII. De Sulphuris Preparationibus.	263	LX. De distillatione Plumbi.	339
XXIX. De Magisterio, aut Lacte Sulphuris.	265	LXI. De Balsamis Saturni.	341
XXX. De distillatione Sulphuris.	266	LXII. De Stanni Preparationibus.	342
XXXI. De Sale Sulphuris.	268	LXIII. De Floribus Stanni.	344
XXXII. De Preparationibus Arsenici.	272	LXIV. De distillatione, pluribusque aliis Plumbi preparationibus.	346
XXXIII. De Preparationibus Ambre Griseae.	276	LXV. De Preparationibus Mercurij.	348
XXXIV. De Preparationibus Succini.	278	LXVI. De Expurgatione Argenti vivi & illius in Cinnabarin transmutatione.	355
XXXV. De distillatione Succini.	280	LXVII. De Precipitatis Rubris Mercurij.	357
XXXVI. De Metallis in genere.	282	LXVIII. De Precipitatis Mercurialibus, Flavis, & Rosae Coloris.	360
XXXVII. De Auri Preparationibus.	284	LXIX. De Precipitatis Mercurij albis.	362
XXXVIII. De Calcinatione immersiva Auri, per Aquam Regiam, Vbi obiter de Auro fulminante.	288	LXX. De Sublimato Corrosivo.	366
XXXIX. De Calcinatione Auri immersiva, Quattatione dicta.	288		

Index Capitum.

LXXI. De Sublimato Dulci.	369	Medicus in usum adhibeat Liquorem	
LXXII. De Liquoribus Mercurialibus.	371	Glacialem Antimonij, & qui effectus ex	
LXXIII. De Antimonio in genere.	373	hoc expectandi.	392
LXXIV. De Vitro Antimonij.	374	LXXXII. De Pulvere Emetico, de Spiritu	
LXXV. De Crocis Antimonij.	377	Vitrioli Philosophico, & Bezoartico Mi-	
LXXVI. De Regulo Antimonij.	379	nerali.	394
LXXVII. De Regulo Martiali.	381	LXXXIII. De Sulphure Antimonij.	397
LXXVIII. De Floribus Antimonij.	383	LXXXIV. De singularibus quibusdam	
LXXIX. De Antimonio Diaphoretico.	385	Antimonij Preparationibus.	399
LXXX. De Liquore Glaciali Antimonij.	388	LXXXV. De Bismuthi Preparationi-	
LXXXI. Quibus Modis Dom. Peleginus		bus.	402

P A R S Q U A R T A.

Exhibens varia Remedia singularia, Ex pluribus Authoribus celeberrimis de prompta, Et nonnulla ab Eruditis & curiosis communicata.

		Ophthalmica præstantissima.	414
		Paralytica & Apoplectica.	415
		Antipodagrica.	ibid.
		Antiscorbutica.	ibid.
		Theriacalis.	ibid.
		Vita regia.	416
		Viridis Hartmanni correctæ.	417
		Balsama.	
		Bezoarticum.	417
		Hystericum.	ibid.
		Vulnerarium insigne.	ibid.
		Aliud.	ibid.
		Clareta.	
		Antimoniale.	418
		Stomachicum.	ibid.
		Collyria.	
		Collyrium vel Aqua Ophthalmica D. D.	
		Dacquin.	419.
		Cæruleum.	ibid.
		Cremores.	
		Tartari solubilis.	419
		Emeticus solubilis.	420
Aquæ.			
Apoplectica.	406		
Benedicta Serpilli.	ibid.		
Bezoartica.	ibid.		
Lithontripica Quercetani.	407		
Alia ejusdem.	ibid.		
Columborum Cosmetica.	ibid.		
Alia.	408		
Cosmetica.	ibid.		
Diuretica D. D. Daquin.	ibid.		
Alia.	409		
Ant-Epileptica Langii emendata.	ibid.		
Faciei maculas delens.	410		
Febrifuga.	ibid.		
Ad Gonorrhæam virulentam inveteratam			
Quercetani.	ibid.		
Ad affectus gutturis Schroderi.	411		
Ant-Epileptica Hirundinum correctæ.	ibid.		
Hystericæ. Alia,	ibid.		
Bryonia composita.	412		
Alia.	ibid.		
Imperialis.	413		
Mirabilis.	ibid.		
Antinephritica correctæ D. de Bellegarde.			
413.			
Aromatica præstantissima.	414		

Index Capitum.

Electuaria.		Olea.	
<i>Cholagogum</i> Sylvii.	420	<i>Ant-Epilepticum.</i>	431
<i>Hydragogum</i> Ejusdem.	ibid.	<i>Liquor vel Oleum Antimonij.</i>	ibid.
		<i>Ad Surditatem.</i>	432
Elixiria.		Opiatæ.	
<i>Cephalicum.</i>	421	<i>Antihysterica.</i>	432
<i>Hystericum.</i>	ibid.	<i>Odontalgica.</i>	ibid.
<i>Proprietatis Antiscorbuticum.</i>	ibid.	<i>Dentifricia.</i>	433
<i>Stomachicum.</i>	422		
Emplastra.		Pastæ.	
<i>Abbatis Gratia.</i>	422	<i>Ad manuum detersionem.</i>	433
<i>Matricale roborans.</i>	423	<i>Alia.</i>	ibid.
<i>Ad Scrofulas.</i>	ibid.		
Febrifuga.		Pilulæ.	
<i>Pulvis.</i>	423	<i>Cachectica.</i>	434
<i>Alius Riverii.</i>	424	<i>Diuretica.</i>	ibid.
<i>Alius illi adscriptus.</i>	425	<i>Febriles Sennerti.</i>	ibid.
		<i>Hydragoga.</i>	435
		<i>Ad sædos virginum colores.</i>	ibid.
		<i>Pectorales.</i>	ibid.
Fcl.		Pulveres.	
<i>Bovis Cosmecticum.</i>	425	<i>Arihriticus.</i>	435
		<i>Adstringens.</i>	436
		<i>Bezoarticus insignis.</i>	ibid.
		<i>Causticus.</i>	ibid.
		<i>Dentifricius.</i>	437
		<i>Ant-Epilepticus eximius.</i>	ibid.
		<i>Sarcoticus.</i>	438
		<i>Tormina puerperarum sedans.</i>	ibid.
		<i>Violarum.</i>	ibid.
		<i>Viperinus elegans.</i>	439
Lapides.		Salia.	
<i>Admirabilis.</i>	427	<i>Cachecticum Chalybeatum.</i>	439
<i>Contrayerva.</i>	426	<i>Diureticum.</i>	ibid.
<i>Medicamentosus.</i>	ibid.		
<i>Philosophorum, ad Vlcera.</i>	ibid.		
Linimenta.		Spiritus.	
<i>Ad Hemorrhoidas.</i>	428	<i>Ant-Epilepticus.</i>	440
<i>Ad Herpetes.</i>	ibid.	<i>Anti-Scorbuticus.</i>	ibid.
<i>Ischiadicum.</i>	ibid.	<i>Theriacalis.</i>	441
<i>Variolarum cicatrices prohibens.</i>	429	<i>Vierinus.</i>	ibid.
<i>Vomitum compefcens.</i>	ibid.		
<i>Somniferum.</i>	ibid.		
Liquores.			
<i>Hyacinthinus Antimonialis.</i>	430		
<i>Hystericus.</i>	ibid.		
<i>Viridis aris causticus.</i>	ibid.		
<i>Lac Virgineum.</i>	426		
Mucilagines.			
<i>Ad Manuum & Ani fissuras.</i>	431		

Index Capitulorum.

Syrupi.		Trochisci.	
<i>Epilepticus.</i>	442	<i>Caustici.</i>	445
<i>Scorbuticus Foresti.</i>	ibid.	<i>Odorati, Aviculæ Cypriæ.</i>	ibid.
		<i>Alij.</i>	ibid.
		<i>Alij pretiosiores.</i>	446
Tabellæ.		Unguenta.	
<i>E Croco Martis.</i>	442	<i>Ad Ambustæ.</i>	446
<i>Diuretica.</i>	443	<i>Flavum.</i>	447
<i>Gonorrhæam sistentes.</i>	ibid.	<i>Nigrum.</i>	ibid.
<i>Ad Herniam.</i>	ibid.	<i>Ophthalmicum probatissimum.</i>	ibid.
<i>Pectorales.</i>	ibid.	<i>Ad Pisces capiendos.</i>	448
		<i>Viride.</i>	ibid.
		<i>Diacetate Helmontij.</i>	449
Tela.			
<i>Cerata pro Paropis Muliebribus.</i>	444		
<i>Mammis à partu imponenda.</i>	ibid.		

PHAR.

PHARMACOPOEÆ

REGIÆ

PARS TERTIA.

Continens Præparationes

CHYMICAS

Ordo & Dispositio istius Partis.

Nrima necessitudine cum Pharmacia Galenica & Chymica jungantur, mutuūque & perpetuum sibi præbeant auxilium, operæ pretium me facturum credidi si a limine hujus operis generalia quædam afferrem ad utriusque cognitionem conducentia. Eapropter leviter tantum attingam, & obiter, quæ jam ante à me dilucidata fuere, at vero ad praxim eadem revocaturus sum, usum toto hujus Partis decursu, qua de Præparationibus Chymicis, traditurus.

Pharmacia Chymica, non secus ac Galenica, versatur circa Vegetabilia, Animalia & Mineralia, quæ materia sunt & subiectum utriusque operationum, ex quibus concinnat remedia idonea morborum aut mitigationi aut curationi: Porto cum Galenica tritis tantum & vulgatis utatur mediis, ad separationem partium quæ aut improbæ aut inutiles iudicantur, satisque illi sit purgasse, infudisse, coxisse, contudisse, aut ad usum miscuisse eas quæ illi optimæ videntur, Chymica intima scrutatur mixtorum, summo artificio ab invicem secretura partes omnes hæc

Tom. II.

A

constituentes, eadem ab inquinamentis, sensibus non obviis liberatura, ut eo pacto substantiis puris, præcipuis illorum & essentialibus maxime partibus extricatis, idoneas illas præstet producendis speratis cum efficacia effectibus.

Nihilominus tamen in hoc materiæ & scoporum concursu, utrique Pharmacie communibus, Chymica Pharmacia, utut excellentissima, plurima instrumenta & media Galenicæ familiaria sibi adsumit, et si præter prædicta non exiguus aliorum numerus ab ea in usum adducantur, atque illius industria quotidie nova in publicum prodeant, quando mixta, adhibita accurata diligentia, in particulas diducere & divellere molitur.

Tertiam hanc partem in tres libros distinxî, Priore illorum vegetabilium preparationem adduco, quandoquidem e mixtorum genere hæc primo oculis obvia sunt in superficie terræ, nobis maxime familiaria, segetem remediorum uberrimam præbentia. Succedunt his Animalia, Libri Secundi subiectum, non eo solum nomine quod cum ex vegetabilibus maxima illorum pars alimentum trahens, variæ partes quodammodo exinde vires suas mutuari videantur, derivandas in insignem remediorum numerum, quæ componunt, sed præterea quod plurima illorum in alimentum nostrum cedant: Mineralia tandem Tertiî Libri materia futura sunt, quod cum fere omnia in terræ visceribus abscondita lateant, non æque nobis familiaria sint, laboremque requirant improbum, ignemque vehementiorem, majusque artificium quam in Vegetabilium aut Animalium præparatione adhibendum sit.

At cum in id præsertim incumbam, ut media & tutiora & faciliora ad feliciter perficiendas operationes omnes Chymicas in apertum prodeant, id sincero animo exhibiturus sum quod quotidie ad praxim revoco, præparationes cognitu necessarias cunctas ad unam exhibens, quas propriis manibus trivero; ea ratione mentem meam explicaturus, ut quas traditurus sum nitide proponens, nullo negotio à me prætermittendæ in cognitionem veniant, dummodo artis periti antea consulti fuerint, eorumque ergasteria frequentata, nec desint genium, instrumenta, aliæque ad finem consequendum necessaria.

Spero præterea, cum Præparationes meæ Rationi & Experientiæ innitantur, ambagesve ac prolixos sermones, plurimis authoribus in delitiis, à me abesse velim, quam inibo viam nemini improbandam esse, atque in optimam partem acceptum iri quod illarum vires, doses ac in usum flectendi rationem in medium adduxerim, deductas ex constitutione mixtorum, ac examine precipuarum partium illa componentium; variis item alterationibus quas à præparatione subeunt, ac tandem ab exploratis non semel illorum effectibus.

L I-

LIBER PRIMVS.

De Præparationibus Chymicis Vegetabilium.

CAPVT PRIMVM.

De Distillatione Vegetabilium in genere.

Vegetabilium numeri amplitudo cum minor non sit totius terræ superficie, insignisque illorum differentia, & quoad figuram & quoad facultates, cum limitibus nullis, uti neque numerus, describantur, mirum ne sit, si cum Chymia ab omni ævo studio adhibuerit excogitandis rebus necessariis ad facilem mixtorum præparationem, nulla non die illi occasiones occurrant ad praxin media illa adducendi, imo quamplurima nova adjiciendi ad facilius scopum propositum consequendum facientia.

Distillatio, quanquam omnibus obvia, inter operationes primas fere obtinet, qua Chimia utitur ad præparationem & partium Vegetabilium purgationem; imo Animalium & Mineralium. Etsi vero Ars Distillatoria Galenicæ Pharmacis ignota non sit, imo jampridem illam in usum duxerit ad ordinariam Aquarum sibi familiarium præparationem, non tamen gloriari potest quasi culmen perfectionis in hac operatione attigerit, utique quasi docuerit rationem separandi & distinguendi ab invicem partes ex quibus mista constituuntur, cum enim trita tantummodo infisteret viæ, mediis solum & organis, è trivio usa, neque illi curæ fuerit notitia sexcentorum aliorum quæ Pharmacis Chymicæ quotidie in manus veniunt, successus operatos ideo consequi non potuit, neque legitimam analysin mixtorum quæ distillationi subicere adgressa est.

Lectio Scriptorum, Mesuës, Auicennæ, Serapionis, Rhasis, aliorumque priscorum authorum Galenicorum, Græcorum & Arabum, qui rei Pharmaceuticæ descriptionem tradidere, veritatem rei apertam faciet, illudque in confesso esse jubebit Pharmacis Galenicæ famam periclitari nisi à Chymica plurimas præparationes præstantissimas mutuatis habeat, easdemque in usum trahat, fulciendi ergo, & melius statuminandi opus cui se accingit.

Cum porro varia Vegetabilium indoles, diversa compages, & collectio magis aut minus arcta partium ea constituentium, peritum artificem non solum ad diversum Ignis regimen, sed & ad varia comparanda Vasa, aut organa, quæ illi familiaria esse debent ad diversimodam materiæ sibi subiectæ præparationem, ac præsertim distillationem, nitide traditurus sum & adducturus varias methodos, quibus insistere debet Pharmacopœus, respectu habito ad variam partium Vegetabilium indolem quas distillationi subicere intendit; Neque quoque prætermisurus sum rationem quam inire debet cum uno eodemque tempore illi distillandæ offeruntur plurimæ partes substantia à se invicem discrepantes, imo & nonnunquam necesse habet partes nonnullas animalium & mineralium illis admiscere.

Præcipuus Distillationis effectus est, caloris ope, Mixtorum (sed præsertim Mineralium) partium fluidarum resolutio, ab aliis Vaporum specie secretio, horum demum collectio, ac guttatim, vel stillatim, per vias ab artifice illis destinatas effluxus.

Vt plurimum Chymia tres diversas substantias in liquoribus, quos ex vegetabilibus per distillationem extrahit, animavertere solet, Aqueam, Spirituosam & Oleagineam, quibus commixta aliquando deprehenditur quarta, una cum cæteris e quibusdam plantis prodiens, videlicet Salina Volatilis: Aquea, Phlegmatis nomine donata, à cæteris mixti partibus non difficili negotio divellitur, cum igne impellitur: Magna præ cæteris copia redundat, sed omnium minime est efficax; neque propterea parvifacienda, nam præterquam quod cæterarum substantiarum aliquando activitatem nimiam moderari potest, nonnullas quoque mixti partes essentielles continet; quas secum in distillatione evehere solet, quo fit ut incorrupta pluribus mensibus permanere possit, imo per annum integrum, necnon insignes effectus aliquando edere semper observabiles, imo in ipsis plantarum Aquis stillatitiis, sapore & odore omni fere destitutis.

Substantia Spirituosa partium essentialium distillatione elicitarum altera est, quàm universa Chemicorum cohors unum ex principiis activis statuit sub Mercurij nomine: In illa animadverti solet Aciditas quædam odori juncta qui plantis inesse potest. Durabilior, atque eminentiores ac efficaciores effectus in ea quam in Aquea deprehendere licet.

Substantia Oleaginea, à Chymicis quoque inter principia activa reposita, Sulphuris nomine in distillatione evehi solet cum Aquea & Spirituosa: flammam concipit, cæterisque substantiis, si purissima sit, eminet & supernatat; ad fundum vero præceps abit si partes quæpiam salinæ aut terrestres remixtæ sint: Prædicta substantia in se concipit id quod plantæ

aro-

aromaticæ præstantissimum obtinent, odorem exhibet acutum, saporem acrem, & pro Quinta Aromatum Essentia habere licet : Dintissime asseruari potest, dummodo ambientis injurias non experiatur.

De his Principiis plura addere animus non est, cum sat multa initio primæ partis hujus Pharmacopœæ adduxerim : missam quoque facturum substantiam volatilem salinam nonnunquam illi admistam, eo quod deinceps occasio non defutura est illam manifestam faciendi, speciatim cum de Distillatione singularium quorundam Vegetabilium agendum mihi fuerit, cujus methodum suo loco traditurus sum.

CAPVT SECVNDVM.

De Distillatione Radicum, Deque variis substantiis ex illis eliciendis.

NOnnullæ quidem plantæ absque caulibus nascuntur, aliæ absque floribus, aliæ sine seminibus, plurimæve aliis productionibus, plantarum familiæ accensendis, nulla vero absque radice quapiam visa est; ex illa quippe reliquæ partes materiam ad nutritionem eliciunt, incrementum & subsistentiam, imo & partium quarumvis figuram adsumunt. Nec immetito id quoque statuendum, non magis possibile esse ut fiant id quod sunt absque radice, quam ut eadem radix sit id quod est, nisi semen, ex quo emerit, præcesserit, aut saltem ab aliquo radici analogo divulsa sit, cui vis insita fuerit speciem multiplicandi, cujusmodi in croco &c. observatur : uti & etiamnum ponendum eandem subsistere non posse, neque partes, quæcunque nobis conspicuæ sunt, producere, Terræ auxilio destitutam; quæ illi uteri aut matricis vicem præbet; Absque Solis efficacia, calorem illi necessarium suppeditantis; Absque Aquæ subsidio, ad ipsam deferentis quicquid Terra, ad ejus essentiam necessarium continet & subministrat, incrementum & perfectionem aut statum, ut denique eorum in singulas partes distributio fiat : Illud quoque ratum esse debet Radicem, earum præsertim plantarum quæ quotannis intereunt, ad partes ex ipsa oriundas nequaquam vires, quas in illas transfundit immisuram, nisi & ipsi eadem prius insitæ fuissent: Quamobrem quasi in compendio præcipuæ vires, quas in cæteras plantæ partes diffundere apta nata est deprehenduntur, dummodo eo tempore collecta fuerit quo se accingit ad productiones suas exserendas, quod solet esse finis hyemis aut veris initium.

Sed quamvis hi respectus artificem impellere debeant ut magno æstimet optimas partes & facultates, quibus plurimæ radices præditæ sunt, Chemicas illarum præparationes multiplices instituat, Distillationi

A. 3

tamen illæ minus quam cæteris operationibus subjiuntur, quam solum in quibusdam radicibus aromaticis adhibere solet, quarum partes præcipuas facile hoc pacto educere potest, Atque ab his initium exemplorum Distillationis ducendum esse existimavi, quæ hoc in opus adferre decrevi.

Distillatio *per Descensum* dicta, ejusmodi in Radicibus locum nequaquam habet, uti neq; illa quæ *ad Latus* vocatur, nam præter consumptione imminuentem portionis optimæ partis quæ radicibus inest, utiles illarum facultates alterationem manifestam profecto subirent, ab ignis immediato contactu illas invasuri; Sed ad hoc opus Distillatio Recta vel per *Ascensum*, requiritur, eligendo Menstrua, aut dissolventia idonea, in quibus non solum dissolvi queant partes purissimæ & dissolutioni idoneæ harum radicum, sed & quorum ope illæ sursum evehi queant vaporis forma, ope distillationis, demum in liquorem, quas resolutas excipiat Recipiens ei rei dicatum.

Eam in rem valent cucurbitæ vitreæ, lapideæ, (*de grés*) aut fictiles vitreæ, Alembicis vitreis instructæ, si distillationi exponenda sit exigua Radicum quantitas: Sed si major copia distillanda fuerit, ad hoc opus requiruntur Refrigeratorium majus aut minus, vel Vesicæ cupreæ stanno intus obductæ, coopertæ Alembico, capite Mauri dicto, instructæ Serpentino, dolium aqua frigida refertum transversim pertransiente.

Vna eademque methodo distillandæ radices Valerianæ, Imperatoriæ, Angelicæ, Meu, Carlinæ aliarumque plantarum aromatica vi imbutarum, spiritibus turgentium, nonnullis oleagineis, imo & salinis, volatilibus & fixis.

Accipiantur, exempli gratia, libræ tres cujuscumque è dictis radicibus siccatæ, quibus exacte contusis, & magnæ Cucurbitæ vitreæ immixtis, affundantur aquæ melissæ stillatitiæ libræ sex, vini albi optimi tantumdem, ad id opus electa Cucurbita ejus capacitatis ut quarta circiter illius pars vacet; demum adaptato illi Alembico vitreo, lutoque utroque munito, cum recipiente Alembici rostro adpenso, cuncta hæc per tres aut quatuor dies in digestionem sinantur ad ignem cinerum lenissimum, aut supra furnum Pistoris, vel fornacem hypocausti; Postmodum Cucurbita in Balneo arenæ collocata, distillatio instituenda erit igne moderato, qui tamdiu duret quousque aqua inde stillans saporis & odoris fere expers fuerit; quo tempore permittendum ut vasa sponte refrigerent, post colandæ & exprimendæ materiæ in cucurbitæ fundo superstitæ, dehinc claresfacto liquore, humiditatis superflue, ope ignis lenis, procuranda evaporatio ad legitimam Extracti consistentiam, quod seorsim in vase Faventino accurate occludendo adservandum.

Magna

Magma quoque exsiccari potest, comburi, in cineres deduci, Eluviari, quo per filtrum transmissio, consumptaque ad coagulationem usque salis humiditate, hoc commiscendum Extracto & cum illo adservandum.

Optimum erit si liquor distillatus rectificatus fuerit, Balneo Cinerum, aut Arenæ, igneque moderatissimo, eliciendo spiritum subtilissimum, illique conjunctum Salvolatile, imo Aquam spirituosam, cuius etiamnum comes erit Olei odorati tantillum, supernantis liquori, quod separandum, & seorsim reponendum in exigua lagenâ vitrea, densa, accurate obturanda, ut pote essentia eximia, & efficax: Aqua in fundo cucurbitæ residua, cum virium prope sit expers, vix Officina digna est.

Extractum ea ratione præparatum, cum nihil insigne præ se ferat, præter radicis partem salinam fixam, quod partes cunctæ volatiles, & maxime utiles per distillationem ad superiora evectæ sint, vix solum quicquam generosum edere valet; at vero optime in usum duci potest si in aqua spirituosa dissolutum fuerit, cui quoque vigor accedere potest addito spiritu volatili, ejusque comite oleo simul distillatione elicto; hoc aliquot drachmis sacchari purissimi pulverisati commixto, cujus opemintima potest fieri conjunctio istius olei, illique adfinium, cum quibusvis liquoribus aqueis.

Substantiæ à me modo commemoratæ potentissime humorum putredinem coercent, nec non aëris inquinamenti obsistunt: Eapropter felicissimo eventu in omnibus affectibus epidemicis adsumuntur, imo ipsa Peste: Commisceri possunt, & simul exhiberi, sicuti à me dictum, variorum illarum substantiarum sua quæque justa proportionem; aut seorsim dari, ratione habita morbi indolis & ægri virium.

Dosis spiritus optime rectificati, admixto sale illius volatili, est à scrupulo ad drachmam, Aqua spirituosa porrigitur ab unciiis duabus ad sex, imo etiam octo, Oleum exhibendum à guttis duabus ad septem usque vel octo; Extracti dozis, remixto sale ejus fixo, à semidrachma ad drachmas duas.

Cunctæ partes illæ, quanquam diversæ, in unum eundemque finem conspirant, corroboracionem videlicet cordis, cerebri partiumque omnium principum; humoresque malignos, per habitum corporis excludi idoneos, per sudores aut insensibilem transpirationem expellendos. Respondebit eventus pro majori aut minori dozi accepta: Extracto vis nonnulla purgans inest, ratione salis fixi illi inexistens, quamobrem commodissime cæteris medicamentis purgantibus commisceri potest, adversus morbos ad quos cæteræ partes utiles, modo à me memoratæ, in usum adducuntur.

Oleum stillatitium in unum corpus convenire & coalescere potest, oleo Nucistæ expresso commistum, atque inde confici Balsamus peragendus, exigua pyride, aurea, argentea, aut eburnea includendos Balsamus ille cognomine radice è qua eductus fuit donandus, acceptus tum ob odoris suavitatem, tum ob vim nobiles partes corroborandi, præsertim cerebrum, naribus illum immittendo, temporibus admo-
vendo, & supra cranii futuras.

CAPVT III.

De Distillatione Herbarum succulentarum, inter frigidas repositarum.

ET si non immerito usus succi, aut decocti herbarum humidarum & odore carentium, præferatur Aquis ex illis per distillationem extrahendis; Illud porro concedendum sit sal fixum herbis inhaerens vix sursum evehi, per distillationem obrinendum, attamen aquis ejusmodi carere vix licet, si modo ægris gratiæ debentur, saporem succorum aut decoctorum respuentibus: Adde quod non quovis tempore præsto sunt herbe, quod omnes fere hyemali tempore intereant, Decoctum vero, aut succus plurimis diebus incorrupta servari nequeunt, nisi ab humore superfluo liberata fuerint, corruptionis illorum causa; vel substantia illorum liquida in crassiorem commutata sit; vel deputatione illorum facta, clarificatione, & cum saccharo aut melle coctione, ad illum statum deducta fuerint per quem diutius adservari queant, Syrupi videlicet formam.

Herbæ prædictæ, uti neque radices à me memoratæ, per descensum aut ad latus distillantur, neque enim hoc pacto vlla legitima separatio partium puriorum ab impuris sperari potest, vixque obrinere licet ne posteriorum pars maxima cum prioribus effluat ac illis commisceatur; Eapropter tantum Distillatio per ascensum, vel Recta, adhibetur, quippe quæ sola in vapores solvere, ac dictarum herbarum liquorem subtilissimum evehere potest, qui demum in alembico colligantur, ac gustatim inde, aut instar filamentorum aqueorum per rostrum dicti instrumenti in recipientes distillent.

Varia debent esse Vasa, diversumque ignis regimen, pro varia herbarum distillandarum natura; Neque enim tantæ capacitatis vasa esse debent, atque accuratius ignis regimen requiritur ad eas quæ tenuis sunt substantiæ, frigidas judicatas, quam ad eas quarum substantia crassior est, commixtas habentes partes calidas: Ad priorum distillationem usurpantur vasa vitrea. vel, si defuerint, lapidea, (*de grés*) aut fictilia, in-
terius

interius vitreata; Instituitur & illarum distillatio in maris Balneo aut Vaporoso: Posteriorum verò in vasis cupreis stanno interius obductis; quorum quædam Refrigeratoria dicta, parte superiore, vapores, ut ignis è materiis substratis elevatos excipiente, aquam frigidam continere debent, utilem condensandis illis vaporibus, Recipiente demum excipiendis: Alia, magnæ Vesicæ dicta, superna parte gerunt Alembicum, cui à figura capitis Mauri nomen impositum fuit, rostrum habens adjunctum, dictum serpentinum, aut anguinum, diversimode inflexum, transversim dolium aqua frigida plenum pertransiens: Hæc Refrigeratoriis præferri solent, eo quod elati vapores plus refrigerij nanciscantur, faciliusque ideo resolvantur, in transcurso nacti magnam aquæ frigida copiam, cum in priori nullum aliud refrigerium obtineant quam quod communicare valet exigua aqua Recipiente contenta.

Posteriora hæc ex duabus constant partibus, quarum inferior, materias distillationi dicatas continens, figuræ rotundæ est & depressæ, ad summum altitudinis octo aut septem pollices obtinens; superior capellæ formam obtinens, proportionem in basi sua respondens latitudini vasis inferioris quod excipere debet, multo latior est & excelsior Capellis vulgaribus; Poteest & huic adcommoari, & circum circa quasi ferrum minari, pyxis cuprea altior & amplior, muri ambientis vices gerens, aquæ copiam non exiguam continens, quæ capellam undique cingens, ac per vices affusam recentem aquam excipiens, vaporum ex materia substrata elatorum resolutionem faciliorem & celeriore reddidit; quin etiam empyreumatis odorem, quem aquæ in ejusmodi vasis distillate facillime contrahunt, præcavet: Vasa illa Rosaria vocantur, quia vulgus ad Rosarum distillationem illis utitur: imo & adhibens capellas plumbeas inconsiderate, vapores enim è materiis fuscitati, ad occursum partis interioris capellæ certissime illam erodunt, plurimasque particulas exinde abstrahunt, quibus proculdubio aquæ qualitas, illam dissolvantis & abradentis, alterationem suscipit; sapor subdulcis, & pulvis candicans, ad aquæ fundum paulatim secedens, luculenta eventus indicia præbent; sicuti sapor acer, & pulvis viridescens in fundo aquarum in vasis cupreis stanno non obductis subsididens, manifestissimum faciunt æris particulas abrafas & dissolutas secessisse.

Cum porro inter metalla solum stannum vaporibus ex herbis distillandis suscitari solitis obistere valeat, neque exesioni, neque dissolutioni obnoxium, summa cura adhibenda est ut vasa cuprea, distillationi peragenda dicata, stanno interiori parte accurate obducantur: Imo forte satius esset capellas ex stanno purissimo & sonoro confectis uti, dimissis cupreis stanno obductis, commodissime tamen in usum venire.

Tom. II.

B

possunt capellæ plumbeæ ad distillationem aquarum solani, plantaginis, rosarum albarum, pedunculorum rosarum, & similium, collyriis destinatarum, aliisve usibus externis, eo quod conjunctæ illis plumbi particulae intendunt prædictarum aquarum efficaciam.

Balnei maris, aut Vaporosi, calor cum insufficiens sit excalefaciendæ illi copiae materiæ quæ in ejusmodi vasis continetur, præsertim in ambobus prioribus, ignis immediatus ex carbonibus accensis usurpari solet, sed accurato regimine opus est, quamobrem earundem fornacum ostiola, aut registra, referanda aut claudenda opportune, ad augmentum aut decrementum caloris pro re nata: Satis tamen aliquando esse possunt Balnea Cinerum, aut Arenæ sub Rosario, præsertim cum distillandæ sunt herbæ integræ aut incisæ citra ullius humoris additamentum; aut si distillandus est alicujus plantæ succus, à quo intensiori vis refrigerans infringi posset.

Optima methodus distillandi plantas humore multo madentes, atque præstantissimarum quas continent partium eliciendi ratio est per succi illarum extractionem, illum prius depuratum distillationi subjiendo: Non opus hic est methodum tradere cui insistendum ad extractionem & depurationem quorumvis succorum, cum hanc iampridem enarraverim capite primo partis secundæ hujus Pharmacopœæ, ubi de Galenica succorum præparatione; Sed opportunum fuerit animadversiones quasdam attulisse de varia succorum indole, naturam redolentium plantarum è quibus educti sunt, ut videlicet non solum ratio habeatur diversitatis substantiarum illas constituentium, sed præsertim copiae illarum quæ in unaquaque dominium supra cæteras obtinent, quo vasa idonea possint eligi, ignisque eo modo regi, ut in aqua distillata reperiatur id quod per distillationem sursum promovendum est; non neglecta interim parte salina, cum succi facibus semper residua, aut in magmate herbarum è qua fuit eductus.

Cucurbitis vitreis, argillaceis, aut fictilibus vitreatis, quibus adaptandi alembici vitrei, commodissime infunditur succus depuratus foliorum Nymphææ, Sempervivi majoris & minoris, Umbilici veneris, Lactuæ, Solani, herbarumque simili humore plurimo scatentium; paucissimis vero partibus salinis, paucissimis sulphureis, quæ distillantur Balneo Mariæ, aut Vaporoso, cum magis qualitas refrigerans quam aquarum distillandarum copia exquiritur: At vero si distillatione eliciendum id quod in dictis plantis maxime essentiale est, adhibendum est Balneum Cinerum, imo & Arenæ, sed moderatæ caliditatis: Ea enim ratione aqua particulas quasdam volatiles spirituosas, utcumque salinas, comite nonnulla aciditate, quæ conservationi conducunt, imo & efficaciam addunt

addunt, secum abstrahit & sursum evehit : Sal etiam fixum in herbarum magmate disquirendum, in aqua distillationeeducta diluendum, etsi minima quantitas ab iis expectanda labori extractionis supersedendum moneat.

Distillari necnon potest Succus, imo folia viridia dictarum herbarum, incisa aut integra in Rosario, cui impositus sit Alembicus ex stanno puriori & sonoro fabrefactus, vel cupreus stanno obductus, Balneo cinerum aut arenæ superimponatur, atque eo modo præstantissimæ aquæ educi possunt, dummodo regimen ignis, dum distillatio peragitur, accuratum fuerit, cura que fuerit ne adurantur materię distillandæ, cum humor omnis prope jam absumptus est.

Non insignis in Aquarum viribus, uti neque in earum usu observatur discrimen, Frequentissimus est ad æstum febrium extinguendum, humorumque biliosorum effervescentiam sedandam, sicuti & ad somnum invocandum, illas exhibendo ab unciiis duabus ad septem vel octo, scorsim aut commixtas syrupo cuiuspiam idoneo, Iulepi forma; Exterius quoque adhibentur, tam ad cutis lævorem conciliandum, quam ad rubores delendos, tum ad erysipelas curandum, ac omne herpetis genus, inflammationesque externas extinguendas : Aqua Solani in postremis hisce affe&ibus vulgatissima est, sed ore adsumeunda rarissime præscribitur, forte tantum gargarisanda.

CAPVT QVARTVM.

De Acetosarum Distillatione.

QVandoquidem magna adest affinitas inter varias Oxalidum species cum herbis à me modo memoratis, eodem omnes igne distillandæ videntur, eademque eam in rem vasa usurpanda, At cum in prædictarum Acetosarum succo sal quoddam essentielle acido tartareum contineatur copiosius, sed admodum à sale herbarum, de quibus superiori capite à me actum, discrepans, cuiuseductio à me prætermissa est, quodque nisi summa cura adhibita elici potest, mei officii esse credidi methodum illam in medium afferre.

Non exigua Oxalidis succi extrahenda copia est, eo tempore collectæ quo in semen erumpere incipiens illius humiditas rite digesta est, ac qualitates ad summum vigorem evectæ : depurandus ille succus, infususque in plures cucurbitas vitreas, adeo ut tres illarum partes adimpleantur, unicuique suum alembicum imponendo, ac in Balneo arenæ, adhibito igne moderato collocando, distillanda erit aqua, quousque cu-

cucurbitæ unicuique commissi succi circiter duæ partes consumptæ fuerint. Demum refrigerato Balneo, reconditaque aqua distillata, in manicam, ex panno albo paratam, succus in cucurbitis superstes decantandus, ad exactam facum separationem: Postea infuso liquore limpido in cucurbitam vitream mundam, alembico suo munitam, iterata instituenda erit distillatio in Mariæ Balneo, neque tepido neque æstuante, quæ vrgenda donec succus in cucurbita superstes ad Rob consistentiam deductus fuerit, quo tempore permittendum ut vasa refrigerentur & cucurbita in cellam vinariam deferenda, in qua sal Oxalidis Essentiale exactis aliquot horis in Crystallos abiturum est, fundo & lateribus cucurbitæ adhæsuras: Tunc per inclinationem vasis in exiguam cucurbitam effundendus erit liquor Sali supernatans, qui Balneo Mariæ ad evaporationem iterum commissus, donec ut prius sponte crassescat; sicuti prima vice, in cellam vinariam iterato deferendus, ut eadem crystallisatio succedat: Ad exsiccationem perducipotest utrumque Sal, atque in phiala vitrea ad servari, accurate occludenda, aut dissolvi in aqua distillata & illi commixtum servari, à quo efficaciam majorem obtinebit: Ut melius purificetur, liceret etiam id dissolvere in aquæ distillatæ portione, per chartam emporeticam liquorem hunc filtrare, demum evaporatione facta aquæ ad pelliculam usque ope moderati caloris, Sal ad crystallisationem in cella vinaria deducere, id exsiccare, & in lagena vitrea optime clausa ad usum servare.

Hoc in sale continetur quicquid Acetosæ optimum & maxime essentiale concessum est, viscerum obstructions aperit, incidit & attenuat humores crassos & viscidos, ideoque opem insignem præstat in affectibus Iecoris, & Lienis. Appetitum excitat, concoctionemque alimenterum promovent.

Dosis illius est à semi scrupulo ad drachmam semis, in aqua propria aut quopiam iusculo: Aqua distillata in usum accersitur ad æstum febrilium extinguendum, præsertim biliosarum: Adscribitur etiam numero aquarum Cordialium, eademque dozi qua præcedentes præscribitur.

CAPVT V.

De Distillatione Aquarum calidarum, amararum, & odore carentium, Aliisque illarum præparationibus quovis tempore suscipiendis.

EAdem norma & ratione qua Acerosæ liceret distillare fumariam, lupulum, carduum benedictum, aliasque herbas succulentas, amaras &

ras & fere inodoras, Eadem quoque vasa ad id opus idonea videntur, idemque ignis gradus adhibendus, At cum non exigua copia dictarum herbarum Aquæ distillatæ in usum veniant; non paucum porro Sal nitro tartareum obtineant; ac citra qualitatum illarum alterationem, si libet, ignis gradus vehementior adhiberi potest, commodissime Refrigeratorium usurpare licet, aut magnam vesicam, capite Mauri instructam, cum serpentina fistula, transversim dolium aqua frigida repletum pervadente, ad distillandum illarum succum, eadem ratione qua oxalidum depurandum.

Cum vero Sal essenziale, quod crystalli formam adeptum est in succo, in vasorum fundo post distillationem residuo, ut plurimum impurum est & obscuri coloris, tam ob partes terrestres plusquam in acetosis copiosas, quam ratione quarundam partium sulphurearum, plantas amaras concomitantium, cum præsertim summo in vigore constitutæ sunt, tunc temporis non solum sedula cura filtrandi sunt succi, neque minori quam ad succorum exalidum depurationem, sed alia præterea media disquirenda sunt ad exactiorem purificationem dictorum Salium: Vt res votis respondeat, & simul comparari possit Sal in herbarum magmate residuum, è quo succi fuere extracti, magma illud exsicccandum est, ex eo combusto, & in cineres deducto, lixivium parandum est cum aqua ex eadem herba distillationeeducta, in quâ postquam dissolutum fuerit Sal crystallinum, succo condensato commixtum, omnia transmittenda sunt per chartam emporeticam; demum ex liquore filtrato, cucurbitæ vitreæ immisso, cui alembicus impositus sit, per maris Balneum elicicnda est aqua, pergendo in distillatione quousque observata fuerit crustula supernatans liquori, illumque pelliculæ instar obregens: Tunc à distillatione desistendum, & ut vasa sponte refrigerentur permittendum, Cucurbita autem in cella vinaria per horas quatuor aut quinque relicta, in parvam cucurbitam vitream decantandus erit liquor residuus, illiusque facta nova iterum evaporatione ad pelliculam usque, exsiccatio procuranda erit Salis priori commixti, ad usus idoneos adservandi, in ampulla vitrea forti, accurate obturata: aut id commiscendum erit propriæ aquæ distillatæ, sicque recondendum.

Sal ex prædicto herbarum magmate eductum, cum destitutum sit parte nitrosa volatili, illi prius adhærente, ab adustione & incineratione præcedentibus destructa, solum partem salinam tartaream fixam obtinet: At vero sal succorum, fundo vasorum post distillationem adhærens, eque constat ex parte nitrosa volatili & tartarea fixa, harum herbarum præcipuis substantiis: Additio tamen salis tartarei fixi, e magmate eliciti, cum duorum priorum conjunctione optime consentit, quorum vim manifestè intendit augetque.

B 3

Quidam magno loco habent Aquas Cichorij, Lupuli, Fumariæ, ad massam sanguineam depurandam ac curationem affectuum Iecoris & Lienis, imo & Ventriculi ab humorum corruptela oriundorum, majori tamen efficacia operantur si proprium illarum sal additum fuerit, cujus dozis est à semi-scrupulo ad semi-drachmam, imo & drachmam integram, Aquæ exhibentur ab unciiis duabus ad sex, imo & octo: Sal dictarum herbarum immiscetur nonnunquam jusculis aliisve liquoribus; quinimo & quibusdam Salibus, Opiatis, aliisve remediis.

Carduus benedictus partibus nitro sulphureis quam jam memoratæ plantæ magis abundat; Sal & aqua ex illoeducta præstantiores quoque edunt effectus: quia vero partes volatiles salino-sulphureæ hujus plantæ in distillatione aquæ commixtæ facile ascendunt, illis vero conjunctæ minima etiam vasa subire valent, imo etiam poros carniū, inibique humores crassos & tartareos hærentes attenuare, mirandum non est si quotidie ad pellendos sudores exhibeatur hæc aqua, simulque eliminandos humores subtiles febrium comites, præsertim malignarum, vaporum humidorum forma illos excludendo aut per insensibilem transpirationem.

CAPVT VI.

De Distillatione Absinthij.

Absinthium vulgare, omnium suffragio maximum, cichoreo, lupulo, fumaria, quin & carduo majoris amaroris est particeps: ideo quoque sale fixo plurimo pollet, continens substantiam sulphuream, oleagineam ac utcunque salino volatilem, qua destituuntur cichorium, lupulus, fumaria, sed præsertim carduus benedictus, à partibus fixis vix alio pacto separandam quam distillatione per adscensum, additaque sufficienti aquæ communis quantitate, aut, quod satius, propriæ: Etsi enim ex Absinthio succus elici possit, dum adhuc virescit, & priusquam in caules assurrexerit, eademque ratione distillari qua succus plantarum memoratarum, nihilominus intricatæ illius partes, atque digestionis imperfectio distillationis optatæ successum prohibent, quæ multo præstantior futura est si eo tempore instituatur quo Absinthium emittit caules, floribus emissis, semine nondum perfectio, tunc enim plantæ completæ sunt præcipuæ digestionis, & artificii suppeditare idoneæ distinctas utilissimas parte ab ipso expectandas. Maxima Authorum pars qui de distillatione verba fecere, in subsidium adhiberi jubent fermentationem, at meo judicio illa abstinere satius est, quandoquidem acidum fermentativum

rativum extrinsecus immissum, quod necessario in auxilium advocandum ad prædictam fermentationem promovendam, & diuturnitas temporis necessario requisita, dissipationem plurimæ partis partium sulphurearum & volatiliū, hic experendarum, proculdubio induceret, cum omnibus eque potiri liceat si modo aliter negotium transigatur.

Colligantur plantæ Absinthij non exigua copia, tempore circiter plenilunii, cum floribus emissis semen in procinctu est, segregatis & abjectis partibus cunctis ligneis & durioribus; Accipiantur pondo libræ duodecim, optime contundantur in magno mortario marmoreo, ligneo pistillo, inditisque vesicæ vitreæ capaci, interius stanno obductæ, affunde aquæ fluvialis libras quatuor, excalefactæ adeo ut inter teporem & æstum media sit; aut, quod satius, superfunde parem quantitatem aquæ Absinthij distillatæ, eodem gradu calentis; Procurandum ut duæ tantum Vesicæ capacitatis partes impleantur, quæ Pistoris furno superimposita, in arenæ acervum immergatur ad materiæ usque conclusæ altitudinem; demum imposito vesicæ Alembico cæco, quod vocant (*de rencontre*) exacte commisso, optimeque luto munitis juncturis, illic detineatur per quatuor dies naturales, quibus exactis, de crustatoque alembico, & imposita vesica idoneæ fornaci, cooperiatur hæc suo operculo, seu Mauri capite, cui serpentinum adjunctum sit, sicuti prius dixi, instituatque distillatio igne immediato, ad motis carbonibus, in illa pergendo donat aqua distillans saporis pene sit expertus & odoris; Postmodum frige factis vasis, colandum & expressione eliciendum id quod in vesica superstes est, quo ovorum albuminibus clarificato, & per manicam panneam transmissio, evaporationi subjiciatur humiditas superflua igne lento, insistendo donec liquor adeptus sit consistentiam inter Electuaria & Pilulas mediam.

Exsiccare licet, comburere ac incinerare distillationis magma, elixivare, secretumque sal fixum mediis ordinariis seorsim recondere, aut dissolvere, ac cum aqua spirituosâ adservare: Licet & in Balneo Mariæ totam aquam spirituosam reservare, liquoremque spirituosum cum salino volatili, & oleaginosa parte primo ascendentibus excipere: demum secretos ab invicem ambos hos liquores, ope infundibuli vitrei, alteriusve organi, in ampullis vitreis densis, accurate obturandis, seorsim adservare: Deinceps in rectificatione pergendo, excipienda & seorsim reponenda est Aqua odorata, nonnihil spirituosâ, ambos liquores ante separatos subsequens, rejecta parte aqua & inutili in vasis fundo post rectificationem superstita.

Præcipue vires ab authoribus Absinthio adsignatæ sunt incisio & attenuatio humorum crassorum in ventriculo hærentium, Naturæ ad ex-

pulsionem irritatio : Admodum convenit in affectibus Iecoris & Ventriculi, quorum debilitatem emendat, appetitum excitat concoctionemque adjuvat : vermibus necandis etiam conducit, uterique morbos sanat : Cum porro absinthium citra ullam præparationem cunctas has facultates nactum sit, illud pro comperto habendum partes illius purissimas, quas Chimia segregare docet, à crassioribus has intricantibus liberatas, certiori efficacia quoscunque effectus sperabiles edituras.

Non alia methodus requiritur ad distillationem cæterarum plantarum calidarum, amararum & odoratarum, quin & illarum quæ etsi amarore fere quovis careant, minusque salis fixi obtineant, partibus oleagineis odoratis, & quibusdam spiritu salinis volatilibus pollent.

CAPVT VII.

De Distillatione Cochlearie, Nasturtij, aliarumque Plantarum humidarum, Antiscorbutica vi præditarum.

ET si maxima illorum pars qui de Distillatione Plantarum Chimica aliquid scriptis consignarunt, fermentationem maxime locum habere in herbis antiscorbuticis censeant, potius quam in Absinthio & similibus ; neque omnino ab illis dissentiam qui nec temporis neque laboris compendium quærentes, multa cura & sollicitudine negotium ea ratione melius absolvi credunt, Temporis tamen ego parcus, & labore inutili supersedere cum satius esse credam, si modo voti compotes fiamus, methodum faciliorem, imo meliorem ut in medium adducam impellor.

Omnes in eo consentiunt Cochleariam, Nasturtium aquaticum & hortenſe, Erucam, Beccabungam, ac plurimas ejusmodi herbas, sapore acri, mordaci præditas, utcunque aromatico, spiriribus & sale volatili turgere ; Ejusmodi spiritus, & sal volatilia, essentia admodum tenui pollere, plantarumque dictarum partem maxime essentialem constituere ; Artificem autem peritum eo præsertim collineare debere ut has partes à cæteris seiungat ad usus necessarios.

Tenuitas & subtilitas præstantium harum substantiarum in causa est quod facillime in auras abeant, atque admodum arduum sit ut prædictæ herbæ cunctos ad fermentationem gradus necessarios subeant, quin plurium partium utilium jactura accadat, quam ut artifex, summa etiam cura adhibita, comparare queat prægressa dicta fermentatione : Eapropter etiam existimo, prætermiſſa additione cujuscumque materiæ extraneæ,

neæ, promovendæ gratia illius fermentationis, satius esse in usum adduxisse Menstruum aliquod idoneum, quod dissolvendo, & sese intime uniendo prædictarum plantarum partibus maxime essentialibus, in distillatione illas secum abstrahere valeat, inalterata illarum natura, adeo ut augmentum potius accedat illarum viribus quam detrimentum.

Quo res succedat, collige prædictarum herbarum floridarum quam volueris & quantum libuerit; illi crasse incisæ, Vesicæ cupreæ interius stanno obductæ immissemus, superfunde vinum album optimum, adeo ut tribus digitis herbæ superemineat, & nihilominus materiæ duas tantum partes capacitatis vesicæ occupent: hac postmodum super fornace idonea collocata, & operculo, Mauri caput dicto, cooperta, optime luto obducto, fistula serpentina munito, per doliolum aqua frigida repletum traducto, adaptato etiam Recipiente lutato, eo in statu vasa detineantur nullo igne adhibito per horas viginti quatuor; quibus exactis, accendendus erit ignis in fornace; inchoataque distillatione, ope ignis carbonum immediati, eo modo regendus hic erit ut guttæ stillantes proxime se insequantur, non tamen nimia celeritate, adeo ut paulatim partes spirituosæ & volatiles herbæ, & insimul vini, sursum impelli queant, sensimque exstillare; ac postmodum in vesica cunctæ partes fixæ, magmati commistæ, speciatim salinæ, obviæ sint, demum separandæ, colatura & expressione facta totius, ad Extracti consistentiam postea deducendo, liquore in quo continebantur prius clarificato, discussaque in vapores ope ignis lenissimi humiditate superflua: Distillationis sit finis cum guttæ fere saporis expertes prodeunt, indicium enim id est quicquid spirituosum aderat ad superna evectum fuisse.

Si quis vero Spiritum dictarum herbarum generosiores, puriores, & majori copia sibi comparare studuerit, post exhaustam vesicam, sepositumque quod superstes erat, consultissimum fuerit tantumdem ejusdem herbæ immisisse, atque cunctam aquam distillationeeductam infudisse, cum æquali vini albi optimi quantitate: demum cooperta vesica, adposito Mauri capite, cum annexa Serpentina fistula, cunctisque his simul cum Recipiente probe luto obductis, in maceratione & distillatione uti priore vice procedendum erit.

Id ipsum quoque melius postea succedet, si utroque magmate conjuncto recens herba in Vesicam immissa fuerit, de superque affusa omni aqua spirituosâ distillata, nova procuretur distillatio: Diligenter enim si luto munita fuerint vasa, ac dum peragitur distillatio si probum ignis regimen accesserit, aqua proditura est spiritu & sale vola-

Tom. II.

C

tili herbae distillatae admodum turgens ; cuius postmodum institui poterit Rectificatio in matrario oblongo collo praedito, Alembico suo instructo, ut & Recipiente, probe luto munitis : in Balneo arenae collocato, igne moderatissimo adhibito ; seorsim recondito in ampulla vitrea densa, accurate obstrueta, Spiritu, sale volatili donato, prius adscendente ; seorsim quoque adservata aqua spirituosa praedictum spiritum subsequente, in cuius etiam distillatione pergendum donec guttae fere insipidae prodeant.

Quoad magmata, ex iis extractum educendum, ea ratione quam superius proposui : Ut vero cuncta utilia, quae herba possidet, in usum & potentiam veniant, exsiccandum erit sedimentum, comburendum & incinerandum ; lixivium ex aqua communi faciendum, quod filtrandum, solutaque in vapores humiditate, illius sal aquae spirituosae distillatae commiscendum, aut, quod satius, Extracto, quandoquidem praecipuus illius effectus est juvare expulsionem humorum crassorum per sedes aut vias urinae, cui scopo salia fixa praesertim conducunt.

Id Extractum solum Boli forma exhibetur, aut dissolutum in liquore aliquo idoneo, à semidrachma ad drachmas duas, imo & ad semunciam ; Aut purgantibus commiscetur, imminuta Extracti dosi, proportionem servata illorum quantitatis & virium.

Spiritus & Sal volatile Cochleariae, Nasturtij, aliarumque herbarum ejusdem indolis, uti & aqua spirituosa postmodum extracta, generosa sunt remedia, imo specifica ad curationem affectuum scorbuticorum, quorum causa adsignatur serosis humoribus, frigidis, crassis, vixque resolubilibus, massae sanguineae commixtis, illiusque circulationi moram injicientibus, unde consequuntur omnia symptomata hos morbos comitari consueta.

Dosis Spiritus optime rectificati, sale suo volatili non exuti, est à semisrupulo ad semidrachmam, imo & drachmam integram : Aqua spirituosa ab uncia una ad quinque aut sex, Spiritus ex propria aqua exhiberi potest, vino aut jusculo, utriusque usui pro re nata insistendo, imo pluries in die, sed parcius adsumendo,

Horum remediorum effectus est absorptio & dissipatio humorum serosorum, maxime pertinacium, per sudores aut per insensibilem transpirationem ; massae sanguineae universae depuratio, mobilitatis ad circulationem facilem necessariae conciliatio ; partium praecipuarum corroboratio, & praesertim oeconomiae nutritivae dicatarum, ac à putredine vindicatio.

CAPVT

CAPVT VIII.

De Distillatione Melissæ.

Melissa herba est odoris adeo suavis, imo & saporis, ob vires vero adeo celebris, ut locum inter herbas distillandas mereatur: Plurimi qui de illius distillatione scripsere, liquorem aliquem extraneum adjiciendum voluere, ratione exiguæ humiditatis qua gaudet cum florida est, sed inepte res sic geritur, quandoquidem in ipsa planta humor requisitus occurrit.

Colligatur non exigua Melissæ quantitas quam diu tenera est, recens & succulenta, quo tunc aut extrahi ex ea succus possit ad distillandum, sicuti præmonui de succo aliarum plantarum, aut integra distillari, aut incisa, in Rosario, quousque tota fere ejus humiditas ascenderit: Alterutro modo distillari poterit, educendo aquæ eam quantitatem quæ libuerit, asservandam in lagenis rite obturatis, expectando donec altera suppetat Melissa florida, semen jam jam editura, in mortario marmoreo contundenda pistillo ligneo, aut tenuissime incidenda: Hac replenda est grandis Vesica cuprea, intus stanno obducta, ut tertia pars vacua supersit; superfundatur illi aqua distillata quam adservandam præcepi, adeo ut herbæ tribus circiter digitis supernatet: Postmodum imposito vesicæ operculo, (Mauri capite) optime luto incrustato; & adjuncto, probe quoque incrustato, Serpentino, ejusque Recipiente, prægressa maceratione per viginti quatuor horas, lenissimo calore peracta, instituenda distillatio igne carbonum immediato, sed eo regimine Distillatio eadem ratione peragatur quam memoravi instituendam in ejusmodi plantis, pergendo quousque aqua stillans insipida & inodora fere prodeat: Licet, sicuti de Cochlearia dixi, eximere id quod in vesica subsidet, recondere, recentem Melissam in id immittere, separato seorsimque reposito pauco Oleo aquæ distillatæ supernatante, Aquam prædictam recenti melissæ superfundere, repetita sicuti prius maceratione & distillatione; eo pacto nancisci licet aquam odoratissimam, in se complectentem quicquid melissa præstantissimum obtinet, volatile & spirituosum, ac præterea tantillum Olei supernatantis, cum priori sedulo adservandi, tam ratione suaveolentiæ, quam eximiorum effectuum in affectibus cerebri, cordis, ventriculi & uteri, tum quod commodissime commisceri queat oleo Nucis moschatæ expresso, ut inde emergat Balsamus, sicuti ex cæteris oleis aromaticis: Commisceri etiam potest à guttis duabus ad septem vel octo, sacchari

C 2

purissimi pulverati drachmis aliquot exceptis, quo singulæ particulæ minutissime dividantur ac intime remisceri possint quibusvis liquoribus aqueis, speciatim vero aquæ propriæ, ut pote omnium maxime idoneæ cunctis viribus excipiendis.

Felici successu exhibetur aqua in affectibus Melancholicis, Febris, Scorbuto, Menstruorum suppressione, sicuti & lochiorum: Dosi & usu Aqua Melissæ convenit cum præcedentibus.

Extractum educere licet ex materia in fundo Vesicæ unaquaque distillatione superstita, eadem processus ratione quæ in præparatione extractorum aliarum herbarum ostensa est: Imo magma exsiccati potest, comburi, in cineres deduci ad Salis educationem, seorsim adservandi, aut extracto remiscendi.

Melissæ Extractum simili dozi exhibetur, idemque qui præcedentium extractorum usus est: quod cum partes maxime fixas melissæ tantum contineat, speciatim conducit corroborando ventriculo & partibus œconomiæ nutritiæ dicatis, Acidorum aculeo ob tundendo, incidentis & detergendis humoribus crassis & viscidis, putredini illorum corrigendæ, expellendisque è corpore per alvum aut lorij vias.

CAPVT IX.

De Distillatione Foliorum Myrti.

QVI Galliæ meriodanales regiones incolunt, in quibus Myrtus sponte & uberrime in sylvis nascitur, ex foliorum insigni copia ipsis obvia quicquid ad distillationem requiritur nanciscuntur; si enim veris initio Myrti cacumina terant & exprimant succi extrahendi gratia, hunc seorsim distillationi subicere queunt, aut foliis contritis commiscere; At cum Luteriæ Parisiorum non alia Myrtus occurrat quam quæ in hortis solerti cura excolitur, minorque copia suppetat quam ut votis satisfiat, pauxillum quod offertur in usum adducitur, præsentisque humiditatis inopia aliunde refarcienda, quod ejus defectu distillatio nequaquam opportune suscipi possit.

Accipiantur itaque, exempli gratia, libræ tres foliorum Myrti odoratæ, recens collectæ, his optime contusis in mortario marmoreo, pistillo ligneo, immisissque cucurbitæ vitreæ, affundantur libræ sex aquæ Centinodiæ, aut Herniariæ, impositoque cucurbitæ alembico vitreo, amylo obductis commissuris, adaptatoque rostro exiguo Recipiente, cuncta in digestionem sinantur furno Pistoris imposita per horas viginti quatuor, postmodum Cucurbita Balneo Arenæ committenda,

ac

aceorum distillatio peragatur, igne moderato, illum producendo quo. usque Aqua stillat fere saporis & odoris expers: Neque prætermittenda erit separatio particulæ odoriferi Olei, aquæ distillatæ supernatantis, diligenter custodiendi, quod paulo majori copia suppeteret distillatione in regionibus calidioribus instituta.

Sin eadem copia Foliorum Myrti præsto foret, è re esset in vicem ejus quod cucurbita continebatur, non abjiciendi, recentia illa myrti folia contusa immittere, affusaque his aqua prius distillata, novam suscipere infusionem & distillationem, sicuti superius dictum, quo pacto proditura esset Aqua multo majoris efficaciam, cui etiamnum tantillum Olei innataret, priori conjungendi: deinceps ex utraque subsidentia Extractum eliceretur, sicuti ex magmate prius incinerato Sal, vel seorsim asservanda, vel commiscenda, sicuti de præcedentibus dixi.

Aqua Foliorum Myrti plurimum commendatur in debilitate Ventriculi & Intestinorum, ac in affectibus inde oriundis, sicuti & in hæmoptysi & quavis alia sanguinis eruptione: Sola si uti volueris, detur ab uncis duabus ad sex, vel permiscetur semunciam, aut unciam syrupi myrtillorum, coralliorum, vel alterius adstrictoria vi præditi: Admodum quoque convenit in laxioribus mulierum à partu genitalibus constringendis, tum ore adsumpta, tum fomenti specie partibus illis admota: Aquæ vires debiles possunt acui additis guttis aliquot ejusdem Olei, sed prius sacchari purissimi drachmis paucis excepti, sicuti de similibus oleis alias præmonui: Potest & in usum Oleum venire ad Balsamorum confectionem, parari solitorum ad recreationem & corroborationem partium nobilium, suavis quippe illius est odor, admodum aromaticus: Potest & Inunctionis forma usurpari, fori partium affectarum ex aqua prægresso; Extractum cum sibi adsumpserit efficaciam partium terrestrium foliorum, non inutiles effectus editurum est in omnibus affectibus qui adstrictionem & corroborationem exposcunt: Dari potest à drachma semis ad duas, solum, aut propriæ aquæ permixtum, alerive cuiuspiam liquori: Potest & Opiatis adjungi, aliisve remediorum formulis.

Si bene sentio, distillationes herbarum à me traditæ ceteris normam præbere poterunt, adeo ut supervacaneum fuerit plures adtulisse, iam tempestivum est ut ad Florum distillationem transeam.

CAPVT X.

De Distillatione Florum in genere.

Flores elegantissima Vegetabilium productionis pars censendi sunt, hortorum decus, villæ rusticæ delitiæ, oculorum oblectamentum, odoratus gratissimum objectum, spes & præludium seminum & fructuum illos subsequantium; materia plurimorum remediorum exquisitorum, in utriusque Pharmacîæ quotidie manus venientium: Flores partes sunt plantarum purissimæ nobis objectæ, minimum terrestrium partium obtinentes, facillimæ resolutionis, quorum diversas substantias Chimia facillimo negotio ab invicem divellit: Summa tamen cautione, neque minori quam ceteræ plantarum partes, in distillatione indigent, tum quod substantiæ sint minimum compactæ, quia illarum præcipuæ facillime in auras discedere solent; imo eorum nonnulli distillationem omnino respuunt, ne ignis quidem viciniam sufferre valentes citra manifestissimam alterationem, illi præsertim qui odorati sunt, odoris tamen gratia expetuntur, Eadem etiam de causa peritus artifex summo studio disquirere tenetur intimas partes flores componentes, priusquam illos distillationi subiciat, ad varium ignis regimen instituendum, idonea vasa eligenda, ac suppetant media per quæ legitime segregare valeat, simulque sibi comparare purissimas & varias substantias quas sursum allicere intendit, aut infra per distillationem deducere; eoque pacto, quantum concessum fuerit, partes fixas utiles adipisci possit, sæpe in vasis ad id destinatis superstites.

Non raro ad plurimorum Florum distillationem eadem vasa quæ ad herbas distillandas veniunt; at cum Florum substantiæ mollities & teneritudo in causa sit ut ignis efficaciam facilius suscipiant quam herbæ, accuratissime ille regendus, adeo ut utilibus, quas possident, qualitatibus nulla vis inferatur, à cæteris per distillationem segregandis; vel ne una cum utilibus improbæ simul ascendant, quæ in vasis fundo subsistere debent, aut, ob diutius productum calorem, intensioremque redditum materiæ in fundo vasorum contentæ comburantur, eoque pacto temporis momento empyreuma insuavis odoris toti distillato inuratur: Circa quæ omnia enitar cautiones adducere, atque ostendere media per quæ voti compotes fieri possimus.

CAPVT

CAPVT XI.

De varia Rosas distillandi ratione.

Varij Rosas distillationi exponendi modi, potius à varietate ingeniorum, locorum, occasionum, aut mediorum quæ suppetunt, deducendi, quam à varietate specierum Rosarum, aut varia proportionè partium illas componentium, quandoquidem nulla datur Rosæ species, quæ non cuius distillationi speciei subijci queat.

In Rosarum partibusprehendimus quinque diversas illas substantias quas Chimia in compositione mixtorum delitescere agnovit, videlicet Aqueam, Spirituosam, Sulphuream, Salinam & Terrestram: Diversa tamen proportionè in qualibet specie continentur, unde emergunt differentiæ ex colore præsertim manifestæ, odore & sapore: Substantiæ enim volatiles in quibusdam, in aliis fixæ magis dominium obtinent: Rosæ rubræ, Provenenses dictæ, partibus terrestribus & sale fixo magis quam cæteræ omnes donatæ sunt; plurimas quoque aqueas cæteris adjunctas possident, adeo ut spirituosæ & sulphuræ satis intime illis adhæreant, tum demum in conspectum venientes cum secesserunt aqueæ; Ea propter prædictæ Rosæ raro in distillationem veniunt, nec nisi cum illarum humor superfluous detractus est; imo neque ut plurimum nisi aliis admistis aromatibus.

Rosas Pallidas ut plurimum distillationi exponimus, neque solum diversimode distillamus, sed varias præparaciones tum Galenicæ tum Chemicæ circa illas instituimus; imo plura remedia ex iis quam ullo alio medicamento depromimus: Plurimam humiditatem in se continent, sed cui multæ partes volatiles spirituosæ, utcunque salinæ, nonnihil sulphuræ oleaginæ admistæ sunt; alię summe odoratę: Partes autem terrestres minori insunt copia quam in rubris, sed tantundem salis fixi obtinent, quod conjunctum partibus sulphureis, crassioribus & penitioribus, ignem autem calcinationis non expertum, cui maxima salium pars, dum illa depurare animus est, exponuntur, lenissime pravos humores expurgat, præsertim pituitosos.

Secunda hujus Pharmacopœe parte, verba faciens de præparatione syrupi Rosati ex saccharo & succo Rosarum, dum ille cucurbita vitrea decoquitur, maris Balneo, illi imposito alembico vitreo optime luto obdueto, dixi efferri vapores è succo rosarum, non contemnendos, in nihilum aliter abituros, è quibus optima Aqua rosarum elici potest: Sed cum in officinis major illius copia requiratur quam ut eam hæc distillationis

ratio suppeditare queat, ad alia media confugiendum est.

Qui Rosas Pallidas distillare instituit, aliasve præparationes meditatur, illi præsertim curæ sit ut colligantur paulo post ortum Solis, ac, quantum licet, cælo sereno, ne ullus humor extraneus illis adjungatur, quo variæ substantiæ ex illis. eliciendæ per distillationem sinceræ omnino sint

Ratio facillima, sed quæ lentius procedit ad Rosarum distillationem, dicta ratione lectarum, hæc est ut conterantur, in magnam cucurbitam vitream conjiciantur, adeo ut tertia pars vacua supersit, qua proprio Alembico, luto obducto, instructa, suscipiatur distillatio in maris Balneo, inter tepidum & æstuantem medio, aut in Balneo vaporis fervente, quoad Rosæ pene exsiccatæ fuerint in cucurbita: Eo enim pacto Aqua rosacea odoratissima, sed pauca acquiritur.

Possunt & partes æquales harum Rosarum contritarum, & succi earundem commisceri, in simili cucurbita vitrea cum Alembico rite luto obducto, ac distillatio fieri in Balneo cinerum aut arenæ: adhibito enim recto ignis regimine, præsertim circa finem, exstillabit aqua Rosarum priori proculdubio non inferior: Ex magmate autem elici poterit extractum purgans non inferius quovis alio è rosis eliciendo.

Vt vero illorum desiderio satisfiat qui aquæ stillatiæ colorem Rosarum imprimi exoptant; Accipiat manipulus unus Rosarum Provenensium siccarum, incisarum, quæ irroratæ tantillo spiritu sulphuris optimi, vel vitrioli, aut succo limonum, intrudantur interiori parti canalisi alembici vitrei, adeo ut adimpleatur, antequam imponatur cucurbitæ & circumlutetur: Adhibito enim præbo ignis regimine dum distillatio peragitur, succedet, inalteratis odore, & qualitatibus exoptandis, Aqua Rosarum grati coloris, non minus rosei coloris, imo intensioris, quam ipsæ rosæ è quibus exstillata est.

Non dissimili ratione quodcumque aquas ejusdem indolis exstillare libuerit, color optandus imprimi poterit, imo odor moschi, ambre griseæ, vel alterius cujuscumque aromatis, hæc in pulverem conterendo, ac paucis gossypio obvoluta in canalem aut rostrum alembici immittendo.

In Rosarium æneum, rite stanno obductum, immitti possunt Rosarum folia, integra vel contusa, imo, si libet, eadem quantitas succi earundem Rosarum, ac distillatio illarum perfici in Balneo cinerum, aut arenæ, dummodo, sicuti dixi, accedat rectum ignis regimen, unde optima comparabitur aqua Rosacea: Neque Extractum erit contemnendum, uti neque præcedens.

Plurimæ Matronæ Aquam Rosaceam per descensum distillant,
facili

facili via, Rosas pollicis spissitudine linteo insternunt tenui, supra vas vitreum, aut fictile vitreatum, latiusculum, expanso desuper admovent lancem ex ferro albo, aut vas aliud ex convenienti materia factum, cujus fundum expansas rosas æquet, capacitas autem cinerem ad pollicis crassitiem obtineat, prunis minutis illi superimpositis, hac enim ratione ignis calor cineres & lancem pervadens, ac Rosas excallescens, ut Rosæ in vas subditum aquam effundant efficit: Sed aqua hoc modo elicitæ à præcedentibus bonitate multum abest, neque sicuti illæ quarum præparationem adtuli durabilis est, attamen non rejicienda.

Nonnulli Rosas immittunt cucurbitæ fictili vitreatæ, addito operculo ex ferro albo conflato, aut æneo, stanno cooperto, exiguis foraminibus pertuso, illam invertunt, ac idoneæ fornaci imponunt, infra orificium Recipiens adaptant, accensoque in ambitu cucurbitæ igne, distillationem per descensum perficiunt, non secus ac in lignis instituitur; sed hoc pacto combustionis periculo exponuntur Rosæ, aqua, si quæ elici potest, superioribus multo inferior est, Ratio vero illa distillandi omnino improbanda est, cum meliores suppetant & commodiores.

Si quis aquæ Rosaceæ insignem copiam comparare necesse habuerit, hic, dimissis Cucurbitis, aut Rosariis modo à me memoratis, in usum ad distillationem adducere potest magnas Vesicas cupreas intus stanno obductas, quibus Refrigeratorium impositum fuerit, aut Alembicum Cuput Mauri dictum, cum sua fistula serpentina, dolium aqua frigida repletum transversim permeante, eodem processu modo quo in distillatione herbarum, Rosas conterendo, illas aliarum Rosarum succo humectando; aut ipsa aqua stillatitia Rosarum ab anno præterito superstitæ, distillationem instituendo igne carbonum immediato admoto, sed moderatissimo: Licet & aquam recens exstillatam recentibus Rosis affundere in eodem vas, iteratæque distillationi exponere, imo eadem operatio pluribus vicibus iterari poterit, si præstantissimam aquam comparare volueris.

Cum porro totis viribus mixtorum partes quæcunque utiles indagandæ sint, at vero in Rosarum distillatione spiritus sulphureus & φλογος sursum evehi possit, ac insimul oleum fragrantissimum, etsi minima quantitate, officij mei est modum illum in medium adferre, qui talis est.

Adsumantur, exempli gratia, Rosarum pallidarum mundatarum libræ quadraginta, probe in mortatio marmoreo contusæ pistillo ligneo, inspersis salis marini pulverisati libris duabus; conjiciatur tota

Tom. II.

D

hæc quantitas, si modo vas capax fuerit, in Vrnâ argilaceam, aut duas, demum deprimantur rosæ, conculcentur, adeo ut in massam mollem deducantur, tam arcte compactam ut aëri ne minimus pateat introitus, Vrna autem, vel Vrnæ, omnino adimpleantur; exacte occludantur obturamento ex subere confecto, adproprio, ac in ceram flavam liquefactam immerso; eodem tempore partem supernam, ac obturamenti ambitum eadem cera liquefacta obducendo, ne tantillus aër viam sibi facere queat: Vrnæ postmodum in cella vinaria, vel loco frigido, totis quinque aut sex septimanis contineantur: Referatis Vrnis odor vinosus è rosis exspirabit, acidiusculum quid sapiens, fermentationis peractæ indicium, ac dispositionis in partibus spirituosis ad secessionem à crassioribus, & ad adscensum per distillationem.

Eximantur ex vrnâ prædictarum Rosarum libræ sex, vitreæ cucurbitæ immittantur; (urna non minus quam ante accurate obturata) immittantur Cucurbitæ vitreæ, adponatur Alembicum vitreum rite luto obductum, sicuti & illius Recipiens: fiat distillatio Maris Balneo, medio inter tepidum & æstuans, pergendo quousque Rosarum humiditas fere exhausta sit: Postea exempto è Cucurbita magmate, illius vicem subeant quinque aut sex libræ rosarum, ex urna rursus educendæ, quæ sicut ante suo operculo accurate claudenda est: superfundatur illis Aqua Rosacea prima vice elicita, super imposito iterum, ac probe lutato Alembico cū Recipiente, Balneo arenæ admovendo cucurbitam, ac igne moderato adhibito distillationem peragendo, donec fere tota rosarum humiditas distillationeeducta sit: Postmodum vasis refrigeratis, ejectoque magmate, recentes Rosæ fermentatæ in cucurbitam immitteendæ, universaque aqua distillata illis super infusa, iteretur distillatio eodem arenæ balneo; eadem ratione pergendo, scilicet abjiciendo magma, novæque rosas cucurbitæ imponendo, aquam distillatione prolectam illis affundendo, iteratasque distillationes suscipiendo, donec cunctæ Rosæ absumptæ sint: Dehinc, parte aquæ distillatæ Matratio oblongiori collo prædicto immissa, superimposito alembico probe lutato, adaptatoque illi Recipiente itidem luto obducto, Rectificatio in maris Balneo suscipienda erit, igne moderato, cujus cum distillatione duodecima circiter pars prolecta fuerit, spirituosæ scilicet & inflammabilis, hæc seorsim in densa lagenâ vitreâ, accurate obturanda, adservabitur, etiam quoque recondita sedulo Aqua in matratio superstitæ, odore quoque suavi prædita: Rectificatio, iteratis vicibus, universæ aquæ stillariæ perficienda erit, postea simul commixtis partibus omnibus spirituosis, iterata rectificatio suscipienda erit Balneo vaporis, in Matratio oblongioris colli, exacte lutato: Eopacto spiritus inflammabilis.

bilis succedet, merito Olei ætherei Rosarum, sale suo volatili instructi, nomine donandus, non minus odoris fragrantia & penetrabili vi commendandus quam viribus eximiiis.

Hujus rectificationis residentia cæteris conjungenda est, quæ cunctæ adservandæ sunt in vitreis ampullis accurate oclusis; quippe quæ Aqua rosacea cæteris omnibus, vulgatis modis elicitis, anteponenda est.

Per dies aliquot in cella vinaria hæ lagenæ detinendæ sunt, interim paulatim Oleum aquæ supereminebit, flocculorum forma supernatans, nivi fere similem, à qua separari poterit hanc per lintium tenue transmittendo, exiguo cochleari argenteo Oleum colligendo: Hoc oleum eodem tempore in ampulla vitrea densa recondendum, accurate occludenda, & ad usus adservandum, Aquam in easdem lagenas reasfundendo, optime obturandas, in usus adservandam.

Dissolutio quæ contingit à spiritu æthereo & inflammabili partium oleaginearum per fermentationem, ac similitudo substantiæ inter utrumque, in causa est quod per distillationem plurimas hujus particulas ille sibi adsumat, ac postmodum multo minor olei portio in aqua rosacea reperiatur, post rectificationem residua, quam si alia ratione institueretur distillatio: quamobrem si quis oleum potius quam spiritum inflammabilem expetat, res meliorem successum habitura est pluries instituta Aquæ rosacæ distillatione, hac reasfusa rosis recentibus, eo enim pacto multo major olei pars suppetet, quam ex majori rosarum copia prægressa fermentatione.

Nonnullis ad Spiritus ardentis Rosarum extractionem fermentatio pauciorum dierum satis est, quibus exactis, ab addita vini æquali & Rosarum quantitate, distillationem suscipiunt: Methodus hæc proculdubio compendiosior & facilior est, at vero pars inflammabilis à vino potius quam à rosis originem ducit, quarum Spiritus à cæteris substantiis extricare se non valuit, quod fermentationem sufficientem expertus non sit: Hæc ratio contemnenda non est, ad præparationem spiritus inflammabilis plurimarum partium plantarum, quibus non exigua pars purissimæ substantiæ decedere posset si diutius fermentatio protraheretur, aut in qualitatibus manifesta accederet alteratio ab additis rebus extraneis, in usum venientibus accelerandæ gratia illarum fermentationis: at vero hoc in casu posse nos carere existimo, dummodo procedendi ratio à me adducta observata fuerit, quia Rosæ intra se acidum ad fermentationem necessarium continent, adeo ut absõnum sit fermentum aliud extraneum comparare, nulloque metu ne insignis partium volatilium absorptio contingat: Illud etiam pro comperto habendum

D 2

Acidum illud, ex intima Rosarum substantia eductum, post extrictos spiritus volatiles, salinos & sulphureos à substantiis crassioribus, illis arete coherere, ac commixtum reperiri cum distillationis ope sejuncti fuere à partibus terrestribus ad descensum inidoneis.

Aquæ Rosacæ usus, tam ad internos quam externos usus notior est quam ut scripto mandari debeat: Spiritus inflammabilis Rosarum tam grata est fragrantia, tamque insigni penetrandi vi præditus, ut vel una gutta aquæ communis cyathum Rosæ odore imbuere valeat: Eximius est in cordis debilitate, lipothymia, ejusdem tremore & palpitatione: Exhibetur à tribus aut quatuor guttis ad quindecim, viginti, triginta, ex propria aqua, vino, juscule, aliove liquore cardiaco; Ventriculi etiamnum regioni admoveatur, & cordis, imo & temporibus, carpis ac plantis pedum in insigni leipopsychia: Felici etiam successu præscribitur in febribus malignis: Sed & sudoribus excitandis idoneus est si opus fuerit, admixtus uncis septem vel octo aquæ cardui benedicti.

Oleum distillarum in eosdem usus venire potest ac Spiritus Rosarum, sed prudentius & cautius dispensatur, quod minori suppetat copia: Interius adsumitur ab una gutta vel duabus, ad quinque vel sex, exceptum aliquot drachmis succhari purissimi pulverari ac in aqua rosarum dissoluti, aut iisdem liquoribus qui spiritu imbuuntur; Potest & oleo nucis moschatæ commisceri, ac inde parari Balsamus Rosarum odoris suavissimi: Æqualiter in usum veniunt Oleum & spiritus Rosarum tum ad viros, tum ad mulieres, sed abstinendum in his quibus odor Rosarum noxius est.

Extractum Purgans modo consueto ex residentia cujusque distillationis elici potest, imo & magna igne concremari, ac incinerari, salque extrahi, commiscendum extracto, aut seorsim adservandum: Dosis Extracti est à drachma semis, ad duas vel tres, Boli forma aut diluendo liquore idoneo: Commiscetur etiam aliis purgantibus, majori aut minori inditum copia pro admixtorum quantitate vel dozi: Salis dozis est à scrupulo semis ad semidrachmam, imo ad drachmam integram ex conveniensi liquore.

Rosæ moschatæ, alias Damascenæ, Cynosbati, albæ, cæteræque species eadem ratione qua Pallidæ distillari possunt, ac propemodum eadem substantiæ elici; Etsi non exiguum observari queat discrimen tum in quantitate tum qualitate, ob diversitatem proportionis partium unam quamque Rosam constituentis, variæ texturæ variarumque qualitatum inde exsurgentium, odoris diversitate, coloris & figuræ, discrimen manifestum inter illas arguente.

CAPUT

CAPVT XII.

De Distillatione Florum Lavendulæ.

FLOS Lavendulæ paulo nimium exsuccus est quam ut commodè exstillationi subijci queat citra alterius liquoris additionem : Id enim quod distillatione educi posset in Alembico vitreo , Maris Balneo , aut Rosario , balneo cinerum moderato , quod modicum foret , labori & jacturæ temporis non responderet , Ideo eligendus liquor idoneus , floribus affundendus , aqua præsertim ejusdem floris , ex anno præcedenti residua , vel , si hæc absit , alia aqua cephalica.

Collectæ die sereno Lavendulæ , horis meridianis , cum florida est , decerpantur solummodo spicati flores , ea ratione mundandi ut floris durior basis , aut calix , spicam una constituens , eximatur , solusque flos adsumatur : Exempli gratia , decem libræ Florum ea ratione mundatorum accipiantur , hi capaci vesicæ enee immissi , interius probe stanno obductæ ; idoneæ fornaci impositæ , affusisque aquæ propriæ libris viginti , alteriusve cephalicæ , imponatur operculum à Mauri capite denominatum , optime stanno intus obductum , cum annexo serpentino , probe quoque stanno oblitito per dolium aqua frigida repletum traducto : demum accurate commissuris luto munitis , & extremitate Serpentina cum Recipiente , in fornacis cinerario accendendus ignis admodum modicus , qui solum materias excalefaciat , iisque teporem modicum conciliet , quo producto per tres aut quatuor dies naturales , in foco fornacis accendatur ignis carbonum , adeo ut aqua instar filii exigui exstillat ; illum protrahendo quousque per distillationemeductæ fuerint circiter partes duæ aquæ affasæ : Postea materiæ ut refrigerentur sinendæ sunt , ac post separationem factam Olei supernatantis aquæ spirituosæ , in ampulla seorsim recondendi ; colaturam & expressionem materiæ in vesica residuæ , par quantitas recentium florum adjicienda , quibus superfundenda non solum aqua spirituosæ , ab oleo secreta , sed & liquor expressus ex materiis à distillatione residuis ; dehinc Alembicus Caput Mauri dictus superponendus , una cum serpentino & Recipiente , prægressaque maceratione per triduum aut quatrimum , Oleum & Aqua sicuti priori vice distillanda erunt , demum ab invicem separanda.

Eadem Aqua , cum liquore expresso ex magmate , recentibus floribus adjici possunt , si modo præsto essent , ac nova suscipi distillatio , imò non semel iterari ; etiam si verisimile sit , si præmissæ sint duæ tresve :

D 37

cohobationes aquæ super flores recentes, illam sufficienter impregnatum iri florum Lavendulæ partibus spirituosus, nullum quippe à repetitis hisce cohobationibus expectandum beneficium præter majorem olei quantitatem.

Ex magmate harumce Distillationum Extractum potest deduci, eadem inita quam in præcedentibus indicavi methodo: Licet & ex expresso magmate sal extrahere, exsiccatum, combustum ac in cineres deductum, etiam si exigua copia speranda, non secus ac ex cæteris floribus cephalicis, in quibus sulphureæ partes, ac nonnullæ salinæ volatiles, magis quam fixæ abundant.

Doses & utilitates hujus Extrati, atque Salis cum præcedentibus ferre conveniunt: Oleum distillatum Florum Lavendulæ eximium censetur adversus Epilepsiam, Apoplexiam, Paralysem, ac in genere omnes cerebri affectus frigidos, præbendo à guttis duabus ad septem vel octo, exceptis saccharo purissimo pulverisato, in aqua propria, vel alia quadam cephalica dissoluto, à qua virium incrementum accedat: Potest & immitti naribus, temporibus ad moveri, locis circa cranij futuras, imo commisceri oleo expresso Nucis moschatae, ad compositionem Balsami Lavendulæ, vel conjungi Balsamis Apoplecticis, non secus ac cætera Olea remisceri solent.

Si dimissa Aqua stillatitia Lavendulæ, aut alia Cephalica, in usum veniat eadem quantitas vini optimi ad istorum florum distillationem, exsurget spiritus inflammabilis admodum penetrabilis.

CAPVT XIII.

De Distillatione Florum Rorismarini.

SI Flores Rorismarini è calice rite exempti fuerint, abjectumque si fuerit quicquid in illis viride occurrit, cum substantiæ minime sint compactæ, partes autem quas mediante distillatione evocare animus est, admodum subtiles sint, volatiles, ac crassis parum involutæ, vix percipio quamobrem qui ad præparationem Aquæ Reginae Hungariæ (distillationem florum Anthos, omnium maxime familiarem) præceperint horum macerationem in spiritu vini faciendam per triduum; idonea præterea illum in finem anxie disquirentes vasa, igne digestionis, (proportione iusta observata) adhibito toto illo tempore; quandoquidem maceratio à mane ad vespèram, absque ignis auxilio instituta, in cucurbita, distillationi illorum destinata, sola satis superque est adjuvandam penetrationem spiritus vini in intimas horum florum particulas;

maxime

maxime cum volatiles una cum vini spiritu facillime sursum evehantur : Illud conjicio, ambages istas excogitatas fuisse ad tyronum animos irretiendos, atque distillationem ex se nequaquam ardui negotii, tanquam difficilem ostentandam, expeditam alias si optimus vini spiritus occurrat, syncerique Flores nec inculpati.

Florum Rorismarini, die serena lectorum, duabus aut tribus ab exorto sole horis, optime mundatorum, & à parte viridante liberatorum, accipiantur libræ quatuor; conjiciantur in magnam Cucurbitam vitream angusti colli, affundantur spiritus vini rectificatissimi libræ sex, in prædictum spiritum profunde flores immergantur, postea cucurbita superponatur Alembicus, accurate luto obducantur juncturae, illa vero Balneo Arenæ committatur; rostro autem Alembici ad commodato Recipiente probe loricato; sic dimittantur vasa per totam noctem, postridie sub Balneo Arenæ accendatur ignis, ea ratione regendus ut dum distillat spiritus Alembicus nequaquam incalasciat, quinimo huic superponendum erit linteum multoties complicatum, in aquam frigidam demersum, ex intervallis idem madefaciendo & refrigerando, ad faciliorem vaporum ascensurorum resolutionem; Eo modo producenda erit Distillatio donec quatuor circiter spiritus libræ prodierint, purissimi & optima ac maxime volatili substantia Florum præditi: Dehinc refrigerato Balneo, decrustatis vasis, reconditoque in lagena densiori spiritu distillato, percolandæ erunt, & valida manu exprimendæ materiæ in cucurbita restibiles; quarum clarificatio liquore, in eandem cucurbitam infundendo, eodem tempore proprio Alembico cooperiendam, probe loricando, illi suum Recipiens adaptando, iterata suscipienda erit distillatio eodem arenæ Balneo, sed igne moderatissimo adhibito, in distillando pergendo donec liquor Roob instar propemodum crassifactus adpareat: Postea sponte refrigeratis vasis, iisque decrustatis, liquor cucurbita contentus infundendus erit in pelvim fictilem probe vitreatam; coctionem perficiendo igne mitissimo, ad solitam Extractorum crassitiem; unusquisque liquor seorsim erit adservandus, quorum prior præstantissimus est & vi penetrabili eximius.

Hunc spiritum Neoterici nomine Aquæ Reginae Hungariæ donavere, ratione mirandorum effectuum quas experta est Regina quædam Hungariæ, annos septuaginta duos nata: Hæc ipsa est Aqua tam insignis apud Parisienses famæ, cujus expedita venditio à plurimis annis, multis incitamento fuit, tum gnaris, tum ignaris & improbis, ad ejus præparationem in Provinciis Rorismarini feracibus, apud quas etiam vini Spiritus & facile & vili pretio adquiri potest: Illi cum solos flores Anthos exquisitè mundatos, id quod nullo negotio præstare possent, admira-

tere deberent, portionem partis herbaceæ relinquunt, à qua quidem, Aquæ odor intensior redditur, sed & acrior & insuavior, non secus ac sapor : Spiritui autem vini optime rectificato substituunt Aquam vitæ ordinariam ; odoris acrimonia partium viridium, flori commixtarum, illis imponente, qui odorem hunc extraneum, penetrabilem, à florum odore, miti & suavi, distinguere nesciunt ; sapore autem acri & linguam vellicante earumdem partium, tanquam genuino spiritus vini rectificati, penetrabili vi prædito, incautos fallente : Neque mirum si ab his impostoribus vili pretio vænalis exponatur hæc Aqua ; imo emptores plures alliciat quam quæ sincere & legitime præparata est ; citra jacturam vendentium tam vili pretio nequaquam expediendam.

Spiritus Florum Rorismarini, ex arte præparatus, præstantissimus est adversus quosvis Cerebri frigidos affectus : utilissime etiam in usum venit in Nervorum & artuum affectibus, contra Rheumatismum & Arthritidem frigidam : Cephalagiam ex pituita subortam sanat, vapores Verriginem parientes discutit, Memoriam roborat, Surditati Auriumque Tinnitui medetur, sicuti & Visus imbecillitati, Capitis contusionibus, cunctarumque corporis partium utilis est, prohibens ne sanguis ibidem concreascet, imo resolvit & per insensibilem transpirationem discutit jam in illis coagulatum ; Dentium dolorem demulcet, ventriculo robur addit ad illius subversiones, & intestinorum impetus commodus, Aeidorum aculeum obrundendo, illis ut plurimum infestorum : Appetitum torpentem excitat, concoctionem adjuvat, obstructionibusque Iecur liberat, Lienem omniaque Viscera, quinino & Vterum, e quo elatos vapores reprimit : Imo huic Spiritui adscribitur vis calorem nativum corroborandi & conservandi, functiones omnes quarumvis partium exsuscitandi, Imo & senes ad juventutem verso pede deducendi, hoc est plurimos affectus, senectutis individuos comites profligandi.

Interne adsumitur à scrupulo uno ad drachmam ex vino vel aqua aliqua cephalica ; Guttas aliquot in nares immittere licet, ac temporibus admoveere & futuris cranij : Adplicantur Enchymomatis lineæ duplicata dicto spiritu madida : Exterius & usurpatur in Rheumatismis ac omni genere fluxionum & dolorum ; necnon circa oculos ad aciem visui conciliandam ; Instillatur etiam Auribus ad sanationem, vel mitigationem affectuum illas adfligentium : In usum quoque accersitur ad lavandam Faciem, Brachia, Manus, Fauces eluendas, solus vel remixtus Aquis Argentinæ, Liliorum, Nenupharis, spermatis Ranarum, & similibus, ad nitorem vultui conciliandum, & tuendum, rugasque præcavendas : vix tandem ullus occurrit spiritus tot tantorumque utilium effectuum edendotum capax.

Id

Id quod ex expresso liquore exstillatum est, cum intra se non contineat partes maxime volatiles florum Rorismarini, quas prima distillatio secum abstraxit, remixtaque maneat portio partis aqueæ, sursum evectæ cum parte spiritus vini in vasis fundo superstitis, proculdubio eadem puritate non pollet, neque iisdem viribus quas prior spiritus: Attamen & idem conservandus, cum non paucas etiam partes minus volatiles florum contineat quas posterior vini spiritus secum abstulit, unde non mediocres expectandi effectus, quandoquidem diuturniorem moram in ventriculo agit quam priores: In eisdem usus cum præcedente venire potest, interius præsertim adsumptus, sed dozis duplo major esse debet, ob partem aqueam illi remixtam.

Potest & præparari Extractum ex liquore à distillatione residuo, atque in usum adduci cum remediis cardiacis, stomachicis & cephalicis, eadem cum cæteris extractis dozi.

Flores Liliorum convallium, Salviæ, Tiliæ, Stoechados & similium distillationi subjici possunt, eadem ratione procedendo qua ad flores Rorismarini, aut Lavendulæ.

CAPVT XIV.

De Distillatione Aquarum fragrantissimarum, ex Floribus Vegetabilium educi aptarum.

Procedendi rationes à me traditæ ad distillationem plurimarum plantarum partium, præstantissimæ sunt inter illas quas Chimia quotidie in praxim revocat: At cum Dominus D' Aquin, primarius Regiæ Majestatis Medicus plurima mihi singularia & in proprios, usus adfervata publici juris esse iusserit, non illubenter à me exiturum est quicquid præstantissimum nec vulgare est has res spectans.

Idoneo tempore Ros distilletur, cujus aqua spirituosæ elicitæ in ampulla optime obstructa adfervanda est: Curæ etiam erit mensibus Majo, Iunio, tempestate serena, colligere stercus Vaccinum aut Bubulum, sponte in pascuis exsiccatum, in quibus herbas illa animalia depaverunt: Stercus id in se continet herbarum primum principium, à bobus aut vaccis devoratarum, sed etiamsi facultas seminalis periit, odore tunc temporis non nihil accedit ad moschû: usus non ignotus est, quandoquidem jam pridem Aqua ex illo stercore elicitur, cui etiam Aquæ Milleflorum nomen inditum est, ab insigni herbarum & florum numero à quibus suppeditata est prima ex qua distillata est stercoris

Tom. II.

E

materia: Idoneo tempore eligantur quicunque flores distillationi destinati, qui stratificati in capaci & lata cucurbita vitrea, cum æquali portione hujus stercoris sicci pulverisati, irroratoque unoquoque strato seorsim aqua Roris stillatitia, continuationeque facta irrorationis & stratificationis quousque media circiter cucurbitæ pars occupetur à materiis, Alembicus illi imponatur vitreus, qui diligenter luto obductus, adaptato iridem (ac lutato) illius rostro Recipiente, instituenda erit distillatio solo calore solis æstivi, quousque humiditas tota fere exstillarit; postea circa merinoctium, aut saltem horis duabus ante Solis ortum, solvenda erunt vasa (electio enim dicti temporis omnino requiritur si modo odor suavis aquæ conservandus sit) Eodem tempore in parato esse debent flores recentes alteri Cucurbitæ simili immittendi, quibus aqua distillata superfundenda, hinc superponendus Alembicus, quo probe cum recipiente luto munito, iterum Solis radiis sicuti prima vice exponenda; Postmodum nocte denuo vasa luto nudanda erunt, cohobandaque aqua recentibus floribus affusa, repetita denuo distillatione donec aqua summam suaveolentiam adquisierit: Illud porro cavendum ne Recipiens, uti neque Alembicus, radios Solares durante stillatione excipiant, sed curandum ut sola Cucurbita incalescat: Ideoque Alembicus cooperiendus erit linteo multoties complicato, sæpius aquæ frigida immergendo, ad promovendam vaporum resolutionem è materiis elevandorum. Fimus vaccinus, & Spiritus Roris necessario quidem requiruntur pro priori distillatione, non item pro posterioribus.

Sin forte contigerit calorem Solis remissiorem fore quam pro hujusmodi distillatione requiritur, sicuti in pluribus regionibus à meridie diffitis, succedaneum illi sit vaporis Balneum, aut aëris excalescenti, si modo illius copia concessa fuerit: Hac ratione Aquæ odoris fragrantissimi comparabuntur, quarum uncia plus suaveolentiæ suppeditatura est quam decem aquarum vulgari modo distillarum.

CAPVT XV.

De Distillatione Spirituum Ardentium Odoratissimorum, Ex Folis & Herbis odore pollentibus eliciendorum.

Illud ratum esse debet, etsi flores singulare quid in se contineant quod in cæteris plantarum partibus ipsos producentibus deprehendere non datur, Dissipationi tamen valde obnoxios esse ratione tenuitatis illo-

illorum substantiæ ; Etsi vero odoris suavitatem , ne dispereat , forte coercere possimus, ac qualitates nonnullas præterea utiles , ope variorum mediorum à Chymica arte suppeditarum, ardui tamen est operis ex quovis Florum genere spiritus ardentis , odoris fragrantia commendabiles elicere : nisi quam basim & fundamentum odor floris in planta obtineat sedulo disquisitum fuerit , & vi in auxilium venerit fermentatio , spirituum vegetabilium quasi anima , sicuti idem præstat putrefactio ratione Oleorum.

Rosis Sylvestribus illarum fructus adjiciendus est (quem vocant fructum Cynosbati vel Cynorrhodi , semen continens , sicuti & in domesticis reperitur) optime contritus : Floribus Salviæ , Rorismarini , Majoranæ , Menthæ , Betonicæ , Melissæ , Lavendulæ , Thymi , Stoechadis , Caryophyllorum hortensium , Violarum , Iasmini &c. Semina ritè contusa addenda Floribus Lili Tuberosi , Liliorum , Iridis , Pæoniæ , Angelicæ , &c. Eorundem radices contusæ cum seminibus tritis. Floribus malorum Aurantiorum , Limonum & Citriorum , fructus integri rite contriti ; Floribus Liliorum convallium & Sambuci , plantarum baccæ optime contritæ.

Postremis his floribus humiditatem quampiam extraneam addere inutile est , uti neque illis qui humore sufficienti scatent , aut illorum baccis , vel fructibus ; at vero tantillum spiritus vini affundere necesse est, alteriusve liquoris, imo vel fermenti panis aut flores cerevisiæ, cum videlicet flores seminibus additis commixti, sufficientem humiditatem non obtinent ad effingendum massam utcunque mollem ac fermentationi idoneam : Ut res succedat, optime conterantur flores una cum illarum partibus quæ firmamentum præbere debent : sin decentem molliem obtineant ob quam admittere valeat penetrationem Acidi fermentativi, sponte in illa emerfuri, conjiciantur in Vrnæ argillaceam capacem, adimplendam, illos comprimendo fortiter & concalcando : Sin massa sufficienter mollis non fuerit, tantillum vini superfundendum erit, aut aquæ ejusdem floris vulgari modo distillatæ, paucio ideo addito fermento ad fermentationem accelerandam, demum accurate occlusa urna, ope ex subere confecti obturamenti, circumlita cera flava liquefacta, fermentationi tempus idoneum concedendum erit, per quam partibus spirituosis ad separationem à crassioribus dispositio conciliabitur : Cum vero materiæ adeptæ fuerint odorem vinosum, acidiusculum, distillatio in maris Balneo instituenda erit, in Cucurbita vitrea, alembico bene luto obducto cooperta, excipiendo spiritum inflammabilem subdito Recipiente, ut decet coaptato & luto munito. Eo pacto proditurus est Spiritus Ardens, floris odorem omnino in se

E 2

comprehendens, qui iteratæ distillationi exponendus, si ita lubet, super affundendus recentibus floribus, citra rei alterius additionem; diutius intemeratus futurus, si in lagena densa, rite obturanda reconditus fuerit.

Rosæ adeo uberem effundunt odorem, ut mirum esse non debeat adjectione rei cuiuspiam extraneæ, de qua supra, carere, si libet, nos posse ad distillatione eliciendam partem illarum inflammabilem, scilicet spiritum: At vero etiam si ex solitariis spiritus ille educi possit, ea ratione quam supra indicavi procedendo, cum de illarum distillatione, generosior tamen & uberior proditurus, est ab addito cynosbati fructu.

Cum porro non semper opportune, obvia sint & nec semper obtinere liceat semina, baccas, radices, aliasve plantarum partes quæ basin præbere possunt floribus distillandis, ideo confugiendum est ad extraneam quampiam substantiam, sed homogeneam, quæ sal suum adjungens, sulphur & Mercurium his floribus, continere valeat & sibi adsciscere Florum odorem, & quicquid sulphureum ac φλόγισον obtinent, fermentatione superveniente, hisque basin præbens suppeditet & conjungat proprios spiritus illis quos in distillatione emittunt flores.

Manna, Saccharum, Mel ad prædictos usus æque idonea sunt, ex tribus his id quod in manus venerit accipiendum: Proportio unius illorum ad flores ex quibus spiritus φλογισος eliciendus sit subseptupla: Accurata vero sit commistio, addito etiamnum, si quid urgeat, tantillo cuiuspiam alterius liquoris cum particula fermenti; cetera procedendo eadem methodo quæ ad fermentationem & distillationem florum cum seminibus, aliisve partibus plantarum à me modo memoratarum tradita est: Accuratissime vasorum commissuræ luto obducendæ sunt, tum ad fermentationem promovendam, tum ad instituendam distillationem, ne ulli dispereant Spiritus: Nec inutile fuerit hos recentibus floribus affudisse, iterasseque distillationem, ad meliorem odoris impressionem ac qualitatatum utilium.

Iuxta hanc methodum licet ex omnibus Aromatibus, ab Indis ad nos translatis, vel aliunde, uti & cunctis herbis odoratis, educere spiritum odoratum & inflammabilem.

CAPVT

CAPVT XVI.

De Seminum & Baccarum, ac primo de Seminis Anisi Distillatione.

Infusiones potius instituuntur, aut Decoctiones, quam Distillationes plurimorum seminum, quæ cum pro frigidis habeantur, aut saltem temperatis, partibus aqueis & mucilagineis scatent, in liquoribus homogeneis dissolubilibus: Aut partibus plurimis oleagineis constant, comite multo humore aqueo, facile expressionis ope à partibus crassioribus sejungendo, imo absque igne, vel per liquores idoneos extracta emulsione: Semina Malvæ, Bismalvæ, Cydoniorum, Psyllij &c. Aquea mucilaginosa censentur: Cucumerum, Melonum, Cucurbitarum, Lactucæ &c. inter oleaginea recensentur: Imo & nonnunquam per expressionem oleum è pluribus seminibus calidis extrahitur. Sed cum hic locus Galenicis præparationibus locus assignatus non sit, distillationes Chymicas solum exhibiturus sum circa præcipua semina instituendas, initio ab Aniso ducto.

In Anisi distillatione non unica ratione procedendum, pro varietate videlicet scoporum: Aliquando enim libras duas vel tres, quindecim aut triginta libris aquæ vitæ optimæ addidisse satis est, ac distillationem simplicem suscepisse per Refrigeratorium aut Vesicam Cupream intus stanno obductam, Alembico, capite Mauri dicto coopertam, cui serpentinum sit adnexum ad extractionem Spiritus vini Anisati, in Gallia Narbonensi & Provincia nomine Aquæ Anisi venalis: At si ejusdem distillationis beneficio comparare sibi quis voluerit Aquam, Spiritum & Oleum, Sal volatile suo complexu gerentia, hæc esto processus ratio.

Accipiantur, exempli gratia, duodecim aut quindecim libræ feminis Anisi adhuc virentis, si suppetit, aut saltem quam recentissimum comparare licuerit, cui rite contrito, ac in capacem Vesicam æneam immisso, interiori facie, probe stanno obductam, superfundatur aqua pluvia aut fluvialis, aut, quod satius, aqua Anisi stillatitia, si præsto fuerit, quousque semini quatuor digitis superemineat, Eodem tempore vesica fornaci superimponenda, qua Alembico, Mauri capite dicto cooperta, coaptato illi, luto obducto, serpentino, grande dolium aqua frigida repletum pertransiente, adplicando etiam Serpentino Recipiens, luto utrumque muniendo, in cinerario modicissimus ignis accendatur, solummodo ad levissimam materierum contentarum excalesfactionem, idque efficiendum ut aqua insensibiliter substantiam Anisi intimam pervadere queat: Istiusmodi calor per triduum integrum pro-

E 3

ducendus ut Aniso putrefactionis quædam species inducatur ; Postmodum igne accenso in foco Fornacis, distillatio inchoanda erit, igne moderatissimo producenda, quousque distillatione circiter Aquæ partes duæ prolectæ fuerint, una cum Aniso in vesicam immisſe : tunc temporis removendus ignis, abstractoque Recipiente, seorsimque reposito in lagena vitrea densa, obturata, accuratè, Oleo Aquæ spirituosæ distillationis ope eductæ supernatante, materiis refrigeratis, inanienda erit Vesica, colandaque & exprimenda subsidentia ; Demum pari Anisi contriti cum superiori quantitate in Vesicam coniecta, illique superaffusa aqua recens distillata, cum liquore ex subsidentia expresso, illaque Alembico cui à capite Mauri nomen cooperta, luto optime obducto, coaptato illi lutato Serpentino ac Recipiente, eadem omnino ratione ac prius in distillatione procedendum erit, eodem itidem modo Oleo ab aqua spirituosæ secreto : Licet &, si lubet, aquam stillatitiam reaffundere, liquoremque expressione eductum recenti Anisi semini ; repetita de novo distillatione, imo quoties è re visum fuerit : Eo enim pacto Olei major quantitas elicienda est, & Aquæ spirituosæ, odore & anisi facultatibus insignitorum.

Iterata affusio aquæ stillatitiæ recenti Anisi semini, in causa est ut major prodeat olei copia quam si unaquaque vice nova aqua affunderetur ; quæ semper aliqualem olei portionem sibi adsumeret : Sed & similibus in occasionibus non inepta esset illa procedendi ratio : Liceret interim, si ita visum fuerit, separare tantillam Olei portionem ab Aqua spirituosæ distillata, si hanc lagena vitrea densissima, accurate oclusa, immisſam, lucido Soli per aliquot dies exposueris ; hac enim ratione Olei pars, quæ aquæ confusa fuerat, coloremque albicantem illi imprimit, in supernam aquæ pattem evehetur, ac in collo lagenæ colligetur, inde eximenda.

Nonnulli unciam unam circiter Nitri admiscent, aut Salis Tartari, vel Tartari crudi pulverisati, unicuique libræ Anisi admiscent cum id distillare intendunt, rati uberiores inde se copiam Olei computaturos : at quibus perspectum fuerit quam magna pro clivitate Olea Salibus fixis se jungant, sicuti id observare est in saponis confectione, ii judicaturi sunt eadem salia, cum sursum nequeant evehi proculdubio olei portionem quampiam sibi adsumptura, nedum majorem copiam inde expectandam.

Cum porro Anisi potissimum instituaturs distillatio ad Olei prolectionem, potius quam utilium ejusdem partium, uberior illius solito copia speranda est, si immisso Aniso contrito in magnam cucurbitam vitream, super imposito Alembico cæco accuratissime luto obducto, Cucurbita

curbita fimo imponatur ad altitudinem usque rerum inclusarum, ibique per duas vel tres hebdomadas detineatur ; ex putrefactione enim in Aniso suborta partes oleagineæ accuratius extricabuntur , ac postmodum major olei copia proditura est, quam ulla alia ratione.

Oleum & Aqua Anisi Spirituosa admodum commendantur in affectibus frigidis ventriculi & Intestinorum , specialiter in colico dolore flatulento : Nec minus conveniunt ad excitandum Appetitum languentem , & concoctionem adjuvandam , Admodum illorum opportunus est usus in pectoris morbis , cum pituita crassa & viscida pulmones obstruens incidenda & divellenda est : valent & ad ubertatem lactis Nutricibus conciliandam , hydropicorum flatus dissipandos , Vteri vagos motus compescendos , tormina ventris infantium mitiganda , Partum facilem reddendum : Dolores aurium mulcendos , eorumque susurrum extinguendum, à flatibus & humoribus frigidis inductum.

Oleum ex propria aqua exhibetur , à guttis duabus ad septem vel octo, exceptis saccharo pulverato : Valet ad umbilici inunctionem & ventriculi, in aures quoque infunditur, commixtum oleo amygdalorum dulcium vel amarorum, vel aquæ cuiusdam cephalicæ.

Semina Carvi, Cumini, Fœniculi, Anethi, Sefeli, Apij, Ammi, & similia, eodem modo quo oleum anisi distillari possunt, ex unoquoque, pro cuiusque specie, eliciendo substantias propemodum similes iis quas Anisum suppeditat : Sed minor Olei copia proditura est, idque præsertim, quod cum in usum venire deberent semina quamdiu adhuc virescunt, ut plurimum tantum admodum sicca imò & nonnunquam obsoleta admittuntur.

CAPVT XVII.

De Distillatione Seminum Cochlearia, Sinapi, Nasturtij, &c.

Illud mirum esse non debet Spiritus, Olea, ac Salia plantarum volatilia, in distillatione semper conjunctim evehi, cum multum ad finitatis & commercij inter illa intercedat, ac vix possibile sit ab invicem illa divellere quin nonnullæ particulæ sibi mutuo cohæreant, imo aliquid phlegmatis illis conjunctum remaneat : Sal præsertim volatile sæpenumero substantiis tam intime confunditur, ut vix segregari queat, imo neque distingui, nisi insignis illius adfuerit copia ac odoratus manifestum fiat : Imo in plurimis herbis admodum aqueis, in frigidarum genere repositis, tam exigua reperitur copia, ut discerni nequeat, nedum separari.

In distillatione plurimorum seminum calidorum; nominatim Sinapi, Nasturtii, ac similium, observabilis est in illis cōmixtio, scilicet olei, spiritus, ac salis volatilis quæ sunt partes maxime cōspiciuæ, nec parva copias contentæ: Imo illarum separatio institui potest, at non depuratio tam sincera, quin in unaquaque illarum cæterarum particulæ commixtæ delirescant, præsertim Sal volatile in Oleo & Spiritu: Neque admodum arduum est substantias in dictis feminibus dominium obtinentes interstinguere, quandoquidem dentibus attritæ partibus suis penetrabilibus per oris ambitum universum se diffundunt, indicio non levi partium volatilium, ac præsertim salinarum & sulphurearum, odoratum afficientium, cerebrumque non levi vehementia impetentium.

Ad horum seminum distillationem varia adducuntur media, Nonnulli enim post exacte contrita quæ distillationi subjicienda sunt, immissaque in grandem urnam argillaceam, superaffundunt aquam pluviam aut fluviatilem tepidam, quousque semini injecto duobus aut tribus digitis supernatet; demum accuratissime obturatam urnam per triiduum super Pistoris furnum detinent fermentationis causa, postea omnibus in Vesicam cupream stanno obductam infusis, commissurisque accuratè luto obductis, tum Alembici, capitis Mauri nomine donati, tum Serpentine & Recipientis, distillationem suscipiunt igne primum moderato, educuntque primo Spiritum, Oleum & Sal volatile, quibus nonnihil Phlegmatis commixtum adhæret, ab illis abstracti; productaque distillatione ad aliquot dies, Aquam eliciunt tribus his principiis prægnantem, convenientem non modo affectibus scorbuticis, sed superfundendam præterea novis feminibus distillationi committendis. Oleum demum secernunt, seorsim id seppoentes in ampulla vitrea densa, accuratè obstructa, sicuti & spiritum, sale volatili admodum prægnantem, quo neque oleum destitutum est.

Alii Vinum album optimum semini contrito affundunt, non aquam pluviam aut fluviatilem, satisque illis est spatium temporis vino concedere ad intimam seminum penetrationem, maceratione absque igne facta per unicam noctem contenti; demum cuncta distillant, eodem quo priore modo in distillatione procedentes.

Quidam optime contrito semini, ac capaci Cucurbitæ vitreæ immisso, superaffundunt Vini spiritum rectificatissimum, quousque semini duobus transversis digitis superemineat; Illam suo Alembico cooperatam, luto obducto, coaptatoque rostro Recipiente, eodem modo lutato, distillationem in Maris Balneo instituunt, vel cinerum, igne moderatissimo, eliciuntque Oleum cum spiritu tenuissimarum partium & summe penetrabilium, admodum sale seminis volatili prægnante.

Sed

Sed & commodissime hæc semina distillari possunt citra ullam additionem, imo ne quidem contrita, si Retorta argillacea, aut vitrea, luto obducta illis oppleta fuerit: Illa enim collocata in furno Reverberij clauso, adaptatoque, (accuratissime luto obducto) grandi Recipiente illius rostro, suscipi potest distillatio igne gradatim aucto, hoc est initio mitissimo, sed paulatim per spatium duodecim horarum ad extremum usque gradum adaucto: Hoc pacto in Recipiente obvium erit Oleum, Spiritus, Sal volatile & Phlegma, simul commixta, postea in Balneo Arenæ rectificanda igne moderato in matratio oblongiori collo prædito, cui imponendus Alembicus luto exactissime incrustatus, instructus exiguo Recipiente eodem modo luto vestito: Per quam rectificationem Sal volatile prius ascensurum est, forma alba coagulandum & crystallina: unde, si liber, eximi posset, lutum alembico inductum si detrahatur, aliud illi substituendo sed luto incrustatum; accurata cura & diligentia Sal custodiendo in lagena vitrea densa, accuratissime obstructa, ne portio illius in auras discedat, humiditasque aeris id quod superest in liquorem convertat: Rectificationi postmodum insistendum, separando, & seorsim adservando, spiritum sale volatili prægnantem, semper anticipantem, sicuti & Oleum volatile quod supernaturaturum est, interim dum maxima pars aqueæ partis in Matratij fundo superstes futura est, cum maxime terrestri & crassiori Olei parte, nequaquam adservanda ob crassitiem & fœtorem, etsi non inutiliter in usum venire possit usu externo, ad leniendos dolores a causa frigida subortos.

Nulla urget necessitas ut huc afferam virtutes antiscorbuticas, uti neque dozina & rationem in usum flectendi Spiritus, Salia volatilia, & Olea ex huiusmodi seminibus educta: uti neque Aquas Spirituosas illorum in distillatione comites; quandoquidem supra à me memorata sufficiunt, cum de substantiis ejusdem prope indolis mihi fuit sermo, eductis è Cochlearia: Illud tamen censendum ex his seminibus quiddam magis digestum ac tenuius expectandum esse quam ex herbis, seminum perfectionem nondum adeptis: Id etiamnum pro comperto habendum, Spiritum, Sal volatile & Oleum horum seminum, optimorum effectuum opifices esse posse in cunctis Cerebri affectibus frigidis, necnon Nervorum & Musculorum, speciatim in Paralyfi; cui rei non modo convenire potest Inunctio, non solum ex Oleo rectificato, sed & ex illo quod rectificationem expertum non est, id seorsim litu admovento aut commixtum Vngu. Martiato vel axungia humanæ, viperinæ, aut Oleo Interitio, Laurino, Hypericonis aut similibus.

Nonnulli fermentum adhibent juvandæ gratia fermentationis, sed

Tom. II.

F

licet ab illo abstinere, copia enim tenuium partium abundant, ac insigni dispositione ad terrestrium excussionem, exigua quantitate inexistendum.

CAPVT XVIII.

De Distillatione Baccarum Sambuci.

Non suscipio enumerandas hoc loco cunctas præparationes, plurimas Sambuci partes spectantes, uti nec fruticem hunc laudibus, quibus insignis est, donare, de quo plurimi authores Tractatus edidere; cum enim metam mihi propositam præterire animus non sit, satis hoc loco mihi fuerit paucis perstrinxisse methodum Baccas illius distillandi, ac modum insuper quicquid illis utile inest eliciendi.

Colligantur Baccæ Sambuci perfectam maturitatem adeptæ, non exigua copia, ex quibus probe mundatis & contusis exprimatur succus, quo adimpleatur doliolum quernum, in cella vinaria ad fermentationem detinendum non secus ac mustum: quam primum observatum fuerit succum odorem vinosum adquisisse, acidiusculum quid redolentem, perforandum doliolum paulò supra fæces, eadem ratione qua doliolum vinum continens terebratur: Eductus universus succus limpidus infundendus in Vesicam cupream intus stanno obductam, qua cooperta suo Alembico Mauri Capite donato, probe lutato, adaptato illius rostro Serpentino quoque luto obducto, pertranseunte doliolum aqua frigida impletum, ac Recipiente admoto extremo canali serpentino, suscipienda erit distillatio igne admodum temperato, seorsim reponendo succum inflammabilem, summa penetsandi vi præditum, primo ascendentem.

Producenda etiam eodem igne distillatio, quousque exstillarint circiter duæ tertiæ succi in vesicam immissi, quo tempore, distillatione intermissa, Aqua spirituosa distillata seorsim reponenda; Demum vasis refrigeratis, in manicam panneam decantandus erit succus in vesica residuus, ad fæcum subsidentium separationem: Demum effusi liquoris limpidi, in pelvim fictilem, vitreatam, humiditas superflua igne lenissimo in vapores solvenda erit, qui producendus quousque liquor in Extracti consistentiam deductus fuerit, vasi vitreo cum refrixerit committendi, aut Faventino, accurate cooperto.

Interim Baccarum magma Soli exponendum fuerit, aut aëri libero, ut exsicceetur, ad acinorum separationem, qui inutiles futuri non sunt: ex illis enim contritis, ope torcularis exprimitur Oleum leniter vomitum

tum

tum ciens, à drachma semis exhibitum ad sesquidrachmam ex jusclo, cerevisia, aut liquore quopiam idoneo.

Spiritus Sambuci plurimum commendatur adversus frigidos Cerebri morbos: diaphoretica vi præditus est, Sanguinis massam depurat, facilemque illius circulationem præstat: Putredinem humorum emendat, ac Februm & Venenorum cacochiam emendat: Podagricis & Hydropicis opem fert, Vterique obstructions referat, ac vapores retundit, Exhibetur ex propria aqua vel liquore consimili, à drachma semis ad drachmas duas: Eadem dozi illius Extractum præbendum, Boli forma, aut dissolutum in aqua propria, quinimo commiscendum illius spiritui in iisdem affectibus ad quos commendatur; Potest & comburi ac incinerari magma, eductuumque sal extracto commisceri, aut in aqua stillatitia dissolvere ad virium incrementum: Eadem præparatio Baccis Ebuli adhiberi potest.

CAPVT XIX.

De Distillatione Baccarum Iuniperi.

Iuniperi Baccæ substantia cum parum humida donatæ sint, ex illis sicuti ex baccis sambuci succus extrahi nequit, quamobrem ad humidi cuiuspiam extranei subsidium confugiendum ut res succedat, atque diverso processus genere utendum pro substantiarum eliciendarum diversitate: Si enim ex his baccis succus inflammationis capax eliciendus fuerit, fermentationem is subire debet, imo fermenti tantilla portio adjicienda est, mellis, sacchari, aut mannæ liquori ad dissolutionem requisito, & necessariam secretionem partium subtilium & volatilium à crassioribus.

Illud tamen ratum esse debet, dum excitatur & educitur spiritus ille inflammabilis, minorem Olei portionem prodire quam si alia processeris via, quia fermentationis vi maxima pars in spiritum inflammabilem transit; Neque præterea dubium quin à fermento admoto immutatio fiat naturæ & qualitarum portionis à distillatione superstitis, adeo ut Extractum probæ notæ expectandum non sit; At cum beneficium ex spiritu φλογιστῶ sperandum multum illi inferius sit quod producere potest diversa procedendi ratio in distillatione harum Baccarum, Assumpta autem exigua quantitate spiritus vini, vice aquæ, comparare quis sibi possit, nullo negotio, spiritum non minus subtilem, ac efficaciorē quam si prævia esset fermentatio, ex mea sententia satius fuerit sequenti methodo insistere.

Accipe Baccarum Juniperi Libras quinque aut sex, maturitatem perfectam adeptarum & succulentarum; optime conterantur in mortario marmoreo pistillo ligneo, adimpleatur pars media magnæ Cucurbitæ vitreæ, illis affundatur Spiritus Vini rectificatissimus, quousque solum pars tertia circiter capacitaris vasis vacua supersit; cooperiatur admoto Alembico cœco, cujus commissuræ accuratissime luto incrustandæ, Impone arenæ supra Pistoris furnum, ac detine per triduum integrum, quod satis futurum est juvandæ penetrationi Spiritus vini in baccas juniperi, ac dissolutioni partium maxime volatillum; demum derafo luto, soluta vasorum compage, illique substituto, ac imposito supra cucurbitam Alembico, luto obducendo, coaptatoque ejus rostro alembico, peragatur Distillatio Balneo Arenæ, igne moderatissimo adhibito; Eo pacto proditurus est Spiritus subtilis & inflammabilis, prægnans partibus maxime subtilibus & optimis Baccarum Juniperi.

At vero melior successus sperandus, ac insimul quicquid utile continent Baccæ Juniperi elicere dabitur, si hanc methodum tenuerimus: Optime conterantur Baccæ Juniperi non exigua copia collectæ, Immitantur urnæ argillaceæ, uni vel pluribus, adimpleantur duæ circiter partes, affundatur aqua inter tepentem & æstuantem media, diu agitentur & diluantur baccæ, Urnæ ad summum aqua impleantur, postea optime occludantur, per octiduum supra furnum pistoris detineantur; perficiatur distillatio in Vesica cuprea interius stanno obducta, imposito illi Alembico à Mauri capite denominato, rite luto obducto, sicuti & Serpentino ac Recipiente, non dissimiliter procedendo quam ad distillationes præcedentes, pergendo in distillatione donec aqua pene insipida exstillet: eo pacto proditura est Aqua sale volatili & partibus spirituosius Baccarum prægnans, comite sale volatili albo & odorato, illi supernatante, separabili ope ellychnii vel funiculi gossipini, infundibuli, vel alterius vasis vitrei illis usibus destinati, seorsim in ampulla vitrea densiori recondendo, accurate occludenda.

Licet &, si libuerit, Aquam rectificare in Balneo Arenæ, in Cucurbita vitrea, Alembico suo, bene luto incrustato, cooperta, rejecta parte mere aquea, in fundo cucurbitæ post distillationem residua; vel baccis recentibus aquam prima vice distillatam reaffundere, repetendo macerationem & distillationem sicuti prius ostensum est; quo pacto major Olei quantitas proditura est, aqua spirituosior futura, & sale volatili magis turgens.

At vero cum non omnes Baccarum partes utiles evehantur in Distillatione, ac plurima illarum pars, & potissima, aquæ commixta in fundo

fundo vesicæ remaneat, præsertim substantia quædam melliginea, cuius comes sulphur quoddam crassius cum baccarum sale fixo, ideo Subsidentia colanda & exprimenda erit cum vasa calorem omnino depofuerint; qui liquor limpidus redditus in pelvim fictilem infundendus est, interius vireatam, humorem super vacaneum in vapores solvendo ope modicissimi ignis, quousque id quod superstes futurum est ad Extracti consistentiam deductum fuerit, gustui non ingratum, aromaticum quid resipiens.

Exsiccandum quoque erit Magna ab expressione residuum, quo combusto, & in cineres redacto, lixivium cum aqua parandum erit, quod filtratum, & ad coagulationem usque salis consumptum, Extracto conjungendum erit, commista recondendo in vase Faventino accuratè occludendo.

Oleum & Aqua Spirituosa Baecarum Juniperi eximia sunt utilitatis ad expediendos renes & ureteres ab arenulis & materiis viscidis eorum meatus infarciuntibus, urinæque liberum commercium intercipientibus: Vfus quoque sunt insignis in cunctis frigidis cerebri affectibus, scorbuticis, uti & ad cerebrum corroborandum, excitandum torpentem appetitum, concoctionem promovendam, humorum corruptionem inhibendam, vermes corpori inhaerentes necandos: sicuti & in sedandis colicis doloribus à flatu oriundis, omnibusque intestinorum morbis frigidis: Oleum speciatim commendabile est adversus aëris inquinamenta, Pestem, affectusque omnes epidemicos, sicuti & quosvis hystericos.

Oleum ex ipsamet Aqua Spirituosa exhibendum, at nondum rectificata, vel ex vino, juscule, à guttis duabus ad septem vel octo, mane jejuno ventriculo, vel procul a pastibus, in usu illius prout opus fuerit pergendo, sicuti & Aquæ Spirituosæ, minori copia exhibendæ, aut majori, pro rectificationis diversitate.

Oleum etiam commodissime usurpatur ad Inunctiones externas, in Nervorum affectibus, præcipue illorum contractionibus: Inungitur quoque umbilicus in colicis doloribus: Auribus inditur contra tinnitus & gravem auditum: In Nares etiam immittitur, inunguntur tempora & futurarum cranij regio, in Apoplexia, Epilepsia, &c.

Baccarum Extractum quod attinet, non immerito illi Helmontius insignem vim purgatricem assignavit, illa enim revera pollet, si præsertim additum fuerit Sal proprium fixum: Roborando enim ventriculum & intestina, lenissime quoscunque humores expurgat.

Datur à drachmis duabus ad semunciam, Boli forma, aut liquore convenienti dissolutum: commiscetur etiam nonnunquam Opiatis,

aliisve remediis aperiendi vi præditis & per inferna subducendi.

Eadem procedendi ratio locum habere potest in distillatione Baecarum Sabinæ, Hederæ, Myrti & similibus,

CAPVT XX.

De Distillatione Tritici, Secalis, Hordei, &c.

Vitatissimus ejusmodi Cerealiū ad hominis alimentum ac nonnullorum animalium usus, manifestissimum facit in ipsis delitescere substantias non minus essentielles quam subtiles, quarum ope ad partes corporis nostri etiam maxime distitas perducuntur: Facultas præterea sibi simile gignendi, seminibus omnibus communis, ratum facit eminenter, ac quasi per compendium in ipsis contineri quicquid in planta, è qua ortum duxerunt, præstantissimum latuerat; quandoquidem eandem plantam, uno quoque anno corruptibilem, producere apta nata sunt, perpetua ortus & interitus vicissitudine.

Rei veritas ex mechanices fundamentis confirmationem obtinet, non solum in Panificio, sed & in Cerevisiæ confectioe: Accedente enim fermentatione artificiali in farina, ex qua pastam parat Pistor, addita aqua calida, commixtaque fermento, superveniente in furno coctione, cum illius partes fermentationis partes optime divisæ fuerint, Panem conficit gustui, gratum, alimento idoneum, sed qui præterea ventriculi calore indiget, & Acido illi inexistente, aut fermento nativo, ad postremæ fermentationis perfectionem, atque hujus beneficio, intimæ divisionis omnium particularum, quo maxime sincere & subtilissimæ ad singulas corporis partes in illarum beneficium deferantur, crassiores autem ad intestina propellantur foras, ut pote excrementa inutilia, ejiciendæ.

Cerevisiam quod attinet, postquam Cerevisiarij seminibus artificio germinationis principium indiderunt, demum in eorundem seminum centrum, illa exsiccando, ad germinandum propensionem retruserunt crasse illa conterunt, postea addito tertio tanto alterius grani germinationem non experti, sed mola quoque contriti, omnibus aquam semifermentem affundunt, postmodum frigidæ quantum satis est ad dissolutionem & separationem partium volatiliū seminibus inexistentium, totique conciliandum temperatum calorem, accedente deinde fermentatione requisita, cunctisque per idonea instrumenta subactis, accurate contegunt vasa materias continentia, per quatuor aut quinque dies illic detinentes, aut quatenus vapores exinde elati nares feriant, emergatque odor

odor vinosus, subtilis & penetrabilis, perfectæ fermentationis index certissimus.

Occasio tunc legitima est materias distillandi per vesicam Alembico, Mauri caput dicto obtectam, ad eliciendum spiritum inflammabilem, sale & sulphure volatili seminum prægnantem, non minus subtilem, nec minori penetrandi vi præditum quam est vini spiritus etiam rectificatissimus.

Accuratiorem descriptionem tradere mihi licuisset, imo hortari eos qui illi se operi accingere non recusaturi sunt, ut colligant aquam per æquinoctia à cœlo deciduam, vernalem potissimum, sed superfedendum duxi, quod in omnibus Zythopeptatum tabernis res conspicua sit, imo libris eo de negotio conscriptis, speciatim in Tractatu Chymico Dom. le Fevre, operationis rationem ad unguem demonstrantis.

Satis mihi fuerit huc intulisse, multo minori negotio perfici posse separationem partium Triticum, Secale, Hordeum, aut similia semina Cerealia componentium, Retortæ duas circiter partes adimplendo semine quod libuerit, in furno Reverberii clauso, igne patente distillationem instituendo, igne per gradus adhibito & ad artis normam: Hoc enim pacto in Recipiente reperire erit Spiritum, Sal & Oleum volatilia, per rostrum Retortæ exstillatorum, permixtorum & confusorum plurimo phlegmati, cujus rectificatio postmodum perfici potest per Arenæ Balneum in Matrario oblongioris colli, Alembico suo optime luto incrustato cooperto; Imo per crebro repetitas rectificationes consequi licet Sal volatile album & crystallinum, vel saltem spiritum eximia penetrandi vi præditum, cum sale volatili illici resolutum: Id quod contingere potest ab insita proprietate salium volatilium plantarum, qua in liquorem facillime abeunt, aut etiam in nihilum: Proditurum necnon est Oleum volatile, admodum tenue & penetrabile, quod nonnullas particulas salis volatilis sibi adsumpserat.

Spiritui inflammabili, ex hiseminibus fermentationem expertis educto eadem fere qualitates assignari possunt quæ vini spiritui, & in eisdem etiam usus adduci; Sal & Spiritus volatilia in omnibus morbis conveniunt in quibus necessaria est incisio, & vitio peccantium humorum attenuatio; illorum ad habitum corporis per poros carniū & cutaneos expulsio, sudoris forma aut insensibilis transpirationis: Possunt & utilissime ad usum revocari in morbis epidemice grassantibus, imo & in Thoracis affectibus, præsertim Asthmate & Pleuritide, Pituam enim meatus respirationis obturantem efficacissime divellunt, & anacatharsim adjuvant, vapores quinetiam nonnunquam simul molestos discutiunt.

tiunt, à quibus Asthma, etiam absque pituitæ præsentia, induci potest: Sanguinem concretum resolvunt, pleuritidis authorem, dummodo tempestive exhibita fuerint, priusquam sanguis è vasis elapsus puris forma donatus fuerit.

Dosis est à semi scrupulo ad semidrachmam ex vino, juscule, vel liquore quopiam: Eadem commiscere licet opiat, syrupis: Imo & usus illorum diu produci potest, non semel tantum sed per vices præbendo, at minori copia.

Olei volatilis usus exterior potissimum est, illinendo partes Rheumatismo obsessas, aut dolore quopiam à frigida causa suborto: Commodissime & usurpatur ad alliciendos & revocandos spiritus in partes paralyti tentatas.

CAPVT XXI.

De Distillatione Leguminum.

EX variis substantiis è Leguminibus per Retortam eliciendis in Fornace Reverberii clausa, Sal volatile præsertim educitur, distinctius & copiosius quam ex cæteris Cerealibus alimento hominum destinatis, si exceperis quædam semina aut radices antiscorbuticas: Illud quoque crediderim majori sedulitate idem disquirendum fuisse, nisi à proposito revocasset copia salis fixi ex siliquis illorum educi soliti cum incinerantur, eademque methodo qua ex cæteris plantarum partibus Sal educitur: At si Salium varia indoles accurate animadversa fuisset, ac insignis Acidorum dispositio qua intime salibus fixis conjungi imo & volatilibus amant, ac potestas illis innata posteriora hæc sistendi & ad tempus figendi, procul dubio nullus non in eam sententiam venisset, nec quibusdam neotericis Chymicis illustribus ignotam, videlicet Salia omnia plantarum, quæ chimistæ ab omni ævo pro fixis habuerunt, in Salium censu reponenda non esse, neque ea copia proditura esse, uti neque ignis vehementiæ obstitura esse, nisi sal acidum quod in est parte plantæ quæ incineratur, conjunctum sali aëris, & illi quod materiis combustilibus inest, adhibitis ad adustionem aut calcinationem rei comburendæ, cohibuisset Sal natura sua volatile, illi se intime conjungendo, atque vim igni resistendi eidem impressisset etiam si, ut rectius dicam, Salia hæc quamquam conjuncta, ignis vehementiæ non tamdiu obfisterent nisi adsumpsissent, ac sibi conjunxissent partem Terræ maxime alkoolisatam, quam tamen omnino excussisse videntur per frequentes filtrationes, ac nisi illam Terram amplexa essent tanquam conjunctionis fundamentum. Id

Id quoque pro comperto habendum Sal Acidum in compositione mixtorum adeo esse necessarium, ac præsertim plantarum, ut absque illius præsentia neque generationem, neque incrementum, neque partium perfectionem consequi valeant: vinculum id esse omnium aliarum substantiarum, absque illo neque soliditate neque consistentia donatum iri, ac cunctas productiones, orbis universitatem occupantes, in antiquum Poëtarum Chaos reituras, si deesset illud Acidum quod totius Naturæ anima & fundamentum censendum est.

Sed in viam rediens, Distillationem nempe Leguminum, prætermissa cujusque singulari, Fabas solas attingam, omnium leguminum, ex vulgi sententia, crassissimum, nulli vero inferius, tum tenuitate partium & penetrandi vi, tum copia salis volatilis ipsi insiti.

CAPVT XXII.

De Distillatione Fabarum.

Accipiantur Fabarum exsiccatarum integrarum Libræ quinque aut sex, immittantur Retortæ argillaceæ, aut vitreæ luto incrustatæ, cujus circiter tertia pars vacua supersit: hæc in Furno Reverberii clauso collocetur; coaptetur illi amplissimum Receptaculum, luto optime munitum, obturatoque spiraculo, modicus ignis in cinerario accendendus, per quem solummodo paulatinum calorem concipiant Retorta & Fabæ illi inclusæ; qui per horam integram hoc in statu conservandus, demum in foco ignis accendendus, eoque modo regendus ut non multo intensiorem præbeat calorem eo qui in cinerario accensus fuit, hic per horæ spatium in eodem tenore detentus, paulatim singulis horis augendus est, sed vitato excessu, interim pars Fabarum aquea in Recipiens exstillans conspicua erit non exigua copia: Postmodum nonnihil aëris concedendum erit Spiraculo Fornacis, à latere Recipientis, ignem per intervalla augendo, quousque Retortæ globus nubibus albis op-pletus conspiciatur, quæ paulatim & insensibiliter in liquorem exstillabunt, partim oleagineum, partim spirituo salinum, in vasis fundum secedentem: Tunc ignis eodem in tenore fovendus toto bihorio, atque aëri per spiraculum paulo liberior ingressus patefaciendus, quod postmodum omnino referandum, intensiori reddito igne, adeo ut tandem erumpat in flammam, eo usque producendus donec nulli amplius vapores prodeuntes ex Retorta conspiciantur, ac Recipiens inclarescat: quo tempore obturandum spiraculum Tegminis, ac simul ostia Fornacis, vasa ut refrigescant permittendo: Postmodum Recipiens à luto libera-

Tom. II.

G

tum, plurimum Phlegmatis continere deprehendetur, Oleo Spiritui & Sali volatili Fabarum commixti, in quibus adeo insignis penetrandi vis manifesta erit ut neque nares, neque oculos vasis orificio admove- re cuipiam liceat quin protinus illinc recedendū sit: Tunc certissime cūctos illos liquores in matratium prolterioris colli infundere oportet, quod Alembico, optime luto incrustato, coopertum, adjunctum habens ro- stro Recipiens, eodem modo luto obductum, collocandum erit in Bal- neo arenæ, loco aëri exposito, procul à Sole ac quovis calore, præter eum qui excalefactioni arenæ, & materiarum contentarum necessa- rius est, cujus beneficio conspicuum erit Sal volatile paulatim ascendens, ac in cryсталlos albos intra Alembicum concrefcens, cooperiendum linteo pluries complicato, frigida immerfo, ad prohibendam salis reso- lutionem, quod ad minimum caloris adpulsum, citius quam ullum aliud sal volatile resolvitur, adeo ut diutius alia forma quam liquida adser- vari nequeat: Licet nihilominus adhibita diligentia & sedulitate forma cryсталlina & alba ex Alembico eximi, ac per aliquod tempus in ampulla firma, accurate occludenda conservari: Sed eam in rem in parato- adesse debet alter Alembicus correspondens, qui succedat priori è quo Sal erit eximendum, demum accuratè obductis postremi commissuris, pergendum est in rectificatione harum materierum, interim dum abra- detur Sal è priori, sedulo recondendum: Eoque pacto in Recipiens excipiendum erit reliquum Salis volatilis, nuptum exiguæ cuipiam portioni phlegmatis ac partis oleagineæ maxime volatilis Fabarum, si- lubet separandum, & seorsim asservandum, interite phlegma inutili, & oleo crasso ac foetido in fundo Matratij subsidebente.

Sal volatile Fabarum generosissimum est diaphoreticum, omnium subtilissimum ac eximia penetrandi vi præditum censendum: Eadem do- si ac eadem ratione qua cætera salia volatilia exhiberi potest, & in eos- dem affectus adsumi: Olei volatilis vires a Salis viribus non multum recedunt: Dare licet à guttis duabus ad decem vel duodecim, Saccha- ro albissimo pulverato exceptis, demum diluto in liquore aliquo ac- commodo: Nec inutiliter Linimenti forma usurpatur ad membra pa- ralyti affecta, vel rheumatismo prehensa; umbilico etiam & ventriculi regioni illitus potest in colicis doloribus & ad lumbricorum internecio- nem: Naribus quoque inditur, temporibusque admovetur, in morbis Cerebri & uteri.

Fabarum Distillatio ansam mihi præbet ut huc inferam id quod à me experimento comprobatum circa eandem materiam, confirmationis gratia rei à me præcedenti capite adductæ, de fixatione quæ Salibus vo- latilibus plantarum accidit per Acidorum adjunctionem in uestione vel calci-

calcinatione earundem plantarum, ubi ratio alia suppetit illarum Salia volatilia obtinendi, separatione nempe instituta à cæteris partibus beneficio distillationis.

Ex instituto in crucibulo comburi, ac incinerari curavi Fabarum exsiccatarum libram unam, ejusdem cum illis generis quam in Retorta distillavi, nullum interim odorem salis volatilis percipiens, sicuti id semper contingit dum comburuntur animalia integra illorumve partes: Accenso igne carbonum satis vehementi per sex horas, ad fabarum distillarum incinerationem, in fundo crucibuli à me repertæ drachmæ circiter sex cinerum alborum, saporis salini, lixivialis, acris & caustici; Eodem ignis gradu usus ad comburendam & in cineres deducendam residentiam sex librarum Fabarum, è qua Sal volatile distillando eduxeram, vix cinerum unciam obtinere potui, sed prioribus minus candicantium, saporis minus acris, minusque salini.

Hinc facile dijudicare potui in postremis hisce Fabis me non deprehensurum Sal volatile quod jam per distillationem prodierat, neque illarum Sal eadem acrimonia pollere posse qua Fabarum distillationem non passum, quarum Sal acidum & volatile potissimam constituebant materiam: Quapropter existimo gravem illum odorem qui ex illis animalibus, dum comburuntur, emergit, quod indicium præbet dissipationis salis illorum volatilis, ab uno Acidorum defectu pendere, quorum exigua quantitas cum cohibere non valeat salia volatilia, in fugam ideo hi cito erumpunt cum actionis ignis vehementiam experiuntur.

Pisa, Phaseoli, Orobi, Lentæ, aliaque Legumina ejusdem cum Fabis naturæ, eodem modo distillari possunt, ex iisque propemodum eadem substantiæ elici, licet salis volatilis minus quam Fabæ contineant.

CAPUT XXIII.

De Lignorum Distillatione.

Ligna non modo vegetabilium pars solidissima censenda sunt, sed & pro illa habenda quæ succi Acidi plurimum obtinet & effundit, sicuti id per distillationem in Retorta videre est, unde occasio exortitur observationes quasdam non levis momenti adferendi, quarum prima est.

Acidum, quod copiosum continent, adeo ligare, ac fixum detinere Sal volatile, ut vix odoratus percipere queat quidpiam illius commix-

tum latere in Spiritu acido, Oleo & Phlegmate; quandoquidem Sal volatile Animalium, & Fabarum cum acido illorum dominantur, illico vi sua acerrima nares feriunt & oculos eorum qui lutum Recipientis deradunt, in quod una cum fale volatili, spiritu & phlegmate se receperunt.

Secunda Observatio est, difficilius esse Sal volatile Lignorum fecerere ab illorum Spiritu aut Sale Acido, Oleo volatili & Phlegmate, quam Animalium, Fabarum, aut Seminum antiscorbuticorum à cæteris substantiis quæ una cum illo per distillationem extractæ sunt: Eo quod Lignorum Sal volatile iam maxima ex parte fixatum est ab acido copia illud superante, cum in Animalium distillatione, Fabarum, seminum Antiscorbuticorum &c. acidum minori adsit quantitate quam Sal volatile.

Tertia Observatio est, illud Sal quod ex residuo in Retorta extrahi potest per calcinationem, non æque copiosum esse, neque tantas possidere vires, nec æque penetrabile esse ac id quod educi potest ex equali quantitate ejusdem ligni combusti & incinerati igne patente; Eo quod Sal volatile hujus postremi durante ustione cohibitum fuit ab Acido eidem ligno existente, sicuti & aëri ac materiebus, quas in cineres deduxerunt, Eo quod Sal ligni volatile, ab igne vi sursum compulsus in distillatione ad ascensum una cum Phlegmate & Acido, nequaquam porro cohibitum, aut fixius redditum ad Acido ullius aëris ambientis, neque ab ullo alio acido extraneo, quandiulignum intra Retortam conclusum fuit, omnino fieri nequit ut postea in subsidentia reperiatur pars salina, illinc expulsa, nec proinde tantundem Salis fixi quantum inest cineribus lignorum igne patente combustorum.

CAPVT XXIV.

De Distillatione Ligni Rosarum.

Singularem Lignorum distillationem ordior ab eo cui nomen Ligni Rosarum inditum est, etsi Rosas non proferat, solaque odoris ratione id nomen gerat.

Scobina minutissime deradatur non exigua istius Ligni quantitas, quo postquam impletæ fuerint duæ partes capacitatis dolioli, adeo ut una vacet, illi superfundatur aqua pluvia, aut fluvialis, hacque cum completum fuerit doliolum, apertio optime occlusa, cunctaque eo in statu per dies quindecim permanserint, pars ligni & liquoris capaci Vesicæ æneæ, interius probe stanno obductæ in datur, qua operculo, Mauri capite

capite dicto, cooperta, stanno quoque obducto; optimeque lutatis commissuris, nec non Serpentine, transversim pertranseuntis dolium aqua frigida repletum, Instituenda erit distillatio igne moderato, continuanda quousque extracta sit quantitas duarum circiter partium aquæ vesicæ immixtæ; Demum vasis refrigeratis, factaque separatione, ac reposito in lagena vitrea, optime obturanda, Oleo odorato Aquæ distillatæ supernatante, seorsum adservata eadem Aqua; repetenda erit & instituenda iterum distillatio eius quod superest; quoad cætera procedendo sicut prima vice, donec omnino exstillatum fuerit id quod dolio continebatur: Eo pacto nancisci licet Oleum volatile limpidum, coloris flavi, odoris ad illud accedentis quod ex Rosis per distillationem educi solet, ac præterea odore parum discrepante ab eo quem spirat Aqua rosarum vulgaris.

Liquoris adhibendi pro distillatione huius ligni necessaria quantitas non exigua, tantam divisionem & diffusionem partium illius acidarum & volatilium salinarum inducit, per distillationem sursum evectarum, ut illas, aquæ commixtas, neque sapore, neque odore distinguere ab invicem liceat, etsi revera adsint, minori tamen copia quam si lignum solum per Retortam distillatum fuisset: Id quod nequaquam observandum est, nisi parvi fiat elegantia & suaveolentia Olei & Aquæ ex hoc ligno eliciendæ methodo à me tradita.

Oleum ex ligno Rosarum eductum plus commendat odoris gratia quam facultates medicæ, etsi nonnulli id plurimi faciant ad affectus oris & faucium, nec non renum & vesicæ, eum in finem id commiscendo cum Saccharo purissimo in pulverem trito, idque propria aqua diluendo, usurpando tum ad gargarisandum in oris morbis, tum ad Potum, à duabus aut tribus ad decem aut duodecim guttas, ex unciiis quinque aut sex propriæ aquæ: At verò potissimus & frequentissimus usus ad confectionem Balsamorum, Apoplecticorum dictorum, in quibus huic oleo cum moscho optime convenit, cum ambra grisea, ac quorumvis Aromatum grato odore, Oleorum aut Essentiarum quæ commisceri solent: Præstantissimum etiam ac maxime analogum est succedaneum veri Olei Rosarum stillatitii.

Eodem modo distillari possunt Ligna Sassafras, Aloës, Santala, & alia similia.

CAPVT XXV.

De Destillatione Ligni Guaiaci.

IN distillatione Ligni Gaiacini eadem processus esse potest ratio quæ in ligno Rhodio, si præsertim expetitur Oleum usibus internis idoneum: At cum frequentius ad vitia corporis exteriora usurpetur, atque in plurima commendatione sit Spiritus Acidus ex illo per Retortam eductus, illius præparationem hoc loco adducere æquum est

Inde Retortæ, luto incrustatæ libras sex Ligni Guaiaci scobina attriti, vel, si vis, crassius incisi, adeo tamen ut rostrum Retortæ admittere possit: Imponatur Fornaci Reverberij clausæ, cui capax Recipiens coaptandum & probe luto obducendum: In cinerario exiguus ignis accendatur, à quo solummodo paulatim incalescant fornax & Retorta, qui moderatissime per horam integram productus, demum transferatur in focum fornacis, in quo cum per æquale tempus moratus fuerit, paulatim erit intendendus, donec in Recipiens pars ligni aquea exstillare animadvertatur: Postmodum Tegminis Spiraculum tantillum aperiendum erit, qua parte collocatum est Recipiens, ignem producendo, imo nonnihil intendendo, quousque ex Retorta prodire videantur vapores albi, quasi nubeculæ, indicia partes acidas, salinas & oleaginas Guaiaci exitum moliri, quo tempore amplius referandum Spiraculum Tegminis, intendendo iterum gradatim ignem, donec hic in flammam erumpat, tegminis spiraculum omnino aperiendo, ignemque magis ac magis intendendo, donec globus Retortæ pellucidus fiat, atque inde indicium ferri queat perfectam esse distillationem: Tum occluso Tegminis Spiraculo, cum ostiis Fornacis, sine ut refrigescant sensim cum Retorta, demum Recipiente luto liberato, in eo deprehendetur Spiritus Acidus, parte salina volatili Guaiaci turgens, & prægnans, commistus Oleo obscuro, crasso, odoris ingrati, cum plurimo phlegmate: Cuncta tunc immittantur in capax Infundibulum, charta emporetica madida investitutum, per quod Phlegma & Spiritus Acidus, Sale volatili prægnans, exitum habebunt exstillabuntque in lagenam, cujus collo inferendum infundibuli extremum, Oleo crasso chartæ adhærente, quod demum in aliam lagenam infundendum erit, terebrando extremum cuculli chartacei stylo ligneo aut ferreo, Oleum prædictum ad usus idoneos recondendo.

Curiositatis gratia igne patente comburi potest, ac in cineres deduci carbo Guaiaci, à distillatione in Retorta superstes, è quo more solito
sale

fale educto, segreganda pars mere terrestris, vero nomine Capitis mortui donanda: Sed carbonum accendendorum requisita quantitas utilitatem percipiendam excederet, etiamsi ejusmodi Sal cathartico medicamentis commodissime admisceri queat, præsertim in morbis Venereis,

Licet & per Descensum distillare lignum Guaiacinum & similia, eademque propemodum extrahere substantias ac per distillationem ad Latus, etsi minus puras, immittendo lignum incisum in Cucurbitam argillaceam, quæ ignis vehementiæ obistere valeat, superponendo illi operculum ferreum, pluribus exiguis foraminibus pertusum, in modum operculi pyxididis effictum, adeo ut præcise amplectatur cucurbitæ orificium, quæ postea invertenda, adeo ut operculum illi subditum sit, collocando supra fornacem eum in finem exstructam, cujusmodi descriptionem tradidi priore parte hujus Pharmacopœæ, Capite de Fornacibus: Nam post impositum infra Retortam Recipiens idoneum, quod collum illius amplectatur, accurate obductas luto vasorum commissuras, paulatim & per gradus excalefactum corpus Cucurbitæ, quousque ad ruborem incandescat, postmodum in Recipiente nanciscimur Phlegma, Oleum, & Spiritum Sale volatili Guaiaci prægnantia, eademque copia qua in Retorta, quorum separatio eodem modo quo præcedentium fieri potest.

Ex tribus prædictis methodis quævis in usum venire potest ad Distillationem ligni Corylini, Avellanas proferentis, quod à quibusdam Lignum Heracleum vocatur, Buxi, Quercus, Fraxini, Cupressi, Cedri & aliorum lignorum.

Oleum Ligni Guaiaci multum commendatur per Vesicam distillatum, cum aquæ additamento (iuxta methodum à me traditam ubi de Ligno Rosarum) ad depurandam massam sanguineam: quo fit ut, ex quorundam sententia, producto illius ad plures hebdomadas usu, à quatuor ad decem vel duodecim guttas, ex aquæ propriæ unciiis tribus, quatuor, imo septem vel octo exhibendo, virus venereum per ambitum corporis expellere valeat, si præsertim in verustatem non abierit, citra Mercurij auxilium, cujus usus aliquando suspectus est: Ad Illitum quoque plurimum valere censetur pro ulcerum venereorum ori innascentium curatione: Existimant nonnulli Tabellas, ex illo parandas, conferre ad pinguedinis generationem inhibendam, imo & ad obesos macrefaciendos, si protrahatur illarum usus.

Olea Guaiaci per Retortam distillata, aut per Descensum, ore non adsumuntur ob ingratum, imo foetidum saporem: Sed commodissime ad usus externos, ac felicissime, ad ulcerum omne genus usurpatur, nomina-

tim Venereorum, vulnerum mundificationem, fungosarum carniū consumptionem, sicuti & ossium exsquamationem, imo & illorū cariem.

Spiritus Gaiaci vi diaphoretica pollet, ob partem Salinam volatilem in distillatione adquisitam: Exhibetur in morbis Venereis & Rheumatismis, à drachma ad semunciam, in cyatho grandiori aut minori ex decocto ejusdem ligni, aut quapiam aqua cardiaca, si vel per sudores, aut *ἀδινλον ἀγερνολω* setum acre, affectuum illorum parens, expellendum fuerit: In usum etiamnum accersitur exsiccationis gratia Aphtharum, aut Vlcusculorum os infestantium vel gingivas, tum lue veneris inquinatorum, tum scorbuto: Idem Spiritus vi etiam Idiuretica valet, per vias urinæ excretioni dicatas expellens serum, quod ad ambitum corporis impelli non potuit.

Rectificari potest, si ita visum fuerit, Spiritus Gaiaci, sicuti & illius Oleum, igne Arenæ moderatissimo in cucurbita vitrea, cui capitellum imponatur, atque post secretam partem aqueam, saporis pene expertem, primo superne evectam, excipere ac seorsum recondere spirituofam acidam, aliquantisper salinam, postmodum erumpentem, si libet quoque separandam & ab aliis secretam adservandam, uti seorsum Acidam, ad usus internos, Illam saccharo purissimo pulverisato excipiendo, ac liquore quopiam idoneo diluendo.

E re non est huc transferre Distillationem Corticis Ligni Gaiaci, quandoquidem non alia requiratur ratio quam in ligno, & totidem modis perfici queat, Etsi vero hic cortex majori efficacia opus peragat, minori que quantitate exhibitus quam lignum, eundem tamen in finem tendunt illorum vires, eademque debet esse usus ratio.

CAPVT XXVI.

De Distillatione Fuliginis.

SI quis ad solum colorem obscurum, ad saporis amarorem, odoremque Fuliginis ingratum attendat, illi proculdubio in contemptum veniet, imo & horrorem; At vero si idem intime singulas illius partes perpendere voluerit, accurate ab invicem illas divellere ac purgare, proculdubio insignes ille dotes animadversurus est, artificem peritum ad se pellicientes in illius examen, & verarum partium disquisitionem ex quibus revera conflata sunt Ligna; quorum ambustio Fuligini originem præbet: Ille inquam deprehensurus est non solum quinque diversas illas substantias in cunctis Vegetalibus obvias, ac speciatim in Lignis, sed præterea indubia indicia inexistentis illis Salis Volatilis, ac fixatæ partis

partis ejusdem salis volatilis cum Oleo, per propriam illorum dispositionem nativam, sicuti id manifestum futurum est in Chymica Fuliginis Distillatione, quam jamjam adgressurus sum.

Eligatur Fuligo quam recentissima, nigerrima, maxime compacta, lucidissima, frustis maximis constans, Hac Retortæ argillaceæ luto obductæ impleantur duæ circiter partes, tertia vacet, Imponatur Furno Reverberij, cui suum tegmen fornicatum imponatur, obruratoque ejus spiraculo, accendatur in foco ignis carbonum primi gradus, occludendo demum ostia cinerarij & foci, eundem ignis tenorem toto bihorio fovendo, aut circiter, aut quousque liquor ex Retorta exstillans acidum spirare videatur, quo tempore capax excipulum Retortæ proboscidi coaptandum; Ejus commissuris accurate loricatis, paulatim & per gradus intendendus erit ignis, aërem admittendo per tegminis spiraculum & cinerarij ostium iuxta necessitatem: Tunc conspicui erunt Spiritus in Retorta nubium albicantium specie emergentes, in crassitiem paulatim abeuntes, quibuscum Sal volatile se adsociabit, atque manifestius quando Oleum promiscue proditurum erit; Per id temporis spatium tegminis ostium iteratis vicibus magis ac magis referandum erit, aucto per gradus igne, imo hunc ad extremum usque gradum intendendo, tegminis spiraculo omnino referato, ac Cinerarij ostio, eodem quoque ignis gradu servato, donec ex Retorta nihil amplius prodeat, ac Recipiens pellucidum evadat: Postmodum obserato spiraculo & Fornacis ostiis, Vasisque sponte refrigerium adeptis, Recipiens delutandum erit, in quo deprehendere erit Spiritum Acidum, Oleum, ac Phlegmatis partem simul commixta, Rectificationis indigentia.

Hæc ut probe succedat, cuncta matratio prolixiori collo donato indantur, Arenæ balneo id committatur, Alembicum imponatur accuratissime luto obductum, coapteturque illi exiguum excipulum probe loricandum; Demum infra Balneum accendatur ignis modicus, cujus vi Sal volatile sursum evehetur in Alembicum candicante & crySTALLINA forma, è quo eximendum erit ac recondendum in lagena densiori accuratissime occludenda; Illi succedaneum sit aliud Alembicum etiam loricandum, servatoque eodem ignis gradu, Spiritus una cum reliquo Sale volatili ab ipso dissoluto sublimis efferetur, comite parte purissima Olei & maxime volatili, crassissima cum Phlegmate inutili in matratiis fundo subsidente.

Fuliginis Sal volatile potentissimum est Diaphoreticum, plurimum accedens ad qualitates Salium volatilium ex Animalibus eliciendorum: Spiritus quoque vim Salibus volatilibus prope similem obtinet, à portione Salis in eo contenti.

Tom. II.

H

Sal volatile exhibendum à quinque aut sex granis , ad quindecim, imo scrupulum: Spiritus autem à semisrupulo ad drachmam integram, utraque ex liquoribus adpropriatis. Præbent & Oleum à guttis duabus ad septem vel octo, Saccharo pulverisato exceptum ac in vino dilutum, eundem quo Sal volatile in finem.

Illitum Oleum præstantissimum censetur ad Imperiginum, Herpetis, aliorumque vitiorum cutaneorum curationem.

Id quod in Retorta à distillatione superstes est flammis devovendum; mediis usitatis, Salis fixi extrahendi gratia, à plurimis commendatissimi ad cancrorum ulceratorum curationem, cujus hæc sit usus ratio.

Sal dictum paucò aceto madefactum, in liquorem abeat, cellæ vinarie commissum, semel aut bis illinatur Cancer, ad venenum eliciendum, fumi specie prodiens; demum absolvenda curatio cum oleo stillatio, cujus ope crustula innascitur Cancro, sponte quinto aut sexto post die decidua, sanationis futuræ non leve indicium.

CAPVT XXVII.

De Distillatione Fructuum, Et primo, Cucurbitarum, Cucumerum & Melonum.

ETiamsi Fructus in sui compositione eadem admittant principia quæ in cunctis cæteris Plantarum partibus conspicua sunt, discrimen tamen quoad qualitates, coagmentationem & proportionem variarum illorum substantiarum, æque fere varium est ac ipsarummet Plantarum ipsos producentium, quo fit ut vix constitui queant regulæ adeo statæ ut omnium illorum fructuum distillationi adcommodari queant: Arbores, Frutices, Suffrutices, imo quædam Plantæ Fructus emittunt: At vero, etiamsi Arbores magnitudine quævis vegetabilia superent, majori numero fructus producant, magis concoctos, ac perfectiores, apud Europæos tamen non eam attingant magnitudinem ad quam perveniunt fructus quarundam herbarum quotannis interitui obnoxiarum: hujus generis, inter cæteros, sunt Cucurbitæ tum rotundæ tum longæ, quarum prodigiosa magnitudo, mollities, exiguum durationis tempus, debilitas & mador plantarum illis ortum præbentium, apertum facit præcipuam & maximam compositionis illorum partem à phlegmate male cōcocto pendere, paucissimum vero inesse Spiritum & Sal volatile: Oleum vero verisimiliter nullum, præterquam in illorum semine cum ad perfectam maturitatem deductum est: Adeo ut cum ex mixto quo-

piam

piam non nisi ea quæ illo continentur extorquenda sint, ex ejusmodi fructibus, distillationis beneficio præter aquam quandam limpida nihil amplius expectandum erit, Spiritum paucissimum obtinentem & Sal volatile, ac quantum ad illius conservationem satis est: Eapropter illorum conquassatio sola sufficit, qui postea Cucurbitæ vitreæ immissi, aut fictili interius vitreæ, imposito tegmine, aut Alembico, distillandi Maris Balneo, aut Cinerum, igne moderatissimo, sicuti de distillatione Herbarum refrigerantium superius à me præceptum.

Cucumerum eadem potest esse ratio, imo & Melonum: In his vero posterioribus cum odor partium volatilium præsentium indicium præbeat, quo Cucurbitæ & Cucumeres destituuntur, illis levis fermentatio accedat opus est, cujus ope pars volatilis spirituosa & inflammabilis à vinculis expediatur: Neque tamen non Aqua limpida postea consequutura est, vi refrigerante illi quam effundunt Cucurbitæ & Cucumeres proxima.

Res ut succedat, pars illorum edulis rite contundenda est, indatur Cucurbitæ vitreæ adeo ut pars hujus tertia vacua sit, imponatur huic Alembicum cæcum, probe loricatum, permittatur digestio in arena, supra Pistoris furnum, per biduum aut triduum integrum: Cucurbitæ adaptetur Alembicum vitreum, detracto priori tegmine, coaptatoque illi exiguo Recipiente probe loricato, instituatur distillatio Balneo Mariæ, vel cinerum, igne admodum temperato; separatione facta Spiritus odorati, volatilis & inflammabilis, primo exsurgens, seorsim ad servata Aqua succedanea, quousque in Cucurbita solum superstes sit pars circiter tertia rerum distillationi subiectarum.

Aquæ distillatæ Cucurbitæ & Cucumerum, Spiritus autem inflammabilis & Aqua melonum inserviunt præsertim decorationi vultus mulierum, ac cutis nitore, vix vero in alios usus veniunt. Etiam si non inutiliter exhiberi queant in febribus continuis & intermittentibus, à bile oriundis, sedandi æstus gratia & somni accersendi, interius si adsumantur, vel fronti aut temporibus si admoveantur.

CAPVT XXVIII.

De Distillatione Malorum Citriorum.

UTilitas quæ ex variis partibus malum Citrium componentibus exsurgit, ad illorum simul & semel faciendam distillationem nonnunquam impellit, aliquando ut illæ solum huic subjiciantur quæ scopo consentaneæ sunt: Odor suavis, sapor vellicans & gratus

ram extimi corticis, quam partis acidæ Citrij, clara indicia sunt diversæ qualitatibus partium purarum quas intra se continet, manifestumque faciunt non ægre à se invicem hæc posse divelli, imo mediis usitatis adhibitis successum operatum sperandum esse.

Poma Citria, incisa aut contrita, indi possunt Cucurbitæ vitreæ, ad medietatem implendæ, huic accommodanda & loricanda capitellum & Recipiens, maceranda Citria per viginti quatuor horas, postmodum Mariæ Balneo distillanda, cinerum aut arenæ, igne moderatissimo.

Citria integra optime contrita aliquando in distillationem veniunt commixta columbis, panis albis medullæ, seminibus frigidis & papaveris contusis, boraci, alumini, lacti aliisque liquoribus idoneis, ad eliciendam aquam spirituosam, utilem tum ad erugandam cutim, illique nitorem ac lævorem conciliandum, tum simul ad alborem conciliandum.

Solus Citrij usus in distillationem venire non solet, satis enim ut plurimum est illum accurate depurare, si in usum venire debeat ad dissolvendas margaritas, corallia, aliasve gemmas; vel si ex illo sit parandus Syrupus, Tabellæ, aliave quæpiam Galenica compositio: Liceret tamen, si cui ita visum fuerit, partem maxime aqueam Mariæ Balneo, aut Vaporis, separare ope Cucurbitæ vitreæ, alembico suo instructæ, restibili in fundo Cucurbitæ succo concentrato, usitato acidiori.

Corticem quod attinet, citra alium adparatum in usum venire potest, optime incisus: vel adsumi solus cortex extimus flavus, cultello eximendus: Vtrum volueris, postquam Cucurbitæ vitreæ immiseris, & aquam pluviam distillatam affuderis, adeo ut tribus aut quatuor digitis cortici supernatet, cooperiatur Cucurbita imposito Alembico cæco, cujus postquam loricatæ fuerint commissuræ; cunctaque macerata fuerint per octo vel decem dies, supra Pistoris furnum imposito luto obducto Cucurbitæ capitello vitreo, priori vase detracto, accommodatoque parvo excipulo, suscipiatur Distillatio Balneo Cinerum, aut Arenæ, igne moderatissimo; Proditura est Aqua cui tantillum Olei supernataturum est, sapore acerrimo & penetrandi eximia vi præditi.

Oleum Citri à guttis duabus ad septem vel octo exhiberi solet, excipiendum guttis aliquot sacchari purissimi pulverati, subsequente dissolutione in unciiis quinque aut sex propriæ illius Aquæ: Mistura hæc procul à cibo exhiberi solet, in morbis pestilentialibus aut epidemicis, ac quibuscunque in casibus utilis est sudorum eruptio, aut feri maligni ad ambitum corporis protrusio, ac insensibilis illius expulsio: Commodissime etiam dari solet in Ventriculi frigidis affectibus: Paratur quoque Balsa-

Balsamus, admixto oleo Nucistæ per expressionem elicito, utilis tum adversus aëris inquinamenta, tum ad odoris gratiam: Plurimum etiamnum à nonnullis commendatur hoc Oleum, tum Linimenti forma, tum interius adsumptum, adversus Viperarum ac quorumvis Serpentum morsus: Cui rei non inutile censeo, quandoquidem partes præcipuas recreare ac corroborare valet per os adsumptum; ac præterea, adjuvante propria illius aqua, inquinatos spiritus ad peripheriam corporis impellere idoneum est, massam sanguineam alias infecturos, aditum illis præbentibus foraminibus, à virulentorum illorum animalium dentibus inflictis.

Malorum Aurantiorum, ac illorum partium, distillatio non alia ratione suscipienda quam Citriorum.

Porro satis admirari nequeo institutum cujusdam Doctoris Germani, cui nomen *Fridericus Hofmannus*, Is libro à se edito anno ultimo 3675. Halæ Saxonum, titulo *Clavis Pharmaceutica Schroderiana*, libenter intentavit iniquam universæ nationi Gallorum, ac mihi nominatim, nulla impellente occasione, nulla injuria, nullo fundamento Innixus, sed solum falsis testimoniis, Nominatus Doctor (cujus liber quicquid solidum & eruditum continet ex scriptis Doctoris *Johannis Michaelis* expromptum est) de Citrio verba facturus, rerum inopia, postquam adduxit historiam ab *Athenæo* memoratam, de viro quodam qui, accepto à muliere pomo Citrio, eoque comesto, liber evasit ab inflictis Aspidum moribus, quibus expositus fuerat, scribit pag. 444. 445. & 446. his vocibus usus.

Hujus historia veritatem confirmat studiosus Medicina Parisiis Gallorum, aliquot retro annis à vipera morfu lethaliter fere decumbens, & salutifero pomorum Citriorum usu restitutus, Medicina scilicet studiosus dictis Parisiis in frequentia quorundam medicorum ac natura, viribus ac veneno viperarum discrepantium, in ædibus Pharmacopole cuiusdam, ubi haud exigua Viperarum quantitas ex finitimis locis apportata, discendi & curiosi ingenii gratia præsens fuerat, de præsentis materia ultro citroque cum reliquis verba miscens arripit manu, quod antea sæpius illesus fuerit, Viperam tabula impositam, & ipso inscio à Pharmacopoeo Gallo rudè inter forcipem compressam, & hinc ira succensam, hæc dum ille sermonis intentus reflexo capite dente suo canino dextra vulnusculum vix acus magnitudinem æquans infligit, quo animadverso illam projicit, vulnere tamen spreto; Ast vix hora quadrantis spatium intercesserat, quin dira subsequuta symptomata, syncope, convulsio, continui vomitus, alvi deiectiones cum torminibus & ilei passionibus, cum extremorum refrigeratione, brachium croceo infectum colore intumescebat, facies cadaverosa, labia livida ac tumida oculis desidentibus, pollex tum minime intumescebat nisi sub

fine, nec ex vulnere inflicto ne guttula sanguinis aut ullius humoris extillaret. Improvisus & tragicus hic casus in multas & diversas presentium medicorum consilia diripuit partes, hic ad Theriacam, alter ad Orvietanum, tertius ad cauterium potentiale, sed nimis tarde confugerunt; Tandem miser hic juvenis decumbens, vivacissimus licet, distortus doloribus, Sal Viperarum volutilecum Aqua Theriacali exigebat, inani vera quasi effectu; continuato enim vomitu haustum reiiciebat, nec Clysteres ullam attulerunt levationem, tota namque Natura & oconomia haud leviter turbata. Forte autem fortuna accidit & Nobilis quidam exterius, qui commiseratione egri tactus decumbenti pomum citrium exhiberet, quod vix adoratu, non dicam gustu, acide scilicet succo delibatum, incredibile est quam subitanam & presentissimam tulerit opem, omnia momento cessabant symptomata, & non aliter fuerat quam si Iupiter ipse opitulatricem porrexisset manum, Galli vero, pro innata illorum levitate, illud minime observabant: Pateriens licet ex virium imminutione antegressa haud parum debilis, musaum tamen suum repetit, & sumpto Electuario quodam ex confectione Alkermes & de Hyacintho, intermediato pomorum Citriorum usu, non solum illa nocte placide dormivit, sed & brevi iterum ex voto convaleuit.

Ex hac observatione notatu dignissima plurima Naturæ phenomena, adhuc non ita aperta dilucidanda veniunt: Facile exinde est videre cuius Naturæ sit venenum Viperarum, quomodo à Vipera in hominem traducatur, ecqui in massam sanguineam seu Archæum nostrum agat, quales actiones Archæi in morbis curandis & sanandis, quomodo medicamenta huius beneficio operationes suas peragant, & in specie, qua ratione Citriorum acidus succus in venenum à Vipera illatum operetur, illud mortificando & figendo.

Pharmacopoeus Gallus, in cuius adibus hac tragoedia incepit, tractatum sub proprio nomine Charus (at alieno sane Marte) edidit titulo, Les Expériences des Viperes, A Paris, in octavo, ubi ait venenum illud agere in massam sanguineam eam figendo & circulationem impediendo, & in sequentibus, venenum, seu acidum aliquod, figere sanguinem &c. Verum hoc si hac ratione eveniret, quomodo succus ille citreus levamen aliquod afferre posset, de quo ille statuit gaudere virtute fixativa, sic enim venenum illud redderetur fixius, & circulatione magis magisque impedita mors tandem acceleraretur, Statuimus itaque perniciem illam dependere ex Viperarum salivari humore in dentium vesiculis contento extra notabilem quantitatem, prout modernorum Italorum curiosorum experientia patefecit, qualis D. Redisi, Archiatri Florentini, qui in quovis liquore haustus innoxius est, sin vero imago iræ, seu idea furiosa bestie illius superveniat, vulnere à dentibus longioribus tricuspiaibus in corporis peripheria inflicto, quæ in dicto liquore seu vehiculo sigillata, seu ex vipera viva, seu ex mortua fuerit, Archæus, dum exoticum illum hospitem expellere nititur, agitur in furorem, eoque nisu sub veneni tyrannide omnes functiones interturbat,

bat, dum totam spirituum & liquorum vitalium substantiam sibi assimilando evertit, usque dum ex potestate dotali remedium ex cujus numero in hac morborum ac symptomatum syndrome etiam fuit succus ille citri superveniat, supereminentem, & non vulgarem obtinens bonitatem, qua irati ac succensi Archei errores sopiuntur ac corriguntur.

Hic adscripsissem historiam emissam libro à me edito, de *Novis experimentis circa viperam*, ratione morsus à vipera inflicti in ædibus meis, digito Nobilis Germani, non item medicinæ studiosi, sicuti statuit novitius noster Author; sed in nimiam molem assurgere nolui hunc librum, illatis duodecim paginis, typis editis, historiam dictam continentibus; ratus præterea satis esse sincere attulisse, ubi se occasio obtulerit, à me hac de re maxime ad rem facientia conscripta, quæ affirmare ausim omnino adversari illis quæ ab illo adducuntur ac falso supponuntur, mihi & rei gestæ plane dissentanea.

Nequaquam hæsitator illico pomo Citrio adscribit curationem morsus viperini; etsi contrarium omnino adstruendum videatur, tum ob rei gestæ veritatem, tum ob rationes à me adducendas: Me postmodum in scenam adducit, dicens Medicinæ candidatum (quem introducit) ad fuisse in ædibus cujusdam Pharmacopœi, in quas plures Medici convenerant, disceptaturi de natura & potentia veneni Viperini: Id equidem non latet me præfato à Doctore nimium abesse ut illi potuerim innotescere, etsi gloriari liceat me non ignotum esse pluribus & ordine & Doctrina intra & extra Regnum Illustribus.

Me postmodum utcunque reum morsus inflicti statuit, asserens studiosum illum manu in mensa arripuisse viperam, illo inscio laceffitam & in iram incitatam, quasi vero animo malefico vulneris author fuerim: Cum ex narratione à me tradita aperte constet quanto studio illum dehortatus fuerim ne manu apprehenderet Viperam, periculum imminens illi objiciens; cum præterea rei prout revera gesta est testificationem exhibere in promptu sit, & quam acriter ut à proposito absterret monuerim: quamobrem adstribus manifestum fuit periclitari illum voluisse, ac palam ostendere sibi non magis metuendas Viperas Gallicas quam serpentes Germanicos.

Pergens in oratione Author, & enarrans quæ postmodum subsequuta sunt, circumstantiam notatu dignam reticet, videlicet nihil succi flavescens in vulnere à dente inflicto se exhibuisse: Revera absuisse necesse est, quod vipera unicum ictum parti inflixerit, proculdubio enim manifestus fuisset si vipera iterato morsu digitum impetivisset: Astute fane intulit absentiam succi illius flavi, quandoquidem alio loco veneni viperini sedem illud constituit, qui autem ab ejus stant partibus, sen-

tentia tenaces non sunt, quod perspectum illis symptomata omnia illata esse absque emisso succo flavo.

Neque satis illi fuit non meminisse succi flavi, qui tamen usui fuisset veneni sedi destruendæ, quem in eo latere ac illius sedem esse arbitratus est: pluribus enim rationibus impugnare conatus est ac impotentia arguere, quasi nullarum virium, sal viperinum, etiam si revera, & citra controversiam Nobilem vendicarit non solum à prioribus symptomatis illum invadentibus, sed etiam à posterioribus: De prioribus enim verba faciens, cum animus illi esset soli malo citrio sanationis gloriam adscribere, multiplicem illorum inducit numerum, superaddita intumefactione & colore flavo, quæ, veritate contrariante, brachio affecto supervenisse ait; sui enim immemor postmodum ait pollicem non intumuisse, at demum sub declinationem.

Dehinc ad Medicorum sententias confusas devolutus, ob cuncta funesta symptomata Nobilem adorientia consilij inopes, inter nonnulla auxilia ab illo prolata cauterii potentialis (*actualis*) meminit, cum in narratione à me exhibita mentio solum fiat spathulæ ferreæ, iterum atque iterum excalefactæ, iteratis vicibus parti demorsæ admotæ ut pori hiarent, eoquo pacto veneni per illos exspiratio juvaretur, inurendæ partis gratia non adplicatæ, cum partem non attingeret; ut non satis admirari queam viro, Doctoris titulo tumido, talia in mentem venisse, ac res in alienum sensum detorsisse.

Retexit orationem artificij plenam, asserens ægrum postulasse Sal viperinum ex aqua theriacali adsumendum, at hoc remedium, sicuti & alia, incassum fuisse exhibita: Sed revera exhibita fuit pulveris viperini drachma una, ex aquis theriacali & cardui benedicti; quæ cum vomitu exclusa fuissent, sicuti & cuncta alia usurpata remedia, in medium coram cœtu à me propositus est Salis viperini ex aqua cardui benedicti usus, ea spe freto à tantilla in ventriculo mora, ob hujus calorem maximam hujus salis partem ad maxime diffitas corporis partes diffusum iri, eam præsertim per quam venenum iam sibi aditum in corpus fecerat, ac singulas trajiciendo optatum productum iri effectum: Id præterea addo, etiam si prædictus Nobilis non diu post hoc Sal vomitu excluderet, singulo tamen quoque horæ quadrante exhibitum fuisse, ac sequuta symptomatum dilucida imminutione, maxime formidanda ab octava dozi remisisse, quam continuit ventriculus; ac demum à tranquillitate hac conciliata Nobilem ex meis ædibus in proprias delatum fuisse.

Interim Doctor noster, contemptim habens Sal viperinarum volatile, uti & alia remedia in medium adducta, exterum Nobilem pone aula latentem in scenam adducit, qui erga ægrum misericors illi pomum citrium

citrium porrexit, à quo vix dum naribus admoto, vix primoribus labris delibato, efficacia succi acidì mirum auxilium perceptum fuisse asserit, omnia symptomata eodem ipso momento mitigata, ac *si Jupiter*, inquit, *ipse auxiliatricem porrexisset manum*: Projectæ hæc verborum ampullæ forsan illis imponere possent quibus ignotus meus liber, aut ipsa vis salis volatilis viperini, neque norunt quousque se porrigat virtus mali citrii: iis quippe multo minus perspecta futura est vis Salis volatilis Viperini.

At vero ubi constiterit (id quippe certo certius, ac prodeant in testimonium plurimis probatissime fidei viri) solius Salis volatilis viperini ope sedata fuisse priora symptomata; neque digitum ullamve corporis partem intumuisse quamdiu in edibus meis versatus fuit Nobilis, atque Sal dictum in usum duxit, Malum autem citrium tantummodo exhibitum fuisse in propriis illius ædibus, tanquam medicamentum in alimento, ceteris remediis permixtum: nihilominus tamen superstites fuisse circa umbilicum dolores, oculos collabentium virium indicia dedisse, vultum pallore fœdatum fuisse, successisse labiorum intumescentiam; Illam vero quæ digito accidit, ab usu demum pomi citrii manifestam fuisse, nec ab hoc prohiberi potuisse, quia tumor ad manum usque diffunderetur, ab hac in brachium, ab isto in humerum, exinde in iecoris regionem, imo vitium ad cor ipsum properasse, incrementa capiens ad initium usque diei quartæ, adeo ut gangrænæ imminens esset metus; Si tandem id concessum fuerit à solo Sale volatili Viperino semidrachmæ pondo ex aqua cardui benedicti exhibitio, spatio trium vel quatuor dierum, manifeste & omnino cuncta posteriora symptomata excitatis sudoribus evanuisse, proculdubio non injuria in Doctorem hunc invehi mihi licuerit, qui suppositia hæc temere intulit, à vero sponte aut erronee declinans in re adeo manifesta.

Nec immerito illi insultare cuivis licuerit, ubi nota fuerit historia verissima adolescentis, cujus Vipera digitum momordit in Elaboratio Chymico Horti Regij planrarum anno 1671. dum experimenta mea publice proferrem, manifestum facturum, adversus sententiam Domini Redi, à solis spiritibus Viperæ irritatis, morsus venenum deducendum esse: succum autem flavum, e gingivis manantem in partes non accersendū quippe qui nihil aliud sit quam Saliva, non modo plane innoxia, sed præterea nullo unquam tempore pravum aliquem effectum editura: Cujus rei, una cum historię enarratione, in Appendice meorum experimentorum circa viperam, à me non diu post conscripta, biennio scilicet ab emissio libro meo Experimentorum novorum, in medium profero rationes, nulla argumentorum vi convellendas; quo in loco ostendo me

nedum usum fuisse succo Citri ad figendum Vipere venenum, id quod inepte sentit prædictus Doctor, quin tantum usurpata fuisse Caput, Collum, Cor, & Iecur Viperae, prunis imposita & leviter cocta, quæ illico devoranda præbui Iuveni à Vipera icto, super assumendam iubens dozina Salis volatilis viperini: quam cum sub vesperam reiterandam voluisssem, noctem subsequenter tranquillam & quietam illi fuisse, ne unum è prioribus aut posterioribus symptomatis ex iis quæ passus est Nobilis Germanus, supervenisse, sed postridie in Ergasterium, in quo à vipera impetitus fuerat, rediisse, ab omnibus incolumem observatum, operi solito invigilantem ac si nihil sinistri accidisset.

Inde colligendum videtur Viperae venenum plane spirituosum esse, ideoque fixationis incapax, atque adeo sola salia volatilia, aut substantias illis abunde refertas, posse spiritibus commotis & excandescentibus obviam ire, ac substantiæ quadam similitudine iis se conjungendo, eosdem abducere, ac per cutis poros secum abstrahere, vna cum sudoribus quos excitant, aut insensibili transpiratione, quam adjuvant.

Imposturae nihilominus suæ speciem probitatis inducere potuisset Doctor, ac rationi magis cõsentaneam illam exhibere, si sanationem morsus à Vipera inflicti non succo citrij acido adscripisset, sed potius Oleo, spiritui & Sali volatili quo pollet cortex ejusdem fructus: Etsi enim viribus Sali volatili Viperino multo inferiora sint, eundem tamen prope in finem tendunt; Neque apud me dubium quin roboratis corde & cerebro quodammodo obsistere valeant cacoethiæ veneni per morsum communicati, etsi omnino illi superando imparia sint.

Sed si adeo diligens adhibita cura à Gallis ad restitutionem in integrum Nobilis Germani; si successus adeo felix illorum regimini adfuit, quis non miretur Doctorem Germanum, quem pungere perpetuo debet conscientiæ stimulus, quod tot & tanta veritati adversa protulerit, tandem inepte effutitisse, *Galli pro innata illorum levitate illud minime observabant?* Cæteris tamen Nationibus Gallorum vigilantia admirationi est, sicuti & ingenij acumen discendi facilitas & ad res percipiendas animi celeritas, ad scientiarum & Artium fastigium consequendum: Ingenij illorum robur & soliditas, laboris tolerantia, in rebus omnibus sagacitas & industria, ad res suscipiendas innata alacritas, promptitudo in executione rerum susceptarum; Illorum candor & ingenuus animus, propensio denique nativa qua fovent Exteros quosvis, omni officiorum & obsequiorum genere devincire sibi studentes.

Neque satis fuit Doctori Gallorum nationem in genere impetere, tela etiamnum in me torquere voluit, ac alteri Opus, à me solo emissum, adscribere conatus est: ratus meo expresso nomine, ac adultera-

to titulo Libri mei, Novorum Experimentorum circa Viperam, atque addendo, (*at alieno sane Marte*) ereptum mihi iri ius editi à me Libri, laborum meorum veri partus, mearumque observationum: Imitatus Dominum Redi, qui censuit viros quosdam Nobiles & præstantes, quos edibus meis exœperam, mei libri authores esse.

Præterea, non sufficit illis jus meum invadere, in meo libro quæ non adsunt comminiscitur, in alienam me pertrahere satagens sententiam, quasi venenum Vipereum, quod spirituosum omnino esse statuo, Acidum posuerim, aperte ab illis dissentiens qui illam tuentur opinionem, sicuti id ipsum conspicuum est libro meo Novorum Experimentorum circa Viperam, pagina 97. in quo hæc verba reperiuntur.

Ceterum nonnullorum opinio fuit spiritus hos lacesitos, arcana quodam acido pollere, vi sanguinem coagulandi præditi, ac illius circulationem inhibendi; At vero cum ejusmodi Acidum in ipsa sanguinea massa generationem obtinere potuerit, ab illius partibus ad discordiam & dissolutionem vergentibus, cum veneno infecta fuerunt, ac corruptio illas invadit, sicuti in lacte contingit, quod sponte acescit & corruptionem subit, nullo eisi admixto acido; neutiquam necesse est in Spiritibus Vipera Acidum coagulandi vi præditum supponere, cum gustu explorari nequeat acidi sint illi necne; vel eo potissimum nomine quod ejusmodi Acidum sponte innasci potest sanguini animalis morsu impetiti, adeo ut in Vipera id disquirendum non sit quasi illinc ortum traxerit.

Neque enim, sicuti Idem obtendit, scripto tradidi præcipuum illius veneni effectum à figendi vi pendere, Dixi enim pagina 96. *Spiritus Viperae concitatos occurrentes sanguini & spiritibus in sanguine animalis commorari contentis, ipsos impellere & incitare ut viam invenient, atque intrinsecus particulas sanguinem componentes ipsis concretimis quandam speciem inducere, aut confusionem potius, a qua solita circulatio inhibetur, eoque pacto liber spirituum commeatus ac influxus in partes principes intercipitur, ipsis subsistentiam & vitam largientibus qua irradiatione impedita hæ oneri succumbere coguntur, vel quod earum basis concussa fuerit ab eiusmodi ira percitis spiritibus, atque horum præsentia inquinata sint, vel potius quia hi Spiritus Viperini occuparunt commeatus vias atque obstruxerunt, per quas iter sanguini & spiritibus ad eas antea patebat.*

His addo, coagulationem nonnunquam succedentem, (neque enim semper) in quapiam commorari animalis parte, confusionem partium porius sequi à spiritibus inductam, atque impedimentum ab ipsis solitæ circulationi inductum, ac proinde secessionem aut dimissionem partium crassiorum à tenuioribus, cursum solitum peragere tentantium, à concitatis spiritibus interruptum, quam à quopiam Acido deducendam, cum sanguis animalis commorari consistentiam suam exuat, & colorem quoad totam

substantiam, ac raro coagulatio illi omnimodo accidat, sed solum quoad aliquam particulam; verisimilius adscribendum sit corruptioni contingenti ob motum solitum interceptum, quam cuiusdam Acido coagulandi vim nato, à spiritibus viperæ concitatis deducendo, aut corpore animalis morfu afflicti.

Quo vero amplius elucescat quam erronea sit hujus Dōctoris sententia, qui nequaquam definita natura aut indole veneni viperini, neque indicata agendi illius ratione, vel quas præsertim corporis adoriatur partes; in illas suos effectus deprompturum, hoc solum posito prædictam historiam in plurimorum naturæ phænomenon considerationem lectorem adducere, ulterius non pervadens, statuit succum acidum pomi citrij figendi hoc venenum vi pollere: Cum enim in aperto sit hoc omnino spirituosum esse, oculis impervium, attactum plane subterfugiens, ex his omnino colligendum est, nulla alia ratione hoc cohibendum quam ope substantiarum spiritibus prægnantium, atque illius indoli magis adfinium, quam per acidum Citrij succum, cujus actiones tardæ admodum sunt, & partes crassiores quam ut debita celeritate ad loca à ventriculo dissita deferri queant, præsertim ad corporis ambitum per quod venenum introitum nactum est; Necesse, inquam, esset Venenum Viperinum ex substantia constare salina, fixa vel volatili, sed præterea sensibus id obvium esse, imo tactui, non secus ac Salia arte à nobis quotidie præparata, ut figi queat ac coërceri à succo citri acido, nec id quoque ab ipso non expectandum, nisi occursum fieret certo in loco murus: Etsi enim in acidis eximia occurrat dispositio, per quam intime conjungi valent Salibus fixis & volatilibus, id nequaquam tamen tuturum si vel minima inter illos & Salia interfuerit distantia.

Cum porro introitus concitatis Spiritibus factus ut plurimum à centro admodum distet, Archæus vero ad partes dissitas succum Citri mali transmittere nequeat, eo in statu quem obtinet cum in ventriculum delapsus est, quandoquidem concoctionem ut illic subeat necesse est, in chylum transmutetur, ex chylo in sanguinem abeat antequam commect ad partes. Spiritibus dictis interea spatium temporis sufficiens concedatur ad ulteriorem progressum, & rabiem exercendam antequam stomachum attigerint, qui locus est ad quem pertingere valet Succus Citri ore adsumptus; portio autem Spirituum illorum quæ illuc pertingere potest pene exoleta sit, etsi substantia donaretur Salina, fixa aut volatili, commisceri succo acido citri idonea, Admodum verisimile mihi videretur viri istius sententiam à Viris iudicio pollentibus, tanquam absurdam acceptam iri, ac neminem non mirabundum esse virum, qui insignis Doctoris titulum ambit, turgetque gloria quasi Germania similem non ediderit, dis-

cer-

cernendi facultate ipsummet caruisse, nullaque animadversione solida facta naturæ spirituum, uti neque Acidi, quod perperam huc adducit, adeo ridicula invexisse, adeo rationibus destituta, à vero ac vero simili adeo aliena.

Neque minor admirationi locus quod cum D. Domino Redi statuatur Venenum Viperinum sedem obtinere in succo gingivarum flavo; ac confusione inducta opinionum, nullo discrimine facto (quippe qui à me dissentiat hac in re) velit imaginationem iræ, aut ideam furiosam Viperæ inductam quo temporis momento dentes alicui infigit (quos perperam tricuspidēs esse asserit) eandem iræ phantasiā succo flavo includi, ac perniciosos effectus producere non minus mortua quam vivente vipera; Supponit etiamnum Archéum, ab extranei huius hospitii præsentia in furorem agi, functiones omnes perturbate agere, ac sibi similem reddere universam Spirituum & liquorum vitalium substantiam, quousque ictus ad succum citri confugerit, cui certissimas adsignat vires coercendi & reprimendi tumultus & errores Archei, ira accensi, nulla allata ulteriori explicatione vel veneni Viperini indolis, nec illius efficacix, uti neque qualitatū succi mali Citrii; vel allatis ullis rationibus ob quas prædictus succus, ipso authore, effectus supra vires & sphaeram activitatis exferat.

Hujus Doctoris animus occupatus opinionibus Domini Redi quoad Viperæ succum flavum; ac concepta idea obscura de veneno huius animalis, quod adsignavi spiritibus concitatis, illum impulit ad ineptum ferculum ex utraque sententia parandum: Illud quoque animadverto ipsum labori parcendum duxisse, ac pro more antiquorum asserere maluisse succum Citri Venenum Vipereum qualitate abdita figere, aut potestativa, juxta eundem, quam aliquomodo periclitari, experimentisve rem comprobare, aut in examen adducere partes illius succi, uti & succi flavi Viperini, quem veneni illius sedem constituit; Aut venari notitiam indolis spirituum ira percitorum, utraque opinioniones improvide conjungens ad veneni complementum statuendum. Id enim illi perpendendum occurrebat, in succo citri vim equidem corrodingi, imo dissolvendi corpora solida, quæ pervadere valet, inesse, ac speciatim plurimas gemmas: uti & salibus, fixis & volatilibus, se conjungendi, quæ pertingere valet; inutiles vero omnino illius esse vires si vel minima inter utraque adsit distantia: Illud in considerationem adducere debuit succi flavi saporem insipidum, illius visciditatem, crassitiem, lentorem nulla indicia latentis in illo Salis fixi aut volatilis secreti præbere: aut aptitudinem inesse qua per tam angustos meatus, cujusmodi dens viperinus imprimi, se inferre corpori valeat, nedum tanta celeritate penetrare ac ad

maxime corporis isti loca deferri : Ratum quoque apud illum esse debuit , penetrabilem illam vim , ac rapidam celeritatem spiritibus solis legitime adscribendam : Solis spiritibus furore percitis , quos memoravi adsignandum venenum , & causam lethalium quorumvis symptomatum , morsum viperæ consequentium : Omnino excludendum succum flavum , qui non alia ratione in considerationem venire debeat quam tanquam saliva omnino innocua , id quod non semel à me demonstratum coram plurimis testibus : Absurdum vero omnino esse si quis statuatur spiritus irritatos posse concentrari , ac coherere succo flavo extincta vipera , vel perniciosum aliquem effectum edere , præterea judicare debuit , etiam si in succo flavo Sal fixum aut volatilem redundaret , imo merum is sal foret , impossibile esse ut succus citri ore adsumptus (cum debita celeritate ad Venenum accedere nequeat , sed retusis tantum viribus , sicuti id manifestissimum est) in illud vires suas depromere possit , atque eundem figere ; Ac satius multo illi futurum fuisse cum Pythagoræ discipulis obticescere , quam impugnare , & adulterare , cujus criminis est reus , asserta mea verissima libro meo de novis circa Viperam experimentis edita , vel materiam scriptis adgredi , manibus ipsius ignotam , notitiamque omnino subterfugientem .

Cæterum inclytam nationem Germanicam nimio opere veneror , speciatim plurimos studiosos & eruditos quorum fecunda est Germania , qui universum medicorum chorum sibi devinxerunt , sexcentis editis elegantissimis operibus , quotidie prodeuntibus , quam ut mihi in mentem veniat novitii hujus Doctoris mores imitari , cum me inique adgressus Nationi quoque Gallicæ simul insultavit : Spero autem ne unum in universa Germania Doctorem , nisi mente occupatus fuerit repperitum iri , cui non institutum illius improbetur , qui prioribus meis scriptis ac posterioribus de Viperæ , cum illis quæ temere effutiit collatis , quod illi obloqui ausus fuerim mihi succenseat , ac non concedat rem aliter transigi non potuisse ; Illud quoque apud me ratum , non exiguum Doctorum in Germania numerum , quibus privatim mihi innotescere concessum fuit , eaque propter glorior , uti & in nonnullis aliis regionibus , non illubenter ex animo opinionem quorundam excussuros qui penna aliena usum me esse , aut indiguissè , rati sint , ad emissionem opusculorum quorundam à me editorum , aut in posterum edendorum : Ex scriptis etiamnum meis illud manifestum erit , si cum inique lacestrar vim vi repellam , mei genii id non esse ut quenquam vellicem aut calumniis incessam , vel famam ex alienæ ruina mihi comparare studeam .

CAPVT

CAPVT XXVIII.

De Distillatione Fructuum Rubi Idæi & Fragorum.

FRagorum distillatio, & mororum rubi Idæi simplicissima est inter eas quæ circa fructus instituuntur ; Si enim Spiritum inflammabilem ex illis elicere animus non sit, sufficit statim ac collecti sunt illi fructus conquassare, ac Cucurbitæ vitreæ, cui Alembicus superponatur immittere, hunc amylo incrustando, aut glutine ex farina triticea confecto ; demum adaptato exiguo Excipulo, suscipere distillationem Balneo Mariæ, neque tepido neque æstuante, unde extrahitur aqua sapore & odore non ingrata.

Sed si Spiritus inflammabilis comparandus fuerit, omnino ad Fermentationem confugiendum, quæ non levi negotio ejusmodi fructibus inducitur, imo citra cujusvis rei additamentum, sive solo usurpato succo, sive alterutro horum fructuum tantummodo conquassato, uti superius monui ; Adimpletis enim duobus circiter trientibus Cucurbitæ vitreæ, illique superposito alembico cæco, accurate luto obducto, si per triduum vel quatrimum Cucurbita arenæ cumulo immergatur, supra Pistoris furnum reposita, calor moderatus, cujus vi sensim incalcescet materia contenta, partibus dispositionem inducturus est per quam sese mutuo subacturæ sunt : Volatilis præsertim Sulphurea inflammabilis, cum Salina acidam impugnatura est, adeo ut paulatim extricata partes illæ à crassioribus, superataque Acida, ab hac secedere illæ valeant, uti & à Phlegmate.

Perfectam fermentationem deprehendere erit ex odore Vinoso exspirante, detracto Alembico cæco ; Illico autem fermentatione subacta materia Cucurbitæ vitreæ immittenda est, hacque alembico suo munita, probe loricato, ad sociatoque illi exiguo Excipulo, luto etiam munito, sursum evehendus erit Maris Balnei calore aut Arenæ, admodum moderato, Spiritus volatilis & ignis rapax, fragrantissimus, primo ascendens, & seorsum adservandus in densa ampulla vitrea, accurate occludenda : Hunc subsequutura est Aqua leviter odorata, sed exigua quantitate, viribus spiritui multum inferior.

Aqua & spiritus mororum rubi Idæi & Fragorum commendantur potius ad vultus matronarum nitorem & cultum quam alium quempiam usum, etsi non inutiliter admitti possint ad recreandas & corroborandas partes principes, præsertim cor & cerebrum.

Eadem ratione distillationi subjici possunt Cerasa nigra, contusis

optime cum carne illorum nucleis; quorum aqua valet adversus Apoplexiam, Epilepsiam atque alios Cerebri affectus.

CAPVT XXX.

De Distillatione Nucum Juglandium.

NVcum viridium distillatio non ardui est negotii, illis presertim qui sequuti methodum Pharmaciae vulgaris illas, prius optime conquassatas, coniectas in Vescicam cupream, adeo ut paulo plusquam media pars ejus adimpleatur, aut capacitatis refrigeratorii, quae stanno interius optime obducta sint, superaffusaque aqua fontana aut fluviali, ita ut tribus aut quatuor digitis emineat, distillationem instituunt adhibito igne immediato, sed moderato, sicuti distillantur aquae vulgatae, quousque supersit tertia pars humidi affusi.

Pharmacopoei autem, qui sedulam in preparandis remediis navant operam, aliquod huic distillandi rationi superaddunt: Aquam enim recens extractam aliis Nucibus viridibus conquassatis reaffusam, iterum distillationi subjiciunt, qua peracta, ex exsiccatō utroque magmate, combusto & iminerato modis ordinariis, Sal extrahunt, quod in aqua distillata diluunt, quo efficacius evadat, atque perennare queat.

Etiam si vero non contemnenda sit haec distillandi ratio, praestantior tamen occurrit, per quam nimirum Nucum partes omnes utiles educuntur, hac via procedendo, Idonea tempestate accipiantur juli nucum, qui flos arboris censentur; non exigua quantitate; ex his optime contritis in mortario marmoreo, pistillo ligneo, exprimatur succus, qui balneo Mariae distillandus, aut igne Arenae, in vasis vitreis vel fictilibus, aquam distillatam reservando: Postmodum ubi Noces virides mediā sui magnitudinem attigerint, earum accipe quantum libuerit, quas in mortario marmoreo tulas conjice in eadem vasa, aenea vel fictilia, adeo ut horum pars tertia vacua sit, superaffusa aqua ex julis distillata, quousque tres digitos excedat: Demum cunctis his 24. horis maceratis, eodem modo peragatur distillatio quo succi julorum; aqua hac reservata quousque noces ad decentem magnitudinem pervenerint; Ita ut tamen teneritudinem non deposuerint & conditurae idoneae factae sint, quo tempore idem numerus qui priorum sumendus, his itidem conquassatis, iisdemque vasis immissis, aqua priorum nucum superfundenda erit, ac maceratione facta per horas viginti quatuor, eodem quo priore modo distillatio perficienda, qua ratione optima Aqua Nucum pro-

prodibit ; cui major efficacia imprimi poterit , si conservatum & exsiccatum, à cunctis distillationibus residuum magma, crematum & in cineres deductum fuerit , extractumque ex his Sal aquæ stillatiæ commisceatur.

Huic Aquæ nomen Trium Aquarum inditum , ob tres institutas distillationes , ac tribus diversis temporibus : Eximia illi inest virtus diaphoretica : Cardiaca eadem censetur : Commendatur præsertim ad curationem omnium febrium intermittentium , imo malignarum : Ventriculum & corroborat, Vteri vapores reprimat ; ad Colicos dolores à flatibus aut pituita subortos utilis : Dosis illius est à tribus aut quatuor unciiis ad septem vel octo.

Nonnulli exsiccatos nucumiuglandium maturarum cortices ex Retorta distillant igne per gradus adhibito , atque ex illis eliciunt spiritum Sale volatili prægnantem , cum oleo obscuri coloris , utcumque crasso , plurimo phlegmati commixta ; postea rectificandum ex Matratio prolixi colli , eliciuntque spiritum Sale volatili præditum cum oleo purpurei coloris remissi , quem magnificiunt adversus venena , in specie ad pestem ; Spiritum exhibendo à septem vel octo guttis ad viginti usque vel triginta ex aqua Nucum distillata : Oleum autem à guttis duabus ad octo vel decem, saccharo purissimo pulverisato exceptis, demum in aqua eadem dissolutis.

Non dissimili ratione licet distillare Putamina Nucum sicca , atque easdem propemodum substantias educere , inter quas oleum præsertim commendatur ad Ulcerum mortificationem & Herpetum curationem,

CAPVT XXXI.

De Variis Vvæ substantiis.

Immensa Præscorum idololatria ex saporis gratia in Vino deprehensa impulit eos ut Deum quendam Vineis præfigerent, universæque illius progeniei , imo cultibus religiosis has adorarent : Vtæius vero progressa esset illorum superstitio si intimæ omnes, & diversæ quas continet grata hæc planta substantiæ perspectæ fuissent : Illud enim pro comperto habendum Chymicæ Artis ope plura eaque præstantissima ac curiosa elici ex hac planta remedia quam quævis alia ex vegetabilium familia deducta.

Natura, Sol, tempus , imo nonnunquam Ars , ad promovendam ultimam racemi maturitatem equidem concurrunt , sed præterea præsto esse debent vasa, Tempus requiritur, novoque artificio opus est ad susci-

Tom. II.

K

piendam primariam & rudem variarum harum substantiarum distinctionem, ut ab invicem possint extricari, neque enim aliud expectandum esset emolumentum quam quod ex racemorum usu familiari emergere solet, cum in ipsa vinea, aut extra ipsam essantur, vel ter lixivio limido ex cineribus sarmentorum immersi ad Solem exsiccantur, etsi posteriores hi soli, vel aliis medicamentis commixti, in usum medicum veniant, missis acinis uva involutis, sicuti & racemi parte lignea, seu scapo, quam ex retorta distillare licet nulla prævia præparatione.

In Vvarum ergo succo diversæ illæ substantiæ, à me suppositæ, confusæ insunt, fermentationis ope, in doliis expectandæ, primo segregandæ, Pars scilicet liquida limpida, inde vini nomen adepta, à Tartarea dolii lateribus adfixa, & à Fæculenta, fæcum nomine ad fundum secedente liberandæ: Separatio nihilominus trium harum diversarum substantiarum non infert earum simplicitatem, unaquæque enim ex diversis præterea constat substantiis, Chymicis operationis variæ ansam subministrantibus, quamobrem illud iterum concedendum, non immerito à me dictum Vvam cætera mixta & præstantia & copia remedium superare.

Ratio & Experientia hujusmodi fermentationis existentiam nobis demonstrant, ex reciproca actione & reactione partium Salinarum, Volatilium & Sulphurearum cum Acidis congrementum; tum ex eo quod mutua hæc actio & reactio infert conjunctionem & conservationem, non vero destructionem, purarum substantiarum spiritualisationem earum quæ hanc adipisci possunt; rejectionem vero & secretionem inutilem & gravantium: Id quod manifestum fit ex eo quod succi partes maxime acidæ, postquam sibi adjunxerunt Salis volatilis quantum admittere valent, simulque corpus compactum crystallinum composuerunt, nonnullis admixtis partibus terrestribus, undique dolii lateribus se adfigunt, constituuntque id quod vocamus Tartarum: Inter eadem pars minus acida, cum maxima portio volatilis quæ superstites fuit in succo, Salinæ & inflammabilis simul conjunctæ, dum adscisunt sociam ejusdem succi partem aqueam, compositum id constituunt quod Vini nomine gaudet; atque post harum partium actionem & reactionem in fundum reliqua terreitatis portio deturbatur, cui nihilominus Acidi quidpiam adjunctum remanet, nec minima Salis volatilis portio, partim inflammabilis, id quod nos docet experientia.

CAPVT

CAPVT XXXII.

De Vini Distillatione.

NOtiones generales à me traditæ de variis substantiis quas Vva in se comprehendit, me iudice commodæ sunt facile insinuandæ animis tyronum Chymicæ cognitioni varij contextus, ac diversæ proportionis partium mixta constituentium, primæ separationis à Natura institutæ, ad quæ normam cunctarum operationum dirigere debent & instituere, præsertim quoad institutum præsens.

Mearum quoque esse partium censeo ipsos adhortari ad laboris tolerantiam, sicubi maxime in illo perseverantia necessaria est; ac caveant ne fastidium obrepit si res ad votum forte non evenerit, sed porius indagent causas improbi successus, cum sæpenumero extra seipsos illas venari non debeant.

Eapropter ratione habita levitatis ac tenuitatis partium volatilium & inflammabilium Vini, copię phlegmatis illi remixti, paucissimi vero Acidi quod illi obrigit, lenior procedendi ratio in usu est, aliaque adhibentur vasa, diversusque ignis modus ad illius distillationem quam cum distillationi exponenda pars tartarea, quæ quod minori phlegmatis copia constet, jam ex parte fixa est ob excedens illius Acidum, atque conjunctionem non exiguæ partis Salis volatilis quod sibi adsumpsit, cum terræ portione abrepta, firmamento quasi illi futura: Non dissimili de causa eadem non debetur distillationis ratio vino quæ Fæcibus, quibus quod minus insit phlegmatis, plus verò Salis volatilis concentrati, minus quoque Acidi quam Tartaro, singulari ideo methodo in distillatione procedendum: Hanc ergo pro Vino inire decet viam:

Immitte Vesicæ cupreæ, probe stanno parte interiore obductæ, vinum optimum, adeo ut plusquam media pars occupata sit; Fornaci idoneæ imponatur, superponatur Alembicus Caput Mauri dictus, itidem stanno obductus, probe loricandus, coaptato demum & probe loricato illius canali serpentino, transversim permeante grande dolium aqua frigida plenum, conjuncto, luto munito Recipiente cum Serpentino, instituenda est distillatio igne moderato, quæ producenda quousque aqua exstillans propemodum saporis sit expers, & flammam non concipiat. Id quod ea ratione distillaturum est vocant Aquam Vitæ, cujus quantitas proportionem respondebit sextæ circiter tantum parti vini Vesicæ infusi.

K 2

Curiosi residentiam, evaporatione paulatina facta : ad mellis consistentiam deducere possunt, atque exinde Retorta, in fornace Reverberatoria clausa, elicere spiritum acidum, vino, antequam distillationi exponeretur, commixtum, plurimo adhuc phlegmate turgens, cujus comes erit oleum fuscum, foetidum, minimæ utilitatis : postmodum igni, si vis, committatur, & incineretur id quod in Retorta superstes est, mediis solitis sal extrahendo.

Notior est Aqua vitæ quam ut eius vires aut usus scripto tradi debeant.

CAPVT XXXIII.

De Distillatione Spiritus Vini.

Vini pretium in causa est quod Lutetiæ Parisiorum rarius illius suscipiatur distillatio quam in plurimis Regni Provinciis, ubi viliori pretio comparatur, in quarum plerisque copia Tartari doliis adherentis non prohibet ne generosa vina spiritum emittant præstantissimum, imo majori quantitate quam vina minus generosa regionum in quibus Tartari coagulationi sufficiens tempus defuit, atque obdurationi in doliis, non magis plerumque durabilibus ipso vino ipsis immisso, etiam si dictis vinis Tartarus non defuit.

Copia enim, elegantia & præstantia Tartari adscribendæ potius sunt iteratis fermentationibus, quas successive varia vina passa sunt, imo plurium annorum decursu, in doliis crassissimis, diuturnæ vini conservationi idoneis, quam regionis indoli, aut soli vinum producentis, quandoquidem Tartarus Germanicus non minoris est præstantiæ quam quem suppeditat Gallia Narbonensis, itidem crassior ob vastitatem doliorum, ligni densitatem, ac doliorum quibus vinum concluditur soliditatem ac durationem : Adde quod pars tartarea, cum naturaliter à vino secreta fit, ab hac nequaquam imminuitur quantitas, uti neque quicquam decedit viribus partis spirituosæ volatilis & inflammabilis vini ; ratum namque id esse debet, quandoquidem vina Galliæ Narbonensis, in quibus Tartarus plurimus deprehenditur, citius remulentiam inducunt illis quorum Tartaro ad coagulationem tempus defuit, electio nihilominus Spiritus vini potius petenda ab ejus puritate quam à loci natalis conditione : qui si ejusmodi comparandus sit, summa cura defæcandus est, nec minori disquirendum vinum minime adulteratum, aut accipienda optima Aqua vitæ.

Non-

Nonnulli jubent in ipsa Distillatione, in summa Vesica, vinum aut aquam vitę excipiente, detinendam chartam emporoticam multipliciter complicatam, vel crassoris panni frustulum, quo dum spiritus hæc facile transmeant, phlegma ibi interceptatur ac deorsum deferatur, Alii spongiam oleo imbutam, accurate obturantem, adhibent eundem in finem: At hi & illi decipiuntur, pars enim phlegmatis cum spiritus comes sit, proculdubio permeatura est & chartam & pannum, imo & oleum, cujus etiamnum vinum nonnullas secum abstrahit particulas, quarum causa probis illius qualitibus vitium aliquod induci potest.

Ejusmodi difficultatibus irretiti recentiores artifices, novum vasis genus excogitarunt, cujus beneficio, atque primo facto periculo, consequi licet vini spiritum æque purum quam si plurimas rectificationes modis à me propositis expertus esset: cujus rei facto non semel experimento, mearum esse partium duxi duplicem exhibere, eamque diversam, figuram, mihi familiarem in ejusmodi rectificatione: Missio hoc in casu usu Maturationum proboscide præditorum, capellis propriis instructorum; vel ea de causa repudiandorum quod multi temporis ad rectificationem pauci spiritus iactura fiat, tum quia Parisiis vix occurrant vasa idonea, nedum in locis diffitis.

Vesica (aut globus) alterutrius horum vasorum, ex cupro rubro conflata sit, interius stanno probe obducta, duo ostia obtinens, cujus maximum & præcipuum cum sit in parte superiore, obtinere debet collum arcte amplectens Serpentine partem inferiorem: alterum in latere factum, ac collo paulo inferius, exiguum etiam collum adjunctum obtinere debet, idoneum, si opus fuerit, excipiendæ parti siphonis, aut rostro infundibuli, tam affundendæ gratia Aquæ vitæ in Vesicam, quam ad effusionem phlegmatis ope Siphonis, cum extillavit Spiritus: Serpentinum ex stanno purissimo sonoro conflare potest; si solum Capella vitrea imponenda sit, quæ amplecti debet partem Serpentine superiorem, infundibuli forma fabricandam: Ex cupro vero Serpentinum conficiendum, si grande Refrigeratorium illi superponendum fuerit: Imo nonnunquam impellit necessitas ut illi robur accedat, addita columna cuprea cava, sed densa, convenientis crassitie & soliditatis, ad fulciendum Refrigeratorium, ac Serpentine flexus sustinendos: Refrigeratorium cupreum quoque esto, ea tantum parte stanno obductum quæ Vapores excipit, in Spiritus solvandos, inde in Recipiens stillaturos: Cuncta hæc exhibituræ sunt Figuræ, mea cura delineatæ, ad quas Lectorem remitto.

Hujus vasis beneficio pars aquea Aquæ vitæ, occurrēs meatui angusto,

K 3

flexuoso, admodum producto, cum illi ascensus ad tantam altitudinem, neque æque expeditam quam Spiritui vini minime concedatur, remeare cogitur, ac in vesicam unde elata est relabi, dummodo debitum adhibitum fuerit ignis regimen: Eapropter collocato vase supra Furnum, data opera constructum, debitæ proportionis, immisssaque in vesicam optima Aqua vitæ, adeo ut tertia pars ejus vacet, commissuris omnibus accuratissimè luto obductis, tam Vasis quam Recipientis, repletoque aqua frigida Refrigeratorio, accendendus erit in foco furni ignis carbonis, moderatissimus, quanquam immediatus, eo usque continuandus quousque spiritus vini purus stillare incipiat, id quod manifestum erit cum injecta ex cochleari parvo argenteo in ignem portiuncula, humiditas quæpiam fundo adhærens deprehenditur.

Eo tempore nihilominus producenda erit distillatio, subdito alio Recipiente, quousque aqua exstillans flammam amplius non concipiat: atque ea ratione obtinere licebit Aquam vitæ, alteri postmodum remiscendam.

Spiritus ille Vitæ, etsi unica vice rectificatus, non modo omnino in auras abit, accensus si fuerit, sed & flammam impertit pyrio pulveri si in parvo cochleari illi suppositus fuerit: Sed id non minimi est momenti quod unica die plures pintæ rectificari possunt, minimo labore & cura, paucisque sumptibus.

Nonnulli Spiritus vini nomen assignarunt Essentiæ subtilissimæ & incorruptibili, & Sulphuris cœlestis vegetabilis, Clavis Philosophorum, Cœli Raimundi Lullii, Corporis ætherei ex aqua & igne constantis &c. Sed missit ejusmodi elogiis, hoc adstruo Spiritum hunc perquam idoneum esse ad excalefaciendum cum penetratione, ad incidendum, attenuandum, resolvendum, transpirationem juvandam, pravos humores discutiendos, interius illum adsumendo & exterius admovendo in morbis ejusmodi auxiliis indigentibus; Menstruum illud esse, ac Dissolvens ad plurimos usus adcommodatum, non modo usitatissimum, sed quo minime omnium carere potest Chymia; Hunc porro non modo incorruptibilis nomine donare possum, sed præterea illi adsignare viam à corruptione vindicandicorpora illi immissa, atque adversus quamvis putredinem defendendi: Felicissime & in usum venit adversus gangrænam ac quamvis putredinem partes invadentem: Meatus potenter referat, spirituum facilem com meatum promover, ac circulationem sanguinis incitat: Plurimum commendatur in rheumatismis, neque præstantius in ambustionibus occurrit remedium, quarum progressum sistit, non Acidi solum fixatione, quod nonnulli perperam ignis particulis adsignare voluerunt, cum
æqua-

æqualiter illæ originem ducant à Sale volatili & Acido rerum comburentium, sed potius copia sua idem acidum superando, conjuncta acido salis volatilium rerum combustarum, contranitente Acido, quo pacto violentia ignis retunditur, furor Archei coercetur, & Natura robur acquirit.

Iste nihilominus Spiritus, specie purissimus, plurimas phlegmatis particulas in se continet, abstrahendas rectificatione ejusdem spiritus, addito sextuplo pondere Salis tartari rite exsiccati, eidem vasi immixti in quo rectificatus fuerat, postquam suo humido accurate liberatum fuerit, ac moderatissimo igne distillando, donec defuerit purum prodire: Licet & postmodum idem Sal iterum exsiccare, atque iterum superfuso Spiritu vini, itidem sicuti prius hunc distillare, ad ulteriorem partium aquearum imminutionem: Eo enim pacto proditurus est Spiritus vini odoris suavisissimi, ac multo quàm ante generosior, cui Spiritus vini Tartarificati nomen nonnulli indiderunt: Paritatem vero majorem nancisci poterit, si inditum matratio, proluxo collo prædito, capitello suo probe loricato instructo, iteratæ rectificationi subjiciatur in Balneo Maris trepido, tres tantum circiter partes abstrahendo: Si demum, seposita residentia, itidem ter quaterve rectificatus fuerit ille spiritus, residentiis semper remotis: qua ratione spiritus summe purus obveniet, cujus effectus multo generosiores futuri sunt quam spiritus vini vulgaris: adeo ut posterioris hujus decem vel duodecim guttæ, per os adsumptæ ex liquore quopiam idoneo, & majorem & celeriore effectum edituræ sint quam prioris cochleare integrum.

CAPVT XXXIV.

De Spiritu vini Tartarificato.

Nonnulli soli cognominis superficiei attendentes, ab authoribus huic Vini Spiritui impositi, sibi in animum induxerunt satis esse unica vice rectificasse spiritum hunc Sali Tartari affusum, ut Tartarificati nomen gerat, non perpendentes immerito id nominis assignari nisi rectificationis vi secum abstraxerit, sibi que adjunxerit non mediocrem copiam purissimarum & maxime volatilium particularum Tartari cuius commixtus fuit.

Iubent quidam Auctores Cucurbitæ vitreæ immitti Spiritus vini libras duas uncia vini Tartari crudi, crassius contriti; Demum Matris Balneo distillari calore moderatissimo, quousque non amplius purus prodeat: Præcipiunt iterum eundem spiritum eodem Balneo rectifi-

cari, affusum drachmæ uni novi Tartari eodem modo contriti, ac calcinatione facta residentiæ utriusque distillationis, quousque virentem colorem adquisierit, aut circulum, hanc demum cum spiritu vini rectificato commiscendo, cuncta distillari igne adhibito paulo intensiore, ex hac procedendi ratione Spiritum vini Tartarifatum expectantes.

Neque tamen mihi perspectum quomodo spiritus vini ex novem istis drachmis Tartari, aliud quidpiam præter phlegma & portionem nonnullam partis Acidi inexistentis abstrahere valeat; quandoquidem Salina, ab eodem acido fixa reddita, conjungi nequit spiritui vini, neq; una cum illo evehi: ludico præterea, quo res successum habeat, Spiritui vini proprium fermentum adhibendum esse, insistendo mediis mox tradendis, à me experimento comprobatis.

Eligatur optimum vinum recens, fermentatum, ex natura austerum, quasi immaturum; immittantur Cucurbitæ vitreæ capaci & excelse Salis Tartari, exempli gratia, uncia quatuor; his paulatim affundatur istud vinum, unde subsequetur ebullitio, vel fermentatio, inducæ ab actione reciproca partis acidæ Vini in Sal Tartari, ac Salis in idem Acidum: Paulatim, & ex intervallis temporum, affundendum erit Sali ejusmodi Vinum quousque ebullitio desinat; indicio Sal & Acidum sese mutuo téperasse & saturasse, quamobrem hæc meta erit affundendi vini supra Sal: Quo tempore, si animadversum fuerit tertiam circiter Cucurbitæ partem vacare, immergatur hæc Balneo Arenæ, alembicum proprium imponendo, cujus accurate luto junctis commissuris, inferroque ejus rostro exiguo Recipiente, etiam loricato, suscipiatur distillatio igne carbonum, moderatum excedente, quo Sal Tartari, quod paulo ignavius se evehit, alias proprio pondere facibus commistum inhæsurum, sursum vi propellatur, acido se adjungens ab unione cum spiritu vini facta, producta distillatione vi ejusdem ignis, quousque nulla manifesta percipiatur dulcedo in spiritu vini exstillante, aut phlegma spiritus succedaneum sit: Tunc seponendus ac infundendus erit spiritus vini distillatus in lagenam vitream, accurate occludendam, qui proculdubio plus Salis volatilis Tartari obtinebit, quam ullus alius spiritus vini, quamvis aliam præparationem aut depurationem nactus, quibusvis aliis organis eum in finem adhibitis usus quis fuerit: Spiritus enim vini perfectam rectificationem adeptus, aut Sale proprio volatili prægnans, destitutus autem nativo suo fermento Acido, vel alio quopiam ejusdem indolis, nunquam ulli alij volatilitatem conciliare valebit, illique se adjungere: Acidum autem esurinum, naturaliter cæteris vini austeri & immaturi substantiis commistum, admodum idoneum

neum est suscipiendo sali volatili Tartari, quod acidum, minori quantitate vinculis suis coërcebat.

Peracta distillatione hujus Spiritus, ac per ebullitionem soluto in vapores subsidentia phlegmate insipido, illaque ad mellis consistentiam deducta, licebit Retorta distillare, observatis regulis, arque ex illa elicere spiritum, cujus comes erit oleum fortidum Tartareum, exigui momenti, interim dum Oleum Salis Tartari, quod volatilitatem adipisci non valuit, in fundo subsidet, imo incrementum suscipit ab adjuncto tantillo Sale fixo, in vino, ad usum adhibito, delitescente, etsi limpidissimo & defæcatissimo; id quod verum deprehenditur ex magmatis calcinatione, ac Salis ex illo per media usitata educatione: Neque etiamnum impediri potest hujus Salis cum Sale Tartari, quod in usum venit, conjunctio, ob substantia utriusque analogiam, utineque prædictum augmentum, si Acido vini occurrat materia quæpiam erodenda, sicuti hîc contingit, nam occurrens Sali Tartari fixo, illi coheret, se adjungit, ac cum eodem fixam molem adauget, non secus ac si simpliciter igne exsiccata & simul calcinata fuissent, juxta Axioma Physicum Chymicum, *Omne corrosivum rodendo coagulatur, & figitur in Alkali*: Postmodum tamen, etiamsi in hac operatione certamen quoddam inter Acidum volatile & Sal fixum adfuerit, atque interim pars Acidi figatur, atque incrementum det copia Salis Tartari, quod idem acidum prima vice abstrahere non valuit, tandem tamen superior evadit adjuvante sulphure puro Salis volatilisi vini, abstrahit enim, ac omnino volatile reddit Sal fixum Tartari, quod prius vino adsociatum fuerat, si modo hanc viam quis injerit,

Optime calcinato magmate prioris distillationis, ac dissoluto, filtrato, coagulato, ac probe exsiccato Sale, pondus hujus statera examinandum, demum huic curbitæ iterum immisso, ad unamquamque semunciam affundenda erit pinta una vini novi fermentatione defæcati, immaturi, austeri, & rite depurati; Superpositoque cucurbitæ capitulo, accuratissime luto obducto, adcommodatoque illi, probe quoque loricato, Recipiente, erit sepelienda iterum in Arenæ balneo, distillationem peragendo adhibito igne priori simili; quoad cætera eadem plane via procedendo, spiritum distillatum in lagena accurate obstructa custodiendo: Demum magmate iterum calcinato, eductoque ex illo Sali, depurando, coagulando & exsiccando, affundendæ erunt totidem vini pintæ quot immisæ semuncie distillationem instituendo: Postmodum novum vinum restibili Sali superfundendum erit, eoque iterata distillatione quousque animadversum fuerit Sal, quod forte cum fæcibus superest, inutile factum fuisse: Minus quoque impu-

Tom. II.

L

tandum Sali Tartari pauxillum quod residuum esse potest, quam Sal fixo vini; etsi maxima illius pars per distillationes cum Sale tartari volatilitatem adeptam sit: Illud etiam pro comperto habendum ab iteratis supra vini fæces affusionibus, ac distillationibus crebris, id Sal omnino volatilitatem adepturum.

Porro, cum Spiritus vini, à quo volatilitatem adeptum est Sal Tartari, hocque secum abduxit, plurimo phlegmati commixtus sit, illius ideo rectificandi incumbit necessitas, id quod commodissime obtinere licet in usum advocando vas mihi familiare ad Spiritus vini rectificationem, si illius commissuræ accurate, uti & Recipientis, luto obductæ fuerint: Vel Matratio uti licet prolixioris colli, superposito alembico, itidem loricate, Balneo cinerum immerso, vel arenæ, addito igne moderato.

Odor & sapor hujus Spiritus manifesta præbent indicia Salis Tartari una cum illo abstracti & volatilitate donati per crebras & repetitas, distillationes vini, Sali fixo ejusdem Tartari affusi: Tartarifati cognomen legitime illi congruit, quandoquidem in se comprehendit verum Sal Tartari, ab acido vini abstractum, volatilifatum, quod sibi adjunxit: Imo potiori jure prædicto titulo gaudere debet quam is qui simpliciter exstillatus est ex affusione Spiritus vini Sali Tartari, qui ne minima hujus portione secum abstracta, nullum præterea momentum obtinet quam imminutionem partis propriæ aqueæ: Hic spiritus Alkalizati quoque cognomine donandus est, quandoquidem in se complectitur verum Sal Alkali volatilifatum; vel eo præsertim nomine quod nonnulli præparationem hanc pro genuina volatilifatione Salis Tartari habuere.

CAPVT XXXV.

De Distillatione Tartari.

Tartarus substantia est concorporata, ac propemodum lapidis soliditatem adeptam, lateribus & fundo doliorum quæ vinum continuerunt adherens, à musto fermentationis vi secreta, per quam idem mustum in vinum transit: Prædictus Tartarus, à vino ejusque fæcibus sejunctus, ex quinque nihilominus partibus constare deprehenditur, quas Chymia in cunctorum mistorum compositione animadvertit, Phlegma enim Partem Acidam, Salinam Volatilem & Fixam, Oleagineam ac Terrestrem complectitur, sicuti distillatio id conspicuum facit. Etsi vero ob partium illius conjunctionem, ac consistentiam solidiorem quam adeptæ sunt vim ignis tolerare nequeant, quippe quæ
non

non solum in aqua calida colliquescant, sed etiam in frigida, sicut calci accidit, cum ignis examen subiit, combinatio tamen illis sat valida obtingit, ut à vino illas in dolio ambiente nequaquam dissolvi contingat, imo quotannis etiamnum incrementum accipiant ab adjuncto vini recens infusi Tartaro, fermentationem ibidem experturo.

Ad ejusmodi distillationem in usum venit Tartarum crudum, elegans, nitens, crasse contusum, vel, si lubet, pulveratur, lotum & exsiccatum, vel ipse cremor Tartari; alterutrius Libras quatuor capaci Retortæ argillaceæ immittendo, luto circummunitæ; hacque imposita Furno Reverberij clauso, accendendus est exiguus ignis, eo gradu continuandus quousque pars Tartari aquea propemodum distillando exhausta sit: Postmodum ad commodandum illi capax Recipiens, optime loricandum, ignis paulatim intendendus, tandem ad extremam usque vehementiam deducendus, ac quousque, (Recipiente prius diutius nebulas albicantes exhibente, in guttulas, cui spiritus intermixtus, resolvendas) universus liquor in fundo Recipientis collectus fuerit, atque hoc plane pellucido facto dat: Quo tempore remoto omnino igne, obturatis ostiis & registro Fornacis, Retortæque sensim refrigerata Recipiens, derafo luto, eximendum, indurisque panis albi biscocti & pulverati matratio capaci, prolixi colli, libris duabus, superaffusoque universo liquore Recipiente incluso, Capitellum probe luto incrustatum illi superimponendum erit: coaptatoque etiam, ac loricato exiguo Recipiente, Rectificatio peragenda erit igne Balnei Mariæ, vel Cinerum, igne moderatissimo, quæ & iterum repetenda, bis aut ter, addito novo pane biscocto: quo pacto eliciendus erit spiritus purissimus & penetrabilis, ad omnes usus, quibus destinatur, ad commodandum.

Superius dixi ad hanc distillationem usurpari posse Tartarum crudum crassius contritum, cum enim pars terrestris semper illi commixta, distillatione sursum non evehatur, nequaquam impeditura est ascensum partium volatilium, etiamsi nihil prohibeat quominus conteratur, eluatur, imo ipse Cremor Tartari in usum adducatur.

Non transgredior quatuor libras Tartari crudi capaci Retortæ indendas, quia cum intumescat initio distillationis, disruptionis periculum immineret si majori quantitate inferretur, ac spatium intumescationi idoneum non adesset.

Licet &, ex quorundam sententia, liquorem ex Recipiente effusum in cucullum ex charta emporetica madida infundere, infundibulo vitreo inclusum, ut spiritus, transmissa charta, oleum autem nigrum & foetidum inibi hærens, lagenis separatis concludi queant: Sed cum in

L 2

unaquaque Rectificatione, Spiritus conjungatur quibusdam particulis Salis volatilil, ac secum abstrahat quas Oleum amplexum erat, eodem quoque tempore obtinere licet Oleum volatilifatum, flavum, purum, facillime sejungendum, cujus vires, & usus interni & externi, multo majoris sunt momenti quam quæ ab oleo foetido expectari queunt.

Quorundam tamen fuit sententia nullum Sal Volatile commixtum Sali Tartari deprehendi posse, hac ratione fultorum, quod ebullitio quæpiam manifesta esset, ac vasorum incalescentia ab acidi cujusdam affusione dicto spiritui; quod cum non contingat, colligunt id omnino abesse: At consequentia aberrat, nulli fundamento innixa, quia spiritus acidus Tartari, cum fixum reddiderit Salem volatilem à se abstractum, atque idem Sal quasi sub jugum missum sit, ac quodam modo colligatum à dicto spiritu, illius actioni frenum injiciente, ideo nullus expectandus æstus aut ebullitio, quæcunque alemum acida illis affusa fuerint.

Id ipsum conspicuum est in præparatione Tartari vitriolati, nam etiam si conjunctio Olei vitrioli cum Sale Tartari illico excitet, & per aliquod temporis spatium, insignem ebullitionem, cum intensa incalescentia materiarum & vasorum, cuncta tamen hæc omnino remittunt statim ac Sal Tartari Acido sufficienter imbutum fuerit, sed postmodum neque ebullitio neque incalescentia ulla metuenda, quantumvis insignis Acidi quantitas Sali affusa fuerit.

Illud etiam compertum habendum partem Tartari acidam, cui cum Salina insignis adfinitas, proculdubio in distillatione quantam potest portionem secum abstrahere, sicuti id præstat pars acida vini recentis immaturi, de qua capite præterito à me dictum: Id quoque censendum in Spiritu Tartari non quærendam fore vim diaphoreticam insignem, nisi hanc qualitatem mutuatus esset à sale volatili quod secum in distillatione abstraxit.

Spiritus Tartari eximie utilitatis censetur in pellendo à centro ad circumferentiam, atque in humoribus acris & mordacibus qui scabiem, erysipelas, aliaque vitia cutanea inducere consueverunt, per sudores aut insensibilem transpirationem expellendis; Nec infelici successu exhibetur provocandorum gratia sudorum in Rheumatismis, Faucium affectibus, Pleuritide, ut & in lue Venerea: Insignium est virium in omnibus Iecoris obstructionibus, Lienis, cunctorumque viscerum, ac in specie Cachexia, Hydrope, Ictero, imo & Mensium suppressione. Dosis est à scrupulo uno ad drachmam unam imo & duas ex liquoribus idoneis: Commiscetur & aliis spiritibus, ac præsertim æquis

par-

partibus Spiritus Theriacalis Camphorati & Spiritus Vitrioli, cui composito Misturæ simplicis nomen inditum est, familiarissimi in regionibus Septentrionalibus usus.

Ad eosdem affectus usurpare licet Oleum rectificatum, præbendo à guttis duabus ad octo aut decem, exceptis saccharo purissimo in pol-
linem redacto, ac liquoribus convenientibus dissolvendo. Quin & re-
miscetur Oleo nucis moschatae expresso, ad concinnandum Balsamum
naribus admovendum, tum in affectibus hystericis, tum cerebri, & ad-
versus aëris inquinamenta.

Massa nigricans, in Retorta post distillationem residua, Capitis mortui
nomine non donanda, quandoquidem Terræ, quæ quintum est Princi-
pium, commixta est Salis pars maxima, quam Acidi portio fixam reddi-
derat illi se aduniendo; Minime est abjicienda, sed à terra secernen-
dum elixivatione, filtratione & colatione, 'usum quippe præbet tum in
corrodendis & dissolvendis variis mixtis, tum dissolutis vi Acidorum
præcipitandis, uti & ad alia nonnulla, sicuti id in serie manifestum fu-
turum est.

CAPVT XXXVI.

De Aceti Distillatione.

HOc loco non suscipio agendum de Distillatione plurimorum liquo-
rum aciditate fermentationis naturalis aut artificialis adeptorum,
quibus varii authores improprie Aceti vocem indiderunt, sed in specie
illam quæ legitimi est Aceti attingo, aut, ut verius dicam, Vini in Ace-
tum degenerantis per illius partium alterationem, ac acidi supra cate-
ras dominium.

Prætermissa ergo illorum sententia, qui nec ratione nec experientia
fulti, censuerunt Vinum acorem solummodo contrahere à totali de-
structione, aut dissipatione partium volatilium & inflammabilium illi
inexistentium, Prætermissis quoque à me allatis capite decimo secun-
dæ partis hujus Pharmacopoeæ, tam quoad rem præsentem, quam
transmutationem multi in vinum: Omissa quoque dilucidatione in-
signium alterationum utrique accidentium, ac præsertim postremo
huic, alias non intacta; Id solum dixero, cum Acetum ex plurimo
phlegmate constet, pauco Sale Volatili extricato, sed multo fixo, plu-
rimoque acido, cunctis adunitis, & quibusdam terrestribus portionibus
commistis, Chymix non deesse media partibus illis secernendis ido-
nea, cunctas sigillatim oculis exponenti.

L 3

In illa transmutatione quæ sincero vino accidit quando sponte in acetum transit, cum pars illius acida sibi coaptaverit & fixam reddiderit Salinam volatilem vini, phlegmate autem sit gravior, in distillatione illud præcedere permittit, dummodo moderatissimus calor adhibitus fuerit: contra in vini distillatione, pars Salina volatilis & inflammabilis prior sursum evehitur, phlegma autem posterius: Verum id esse facile deprehenditur in legitimo Aceto non factitio, nominatim eo quod in Gallia Narbonensi & Provincia paratur, quibus in locis, quia vilis sunt pretii vina, unicuique semper Acetitantum in doliorum fundo suppetit, quantum ad usum peculiarem, quinimo & amicorum exigit res familiaris: quamobrem illis in locis nulli Aceti propolæ illud sicuti Parisiis adulterant, ac locis ubi vinorum insignis non adest copia: In illis inquam Provinciis, igne admodum moderato distillando initio phlegma quidem sat insipidum prodit, etsi nonnihil spiritui commixtum: Lutetiæ autem vix ac ne vix distillationis ope ullo modo phlegma aceti revera distinctum obrinere datur, ob adulterationes aceto indutas: Quo fit ut satius sit, & expeditius, nullo facto discrimine, excipere quicquid in distillatione ascendit, quam operam ludere in dephlegmando aceto; animadvertendo solummodo ne sub finem comburatur residentia, ac Spiritus distillatus empyreumatis odorem contrahat.

Res successu non carebit, si Cucurbitæ argillaceæ quæ ignis vi par sit, immittatur optimum acetum, adeo ut tertia pars vacua sit; admoveatur alembicus luto modice obductus, imponaturque fornaci adpropriatæ, accenso igne modico, & admoto Recipiente rostro alembici, suscipiatur distillatio, quæ producat quousque duæ circiter aceti partes exstillarint: Demum novo affuso aceto, prius excalefacto, in vicem prioris distillati, contineturque distillatio, adservatur in grandi lagena spiritus omnis qui exstillavit; Immittendum iterum aliud acetum calens in cucurbita, atque in distillatione pergendum igne moderato, quousque Spiritus sufficiens prodierit quantitas; Residentia autem augmentum suscipiente, ac crassescente, vasa mutantur, ac residentia in Retortam infundatur, ad eliciendum juxta artem ultimum Spiritum, quem subsequuturum est Oleum nigrum & foetidum, superflite in fundo residentia sicca, in qua continetur Sal fixum & pars terrestris Aceti.

Prioris Spiritus non mediocris copia parari solet & adservari, ob insignes usus in dissolutione Vnionum Coralliorum, Oculorum Cancrorum, Calcis plumbi, ac plurium ejusmodi substantiarum; ut missos faciam usus internos & externos in plurimis morbis ac nonnullis compositionibus.

Spiritus

Spiritus ultimus ab Oleo fœtido liberatur ope cuculli chartacei , ex charta emporetica madida , sicuti de Oleo Tartari superius dixi , usurpaturque ad quorundam metallorum dissolutionem , aut rerum metallicarum , quæ prius Acetum pervadere non valet : Nonnulli Aceti Radicati nomen indidere : Non inutile forte esset Oleum adversus vapores hystericos ratione summi fœtoris , sed præsertim commendatur ad ulcera mundificanda.

Aceti magma in crucibulo calcinatur , ex quo demum Sal dissolutione facta segregandum , filtratione & coagulatione , quod & in crystallos deduci potest. Nonnulli citra majorem apparatus Sal illud dissolvunt in priore aut posteriore aceti spiritu , ut illi aculeus major imprimatur ; Sed intimior conjunctio expectanda est si Salis hujus unciæ quatuor Retortæ vitreæ immisæ fuerint , atque superaffusa alterutrius Spiritus libra una , collocataque Retorta supra Furnum Reverberij clausum , suscipiatur distillatio igne per gradus adhibito , illam reiterando cohobatione Spiritus distillati supra Sal in Retorta residuum , pergendo usq; dum Spiritus omne Sal per reiteratas distillationes abstraxerit : Huic Spiritui Alkalifati nomen imponitur , aut Radicati , potiori proculdubio ratione quam posteriori aceti spiritui , puritatem enim majorem cum obtineat , atque proprio Sali intimius conjunctum sit , ad metalla dissolvenda multo efficacius est.

Paratur & Spiritus Aceti ex æquis partibus optimi mellis & aceti generosi , hæc simul per quindecim dies in Cucurbita vitrea capaci & excelsa , alembico suo munita digestionem exponendo , supra Pistoris furnum , demum arenæ Balneo distillando igne admodum moderato : Educitur Spiritus , semel aut bis , si lubet rectificandus , ut tenuitatem & penetrandi vim majorem adsequatur ; admodum idoneus dissolutioni margaritarum , corallorum ac similium gemmarum.

Eadem ratione potest distillatione elici spiritus acidus ex vino Hispano , sicuti & ex Cerevisia , Pomaceo , vino Apite , & similibus succis fermentatione acorem adeptis.

CAPVT XXXVII.

De Distillatione Sacchari.

Saccharum diversimode distillatur , nonnulli enim immisum capaci & excelsæ Cucurbitæ vitreæ , capitulo instructæ , Balneo arenæ immersæ , distillant igne per gradus adhibito , initio lenissimo , sub finem paulo intensiore , ex quo extrahunt aquam spirituosam acidam , cujus

comes est sub finem Oleum , ipsi supernatans , quod seorsim reponunt , rectificando & separando Balneo vaporoso partem aqueam à spirituosa.

Alii Saccharum pulueratum prius æquis portionibus vitri aut silicum contritorum admiscunt , cuncta ingenti Retortæ vitreæ luto obductæ immittunt , ac distillationem perficiunt igne per gradus adhibito , sub finem intensissimo , atque spiritum eliciunt , cum oleo , plurimo admixto phlegmate , quæ quinquies aut sexies rectificat subsidentiæ calcinatæ affusa , repetita qualibet vice ejusdem subsidentiæ calcinatione , demendi causa oleo & spiritui empyreumatis nidoris.

Alia vero Sacchari distillatio magis curiosa & utilior institui potest , cujus beneficio totum in spiritum inflammabilem transire potest ; hæc esto processus ratio.

Accipiatur Sacchari Farinacei libra una , vel Sacchari ad puritatem non deducti , cum uncia una fermenti cerevisiæ ; hæc in doliolum coniecta , aut vas aliud quodpiam ligneum , superfundantur aquæ fermentis libræ octo , demum hæc rite commixta , obturato negligenter vase , eo modo finantur per viginti quatuor horas ; qua temporis intercapedine contenta ebullire incipient , nec diu potest adeo insignis succedet æstus , ut vasi crepaturæ immineret metus si exactius occluderetur , ac contentis sufficiens deesset spatium ad citam & vehementem fermentationem suscipiendam ; Id quod nemini mirum esse debet , cum Saccharum non exigua fermenti copia præditum sit , adeo ut id ipsum sufficere queat pluribus aliis substantiis ; particulis ejus præterea non modice à fermento cerevisiæ superaddito excitatis , & affusa fervente aqua , unde violentior motus illi conciliatur quam plurimis aliis substantiis , destitutis , aut minori multo fermenti nativi copia præditis , ad promovendam & accelerandam sui fermentationem.

Tum temporis totus liquor fermentatione subactus in capacem cucurbitam vitream infundendus , qua suo alembico , exactissime loricato cooperta , sicuti & Recipiente , suscipienda erit distillatio Balneo Mariæ , Cinerum aut Arenæ , igne moderatissimo , unde proditurus est Spiritus inflammabilis , quem subsequetur phlegma , rectificationum beneficio separandum : Postmodum , immissa priori vasi residentia , affusoque illi phlegmate , leviter cuncta cooperienda & obturanda , quæ toto bimestri in cella vinaria macerata , iterato in priore cucurbita distillanda erunt , suo capitello probe luto obducto munita , elicieturque iterum spiritus inflammabilis , sicuti prior rectificandus : qui spiritus rectificati , & simul commissi , deprehendentur æquales esse cum Saccharo distillationi exposito ponderis : Vnde conspicuum futurum

turum est ipsum universum in spiritum volatilem & inflammabilem commigrasse.

Sacchari spiritus inflammabilis viribus multum accedit ad Spiritum vini usitatum, excalefacit enim, incidit, resolvit ac æque exsiccat, Maxime vero ad affectus pectoris conducit: Id illi quoque insitum ut arctissime oleis aromaticum stillatitiis, aquis supernatare solitis, conjungatur illisque se aduniat, idoneaque illa reddat quibuscunque liquoribus intime admittendis.

CAPVT XXXVIII.

De Distillatione Mannæ.

MEntem meam satis abunde explicasse circa Mannæ naturam existimo, ac errore illos liberasse qui hætenus inter Roris species & eam reposerunt; quæcunque enim nobis obvia est, aliud nihil est quam succus condensatus ex duplici Fraxinli specie, stillans in Calabria nascentis, vi caloris Solis concreescens, sicuti plurimi alii succi aut lacrymæ in nonnullis aliis arborum speciebus, ubivis gentium obviis: Ea propter etiam Mannæ distillationem aliorum vegetabilium partium distillationi accenseo; atque saccharum subsequi jubeo, eo quod illius partes multam inter se adfinitatem obtinent, ac in se non minus, imo plus fermenti quam saccharum.

Mannæ distillandæ quidvis adjicere omnino supervacuum est, satis est illam cujusmodi ad nos transmittitur Cucurbitæ vitreæ immisisse, dummodo hujus tertia, aut saltem quarta pars vacet, quæ alembico proprio, optime loricato instructa, ad commodatoque ejus restro Recipiente itidem luto obducto, suscipienda est distillatio Balneo Arenæ moderatissimo, hinc prodibit aqua fere insipida, seorsum reponenda; Demum mutato illius Recipiente, intendendo per gradus ignem, atque illum producendo donec nihil amplius exstillet, Recipiens excepturum est Spiritum acidum, qui rectificandus est quo empyreumatis odor abscedat, quem in priore aqua adipiscitur, atque efficaciam majorem consequatur ad provocandos sudores, qui præcipuus est illius effectus.

Venit & in usum ad sulphuris dissolutionem, atque ad eliciendam ex hoc Tincturam, affectibus Pectoris admodum idoneam: Aqua, Spiritus accessione vim nacta, exhiberi potest à drachma una ad semunciam, ex aqua ulmarie vel cardus benedicti, vel quopiam liquore.

Tom. II.

M

convenienti ac Tinctura Sulphuris à mememorata; à quatuor ad decem aut duodecim guttas cum pectorali aliquo liquore.

Commodissime etiam distillari potest Manna ex Retorta Balneo arene, igne initio lenissimo, demum paulatim adaucto, & producto quousque nihil amplius ex Retorta prodeat; cohobando postmodum pluribus vicibus, affuso residentiae liquore distillato, ac toties distillationi exponendo: quo pacto Aqua spirituosissima proditura est, quicquid utile complectitur Manna obtinens, non solum hydroitica vi eximia prædita, sed & specifica adversus febres omnes per proxysmos recurrentes, illam eadem dozi initio accessionum exhibendo, atque ex iisdem liquoribus uti de præcedenti dictum.

Spiritus quoque φλογίζος ex Manna extra hi potest usurpando cerevisiæ ferventum, Aquam ferventem, easdemque Digestiones & Distillationes adhibendo ac ad comparandum Sacchari spiritum inflammabilem.

CAPVT XXXIX.

De Distillatione Cinnamomi.

Cinnamomi ingens pretium, & difficultas in optimo comparando occurrens, in causa sunt cur in Gallia raro in distillationem veniat, ac plurimis satis sit Aquam spirituosam ex illo elicere, Sale Oleoso volatili prægnantem, eo quod crebro in usum veniat, imo crebrius, quam Oleum, quod plurimi ex Batavorum regione arcessere malunt quam distillationis laborem subire: Inserturus tamen hic sum methodum & Aquam & Oleum ex arte distillandi, ab Aqua ducto initio,

Accipiatur libra una optimi Cinnamomi, cui leviter contuso, atque indito parvæ Vesicæ cupreæ, interius probe stanno obductæ, affundantur vini albi optimi libræ tres, aquæ Melissæ stillatiæ tantundem, Demum hac proprio Refrigeratorio itidem stanno obducto, ac probe loricato cooperta, illique admoto, ac luto optime incrustato exiguo Recipiente, prævia duodecim horarum macerationem fornaci idoneæ imponenda erit, ac repleto Refrigeratorio, inchoanda erit Distillatio igne carbonum immediato, non nimis remisso, ad segregandam partem Spirituosam, Oleagineam & Salinam volatilem Cinnamomi, illiusque ascensum promovendum, pergendo quousque aqua fere insipida exstillet, primæ tamen secretionis facta, ac secundæ aquæ Distillantis, sicuti & tertiæ subsequuturæ, ut pote quæ per gradus præstantiam adepturæ sunt.

Interea

Interea curæ sit per vices aquam Refrigeratorii detrahere frigida substituta, statim ac illa calorem concipere inceperit, quo vapores educti in liquorem citius solvantur: Ere quoque est Refrigeratorium non nimis sublime collocare, quo partis Oleagineæ Cinnamomi ascensus facilius sit, qui non nisi difficilis esse potest, uti & plerorumque aliorum aromatum; Aqua ultimo prolecta usurpanda, si vis, ad distillationem alius Cinnamomi, in vicem aquæ melissæ qua hic usus sum; priorem & posteriorem aquam spirituosas seorsum aut commixtas adservando.

Aqua Spirituosa Cinnamomi admodum conducit recreandis ac citissime reficiendis principibus omnibus partibus, cordi præsertim: quapropter utilissime exhibetur adversus syncopas & leipothymias: Ventriculi calorem naturalem excitat & fover, concoctionem promovet, vomitus & nauseas sistit, flatus discutit, ac colicos dolores ab his excitatos sedat: Plurimum quoque in usum accersitur ad facilem partum reddendum, parturientium vires promovendas ac tormina sedanda, Vtilis præterea est provocandis mensibus suppressis, discutiendisque vaporibus ex utero excitatis.

Sola exhibetur à quarta cochlearis parte ad integram si necessitas urgeat: Sed satius est minori dozi usurpare, ubi præsertim repetitus esse debeat usus.

Vt Olei distillatio ex voto succedat, accipienda est libra una Cinnamomi electi, quod crasse contritum, ac inditum parvæ Vesicæ cupreæ, interius stanno probe obductæ, humectandum aspersione pauci vini albi, affusisque libris sex aquæ fontanæ; demum imposito Vesicæ Refrigeratorio, luto optime munito, cunctisque à mane ad vespertinam maceratis, perficienda erit distillatio, in omnibus se gerendo sicuti ad distillationem Aquæ Cinnamomi, hoc uno excepto quod distinctio nulla facienda aquæ distillandæ, cum satis sit ut ignis removeatur ubi fere saporis expers effluere incipit: quo tempore concedendum ut refrigeretur & quiescat aqua distillata, separatione facta pauci quod ad fundum secesserit Olei, recondenda in exigua ampulla vitrea densa, accuratissime obturanda: Demum colatura & expressione facta ejus quod in Vesica subsidet, hoc remoto immittetur libra una optimi cinnamomi crasse contriti, desuper affundendo non solum aquam distillatione prolectam, ab Oleo seceratam, sed etiam liquorem ex magnate expressum; Impositoque vesicæ refrigeratorio, réque omnino gesta sicuti in priore distillatione, in aquæ fundo paulo major Olei copia conspicua erit quam prima vice, itidem secernendi & recondendi; Resistentiæ expressio iterari poterit, in vesicam novam Cinnamomum im-

mitti, ac insuper aqua distillata affundi, cum liquore per expressionem elicto, iterando macerationem & distillationem, quoad cætera ut prius se gerendo; imo easdem & operationes multoties successive reiterare licebit, unde qualibet vice major Olei copia proditura est, quia quum aqua Oleo jam prægnans facta est, facilius ad fundum secedere permittit id quod secum in distillatione abstrahit.

Aqua hæc distillata in usum venire potest pro Aqua cinnamomi vulgari: Sed si eandem in lagena vitrea accurate obturata recondas, postmodum Soli per aliquot dies exponas, æstate videlicet, vel supra Pistoris furnum collocēs alia tempestate, in fundo etiamnum quidpiam Olei se exhibiturum est, illuc secedentis.

Nonnulli præcipiunt, ad distillationem hanc promovendam, Cinnamomo Nitri unciam unam vel alteram conjungi, Salis Tartari, aut Tartari crudi; rati, ob Salia, hoc aroma pervadentia, majorem Olei copiam ex partibus terrestribus eductum iri: Sed, sicuti superius monui, quandoquidem Salia Oleis conjungi & aduniri amant, contingit ut portionem potius quampiam absorbeant quæm quantitatem augeant.

Vires Olei Cinnamomi & Aquæ Spirituosæ parum ab similes sunt; at in minori quantitate illud vires suas exserit, eo quod substantiam multo puriorem obtinet, subtiliorem & compactiorem, Neque enim una dozi guttam unam vel duas transgredi licet. Sed & Aqua magis idoneum est si conficiendæ Opiatæ, Tabellæ, Pilulæ, aliaque remedia solidiora: Vtile præsertim ad parandos Balsamos odoratos, pera gestandos, etsi liquoribus commisceri quoque queat, sed excepta prius pauco Saccharo purissimo in pulverem contrito, vel si dissolutum fuerit in tantillo Spiritu φλογιστῶ ejusdem Sacchari.

CAPVT XL.

De Distillatione Caryophyllorum.

Caryophilli aromatici substantia non adeo sicca ac Cinnamomum donati sunt, Atque adeo plus Olei obrinent, sicuti id manifestum quando conteruntur, sed præsertim in illorum distillatione; Circa quam non dissimili forte ratione ac in Cinnamomo videretur procedendum; Sed ut successus melius scopo respondeat, putrefactionis quædam species præ ire debet ut Caryophyllorum partes intimæ facilius resolvantur,

solvantur, ac Salina volatilī & oleaginea sine negotio à terrestri abscedere queant.

Non ideo tamen in distillatione Cinnamomi eadem via procedendum, cujus pariter subriles cum multo minori adsint copia, & in auras facessere paratiores sint, diuturniorem macerationem tolerare nequeunt quin copię multum decedat, atque alteratio insignis proprię illorum substantię inducatur.

Adsumatur, exempligratia, Caryophyllorum libra una, quibus grosso modo contritis, & Cucurbitę vitreę immissis, superaffunde aquę Fontanę tepentis libras quatuor, Cucurbitam cooperiendo superimposito Alembico cæco, optime loricato; Qua, post moram duodecim aut quindecim dierum supra furnum Pistoris, cum Alembico decrustata, materię contentę in exiguam Vesicam cupream immittendę, interior optime stanno obductam: Refrigeratorio proprio cooperiendam: qua postmodum fornaci idoneę imposita, accuratęque luto munitis commissuris, sicuti & Recipientis illi adcommodati, perficienda erit distillatio igne carbonum patente sat intenso, aqua Refrigeratorii prout opus immutata, contiundo quousque exstillarint partes duę liquoris Caryophyllis affusi: Dehinc, cum vasa ex dimidio refrixerint, per decantationem aqua spirituosā supernatans Oleo in Recipiente segreganda erit: Quo Oleo in ampulla, accurate obstruenda, recondito, Vesica decrustata, atque iterum affusa supra residuam tota aqua stillatoria, rursus imponendum erit, ac luto obducendum, supra vesicam Refrigeratorium, reiterando distillationem, eademque ac ante via procedendo: Quo pacto nonnihil quoque Olei accedet quod prior distillatio abstrahere non valuit, priori, si ita visum fuerit, adjungendum seorsum aquam distillatam ad usus idoneos adservando.

Sed & potest prægressa per duodecim aut quindecim dies in aqua tepida Caryophyllorum pulveris maceratione, institui distillatio ex capaci Retorta vitrea, in Balneo Arenę sepulta, igne moderato: Eademque adhibita Olei separatione, & Aquę supra subsidentiam cohobatione, iterata suscipi distillatio, ut nihil omnino dispereat partis volatilī, Oleosę & Salinę in Caryophyllis contentę.

Nonnulli, nullo liquore Caryophyllis instillato, his crassiore modo conjusis, ac Retortę vitreę inditis, distillationi illos subjiciunt, Balneo arenę, igne per gradus adhibito, eliciuntque Aquam spirituosam, & Oleum volatile Salinum: Empyreuma autem oleo inustum in hujusmodi distillatione superstes methodum hanc repudiare jubet.

M 3

Licet tamen commodissime per Descensum Caryophyllorum distillationem moliri, nullo adjecto liquore, si videlicet linteum tenue, debita magnitudini, extensum fuerit & expansum, circumcircaq; ad alligatum, supra capax infundibulum vitreum, idoneæ lagenæ impositum, linteo autem superstrata semuncia circiter pulveris Caryophyllorum, demum repleto cineribus fundo lancis argenteæ, aut ex ferro albo factæ, infundibuli orificio proportionem respondeantis, impositisque supra cineres prunis minutis, presse admoveatur fundum lancis supra Caryophyllorum pulverem, ex temporum enim intervallis prunas minutas cineribus imponendo, Oleum & Aqua spirituosæ Caryophyllorum paulatim in subditam pateram stillatura sunt, pulvere exsiccato & insipido supra linteum superstitite : quo sublato, alioque Caryophyllorum pulvere substituto, eadem qua superius via procedendum erit; Continuare poteris hanc operationem plura una vice adhibendo vas, quousque desideratam Olei quantitatem obtinueris, hocque pacto proditum est Oleum album, fragrantissimum, elegantia & præstantia nulli cedens, nec minori copia quam si alia via quæsitum esset.

Idem successus ab hac operatione in Cinnamomo non expectandus, cujus partes subtiles & volatiles in auras secederent, nec deorsum ferrentur, ad fundum vasis secedente una vel altera aquæ insipidæ gutta.

Oleum Caryophyllorum in multa est commendatione ad Cor & Cerebrum roborandum partesque, omnes principes Felici successu adsumitur in morbis frigidis ventriculi & intestinorum, uteri, sicuti & ad calcar addendum lentius progredienti sanguinis circulationi, Scorbüticis etiam opem ferr.

Exhibetur à gutta una ad duas vel tres, Saccharo purissimo pulverisato exceptas, ac liquore quopiam idoneo dilutas: Adjungitur etiam Bolis, Pilulis, Opiatis, Tabellis pluribusque aliis remediis. Vsurpatur etiam in Balsamis odoratis, ad ventriculum inungendum, exceptum Oleo Nucistæ per expressionem elicito: Commodissime & inditur Dentibus carie exesis ex gossipio, ad doloris sedationem.

Aqua Caryophyllorum spirituosæ in eisdem prope usus venire potest, dosi propemodum eadem qua aqua Cinnamomi spirituosæ.

Nux moschata, Macis distillari possunt parva Vesica cuprea interius stanno obducta, imposito illi Refrigeratorio, eandem observando methodum quam ad priorem olei Caryophyllorum distillationem innuit: Sed exigua quæ prodit quantitas pretio illorum aromatum impar est: adde quod via perquam facilis est, ac compendiosa, emolumentumque magis accedit Olea hæc per expressionem si extraxeris quam si aliam viam tenueris: Neque refert præparationem huc inferre, quandoquidem à me fuit tradita ubi de Oleis expressis inter præparationes Galenicæ.

CAPVT XLI.

De Distillatione Camphoræ.

AVthores qui de Camphoræ distillatione aliquid scripto consignarunt operam, ut exilimo luserunt, spe enim freti se quidpiam perfectius quam quod Natura exhibuit reperturos ac præparaturos, postquam irritum traxerunt laborem, ipsi decepti alios in errorem pertrahere voluerunt, ac publici iuris facere Distillationes experientie dissidentaneas. Ex mea enim sententia satius fuisset distillationem non adgredi Camphoræ; quandoquidem conditionibus, qua ad nos adfertur, prædita, puritate, subtilitate, volatilitate ac penetrandi vi superat quicquid distillationis ope educitur, quæcunq; demum cura accesserit, quodvis studium, industria, commixtio à te adhibita sint, aut quo volueris vasorum genere usus fueris: Illius diaphaneitas; candor nivi æquiparandus, sapor acer & mordax, odor intense penetrabilis, illius volatilitas, citra dissipatio, insignis ad flammam, imo ipsis in aquis, concipiendam propensio, omnimoda illius absumptio, nullis fæcum vestigiis in vasis, in quibus accensa fuit relictis, summam illius puritatem ac partem non tenuitatem arguunt: hinc ut asserere liceat quicquid Chymia præstantius excogitare satageret illius puritate, atque perfectione à Natura indita inferius futurum, ac nullam partem crassam ejus ope ab illa secretum iri, imo omnino satius esse ut in constitutione nativa permaneat, ac nulla præparatio adhibeatur quam ut vis illi inferatur, aut probæ qualitates immutentur.

Si enim ad justum examen distillationes ab antiquis propositæ, revocatæ fuerint, id conspicuum fiet præter necessario contingentem maximæ partis Camphoræ dissipationem, suscepta illius distillatione, tam ratione rei ipsius quam vasorum, imo ignis, quem ipsi adhibendum censent, id quod distillando prolectum fuerit, imo si vis rectificatum, omnino probitate inferius futurum ipsa Camphora antequam distillationi exponeretur: Eapropter nullam descriptionem adducere æquum mihi visum est, eum satis sit dixisse si quis sibi comparare voluerit Oleum Camphoræ, vel ejusdem liquorem oleaginosum, nihil præterea requiri quam ut in Oleo amygdalarum dulcium dissolvatur, vel in spiritu vini, vel etiam terebinthinæ: id quod perfici poterit in Matraccio accuratissime occluso in Mariæ Balneo posito, aut cinerum, igne moderato: Solâ tamen Camphora, citra præparationem ullam, majori efficacia effectum editura est quam omnes illi liquores.

Aquam fortem nonnulli in usum ducunt, vel spiritum Nitri, Camphoram deducturi in substantiam Oleagineam illis Spiritibus supernantem: At vero hujusmodi præparatio parvifacienda est, nam præter acrimoniã à Spiritibus corrosivis Camphoræ inductam, illam dissolventibus, non minimus sui particulas illi insinuant, quarum vehementia metuenda est; si præsertim Spiritus hic ad usus internos veniro debeat.

Camphora admodum commendatur in epidemicis & contagiosis aëris infectionibus, tam ad hujus inquinamenta profliganda, quam inhibendam humorum putredinem: sæpissime etiam adhibetur adversus Hystericos vapores, tem ore adsumpta quam naribus admota, aut in Enematis dissoluta: Prisci, frigidam rati, ad Veneris ludibria coërcenda præscripserunt, unde natus verficulus qui in adagium abiit.

Camphora per nares castrat odore mares,

At cum Experientia & Ratione ducibus calida sit, quicunque effectus ab illa prodeunt tenuirati partium adscribendi sunt, atque eximie vi penetrabili.

Exhibetur à grano uno ad tria vel quatuor, prius contrita, ac prope modum dissoluta in tantillo Spiritu vini, vel oleo amygdalarum dulcium, demum liquore idoneo diluta: Commiscetur etiam Clyteribus uterinis, à tribus vel quatuor granis ad decem vel duodecim. Aliquando granum unum vel alterum denti carite affacto inditur, aut dissoluta in Spiritu vini; Imo & Gargarismi forma ad dentium dolores usurpatur.

CAPVT XLII.

De Distillatione Terebinthine.

NON suscipio hoc loco singularem modorum omnium varias Resinæ differentias distillandi descriptionem, quandoquidem Terebinthinæ distillatio, quæ Resinæ liquidæ species est, cuivis quadrare potest: Accipiantur illius, exempli gratia, libræ duæ vel tres, capaci Retortæ Vitreæ, in Balneo Arenæ collocatæ indantur, illique coaptato Recipiente, optime luto incrustato, inchoetur distillatio igne moderato, atque illico proditurus est spiritus acidus, aquæ commistus & Oleo æthereo volatili, inflammabili admodum, pellucido: seorsum adservando: Deinde eundem ignis gradum continuando, elicietur Oleum ad candorem vergens, cui succedet Citrinum, ac postmodum aliud omnino flavum, tandem ultimum Rubrum.

Licebit, si lubear, cuncta dicta Olea seponere, ac variis ampullis, accurate obturandis, recondere; Sed si vice Recipientis adsumpta fuerit

fuerit lagena oblonga, ad finem usque distillationis linquenda, in illa conspicua erit Oleorum diversitas sibi invicem incumbentium & supernatantium, inter quæ Rubrum infimum obtinebit locum, eminebit illa flavum, huic ciatrinum, citrino album, albo tandem æthereum, dummodo debitum adfuerit Ignis regimen.

Iisdem propamodum viribus pollent hæc Olea, sed efficacia major aut minor est pro altitudinis gradu quem in Recipiente observant, ac tincturæ diversitate: Infimus ordo quem coloratiores obtinent in distillatione, signum præbet evidentissimum gravitatis illorum substantiæ, ac quam parum ideo accedant ad efficaciam & penetrabilitatem eorum quæ summum locum occupant.

In Retortæ fundo conspicua erit Terebinthinæ pars crassissima, Authoribus Colophonix voce veniens, ex qua iterum prolici posset Spiritus Acidus, intensiori reddito igne, ac tandem Oleum obscurius: Sed satius est abstinere, adservando Colophoniam in confectionem unguentorum, emplastrorum vel aliorum externorum remediorum.

Nonnulli præcipiunt in distillatione Terebenthinæ admiscere aquam, alii stupa cooperiri ad tumorem deprimendum, ac prohibendum ne in Recipiens per Retortæ rostrum illabatur: Sed ejusmodi cautiones inutiles sunt dummodo debitum semper adfuerit ignis regimen, præsertim inchoente distillatione.

Sal volatile Terebinthinæ, quod delitescit in parte, Acida Spiritus ætherici, ac in Oleis prius prodeuntibus, plurimum confert augmento efficacix illis adsignatæ, quarum præcipua est urinæ excretioni vasa dicata referare, Eorundem ardorem temperare, Calculi generationem prohibere, ac Gonorrhoeam sistere.

Plurimum etiam conferre dicitur in Thoracis affectibus, imo & Ventriculis, Iecoris & Lienis, sicuti & ad resolvendas contusiones internas, casus ab alto subsequi solitas, ac sananda ulcera & vulnera interna.

Exhibentur à tribus aut quatuor ad decem aut duodecim guttas, ex liquore idoneo: Exteriorius feliciter in usum venit ad Fistulatum curationem rimarum, ac ulcerum labiorum, mammarum & ani, sicuti & ad omne vulneris genus, & in specie nervorum, & purganda ac sananda ulcera tum vetusta tum recentia, ecchymomata discutienda, dolores sedandos, Tumores resolvendes: Valere & fertur adversus Surditatem, instillatis aliquot in Aurium cavitatem guttis.

CAPVT XLIII.

De Distillatione Mastiches.

SVnt qui ad Mastiches Distillationem partes æquas pulveris silicum cum tantillo sale commisceri jubent, ad eliciendum ex Retorta, igne per gradus adhibito, Liquorem album, Oleum Flavum ac tandem Oleum rubrum; imo rectificari demum præcipiunt in exigua Retorta, separandi gratia Olei fulci, infundo à rectificatione superstitis.

Alij misceri Mastichen volunt cum Bolo pulverifata, massam molliorem confici addito vini Spiritu, factaque per quindecim dies maceratione ex Retorta igne patente distillari, secretoque Oleo volatili alteri liquori supernatante, ac Oleo gravi ad fundum secedente, eadem rursus rectificari affundendo recenti bolo & sali.

Et quorundam quoque mente, immissa Retortæ Mastiche pulverata, adeo ut tertia tantum illius pars repleatur, affusa Spiritus Salis ea quantitate quæ ad rite humectandum sufficiat, ex Retorta distillatio perficienda Balneo Arenæ, igne per gradus recte adhibito, unde primo nonnihil phlegmatis prodeat, postea Oleum elegans & pellucidum, Spiritui Salis distillatione prolecto commistum; Deinceps Oleum Flavum, ac denique Rubrum: Scorsim quoque hos liquores adservandos jubent, imo Rectificari.

Reperiuntur & alij qui hac utuntur methodo, Extracta Tinctura Florum verbasci albi & hyperici, ope Spiritus Terebinthinæ, affundunt hanc Mastichi æquali pondere, ac digestionem quindecim dierum instituunt, eductoque igne Arenæ hoc Spiritu, imo cohobatione bis aut ter super Mastichen facta, mutatoque tandem Recipiente, extrahunt Oleum Flavum, ultimo vero Rubrum, imo postmodum calcinato magmate, Sal eliciunt prædictis Oleis miscendum.

Cuius electio optimæ distillationis rationis conceditur, imo & novas excogitare si licet: Me vero quod attinet, censeo ad rectam Mastiches distillationem sicuti in Terebinthina dictum procedendum esse, quia si debitum adfuerit ignis regimen, primo loco proditurus est humor aqueus, nonnihil acidus, cujus comites erunt quædam particule Salis volatilis, postmodum Oleum Flavum, quæ rectificatione nequaquam indigebunt; quo pacto, nullo negotio, nullaque inducta Mastichis qualitate aliena ab adjectis rebus extraneis, consequi licebit partes illius maxime essentielles, melius obsecundaturas votis quorum gratia Mastiche in distillationem venit.

Oleum

Oleum Mastiches distillatum plurimi censetur momenti in Ventriculi imbecillitate, hujusque & intestinorum perverso motu: in sanatione & consolidatione vulnerum & ulcerum, tam Pulmonis & Pectoris quam aliarum partium corporis interiorum, In obstruendis orificiis venarum & arteriarum, sistendaque quacunque Hæmorrhagia.

Exhibetur ex liquoribus idoneis à quatuor & quinque ad duodecim & quindecim guttas: Ad externos quoque usus utile est: tam ventriculo & universo abdomini illitum, ad juvandum usum remediorum interiorum adsumptorum, quam ad vulnera nervorum ac quarumvis aliarum partium adglutinanda; imo & Injectionibus commiscetur ac Decoctis Traumaticis, si vulnera altius inflicta fuerint: Felicissime & Inunctiones illud admittunt ad membrorum vel fractorum vel luxatorum robur.

Resina vulgaris, Pix nigra, Olibanum, Gummi Elemi, Sandaraca, Tacamahaca, Sarcocolla, Euphurbium, ac ejusmodi, non secus ac Terebinthina & Mastiche distillanda sunt.

CAPVT XLIV.

De Distillatione Benzoini.

Substantia resinosa Benzoini indicare videtur artifici distillandi rationem, quæ cum reliquis resinis convenire videtur, at gratus illius odor, tenuitas & volatilitas principum illius partium, aliter omnino procedendum suadent; nisi enim accuratæ adsint cautelæ, destructio potius quam legitima præparatio metuenda: qui ergo aberrare noluerit sequenti viæ insistat.

Accipiatur Benzoini electi libra una, pulverisetur & immittatur capaci Retortæ, amplissimi & longissimi colli; affandantur Spiritus Vini optimi libræ tres, optime hæc commovendo & una conjungendo; deinde coaptato, & luto obducto, exiguo Alembico cæco, collocetur Retorta supra Pistoris furnum, adeo ut illius propolis sursum vergat, res contentas per vices concutiendo, promovendæ causâ Benzoini dissolutionis in Vini Spiritu: Postmodum Retorta imponenda erit Balneo Arenæ, adcommodando illius rostro, remoto Alembico cæco, Excipulum loricatum & vestitum vesica madida, dehinc igne moderatissimo primo extrahendus erit Spiritus vini, subsequenter & sursum se evehentibus Spiritibus Benzoini; qui statim ac conspicui erunt, adponendum erit Recipiens madoris omnino expers, priori detracto; illud leviter luto incrustando ut per vices excepti flores eximi queant, sicuti & qui collo Retortæ ad hæsurus sunt; Flores hos recondendo in vase Ci-

N

treo accurate occludendo, & Recipiens sedi pristinae restituendo statim ac educti fuerint Flores, ut & qui retortae rostro adfixi fuerint: Perfectae vero loricanda erit Retorta cum ex hac prodire animadversus fuerit liquor crassus, qui primum est Benzoini Oleum, eodem ignis gradu distillandum; quo ulterius producto exstillabit liquor acidus, dein Oleum Flavum, pellucidum, & fragrans, à tandem Oleum crassum & viscidum.

Atque hæ sunt substantiæ ex Benzoino distillatione eliciendæ, quas tamen simul & semel obtinere vix licet, sat enim est ut plurimum Flores aut Tincturam consequi.

Quibus solos Flores indagare animus est, illi sublimatione citra negotium haberi possunt, immittendo Benzoini pulverisati uncias duas vel tres, vasi argillaceo longiusculo, Balneo Arenæ imponendo, cooperto longo cucullo chartaceo & denso, cujus orificium proportionem respondeat ollæ circumferentiæ: circumcirca enim filo crassiori constricta parte cuculli infima, beneficio ignis moderati, infra Balneum arenæ accendendi, sursum se efferent, ac interiori cuculli superficiei adhærebunt Flores Benzoini, leves, candidi, ac nivis in morem splendentes, crystallorum longiusculorum & acutorum forma, quorum, odor gratus ac suavis futurus est, ac substantia subtilis & penetrans veri Salis volatilis sulphurei Benzoini nomine donandus.

Neque ardua est præparatio Tincturæ Benzoini, quandoquidem hanc nancisci licet in dissolutione illius factæ cum vini Spiritu ante Distillationem, quæ dissolutio per decantationem lagenæ vitreæ immissa vera Benzoini Tinctura censenda & nominanda est.

Proculdubio Tinctura hæc in se complectitur cunctas Benzoini partes utiles, à spiritu vini dissolutas: fæces autem in fundo relicte nihil aliud sunt quam corpora à extranea Spiritu vini intacta neque dissoluta: Illud quoque pro comperto habendum Spiritum vini, qui prior in distillatione Benzoini distillat, secum plurimas particulas Salis volatilis Benzoini abstrahere, cum parte illius Sulphurea singulari adfinitate conlunctas, id quod ex odoris fragrantia deprehendere licet, atque insignibus effectibus ab ipso interius adsumpto expectandis, à drachma semis ad drachmas duas, ex aquis aut decoctis idoneis si sudores excitandi fuerint; vel exterius admoto tanquam cosmetico, vice Tincturæ Benzoini, expurgat enim, detergit, ac penetrabilitate superat.

Licet & in prædicto spiritu dissolvere Flores & substantiam butyrosam Benzoini, quæ ad eorundem Florum naturam accedit, elicere Tincturam puriorem, subtiliorem, minori que multo copia quam simplex Benzoini Tinctura, aut Spiritus Vini inde deducendus, opus expectatum edituram.

Neque

Neque illud quoque dubium Flores Benzoini partem illius esse maxime essentialem, è qua præcipui effectus expectandi sint, tum ad attenuandos vitiosos humores, ac per ambitum corporis expellendos eos qui illuc vergunt, quam ad incidendum, divellendum, ac per emissaria solita crassiores & viscidiores eliminandos, eos præsertim qui pectori inhaerent, Flores dictos exhibendo à tribus aut quatuor granis, ad decem vel duodecim, ex liquoribus idoneis, vel commiscendo Eclegmatis, aliisve Medicamentis thoracicis: Commodissime etiam adjunguntur compositionibus odoratis, ad quas potissimum adhibendum Oleum Flavum, quod partem acidam sequi solet: Oleum crassum & viscidum ultimo prodians quod attinet, in alios usus venire non potest quam ad expurgationem aut consolidationem vulnerum aut ulcerum, Neque disquisitione dignum esset, nisi sponte, nullo fere sumptu, cæteris substantiis succederet.

Storax eadem qua Benzoinum ratione in distillationem venire potest.

CAPVT XLVI.

De Distillatione Myrrhae.

MYrrha cum Gummi Resinis sit accensenda in qua partes aquæ oleagineas superant, omnino distincto modo distillationi subijcienda; hæc ut succedat, electæ, & sat subtiliter contritæ istius Gummi Resinæ, libra immittenda grandi Retortæ vitreæ, affundendo aquæ vitæ optimæ libras quatuor, illico simul commovendo, ac deinde, imo per vices, interim dum sit duodecim horarum maceratio, ut facilis sit Myrrhæ in aqua vitæ dissolutio, Postmodum demersa Retorta Balneo arenæ, cui ad commodandum erit rite loricatus semiglobus vitreus, inchoanda, initio igne leni, distillatio eodem paulatim intensiore reddito, præsertim sub finem, quo facilius prodeat universa Myrrhæ pars oleaginea, seponendo Spiritum in distillatione prius eductum, ac loricando iterum semiglobum, ad excipiendum quicquid in posterum prodiit est.

Cuncta distillata cum fuerint, vasa autem refrigerata, ac secretus humor superfluous aquæ vitæ ab ejusdem parte oleaginea, atque postrema hæc commista æquali ponderi vitrioli ad albedinem calcinati, rectificanda erit immissa exiguae Retortæ vitreæ ope Balnei arenæ, igne moderatissimo, hinc exstillabit Oleum minus crassum, at multo quam ante purius, ratione vitrioli, quod sibi adsumbit partes crassiores & terrestriores: Porro, cum Vitriolum proculdubio huic Oleo acrimoniam non nullam impertire soleat, neque dum puritatem requisitam adeptum sit, commiscendum erit æquali ponderi ossium bubulorum aut verreccinorum, contritorum à calcinatione,

& quadruplo aquæ fontis ; quæ simul immiſſa Alembico vitreo , ex multis partibus non conſtrato, quod adcommodatum habeat exiguum Recipiens roſtro adpenſum, Arenæ Balneo , igne moderatiſſimo extrahetur Oleum Flavum , elegans & pellucidum, polychreſtum , Lumbricos videlicet enecandi vi pollebit , venena impugnabit , humorum putredini obſiſter , viſcerum omnium obſtructiones referabit , ſed præſertim Vteri.

Exhibetur à duabus vel tribus guttis ad ſeptem vel octo , exceptis Saccharo pulverato, demum liquore idoneo dilutis; Commiſcetur etiam Pilulis , Opiatis, variisſque aliis remediis

Nonnulli ſatis habent Myrrham in aqua vitæ diſſolvere , vel Spiritu vini , atque ex hac diſſolutione extractum educere , prævia filtratione.

Præparationem Olei Myrrhæ per deliquium tradidi inter cæteras Galenicæ.

CAPVT XLVI.

De Diſtillatione Gummi Ammoniæ.

A Mmoniæ cognomen huic Gummi impositum ab Ammonis Templo , quo Ethnici quondam Iovis Oraculum conſulendi cauſa commigrabant , & quia ibi fuit locus natalis iſtius Gummi , cujus ſubſtantia aquea & viſcida methodo ſingulari indiget parum Myrrhæ præparationi ſimili.

Ex ſententia quorundam admiſceri poſſent , Bolus , Laterum aut Sili-cum pulvis , Gummati Ammoniaco , Galbano , Opopanaci , aliisſque aqueis naturæ conſimilis antequam diſtillanda Retortæ indantur : Sed etiamſi hæc Gummata facile in Retorta intumeſcant quando ab intenſiore igne urgentur , ac tunc per Retortæ roſtrum exitum moliantur , in Recipiens deſcenſura , Diſtillatio tamen commode citra ullius rei extraneæ additionem poteſt inſtitui , ac extra merum ſucceſſus cuiuſdam improſperi , dummodo debita inter vaſa & ignem adfuerit proportio.

Quibus Fornaces & Vaſa Retortæ excipiendæ idonea ſuppetunt , atque rerum contentarum diſtillationi peragenda copia, beneficio aëris excalefacti incluſi , admodum commodam hoc in caſu naſti eſſent occaſionem , At cum non omnibus ex æquo contingat ; alia media non deſunt , nec incerta , ſive per Mariæ Balneum , commixta ligni ſcobe , ſive Cinerum , ſive Arenæ , dummodo ignis debite regatur , ac Retorta adſumatur ſufficienter capax.

Acci-

Accipiatur ergo Gummi Ammoniaci electi libra una, immittatur Retortæ vitreæ, magnæ, profundæ imo capaci, si ita luberet, decem aut decem portionum similium ejusdem gummati: Ejusmodi Balneorum quod libuerit eligendum, cui imponenda Retorta, adcommo-
dandum ejus rostro vastum Recipiens, probe loricatum: Inchoanda erit Distillatio igne moderato, eundem gradum diutius observando, donec animadvertatur distillationem multum progressam esse, ac intumescentiæ periculum abesse, quo tempore intensione igne opus est, imo sub finem is urgendus, ut ex Retorta prodeat ultimum Gummi Oleum, cum Recipiens omnino pellucidum evaserit.

Refrigeratis postmodum sponte vasis, decrustatoque Recipiente, in hoc deprehenderetur Spiritus Acidus, præditus Sale volatili Gummi, plurimo phlegmati commistus, ac simul Oleum crassum & fœtidum, quarum rerum omnium suscipienda rectificatio, has affundendo ossium calcinatorum pulveratorum Libræ uni, inditorum Cucurbitæ vitreæ; huic imponendo Capitellum vitreum bene loricatum, ac superponendo Balneo Arenæ, igne admodum moderato: hoc enim partes Olei crassissimæ, & maxime aquea primæ distillationis, in fundo subsidebunt, interim dum purissimæ & volatiles in alembicum eveherentur, in Recipiens distillaturæ, illi coaptatum & loricatum.

Imo & iterata Rectificatio institui poterit, aliis ossibus calcinatis & pulveratis quicquid distillatione prelectum fuerit affundendo; ac tandem Oleum stillatitium volatile partis Spirituosæ segregando, in quo proculdubio delitescet Sal volatile gummi, dummodo accurate vasa luto obducta fuerint, tum in priore distillatione, tum subsequenter ambabus rectificationibus.

Spiritus Gummi Ammoniaci admodum conveniens est ad referendas Iecoris obstructions, Lienis & cunctorum viscerum, quo fit ut felici successu præscribatur in Hydropæ, Ictero & Cachexia, imo in Ischuria, sed præsertim in affectibus uterinis, ab obstructione mensium oriundis.

Exhibetur præmissis generalibus remediis, horis matutinis, jejuno stomacho, à quinque aut sex ad quindecim aut viginti guttas, ex liquore quopiam idoneo, exceptas saccharo pulverato, demum liquore convenienti dilutas: Utillissime quoque adhibetur in quovis Colico dolore, tam per os adsumendo quam enematis admiscendo, quibus commiscetur ab octo vel decem ad viginti aut triginta guttas; Eadem etiam ratione in usum adduci potest ad facilem Partum, ac Naribus inungi ad discussionem vaporum Vterinorum, quæ eadem præstat Oleum non rectificatum.

CAPVT XLVII.

De Tincturis Chymicis Vegetabilium.

TYncturæ nomen indidit Chymia extractioni aut separationi coloris unius, aut plurium mixtorum, ejusque in quempiam liquorem aut menstruum idoneum transitui: Ejusmodi extractio, aut coloris separatio, in se continet portionem purissimæ mixti substantiæ, quæ à proprio corpore secreta dissoluta est & menstruo conjuncta, id & coloribus & viribus suis imbuens.

Vegetabilium Tincturæ in Pharmacia Galenica vſitatissimæ sunt, at fere nonnisi usurpationis tempore præparari solent; sin ad aliquod tempus conservandæ fuerint, lagenis illæ excipiuntur, quarum summæ parti tantillum Olei infundatur, ad prohibendum aëris ingressum à quo corruptionis periculum illis imminet: At cum Pharmaciæ Chimiæ scopus sit Tincturas purissimas elicere, ac durabiliores iis de quibus à me superius actum præstare, cum in finem adhibet Menstrua corruptioni minus obnoxia, ejusque indolis ut affinitate quadam jungantur cum substantiis unde Tinctura elicienda est, quæ non minus sibi adsumet utiles facultates Menstruorum quam Mixtorum Tincturam fundere idoneorum: Nonnunquam tamen satis est illam educere ex nonnullis herbis aut Floribus, mediantibus earundem aquis stillatitiis, addito tantillo Spiritu Vitrioli aut sulphuris, juvandæ gratia aquarum penetrationis: tum vero Sacchari cantii, aut alias purissimi legitima quantitas in Tincturis ejusmodi filtratis dissolvenda, ut ad aliquod tempus in lagenis accurate obturatis asservari queant.

At de Vini Spiritu sciendum est illum non solum vſitatissimum menstruum esse, aptissimum extrahendis Tincturis ex maxima Vegetabilium parte, illorum præsertim quæ superfluo non scatent humore, & quorum substantia partes resinosas obtinet, sed etiam maxime analogum & idoneum excipiendis, suoque sinu fovendis illarum partibus purissimis & magis essentialibus, dummodo cautio adsit nequicquam dum maceratio instituitur in auras avolet, & ut ejusmodi Tincturæ lagenis densis & exacte occlusis custodiantur.

Excipitur, exempli gratia, Marratio, aut Cucurbita angustioris colli, cætera quantitas summæ Absinthij mundatarû, illis affunditur optimus Vini

Excipitur, exempli gratiâ, matratiô aut cucurbita angustioris colli, certa quantitas summatum Absinthij mundatarum; illis affunditur optimus vini spiritus, donec absinthium tribus aut quatuor digitis superet, committitur matratiô, aut cucurbitæ cum alembico coeco, luto probe obducendo; cum omnia per octiduum eirciter macerata fuerint, pistoris furno superimposita, vel loco cuiuspiam modice calenti, percolanda sunt & exprimenda, unde elicitur Tinctura viridescens, partibus purissimis & maximè essentialibus Absinthij imbuta, filtranda, & in lagena vitrea duplici probe occlusa adservanda: dosis illius est à scrupulo vno ad binas drachmas, ex vino vel liquore quopiam idoneo, in ventriculi affectibus, jecoris & vteri.

Eadem ratio est extrahendarum cæterarum omnium Tincturarum ex plurimis lignis, corticibus, gummatibus, baccis, radicibus & seminibus aromatica vt donatis; vt & ex croco, plurimisque floribus cardiacis & cephalicis, imo quorundam fructuum corticibus, eadem dozeos observata ratione, ac in usum adducendi quam jam memoravi de Absinthio loquutus.

Eodem propemodum modo concinnantur plurimæ Tincturæ cephalicæ, cardiacæ, stomachicæ, antiscorbuticæ, &c. ex variis vegetabilium partibus, varia dozi præscriptis comparatæ, quarum descriptiones huc inferre animus non est: Id hoc loco monitum volo, Chymiam plurimam suarum operationum partem à Tincturis inchoare, sicuti id in operis serie manifestum fiet.

C A P V T XLVIII.

De Elixiriis.

ELixiria à Tincturarum natura parum recedunt, ex quibus compositionis maximam partem mutuuntur: quoad nominis Elixir etymon dissensus est apud auctores, alij enim deriuant ab ἔλαρον & σῦρα, eiusmodi remedij comparisonem instituentes cum Olei extracto; ex illorum mente mixtorum parte maxime essentiali: Alij deductum volunt à verbo ἀλέξω, ab insigni auxilio quod adferunt Elixiria: Alij à voce Arabica *Alechsiro*, quæ designat cuiuspiam essentiaæ artificio comparatam educationem.

Missâ verò nominum consideratione, definitio Elixiria liquores spirituosos, vñibus internis adpropriatos, mixtorum exquisitorum puris-

fima parte præditos , in ipsos transfusorum mediante infusione aut maceratione.

Spiritus è vegetabilibus educti , vel eorundem Aquæ spirituosæ , ut plurimum Elixiriorum sunt basis ac menstrua, in vsum venientia dissolvenda gratia & excipiendæ ipsissimæ medicamentorû essentia, illorum compositionem subeuntium ; Spiritus tamen vini omnium maximè idoneum censetur menstruum , quo fit ut crebrius quam quodvis aliud in vsum advocetur, si præsertim Elixirio substantiæ quædam oleaginosæ aut resinosæ dissolvendæ sint adsociandæ ; aromatum præsertim , cum magmate peracta infusione alias restibiles , nisi liquor quispiam adfinitate coniunctus, ac intime commisceri idoneus occurrat.

Nihil tamen prohibet quin sæpissimè aquæ minus spiritibus turgentes huic spiritui adsocientur , ad istius acutiem obtundendam cum huiusmodi substantiis imprægnatus est , & ut Elixirium commodum & idoneum evadat quod ore adsumi possit , si seorsum exhibendum fuerit : Neque etiam quicquam obstiterit quin tantillum sacchari , aut cuiuspiam syrupi addatur , ad saporis scilicet gratiam : at verò necessitas nulla incidit ut spiritus huius vires infringantur , uti neque Elixirij quando solitarium exhibendum fuerit , sed tantum ex liquoribus quibusdam idoneis ; Eapropter tunc similia Elixiria à quinque aut sex tantum guttis porriguntur , ad quindecim aut viginti cum bina, imo terna cochlearia illorum sumuntur quorum spiritus retusi fuere, additis aquis spirituosis, dulcoremque conciliando adiectione sacchari vel syrupi.

Præparatur, exempli gratiâ, Elixir camphoratum , digestionem committendo, aut in Balneo Mariæ dissolvendo, vel etiam cinerum, camphoræ semiunciam in vini Spiritus vnciis quatuor , exiguo matratio immittendo , quod excipiat alembicum cœcum , utrumque luto optimè communiendo ; Cui dissolutioni Elixirij nomen imponitur, cuius ad summum vna vice viginti guttæ exhibentur, ex vino vel aqua quapiam cardiaca, sudorum ergo elicendorum, corroborandi , malignitatem aëris & venenorum impugnandi , podagricis opem ferendi , ac in quibusvis cerebri affectibus insigne auxilium præbendi : Guttæ necnon aliquot commodissimè ex paucis gossypio dentibus excavatis immittuntur, ad doloris mitigationem.

Elixir Citratum , vel è Citro, hoc modo præparatur , Matratio immittitur semilibra Corticis flavi extimi mali Citrij , centusi, aut minutissime incisi , super-affusisque libris duabus spiritus vini optimi , ac semilibra citri succi depurati , superponitur matratio exiguum alembicum cœcum , accurate luto obductum ; quod spatio viginti quatuor horarum
super-

super furnum pistoris detinetur, demum percolantur & exprimuntur mediocriter omnia, commisceturque æqualis quantitas aquæ stillati-
tæ scorzonæ, cum sesquilibra sacchari purissimi pulverisati, demum omnibus per chartam emporeticam transcolatis, adjiciatur, si lubet, Tincturæ moschi & ambre griseæ drachma una; quo modo conficitur Elixir cardiacum suavissimum, cuius exhibendum semicochlear vel integrum, imo ad bina usque cochlearia, refocillandarum gratia virium & recreandarum partium omnium principum.

Præparationem hanc quod attinet, omninò mihi probanda est sententia Schroderi & Rolsinkij, ratione succi citrij huic Elixirio additi, ad conciliandum non modo acorem gratissimum, sed & calorem temperandum, spiritusque vini acrimoniam infringendam, etsi contra sentiat Fridericus Hofmannus Hall-Saxo Medicus, qui hoc in casu scriptis Schroderi adversarius, quæ commentariis illustranda suscepit, & in cuius tanquam magistri verba iurare addictus erat, succum citri abstrahendum jubet ab hoc Elixirio, affectibus cordis adpropriato, & ad pestis truculentiam obtundendam, nulla huiusmodi accisionis allata ratione. Hic verò Doctor parum memor est antea se allatorum, quandoquidem alibi, non magis experientia quam ratione fretus, succum citri unicuique veneni viperini alexiterium statuit, cuius indoles, & facultates æquè ipsum latent ac succi citri, quem ab hoc Elixirio intempestivè eliminare satagit.

C A P U T XLIX.

De Elixirij Proprietate.

EA est celebritas huius Elixiris, effectus eius autem adeo noti ut nequaquam prætermitti debeat, quinimò huic singulare assignatus sum caput; Vnanimi Authorum consensu Paracelsus huius remedij est inventor, at cum notitia illius manca ex illo habeatur, silentioque menstruum necessarium involuerit, multum negotij facessivit posteris, unde orta diuersitas descriptionum apud Authores prostantium: A Crollio tamen exhibita omnium acceptissima est, etsi summa cum ratione reprobandus sit spiritus sulphuris ab ipso præscriptus, eliciendæ gratiæ tincturæ Myrrhæ, Aloës & Croci, quandoquidem huic spiritui tanta caustica vis inest ut purissimam horum medicaminum substantiam destruere valeat, eosque pacto artificem sine frustrari, ægros autem sperato successu ab usu huius Elixiris.

Neque etiamnum, si bene sentio, hos in usus commodius usurpantur liquores ex quorundam salium vegetabilium aut mineralium resolutione elicti, Alkaest nomine donatorum, quandoquidem Myrrha, Aloë & Crocus imparia sunt ferendæ acrimoniæ his salibus innatæ, à quibus proculdubio destructio & consumptio imminet partis illorum purissimæ & maximè essentialis : Ex mea vero sententia, hoc in casu, & quovis eiusmodi, disquirenda menstrua quæ similitudine substantiæ convenient cum materiis e quibus pars maximè essentialis fecerenda est ; Cum autem Myrrha, Aloë & Crocus substantia consentanea aquea, cui permixtæ oleagineæ, extractio proculdubio ad votum futura est si menstrua analogæ aduocata fuerint, cuiusmodi sunt mihi familiaria ad istam præparationem.

Immittantur Cucurbitæ vitreæ, oblongiore collo præditæ, partes æquales Myrrhæ electæ, Aloës Socotrinæ, & Croci purissimi subtiliter tritorum ; his leuiter irroratis pauxillo spiritu sulphuris, temperati adiectione partium æqualium spiritus vini, affundatur aqua melissæ stillatitia, quousque tribus digitis emineat ; demum sedulo commotis materiis, coopertaque cucurbita imposito exiguo Alembico coeco, luto optime obducto, maceratio instituat per quindecim dies super Pistoris furnum, per vices agitationem materierum renouando, ut in hunc liquorem transfundatur quicquid materiæ aqueæ inest his medicamentis, illa videlicet quæ in menstruis aqueis dissolui idonea est : demum luto liberatis vasis, decantato, filtrato, & seorsum reposito liquore Tinctura imbuto, materiis supernatante, in vicem illius succedat affusio spiritus vini optimi, tertia parte copiosior quam aqua melissæ ; Postea accuratè iterum luto obductis vasis, renouata & continuata maceratione, toto bimestri, materiisque per vices commotis, sicuti prius, eodem quoque modo filtrandus erit liquor, purissima horum medicamentorum essentia imprægnatus ; quibus novus vini spiritus affundi posset, renouarique maceratio, sed frustra esset hic labor, quod magna effectum sit.

Tinctura ergo ista priori commiscenda per aquam melissæ elictæ : ex his cucurbitæ vitreæ immixtis, Alembico illi imposito, probe luto obducto, in Balneo cinerum collocato, igne moderatissimo eliciendi erunt liquoris partes circiter duæ ; demum refrigeratis vasis, & materiis in iis contentis, lagenâ vitreâ densiori infundendum erit id quod in cucurbita superstes est, qua accuratè obturata liquor prædictus in usus custodiendus erit.

Ne vero recedam à sententia plerorumque Authorum, spiritum sulphuris partem compositionis istius Elixiris constituentium, portioni
hujus

huius liquoris concentrati superfunditur triens aut quadrans spiritus sulphuris, eorumque coniunctorum maceratio per bimestre institui super Pilloris furnum, in matratio, superimposito Alembico coeco luto obducto, toto enim illo tempore Acidum spiritus sulphuris mortificaturum est maximam Aloës & Myrrhæ partem; Intime vero se admiscens & coniungens isti liquori concentrato, perfectionem inditurum huic Elixirio, aptumque illud effecturum visibus in quos ab Authoribus excogitatum fuit, præsertim Crollio, censenti istud Elixir Balsamum fuisse antiquorum, Balsami naturalis viribus omnibus donatum, ad conservationem corporis requisitis, ac potissimum senum; Mira præstare idem asserit in cunctis Pulmonum affectibus, in contagiosis & epidemicis affectibus, aërisque infectionibus; in corroborando ventriculo, eiusdemque & intestinorum doloribus mitigandis; sicuti & capitis, vertigine sedanda, confirmanda memoria, renum calculis atterendis, præcauenda Arthritide & Paralyfi, curanda febre Quartana, tuenda iuventute & prohibenda immatura senectus, curandis ac cito ad oicatricem deducendis vulneribus & vlceribus internis; Paucis, illius eam esse efficaciam ut omnes infirmitates tam calidas quam frigidas superare valeat.

Exhibetur à quinque vel sex ad duodecim vsque & quindecim guttas, ex vino vel quopiam alio liquore idoneo. Cum porro istud Elixir, per spiritum sulphuris præparatum, non omnibus sine discrimine conveniat, illis potissimum quorum affectus solum adscribendi sunt vehementiæ symptomatum à spiritu sulphuris inducendorum appositissimum fuerit seorsum adseruasse portionem Tincturæ concentratæ, ut pro re nata remisceri queat tertia aut quarta pars, pondere æstimata, spiritus volatilis salini cornu cervini optime rectificati, aut alterius cuiuspiam spiritus eiusdem indolis, à quo, illis se adiungente, obtundi queat acidorum aculeus, eoque juncto metuendos effectus declinare liceat. Id quod summo iudicio adhibito præstitum observavi à peritissimis quibusdam Medicis, quibus cum intima morborum natura probe perspecta sit, felici successu adhibent remedia illos superare apta nata.

C A P U T L.

De Extractis Vegetabilium.

EXtracti nomen obtinet vegetabilium pars purissima, à crassioribus secreta, ac in menstruo quopiam idoneo mediante digestionem dif-

soluta, postea ad solidiorem consistentiam beneficio distillationis, aut humiditatis menstrui exhalationem deducta.

Vt plurimum Extracta initium ducunt à materierum Tincturâ; hæc in essentiam adducitur, consistentia mediam inter Tincturam & Extractum, quæ Essentia tandem in Extractum conuertitur.

Varii quoque succi in extractum abire queunt, superfluo illorum humore in vapores soluto, ac speciatim plurimorum Fructuum, Baccarum & Herbarum; sed multo plura præparantur extracta affusis menstruis illis vegetabilium partibus è quibus eadem elicere animus est, quam solo illorum usurpato succo, quandoquidem sæpenumero confugiendum est ad liquores extraneos, extractionis & separationis gratia purissimæ substantiæ plurimorum succorum condensatorum, extracti formam præ se ferentium, cuiusmodi sunt Opium, Aloë, Seamonium, &c. vt ab illis secernantur partes crassiores à purioribus requisitis.

Nonnulli scripto mandarunt à præparatione Extractorum abstinendum esse, quia, inquiunt, metus est ne inter præparandum materierum pars maximè essentialis in auras abeat; Hæc quidem locum habent in quibusdam aromatibus, quorum partes volatiles & tenues, cum ignis impatientes sint, proculdubio per liquoris euaporationem dissipantur, aut accedente distillatione sursum evehuntur, si partes fixiores conseruare scopus fuerit; At non omnes vegetabilium partes eiusmodi dissipationem experiuntur, adde quod sæpenumero illis spretis fixiores tantum exquiruntur: Cum porro secretio purissimarum partium ab Impuris in quibusuis extractis admodum necessaria sit, hanc autem in plerisque consequi non detur nisi menstruo quopiam idoneo dissoluantur; vsus autem plurimorum extractorum non minus ægtis conducatur quam Medicorum scopis faueat, immerito à censu præparationum Chymicarum relegaretur.

Extractorum præparatio ut ex voto succedat, studio adhibito indaganda est natura substantiarum partium vegetabilium extractioni subiciendorum, ut conueniens exquiratur menstruum, quod adfinitate cum partibus puris coniunctum valeat dissolutione illorum facta eadem sibi adsumere; & à partibus crassioribus secernere: Qua in re ab illis dissentio, qui hoc in casu, dimisso spiritu Vini, in vsum solum Roris spiritum adducunt, vel aquam pluuiam stillatitiam, tanquam menstruum vniuersale ad quæuis extracta usurpant; quandoquidem non quæuis substantia in illis dissolui apta nata est, præsertim si sit naturæ resinosa, ad quam Chimiæ nullum aptius occurrit spiritu vini: Nihil
tamen

tamen prohibet quin commodissime veniat in vsum spiritus Roris, vel Aqua pluvia distillata ad plurimas alias dissolutiones partium purarum instituendas, præsertim multorum florum ac nonnullarum herbarum quarum præcipuæ partes aqueæ sunt.

Eiusmodi menstrua vsurpari possunt ad præparationem extracti florum Veronicæ altilis, Croci, Centaurij minoris, Cardui benedicti, Absinthij, quinimo & plurimarum radicum aromatica vt imbutatum; etsi commodius iterum pro omnibus his extractis parandis accedat spiritus vini, adhibito igne lenissimo, si spiritus eliciendus fuerit, spiritu hoc seruato, quippe qui obtineat partes quasdam viles quas secum abtrahit; qui & adhiberi potest ad præparationes quasdam eiusdem fortis.

C A P U T L I.

De Extracto Opii.

Opium cum sit succus effluens ex incisionibus capitibus Papaverum maturitati proximorum inflatis, & Solis radiis condensatus in Græcia; qua in regione vberimus est illius Plantæ proventus, ideò ab incolis dictus fuit ὄπιον vel ὄπιον κατ' ἐξοχὴν, revera enim succus ille insignis est, qui maiores effectus edere aptus natus est, ac minima copia exhibitus, quam quilibet e vegetabilibus eductus succus: At cum vix occurrere queat Opium sponte, citra aliquod additamentum exstillatum, sordes autem quibus scatet id quod ad nostras oras transfertur, quod propriè loquendo nihil aliud est quam Meconium, vel succus ex capitibus papaverinis expressus, ideò Chimici in id operam navarunt ut disquirerent rationem idem defecandi & à sordibus liberandi.

Hoc loco immoraturus non sum disquirendæ naturæ & qualitatibus Opii, uti nec impugnandæ antiquorum sententiæ, perperam frigidum id statuentium, satis sit statuisse in extractione extracti Opii, tres diversas in hoc substantias ad examen revocandas esse, sub quibus comprehendantur alię quinque, Opio cum plurimis aliis vegetabilium partibus communes; prima est aquea, spirituosæ & salina, secunda oleaginea & resinosa, tertia mere terrestris, Cum duę priores à se invicem dissideant, ideo duo diversa menstrua adhibenda sunt, vnumquodque illorum adpropriando materiæ ab utrolibet dissolvendæ, hic vero esto processus.

Minutim diuidatur, ac matratio immittatur Opii electissimi semili-

bra; huic affundantur aquæ pluvix aut fluvialis libræ duæ , agitentur materiæ, obturetur matrarium, Balneo arenæ per decem aut duodecim horas committatur, ignem oderato, per vices agitationem reiterando: demum aucto igne Balnei ad effervescentiam usque materierum, liquor supernatans decantandus erit, ac per chartam emporeticam filtrandus, seorsumque reponendus, Postmodum aquæ recentis libræ duæ magmati superfundendæ, obturandum matrarium, eademque materiæ versatio iteranda, maceratio, ebullitio & filtratio totius liquoris supernatantis, in se comprehendentis reliquum substantiæ aqueæ, spirituosæ opij; commixto vero huic liquore priori magmati, in eodem matrario, affundendæ erunt libræ duæ spiritus vini alkoolisati, qui tincturam illico concipiet inchoata dissolutione substantiæ opij resinosæ, ipsi analogæ, quæ aquæ commissa dissolutionem respuit; postea cooperto matrario, superimposito exiguo alimbico coeco optime sigillato, iterata & continuata maceratione & versatione materierum, sicuti prius, sed adhibito igne multo leniori, filtrandus erit liquor, itidem uti prior servandus: postmodum ab affusa magmati spiritus vini recentis libra una, iisdemque omnibus peractis sicuti prius, Opij substantiam resinosam omnino dissolutam in spiritu vini deprehendere est, terrestri interim opij parte supra filtrum superstitæ, vel in matrarij fundo, Etsi vero cæteris omnibus substantiis spoliata censenda non sit, exigua tamen illius adeo superest copia, ut disquisitione ulteriori non indigeat, quin potius superstes hæc terra aliorum vegetabilium capiti mortuo adsocianda sit.

Tunc confundendæ erunt priores & posteriores Opij tincturæ, ac immittendæ cucurbitæ vitreæ, qua balneo arenæ imposita, ac alembico suo accurate luto obducto instructa, sicuti & exiguo Recipiente, illius proboscidi adaptato, igne moderato extrahendus erit spiritus vini, qui iterum usui esse poterit iteratis extractionibus faciendis partium resinosarum Opij, aut, si vis, mulcendis dentium doloribus: Demum soluto Alembico, effusoque in exiguam pelvim fictilem probe vitream universo liquore in cucurbita reliquo, paulatim in auras humor superfluous evaporandus erit, eodem igne arenæ adhibito, massæ tandem debitam extracti consistentiam conciliando, præ se ferentis cunctas Opij particulas purissimas, conflatas ex spiritu volatili salino & sulphureo, oleo partim resinoso, partim volatili, ac tantillo sale semi-fixato, ab adjuncto paucissimo acido Opio incluso; quorum omnium comes est exiguum Phlegma, Et hoc, si bene sentio, purissimum est & optimum Opij extractum, quo melius nemo excogitaverit; hujus optimis successibus astipulaturus

ad stipulaturus tam præparationis causa quam usus, ob innumera jampridem à me facta experimenta, quotidianis usibus confirmata.

Neque etiamnum mirum esse debet si, jubentibus prædictis experimentis, jampridem recesserim, sicuti etiamnum hodie recedo, à torrefactione quam plurimi Authores, etiam celeberrimi, erga opium exercent, absumendæ gratia potissimæ partis ipsius sulphureæ, in qua periculum subesse rati sunt, etsi rêvera præstantissima sit & maxime efficax opii pars, minime perpendentes ab ejusmodi torrefactione maximam partem Salis illius volatilis absumptum iri cum ipso sulphure, atque eo pacto reliquas substantias effœras fere omnino fieri.

Nec quoque improbandum quod in usum non ducam spiritum acedum Aceti ad extractionem partium purissimarum Opii, etsi non pauci primæ notæ me priores illum admiserint; ducibus enim Ratione & Experientia illud mihi compertum, juxta hanc methodum, cum spiritus Aceti Sali volatili Sulphureo Opii se adsociet, idque fixum reddat, proculdubio omni efficacia id exutum iri, quam depromit conjunctum ceteris utilibus substantiis illud componentibus, quæ etiamnum ab ejusmodi alteratione vim paterentur: quandoquidem illud nondum comprobatum est substantias sulphureas volatiles Acidorum vim impune tolerare posse, etsi maxime crassæ forte quodammodo obstant: His rationibus indactus Lectorem hortor, repudiatis ejusmodi præparationibus destructivis, amplectatur modo à me allatam, cujus ope in Opio perstat quicquid disquisitionem meretur & conservationem, abjecto solum inutili.

Examen partium puriorum ab Opio eliciendarum, Extractum parando, manifestissimum facit incassum in Opio indagatarum iri substantias admodum frigidas, atque inepte illis assignatum iri eximios effectus ab eodem prodeuntes, etiam minima quantitate exhibito, quandoquidem id insitum non est substantiis frigidioribus ut granatim exhibitæ, sicuti Opium, aut grano semipartito, effectum exferant, alia præstent quæ substantiarum solum calidiorum effectus esse queant.

Etiamsi vero nemo Neotericorum probæ mentis compos mihi hætenus innotuerit qui in Opio à frigore agendi vim deducat, ea porro quæ olim de Opio, Tractatu à me de Theriaca emisso protuli, satis esse videantur vindicandis ab errore illos qui istam adhuc tuerentur sententiam; aut eos quibus cum ignoræ essent natura & qualitates Opii, etiam laterent veri effectus quos edere aptum natum est, huc tamen adpositissime experimentis, tunc temporis à me factis, aliud insignius nuperis annis in me ipso factum adjicere liceat ut verissimam historiam.

Tom. II.

P

Cum horis matutinis, æstivo tempore, in officina Pharmaceutica, una cum Medico Provinciali, rerum novarum curioso, de natura & effectibus Opii differerem, ipsi manifestum facturus vim somniferam, hætenus Opio assignatam, non ejusmodi esse qualem antiqui sibi finxerunt, illo præsentem grandem Opii massam mediam discidi, interiore parte elegantissimam & puram; ex media vero cum frustulum purissimum, ponderis duodecim granorum integrotum à me exemptum fuisset, id in globulum propriis manibus concinnavi, factamque pilulam, ipso admodum renitente, infaultumque successum metuente, deglutii; officia interim Pharmaceutica nequaquam intermisi, non secus illis vacans ac si nihil à me adsumptum fuisset, ad horam usque prandii, pomeridianam scilicet, (octava enim ingestum fuit) eo tempore mensæ assideo, sed pro more ossa ingesta satietas obrepfit, operique iterum in officina mea me accingo ad horam usque secundam, quo tempore cubiculum meum adii, cathedræ insidens somno ad horam unam vel alteram indulturus, qui tamen nequaquam successit, etsi tranquillitate insigni frui licuerit, eaque adeo grata, ut ad sextam aut septimam usque horam quietem protraxerim, quo tempore, cujuspiam ægri causa advocatus, derepente surrexi: at vero cum Opii vapores quodammodo cerebrum obfuscarent, cathedræ à me desertæ iterum insedi, in qua eadem tranquillitate ad horam usque nonam gavisum sum; transacta horæ cœna cum fames nihilominus nequaquam laceggeret, ab ea abstinere in animum induxi, ut melius mihi innotesceret quousque Opii effectus progredi posset; quamobrem lecto totum me tradidit, noctem placidissimam & gratissimam transigens: Id vero observatu dignum, quod palpebras nequaquam commiserim, vigiliis vero indulserim non secus ac si stetissem: Non abnuo tamen toto illo tempore, tum quando decubui, tum quando cathedræ insedi, ex intervallis toto corpore molestum fuisse pruritus, indicium manifestum facultatis in Opio Diaphoreticæ, quæ forte excitandis vigiliis aliquid contulit, etsi nequaquam mihi molestæ forent.

Mane cum hora solita surrexissem, nulli amplius vapores infestierant, sed tota die sequenti eadem fere cutis prurigo me exerecuit, appetitu tamen reduce; Nocte proxima somnus de more obrepfit, sicuti ante adsumptum Opium, nullo amplius pruritu infesto: At postridie mane, tertia scilicet die, vultus meus tumidiusculus animadversus est, absque rubore, vel ullo dolore; neque tamen propterea non solitis officiis adstiti, Urbem per ambulans, tumore ante meridiem subsidente.

De Opii effectibus asseveranter postmodum pronuntiare mihi licuit,

expe

experimento bis in memetipso, facto, Priore adsumptis granis sex, posteriore duodecim : Constitutionem enim corporis admodum robustam cum nactus sim, cacoehymiae omnis fere semper expers, à qua Opii naturalis effectus præpediti forte fuissent, ad me potius respiciendum, & ad id quod in me contigit censeo, id quod verissimum esse profiteor, quam ad plurima alia experimenta in ægris observata, quorum alia atque alia conditio & constitutio proculdubio Opii effectus varie commutare valer: Adde quod tanta dosi illis porrigere inassuetum sit, quandoquidem granum unicum, aliquando divisum, ad summum duo exhibentur: Imo si accurata sit adfuerit observatio, vix animadvertere licebit in illis somnum prolixiorum sequutum, etiamsi qualitas hypnotica multis terrori sit.

Ex animadversionibus à me factis, ac experimentis diversis temporibus institutis, iis tandem quæ ab exhibito Opio accidere vidi, colligere est vim diaphoreticam, à me in illo manifestissime deprehensam, effectum esse Salis volatilis ipsi inexistentis, quod coadunitum, ac cum ejus Sulphure concentratum, hoc secum abstrahens, & in motum pettrahens, versus cutis poros humores fuliginosos & acres impellit, somnum prohibentes, doloremque inducentes, At etiamsi ab Opio, pondere unius aut bonorum granorum exhibito, effectus æque manifesti expectandi non sint ac si ad duodenarium numerum porrigeretur, de dispositione tamen illius innata judicium ferendum ex eo quod majori dozi adsumptum præstare potest.

Effectus insignes ab illo quotidie produci solitos quod attinet, uni- ci grani pondere dato, imo semigrani, quando præsertim sopiendi sunt dolores, aut intercipiendæ fluxiones, proculdubio Sali volatili adsignandi sunt & Sulphuri ipsi involuto: Multa quoque cum verissimilitudine enuntiandum ab intima ipsius Salis cum Sulphure commistione, iustaque & mutua horum proportionem, arcanum fermentum emergere sui multiplicativum, dum sibi adjungit particulas homogeneas in ventriculo obvias, ac censendum in auxilium ipsi venire hanc combinationem, adeo ut effectus sequatur, nequaquam deficiente aliquo adminiculo expectandus.

Vapores Narcoticos ab Opio efferendos quod spectat, illius Sulphuri probabiliter adsignandos, metuendi illi admodum non sunt si Opium exigua dozi exhibitum fuerit; si enim parvæ quantitatis ratio habeatur, vix mente aliquis concipiat ab illis spirituum meatus obstrui posse, uti neque illos per quos decurrunt humores in partes influxuri: Verisimile potius est mitigationem dolorum, ac fluxionum

incumbentium interceptionem, ortum ducere à justa proportionem Salis & Sulphuris in Opio contentorum, uti & arcani fermenti in illis latentis, quæ particulis homogeneis ipsis occurrentibus conjuncta, illis autem implexa quæ mali causa fuerunt, speciatim Acidis edomitis & subjugatis, insignis suos effectus edunt etsi minima quantitate exhibita sint: Etiam si vero id Sal, idque Sulphur, concurrente illorum fermento naturali, humores ad eandem distantiam propellere nequeant, ad quam pervenirent si majori dozi exhibita fuissent, illa nihilominus cohibere valent, eorumque effectus ad aliquot horas morari, sicuti id quotidie manifestum fit.

Id quoque pro comperto tenendum id Sal & Sulphur eo modo combinata nunquam ab invicem divelli si majori dozi exhibita fuerint, etiam si ratio semper habenda sit temperamenti & constitutionis cujusque singularis: Atque eapotissimum ratione quod ab experientia didici quendam, de quo libro meo de Theriaca verba feci, qui paulatim usui extracti Opii assueverat, illius adaugens dozina ad drachmam semis, imo ter in hebdomada assumens, viginti horis post unamquamque dozina statura laborasse diarrhœa, octies vel novies alvum deiciens: id quod indicium certissimum est eximiae efficaciae emergentis à conjunctione Salis illius volatilidis cum Sulphure socio, illorumque fermenti naturalis, quod cum sibi adscivit, indeque robur adeptum est, particulas Salinas homogeneas obvias, atque illorum ope complexum est, sibi intime conjunxit fixaque reddidit Acida, emergunt tandem effectus qui ejus vires excedere videntur, quamdiu nullus sopor insolitus accedit neque à magna neque à minima dosi, nisi id forte contigerit à vitiosa quapiam Naturæ dispositione sicuti in Lethargicis, cujus ratione ineruditi inepte Opium culparent quasi causam effectus cujus nequaquam reum est.

CAPVT. LII.

De Laudano.

Laudani nomen adsignatum est variis præparationibus, aut compositionibus, quæ Opium tanquam basin admittunt; Vtius autem cum vulgatissimus sit, proculdubio singulare caput illi debetur.

Antiquorum plurimi, imo nonnulli Neoterici, torrefactionem Opii familiarem habuerunt, Acidis usi Extracti comparandi gratia ad Laudani præparationem, varias etiamnum Aromatum Tincturas addidere & nonnullorum Pulverum cardiacorum, Magisteria, Gemmas, Olea stillati-

stillatitia, plurima Extracta cordialia aut cephalica, Salia quædam volatilia, variasque alias Animalium aut Mineralium præparationes. Prætermiſſis vero ſupra à me allatis capite proximo, tum de Opii torrefactione tum de Acidorum potentia, ex mea ſententia Opii extracti præparatio à me tradita nequaquam inferior eſt quopiam Laudano, quod ſimplicitas commendat, præferenda cuicunque artificio comparato, quandoquidem neceſſitate poſtulante alia remedia, quæ ex uſu fore videbuntur, illi adjici poſſunt.

At vero nomini ut aliquid concedatur, mirandisque effectibus à Laudani uſu ſperandis, huc allaturus ſum deſcriptionem omnium earum quæ apud authores proſtant maxime rationi conſentaneam, quam hauſi ex Epistoſa, à Domino Ioſele Langelotio Ducis Holſatiæ Medico eruditiffimo, ſcripta ad Dominos Naturæ curioſos Germanos, Hamburgi impreſſa anno 1672.

Præcipit is Cucurbitæ vitreæ ſatis humili immitti libram unam Opii electi, diſciſſi minutiffime, affundi ſucci Cydoniorum maturitatem adeptorum recens expreſſi libras decem; adjici unciam unam Salis Tartari rite exſiccati, exponi Cucurbitam igni leniffimo per diem unum aut alterum, aut donec ſuperficie ſi liquoris emineant exiguæ ampullæ, indices fermentationis materiarum proximæ; lubet quoque tunc addi Sacchari pulveriſati uncias quatuor, adhiberique calorem moderatum, promovendæ gratia fermentationis, cujus beneficio Opium turgere debet ac omnino diſſolvi; cavendum interim monens à vaporibus inde ſuſcitandis; Air etiam tunc parte impura, volatili & ſpumofa, liquori ſupernatante, rerreſtrem fundum petituram; liquorem aurem purum, pellucidum, Rubini inſtar rubentem, medium locum occupaturum, qui ſecernendus ſit, filtrandus & calore moderatiſſimo inſpiſſandus ad Extracti uſque conſiſtentiam; Hoc demum Extractum Spiritu Vini diſſolvi jubet: quo filtrato, & digeſtioni per meſem igne leniffimo commiſſo, maturandarum gratia, inquit, & ad perfectionem deducendarum cruditarum Opii, beneficio ignis illius cœleſtis, iterum omnia ad Extracti conſiſtentiam condenſari, mirandos ex illius uſu affectus ſpondens, quibuſvis in caſibus, Laudani opem flagitantibus una dozi grani quadrantem, aut ad ſummum ſemi granum porrigens.

Iſtiusmodi Laudani præparatio, commendatione proculdubio digna eſt, ut pote cum in hac nihil omnino occurrat à quo Opii Natura infringi queat, nam præterquam quod in ſucco cydoniorum perfecte maturorum nullum validum Acidum deprehendere licet, ea ſolum illius imponitur quantitas à qua adjuvari poſſit fermentatio; id vero quod præſens eſt non ſolum primo à Sale tartari adjecto propemodum ſuppri-

mitur, ac deinceps à Saccharo, sed tandem omnino edulcoratur à Sale volatili Spiritus vini, summo cum judicio ab ipso adhibito; Vapores autem ab Opio per fermentationem elatos quod spectat, proculdubio innoxii pronuntiandi non sunt, nam, præter odoris insuavitatem, nemo illis ferendis par futurus est, uti neque illis quos fundit multum cupa contentum: Exiguam Laudani dozina quod spectat, assignanda illa videtur unitati & contructioni partium Opii à fermentatione indactæ, ac postremæ illarum compressioni cum ad Extracti formam deductum est.

Nullum ab utraque Pharmacia expectandum est remedium in quo tot tantæque dotes obviæ sint, ac quod plurimis morbis æque opem ferat, aut cujus usus tam longe lateq; valetur ac est Laudanum, aut Extractum Opii, cujusmodi descripsi capite præcedenti; Quietem quippe conciliat, obtusa humorum mordacium acrimonia, somnum abruptum, quorum motum effrænem coërcet; Naturam & singulas partes corroborat, cum à plerisque narcoticis oppositum immineat, Visceribus omnibus robur addit, calorem naturalem fovet, debilem facultatem retentricem pristino tono restituit; quemlibet sanguinis fluorem in viris æque ac mulieribus compescit, imo & menstruum si modum excefferit; Omnem alvi fluxum cohibet, ac quasunque fluxiones tenues & mordaces, tam in oculos, dentes & aures incumbentes, quam in fauces, pulmones, ventriculum, ac quasvis alias partes tum internas tum externas; Quamvis Cephalalgiam sopit à tenuitate humorum oriundam, interius adsumptum vel linimenti forma fronti & temporibus admotum: Aurium tinnitus & susurros discutit, Dentium dolores sedat, vomitum, exclusis prius noxiis cohibet, sicuti & hypercatharsin ac humorum fermentationem; Dolores colicos flatulentos & à bile excitatos mitigat, uti & quævis tormina in viris æque ac mulieribus, tam ore adsumptum quam clysteribus immisum; Eximium est in Dysenteria remedium, tum ad coërcendam humorum fermentationem, tum eorundem mulcendam acrimoniam, præmissis præsertim vacuationibus universalibus: Commodissime etiam in usum venit ad affectus Renum & Vesicæ, ad placandos illorum dolores & Gonorrhœæ comites, ac corroboranda vasa spermatica debiliora reddita: Quosvis etiam dolores Arthriticos demulcet, Rheumatismi familiares, Ulcerum & Ambustionum, quosunque tandem in qualibet corporis parte contingentes, quovis tempore, à quavis causa oriundos, si præsertim prægressa sint remedia universalis, quibus non præviis usus Laudani noxius potius futurus est quam utilis.

CAPVT

CAPVT LIII.

De Extracto Aloës.

Cum Planta Aloe plurimis in hortis jam excolatur, ideoque jam notissima sit, descriptionem illius singularem huc inferre supervacaneum existimo; satis sit dixisse in Officinis Pharmaceuticis Aloën vocari succum illius plantæ condensatum, ad nos ut plurimum ex Arabia aut Ægypto allatum, exsiccatum & pellibus involutum.

Hujus tres designantur species, viliori Caballinæ nomen inditum, tam ratione sordium admistarum, quam quod Equorum gratia solummodo fere usurpatur; nam mediæ fortis Aloë, cum paulo purior sit, & colore hepat referat, ea propter Hepaticæ nomen gerit: Purissima autem, & omnium præstantissima, Succotrinæ, aut Socotrinæ nomen obtinet, tam ratione puritatis, quam Insulæ Socotræ in qua insignis illius copia colligitur: Ideoque sola hæc admittenda est si parandum fuerit Extractum, quotiescunque præscribitur Aloë adsumenda, cujus præcipuæ bonitatis notæ sunt color purpureus, nitens & pellucidus cum in fragmenta minima dividitur, odorisque suavitas.

In Aloë duæ præsertim substantiæ observantur, quarum una salina est & aquea, facile in liquoribus analogis dissolubilis: altera vero resinosa naturæ, quæ commodissime tantum spiritu vini diluitur: Ad prioris dissolutionem usurpari posset aqua communis, sicuti cum Opium dissolvendum est; sed ut plurimum accersuntur liquores vim illius intendere idonei, aut saltem ventriculo robur addere ac intestinis durante illius actione, cujusmodi sunt succi rite depurati Rosarum pallidarum, violarum, cichorij, borraginis, buglossi, fumaris, &c. Procedendi ratio in utraque extractione adeo illi affinis est quam adduxi in præparatione Opii, ut ineptum foret novam tradere descriptionem; id solum dixerò duo vulgarissima Aloës Extracta in Officinis Pharmaceuticis præparari solita esse, prius quidem cum succo rosarum pallidarum, aut rubrarum; posterius cum succo violarum, insignita nominibus Aloës Rosatæ & Aloës Violatæ; ac omnino necesse esse sub finem Spiritum vini accersere si animus fuerit partem Aloës resinosam in Extractum transfundere, etsi nonnulli solam partem aqueam & salinam admittant, resinosam Balsamis vulnerariis destinantes, ad quos usus commodissime revocatur pars ista.

Ambo Aloës Extracta à me memorata iisdem propemodum viribus prædita sunt, eosdemque in usus veniunt, id vero quod cum succo Rosarum

paratur purgandi vim paulo manifestiorem possidet quam quod cum succo Violarum conficitur; Posterius vero quod spectat, latere nolo compositionem Pilularum Angelicarum, apud Pharmacopœos Francofurtenses jampridem titulo Pilularum Francofurtensium venalium, arcani insignis vice habentes, beneficium sibi solis assumpturos.

Accipiat, exempli gratia, Aloës electæ pulveratæ libra una; Balneo mariæ, Cinerum vel Arenæ, pars aquea salina dissolvatur, in succo violarum recens expresso, Resinosa autem in spiritu vini: filtrentur & confundantur ambæ dissolutiones in pelvi fictili vitreata; igne lenissimo humidum redundans in vapores abeat, donec cuncta in mellis consistentiam condensata fuerint; demum addito duplo pondere recentis succi violarum, eodem caloris gradu in vapores solvatur, donec massa eo usque spissescat ut exinde effingi possint Pilulæ, nequaquam discrepantes ab iis quæ tanta celebritate nominis gaudent, audiuntque Pilulæ Francofurtenses, quarum præstantia sita est in temperatione & mitigatione acrimoniæ Aloës, inducta à succo violarum; cujus acrimoniæ causa plurimi usu illarum interdiciunt tum viros tum mulieres, hæmorrhoidum fluore laborantes, hæmoptysi, hæmorrhagiæ, aut cuicumque tandem sanguinis fluore, tum eos qui ulcere pulmonum laborant, aut qui marasmo vel tabe ob febres lentas affecti sunt, sicuti & mulieres gravidas, reperationis vasorum metu, aliorumve symptomatum ab usu Aloës imminuentium; Alias, si abfuerint prænominata, conducere plurimum censent Extractum Aloës ad tuendam probam valetudinem, ventriculæ ab humoribus corruptis eluendum, illius tunicis pertinaciter sæpe adhærentium, & ad referandas obstructions Iecoris & Lienis aliorumque viscerum, eluendasque simul latentes in iis sordes, corroboratisque una partibus

Nonnulli Aloë adjungi voluerunt, præter succum violarum, Rosarum, Fumariæ, Borraginis, Buglossi succos: Alii quinetiam Cardui benedicti, Chamomillæ, Chamædryos & Veronicæ addi voluerunt, rati ejusmodi succos in partes compositionis Pilularum Angelicarum venire, aut Francofurtensium; sed etiam si maxima illorum succorum pars ad affectus ventriculi, jecoris aut lienis admitti queat, præter incrementum, neutiquam necessarium, ponderis & molis harum Pilularum, à conjunctis illis expectanda non est mitigatio acrimoniæ Aloës, id quod commodissime præstat succus violarum, interim dum insignis immutatio legitimæ harum Pilularum formulæ accedat necesse est.

Ejusmodi Pilulæ exiguæ admodum concinnantur, adeo ut vix dimidii grani pondus unaquæque attingat; Adsumi solent nebulis obvolutæ, aut ex pulpa pomi assi, vel condito aliquo, à quinque aux sex ad quindec-

quindecim aut viginti grana in mensæ introitu, aut, quod satius ante cœnam; cum enim illarum operatio ut plurimum succedere soleat decem aut duodecim horis ab iis deglutitis, per id temporis intervallum somno indulgere licet.

CAPVT LIV.

De Extractis Rhabarbari & Sennæ.

Maxima pars purissimæ Rhabarbari substantiæ aquea cum sit & salina, sicuti & Sennæ, menstrua aquea ad illarum extractionem admitti debent: postquam vero hæc substantia rite extracta fuit, tantillum Spiritus vini usurpandum est ad dissolvendam paucillam partem resinofam in magmate reliquam.

Res ut succedat, postquam confusa fuerit, aut minutissime dissecta Rhabarbari electi libra una, Vitreaque cucurbita excepta, affundendæ erunt aquæ distillatæ cichorij aut endiviæ libræ quatuor; demum commissa cucurbita arenæ balneo, subditoque illi igne moderatissimo per horas decem aut duodecim, percolanda erit & validissime exprimenda Tinctura: Postmodum magmate iterum Cucurbitæ immisso, superfususque adhuc recentis aquæ cichorij libris duabus, maceratio eodem Balneo reperenda erit, eodemque ignis tenore per horas sex; colatis & expressis materiis, magmateque iterum in Cucurbitam injecto, desuper affundenda erit libra una spiritus vini alkoolifati, superimpositoque illi Alembico cœco, optime loricato, eidem Balneo Cucurbitam committendo, iterataque maceratione per sex horas, omnia percolentur valideque exprimantur; demum Tinctura ista præcedentibus affusa, mixturaque hac per chartam emporeticam transmissa, filtratus liquor in pelvim fictilem probe vitreatam infundendus erit; humidi superflui in auras discessum igne moderatissimo procurando, eo usque pergendo donec præcipua Rhabarbari substantia in pelvis fundo extracti forma remaneat.

Ne vero quicquam utilium Rhabarbari partium pereat, exsiccatum illius magma comburendum & in cineres deducendum mediis usitatis, tantillum Salis fixi forte superstitis ex illo extrahendo, Extracto commiscendi, in vase Faventino postea reponendi, optime obturando; ad usus idoneos servando, addita tunc temporis, si libet, gutta una aut altera Olei Cinnamomi, aut Caryophyllorum.

Tom. II.

Q

Non est necesse contundere aut incidere Folia Sennæ si illius Extractum parandum fuerit, rite illa expurgasse satis est priusquam in usum ducantur, quoad cætera eodem pede procedendo quo ad Rhabarbari Extractum.

Extracto Rhabarbari lenius & salutaris purgans non datur; nulla quippe vi vitiosos humores ex ventriculo & intestinis educit, sed cunctas partes præterea, in quibus illi residebunt, corroborat, eorumdemque humorum malignitatem castigat: Bilis purgans specificum censetur, ab illis præsertim qui medicamenta elective purgantia statuunt, etsi nullum humores simul confusos ab invicem secernere valeat, unicuique seorsum educere, quin ceteri commixti simul & semel prodeant.

Hoc Extractum Diarrhœa præsentē præscribi solet, Lienteria, Dysenteria, Ictero, Cachexia, cunctisque affectibus Ventriculi, Iecoris & Lienis: sicuti & in febribus Tertianis aliisque biliosis, & ad Vermes necandos; Adsumitur à semisrupulo ad semidrachmam, imo ad drachmam integram, Boli forma aut Pilularum, nebulis involvendo, aut, si libet, in liquore quopiam idoneo dissolvendo.

Sennæ Extractum conducere potissimum censetur vacuationi humorum melancholicorum; neque tamen censendum idem ineptum esse expurgandis biliosis, quinimo & quibusvis in ventriculo aut intestinis obviis convenit, Illius eadem quæ Extracti Rhabarbari dosis.

CAPVT LV.

De Extracto Colocynthis.

Colocynthis, Cucurbitæ species, magnitudine & figura pomum Aurantium referens, cortice dempto levis & candida adparet, saporis ad summum amari, substantiis duabus præcipuis est donata, una aquea, salina, altera resinosa, Postrema vero hæc quam in Rhabarbaro paulo uberius, quamobrem nonnulli Authores solum vini spiritum ad illius extractionem admiserunt, inter cæteros Martinus Rulandus, qui cum familiari in usu haberet Tincturam colocynthis, eapropter vini Spiritu utebatur, ejusmodi Tincturam Spiritus vitæ aurei nomine donans; At cum convenientissimum sit Extractum in se complecti æqualiter utramque Colocynthis substantiam, successus melior futurus est hac via procedendo.

Optime

Optime perpurcata Colocynthide ab omnibus granis, pulpaque minutissime incisa, illius libra una Cucurbitæ vitreæ grandiori immitatur; hac Balneo arenæ imposita, affusisque Colocynthidi vini albi recentis optimi libris sex, Cucurbita capitello suo cooperiatur; hac optime loricata, adaptatoque exiguo Recipiente illius rostro, Infra Balneum accendatur ignis, qui mitissimus fovendus spatio decem aut duodecim horarum, Demum vasis luto spoliatis, percolata ac valide expressa infusione, liquore expresso seorsum reposito, ac Magmate Cucurbitæ rursus immisso, huic superfundendæ erunt Spiritus vini optimi libræ duæ, nec non is quem effudit vinum ad priorem Tincturam usurpatam, qui in Recipiens extillaverat; Postea superimposito Cucurbitæ Alembico cæco, accuratissime luto obducto, cunctisque per horas duodecim maceratis in Balneo, à priori non absimili, sed paulo minus calente, percolanda erit & valide exprimenda hæc Tinctura, quæ priori remixta, utraque autem per chartam emporeticam transmissa, in Cucurbitam rursus effundatur, qua alembico suo cooperta, accurate loricato, adaptatoque hujus proboscidi Recipiente similiter incrustato, Balneo arenæ educendum erit, igne moderatissimo, quicquid Spiritus vini inerat, ad similes Tincturas adhuc idonei; Omnibus autem exemptis, vasisque decrustatis, in pelvim fictilem probe vitreatam infundendum erit quicquid liquoris in Cucurbita residuum erat, humoris superflui absorptionem igne modico paulatim procurando, donec hæc Tinctura propemodum Roob consistentiam adepta sit: quæ sponte refrigerata lagenæ committenda est, usus tempore aliis Extractis purgantibus remiscenda, cum in vapores propemodum omnis illorum discessit, vel in alios usus adducenda, licet & si lubet, protrahi evaporatio, istudque Roob in verum Colocynthidis Extractum adduci.

Nonnulli istud Extractum præparaturi utuntur Trochiscis Alhandal, compositis ex pulpa Colocynthidis in pulverem deducta, ac mucilagine gummi Tragacanthi, eum in finem ut obtundatur aculeus, & Colocynthidis actionis vehementia, tum ut condenseretur & adaugeatur Extractum, ex se parvæ molis, id quod per me illis licet qui hos in scopos tendunt.

Præcipuus effectus Extracti Colocynthidis est eductio serosorum humorum è maxime dissitis corporis partibus: quo fit ut commodissime in usum ducatur ad vacuandas hydropicorum aquas, remediis lenioribus non obediens, Conducit in Articulorum affectibus, in Arthritide, Rheumatismo, aliis Extractis illud remiscendo, præsertim Rhabbarbari, ad frænandam nimiam illius vehementiam, ac robur

Q²

partibus simul conciliandum : Seorsum Pilularum involutarum forma exhibetur, à duobus aut tribus granis ad octo vel decem, vel commixtum aliis Extractis, dozis tunc observata proportionem, respectu habito virium cæterorum Extractorum.

CAPVT LVI.

De Extracto Esulæ.

HAc in præparatione, uti neque in aliis, sectator ero antiquorum, radicem Esulæ in aceto infundentium, ne à potentiore hoc acido nimium obtundatur id quod in hoc extracto potissimum disquiritur, videlicet vis specifica serosos humores evacuandi, speciatim hydropicorum; ratus quippe hanc præparationem per pulchre posse institui nullo ejusmodi usurpato acido, si hac methodo usus quis fuerit.

Mense Maijo, tempore sereno, colligatur quantitas sufficiens Esulæ minoris, totam adsumendo plantam, hæc probe abluta, demum in mortario marmoreo pistillo ligneo contusa, immittatur Cucurbitæ vitreæ, adeo ut tertia pars vacua supersit, demum affuso vino albo recenti optimo, adeo ut quatuor digitis emineat, cooperienda erit Cucurbita imposito Alembico cæco, probe loricato, quæ per horas viginti quatuor Balneo arenæ commissa, igne lentissima, percolanda erit & exprimenda infusio, seorsum reponenda: demum magmate Cucurbitæ rursus immisso, & superfuso spiritu vini alkoolifato, donec id semi digito transverso superet, imponendum rursus erit Cucurbitæ Alébicum cæcum, ac futuris probe undique loricatis, illa per quinque aut sex horas in eodem balneo detineatur, factaque iterata colatura & expressione postremæ hujus infusionis, ac liquore expresso priori confuso, transmissio fiat per chartam emporericam; quo iterum Cucurbitæ perpurgatæ immisso, Balneo Arenæ imposito, alembico proprio superposito, probeque luto obductis commissuris, non secus ac Recipientis rostro illius adaptati, eliciendus erit Spiritus vini igne moderato; dehinc subsidentia in pelvim fistilem probe vitreatam infusa, in eodem Balneo collocatam, humidum supervacaneum vaporum forme absumendum erit, donec id quod superstes futurum est Extracti consistentiam adeptum sit, id sponte refrigeratum aromatum vi imbuendum erit, instillatis aliquot guttis Olei stillatitii Anisi, Caryo-

phyl-

phyllorum aut Cinnamomi, ad usus reponendum.

Extractum Esulæ potentissimum est Hydragogum, capropter felicissimo eventu præscribitur à semisrupulo ad semidrachmam, Boli forma aut Pilularum adsumendum, ad exhauriendas hydropicorum aquas, aliquoties usum repetendo auctaque dozi pro re nata.

Plurima alia Extracta serosis humoribus vacuandis idonea confici possunt, nominatim ex radicibus Iridis nostratis, Bryoniæ & Sambuci, ex illis succum eliciendo, hunc depurando & ad Extracti consistentiam leniter deducendo exceptum pelvi fictili probe vitreata, ad Extractorum spissitudinem; Vel macerando dictas radices optime contusas in vino albo spatio decem aut duodecim horarum, colatura facta & expressione infusionis, filtratione & evaporatione liquoris ad debitam usque consistentiam: Dosis usus ejusmodi Extractorum eadem prope modumquæ Esulæ.

Præparatur etiam Extractum Hydragogum multo vehementius prædictis, ex succo depurato fructus Cucumeris agrestis, lento illum igne inspissando, immisum pelvi fictili vitreatae ad consistentiam Extractorum, Id quod inde paratur vocant Elaterium, cujus dosis est unius, duorum trium, aut ad summum quatuor granorum.

Mitto Extracta quæ confici possunt ex foliis & seminibus Solidanellæ, Laureolæ, Meserei, Ebuli, Sambuci, &c. quorum præparatio difficilis non esset si usitata forent.

Neque inutile fuerit exsiccare horum Extractorum magna, idque comburere, Salis eliciendi causa, illis commiscendi cum perfecta fuerint.

CAPVT LVII.

De Extracto, Resina, aut Magisterio Scammonij.

ETiamsi distillando Scammonium ex Retorta quinque substantiæ, (è reliquis partibus Vegetabilium extrahi solitæ) educi possent, nihilominus id laboris non suscipitur, quippe cum remedia alijus præstantiæ inde expectanda non sint, parsque resinosa sola expeti soleat, cujus usus creberrimus est postquam à terrestri secreta fuit.

Q 3

Res ad votum succedit, si Scammoni electi, purissimi, resinosi & levis libra una subtilissime trita immittatur Cucurbitæ vitreæ, superfundaturque Spiritus vini alkoolisatus, adeo ut quatuor transversis digitis superet; Tunc cooperienda Cucurbita imposito Alembico cæco, accurateque loricatis juncturis, seduloque commotis materiebus, quo facilius subeat Spiritus vini, committenda Cucurbita Balneo arenæ lenissime excalesfacto, inibi spatio viginti quatuor horarum detinenda, per vices cuncta versando; Demum decantata, & seorsim reposita Tinctura colorata & clara, eminente parti non dissoluta, illi superfundendum tantum Spiritus vini quantum prima vice; impositoque iterum Cucurbitæ Alembico cæco, rite loricato, repetenda erit digestio eodem Balneo per idem temporis spatium, commovendo materias etiam per intervalla; id quod satis futurum est ad integram dissolutionem partis resinosa Scammonij: Tum per chartam emporeticam trajicienda est dicta Tinctura, probeque mundata Cucurbita, illa infundenda erit una cum priore Tinctura clara facta & una commista, qua demum proprio alembico cooperta, luto bene obducta, adaptatoque roastro Recipiente itidem loricato, Balneo arenæ committenda est, igneque moderato exstillandæ circiter duæ partes Spiritus vini: Postea decrustatis vasis, in fundo superstes erit pars resinosa coloris purpurei, pelliculidi, mellis instar rite cocti spissa, nomine Extracti Scammonij donanda, supra quod eminebit pars aquosior spiritus vini, per decantationem secernenda: dehinc leniter excalesfacta Cucurbita effundenda hæc Refina in scutellam lapideam, aut exiguum pelvim vitreatam, quæ charta cooperta Soli exponenda, aut imponenda parti supernæ furni Pistoris exsiccandi gratia, adeo ut in pulverem conteri possit cum ad usum deducenda est.

Parari potest Magisterium Scammonij, infusa pelvi fictili parte Tincturæ Scammonij, superfundendo aquæ frigida limpida pondus octuplum aut decuplū: Hoc enim pacto Spiritus vini, à quo dissoluta fuit substantia resinosa Scammonij, obtusis viribus ab aquæ affusione, prædictam substantiam dimittere cogitur, adeo ut liquor lactis instar se exhibeat, substantia autem resinosa à liquore secreta ad fundum fere tota præceps deferatur, reliqua parte liquori supernatante, aut lateribus pelvis adhærente, unde secernitur decantatione facta liquoris, Gummi Gotte eodem modo præparari potest.

Resinæ Scammonij præcipuus effectus est purgatio humorum biliosorum & pituitosorum: Dosis illius est à quinque & sex granis ad duodecim vel quindecim, conservæ alicui remixta, vel cuiuspiam alii remedio, forma boli aut liquori idoneo commixta; sed accurate prius trituranda

turanda est, admiscendo amygdalarum quartam partem, vel cujuscumque seminibus frigidis maioribus mundatis, ad divisionem partium resinæ, & prohibendum ne ventriculi tunicis adhærescat liquori supernatando, hincque oriantur tormina aut hypercatharsis.

CAPVT LVIII.

De Extracto, Resina, aut Magisterio Gialapæ.

CUm in Gialapæ quam in Scammonio plures sint partes terrestres, aquosæ & salinæ, pauciores autem resinosæ, eapropter commodum fuerit duo diversa menstrua adhibere ad dissolutionem & extractionem ambarum harum substantiarum; contra quam sentiant plurimi Authores, qui solius substantiæ resinosæ Gialapæ cupidi, contemptis cæteris partibus, solum vini spiritum ad illius extractionem adhibent: Sed ut in commodum cedant cunctæ Gialapæ partes, assumpta illius libra una, in subtilem pulverem deducta, eaque cucurbita vitrea excepta, illi superaffundantur libræ quatuor vini albi optimi, quibus optime commistis, impositoque cucurbitæ Alembico cæco, optime luto incrustato, per horas vigintiquatuor super balneo Arenæ detineatur, igne subdito moderatissimo, materias per vices commovendo; vasis nequaquam decrustatis, sed tantummodo sub finem, vase enim cæco detracto, ejusque vice imposito supra cucurbitam alembico, ac huius rostri extremo adaptato Recipiente, etiam loricando, nonnihil augendus erit ignis balnei, ut solum exstillet pars illius spirituosæ, quæ adservanda: Dehinc decrustatis vasis, percolato & expresso id quod in cucurbita reliquum est, filtrato autem & seorsim reposito liquore, magma in cucurbitam conjiciendum, de super affundendo spiritus vini rectificati libram unam, una cum prius exstillato & adservato: Postmodum materiis probe agitatis, coopertaque cucurbita, imposito illi vase cæco, accurate loricato, per vigintiquatuor horas detineatur in Balneo arenæ, subdito igne moderatissimo; demum soluto dicto vase, in lagenam decantanda erit Tinctura limpida magneti supernatans, superfusaque iterum libra una spiritus vini optimi, imposito rursus cucurbitæ vase cæco, dicto, bene loricato, cucurbita autem eidem Balneo commissa, repetenda erit maceratio per æquale temporis intervallum; demum filtro traducta, commistaque postrema hac Tinctura cum priore, ambæ, si lubet, commisceri poterunt; quibus in pelvim fictilem vitream infusis, humor superfluus calore lenissimo absumendus erit, quousque residentia sufficientem spissi-

tudinem fuerit, & adipisci queat, nacta (quo revera digna est) legitimum Gialapæ Extracti nomen; cui commodissime addi poterit Sal fixum, è magmate combusto, ac in cineres deducto extrahendum.

Sin Refinam quis seorsim consequi voluerit, aut Magisterium Gialapæ, solummodo disquirenda erunt illa in postremis duabus Tincturis, cum spiritu vini elicitis; eadem via incedendo quam innui pro Refina & Magisterio Scammonii obtinendis.

Vires & dosis Resinæ ac Magisterii Gialapæ multum adfines sunt illis quas obtinent Refina & Magisterium Scammonii: Extractum iisdem pollet facultatibus, dozis autem ad semi drachmam vsque extendi potest, tam ratione humiditatis quam aliarum partium Gialapæ pondus & molem Resinæ adaugentium.

Eadem ratione parari possunt Extracta, Resinæ & Magisteria Agarici, Mechoacannæ, Turbith, Hermodactylorum, vtriusque Hellebori ac plurimarum aliarum radicum, quarum partes cum Gialapa convenientiam aliquam obtinent.

CAPVT LIX.

De Extracto Panchymagogo.

A Pud Authores nulla occurrit cōpositio Chimica hoc Extracto tam diversimode prodita, tum ratione simplicium illuc advocatorum, tum dozeos horumque præparationis: Quæ res non paucas controversias excitavit, imo futiles, à quibusdam non minus nitide quam solide dilucidatas: Prætermisissis vero ejusmodi disceptationibus, atque Extractorum descriptionibus apud Scriptores obviis, vnicam exhibiturum, rationi admodum consonam, tam ratione electionis medicamentorum, quam dozeon & præparationis eorundem.

Accipiantur Extracti Aloës drachmæ duæ, Extracti Rhubarbari tantundem, Extracti Sennæ vncia vna, tantundem etiam Extractorum Scammonij, Gialapæ, Agarici & Colocynthidis, cum semuncia Extracti Hellebori nigri; Vnum quodque prædictorum Extractorum ea ratione quam proposui capitibus præcedentibus præparandum, sed ad eam vsque consistentiam deducenda non sunt, sufficit enim vt mellis crassitatem adepta sint: Omnibus his Extractis confusis & simul commistis in exigua pelvi fictili vitreata, Balneo arenæ imposita, subjecto igne moderatissimo, paulatim humor superfluous, vaporum forma absumendus, leniter per vices rudicula commovendo, donec cuncta simul legitimam

nam Extracti consistentiam nanciscantur ; tum remota à Balneo pelvi. Extractoque fere refrigerato , Olei stillatici Caryophyllorum guttæ quatuor commiscendæ erunt , ac tantumdem Oleorum Fœniculi , Lavendulæ & Majoranæ ; Tunc Extractum perfectum erit , vase Faventino excipiendum , aut in vesica recondendum , vel aluta oleo leviter illita ad usum custodiendum.

Hanc methodum sectatus si fueris , metuenda non est separatio substantiarum resinosarum ab aqueis salinis concentratis , quam supponunt quidam posse contingere in hujus Extracti præparatione , nisi in pulverem deducerentur & amygdala aliquot adjicerentur , vel semina quæpiam frigida , simul triturlanda ; aut nisi iterum in spiritu vini dissolverentur ; Experientia enim & Ratione testibus , substantiis his , quamquam diversis , optime inter se convenit , conjunctimque perstant quamdiu Extractum consistentiam solitam tuetur : Neque substantiæ hæ resinosæ ab aqueo salinis secerni unquam queunt , nisi posteriores hæ in liquore quopiam aqueo solutæ fuerint , à quo resinosa dissolvi nequeunt : Etiam si vero commode hæ Resinæ Extracto aqueo salino , bene condensato & refrigerato commisceri nequeant , nisi in pulverem contusæ fuerint , prius exsiccatae ; neque rite pulverari non admixto quopiam semine , vel alia quapiam materia oleaginea cujus vi partes ab invicem probe divellantur , hoc compertum est , hæ si recte cum Extracto commixtæ fuerint , sponte ab invicem nequaquam secedere ; Neque etiamnum hac præparatione metuenda præcipuarum aromatum partium dissipatio , quandoquidem non Extractum , quod plurimè Authores præcipiunt , parandum ex illis , huic commiscendum , sed eorum vice Olea illorum stillatitia usurpantur , in quibus quasi in compendio præcipuæ illorum vires continentur , neque Olea hæc dissipationi idonea sunt , quippe quæ refrigerato demum extracto adduntur.

Zvvelferi sententiam quod spectat , censentis commode ope spiritus vini educi posse Extracta ex plantarum partibus , quarum substantia partim aqueo salina est , partim resinosa , pristina tenax sum sententiæ , scilicet priorem ope liquorum aqueorum educendam esse , antequam in usum veniat spiritus vini ad posterioris extractionem ; quandoquidem Spiritus hic rectificatissimus , qualis expetitur , prioribus extrahendis impar est : Miror quoque virum , professione olim Pharmacopœum , scriptis suis collegarum suorum petitiâ suspectam reddidisse , neque prævidisse ipsorum castigationi se submittere , cum in observationibus ad septimam classẽ suæ Pharmacopœe , qua de Extractis , præcipit solum vini spiritum usurpandum extrahendarum gratia

Tom. II.

R

substantiarum harum complicatarum ; potissimum vero quando affert Salia volatilia, speciatim vero Viperinum, facillime cum vini Spiritu coalescere; quandoquidem nulli non Pharmacopœo quotidie palam fit hæc Salia in vini Spiritu nequaquam dissolvi si alkoolifatus sit, totusque flammæ in pabulum cedat : hunc vero eundem spiritum, dissolvendo partes Oleagineas, pluribus Salibus volatilibus commixtas, suo sinu eadem salia indissoluta comprehendere, eorum etiamnum dissipationem prohibere illis supernatando, dummodo lagena accurate obturata fuerit; Ipso præterea etiamnum confitente à spiritu vini dissolvi non posse salia fixa, quæ, sicut & volatilia, potissima sunt pars contentorum in parte aquea illarum Plantarum.

Huic Extracto Panchymagogi nomen fuit inditum, eo quod facultatem obtinet quoscunque corporis vitiosos humores vacuandi; Exhibetur Pilularum obvolutarum forma, sicuti alia Extracta, à semisculpulo ad semidrachmam vel scrupulos duos.

CAPVT LX.

De Feculis.

Feculæ in censu præparationum Chemicarum reponi possunt, perperam excogitarum, quibus carere satius esset quam in earum præparatione tempus terere, si præsertim iuxta mentem eorum, qui priores de iis quiddam scriptis consignarunt, confectæ fuerint : Facum quidem nomen imponitur fordibus secedentibus, & in imum plurium liquorum sponte delatis; sed hoc loco Feculæ vox nihil aliud designat quam substantiam candidam, farinæ more friabilem, ad imam partem præcipitem delatam & congestam, succi aut liquoris quarundam radicum, cujusmodi sunt Pæonia, Arum, Iris nostras, &c. Substantia ista alba & farinacea in umbra exsiccat, vel insolatur, secreto prius per inclinationem vasis liquore: Etiam si vero nemini author fuerim ut ejusmodi præparationes instituat, earum tamen rationem hoc loco traditurus sum.

Accipiantur, si lubet, radices Bryoniæ, vel Iridis, aut alterius cujuspiam plantæ, succulentæ & recens collectæ : hæc probe ablutæ, & à cortice liberatæ, scobina minutim deterantur, expressoque per densam telam illarum succo, per biduum aut triduum in pelvi fictili subsidere permittantur : per decantationem effundatur liquor clarus, supernatans materiæ albæ ad imum detrusæ, quæ postmodum Solis radiis exposita

ex-

exsiccat, aut sensim in umbra, vel, si res urget, Balneo Arenę, calore lenissimo, quo pacto obrinemus id quod vocant Feculas radicis usurpatę, quę nihil aliud esse potest quam materia viribus orba, destituta quippe succo ab illa secreto; ę qua nequaquam expectandi sunt effectus in Extractis latentes, quę elicere licet ę succo dictarum radicum, ratione supra ę me jam tradita: Vterius assero pulverem harum radicum, in taleolas divisarum, una cum succo exsiccatarum, multo pręstantiorem esse cunętis Feculis, ex illorum mente pręparatis.

Nomen Chersę, aut Gersę, specialiter inditum est extracto exsiccato, educto ę succo radicis Bistortę, quam etiam dicunt Serpentariam, ę qua non secernitur liquor supernatans fęcibus, sicuti fit in pręparatione Fecularum prędictarum; nam illa una cum suis Fęcibus exsiccat, dividendo & recondendo in exiguis vasculis, Solique reponendo, donec in pulverem deduci queant.

CAPVT LXI.

De Salibus Vegetabilium.

QVandoquidem pręparatio quorundam Salium Vegetabilium, de qua occasione data, verba faciens ubi de distillatione partium plantarum ę me actum, insufficiens sit omnino explicandę rei, non modo maximi momenti, sed etiam amplissimę, operę pretium me facturum credidi, si tanti negotio manum iterum admoverem, novas animadversionem hic allaturus, eodem tempore publici iuris facturum methόδum meam, non solum cina pręparationes pro trivialibus habitas, sed etiam eas, quę cum paucissimis tantum perspectę sint, occultę delituerunt, aut saltem sub involucris propositę ab illis quibus forte ignotę non fuerunt.

Olim existimatum est Salia Vegetabilium volatilia nequaquam esse, eo quod illud quod mediis usitatis extrahitur ad ignem non exhalat, fusionemque potius experitur quam ut ę fundo vasis secedat cui immisum fuerit: Ejusmodi error admissus non esset si Salium natura probe foret perspecta, illorum pręsertim quę ę vegetabilium familia educimus: hoc enim pro comperto habendum duplex, illorum inesse genus quorum unum sapore Acido pręditum est, alterum vero Salino; utrumq; horum Salium volatile esse propria indole, non minus quamdiu simul in uno eodemq; mixto commixta sunt, ac quasi cęteris principiis confusa, intermediorū quasi munere fungentibus, quā cum artificio Chimico ab

R 2

invicem sejuncta sunt; at cum junata proprietate facillime sibi copulentur, conjunctionem illorum accidere statim ac à ceteris principiis divellantur; sibi que cum adsumant, si nihil obster, pauxillum partium terrestrium, requisitarum ut basis vices tenere queant, & vinculi, ad mutuam connexionem, simul copulata Sal fixum constituere, quod plerique antiquorum, imo nonnulli neoterici, sponte & propria natura ejusmodi esse crediderunt, non perpendentes fixi qualitatem utriusque horum Salium tantummodo contigisse à conjunctione volatilis cum acido, utriusque autem cum particulis quibusdam terreis, fundamenti vicem præbentibus.

Præterea censeo, etiamsi afferi posset nullam Plantam proprio carere Sale, id ipsum tamen rite discernere arduum esse, aut tale dici non posse quin prius à ceteris substantiis discretum fuerit; via autem ultionis & incinerationis materierum, cum omnium tritissima sit ad ea consequenda, partem sulphuream eo pacto in auras secedere, sicuti & aqueam, quæ dilueus & infringens sal acidum, prohibebat intimam illius cum sale volatili conjunctionem.

Porro dico Salia, illa Acidum & Volatile, ubi liberata fuerint ab illis per quæ præsertim intricata detinebantur, adjuta autem à partibus ignis acidis, quibuscum magna adfinitate junguntur, paulatim coalescere invicem, sed arctissime; terram autem pauxillam tum temporis commistam, ad unitatem illorum conciliandam conferre, nedum impedimento esse, Sal autem inde exurgens revera corpus esse constans ex Sale Acido & Sale Volatili, ac quibusdam particulis terreis, quæ illis se comites adjunxerunt in transitu per filtrum, post dissolutionem in aqua factam.

Illud etiamnum, statuo ab Vstione & Incineratione partium plantarum, contingere colliquationem quandam substantiarum, ac nominatim Salium; qua absente, actione & reactione mutua illa prohiberentur, quæ necessario contingit ad intimam illorum conjunctionem, & constitutionem compositi cujusmodi se nobis exhibet, cujus qualitates admodum discrepantes ab iis quæ in ceteris Salibus observantur, si quando ab invicem secernantur, nobis adparent; Generationem, consistentiam ac formam cunctorum vegetabilium nobis obviorum ambobus his Salibus natales suos debere; Etiam si vero seorsum subsistere queant, propria vero indole corruptioni non sint obnoxia, si adeo contricta fuerint ut impervia sint aëri, mutuas tamen ut stare possint melius conferre operas si intima conjunctione coërceantur, adeo ut efferre liceat illa propemodum ambos Naturæ polos, fundamentum, gluten, & basin omnium illius operum, animatorum simul & inanimatorum, nullamque

que generationem illis destitutam Naturam, aut productionem præstare, & semper illorum subsidium exposcere.

CAPVT LXII.

De Sale Cardui Benedicti.

Combustio & incineratio partium plantarum non semper necessaria est conjunctioni Salis volatilis cum acido ad compositionem Salis cujuscumque fixi, quandoquidem, docente experientia, illis non concurrentibus, ex Carduo benedicto, Absinthio, Oxalide, Centaury, plurimisque aliis plantis, licet extrahere Sal ex Acido & Alkali compositum, à natura fixorum non multum recedens, etsi non æque igni obsistere valeat ac id quod extrahi solet ex iisdem plantis in cinerem reductis: Etiam si vero illi subjici nequeat nisi manifestum succedat partium illius decrementum, ac præsertim partis aqueæ, quæ illi arcte se conjunxerat; nec non absque aliqua Acidi imminutione, quod nondum intime cohæserat cum volatili, vel quantitate hoc superaverat; cum tamen istud Sal ignis vehementiam expertum non sit, cujuscumque modi adhiberi solet ad Vitionem & ad Incinerationem istarum Plantarum, in se autem partem illarum maxime essentialiorem comprehendat, ad Medicos usus magis expetendum est quam id quod Incinerationem est passum, quandoquidem obtrinet adhuc maximam partem substantiæ plantæ Sulphureæ, e qua eductum fuit, imo quodammodo illius saporem retinet & odorem, interim cum pars plantæ aquea, quæ in unum corpus cum illo coaluit, acrimoniæ illius partem sine dubio obtundit: Ejusmodi Salia Essentialia vocantur, quippe quæ in se plantæ partem maxime essentialiorem continent: Illorum color ut plurimum ad fuscedinem vergit, nisi in crucibulo calcinentur, ac dissolvantur, filtrentur, iterumque ad coagulationem adducantur, etsi multo melius satius sit illa conservasse, & usurpasse fusco suo colore donata, quam calcinatione adveniente partem illorum Sulphuream absumpsisse, ac insimul Plantæ saporis & odori vim intulisse, quos non dimiserant.

Exempla à me cum sint allata Extractionis parandæ, depurationis, & humoris plantarum supervacanei absorptionis, comparandi gratia Salis Essentialis; sicuti & eorundem vitionis, incinerationis, elixivationis, filtrationis & coagulationis ad extractionem Salis Fixi, huc iterum venire non debent, ideoque ad iis abstinendum censeo ne ulterius excrescat hoc caput.

Sal Essentiale Cardui benedicti, cum in se contineat plurimas partes

R 3

essentiales illius plantæ, admodum idoneum est excitandis sudoribus, præsertim ex propria aqua exhibitum si fuerit : Lumbricis adversatur putredinique humorum ac febrium malignitati : quod è cineribus educitur iisdem propemodum pollet facultatibus, vi tamen purgante magis quam diaphoretica : Postremum hoc porro cum fixius sit, ideoque magis convenit Acidis obtundendis, à quibus fermentationes in ventriculo excitantur, ac partibus imi ventris : Vtrumque horum Salium datur à semisrupulo ad semidrachmam, imo & integram ex aqua propria, inculo, vino aut quopiam alio liquore.

CAPVT LXIII.

De Sale Essentiali, Cremore, aut Crystallo Tartari.

NVllum inter vegetabilia mixtum nobis occurrit quod tantum Salis volatilis Salini, & Salis Acidi suppeditet ac Tartarum; Proprie enim loquendo ambo illa Salia maximam partem materiæ ejusdem Tartari constituunt; neque enim alicujus momenti sunt aqua & terra in illo obvia, pars autem Oleaginea perquam raro expeti solet; Vvæ succus Tartari parens est, Fermentatio mater, Dolium autem uterus : In exemplum singulare id proponi, debet conjunctionis naturalis Salis volatilis Salini cum sale Acido, ac transitus prioris in fixum per postremi adjunctionem; sicuti ad demonstrandam lapidum generationem in nostro corpore, quæ perficitur per adjunctionem salium acidorum ad volatilia, utrorumque autem ad particulas quasdam terrestres.

Commutatio hæc Salis volatilis salini Tartari in fixum multo magis adnaturalem accedit, multoque minori violentia perficitur quam quæ advenit Sali plantarum per incinerationem : Neque præterea ullum alium calorem admittit quam quem proprium acidum parit post excitatam fermentationem : Per actionem etiamnum & reactionem mutuam Salis illius acidi cum Sale volatili salino, & sale volatili sulphureo succi Vvarum dum peragitur fermentatio, idem Sal volatile sulphureum sibi adciscit maximam partem partis aqueæ ejusdem succi, atque salis acidi quantum illi satis est ad sui perfectionem & ut in vinum transmutari queat : Ac rursus per eandem actionem & reactionem alia pars salis volatilis salini conjungitur reliquo acido, ac nonnullæ portionei partis

partis terrestris succi, a qua cum fixitatem obtineat, & ut ita dicam, lapidificationem, crystallorum forma se adplicat lateribus & fundis doliorum; Alia autem quædam portio salis volatilis sulphurei mixta pauxillo Salino, parti cuiusdam terrestri, vini reliquiis quibusdam, paucissimoque acido ad fundum dolii secedit, fæcesque constituit.

At non satis est Naturam cuncta hæc distinxisse, diversasque substantias in uno eodemque dolio congexisse, locis discretis has collocasse, etiam in uno eodemque vase, hasque qualitatibus non contemnendis donasse, ut quotidie in usus varios venire queant, nulla etiam accedente præparatione egregia, Necesse etiam est Chymiam cunctis his præcellere, institutisque aliis & separationibus & depurationibus, in apertam lucem proferre substantias latentes & confusas multo manifestius ipsa Natura; sicuti id ipsum evidenter adparuit ex præparationibus à me allatis circa Vinum & Acetum; conspicuum autem amplius futurum est ex iis quas mox traditurus sum circa Tartarum & vini fæcem.

Prima & omnium simplicissima Tartari præparatio est ejusdem depuratio, quæ perfectior aut imperfectior fieri potest pro artificis arbitrio: Electum enim Tartarum purissimum, maxime pellucidum, ac crystallinum, in tenuissimum pulverem conteritur, quem nonnullis satis est in aqua pura, fontana aut fluviali, concutere ac eluere; donec aqua assumpta nullas amplius sordes à Tartaro auferat, ac non minus pura effundatur quam cum illi affusa est: Ejusmodi tamen Lotio Tartaro ultimam puritatem conciliare nequit, segregat enim solum partes ligneas & terrestres, dummodo arenularum naturam non respiciant, Tartaroque eam dispositionem inducit ut facilius ad quoscunque usus adduci queat: Imo hunc nonnulli potiore illo censent qui in aqua ferrente dissolutus fuit, rati ejusmodi depurationem secum inferre aliquam diminutionem virium aut substantiæ detrimentum.

Secunda & magis intima Tartari depuratio est ejusdem in Cremorem aut Crystallum conversio, cujus præparationis hæc est ratio, Accipiantur, exempli gratia, Tartari prædicto modo loti libræ tres vel quatuor; excipiantur capaci aheni cupreo mundissimo, cui subdatur huculentus ignis carbonum, affusa aquæ purissimæ decupla portione; Postquam ferbuerint per horæ quadrantem, ex intervallis, rudicula lignea commovendo, spumamque demendo, transmissio fiat per manicam panneam, imo iterata colatura prioris liquoris, curando ut totus liquor limpidissimus evadat: Univerſo percolato, sponteque frigeſacto, nonnihil Cremoris liquori supernatantis occurret, crustæ instar, reliquum vero salis Essentialis Tartari, forma exiguorum Crystallorum

lateribus & fundo vasorum affixum, colligendum, lavandum & exsic-
candum, ad usum, citra alium adparatum, si lubet, adservandum; Sin
elegantior expetatur, ac in crystallos majores concretus, elixandus
erit in magna sartagine affusa nova aqua limpidissima; cum vero om-
nino dissolutus fuerit, aqua autem in tantum imminuta ut cremor su-
pernatate pelliculæ instar deprehendatur, Sartago leniter ab igne re-
movenda, sponteque refrigerato liquore, atque inconcussio, depre-
henderetur cremor sat densus illi supernatans, CrySTALLI autem albæ & ni-
tentes, lateribus & fundo sartaginis adfixæ, hæc lotæ & exsiccata ad
usum reponendæ sunt.

Ingens quantitas CrySTALLORUM Tartari quæ conficitur in regionibus
quibus Tartarus vulgaris est, in causa est ut non timide in usum ducan-
tur vasa cuprea, etsi multo satius esset Tartarum decoquere in patellis
stanneis sonoris; Etsi enim Tartarum cito pervadere nequeat, ac dissol-
vere æris magnam quantitatem, per moram tamen, etsi brevem, aliquas
particulas abstrahit, quæ proculdubio cremori aut crySTALLIS confun-
duntur, sicuti id observare est in CrySTALLIS Tartari ejusmodi in vasis
præparatis, illorum enim substantia est opaca, color autem candidus
sed ad cupreum tantillum vergens: præparatæ contra in stanno purissi-
mo albissimæ sunt, imo utcunque pellucidæ.

Divisio partium Salis hujus Essentialis per usum manicæ inducta, effi-
cit ut fere forma pulveris in fundo & lateribus vasorum occurrat, adeo
ut si CrySTALLORUM forma expetatur, postquam dissolutum fuerit &
elixatum in recenti aqua, lenissime postmodum subducendum sit igni
vas, quo liquore nequaquam commoto, ac Salis essentialis parti-
bus nequaquam abruptis, crySTALLI magis integræ & elegantiores ex-
surgant.

Interim in hoc Sale Essentiali omnino stupenda est vis acidi, justa
proportionem commixti, & volatili coadunati, quandoquidem novum
corpus cum illo constituens, dissolutionem non patitur in aquis frigi-
dis, at tantum in ferventibus, imo ab illis separatur, ac iterum in cry-
stallos abit prout refrigerantur; Hæc tamen unitas adeo constans
non est quin artificio dirimere nequeat, nam adde quod si dictæ Crystal-
li igni committantur, & portio partis acidæ crucibulo indita aut re-
tortæ in vapores dissolvatur, Sal superstes aciditate spoliatum reperia-
tur, depositaque pristina natura in aqua dissolutionem patiatur, etsi
ignis vehementiam eludat, in illo fixum & constans permanens; uni-
tas præterea dicta dissolvi potest addendo salibus illis coniunctis quod-
dam acidum recens, quod cum diversæ sit naturæ à priore, non pro-
hibet quominus in aqua dissolubilia sint sicuti cum seorsim existe-
bant;

stebant ; non tamen acidum volatili priori indoli restituendo, quod æque fere uti prius fixum permanet, dummodo proportionem necessariam non excefferit.

Eadem unitas potest præterea dissolvi, Sal istud Essentiale diluendo in aqua, addito Sale Tartari, cujusmodi calcinationis ope præparatur; eo enim pacto cum acidum ab aliis salibus superetur, tantam autem copiam complecti nequeat, id quod cohibere sibi adsumere non valuit, pristinam resumit naturam, adeo ut cuncta simul in aqua dissolubilia evadant.

Præcipuus usus Cremoris aut Crystalli Tartari spectat incisionem & digestionem crassorum & viscidorum humorum, quos ad purgationem prædisponit : Felici quoque successu adhibetur in obstructionibus Iecoris, Lienis omniumque viscerum, imo usus ad plurimos diu pro re nata protrahitur, Datur à scrupulo uno ad drachmam ex juscule vel liquore aliquo calente, in quo prius dissolvatur.

CAPVT LXIV.

De Crystallo Tartari Chalybeato.

QVandoquidem vis aperiens Salis vitrioli, in Chalybe delitescens, non parvas vires adjicere valet Cremori aut Crystallo Tartari, ideo commodum visum fuit quibusdam utraque conjungere, atque ex his remedium compositum efficere, cui Cremoris nomen impositum fuit, aut Crystalli Tartari Chalybeati.

Ad hujus præparationem prius in pulvèrem conteri debent Crystallorum Tartari libra una, in aquæ libris decem elixari ac dissolvi ; sub finem adjiciendo limaturæ Chalybis uncias tres, probeque limatura hac in aqua commota, calide per manicam panneam transmittenda est, postea sponte refrigerata aqua secernantur & exsiccentur Crystalla parte vitriolica chalybis ab ipsis dissoluta prægnantia.

Alii, eadem observata aquæ proportionem, Limaturæ Chalybis & Crystallorum Tartari, simul hæc ab initio igni committendo, per quadrantem horæ elixant, quoad cætera eandem viam ac primi tenentes.

Nonnulli, prius dissolutione facta libræ unius Crystallorum Tartari in aqua fervente, solummodo adjiciunt unciam unam vitrioli Martis, præparati cum spiritu vitrioli, sicuti suo loco ostensurus sum ; demum refrigerato hoc liquore, eximunt Crystallum lateribus & fundo vasis adhærentes, exsiccati curant & ad usum reponunt.

Quidam prudenter admodum prius pulverifatis Cryſtallorum Tartari unciis quatuor, & drachmis duabus Vitrioli Martis, eadem humectant & in maſſam redigunt, cum unciis circiter duabus cujuſpiam aquæ cordialis, quam exſiccata & in pulverem contritam, additiſque aliquot guttis Olei Cinnamomi ſtillatitii, aut Caryophyllorum, hunc Pulverem donant nomine Cryſtalli Tartari chalybeati: Ex ejuſmodi præparationibus quiſquis eliget eam quæ magis arriferit.

Cryſtallum Tartari chalybeatū cenſetur remedium ſpecificum plurimorum affectuum chronicorum, ac præſertim obſtructionum Iecoris & Lienis, Icteri, Febris Quartanæ, Melancholiæ hypochondriacæ, menſium ſuppreſſionis, Cachexiæ, omniumque vitiorum quibus ortum dedere uterinæ obſtructiones: Eſi vero non pauci & antiqui & neoterici authores id genus remedii uſurpare ſoleant ad curationem ejuſmodi affectuum, ac ut plurimum diſquiſitione non prægreſſa illorum originis, nulloque adhibito diſcrimine, abſtinendum tamen judico ſi morbis his cauſam præbuerint Acida, eo quippe in caſu confugiendum ad præparationes quæ horum aculeos obtundere valeant, nimiam actionem domare, humoribuſque fluiditatem conciliare qui ab ejuſmodi Acidis fixi redditi fuerunt: Vtiliter ſolum in uſum venit hoc Tartari Cryſtallum Chalybeatum poſt remedia univerſalia, præſertim præmiſſis purgantibus, ad quæ iterum atque iterum pro re nata deveniendum: Exhibetur à ſemiſcrupulo ad ſemidrachmam, ex iuſculo vel liquore quopiam calente, mane, jejunò ventriculo, pergendo in uſu quamdiu uſus poſtulaverit.

CAPVT LXV.

De Cryſtallo Tartari Emetico.

Electio adhiberi ſolita Cryſtalli Tartari, ad coërcendam & quaſi concentrandam vim Antimonij Emeticam, proculdubio probanda fuerit, ut pote rationi conſona, illis qui perpensuri ſunt partem acidam cryſtalli, temperando vehementiam, manſuetiores hujus effectus reddere; adeo ut prægreſſis quibuſdam vomitibus, exoneratoque ea via ventriculo parte ſaburræ & Cacochymix moleſtæ, reliquum per inferiora ſecedat una cum ſecibus in prima & ſecunda regione obviis.

Cryſtallum Tartari cum ſit baſis iſtius præparationis, nolui in cenſum veniret illarum quæ ex Antimonio ſunt, eſi huic præcipui effectus adſignandi ſint: Eadem quoque de cauſa hic ſilentio prætereo ea quæ Antimonium

monium spectant, ut etiam Aquam compotam, ad hujus Cryſtalli præparationem uſurpandam.

Accipiantur Cryſtalli Tartari uncia quatuor, Croci metallorum tantundem, cum Sale Abſinthij præparati, ſicuti oſtenſurus ſum cum de Antimonij præparationibus ediſſeram; illis in pulverem ſubtilem deductis; huic autem grandi Matratiſ excepto, affundantur libræ quatuor Aquæ Benedictæ Serpilli Mynſichti, cujus deſcriptionem traditurus ſum parte poſtrema hujus operis; demum obturatum Matratiſ per quadratum Arenæ Balneo committatur, igne moderato ſubdito, materias per vices verſando; Poſtmodum augendus erit ignis Balnei, adeo ut liquor aliquantiſper ferveat, qui calens per manicam panneam tranſmittendus, ſuperſtite croco metallorum in fundo Matratiſ: Tandem liquore probe refrigerato ſecernenda erunt & exſiccanda Cryſtalla, quæ exſiccata & pulveriſata ad uſus reponentur.

Cryſtallo hoc lenius & præſtantius Emeticum præparari non poteſt; Eapropter etiam omni ætati & ſexui exhibetur, imo & iis qui maxime tenere ſunt conſtitutionis, atque ſecurius quam quodvis aliud Emeticum ex Antimonio petiſum, aliisve mineralibus: Commodiſſime in uſum accerſitur ad verſus Lethargum, Epilepſiam, Apoplexiam, Deliria, mentis aberrationes, cunctoſque cerebri affectus; Ad vitia Ventriculi, ſubverſiones, Icterus, Hydropem, Febrem Quartanam, Tertianam & Quotidianam, imo & continuas bilioſas: In uſum etiam accerſitur ad expellendum è ventriculo ingeſtum venenum, aliasque materias morbiſicas: Exhibetur hoc Cryſtallum à tribus vel quatuor, ad octo vel decem grana, ex Iuſculo vel alio quopiam liquore calente.

Etiamſi porro Cryſtallum hoc vomitivum quam leniſſimam operationem exferat, imo mitiorem quam quodvis aliud Emeticum, non propterea ſunt prætermittendæ cautiones alias obſervandæ ſi artificio provocandus vomitus: quarum præcipuæ ſunt ne detur iis qui in hæmoptyſin poni ſunt, qui Pulmonum, aliarumque partium internarum ulceribus laborant; quibus anguſtum eſt pectus; aut qui difficulter vomitu ventricolum deplent: Neque etiamnum porrigi debet mulieribus gravidis: Neque præterea omittenda eſt exhibitio Iuſculi pinguis, ex butyro vel carnibus conſecti, illis qui medicamentum hauſerunt, inchoante ſuperna excretionem ut facilior ſuccedat vomitus & ſine labore.

CAPVT LXVI.

De Sale Fixo Tartari, Ejusque in Liquorem solutione.

IN controversiam adducenda non est Fixi qualitas, ab antiquioribus & Neotericis Sali Tartari adscripta, si mediis ordinariis præparatum fuerit, adhibito igne vehementi; Sed immerito quis in eam abiret opinionem Sale ejusmodi tale ex se esse, cum propria natura admodum volatile sit, eandemque laudabilem conditionem conservaturum esset, nisi, uti alibi innui, à Sale acido, quod compositionis Tartari partem constituit, fixum redderetur, intimam cum illo conjunctionem ope calcinationis admittens.

Ejusmodi tamen alteratio, quanquam insignis sit, destructionem illius non molitur, quandoquidem maxima hujus salis pars pristinae volatilitati restitui potest si à vinculis hoc expeditum fuerit ea propter secreto vel superato Acido, aut si utriusque conjunctio præpedita fuerit: Illorum tamen unitas commodo non omnino caret, quandoquidem fixiore reddito Sale volatili, ejusdem dissolutionem prohibetur, & in plurimos usus hoc in statu venire potest, ad quos Sal volatile solitarium incassum accerferetur, cum igni obistere non valeat.

Subsidentia distillationis Spiritus & Olei Tartari, de quibus jam superius à me actum, non inutilis futura est si igne aperto calcinationi exponatur, mediisque usitatis Sal abstractum fuerit: Quibus porro curæ non est Spiritus, uti neque Oleum Tartari, immittant illi Tartari crudi libras aliquot sacco ex crassa papyro confecto, qui probe ad alligatus, & aquæ immersus, donec hæc illum tantillum pervaserit, imponendus medio foco ingentis Fornacis, carbonibus probe accensis semirepleta; qui illis omnino coopertus continendus bihorio, igne luculento; quo temporis spatio exacto, igneq; extincto, offert se Tartarus calcinatus, massæ nigricantis specie, constantis ex Sale acido, conjuncto Sali volatili, ab illo fixo reddito, ac præterea parte terrestri Tartari illis commista: conteritur postea hæc Massa, atque aquæ non exigue quantitati injecta elixationi committitur, traductoque per chartam emporeticam liquore, reassusa aqua recenti subsidentia, reiteraque ebullitione, sicuti & filtratione, commixtoque hoc postremo liquore cum priore, igne supposito, humor redundans absimitur, superstitè in vasis fundo Sale Tartari candidissimo & fixo, citra alium adparatum, si libet reconduendo in lagena vitrea densa probe occlusa; aut in cella vinaria reponendo, vel loco humido, paropside vitrea excepto, donec in liquorem abierit,

quem improprie vocant Oleum Tartari, quandoquidem revera aliud nihil est quam Sal Tartari resolutus, aut liquefactus, cujus resolutio etiam promoveri potest addita ea aquæ quantitate quæ sufficiat Sali dissolvendo.

Qui candorem Salis Tartari intendere voluerit aliorumque salium plantarum, fixorum numero adscriptorum, eademque & elegantia & sicca conservare, adeo ut humiditati aëris impervia sint ac insolubilia in humore superfluo prius discusso, subtriplo circiter pondere sulphuris pulverisati illa commisceant; hoc accendant & absumant salibus dictis confusum igne carbonum luculento; demum facta elixivatione, hinc filtratione, liquoris evaporationem procurant, ad pelliculam usque in Cucurbita vitrea, igne arenæ; demum sponte refrigeratis materiis, separant & exsiccant Crystalla, imo iterum liquorem supernatantem ad pelliculam usque in vapores solvunt, superstitute Sale adhuc ibi contento.

Neque etiam mirum ejusmodi Salia, simplicem calcinationem experta, aëris penetrationem admittere, quia etiam si in sui calcinatione tantum Acidi obtinuerint quantum opus fuit ut fixitatem adipiscerentur, non tamen accessit quantitas requisita ad adimplenda spatiosa quæ ignis particularum actio effecerat, porique illorum sufficienti dilatatione pollent ob quam nullæ non tempore excipiunt humiditatem obviam, aëris præsertim, si illi exposita fuerint: Non, inquam, admirationi locus si non raro in liquorem abiisse videamus, in vasis recondita accurate non occlusis: At vero si Acidum recens occurrat, cujusmodi è sulphure emergit, commixto, simulque accenso in postrema illorum calcinatione, proculdubio id sibi ad plenitudinem adsumunt, adeo ut cum nihil fere vacuum adsit, neque Acidum aëris, neque aliud quodpiam, arctissimam illorum connexionem divellere valeant,

Neque tamen probanda toties repetita ac tam vehemens calcinatio, quandoquidem peragi illa nequit absque insigni nonnullarum partium optimarum detrimento, ac præsertim spirituosæ sulphureæ; id quod manifestum fit ex imminutione odoris & saporis plantæ, nunquam non contingentis Salibus dicto modo calcinatis, in quibus maxima alias pars foret superstes nisi dictam ignis vehementiam perpeffa essent: quo fit ut iure merito Salia Essentialia anteferenda sint, igne leni & modico è plantis elicienda, illis quæ igni violento exponuntur, cujusmodi est calcinatorius.

Sal Tartari tanquam norma Salium omnium plantarum fixorum habendum est: Nullum in utraque Pharmacia usitatus, Chimica præfer-

tin, quæ ipsum usurpat non solum purgantibus & aperientibus commixtum, & ad Acidorum retusionem, fermentationes in corpore nostro inducentium; sed etiam dissolutionis causa ac precipitationis plurimum aliarum substantiarum, potissimum mineralium, sicuti & ad acuenda plurima Menstrua segnia, adhiberi solita ad extractionem Tincturarum variorum medicaminum; ut missos faciam usus externos, tum ad maculas & nævos faciei delendos, tum & curandos cutaneos affectus, à salibus acidis inductos, quæ specificè expugnat.

Nonnulli, prius trituras, & commixtis partibus æquis Tartari & Nitri, pulverem hunc immittunt grandi mortario ferreo, aut æneo, excalesfacto, hocque ope carbonis candentis accenso, calcinationem fere momento temporis absolvunt, obvio in fundo Sale albo, quod pro Sale Tartari habent, etiam si Nitri sal fixum mediam illius partem constituat.

Præparatur etiam Sal Crystallinum ex partibus æqualibus Salium Tartari & Nitri, in pulverem subtilem contritorum, dissolutorum in aqua rosacea excalesfacta, demum filtratorum, coagulatorum, in Crystalla deductorum more Solito, Tartari nitrati nomine donantes; quod admodum confert referendis obstructionibus Iecoris, Lienis, Renum & Vreterum, imo & extinguendis inflammationibus oris & faucium, exhibendo ex liquoribus idoneis à semis scrupulo ad drachmam semis.

CAPVT LXVII.

De Tartaro Vitriolato.

ETiam si effervescencia intensusque calor in vase ac materiis, à conjunctione Salis aut liquoris Tartari & Spiritus rectificati vitrioli perceptus, plurimos inducat ut existiment sobolem esse antipathia inter Acida & Alkalia, id tamen audacter asseram insignem & innatam horum salium dispositionem ad mutuam & intimam conjunctionem, cum ut in se invicem agant & reagant celeriter impellat, imo quadam adhibita violentia, fervorem & incalescentiam hac de causa, non priore, subsequi: Sicuti autem ambo illa desinunt cum hæc Salia sese mutuo pervaserunt, & ad satietatem quasi sese invicem absorpserunt, adeo ut postmodum tumultus illi non accidant, quæcunque deinceps alterutrius superadditio facta fuerit, utrisque æqua proportionem commixtis, immerito ejusmodi effectus cuiuspiam antipathia adscribendus foret; cum

cum revera si quæpiam adforet, proculdubio in alterutro Salis destructionem illa tenderet, aut, si mavis, utriusque; id quod minime contingit, quandoquidem ab immisso Retortæ Tartaro Vitriolato, eoque igne per gradus adhibito impulso, spiritus Vitrioli extrahi potest priori conditioni fere omnino similis, Sale Tartari in fundo Retortæ, nullam fere alterationem perpeffo, superflite; Illius effervescentiæ causa vocabulum Magisterij Tartaro vitriolato inditum fuit, etsi præcipitationis prægressæ nulla adsint indicia in conjunctione Spiritus acidi cum Sale fixo; imo quidem coagulatio quædam, inducta ab intima coadunatione & concorporatione Spiritus Vitrioli cum Sale Tartari.

Neque levis est illorum error qui metuunt ne pars volatilis Tartari Vitriolati in auras discedat ab incallescencia & fervore materierum; quandoquidem certissimum est aquam tantum quandam insipidam efferrî; experientia autem & ratione docentibus, cum salia fixa & volatilia conjungi cum acidis æque desiderent, arctè illa amplexantur ac simul intime coeunt, adeo ut nonnisi egerrime ab invicem divellantur; Sicuti id ipsum manifestissimum est in combinatione Salium volatilium Animalium cû Acidis; tunc enim calor & fervor etsi admodum insignes, præter aquam insipidam & in odorem nihil ex se emittunt; Etiam si præcautionis gratia nonnulli præceperint usum exiguorum infundibulorum, ac per angustum illorum canalem infundi leniter Acida super Salia volatilia, accurate vasorum orificia obturando; inani metu dissipationis partis Salis, cujus acidum momento temporis volatilis naturam in fixum transmutat, ob arctam quam cum illo contrahit necessitudinem.

Nonnulla apud Authores occurrit diversitas circa proportionem Salis Tartari cum spiritu vitrioli, ad præparationem Tartari vitriolati; Metiendæ vero illa est ex majori aut minori copia humores occurrentis in Sale Tartari resoluti; vel potius majori aut minori Spiritus Vitrioli rectificatione; Certissima autem norma fuerit, infusionem inchoatam unius in alterum inhibere statim ac ebullitio incipit, indicium enim præbet Sal fixum & spiritum acidum reciproce & sufficienter sese invicem permeasse & quasi ad satietatem explevisse, ac legitimæ proportionis metam adeptæ esse.

Prædictum Sal cum Spiritu commisceri debet in cucurbita vitrea magna & alta, quo ebullitioni supervenienti amplum concedatur spatium: Ex arbitrio artificis pendet Spiritum Vitrioli supraliquorem Tartari affundere, aut Liquorem super spiritum; Id præcipue observandum ut non affatim fiat affusio, sed lenissima sit, & per vices agitentur liquores ut probe invicem coeant; ab infundendo vero cessatio fiat statim ac efferv-

vescentia desinit, quo tempore Cucurbita Arenæ Balneo imponenda est, igne adhibito moderatissimo, humidum redundans leniter in vapores solvendo adeo ut cuticula sola sit superstes, exsurgatve Tartarum vitriolatum album & crystallinum; aut ad omnimodam usque humidi absorptionem, ac consequendam massam aut pulverem candidum.

Compendium tamen operationis obtinere licet, immittendo pro arbitrio quantitatem Salis Tartari albißimi pulverisati fundo Cucurbitæ vitreæ, lenissime superaffundendo tantum optimi spiritus vitrioli quantum absorbere valuerit, ab affusione desistendo cum effervescencia desierit; Eo enim pacto exsurgit Tartarum vitriolatum albißimum & siccißimum, adeo ut nulla incumbat necessitas humorem superfluum absorbendi, cum nullus præsens sit.

Ejusmodi præparatio in exemplum generale venire potest, non modo conjunctionis Alkalium cum Acidis, atque insignis alterationis in illorum sapore contingentis, cæterisque qualitatibus à conjunctione illorum oriundis, sed etiam transmutationis liquidæ substantiæ in solidam, in spiritu vitrioli manifestam, qui se socium adjungens Sali Tartari, unicum demum cum illo corpus constituit.

Præparari potest Tartarum Vitriolatum crystallinum modo sequenti; Accipe Tartari albißimi libram unam, in tenuem deducatur pulverem, in pelvi fictili eluatur affusa aqua tepida, quousque cunctæ sordes abscedant; postea exsiccato, & indito Cucurbitæ Vitreæ Tartaro perpurificato, superfundantur libræ duæ Spiritus Vitrioli rectificati, superpositoque Cucurbitæ alembico, abstrahatur humor Arenæ Balneo modice calente; demum vasis refrigeratis, dissolve in aqua calente id quod in Cucurbita reliquum fuerit, demum rite filtrato hoc liquore, igne lenissimo in vapores dissolvatur humor superfluum ad pelliculam usque, tum sponte plane refrigescant vasa, in alteram Cucurbitam vitream effundendo liquorem nondum in Crystалlos concretum; seorsum reponantur Crystalla, ad usum exsiccanda pergendo demum in evaporatione ac conversione liquoris in Crystalla, donec ex illo eductum fuerit quicquid Tartari vitriolati intra se complectitur: Acidum ad-auctum ab adjuncta spiritus vitrioli copia in hujusmodi præparatione, cum multum superet Acidi proportionem, quam Natura suppeditat in Tartari compositione, efficit ut eadem facilitate dissolvantur in liquoribus, tum calidis tum frigidis, hujusmodi Crystalla Tartari vitriolati, cum Crystallus Tartari vulgaris in liquoribus solum ferventibus dissolubilis sit.

Tartarum vitriolatum præstantissimum est Digestivum, incidens
Medi-

Medicamentum, & Obstructionum aperitivum: Conducit præsertim liberando ab infarctu Iecore, Liene, omnibusque visceribus, sicuti & Vtero.

Dosis est à semiscrupulo ad drachmam semis, ex liquoribus idoneis, Commode etiam commiscetur Opiatis, aliisque remediis aperientibus & purgantibus:

CAPVT LXVIII.

De Sale Tartari Foliato.

Non pauci Authores istius præparationis meminere, aliis involutæ nominibus, diversisque allatis conficiendi rationibus, eundem tamen propemodum finem spectantibus; præcipuus enim illorum scopus, si ita loqui liceat, fuit saturare Sal fixum Tartari acido aceti, ac demum omnino explere spatiola vacua spiritu vini, ut perfectius simul coire queant.

Iubent nonnulli Authores repetitis vicibus inebriari Sal Tartari optimo aceto, toties distillationis ope inde abstrahi partem aqueam, has operationes repeti donec affusum Acetum non minus Acidum distillatione prodeat quam cum affusum est; Methodus autem subsequens & compendiosior est & facilior.

Immittatur Sal Tartari amplæ Cucurbitæ vitreæ, superaffundatur affatim tantum optimi spiritus acidi quantum Sal absorbere poterit, adeo ut Sal & spiritus reciproce sese pervadant & mutuo ad satietatem expleant, nullaque in materiis conspicua sit effervescencia, Hoc enim pacto unica vice consequi dabitur quod alias pluribus exequendum fuerit; Sale autem Tartari, & Acido Aceti arcte combinatis, non difficulter in vapores Balneo Arenæ, igne moderato, pars aquea Spiritus Aceti migratura est, superstita in fundo Cucurbitæ materia nigricante, qualis antea occurrebat præmissis Operationibus repetitis de quibus supra à me actum: Spontè frigefacta hac materia, in optimo vini spiritu dissoluenda est, ac demum per chartam emporeticam transmissa, ac Cucurbitæ vitreæ indito; aqua absumentur Balnei cinerum ope aut arenæ, igne adhibito lenissimo, donec materia plane exsiccata sit: Postmodum rursus dissolvenda erit in alio spiritu vini, reiterataque filtratione, in vapores ille vini spiritus dissolvendus erit, igne quoque moderatissimo sicuti prima vice: Imo eademmet operationes repetendæ

Tom. II.

T

erunt donec relinquatur materia alba, sicca, in folia distincta in vasis fundo, quamobrem authores illi nomen Salis Tartari Foliatum imposuerunt, aut Terræ Foliatæ Tartari.

Sal Tartari, imprægnatum acido Areti, plurimum accedit ad vires Tartari vitriolati; adjectio vero spiritus vini immutationem aliquam inducit; Sicuti enim dominium Acidi in volatile, vini in acetum conversionis author fuit, ita sulphureum volatile vini, hic additum, obtundit aculeum aciditatis aceti, compositique naturam immutat unde novus & diversus prodit effectus ac facultas omnino singularis.

Interim observandum est dum dissolutio instituitur Salis Tartari in Spiritu Aceti, ac dum conjunctio accidit istius Acidi cum Sale fixo, deprehendi præcipitationem ultimæ partis terrestris ejusdem Salis, quæ alias omnino inseparabilis videbatur: ac in dissolutionibus & filtrationibus, quæ ope spiritus vini peraguntur, filtro illam omnino adhærere, eoque pacto massam omnibus sordibus liberam superesse.

Hoc Sal, si lubet, dissolvendum in aqua quapiam cardiaca, quod in crystallâ deductum, ac mediis ordinariis exsiccatum, recondendum in lagena vitrea densa, accurate obturanda, aut eodem modo adservandum ac foliatum; vel in cella vinaria aëri humido exponendum, ut abeat in liquorem purpurei coloris, ad usum reponendum.

Istud Sal inter fixum & volatile ambigit, temperatæ est caliditatis, depurandæ massæ sanguineæ admodum idoneum, leniterque expurgandis, & appositissime, humoribus tartareis, plurimorum morborum pertinacium causis ordinariis.

Præscribitur à granis quinque aut sex ad octo vel decem; vel totidem guttæ dantur cum liquidum est, in jusculeo diluendo, aqua quapiam aut decocto idoneo.

Sal istud potest usurpari ad referenda & aperienda plurima mineralia, extrahendasque illorum Tincturas, præsertim Martis, addito Spiritu Vini, vel alio quopiam menstruo.

CAPVT

CAPVT LXIX.

De Sale Volatili Tartari.

SAL Tartari cum propria natura sit volatile, sicuti alias monui, illa nequaquam immutanda est, in id potius incumbendum ut præcaueatur ne pars acida Tartari fixam efficiat Volatilem; vel indaganda media per quæ ab invicem dirimantur si forte conjuncta fuerint & simul fixa effecta.

Antiquis & Neotericis plerisque cum perspecta non fuerit intima dispositio Salium volatilium & fixorum ad ineundam conjunctionem cum acidis; uti neque unitas fere indissolubilis quam invicem contrahunt simul conjuncta, mirum esse non debet si aberravetint in disquisitione hujus Salis volatilis; maxima autem authorum pars silentium prætulerint, tacite sic innuentes notitiam illorum id effugere, potius quam palam facere iacturam temporis & laborum in illo disquirendo, quippe qui nihil certum tradere possent.

Neque tamen gloriari intendo mihi primum & soli id innotuisse, cum non ignotum sit plurimos eruditos & curiosos in Germania in similes propemodum cogitationes mecum coincidisse, & præparationes authoribus suis dignas protulisse; id vero ausim dicere inter Gallos primum me extitisse qui scripto publici juris fecerit, & publice in Gallia præparaverit: Id quoque dixero me non torvis oculis (immediate ab emissa in publicum mea Pharmacopœa) vidisse scripta quorundam Chimica hac præparatione superbire, antea ea parte mutila; quo pacto annuebant illi votis meis, ut scilicet arcanum Salis volatilis Tartari pervulgaretur, iam pridem & toties desideratum.

Istud vero ratum est Sal Acidum & Volatile, in Tartaro naturaliter contenta, ab invicem ægerrime divelli, atque perpetuam dispositionem ad arctam & mutuam conjunctionem nata esse, ac præsertim in ipsa calcinatione, per quam dissipata parte aquea, à qua illorum partes manifeste & sensibilibiter sejungebantur, apertissime constringitur partis terrestris quæ minime est crassa, media interveniens ad illarum conjunctionem, quæ nequaquam divelli potuit ullius dissolutionis ope, aut accuratæ quantumvis filtrationis: Etiam si vero efficacia violenti istius ignis pars aquea omnino in nihilum abeat, ac proinde Acido insignis imminutio accadat, nihilominus tamen tan-

T 2

tum illius superest, quantum satis est ad tuendum unitatem quam juncta incunt per mutuam & reciprocam actionem dum calcinatio instituitur; Adeo ut ad dissolutionem istius unitatis, secretionem Acidi facta, aut superato superstite, à quo adhuc volatile irretitur cum illius partibus peracta calcinatione, nonnulli Neoterici novum Acidum adhibent, quod tamen ejusdem sit indolis atque in eadem materia continetur cui inerat id cujus maxima pars per calcinationem Tartari absumpta est; Id nec ratione destituti agunt, cum enim Sal Tartari per calcinationem spoliatum sit plurimis partibus acidis per quas coërcitum fuerat; superfuerit vero tantum quantum requirebatur ad tuendam fixi qualitatem, pars hujus Salis quæ maxime fixa reddita est, tunc temporis Acidi admodum avida & quasi famelica, id quod naturaliter accidit cunctis Salibus fixis; quo fit ut novo huic Acido citissime se adjungens, cujus partes idoneæ sunt explendis cunctis poris ab actione ignis relictis, recens hæc unitas in causa est ut pars maxime volatilis Salis Tartari libertati innatæ & volatilitati restituatur, odore sui præsentiam promptissime prodens, cunctisque indiciis Salibus volatilibus essentialibus insitis: Neq; id admirationi esse debet, quandoquidem ut restituatur Salibus volatilibus Animalium volatilitas ab Acidis intercepta per horum fixationem, ad Salia fixa confugiendum est, penes quæ sola potestas est expellendi ex Salibus Acidis volatilia, atque adsumentur ut sibi intime conjungantur: Vnde postmodum volatilia illa se extricant, atque exerunt omnes qualitates quibus prædita sunt.

Præcipiunt iidem Neoterici prægressa calcinatione ad nigredinem usque, trium quatuorve librarum Tartari crudi, grandi olla ferrea exceptarum, illis affundi aquam communem, quæ emineat transversum digiti crassitie, Ollæ postmodum supponi modicissimum ignem, materiis autem optime dissolutis, ac solum tepefactis, paulatim inspergi Tartari crudi subtiliter pulverisati manipulum semis, adeo ut dehinc exurgere conspiciantur in superna parte liquoris plurimæ ampullæ; pergendoque in paulatina, & per vices facta, novi pulveris supra liquorem projectione, fermentatio augmentum capiat, ampullæ intumescant, numero augeantur ac simul congregentur, elegantique figura racemos referunt: Interim ignis regimen debitum iidem imperant, cujus calor illum non excedat qui adhiberi solet ad fermentationes promovendas, Lenissimam esse jubent pulveris asperzionem, ne

si una

si una vice plusquam decet injectus fuerit, suborta nimia effervescencia materiae vasis oras excedant & extravasentur; Ab aspersione vero pulveris abstinendum volunt desinente ebullitione, Postmodum præcipiunt liquorem hunc immitti Cucurbitæ ferreæ capaci & excelsæ, qua cooperta alembico idoneo vire loricato, ad aptatoque Recipiente, itidem incrustato, institui distillationem Balneo Arenæ igne lenissimo, initio potissimum; imo ex intervallis admovenda lintea madida Cucurbitæ ambitui, reprimendæ gratia liquoris effervescentiæ nimie, tandem adaugeri ignem ad promovendum ascensum Salis volatilis, rectificatoque liquore distillato quantum satis est ad Salis secretionem, qui exsurgat omnino elegans & purissimus: Afferunt iidem ab hujusmodi fermentatione partium tum Tartari crudi, tum calcinati adeo intimam fieri divulsionem, ut peracta distillatione in magmate nullum fere subsit sal, neque volatile neque fixum.

Tartarum crudum, & Sal Tartari calcinatum cum unius ejusdemque materiae sint soboles, non ita primum est statuere quodnam illorum prius in fermentatione volatilitatem adquirat cum præsertim non levis exsurgat quantitas, ne mica fere illius in magmate superstita, ex sententia prædictorum Auctorum: me iudice tamen ob confusionem à fermentatione inductam partibus, ut secretioni ab invicem idoneæ fiant, Acidum Tartari proculdubio adjungit sibi arte tantum Salis fixi quantum complecti valet; portio autem Salis, quæ illi adsociata est, eadem facilitate unitatem suam tuetur ac illa quæ secedens à succo racemorum media fermentatione, potissimam Tartari materiam constituit.

Volatilitas etiam Sali Tartari conciliari potest mediante Oleo nigro ex eodem Tartaro distillato, cujus portio adsumitur; quibus probe concorporatis cum duplici pondere Salis Tartari depurati, hæc massa Retorta vitrea excipitur, accuratissime obturanda, quinque aut sex mensium spatio supra Pistoris furnum, aut in loco quopiam moderate calido detinenda, postea referata Retorta, adiunctoque illius rostro grandi Recipiente, probe loricato, ope Balnei arenæ, igne per gradus adhibito, educitur Sal volatile urinosum, album, crystallinum, odoris admodum penetrabilis, cui commixta est portio ejusdem Salis in liquorem resoluti, comite pauxillo Oleo, eadem fere penetrandi vi prædito ac idemmet Sal.

T 3

Etiam si autem quis existimet in Oleo Tartari plurimum Sal volatile contineri, non secus ac in plurimis aliis Oleis, Sal autem volatile eductum exinde emergere, Admodum tamen verisimile est Sal Tartari maximam illius partem largiri, quandoquidem Sal volatile fat magna ascendit quantitate, & multo major quantitas comparatur ratione habita Olei injecti minori copia, atque in fundo solummodo reliquus est carbo unctuosus, fæces Olei præsertim referens, multo levior Sale Tartari eapropter adhibito.

Censeo etiamnum à diutina digestionem cum reserata sint & divisa etiam minimæ particulæ ambarum illarum substantiarum, atque divulsa singularis unitas inter Sal Tartari & portionem Acidi inita, ac particulas quasdam terræ sicuti & quæ intercesserat Oleum & Salis volatilis portioni, discordia autem inter omnes partes suborta; unde alius illarum situs nova unitate procurata, tunc in proclivi esse ut Sal volatile, & purissima Olei portio se exserant qualitatibus suis instructa, extricata à vinculis à quibus non amplius coërceri queunt.

Adde his fermentum arcanum Salis volatilis, in Oleo Tartari delitescens, cum illi concessum fuerit amplum temporis spatium ad sui exaltationem & multiplicationem, non solum dominium in partem Acidam consequutum esse, sed præterea hanc in propriam suam substantiam quodammodo transmutasse, ab efficacia adjuncti Olei Tartari, in quod acida efficaciam nequaquam exserere valent, quibus quippe, quamdiu solitaria sunt, nequaquam coherere & conjungi queunt, nisi interveniente salium mediatione: cum præterea Acida, cum difficillime divellant unitatem quam Salia facillime cum Oleis contrahant, figuram enim alienam admittere cogantur, ac naturam salium induere, ut in eandem unitatem venire queant quam Salia cum Oleis iniere.

Alumen à quibusdam Neotericis usurpatum ad conciliandam Sali Tartari volatilitatem, non indignum est quod in societatem admittatur, etiam si nonnulla quædam occurrant dubia circa diversitatem substantiæ Salis Tartari & Aluminis; at dubium omne removebitur si illud animadversum fuerit ab Alumine nihil improbi afferri aut inutilis in sui distillatione, nec inutili effectu aquam illius spirituofam usurpari, imo intus adsumi, præsertim ad oris affectus & faucium: Neoterici hac ratione procedendum jubent.

Salis Tartari probe exsiccati ac depurati libræ tres commisceantur æquali penderi Aluminis electi crudi, in pulverem contriti, his simul coniectis in capacem Retortam argillaceam, luto obductam, impostam fornaci Reverberij clausæ, adaptatoque illi & accurate loricato capaci

capaci Recipiente , instituat^r distillatio igne per gradus adhibito, initio leni, sed sub finem auctiori, ad ultimum usque terminum ; quo pacto, vasis refrigeratis, plurimum Sal volatile Tartari obvium fiet, odoris & saporis admodum penetrabilium , commista simul Aqua Aluminis spirituosa, mediis ordinariis rectificanda, obtinendi gratia Sal volatile, ultimam puritatem & perfectionem adeptum.

Iidem Neoterici, illis satisfacturi quibus non arrident partes aqueæ & spirituosæ Aluminis, proculdubio sursum evectæ, una cum partibus Salis Tartari in distillatione ascendentibus, repudiato Alumine crudo, ejus tantum caput mortuum admittunt, ex quo contrito & anatico ponderi Salis Tartari ficcissimi & pulverisati commisto, per Retortam Sal volatile eliciunt, eadem via incedendo ac cum alumine crudo.

Acidum in Alumine contentum adeo debile est, ac tam parvi momenti, ut nequaquam illi adscribenda videatur volatilifatio Salis Tartari, sed potius parti illius fixæ, à distillatione residuæ, quandoquidem, concedentibus iisdem Neotericis, hunc effectum editi etiam non adscito in societatem Acido.

Causas quod attinet volatilitalis adquisitæ ope Aluminis censeo Sal terrestre postremi hujus, commistum Sali Tartari, obvium habens reliquum Acidum à quo fixum fuit redditum hoc Sal, poris autem magis pervium cum sit, ac illo aridius, id absorbere, vel saltem, adeo imminuere, ut cum tam insignem copiam intra proprios poros continere nequeat, maximam illius dimittat partem, quæ libertate donata volatilis evadat sicuti erat propria indole.

Alio loco enuntiavi substantiam maxime acidam uvarum succi conjungi plurimæ parti Salis volatilis ad constitutionem Tartari; fæces autem in fundo doliorum superstites Sale volatili plurimo cum gaudeant, & spiritu sulphureo, paucissimo pollere Acido, quod pauxillum tantum Volatile fixum reddere valeat: iisdem quoque de causis non levi negotio elicere licet Sal volatile ex dictis fæcibus, neque opus est accersere materias extraneas in auxilium: Eapropter, secreto filtrationis & expressionis ope vino, quod comitatu habet fæcum partem maxime crassam, in qua sal volatile delitescit parti terrestri commistum, distillatione autem facta istius vini ad evocandum spiritum illius volatilem & inflammabilem, Soli exponenda erit optime exsiccanda, aut summæ parti furni Pistoris imponenda crassior illa pars, quæ in pulverem contrita proprio spiritu irroranda, vel alio simili alkoolifato, quo mediocriter humefacta, massa ut sponte exsicceetur permittendum,

eodem loco cui prius exsiccanda commissa est, postea immittenda capaci Retortæ argillaceæ, luto obductæ, duas circiter hujus partes implendo : qua collocata supra furnum Reverberij clausum, adaptatoque, (accurate loricate), illius Rostro magno Recipiente, suscipienda erit distillatio, initio ducto ab igne lenissimo, per gradus sensum augendo per decem aut duodecim horas, ad ultimum usque terminum; Postmodum sponte frige factis vasis, iisque decrustatis, nancisci licebit in Recipiente Sal volatile Tartari, parti Oleagineæ commixtum, cum plurimo phlegmate, quæ simul infundenda in ingens matratium longiore collo præditum, quod impositum arenæ Balneo, ac Alembico proprio instructum, accuratissime luto communitum, instructamque exiguo Recipiente, luto iridem obducto, Rectificatio celebranda erit igne moderatissimo, eadem via procedendo qua ad rectificationem cæterorum Salium volatilium, Tunc conspicuum erit Sal volatile Tartari prius ascendens, & interiori Alembici parti adhærens, albicante forma & crystallina, unde cito eximendum erit, non minori industria quam celeritate, præcavendæ causa quantum licebit illius dissipationis, ac commixtionis partis Oleagineæ proximæ Sal illud volatile consequentis, una cum phlegmate sursum evehendæ, à quo dissolutum fuerat & simul abstractum reliquum Sal volatile.

Affusio spiritus vini alkoholisati in has fæces siccatas non omnino necessaria est, quandoquidem Sal volatile ex illis abstrahi potest, non admissio hoc spiritu; at vero eapropter commode acceritur, quod cum sibi adsciscat partem aliquam acidi fæcum, atque secum illam abstrahat dum in auras abit, ab illo liberat Sal volatile, præstatque ut majori copia prodeat quam ulla alia methodo.

Sal volatile Tartari admodum conducit depurandæ sanguineæ massæ, expellendis per poros cutaneos humoribus fuliginosis & acribus, Acidis domandis, fermentationi prohibendæ, illorumque transpirationi promovendæ, aut per lotium vel alvum expellendis : Commode in usum adduci potest ad curationem febrium intermittentium, singulariter vero Quartanæ, Icteri, Hydropum, Cachexiæ, Scorbuti ac plerorumque morborum chronicorum, tum in viris tum mulieribus.

Procul ab alimentis exhibendum, à decem aut duodecim granis ad viginti usque aut triginta, ex liquoribus convenientibus, vel Boli forma, Conservis commixtum, Electuariis aliisque medicamentis : Specificè etiam confert sistendæ gangranæ, ore adsumprum, & parti affectæ

ætæ admotum: Ad dissolutionem etiam plurimorum mineralium exitium est.

Licuiſſet hic nonnullas alias præparationes Salis volatilis Tartari inferre, ſed ſat multas multas me adduxiſſe exiſtimo; poſtremam autem à me adductam, uſu mihi compertiſſimam, nulli inferioreſſe eſſe, ſive præſtantia attendas, ſive præparationis facilitati exiſtimo.

Cæterum exempla à me adducta Salium volatilium alborum & cryſtallinorum, methodo à me propoſita extrahendorum, non modo ex facibus vini ac ſabis exſiccatis, ſed etiam ex nonnullis aliis leguminibus, plurimiſque plantis antiſcorbuticis, errore eos liberatura ſunt qui tanquam verum accepturi ſunt id quod Zvvelferus Claſſe decima quinta Pharmacopœæ ſuæ Regiæ, pagina 668. editionis Dordrechtendiſi anni 1672. adfert ubi poſt plurimos ſermoneſ, eundem in ſcopum tendenteſ, tandem ſic inferit, *Quare vero verius comprobatum manet, nullum ſubſtantiale exiſtens Sal volatile, ex vegetabilibus, uti ex animalibus in dies accidit, arte elici poſſe; niſi ſalem fixum, & hunc ipſum nonniſi præmiſſa incineratione.* Quandoquidem experimenta faciendæ rerum à me productarum illius aſſertioneſ omnino convellunt, ac ſimul rationeſ omneſ inaneſ ab ipſo allataſ, fulciendę ergo ſuæ opinionis evertunt: Eſſi enim vix quiſquam in animum inducat virum, & eruditum & artiſ peritiſſimum in erroreſ labi potuiſſe, agendo de materiis quas crebrius manibus trivit & verſavit; id tamen certum eſt ipſum non ſufficienter animum advertiſſe ad ea quę protulit; neque adeo aſſeveranter eadem prolaturum fuiſſe, ſi intime ſcrutatuſ fuiſſet naturam rerum quas tractandæ ſuſceperat; Nam exempli gratia, animadvertere potuiſſet Fuliginem, quę fere ſolum ex partibus Salinis & Oleagineis lignorum, quas ignis violenta actio abſtraxit & in ſublime evehit in caminoſ, conſtare, diſtillationi expoſitam ex Retorta, & plurimū Salis volatilis effundere, quod revera cenſendum eſt legitimum Sal volatile vegetabilium: Hoc vero clare evincit auctorem hunc hac in re hallucinatum eſſe, quod videlicet apertiſſime ſibi ipſi contradicat claſſe decima quinta Pharmacopœæ ſuæ Regiæ pagina 719. quo loco ſuſcipit tradendam (ſibi ipſi adverſariuſ) methodum præparandi Sal iſtud volatile Tartari, quod nemine renitente Vegetabilis pars eſt; etiamſi illius procedendi ratio, ut ut rædii plena, tendat ad conjunctionem Salis fixi Tartari, cum Sale Acido ſubtiliſſimo aëriſ, quæ ad ſociare fatagit: quicquid vero exinde abſtrahere poteſt neutiquam accedit ad facultateſ legitimi Salis Tartari, cujuſ modo attuli præparationem.

Tom. II.

V.

CAPVT LXX.

De Tinctura Salis Tartari.

Tinctura Salis Fixi Tartari in se continet partes adeo puras & insignes ut non immerito huc accersenda sit, à me prætermissa prima hujus Pharmacopœæ editione.

Quicumque hujus Tincturæ præparationem tradidere, inter se quidem conveniunt de perpurgatione hujus Salis, de diuturnitate & de vehementia ignis, quem tolerare illi necesse est, uti etiam de colore ex cœruleo & rubro misto qui illi comparandus est antequam egregia ex illo Tinctura elici possit, At nonnullis satis est Sal hoc depuratum forti crucibulo indidisse, aut cuipiam vasi fictili idoneo; id valido Reverberij igni exposuisse, ac, scilicet, in Furnum Figulinum immisisse, eoque ibi detinendum donec adeptum sit colorem elegantem ex rubro & cœruleo mistum.

Alii satius ducunt liquandum Furno anemio commisisse, forti crucibulo exceptum, ac per plures horas fusioni exposuisse, donec id intensum colorem adeptum sit; Imo aliquando confugere necesse habent ad crucibula ferrea, eo quod perrarè optima crucibula, etiam Germanica, diu ignem fusorium, Sal hoc continentia experiri possunt quin diffillant, illudque in ignem effundatur.

Vnicuique liberum relinquo huic vel illi methodo insistat, dummodo igne vehementi accenso, diuque prorogato, color intensus conciliatus fuerit, isque erubro cœruleus, huic Sali omnino conciliandus si modo ex illo Tinctura elicienda sit: Sed sedula diligentia adhibenda est ut fervens fustum hoc sal coloratum effundatur in mortarium ferreum probe excalefactum, utque illius pulverisatio cita sit, postmodum in optimum Matratium vitreum densumque infundatur, prius excalefactum, illi paulatim affundendo tantum spiritus vini rectificati quantum satis est ad intimam penetrationem & humectationem, postmodum superaddendo eundem vini spiritum donec Sali superemineat quatuor transversis digitis: Tum in collum hujus vasis introducendum erit collum alterius Retortæ vacuæ, sed multo minoris, deorsum vergens, adeo ut ambæ illæ Retortæ sibi invicem commissæ efficiant Alembicum cœcum dictum, juncturisque accurate luto obductis, Balneo arenæ vas committendam erit, accenso igne valido per aliquot dies

dies conservando, ac eousque donec (ex intervallis leniter commovendo materias) spiritus vini rubro colore intenso imbutum se exhibeat : Tum junctura solvi possunt, ablato luto, Tincturam decantando in lagenam idoneam, qua accurate occlusa, Sali relicto affundenda erit æqualis quantitas optimi spiritus vini, juncturas iterum loricando, reperendo & instituendo easdem macerationes & commotiones in eodem Balneo, donec spiritus requisitum adeptus sit colorem : Postmodum utraque Tinctura Cucurbita vitrea excepta, hacque proprio Alembico cooperta, probe loricato, Mariæ Balneo tepido extrahenda erunt tres partes circiter spiritus vini ; in fundo postea Cucurbitæ conspicua erit Tinctura Tartari, prædita omnibus qualitatibus quæ illi assignari solent, in lagena vitrea densa, accuratissime obturanda, servanda.

Tinctura hæc in se complectitur purissimam partem Salis Tartari per spiritum vini dissoluti & volatilitate donati, à quo odorem gratissimum adipiscitur, illi non absimilem quem fundunt uvæ floridæ.

Etiam si spiritus vini abstraxerit, & intime huic Tincturæ conjunxerit Salis Tartari partem tenuissimam ; nonnullis porro verisimile forte videatur Sal in Retorta superstes propriis dotibus destitutum esse, hoc tamen ratum esse debet, si id dissolutum fuerit, iterumque filtratum & coagulatum, priori candori restitutum iri, idoneum redditum prioribus usibus ; Imo censeo verisimile esse, ob diuturnam cum spiritu vini conjunctionem, acrimoniam ex parte retusam fuisse, aculeos vero nactum esse à particulis istius spiritus admissis, si in liquorem, loco humidiori repositum, dissolvatur, liquor autem iste transmissus fuerit per vitrum pulverisatum, infundibulo vitreo exceptum, liquorem exoriturum esse multo leniorem, Cosmetico, aliisque usibus aptiorem, eo qui ex sale Tartari absque spiritu vini conficitur.

Tenuitas substantiarum ex quibus constat hæc Tinctura, idoneam eam efficit ut pervadere queat singulas partes corporis, omnes obstructions referet, massam sanguineam puram reddat, ejus circulationem promoveat, ac roborato calore nativo parem illum reddat expellendis supervacaneis, ac functionibus omnibus perficiendis : Scorbuticis miram adfert opem, hydropicis & Ictericis : Meatus Iecoris referat dienis, Mesenterij, Renum, Vesicæ & Vteri, è corpore humores impuros tum per manifestos ductus, tum per insensibilem transpirationem expellens.

Exhibetur quarta pars cochlearis, dimidia, integrum cochleare, ex vino, jusculo, vel alio quopiam liquore idoneo, mane jejuno ventriculo, pergendo in usu prout necessitas postulaverit.

CAPVT LXXI.

De Sale volatili Oleoso.

ELogia insignia quibus *Sylvius*, Medicus Lugduno-Batavus, afficit Sal volatile Oleosum, cui creberrimo in usu fuit ad curationem plurimorum morborum, cum plurimos impulerint ad disquisitionem preparationis illius, non immerito succensendum videtur erudito illi Viro, quod cum plurima scripta egregia in publicum emiseric, hujus vero remedii sapius meminerit, descriptionem tamen silentio involverit: Ex quorundam tamen mente, consideratio morborum, quorum causa id adhibere solitus erat, examen porro aliorum remediorum ipsi familiarium, ad ejusmodi affectus, aut similes, in notitiam illius deducere potuit, ac forte arcanum detegere, substantias Oleosas cum spirituosis & volatilibus iusta proportionem commiscendo & conjungendo.

Eapropter nonnulli jubent guttas aliquot Oleorum stillatitiorum, saccharo purissimo pulverisato excipi, demum dissolvi in aquis spirituosis aromaticis, admixto postea Sale quopiam volatili vegetabili, aut animali.

Alii existimant Sylvii scopo satisfactum iri si quædam portio Salis volatilis in aqua spirituosa & oleosa, majoranæ, lavendulæ, aut cujuspiam plantæ odoratæ, olei nonnihil obtinentis dissoluta fuerit. Alii miscent Spiritus oleosos aromatum cum Salibus volatilibus, vel spiritibus illorum Salinis; qui revera nihil aliud sunt quam eadem salia in phlegmatis aliqua parte resoluta.

Harum procedendi rationum cum propemodum in omnibus idem sit scopus, in nulla vero absint partes oleosæ, & salinæ volatiles, ipsis abnegandum non est nomen Salis volatilis oleosi; at cum necesse sit nosse proportionem diversarum substantiarum quæ constituere debent compositionem Salis volatilis Oleosi, meliorem normam tradi non posse censeo ea quam proposuit Dominus *Tilingius*, Rintelij Medicinæ Professor, libro cui titulum facit, *Prodromus Praxis Chimiatriæ*, edito Rintelij anno 1674. in quo illius descriptionem tradit pagina 342.

Accipiantur, Eo monente, *Vncia una Spiritus aromatici* (cujus postea adducit descriptionem), *Salis volatilis Ammoniaci drachma dua*, *Tinctura*

Cas

Caryophyllorum guttæ sex ; hæc lagenæ simul commixta committantur, probe obturandæ, Mistura hæc per noctem quiescat, liquor autem limpidus factus decantetur, separandus à tantillo pulvere ad fundum delato ; Eo pacto adipisci licet Sal volatile oleosum, aut potius Spiritum aromaticum Sale volatili prægnantem, aut, si mavis, Sal volatile temperatum, odoris & saporis gratissimi, quod tenuitatis partium gratia admodum convenit attenuandis & discutiendis vitiosis humoribus, atque per habitum corporis excutiendis : Commodissimus etiamnum est illius usus in cunctis morbis frigidis, iis præsertim quos inducit succus quispiam, aut fermentum acidum, quorum effervescentiam compescit, effectusque metuendos arcet.

Salis istius volatilis dozis est à guttis quinque ad decem, ex aqua quapiam distillata idonea.

Descriptio Spiritus Aromatici ab ipso allata hæc est.

R. *Cinnamomi electi uncias duas*

Rosarum rubrarum unciam unam & semis

Semenum Anisi

Fœniculi ana drachmas sex.

Calangæ.

Caryophyllorum, ana unciam semis.

Cardamomi.

Semenum Oryacanthæ ana drachmas duas.

Santali Citrini.

Nucis moschatæ.

Cubebæ ana scrupulos duos.

Cuncta optime conterantur præter Rosas, & commixta simul indantur Cucurbitæ vitreæ Affundantur Spiritus vini optimi libræ sex.

Aquæ pluriæ libra una.

Cucurbitæ Alembicus proprius imponatur, luto accurate obducatur, Imponatur Cucurbita Balneo Arenæ ; adaptetur Recipiens rostra Alembici ; digerantur materia igne lenissimo per horas viginti quatuor, demum distillationi subjiciantur, eadem via incedendo qua ad eliciendos Spiritus quorumvis Aromatum.

Spiritus iste calefacit, attenuat & exsiccat, cordi & stomacho robur addit, conducit in cunctis affectibus frigidis.

Dosis est à drachma una ad duas vel tres ex liquoribus adpropriatis.

Varietas substantiarum medicamentorum, in compositionem huius spiritus Aromatici venientium, plurimas macerationes exposcere videtur; sed præterquam quod partes maxime subtiles Aromatum à crassioribus facile sejunguntur, contusio præcedens, & digestio, ad horas viginti quatuor instituta, penetrabilisque vini facultas omnem omnino ex animis scrupulum dimovent.

Finis Libri Primi.

Pharmacopoeæ Regiæ Chimiæ.

PHARMACOPOEÆ REGIÆ CHYMICÆ.

LIBER SECVNDVS.

PARS TERTIA.

Continens Præparationes Chymicas

ANIMALIVM.

CAPVT I.

De Remediis ex Homine desumptis.

VEGETABILIA, quorum præparatio subiectum fuit Libri præcedentis, non sola in hominis obsequium à summo Deo condita fuere, quandoquidem non tantum ex pluribus animalibus maximam partem alimentorum ipsi largitus est, sed præterea industriam & rationem concessit per quam ex unoquoque figillatim illorum plurima & optima remedia comparare potest: quin imo & ex ipsissimo illius corpore, adhuc vivente, atque aliorum hominum vita functorum, præstantiora & utiliora medicamenta quam in quovis alio animali latere voluit: Adeo ut Arti Chymicæ abunde suppetant quæ elaborare queat, exinde desumpta, præparationesque ex illis præstantissimas perficere.

Nam præter illas quæ ex Cranio, aliisque illius ossibus confici possunt, ex sanguine, pinguedine, carne, mumia, aut cadavere balsamato & exsiccatò, præparationem etiam admittunt ungues, capilli, lo-

tium & cætera illius excrementa ; mulierum itidem secundina &c. adeo ut certissimum sit nullam adesse partem , neque excrementum aut superfluum quid in utroque sexu, quod Chimix ad valetudinem illius objectum esse nequeat , aut curationem plerorumque affectuum quibus tum vi tum mulier exponuntur.

Artifices ex hominis partibus, atque ex animalibus, extrahunt substantias à Plantarum partibus non absimiles, at non eadem proportionem, Animalibus enim minus terre concessum est, minus acidi, sed multo plus salis volatilis quam Plantis ; Plus quoque Olei quam quædam harum obtinent, sed minus quibusdam gaudent : Paucissimum Acidum quod animalibus inest, exiguaque hujus efficacia, cum paucissimum Sal volatile coercere queat, Idem autem Sal cum insigni reperiatur copia, mirum esse non debet, cum nihil adsit quod ipsum prohibeat quo minus à cæteris secedat substantiis, si non levi negotio ab illis sejungatur, & prius ex Retorta prodeat & expellatur, Recipiens ingressurum, demum à fundo Matrati proboscide præditi in summum Alembicum reversurum cum rectificatio peragitur, sicuti id contingit dum præparatio illius instituitur.

Oleum quod attinet, suapte natura cum sat sit volatile, imo multum accedat ad indolem, quinimo particeps sit propriæ substantiæ istius Salis, ideo fit ut in rectificatione pressio pede id consequatur, non secus ac in distillatione ; Præterea assero, etiamsi quædam animalia aliis ut pabulo fruuntur, homo autem fere vitam traducat carne plurimorum animalium vescens, perpendendas nihilominus Plantas tanquam primum & præcipuum maximæ partis animalium alimentum, illorum potissimum quæ homini in pabulum cedunt ; Et credendum à volatilitate Salis plantarum maximam animalium partem, ac præsertim hominis, volatilitatem proprii Salis adipisci.

Id quoque ratum esse debet qualitatem & copiam Salis volatilis animalium pendere ab exaltatione (quam inducit calor naturalis ventriculi) substantiarum quæ illis veniunt in alimentum ; Prædictam autem volatilitatem omnino requiri, quo quam citissime & æqualiter (sicuti contingit) diffundantur ad partes à ventriculo maxime distitas, non secus ac ad illi finitimas.

Neque etiamnum dubium quin partes hominis principes copioso ejusmodi Sale volatili gaudeant, quandoquidem non modo partes sensu destitutæ, cujusmodi sunt ungues & capilli, sed & omnia excrementa, imo vilissima, non mediocri illius copia diffuunt.

CAPVT

CAPUT II.

De preparatione Cranii Humani.

NVlla ratione impellor ut Cranii humani ustionem aut calcinationem adprobem, uti nec magisterium, ex multorum sententia indoparandum, quandoquidem combustioni exponi nequit, aut calcinationi, quin optimæ illius partes in nihilum abeant: neque in magisterium deduci quin depravatio insignis illi inducatur, eapropter illorum descriptionibus immoraturus non sum, ratus quippe satius multo esse lima cranium deterere, illiusque pulverem adsumere, juxta methodum Galenicam, quam ad media ejusmodi adeò destructiva, atque a legitima præparatione devia confugere, cum in calcinato cranio nihil aliud superstes esse queat, consideratione dignum, quam constringendi vis, ac quædam acida obtundendi & absorbendi.

Optima omnium Chimica præparatio Cranio humano conveniens ejusdem est distillatio, cujus instituendæ gratia duo vel tria crania hominum strangulatum accipienda sunt, aut morte violenta peremptorum, sed prius proba valetudine fruentium: comminuantur illa, aut ferra in minutissima frusta dividantur, capaci Retortæ argillacæ (de grès) immittantur, luto probè obductæ, nulla ratione habita repleta sit an secus, quandoquidem eque rite procedit distillatio, dummodo in reliqua operatione conditiones necessariæ observatæ fuerint: Retorta hæc superponatur Furno Reverberii clauso, qua operculo suo fornicato instructa, accensoque in cinerario igne carbonum lenissimo, occludendum erit operculi spiraculum, nec non Foci ostium, imo ferè omnino Cinerarii, ignem equalem & lenem per bihorium fovendo, aut quousque percipiatur operculum tantisper incallescere, Tunc ignis è cinerario in focum transferendus erit, quo tantillum aucto, capax Recipiens accommodandum erit rostro Cornutæ, cujus commissuræ accurate luto muniendæ erunt, nec diù post aliquid aëris admittendo per operculi spiraculum, eundemque ignis tenorem per duas horas conservando, aut donec phlegma stillare incipiat in subiectum Recipiens, demum paulò liberiore aëris ingressu concesso per operculi registrum, auctoque ignis gradu, inde conspicui erunt spiritus volatiles salini, oleo comite, vel nubecularum candidarum forma ex Retorta prodeuntes: servatoque ignis eodem tenore duarum circiter horarum spatio, gradu uno iterum is auctior fiet, operculi spiraculo magis

Tom. II.

X

ac magis , proportionē servata , reſerato , quo tandem omnino recluſo , intenſiorique igne ad ultimum uſque gradum reddito , in eo gradu iſ ſervandus erit , donec nullis amplius ex Retorta exſurgentibus nebulis , Reciſpiens plane pellucidum fiat , poſtea ut ſponte reſrigeſcant vaſa concedendum , quibus decruſtatis obvium erit oleum , cum parte ſpirituosa ſalina & volatili cranii , plurimo phlegmate involuta in Reciſpientis fundo contenta : quæ variæ ſubſtantiæ rectificandæ erunt , eas ſimul immittendo matratiō oblongiore collo præditi , Balneo arenæ impoſito , operiendo capitello ſuo vitreo accuratiſſime luto obducto , non alia incedendo via quam a me iadicata ad rectificationem inſtituendam ſalium volatiliū vegetabiliū.

Nonnulli Authores jubent oleum a cæteris ſubſtantiis ſecerni ante rectificationem , poſtremas has ſimul commixtas per chartam emporeticam tranſmittendo , cui olum inhæret , ad uſus ſolum externos adſervantes : At ii non percipiunt oleum id plurimum ſal volatile comprehendere , Illius facultates & vires non plurimum abſimiles eſſe qualitatibus ejuſdem ſalis , imo commodiſſime in uſus externos venire poſſe , ſi præſertim rectificatio accurata fuerit , quamobrem multo ſatius eſt in rectificatione id cæteris ſubſtantiis remixtum linquere.

Iidem Authores , rati optimam fore rectificationem huius Olei , præcepere poſtquam exceptus fuerit liquor ſalinus & aqueus Retorta obſtango collo donata , paulatim , mediante exiguo infundibulo , afſundi ſpiritum ſalis donec nulla amplius ebullitiō conſpicua ſit , quia , ex illorum opinione , præmiſſa hac filtratione , immiſſoque hoc liquore in cucurbitam vitream , capitello ſuo obductam , ſuſſumque eveſta ope Balnei arenæ parte aquea , licebit , continuandō ignem Balnei , ſuſſum in alembicum evehere , aut ad latera Cucurbitæ ſal volatile a ſpiritu ſalis fixum redditum adſigere , ſed ab iis animadverſum non eſt id quod imminet a mutua actione & reactione huius ſpiritus Acidi cum ſpiritu volatili , neque ab illis præviſum quando ſimul hæc fixitatem reciprocam adepta ſunt , ſal volatile ſublimationem poſtea omnino reſpuere , quandoquidem , iſſis ultro concedentibus , ſucceſſus nullus poſtmodum ſperandus eſt quam ab additione & coniunctione dupli ponderis ſalis Tartari , aut alterius cujuſdam ejuſmodi naturæ alkali , cum ſalibus iſtis eo modo commiſtis , quod valeat , Acido ſe adjungens , ſal volatile priſtinæ libertati reſtituere.

Quicunque Authores de Cranio humano aliquid conſcribere , imo de ſimpliciſſima præparatione , unanimi conſenſu id commendatum voluerunt ad curationem cunctorum cerebri affectuum , ac præſertim Epilepſiæ

Epilepsiæ & Apoplexiæ, At sal & oleum volatile ejusdem cranij, cum non modo liberata sint a parte terrestri & aquea, at plurimum etiam viribus evecta ope distillationis & rectificationis, ideoque idonea sunt producendis effectibus proculdubio generosioribus, quorum & tenuitas partium, & saporis penetrabilitas, uti & odoris, indubia sunt indicia: Id quoque pro comperto habendum ventriculi calorem commeatum ipsis præbere non minus facilem quam celerem, non solum in cerebrum, sed etiam in corporis partes dissitissimas.

Exhibentur ore, nullo fere discrimine, sal & oleum, sal vero præferendum censetur, quod volatilitate paulo maiori gaudeat, purius sit, elegantius, gustui minus insuave & odoratui.

Salis dosis est a granis sex, octo, vel decem, ad viginti usque vel triginta, ex Aqua quapiam, Decocto, Conserva, aut Opiata Cephalica.

Dosis olei rectificati est à duabus aut tribus guttis ad octo vel decem ex iisdem liquoribus, conservis aut opiat, sed prius id excipiendum est sacchari purissimi pulvere, si modo liquoribus intimè commisceri velis: Possunt & eodem tempora iungi, ac loca circa futuras, naribusque immitti.

Ex quibusvis hominis Ossibus substantias non multum absimiles ab iis quas suppeditat cranium elicere licet, non dissimili methodo ac in illorum distillatione indicatum.

Potest præparari Extractum, aut Essentia Cranii humani hæc ratione.

Minutissimè scobina deterantur Cranii Humani aliquot uncia, matratio immittantur, illis superfundatur Spiritus vini cephalicus (cujusmodi descripturus sum postrema parte hujus Pharmacopoeæ) adeo ut pulverem superet totis quatuor transversis digitis, accuratè cooperiatur matrarium, maceratio fiat per quindecim dies super Pistoris furnum, liquor prægressa expressione in torculari valida & cohobatione: eo immisso Cucurbitæ vitreæ capitello suo probè luto obducto instructæ, Balneo Mariæ commissæ, accommodando illius rostro exiguum Recipiens, eliciendus erit spiritus, donec liquor consistentiam mellis adeptus sit, utrumque demum seorsum vasis idoneis recondendo.

Nonnulli Acetum stillaticium ad extractionem hanc perficiendam usurpant, sed ineptè admodum, quandoquidem salis volatilis naturam in fixam transmutat: Neque etiam metuendum ne spiritus vini cranium humanum eo modo scobina detritum sufficienter penetrare valeat, adeo ut necesse sit ad spiritum Aceti confugere, vel ad

aliud quid corrodingendi vi præditum, quandoquidem illud compertum est succum, purissimamque cornu cervini substantiam, facillimè in aqua dissolvi, in qua ejusdem rasura ferbuerit, etsi cranium humanum tenuius comminui soleat quam cornu cervinum.

Extractum hoc, vel Essentia, ad Epilepsiae curationem admodum conferre censetur, Exhiberi solet ex aqua quapiam cephalica a semis scrupulo ad semidrachmam: Nec non illi commiscere licet Spiritum antea ex Extracto eductum, a scrupulo uno ad drachmam.

C A P V T I I I.

De preparatione Chimica Sanguinis Humani.

Illis nequaquam consentio qui existimant sanguinem humanum calentem, recensque venis eductum haustumque, remedium esse specificum adversus Epilepsiam, quandoquidem præter horrorem ex ejusmodi potu abominando concipiendum, sanguis è corpore exiliens nihil in se continet absimile illi quo donatus est sanguinem potans: Illud præterea sciendum sanguinem vasis propriis egressum, illico insignem immutationem perpeti, quantumvis studium adhibeatur ut dispositionem naturalem conserve, tantum enim abest ut venis vel arteriis excipiat eodem in statu quo adsumptus fuit, quin omnino necesse sit in ventriculo propriam naturam exuat, colorem & consistentiam naturalem, adeo ut vix alius effectus expectandus veniat quam ab ordinariis alimentis ingestis.

At vero mediante distillatione, ac separatione partium sanguinis puriorum ab impuris, remedia eximie efficaciae expectanda sunt, non modo adversus Epilepsiam, sed etiam cunctos cerebri affectus, hac methodo:

Circa Majum mensem non mediocris copia dematur sanguinis è venis pedum aliquot juvenum integra valetudine fruquentium, neutiquam ruforum: illico sanguis iste excipiat una vel pluribus cucurbitis vitreis grandioribus, quarum tres partes ad minimum vacent. Ab accommodatis capitellis, exiguisque Recipientibus, Balneo cinerum, igne moderato, exstilletur universa pars aquea, adeo ut quod reliquum fuerit in cucurbita siccum omnino adpareat, neque tamen combustum, quamobrem debito ignis regimine opus est, præcipue sub distillationis finem.

Demum sponte refrigeratis vasis, reconditaque aqua distillatione prolecta.

prolecta, sanguis in cucurbitis exsiccatu eximendus, & grandi Retortæ vitreæ immittendus, impositæque Retorta tripodi ferreo in Furno reverberii clauso, adcommodatoque illi probè loricando capaci Recipiente, iterata instituenda erit distillatio, igne per gradus adhibito, initio lenissimo, at tandem intensissimo, quo pacto nova exstillanda est aqua, cuius comites erunt oleum & sal volatile sanguinis, mox subsequutura, ex Retorta nubecularum candicantium forma exsurgentia, li- quidam formam in Recipiente adipiscientia.

Postea vasis sponte frigefactis, cunctisque substantiis commistis è Recipiente in matratium oblongioris colli effusis, huic imponendo proprium capitellum accuratissimè loricatum, cuius rostro exiguum Recipiens adplicatum fuerit, Rectificatio Balneo cinerum igne admodum moderato perficiatur, eadem procedendi via quam indicavi ad rectificationem olei & salis volatilis plantarum, imo iterari potest rectificatio olei & salis volatilis, ubi opus fuerit, si extremam puritatem quis optaverit.

Nonnulli animadvertentes Aquam è sanguine eliciendam sicuti modo dixi, exiguis pollere viribus, sanguinem super plurimos discos effundunt, solique exponunt, aut in quodam æstuario reponunt ut quam citissime exsiccentur, demum ex Retorta more solito distillant.

Omnes authores sal volatile sanguinis humani ad Epilepsiæ curationem magni faciunt: Imo Ipse *Helmontius* asserit ex illius usu adultos omnimodam sanationem sperare posse: Neque minori efficacia pollet in cæteris cerebri affectibus, sanguinis massam puriorem reddit, præsertim scorbuticorum, fluidiorem illam efficiendo ac circulationem liberiores reddendo, Neque minoris est præstantiæ in affectibus uterinis, & in superanda febrium malignitate, imo etiam contagio sese propagantium, nec non curatione hydropicorum, & ad podagricorum solatium, Vires hujus salis volatilis, & olei rectificati, non multum discrepant ab iis quas suppeditat cranium humanum, Eodem etiam modo in usum duci potest, & ad usus externos usurpari oleum, leniendorum gratia dolorum podagricorum & rheumatismo affectorum, imo & utilissime adversus Paralyzin.

Secundinæ muliebris distillatio perfici potest methodo a me proposita in distillatione sanguinis humani.

Hoc loco equidem memorandæ essent Tincturæ, Extracta & aliæ Mumia præparationes, ab Authoribus variis descriptæ & plurimum commendatæ, At, si bene sentio, ex quas proposui sanguinis & cranii humani, cum eliciantur è partibus nullam dissipationem expertis, omnino ad quosvis usus commodius trahi queunt quam quæ sup-

peditare valet subjectum inſigne, alterationes perpeſſum, ab injuriis temporum, aut hominum artificio.

CAPUT IV.

De Diſtillatione Urinæ.

Urinæ hominis ſapor acris & ſalſedinis particeps cum gravi odore, ſi præſertim diutius adſervata fuerit, apertum faciunt cunctas corporis humani partes ſale volatili plurimo conſtare, quandoquidem adeo inſignis hujus quantitas in iſto excremento deprehenditur.

Eligendum lotium juvenum vinum bibentium, quod cunctis aliis præferendum, ſed alia atque alia eſt methòdus extrahendi ſal illius volatile, poteſt enim putredini exponi urina, ſimo recondita per triginta aut quadraginta dierum decurſum, ad faciliorem extractionem partium ſalinarum volatilium, demum decantatò in vitreas cucurbitas liquore fæces ſuperante, Balneo Mariæ inſtitui diſtillatio, aut cinerum, ſed calore admodum remiſſo, demum ter vel quater liquor diſtillatione proleſtus rectificari, imò tandem in uſum adduci matrarium oblongiori collo præditum, ad ſalis rectificationem.

At etiamſi peropportuna ſit hæc procedendi ratio, nihilominus viroſus odor urinæ conciliatus per putredinem, ac diuturnitas temporis ad hanc præparationem neceſſaria, ut à plurimis neglecta ſit putrefactionis inductio in cauſa fuere, ſatis enim eſt hodierna die evaporationem Balneo Mariæ commiſſiſſe, vel cinerum, igne admodum modico accenſo, ad ſuperflue urinæ humiditatis, ſtatim ac illa emiſſa eſt, cum verò ad craſſitudinem Roob deducta eſt, diſtillatio ſuſcipitur Balneo Arenæ, igne moderato, in capaci & excelsa cucurbita vitrea, anguſto collo donata, capitello ſuo probe loricato inſtructa, & Recipiente eodem modo incruſtato: Demum eodem Balneo diſtillatus liquor rectificatur, immiſſus matrarium oblongioris colli, capitello ſuo cooperti, accurate luto obducti, elicitorque ſal volatile album & cryſtallinum, admodum penetrabile, quod conſequitur liquor non minori fere partium tenuitate, & penetrandi vi præditus, quippe qui nihil aliud eſt quam reliquum ſal volatile in exigua phlegmatis portione diſſolutum, ſeorſum in lagenis vitreis denſiſſimis adſervandum, accuratiſſime occludendis.

Sal

Sal volatile urinæ potentissime Acida domat, à quibus ut plurimum fermentationes in corpore nostro excitantur, plurimorum morborum origines, in omnibus jecoris obstructionibus admodum commendantur, lienis & mesenterij, ad defæcandam massam sanguineam, curationem scorbuti, cachexiæ, icteri & affectuum hyponchodriacorum, Felici eventu præscribitur in Lerhargo, Apoplexia, Epilepsia, & convulsionibus, sicuti in hysteris suffocationibus. Plurimum valere asserunt adversus dysuriam & stranguriam, imo & ad dissoluendos renum & vesicæ calculos.

Vsurpatur sal urinæ, spiritus specie exstillans, ad eliciendam variarum gemmarum & lapidum Tincturam, quinimo & Silicum calcinatorum, qua in præparatione cæruleum colorem acquirit, specificumque remedium adversus urinæ difficultates perhibetur, exhibendo id à scrupulo uno ad drachmam, ex liquore quopiam idoneo.

Dissolui etiam potest sal urinæ, usurpandum linimenti forma, ad quosvis dolores sedandos, ac præsertim podagricos & rheumatismi comites: Exhibetur sal urinæ à decem aut duodecim granis ad viginti vsque aut triginta, ex vino albo vel alio quopiam liquore, mulierum etiam hysterica suffocatione detentarum naribus offertur, discutiendorum gratia vaporum ab inferis partibus fuscitatorum, symptomaticaque cerebro molesta excitantium.

Oletum humanum, cui nonnulli Zibetti Occidentalis nomen indidere, cum à sole exsiccatum, tetro odore exuto suavem induit, suis quoque pollet viribus: ex Retorta enim distillatum, igne per gradus adhibito, fundit oleum speciatim commendatum ad curationem Herpetum exulceratorum, Achorum, ac cujusvis scabiei: Imo nonnulli asserunt cancras id domare & curare, ac Podagricos dolores demulcere, partibus affectis id admovendo.

Adduci huic posset Pinguedinis distillatio, capillorum, unguium, ac plurimarum aliarum partium & excrementorum hominis, nisi molestiam Lectori parere metuerem, quandoquidem extraordinariæ præparationes illis non debentur, ac proculdubio exempla à me producta, aut producenda, cum mihi de cæteris animalibus sermo futurus erit, illis satis esse debeant qui Chymiciæ notitia imbuti fuerint.

CAPUT V.

De Distillatione Viperae.

Quæ observatu digna in Vipera occurrunt, sedes fere primaria quam occupat inter Animalia Chymice præparanda, insignes item controuersia de ejus veneno excitata, impellunt me ut præter ea quæ à me ante aliquot annos allata sunt, libro de Theriaca edito, illo præterea quem emisi de primis ac postremis circa Viperam experimentis, imo nuperrime hac ipsa Pharmacopœa, capite de Trochiscis viperinis, capite item de Citrii distillatione, impellunt inquam, ut rursus huc inferam præparationem illarum Chymicam, propriumque patrocinium suscipiam adversus scripta a patronis Domini Redy emissâ, post iteratam meam defensionem, ad ea quæ vir celeberrimus adversus mea experimenta conscripserat, dum interim idem tacitè mihi consentire videtur.

Viperæ Distillatio optima est & usitatissima præparatio illius Chymica: omnes illius corporis partes ad id opus adduci possunt, aut solum adsumi quæ præstantissime censentur, quandoquidem ex cunctis idem phlegma elicitur, idem oleum, idemque sal volatile, Id præprimis admodum consentaneum est, ut quæ partes distillationi submittendæ sunt, prius in umbra exsiccantur, nec Retorta excipiantur humore suo donatæ, quia plurimum augendus esset ille qui prodire solet cum aridæ distillantur.

Accipiantur ergo Capita, Caudæ; Corda, Jecora, Trunci, Pellis, imo, si lubet, Axungia, Renes, cunctaque interanea multarum Viperarum utriusque sexus, frustulatimque divisim illis partibus, omnino fere adimpleatur ingens Retorta vitrea, vel argillacea (de grès) luto optime incrustata, demum furno Reverberii imposita, operculo suo fornicato instructa, admoto illius rostro amplo Recipiente, accendendus exiguus ignis, in cinerario toto bihorio fovendus, adeo ut paulatim tantum incalescant Fornax & Retorta, demum igne è cinerario in focum translato, eodem in statu per duas alias horas servandus erit, quibus præteritis per graduum unum intendendus, tantillum aëris concedendo reſerato operculi spiraculo, qui eo in statu productus per duas alias iterum horas, diductoque paulo amplius prædicto spiraculo, ignis tertii gradus admittendus æquali temporis spatium: Postmodum omnino aperto operculi registro, urgendus ignis donec ex Retorta nihil omnino prodeat, ac vapores omnes Recipiente conclusi

conclufi in fal abeant, aut in liquorem convertantur, quo tempore a diffillando defiftendum : deinde fponfe refrigeratis vafis, decruftato Recipiente, probeque fale in liquore diffoluto, cuncta infundenda erunt matratio oblongiori collo prædito, quo Balneo Mariæ commiffio, inditoque proprio operculo rite luto munito, fuccedat rectificatio igne moderato, tunc confpicuum erit fal volatile afcendens, album & cryftallinum, in lagena vitrea denfa, accurate occludenda recondendum, pergendoque in rectificatione, feorfim adferuanda erunt oleum & fal volatile reliquum, in aliquota phlegmatis portione refolutum, fimul diffillatione educta in parvum Recipiens, abiectis iis quæ in fundo Retortæ refidua funt, poft educta quæcunque volatilia, falina aut oleaginea aderant.

Refiduum vero in Retorta poft viperarum diffillationem quod attinet, ex fale volatili, aliisque fubftantiis eductis, colligendum eft illas reliquias exigui effe momenti, ac quod falis fixi forte fuperftes eft indagare indignum effe, ideoque ibi fubfiftendum, quinimo neque Antiquorum, neque Neotericorum præceptis obtemperandum, quibus cum probe perfpecta non fit indoles volatilif falis Animalium, mira fe præftituros ij rati funt calcinationem in auxilium aduocando, confequuturi fal, a prædicta calcinatione abforptum.

Vis specifica qua præditum eft fal volatile viperinum, expugnandi venenum à morfu ipfius inflictum, ficuti a quorumvis ferpentum, plurimorumque aliorum Animalium, non vnica illius dos eft, eximium enim præbet remedium aduerfus peftem, morbillos, variolas cunctosque morbos epidemicos febresque malignas, quamcumque putredinem impugnat, febres ab illa ortum ducentes curat, cuiusmodi funt Intermittentes pleræque, Acida vero obtundendo. Quartanæ remedium eft fpecificum : Præftantius nullum occurrit remedium ad defacandam maffam fanguineam, fluiditatem naturalem illi conciliandam, circuitumque promovendum, quo fit ut convenientiffimum fit curationi affectuum Scorbuticorum, ficuti & ad iuvandam diaphorefin humorum acrim & fuliginoforum, Scabiei quodvis genus parientium, Eryfipelata, Herpetes, Achores, aliaque cutanea vitia.

Neque vllum æque generofum proftat remedium Lepræ curandæ, maculæ enim cuti Viperæ infulptæ illius figuram referre videntur: Aperit quippe, penetrat, incidit, attenuat, ad corporis ambitum impellit, ac per poros cutaneos extrudit impuritates maffam fanguineam confpurcantes, vniuerfumque corporis habitum, Naturam admodum iuuat & roborat, idoneamque functionibus omnibus rite obeundis reddit, Illius enim auxilio adiuta alimentum quibufvis partibus necef-

Y

farium transmittit, quinimo illis quæ eo non fruuntur vitio aliquo singulari affectæ, expellitque per lotium, per aluum, aliasque vias, quoscunque vitiosos humores: omnes meatus & ductus cerebri potenter referat, expellitque pituitam frigidam & viscidam, spirituum com meatum & transmissionem præpedientem, adeo ut insignem opem ferat in Lethargo, Apoplexia, Convulsionibus, Paralyfi, aliisque Cerebri frigidis affectibus.

Neque minorem opem præstat in Syncope & Palpitatione cordis, Asthmate, Pleuritide, Tussi recenti & inveterata, aliisque Pectoris affectibus.

Ventriculum quoque roborat, alimentorumque concoctionem adiuvat, Iecoris obstruiones referat, Lienis omniumque viscerum, sanguinem concretum dissolvit, abscessusque internos remouet, si modo recentes fuerint, imo & externos illis si admotum fuerit, vel eiusdem oleum: Vapores ex inferioribus partibus elatos discutit, sed præsertim ex Vtero: Paucis, vix in tota medicina remedium magis vniuersale occurrit, aut quod præsentiori sit auxilio, eoque insigni, ac pluribus morborum speciebus obviam eat.

Doses, sicuti & vsus ratio, ad affectus tum internos, tum externos, propemodum eadem sunt quæ Salis volatilis cranii humani, sicuti & eiusdem Olei, quod viribus etiam ad id accedit.

Etiam si vero sal & oleum volatile, è Viperis per Retortam eductum, partes sint maxime essentielles, in Retorta autem sal fixum omnino paucum superstes sit, viperæ parti terrestri intime commixtum, si cui tamen eiusmodi sal disquirendi libido sit, id consequuturus est si prius contrita in tenuissimum pulverem subsidentia, carbonis instar nigra, in Retorta post distillationem residua, excipiat latere, vel allo quopiam vase idoneo, immitaturque furno figulino, ibi derelinquenda ad perfectam usque calcinationem, nam postmodum elixiuuatione facta, filtratione, humoreque superfluo absorpto, in fundo vasis obvium erit sal fixum, etsi exigua admodum copia, parte interim terrestri (vero capite mortuo) in colatorio subsistente.

Istius Salis vires multum inferiores sunt illis quas obtinet sal volatile, cuius neque odorem exhibet, neque penetrabilitatem possidet, neque saporem cum in illo lixivialis sit, oris partibus acrimoniæ sensum imprimens, qua caret sol volatile, non sine fructu tamen commisceri potest remediis purgantibus & diuretiis.

Fixationem salis volatilis Viperini quod atrinet, susceptam ope Acidorum, speciatim per spiritum salis, etsi admodum necessaria non sit, quibusdam tamen in casibus repudianda non est, præsertim in gratiam cibi fastidio

fastidio laborantium, quibus, deficiente Acido, Ructus fatui erumpunt: etsi enim consentaneum videatur saporem figuramque exteriorem salis ea ratione fixi redditi, purum dissentanea esse ab illis quæ in sale marino occurrunt, discrimen tamen non leve subest, quandoquidem sal volatile, etsi quoad speciem immutatum adpareat, integritatem tamen servat, sicuti id fit manifestum, ex eo quod commixtum duplo ponderi salis Tartari, aut alterius cujuscumque salis fixi, idque vase idoneo exceptum, sublimationem admittit, pristinas vires & puritatem servans, interim dum Acidum spiritus salis, quod ipsum deferuit adhæsurum sali Tartari, in fundo vasis cum eodem sale subsidet.

Eiusmodi Sal volatile Viperinum, fixum redditum, cum exiguum usum præstet, ac nullo negotio illico, commixto quopiam acido, fixum euadat, supervacaneum censeo preparationem singularem huc inferre, sola quippe sufficit salis spiritus super id sal volatile affusio, dum adhuc phlegmati suo remixtum est & in illo solutum, in affusione pergendo quousque nulla amplius ebullitio adpareat, humidi superflui absorptionem procurando ad siccitatem usque salis.

Missa facio plurima salia Viperina, essentias, elixiria & opiatas, plurimæque alia remedia Chimica composita, quorum descriptiones apud plurimos auctores obviæ sunt, ratus scilicet horum omnium compendium & nullo non tempore in sale viperino latere, ideoque superuaneas esse quasvis alias preparationes multo labore susceptas.

Quoad controversias ratione Veneni Viperini excitatas, à me solis huius animalis efferati Spiritibus adscripti, etiamsi meam mentem sat nitide explicasse me existimem, tum priore libro, tum posteriore Experimentorum circa Viperam a me emissorum, inducor tamen ut aliquid reponam ijs quæ Dominus *Denisius* protulit sexto suo Adversario de Artibus & Scientiis, quo utriusque mei Tractatus meminit, statim ac posterior luci traditus est: etsi enim libri mei desiderio teneri se profiteatur, animadversionibus suis illum dignaturus, sincerum de eo iudicium pollicitus, ex illa tamen quam iniit via manifestum est parum accurate ab ipso euolutum fuisse, aut potius oculos tantum emissitios coniecisse, quippe qui quæ maxime consideratione digna sunt prætermiserit, procul a se remoturus quæcunque dissentanea sunt opinionibus Domini *Redi*, sententiam meam impugnantis.

Revera prædictus Adversariorum auctor apertum facit inique se de me sentire, irretitus opinionibus Domini *Redy*, neque enim solum illi satis fuit posterioris mei libri titulum subticuisse, sed præterea in illum transfert quæcunque a me tradita sunt adversus

ductus felleos, per quos, ex sententia antiquorum, succus flavus ad gingivas viperæ deferretur.

Ejusmodi vero occupatio præterea evidens est in ejusdem Adversarij serie, quo medicum illum Italum inventorem statuit Glandularum Salivarium in Vipera, etiamsi ex illius scriptis manifestum sit, sicuti id ipsum a me adnotatum quibusdam in locis mei operis, ipsum ambigè tantum & ex coniectura de duabus solum Glandulis salivalibus verba fecisse, quas fingit situm obtinere infra fundum Vesicularum succum flavum continentium, quo in loco nequaquam conspicuæ sunt, Id quod etiam patet ex iis quæ ad Amicum scribit de duabus prædictis Glandulis, illum monens ne sententiæ suæ subscribat, quandoquidem, ut ipsius ait, ex mera coniectura loquatur, ac forte chimerica, cum priore meo libro palam faciam, ex accuratis descriptionibus a me allatis, ut & ex figuris, ad vivum mea cura delineatis, insignis numeri Glandularum conglomeratarum, situm pone orbitas oculorum obtinentium, & ad temporum latera istius animalis, admodum a vesicularum fundo diffitarum, unde constat Dominum *Redy* plurimum aberrasse in fictitiis suis Exploratis, iniuriam vero ab illis mihi inferri, qui inique, inter quos Dom. *Denisius*, primam inventionis illarum laudem mihi detrahunt.

At vero illud manifestum est nullum ipsi alium scopum fuisse in prædictis Adversariis, dum tuetur opinionem de situ Glandularum salivarium infra vesicularum fundum, quam patrocinium suscipere, inique tamen, sententiæ Domini *Redy*, de fictitia succi flavi malignitate, si enim a partibus steterisset improbæ illius sententiæ, repugnante experientia, opinionis falsitatem vel oculis deprehendere licuisset, qua experientia duce veritatem esset assequutus.

Ex quibus evidens mera illius simulatio, dum mihi adhaerere velle videtur quoad falis naturam, (quæstionem enim nequaquam attingit) quo astute indicet sibi mecum non convenire quoad naturam & facultates succi flavi, ea omnino silentio involuens quæ firmis rationum momentis fultus adduxi, manifestum facturum veneni plane illum esse expertem, Illud quoque prætermittens quod experimenta a me facta publicis in conventibus peracta fuere, cum ex opposito a Dom. *Redy* allata singularia sint, solam fidem propriam testem adducente.

Sed præterea, Dom. *Denisio* satis non fuit, quantum illi licuit, subtrahere ea quæ in posteriore meo libro Dom. *Redy* sententiam aperitissime convellunt, nam impune sibi credidit licere a veritate deflectere, ac quæ meæ menti omnino reluctantur adstruere, ut apertius faveret partibus quas tuendas susceperat; cum vero id illi non liceret, vide-

licet

licet res ipsas convellere, ab iis ad vocabula contentiosum animum avertit, insinuare conatus, cum de spiritibus efferatis verba feci, substantiam me omnino spiritualementem intellexisse: per ideam autem vindictæ & iræ, a me viperis adsignatam, existimasse animalia iisdem animi pathematis quibus homines affici, ab ingruentibus vehementibus passionibus, in illorum spiritibus animalibus contingentibus.

At vero arguties eiusmodi imponere nequaquam poterit solidis ingeniis, nemini enim, qui ad sermonis mei tenorem adverterit, in mentem venerit dubiusne fuerim, num venenum Viperinum substantia sit materialis necne, quam quidem tanta tenuitate & subtilitate donatam credidi, ut cum in sensus non incurrat, merito spiritualis nominanda sit, aut, ut verius dicam, spirituosam, ut contradistingatur a succo flavo, cujus partes sensibus sat obviæ sunt & crassæ, ut ab his percipi queant, adeo ut cum spirituum efferatorum memini, semper partes humorum maxime commotas audierim, ex massa deductas, & genitas, a vehementia actionis suscitatas, ob impressionem extraordinariam ab objectis in corpus inductas: si vero asserui ejusmodi spiritus omni vinculo determinato carere, quando animal laceffitum non fuerit, id a me non immerito prolatum, quandoquidem tunc temporis forte non adhuc geniti sunt, vel si geniti, adeo intime coherent cæteris humoribus, ut nulla sedes peculiaris illis adsignari queat, nisi quo tempore inde discedunt cerebrum impetituri cum animal excandescit, At vero hoc ulterius comprobatur me nunquam ancipitem fuisse num hi spiritus latitudinem obtinerent, ac proinde in loco aliquo consisterent, atque fidem facit quod alias asserere mihi non licuisset hos ex ore viperæ mediante morfu in sanguinem alterius animalis commeari posse, tumultus exoriri solitos excitaturos.

Adeo ut admirationis causa subsit, quod Dom. *Denisius* adeo à recta ratione aberraverit, ut opiniones, a quibus omnino sum alienus, mihi adfingat, circa Viperæ naturam emittens, cum morsui sese accingit, mentem meam adeo perversè explicet, mihi imponens, quasi crediderim spiritus laceffitos Viperæ quidpiam esse materiæ expers, ea ratione inductus quod dixerim venenum illis spiritibus insitum, effectum tantum esse Viperæ indignabundæ, tunc temporis vindictæ ideam concipientis, venenum vero illico fatiscere & annihilari, statim ac irritatio definit; nemo enim probæ mentis ex prædictis colligat credidisse me horum spirituum naturam mere spiritualementem esse, si enim in legitimum detorqueantur sensum a me prolata, cuius manifestissimum fiet figurato me usum esse loquendi genere, in eum utique finem ut omnium captui me adcommodarem, Imaginationis voce nihil aliud audiam

quam partem cerebri organicam istius animalis, in quam spiritus hi, a massa sanguinea secreti, omnes confluunt per vindictæ ideam, nihil aliud quam eorum determinatam inclinationem ad organa ad sui defensionem constructa: Per iram autem & excandescentiam, tumultuosam agitationem & violentam, qua corpuscula hæc de loco in locum commeant: Quando vero adstruxi venenum hoc ad nihilum deduci si quando istud animal ira percitum non fuerit, nihil aliud inducere in animum volui, quam tumultu extraordinario non amplius exagitatibus humoribus, hos pristino statui restitui, per quem cum spiritus hi non amplius percellantur, ab illis divelli nequeunt, adeo ut metuendi non sint effectus funesti alias ab illis excitari soliti.

Cæterum admirandi maior causa subest quod Dom. *Denissus*, silentio involuens verissima mea experimenta, mihi impingat & adfingat ea quæ nunquam in mentem venerunt, nedum a me scripto consignata, quando profert a me observatum fuisse ab hausto sanguine Viperino, vel eodem in vulnus quodpiam infuso, nihil quicquam sinistri ideo emergere. At ex illius scriptis adnotare est probæ fidei ipsum non admodum litare, ac quicquid in mentem venerit effutire, veritate sue deque habita.

Id nihilominus concedendum ipsum magis rationi consona prolaturum fuisse, si in conscribendis adversariis nullus alius ipsi fuisset scopus quam ut compendiosè proponeret id quod in meis Experimentis maxime observandum occurrit, simulque adduceret potissimas rationes quibus sententiam meam fulcio, sicuti id præstitum a Præclarissimis Academicis Londinensibus, qui in suis Ephemeridibus honorifice de meis libris meminere.

At vero hæc procedendi ratio illi non arrisit, ut enim acrius tueretur partes à quibus stetit, satius duxit in alium transferre id quod meum est, scriptisque meis alienum sensum adfingendo, quæ ad rem nequaquam pertinent inferre, omnino prætermittis iis quæ scitu necessaria erant, adeoque, quod iustitiæ est, rationem amplecti. Adeo ut iure merito cum illo expostulare queam, idemque exprobrare quod Martialis Posthumo Causidico, hic enim illius agens causam contra vicinum qui tres capras illi surripuerat, dimissa facti narratione ad Syllam digrediebatur, bellum Mithridaticum &c. Nam posthabitis iis quæ vera continet Liber meus, quem examinandum susceperat, illa subticet, in scenam adducens Dominum *Redi*, huic assignans quæ revera mea sunt, quinimo vim intulit veritati priorum scriptorum viri illius, mea autem in alienos omnino sensus, mentique meæ plane dissentaneos detorquendo.

Hic

Hic quoque missum faciam Dominum Fridericum Hofmannum, Medicum Germanum, qui nuper nonnulla conscripsit adversus mea experimenta circa Viperam, capite de malo Citrio, libro cui titulum fecit, *Pharmacia Schroderiana clavis*, quandoquidem a me illi satisfactum cum de distillatione Citrij actum, adeo ut iterato respondere supervacaneum sit

Interim neque dissensus opinionum, neque scripta ratione minime fulta, quæ reliqui Domini Redi affectæ circa venenum Viperinum emiserunt ab editione meorum librorum, a mea me sententia dimovebunt, Veneni scilicet Viperini naturam solummodo adscribendam esse spiritibus animalis illius exandescencia percitis, nequaquam autem succo flavo, cæterisque partibus corporis: ut adhuc dubius sim verat ingens Experimentorum numerus quibus suffragatur ratio, adeo ut illorum testimonio potius standum sit quam illis quæ me priores auctores aut posteriores scripto tradidere.

Revera vix mihi decipi licuit fundamentis illis innixo, uti neque in usu capitis Viperini, colli, cordis, iecoris, sicuti & salis illius Viperini contra Viperæ morsum: Neque etiam à proposito divellar, nisi quidpiam se offerat rationi magis consentaneum, cui revera venenum Viperinum assignari queat, prodieritque in medium remedium quodpiam & celerius & tutius illis quæ felicibus experimentis ad curationem illius morfus mihi innotuere, aut quod efficacia maiori polleat capite viperino contrito, aut lapidibus quibusdam in Hispania repertis, vel quibusdam Amygdalis Indicis, quorum admotionem nonnulli miris laudibus extulerunt, inefficaciam autem expertus sum coram summis quibusdam Viris, imo Celsissimis.

C A P U T VI.

De Preparationibus Chymicis Cornu Cervini.

Avidissimus cum sit Cervus Viperarum, quarum vorax est, (tenuitatem partium illarum modo notam feci) pede celerrimus sit, quotannis ligna, quæ capite gerit (cornuum nomine a cunctis Medicis donata) deponat, admodum sit longævus, inde manifestissime constat id animal vitæ principiis insignibus pollere, ac proinde ex illo in medicos usus plurima depromi posse: Illud quoque notum in illius corpore non exiguum remediorum numerum exquirere posse utramque Pharmaci-
ciam, Chimiæ autem amplam se exercendi segetem occurrere, præsertim

præsertim circa cornua, quorum variae conditiones diversas exposcunt præparandi rationes.

Primum illorum tempus, primusque status dictorum cornuum, cui præparatio deberur, fuerit a medio vere ad exitum usque illius, tunc enim temporis partibus subtilibus & volatilibus admodum turgent, quæ cum desinunt suppeditare alimentum necessarium præcedentibus, has loco dimovent, forasque expellunt, quo recentioribus locum cedant, non alia fere ratione qua succi vere in arbores ascendentes, nova folia novosque fructus in præcedentium vicem propellunt: Partes ejusmodi subtiles & volatiles copiosissimæ cum sint, exiguo temporis spatio novos stolones emittunt, primo exortu tenerrimos, atque per aliquot hebdomadas, sanguinolento quippe succo turgent, sed de die in diem soliditatem consequuntur, ac magis magisque quamdiu augmentum capiunt, donec omnimodum complementum obtinuerint, ac tandem recentibus cornubus erumpentibus eandem sedem cedant quam prioribus concesserunt.

Accipiendi sunt hi stolones cum altitudinem septem aut octo pollicum obtinuerint, hi per taleolas dissecti, crassitie circiter coronati argentei, cucurbita vitrea excipiantur, huic Balneo Mariæ commissa, & Alembico suo optime lutato coopertæ, exiguum Recipiens adaptetur, distillationeque eliciatur liquor igne moderato, donec taleolæ siccitatem adeptæ sint. Liquorem hunc vocant *Aquam Typhorum Cervi*, admodum utilem, ex plurimorum sententia, partui promovendo, roborandisque mulieribus parturientibus: Conducit necnon admodum cordi tuendo, partibusque principibus adversus febres malignas.

Segmina exsiccata, in Cucurbita residua, duplici nomine utilia esse queunt, harum contitarum enim pulvis seorsum adservari potest, aut eadem immitti vitreæ Retortæ, qua, basi suffulta, arena munita, in furno Reverberij clauso posita, adcommodataque eius rostro luto probe obducto capaci Recipiente, suscipienda erit distillatio, igne per gradus, secundum artem adhibito, hoc enim pacto exstillabit sal volatile, oleum, plurimumque phlegma, postmodum rectificandâ in matratio oblongioris colli, sicuti monui de sale volatili viperino.

Aqua Typhorum cervinorum exhibenda procul à cibo, à cochleari vno ad duo: licet & eodem tempore eidem dosi adjici scrupulus vnus, aut semidrachma prædicti pulveris, aut salis volatilis, à quatuor ad septem aut octo grana.

Vstio vstata fuit præparatio, antiquisque familiaris, cornu cervini, quam Neoterici etiamnum nonnulli in usum advocant, etsi non adeo commode, nisi sola illius pars terrestris vsurpanda sit, neque accer-
senda

fenda sunt Oleum & Sal volatilia , proculdubio vi ustionis , aut calcinationis dissipanda :] Sed etiam si destructionis potius quam præparationis nomine donanda sit , cum peculiare in usus pars terrestris venire queat ad plures rectificationes , imo in ea quæ suscipitur proprii illius Salis volatilil , vel si usurpandum sit tanquam remedium adstringendi vi præditum ac Acida subigendi , Hoc à me eapropter adducendum , si ejusmodi conditionis exoptetur , postquam in oblonga frustra ferræ ope divisum fuerit , posse illa imponi lateri , ac in furnum Figulinum immitti , ad perfectam usque vasorum coctionem detinenda , donec ad albedinem calcinata fuerint.

Licet & prædicta frustra in Furno Reverberij clauso calcinare , eadem inter Retortam & operculum fornicatum reponendo , derelinquenda quandiu peraguntur distillationes Spirituum corrosivorum , ac præsertim Spiritus Vitrioli , ad quem longa ignis productione opus est : Eo modo calcinatum cornu cervinum , satis est crasso modo contulisse , si ad Rectificationes perficiendas solum usurpandum sit , At vero si ore adsumendum fuerit , seorsum , aut aliis remediis adstringentibus commixtum , tunc super Porphyrice lævigandum est , quapiam aqua cardiaca irrorando , eadem ratione qua teruntur Gemmæ & Lapides , donec in Alkohol deducantur.

Hodierna die alia Calcinationis species multo minus destructiva in usum advocatur , cui Philosophicæ nomen impositum est ; ratione mediæ lenium & industriam sapientium , per quæ id consequi licet : Eam ob rem , postquam in oblongiora frustra ferra dissectum est cornu cervinum , unumquodque eorum in suo extremo crassiore filo constringendum est , idque filum baculo dimenso adpendendum est ; transversim hic ponendus intra Capitellum magni Refrigeratorij cuprei , intus stanno obducti , adeo ut segmina hæc intra collum vasis suspensa , quamdiu opus fuerit admittere queant vapores ferventis aquæ , sursum ex vesica assurgentes , in quam infusa fuerit Aqua Cardus benedicti , Scabiosæ , Melissæ , aut alia quæpiam distillationis gratia : At quia hos vapores excipere cornu cervinum necesse est , toto triduo vel quatri-duo ut ex voto calcinatio succedat , unica porro herbæ distillatio tamdiu protrahi nequit , eadem ideo fragmenta iterum suspendenda sunt per totidem distillationes , quot necesse erit ut prædictum in statum deduci queant.

Sal volatile cornu cervini cum intime cæteris partibus commistum sit , unaque cum illis corpus admodum solidum constituat , vapores ab aqua feruente emissi insignem dissipationem parere nequeunt , quo fit ut etiam si secum abstrahant partem aqueam & mucilaginosam , non tamen

Torr. II.

Z

inducant insignem oleagineæ consumptionem, uti neque volatilis Salinae, adeo ut exigua portio superstes sit in cornu cervino eo pacto calcinato, quapropter etiam optimo jure anteponenda est illi quæ igne nudo & patente ac vehementi instituitur, ut pote præstantior: hic quippe quicquid utile est absumit, sola superstite parte terrestri, cum exiguo Sale, ab Acido materierum combustibilium fixo reddito.

Cornu istud Cervinum non minus priori candidum est, & triturationis capax: Potest & super Porphyræ conteri, ad usum usurpandam à semis scrupulo ad semidrachmam, in liquoribus idoneis id dissolvendo, aut aliis remediis commiscendo, ubi præsertim Adstringendi & Corroborendi una scopi adsunt, Acida obtundendi, Venena oppugnandi aut Lumbricos interimendi.

Illud nihilominus pro comperto habendum Cornu cervinum, citra majorem adparatum scobina detritum, in pulverem adductum, ignem inexpertum, neque ullam utilium partium dissipationem passum, præferendum esse Cornu cervino Philosophice præparato, si præsertim Acida obtundenda non occurrant.

Quod attinet ad magisteria cornu cervini, à quibusdam authoribus descripta, quandoquidem non alia ratione perficiuntur quam ejusdem dissolutione & præcipitatione ope spirituum aut Salium corroderendi vi præditorum, à quibus proculdubio præ actionis vehementia depravatio optimis partibus inducitur, Ex mea sententia satius multo fuerit eadem non præparasse, sed substituisse cornu cervinum descobinatum ac in pulverem subtilissimum contritum.

Separatio partium purarum cornu cervini ab impuris, earumque Rectificatio, præparationes sunt omnium utilissimæ: Eapropter id in fragmenta minuta discissum, distillandum ex Retorta in Furno Reverberii clauso, igne per gradus adhibito, eadem ratione procedendo ac in distillatione cranij humani.

Eodem quoque modo Rectificare licet substantias inde exstillatas, sed quandoquidem Sal potissimum volatile illorum disquiritur, præter media à me allata ad cranij rectificationem, commisceri poterit cum cornu cervino calcinato, ac in pulverem crassiolem contrito, ter imo quater rectificando, quo depositis impuritatibus, ac odore empyreumatis quem id distillatione contrahit, tandem purius & candidius in Alembicum efferatur, coque in statu diutius adservari queat, reconditum in ampulla densa accurate occludenda.

Hoc loco non immorabor in recensendis facultatibus, dozibus, neque usu Salis volatilis Cornu cervini, uti neque illius Olei, quandoquidem eadem ratione in usum adduci potest, iisdemque in affectibus ad quos Sal volatile & Oleum Cranij humani.

Cornu cervinum calcinatum, crassius contritum, usurpatur ad distillationem medullæ aut axungia cervinæ, quinimo & humanæ, ac quatumvis pinguedinum aut partium unctuosarum Animalium; Materias prædictas igne leniori colliquefaciendo, tantum illis commiscendo istius cornu cervini quantum absorbere poterunt; demum excipiendo Retorta, ac in fornace Reverberij clausa igne per gradus adhibito distillando, at multo illo remissiori qui ad distillationem ejusdem cornu cervini admitti solet.

Per Retortam distillare licet fragmenta Eboris, non secus ac Cornu cervini, atque inde elicere Sal volatile sicuti & Oleum, facultatibus non multum absimilia ab illis quibus donantur Sal & Oleum volatile cornu cervini; relictis in Retorta frustis Eboris intus & extra nigerimis, dummodo Distillatio ope ignis ultimi gradus peracta fuerit; Hæc Eboris fragmenta Pictoribus in usum veniunt ad illum colorem nigrum effingendum quem vocant *de Velours* pannin holoserioco: cujus præparatio perquam difficulter succedit si igne patente Ebur combustum fuerit, cujus inæqualitas in causa est ut frusta neque probe, neque æqualiter nigrescant, sed semper intermixtum sit quid candicans aut cineritii coloris.

Licet & si lubet, eadem Eboris frusta lateri insternere, ac furno Figuli immittere, in eo sinenda donec ad candorem calcinentur, ac in Spodium, antiquis dictum abeant, quod destitutum propriis Sale & Oleo volatilibus, non plurius æstimandum est quam cornu cervi igne aperto calcinatum. Rationes à me adductæ de nigredine in lignis post distillationem ex Retorta superstite, & quod in cineres converti nequeant, quantumvis vehemens & diuturnus ignis adhibitus fuerit, quamdiu conclusa manent, neque aer illa ambire nequit, Hæc inquam rationes cum non minus spectent nigredinem Eboris, easdem huc iterum allaturus non sum, eo Lectorem curiosum remittens.

Sanguis Cervinus eodem modo quo Humanus distillari potest: Possunt & distillationi subjici Pinne, Costæ aliaque Balænarum ossa, monocerotis marini, omniaque Ossa, Ungulæ & Cornua aliorum Animalium Terrestrium, Aquatiliū & Volatiliū, non dissimili ratione qua cornu cervinum.

Facultates & usus Salis volatilis & Olei ex iis eliciendi plurimum ad ea accedunt quæ fundere queunt similes partes aliorum Animalium: Nonnulli tamen Medici Sali Volatili & Oleo è pinnis Balænæ extrahendo, vim specificam adsignant ad solatium, imo & curationem Arthriticorum; adsumpto ore Sale volatili, partibus autem afflictis Oleo delibutis.

CAPVT VII.

De Preparatione Bufonum.

ET si in Bufone Natura reposuisse videatur horroris & abominationis simulachrum, facultates tamen nequaquam contemnendas in se continet; Mitto imperium quod concessum aiunt in Mustelam, invitam in os Bufonis patulum illius irrepentem, ibique suffocandam; Missas quoque facio Philosophorum disquisitiones circa nativam illius industriam in pugna quam adversus Araneum init, hic enim cum invadere nequeat illud animalculum, cum pendulum ex filo à se deducto Bufonem impetiit pupugitque, illico remeans, castraque sua repetens, in illum lotium ejaculatur; locum ictum plantagini adfricat, in eaque medelam quærit; pugnamque redintegrans lotium rursus in illum effundit, spiritibus laceffitis turgens: Id adduxisse mihi satis sit, præter partes utilissimas quas Chymicum artificium in illo comperit, ex ejus cadavere exsiccatopetendam esse curationem aut auxilium adversus plurimos imminentes morbos.

Bufonum exsiccatio præbet primam & maxime vulgatam preparationem tam ad illorum Distillationem Chymicam, quam usum Galenicum; Eapropter alligandus illorum est filo crassiori pes posterior, ac suspendendi in aëre libero, ubi derelinquuntur non solum quoad sponte intereant, sed & omnino exsiccentur; demum si Chymice distillandi, prius frustillatim dissecti in Retortam argillaceam conjiciuntur, aut vitream probe luto circumlitam, qua imposita fornaci Reverberij clauæ, admotoque ejus rostro capaci Recipiente probe lutando, igne per gradus adhibito elicitur Sal volatile & Oleum plurimo phlegmati adsociata, Recipiente simul excepta; quorum postmodum instituitur Rectificatio Balneo Arenæ, igne moderato in Matrario oblongo collo donato, inditoque illi operculo rite loricato; quoad cætera eandem in eandem viam quam indicavi ad distillationem & rectificationem puriorum viperæ substantiarum, à quarum facultatibus non multum recedunt quæ ex Bufone depromuntur, dozibus item & usus ratione simul convenientes.

Speciatim tamen commendabile est Sal volatile Bufonum ad Hydropicorum curationem, si præsertim commixtum fuerit paucosali fixo, mediis ordinariis ex eo quod in Retorta à distillatione residuum est eliciendo.

Bufo

Bufo exsiccatuſ manu detentus, aut ſub axilla, vel pone aurem colloce adpenſus, ſpecificum Hæmorrhagiæ narium habetur remedium: Coërcet etiam menſes immodicos, & hæmorrhagias muliebres ſuperfluas, umbilico admotus: Os Tibiæ anterioris, quod vocant brachium Buſoniſ, denti admotum illius dolorem ſedat, Helmontio teſte & quorundam Neoteriſcorum experientia: Pulvis totius animalis contriti Bubonibus impoſitus, aut Anthracibus peſtilentibus, eorum malignitatem ad exteriora evocat, ſicuti & Bubonum venereorum, Hydropicorum aquas etiam expellit Renum regioni impoſitus, vel ex vino albo hauſtus ſcrupuli unius quantitate vel ſemidrachmæ.

Helmontius pluriſi facit Amuleta, quæ præparari jubet expulvere Buſoniſ exſiccatis, ac ex illius pede alligati penduli excretis ab ore quæ moriens in ſuppoſitum catillum cereum evomit; aſſerens ejuſmodi Amuleta eſſe ſpecifica tam ad præſervationem Peſtis quam ejuſdem curationem.

Buſoniſ vires quæ inſunt omnes ab Auctoriſ abſignantur Lapidi (aut Oſſi) qui nonnunquam occurrit in dictorum animalium grandiorum & vetuſtiorum capite, vocantque Lapidem Buſonitem.

CAPUT VIII.

De Preparatione Ranarum.

Ranæ cum omniſ plane veneni ſint experteſ, priuſ fruſtillatim diſſectæ, immitti poſſunt cucurbitæ vitreæ, in Balneo Mariæ collocandæ, alembico ſuo munitæ, deinde igne leniſſimo elicienda Aqua, quæ plurimum commendatur ad Doloreſ internos leniendos, ſingulariter vero Renum, Vreterum & Veſicæ.

Ea peracta diſtillatione, id quod in Cucurbita reſtibile eſt excipi poſſeſ Retorta argillacea, luto obducta, qua impoſita Fornaci Reverberij clauſæ, admotoque ejus roſtro capaci Recipiente, accurateque in-cruſtatiſ juncturiſ, ſuſcipienda Diſtillatio igne per gradus adhibito, eadem methodo qua ad viperarum diſtillationem, unde emanatura ſunt Sal & Oleum volatilia, quæ commixta occurrent, una cum multo phlegmate in imo Recipiente, demum ad Rectificationem iuxta artiſ leges deveniendo.

Oleo & Sali volatilibus eadem adſcribuntur vires illiſ quæ inſunt Oleo & Sali volatili Buſonum.

Comburì etiam poſſunt Ranæ in olla, & in cinereſ redigi, quorum

Z 3

usus est ad cohibendam Vulnerum hæmorrhagiam si illis inspergantur; vel Narium, si naribus insupplentur, commiscuntur etiam remediis Pilos producere aptis natis: Interius nec non exhibentur à scrupulo ad drachmam ex propria Aqua, sistendæ causæ hæmorrhagiæ, superata prius virulentia.

Authores esum Ranarum commendant adversus venenum Serpentum, sicuti & vinum in quo fuerint suffocatae ad conciliandam illius abominationem: Iubent etiamnum admoveri carbonibus pestilentialibus, quorum virus pestilens foras educere aiunt.

Vires etiam singulares adsignantur Cordi, Iecori, Pinguedini ac quibusdam Ranarum partibus, sed Ova præsertim plurimi faciunt, vel sperma, mense martio obvia in paludibus innatantia, quæ præsertim à pleni lunio colligi, ac distillari solent Balneo Mariæ, inter ferventem & repidum medio, Aquam sic exstillatam usurpando, tam interius ad sistendum vomitu erumpentem sanguinem, aut alia quapiam via, aut adversus inflammationes internas; Tam exterius admovendo, ad extinguendum Erysipelatis fervorem, faciei rubores delendos: Pruritusque mulcendos, inductos ab humoribus acribus, tum acidistum Salsis.

Utilissime illa utitur Crollius ad præparationem Pulveris quem nominat Sperniolam, cujus tradidi præparationem paginis 267. & 268. hujus Pharmacopoeæ; Vbi quoque tradita est descriptio Aquæ Spermatidis Ranarum absque igne præparatae, refrigerationi multo plus idoneæ illa quæ Mariæ Balneo exstillatur.

CAPVT IX.

De Distillatione Cancrorum Fluviatilium.

Facultas refrigerans & humectans Cancrorum fluviatilium, eos commendabiles cum reddat phthysicorum restitutione, eorumque quos febres lentæ conficiunt, aut morbi chronici, ideo in id elaborandum ut horum animalium humiditas naturalis conservetur illam distillatione eliciendo; Eapropter etiam fere negligitureductio Salis eorum volatilis, etsi illo non careant dicta Animalia, sicuti experientia id manifestum facit si contendantur & per Retortam distillantur in Furno Reverberij clauso, eadem ratione procedendo sicuti ad distillationem aliorum Animalium, vel eorundem partium, nec dissimili modo Rectificando

ficando Arenæ Balneo, ex Matratio oblongiore collo donato, substantias distillatione eductas.

Astacorum Distillatio usitatissima hæc est, Prius probe contundantur & Cucurbita vitrea excipiantur, hac Alembico suo instructa, optime commissuræ luto incrustentur demum Balneo Arenæ imposita, igne lenissimo, exstilletur Aqua ad ficcitatem fere omnimodam materierum in Cucurbita: postea sponte refrigerato Balneo, decrustatoque Alembico, Aqua distillata magmati affunditur, Iterumque imposito, ac loricato Alembico, iterata suscipitur distillatio, eadem methodo qua priori: Imo cohobatio repetitur Aquæ distillatæ super materias quinquies vel sexies, quo melius Cancrorum partes solidæ referentur, facilius dirimantur, & sursum una cum aqua partes volatiles evanescant.

Peracta istius Aquæ distillatione, magma reliquum igne patente calcinatur, quo in cineres deducto, lixivium ex eo paratur, mediisque ordinariis Sal extrahitur: Postmodum, si aquæ stillatitiæ commistum fuerit hoc Sal, non modo idonea evadit Phthificis restaurandis, sed etiam expediendis & referendis lotii meatibus, adeo ut nonnulli contendant ea efficacia pollere ut paulatim comminuat & conterat calculos non in Renibus modo sed & in vesica. Exhibetur cochleare unum, duo, imo tria vel quatuor una vice, procul à cibo, in usu prout necessitas postulat pergendo.

Si qui solum vim Diureticam venantur, hos aperto igne calcinant prætermissa distillatione, ex iisque incineratis lixivium parant, extrahuntque Sal scopo admodum conveniens, etsi exigua admodum copia, ob partis Salis volatilis igne patente factam dissipationem.

Istud Sal mane, jejuno stomacho, datur à semis scrupulo ad semidrachmam, ex vino albo aut liquore quopiam diuretico.

Lapides, inepte oculi appellati, qui in majorum Astacorum capitibus reperiuntur quando Sol signum Cancræ oberrat, cum plurimo Sale volatili donati sint, nonnihilque fixi possideant, non solum vi diuretica polleant, sed eximia efficacia Acidum ventriculi domant: Per Retortam eliciuntur Sal & Oleum volatilia, non secus ac ex cæteris Animalium partibus: Datur etiam Tinctura, ex illis per vinum album extracta, imo in substantia exhibentur super porphyrite levigati, à scrupulo uno ad drachmam, ex jusculo aut quopiam liquore idoneo.

CAPVT X.

De Distillatione Ciconiarum.

VT omnia in commodum cedant quæ Ciconiæ possident, deplumes, exenteratas in frustula minima divides, postea immisis cucurbitæ vitreæ in Balneo Arenæ collocatæ, coopertæ proprio Alembico, amyla incrustato, adplicatoque exiguo Recipiente illius rostro, educenda erit Aqua Igne lenissimo, ad omnimodam fere materierum exsiccationem in Cucurbita: Demum recondita hac Aqua in lagena, excipiat Retorta argillacea aut vitrea, luto circumlita, quicquid comprehendit Cucurbita, collocataque Retorta in fornace Reverberij clausa, adcommodatæque eius rostro grandi Recipiente, optimæque loricatis commissuris, igne per gradus accenso suscipienda distillatio, eandem ineundo viam quam præmonstravi ad distillationem aliorum Animalium, eorumque partium: Eo pacto consequi dabitur Sal volatile cum Oleo, in Recipiente commixto plurimo phlegmate occurrentia, quorum Rectificatio Balneo Arenæ perficienda, in matrario proboscide prædito, cooperto capitello accurate luto obducto, iuxta methodum à me traditam rectificationis gratia aliorum Salium & oleorum volatilium.

Sal volatile Ciconiarum admodum commendatur adversus omne Venenorum genus & morborum Epidemicorum: Habetur etiam pro specifico Epilepsiæ remedio: Procul à cibo exhibetur ex propria illarum aqua ab octo aut decem ad viginti aut triginta grana, pergendo in usu juxta necessitatem.

Ad eosdem etiam vsus venit Oleum stillatitium, id præbendo à duobus aut tribus ad novem aut decem guttas, exceptas Saccharo pulverisato, ac in illarum aqua dissolutas, aut alio quopiam liquore cephalico, Eodem quoque tempore licet inungere Nares & Tempora dicto oleo, exterius adhibendo & inungendo membra paralyfi affecta, sicuti & membra nervosa & artus dolentia.

Eundem quoque in scopum in usum accersitur Pinguedo istarum Avium colliquefacta, sicuti & ad mulcendos dolores Podagricos: maximi etiam momenti censetur Pulvis partis internæ ventriculi Ciconiarum adversus quodvis venenum, exhibendo ex liquore aliquo Cardiaci, scrupuli vnus, imo drachmæ quantitate.

Licet etiam eadem dozi, non absque fructu, adfumere sinum exsiccatum

ficcatum istarum Avium, sed Sal & Oleum volatile ex eodem fimo educta multo præstantiora sunt.

Apud Hollandos vero tantum aut Helvetios, vel aliis in locis ubi hæc Animalia super caminorum summam partem nidos exstruunt, quod fimo abunde suppetat, distillatio institui potest.

Antiquorum nonnulli has Aves comburebant, sicuti & Hirundines, obtinendorum gratia cinerum, rati quasi in compendio ibi se reperturos vim præcipuam illorum Animalium: Sed dissipatio Salis & Olei volatilis contingens, Artifices ab ejusmodi destructionibus detertere debet.

CAPVT XI.

De Preparationibus Apum, & Mellis ab illis confecti.

EX Apibus per Retortam eadem propemodum substantiæ quæ ex cæteris Animalibus educi possunt, una eademque methodo: Sed exigua utilitas harum substantiarum discretarum, in causa est ut satis sit animalcula hæc combussisse & in cineres deduxisse, unguentis Pomatis commiscendos, quorum pinguedo Vrsina & oleum Avellana-rum ut plurimum sunt basis, illorum vero usus est ad inungenda loca in quibus pili desiderantur, nam in hunc fere solum usum trahuntur hæc Animalia:annonnullis tamen illa non crementur, sed solum in pulverem teruntur tenuissimum, eodem modo quo cineribus in usum adducendo.

Omnibus compertum est Mel esse delectum & congeriem ab Apibus factam, partium purissimarum suavissimarum & maxime odoratarum Plantarum, ac præsertim Florum & Fructuum; Ceram autem corpus esse ex maxime terrestri, solidissima, & tenacissima materia, commixta substantiis unde Mel illæ deducunt; Mel collectum in locis editis montium regionum calidiorum, Orienti obversarum, aut Meridiei, omnium est præstantissimum; nam potius ratio habenda est loci unde manavit quam multo studio id depurare distillationis gratia; si præsertim suspensis alvearibus, inclusis sacco lineo rariori, loco clauso & sponte calente, permittatur exstillare mel, quod neque id candore nativo sit exutum, aut aliis qualitatibus utilibus, ab igne aut alia ratione.

Nonnulli Mel distillaturi illi addunt calculos aut arenas, vel aliud quidpiam simile; At vero cum experientia mihi compertum sit ejusmodi materias cum melle utcumque subigi & coire, ac fracturam Cucurbitæ inducere, si vitrea sit aut fictilis, multo satius fuerit ejusmodi repudiasse.

Tom. II.

A a

Accipiantur, exempli gratia, Mellis purissimi libræ duæ, excipiantur Cucurbita cuprea stanno optime obducta parte interna, & excelsa; exigua fornaci imponatur, alembico superposito; commissuræ luto cooperiantur, admoveaturque exiguum Recipiens illius rostro, demum subdatur ignis carbonum, & foveatur, sed adeo exiguus ut nequaquam sufficiat mellis effervescentiæ procurandæ, solummodo ad statum paulo supra tepidum deducat, Quo pacto sursum promovebitur aqua limpida & odorata mellis, quam subsequuturus est spiritus, ex sapore acido, & calore utcunque flavescente deprehendendus, qui magis ac magis intensus evadet, si præsertim ignis insensibiliter augeatur, Adeo ut tandem mellis pars Oleaginea sursum se evehat, quæ pars ultima est à distillatione expectanda: Seorsum adservari potest Aqua limpida & odorata, Oleum à spiritu sejungit, interveniente charra emporetica madida, infundibulo vitreo superposita, ac rectificari spiritus, parte aquea illi adhuc commista in vapores ope Balnei vaporosi soluta.

Aqua Mellis Aperitiva est & Diuretica, si præsertim aculeum proprio spiritu obrinuerit: Vna si commisceantur non parum conducunt eliciendis capillis iisque producendis, sicuti plurimis oculorum affectibus curandis, ac præsertim suffusionibus: Nec minus utiles sunt faciei maculis delendis; spiritus autem, etiam solus, Martem dissolvere valet. Saturnum atque alia quædam mineralia.

Ex melle, cum paucissimum Oleum eliciatur, ideoque vix Distillatio ad extremum usque producitur; Admodum tamen convenit in mundificatione Ulcerum ac Ossium carie emendanda; Neque præterea curæ est igni comburendum tradere magna in Cucurbita superstes, educendi gratia Salis, cum paucissimum illi insit, vires autem non multum sint insignes.

Nonnulli Auctores modos quosdam tradunt Aceta ex melle extrahendi; sed nullum compertum mihi rationi magis consentaneum, quam si Hydromel, fermentationem expertum, sponte in Acetum degeneret, à me descriptum inter præparationes Galenicæ istius Operis; Id quod brevi tempore sperandum est, dummodo apertum maneat dolij ostium supernum, Hydromel continens.

CAPVT XII.

De Distillatione Cerae.

CUm exiguum adsit discrimen inter varias agendi rationes, ab Auctoribus descriptas ad Cerae distillationem, ideo immoraturus non sum

sum in illorum procedendi viis examinandis, aut carpendis; vti neque in eam vlla impossibilitatis arguenda: Cum præterea ab aliquoties iterata distillatione, & additione materierum, ad id ab iis vsurpatarum, liceat tandem finem consequi, atque obtinere Oleum Cerae, non plurimum ab illo dissimile quod ij spondent: Porro, cum in Chymia, sicuti in universa medicina, eo collineandum sit vt Tuto, Cito & Iucunde peragantur omnes operationes susceptæ; neque mihi scopus sit hoc loco, vti nec alias, arcana propria adservare, huc adduco præparationem illam quæ maxime prædictis conditionibus consona est.

Accipiantur Cerae flavæ electæ adoratissimæ, purissimæ, quæ in faccum secretionis exiguum ignem experta sit, libræ duæ; in minima frustra dividatur, colliquantur in sartagine ferrea, aut cuprea, igni admodum leni exposita: Cum illis compingantur cinerum optimorum lignorum, nullis vsibus dicatarum, quantum comprehendere illi poterunt. Commixta hæc indantur ingenti Retortæ vitreæ, Balneo arenae committendæ, intra capsulam correspondentem, adeo vt Retortam omnino ambiat & cooperiat Arena, solo exerto collo; demum imposito operculo fornicato capsulæ, adcommodato autem, & accurate loricate Semi globo vitreo rostro Retortæ, suscipienda erit Distillatio igne per gradus adhibito, initio leni, tandem sat intenso, imo eodem in tenore producto donec ex Retorta nihil amplius prodeat: postmodum sponte frige facta arena, decrustatoq; Recipiente, occurrent Oleum Butyri forma concretum, Phlegma & Spiritus, cum tantillo Sale volatili, paululum autem hæc materiæ in Recipiente prius commotæ, quo sal volatile in his liquoribus dissolvi queat, decantandæ erunt in lagenam: demum colliquefactum igne lenissimo Oleum coagulatum, effundendum in vas vitreum aut Faventinum, seorsum, si vis, vsurpandum; vel sartagine excipiendum, qua igni modico imposita, vt id colliquatum maneat, oleo concorporanda erit calx viva recens, in pulverem sponte soluta, ea quantitate quæ sufficiat illi compingendo, demum excussis ex Retorta cineribus residuis, his substituenda erit dicta mistura, ex butyro Cerae & calce conflata, sicuti prius Balneo Arenæ commiscenda; ex distillatione autem (quoad cætera sicuti prius procedendo) proditum est Oleum Cerae limpidissimum, aquæ fere instar candidissimum, nonnullo phlegmati & spiritui adhuc remissum, per infundibulum vitreum aut aliter secernendum.

Sal volatile Cerae posset rectificari in matraccio oblongiore collo donato, Balneo Arenæ, non alia ratione qua cætera Salia volatilia, si Cerae non mediocris copia distillationi subiiceretur, id exhibendo ab octo aut decem ad quindecim vel viginti grana, ex vino albo, aut alio quo-

A a 2

piam liquore; Præstantissimum quippe diureticum est & diaphoreticum.

Butyrum, aut Oleum Cerae concretum, usurpari potest ad Fissuras & Rimas mammillarum, manuum, pedum & ani, sicuti & ad Perniones, ac dissolvendas scirrhusas durities & oedematofas: Quibus cunctis affectibus convenire potest Oleum limpidum, quod præterea non minima vi lotium pellendi præditum est, sumptum quantitate trium, quatuor, imo novem aut decem guttarum, saccharo in pulverem contrito exceptarum, ac in vino albo dilutarum, vel alio quopiam liquore: Spiritus iisdem pollet viribus, sed minori pollet efficacia.

CAPUT XIII.

De Distillatione Asellorum, & Lumbricorum Terræ.

Asellorum & Lumbricorum terrenorum distillationem simul complector, tum quod una eademque sit procedendi via, tum quod facultatibus inter se multum convenient, tum substantiæ consimiles ex illis educantur, Animalcula hæc, quanquam contemnenda videantur, non minus prægnantia sunt, proportionem habita corporis, Sale volatili & Oleo, quam pleraque alia Animalia, etsi priora largo humore perfusa sint.

Induntur Retortæ, qua imposita furno Reverberij clauso, ad commodoque & accurate loricato grandi Recipiente eius rostro, igne per gradus adhibito eliciuntur Sal & Oleum Volatilia, plurimo phlegmati commista, quorum postmodum rectificatio instituitur Balneo Arenæ, igne moderato, in matraccio oblongo collo donato, cooperto copitello proprio, probe luto incrustato: Educto vero ex capitello, ac in lagena densa recondito, Sale volatili prius sursum evecto, productæque rectificatione, reconditur itidem oleum separatum, cum reliquo Sale volatili, in portione quadam phlegmatis dissoluto, stillantibus postmodum in exiguum Recipiens, adaptatum rostro alembici & luto obductum.

Nonnulli tenaces erroris Antiquorum comburunt & incinerant Asellos & Lumbricos, vel citra alium adparatum taliter in usum ducentes; vel ex iisdem cineribus Sal educere rentantes, nequaquam attendentes dissipationem Salis volatilis illorum animalium ab igne imminente; ignari nullum aliud superesse Sal quam id quod Acidum materierum combustibile fixare potuit: quantulumcumque tamen emanet, summa id vi diuretica præditum est.

Nonnulli etiam post distillationem Asellorum, aut Lumbricorum terræ, ex Retorta, dissolutionem Salis volatilis in parte Aqueæ, ac separationem

tionem huius liquoris ab Oleaginea, mediante charta emporetica madida, imposita supernæ parti infundibuli vitrei, stillatim affundunt postea spiritum Salis aut Vitrioli, donec nulla amplius adpareat effervescentia, unde non solum consequitur conjunctio Salis volatilis cum Acido, sed etiam illorum concorporatio & commutatio in Sal fixum, in quo Sal volatile, antea diaphoreticum, diureticum tantum evadit.

Neque iis admirationi esse debet istiusmodi immutatio quibus perspecta est insignis dispositio Salium volatilium per quam Acidis se adjungunt, ac immutatio vtrunque ad tempus adveniens ex ista unitate. Neque etiamnum mirum esse debet quod postmodum ab addito duplo pondere Salis fixi, educti è Tartaro rite calcinato, Sali eo modo fixo reddito, Acidum, Volatile deferat, Sali huic fixo se adjuncturum, ac Volatile priori libertati restituens, id idoneum reddat sublimationi, adeo ut ad summum capitellum evehatur si calore moderato impulsus fuerit.

Sal volatile Asellorum, uti & Lumbricorum terrestrium, æquali diaphoreticavi pollent, admodum idonea depurandæ massæ sanguineæ, illiusque impuritatibus per insensibilem transpirationem discutiendis: Foras quoque expellunt, ac per poros cutaneos humores fuliginosos, acres & malignos ejiciunt; Acida potentissime subigunt, adeo ut illorum usus plurimi fiat ad curationem vetustorum ulcerum, cancerum & ulcerum: Neque minus commendabilia sunt ad solatium Arthriticorum, Rheumatismo laborantium, dolore aut aliis affectibus musculorum & nervorum.

Dosis & usus ratio horum Salium, uti & salium volatilium aliorum animalium admodum inter se conveniunt; Nec dispar est Olei ratio, ejus vires eundem scopum spectant.

Nonnulli per biduum aut triduum Lumbricos terrenos & Asellos inter duas patinas fictiles concludunt, quo ingesta evomant; postea vino albo eluunt, ac in furno exsiccatos, remisso intenso hujus ferore, in subtilem pulverem deducunt, quem à scrupulo uno ad drachmam exhibent adversus urinæ difficultatem, uti & ad aliorum affectuum curationem, ad quos convenire censetur Sal volatile.

Neque dissimilis esse debet procedendi ratio ad distillationem Lumbricorum in ventriculo & intestinis humanis natales habentium, ex iis eliciendo Sal & Oleum diversa volatilium, qualitatibus non; quæ eadem ratione in usum trahi possunt.

CAPVT XIV.

De Distillatione Cantharidum.

NVlli dubium esse debet Cantharidum substantium summa acrimonia & corroderendi vi præditum esse, quandoquidem contrita, & cuiuspiam corporis parti admotæ vesicas excitant, imo & ulcera si diuturnior sit mora: ore item adsumptæ, minima etiam dozi, & granorum aliquot pondere eadem sæpenumero inducunt, inflammationes in partibus internis excitant, speciatim Renibus, vesica, ac vasis eo pertinentibus, aut finitimis, unde nonnunquam consequuntur urinæ ardores adeo intensi ut mictus cruentus adveniat.

Neque tamen prohibet ejusmodi malignitas quin sæpius ad usus externos præscribantur, imo & nonnunquam interius adsumantur, dummodo adsint cautiones necessariæ, necnon distillationis ope eliciantur ex illis Sal & Oleum volatilia, à quibus, exigua etiam copia adsumptis, insigniores expectandi sunt effectus quam à quovis alio Sale volatili, parari solito.

Accipiantur Cantharides siccæ, neq; capitibus neq; alis, neq; pedibus abjectis, conjiciantur in Retortam argillaceam, vel vitream luto obductam, adeo ut quarta circiter pars vacua supersit, qua in furno Reverberij collocata, ad commodato ejus rostro grandi Recipiente, sedulo loricando, suscipiatur distillatio igne per gradus adhibito, eadem cautione adhibita ac in distillatione cæterorum animalium, vel illorum partium; Tum obvia erunt in Recipiente Sal volatile cum Oleo, plurimo phlegmate commixta, simul effundenda in Matratium oblongo collo donatum, quo imposito Arenæ Balneo, Capitello proprio, optime loricando, cooperto, ad commodatoque ejus rostro exiguo Recipiente, itidem incrustato, Rectificationi harum substantiarum incumbendum erit igne moderato adhibito, cujus beneficio statim proditutum est, sursum ascensurum, Sal volatile album & crystallinum, non minori industria quam sedulitate recondendum, in lagena vitrea densa, accuratissime occludenda; Capitellum aliud priori adempto substituendo, cujus probe luto munitis commissuris, ignem continuando, in exiguum Recipiens procuranda erit distillatio Olei & reliqui Salis volatilii dissoluti in paucissimo phlegmate, quod secum abduxerit: Quibus peractis secernendum Oleum à Liquore, seorsum utrunque adservanda in lagenis vitreis densis rite obturandis.

Sal

Sal volatile Cantharidum potentissimum est omnium Diureticorum, adeo ut etiam illi quidam adscriptam velint vim atterendi & dissolvendi Calculum in Renibus & Vesica: Tantra pollet penetrandi facultate & acrimonia ut in lingua libantium ulcuscula pariat, nec aliter adsumi queat quam liquoribus quibusdam dilutum, aut accuratissime Opiatis commixtum aliisque remediorum formis mollibus; Dozis autem est grani unius, duorum aut trium, quaterna nequaquam excedendo.

Effectus autem omnino præstantiores sunt, & multo magis periculi expertes quam ab exhibitis Cantharidibus in substantia, ad excitandos veneris stimulos in utroque sexu; Cui rei Oleum etiam idoneum est, commixtum æquis partibus Olei stillatitii caryophyllorum, ac duodecies tantum Olei è Nuce Myristica expressi, inungendo plantas pedum, testiculos & perinæum, dummodo vehementia odoris molesta non fuerit.

Liquor reliquum Salis volatilil obtinens, ad eosdem usus transferri potest ac Sal ipsum, dozin adcommutando pro majori aut minori phlegmatis copia remixa: Salis autem volatilil tutissimus usus si minima dozi exhibitum fuerit, ac plurimo liquore dilutum, quo in quam minimas divellatur particulas.

CAPVT XV.

De Distillatione Formicarum.

MAttratio convenientis capacitatis excipiat ea Formicarum quantitas quam colligere licebit circa tempus messium; superaffusoque spiritu vini rectificatissimo, adeo ut tribus digitis supereminet, accuratissime autem ocluso Marratio, effusoque in Cucurbitam vitream liquore, hæc suo Capitello cooperiatur, cujus juncturæ rite luto obducendæ; Hac autem Balneo Arenæ commissa, adcommutato ejus rostro exiguo Recipiente, probeloricando, suscipienda erit distillatio subdito igne moderatissimo, donec paucissimus liquor in cucurbita superstes sit: Demum sponte refrigeratis, ac decrustatis vasis, effundenda erit, & adservanda Aqua spirituosa distillata, Sale volatili Formicarum prægnans, recondenda in lagena vitrea densa optime occludenda, ad usus.

Aquam hanc spirituosam admodum conferre aiunt excitando & corroborando calori nativo; Tum & ad viros tardos, & mulieres in Venerem segnes proritandum, quamobrem aculeus illi datur additis quibusdam Aromatis, cuiusmodi sunt Cinnamomum, caryophylli, Macis, &c.

Idonea necnon censetur restaurandis Atrophia laborantibus:

Exhibetur à semicochleari ad integrum, seorsum aut paucò vino commixta, vel etiam tertiæ aut quartæ parti aquæ cinnamomi.

Possunt & Formicæ mactatio excipi, quod accurate occlusum, & obvolutum pasta ex qua panis conficitur ad crassitiem transversî digiti, immittitur Furno Pistoris, detinendum toto tempore quo indiget panis syncomistos ad perfectam sui coctionem: Eo autem sponte refrigerato, percolandus erit liquor, & committendus lagenæ vitreæ densiori accurate obstruendæ, plurimi vsus, vti ferunt, contra surditatem,

Infunduntur etiam, ac postmodum decoquuntur, igne subdito lenissimo Formicæ in Olivo, postmodum percolando, adservando ad inunctiones partium genitalium, Veneri torpidæ suscitandæ: Potest & elici Sal volatile, vti & Oleum Formicarum, has ex Retorta distillando non secus ac Cantharides, ad eosdem fere vsus revocando.

CAPVT XVI.

De Preparationibus Pavonis.

PAvo, Avium cunctarum elegantissima, vitæque, vt perhibent, productioris, non immerito Avis medicinalis nomen consequuta est, quandoquidem non solum ex ejus corpore deducuntur plurima visibus medicis idonea, sed etiam caro illius incorrupta diu manet, ac diutius quam cuiusvis alterius animalis.

Adsumitur quidem Pavonis Iusculum tanquam pleuritidis remedium specificum, sed ex ejus corpore integro, imò & illius excrementis, speciatim autem ex stercore, medicamenta specifica vi Epilepsiam impugnantia eruuntur, prætermisiss plurimis viribus corporis illius partibus à quibusdam adscriptis,

Plumis exuatur Pavo, exenteretur, in frustra disseceatur, illis autem immisiss Cucurbitæ vitreæ, Balneo Arenæ impositæ; hac Alembico proprio cooperta, commissurisque amylo obductis, adcommodatòque ejus rostro exiguo Recipiente, igne moderato aqua extrahatur, admodum idonea corroborando cerebro, illique adversus affectus, quibus obnoxium esse solet defendendo.

Distillatione hac peracta, exemptòque ex cucurbita id quod in illa superstes fuit, excipitur Retorta argillacea luto circumlita, qua imposita Fornaci Reverberij clausæ, adcommodatòque ejus rostro capaci Recipiente, accurate lutando, igne per gradus adhibito elicitur Sal volatile, & Oleum, cum admisto plurimo phlegmate; quorum postmodum instituitur

stituitur Rectificatio in matrario oblongi colli, capirello suo, probe luto obducto, cooperto, sicuti præmonui ad præparationem eiusmodi substantiarum, unde exsurgit Sal volatile; album & crystallinum, cum Oleo limpido, eximiarum virium, præsertim adversus Epilepsiam, eadem ratione id in usum adducendo, parilique dozi ac cætera Salia volatilia eiusdem indolis: Imo ad Illitus Oleum vsurpando, Narium, Temporum, & regionis Sutararum cranij.

Stercus Pavonis quod spectat, hoc probe exsiccatum, & comminutum, immittitur Retortæ argillaceæ, luto circumdatæ, qua super Furno Reverberij clauso collocata, & adaptato eius rostro Recipiente capaci probe luto obducto, igne per gradus adhibito eliciuntur substantiæ non multum illis absimiles quas fundit Pavo mediante eadem distillatione; eadem etiam ratione rectificandâ in matrario prolixi colli, vtilis ad morbi Herculei curationem, sicuti illæ quæ ex Pavone eruuntur: Sal volatile, & Oleum idillatitium Pavonis, necnon & huius stercoreis, admodum conducunt sistendæ Vertigini, disintiendisque vaporibus huius parentibus.

Nonnulli censent stercus Pavonis exsiccatum, drachmæ pondere vino albo infusum, demum percolatum, ac jeiuno ventriculo mane exhibitum, à nova Luna ad plenam, imo ulterius si necessitas urgeat, remedium esse vi specifica Epilepsiam & Vertigines abolens: Valere etiam aiunt Pinguedinem istius Animalis ad colilos dolores; Pennarum autem combustarum nidorem ad disintiendis vapores ex utero elatos.

CAPVT XVII.

De Præparationibus Castoris.

EX Retorta partes omnes Castoris Distillationi subijci possent, sicuti & cæterorum animalium; ac Balneo Arenæ in matrario oblongi colli Rectificari quæcunque substantiæ exinde expectandæ, sed eximius usus, & facilis præparandi ratio Salia volatilia, ex plurimis aliis Animalium partibus eruenda, virtutumque adfinitas cum illis quæ ex hoc Animalis obtineri possunt, in causa sunt ut illorum negligatur præparatio, Eaque potissimum ratione, quod eximiæ dotes substantiarum, in scroto istius animalis latentium deprehensæ, quibus per excellentiam Castorij nomen inditum est, efficiant ut contemptim habeantur cæteræ partes.

Easdem ob qualitates, & pretium non vile horum Testiculorum, igni Reverberij non exponuntur, secernendi gratia Salis volatilis, & Olei ex Retorta extrahedi: Seorsum autem adfervata parte unctuosâ, summæ parti

Tom. II.

B b

horum Testiculorum imposita, in vesicula separata: confusæ vero, aut minutissime incisæ, substantiæ carneæ, exceptæque Matratio capacitatis convenientis, superfunditur spiritus vini alkoolisatus, adeo ut quatuor circiter digitis supereminet: demum perquam accurate oclulum Matratium superimponitur furno Pistoris, inibi derelinquendum per dies quindecim aut tres hebdomadas, imo, si libet, ulterius, materias per vices commovendo, quo in vini spiritum id quod maxime essentialiale continent transmeet, qui tandem coloris saturati adparet: Postmodum percolatis & expressis materiis, reconditur liquor in lagena vitrea densa, probe obturanda, Tincturæ Castorei nomine insignitus.

Sin Distillatio suscipienda sit, Cucurbitæ vitreæ cunctæ materiæ inclusæ Matratio immittendæ, quo Balneo Arenæ commisso, & Alembico suo accurate luto obducto cooperto, sicuti & exiguo Recipiente, cucurbitæ adcommodando, procurandus erit ascensus & distillatio spiritus igne moderatissimo, pergendo in distillatione donec omnis pars spirituosissima fursum evecta sit, Qua ratione consequi licebit id quod vocant Spiritum Castorei; qui secum in distillatione abduxit substantiam maxime volatilem istius partis Castorei, alias in Tinctura superstitens, quorum vires, doses & usus admodum inter se conveniunt, quandoquidem & hic & illa admodum conducunt adversus quosvis Cerebri & Ventriculi affectus frigidos, sed præsertim Vteri.

Exhibentur à semidrachma ad duas, imo & nonnunquam, quibusdam in casibus, ad semunciam, vino commiscendo aut Aquis quibusdam cephalicis, stomachicis, aut hysteriis: Licet & Naribus immittere, Temporibus, Catpis admove.

Residuum vero in cucurbita quod attinet, huius colo transmissi, vase exiguo fictili probe vitreato excepti, igne supposito lenissimo, paulatim humoris superflui absorptio procuranda ad consistentiam usque extractorum ordinariam: quod refrigeratum recondendum in Vase Faventino optime obturando, ad usus servandum.

Extractum hoc complectitur partes puras & minus volatiles Castorei, ideoque non contemnendum, dissolvendum, si libet, in spiritu Castorei, aut liquoribus Cephalicis vel Hysteriis, vel seorsim Boli forma adsumendum à semi scrupulo ad semidrachmam, in iisdem affectibus ad quos præscribitur Tinctura aut Spiritus Castorei.

Quoad partem Vnguinofam, vesicula peculiari conclusam, summæ Testiculorum parti Castoris impositam, hæc vexationibus Chymicis obnoxia non est; vtiliter tamen in usum adduci potest ad præparationem Galenicam Olei Castorei, id quod à me suo loco ostensum.

Plurimas alias præparationes Animalium, vel partium illorum Chymicas

micas hunc in librum conferre potuissem, sed sufficere allatas existimo, iis satisfactorius qui Chymico studio se addicunt, ac præterea satis esse exemplorum ut quis audeat & suscipere, & perficere cunctas Præparationes Animalia spectantes, quamobrem ad Mineralia transitum faciam.

PHARMACOPOEÆ

REGIÆ CHYMICÆ.

LIBER TERTIVS.

MINERALIVM

Præparationes Chymicas exhibens.

CAPVT I.

*De Præparationibus Terrarum & Bolorum, Et data occasione, de Oleo
Lateritio seu Philosophorum.*

INITIVM duxi Primi Libri tertie hujus Partis meæ Pharmacopoeæ à præparatione Chymica Plantarum illarumque partium, quippe quæ in superficie terræ, illas producentis, obvia sunt ac statim in oculos incurrunt; Immediatè has excepit Præparatio Animalium, in quorum gratiam cætera Terræ, Maris & Aëris productiones conditæ sunt: Iam ad

Bb 2

Terram propero, matrem, nutricem, basin & centrum rerum omnium creatarum : Ideoque tempestive traditurus sum Præparationes potissimarum substantiarum quas sinu suo continet (à quibusdam Mundi subterranei nomine insignito) & Auctores omnes generali mineralium voce complexi sunt.

Terra oculis nostris exposita, quam pedibus terimus, aut fœcunda est aut sterilis : Fœcunda ejusmodi est, pro substantiæ suæ natura, magis aut minus arenosa ; qualitate & quantitate Salis illi remixti, Aquarum humectantium, Climate sub quo est, silicum aut lapidum majori aut minori abundantia : Sterilis quia aut Sale caret, generationi Plantarum necessario ; aut quod aridior est à solis æstu nimio, ac privatione humiditatis propriæ ; vel calcinata, ac propemodum ad vitri naturam ab igne centrali accedit ; aut ad petrificationem vergit, à succo vel spiritu petrificandi vim nactus ; vel suffocata ab abundantibus materiis sulphureis aut bituminosis, aut salibus, aut spiritibus corrosivis, sive tandem ab innata dispositione ad generationem metallorum in suo sinu, gemmarum aliarumve substantiarum, quas Sal, generationi Plantarum idoneum, producere nequit : optima Terra, quanquam fœcunda & parens productionum generationi inservientium, nutritioni & conservationi Animantium, quoad propriam substantiam exercitio Chymico admodum inepta est : in illa enim præter principium activum nihil deprehendere est, videlicet Sal : Ambo passiva existimata, nempe Aqueum & Terrestræ, vix ut in considerationem adducantur digna sunt.

Sal, à terra fertili segregandum, ad naturam Salis marini propemodum accedit, constat enim ex eodem spiritu acido, eodemque Sale fixo, quæ verisimiliter easdem influentias, eandemque originem cum Sale marino agnoscunt ; Eapropter per quam raro hujus Salis extractioni quisquam navat operam, At cum huic libro illam insertam velim, ecce methodum in eundam ut voti quis compos fiat.

Terra fertilis aratro subacta, cum fœcunditatem fere quotannis exuat per varias productiones, necesse erit ad illam se convertere quæ per aliquot retro annos inculta fuit, imo hanc effodere ad altitudinem pedalem aut bipedalem, eam solum quæ in fundo eruta est usurpando : Adsumantur ergo istius Terræ aliquot modii, hæc cupæ cuiusdam idoneæ immissa, diluenda erit, in triplo vel quadruplo tantum aquæ pluriæ, per triduum aut quatrimum derelinquenda, per vices agitando ad facilitiorem Salis dissolutionem : Demum omnimoda facta Terræ subsidentia, ac decantato, & percolum trajecto liquore supernatante, promovenda erit humiditatis in vapores resolutio sarragine ferrea, eam excipiendo, igne moderato supposito, Tunc obvium erit Sal Terræ in fundo

Sar-

fattaginis concretum, cui maior candor conciliari potest & ad crystallinam naturam deduci, si id cruciculo exceptum incandescat, demum in aqua pluvia dissolvatur, filtretur & in crytalla deducatur, cucurbitæ vitreæ inditum, supposito igne Arenæ moderato: Ex hoc Sale educi potest Spiritus illi similis quem supeditat Sal marinum, eandem ineundo viam.

Etiam si Terra specie sterilis in contemptum venit quod nuda sit ac superficiem exhibeat vilem, non tamen non commendabilis est ob res raras & in pretio habendas quas sinu suo fover, materiam & subiectum elegantissimarum operationum Chymicarum: Conjunctio sapissime adveniens, intra Terræ viscera, substantiarum acidarum & corrodingi vi præditarum, cum Salinis, vel metallicis, sulphureis aut bituminosis, unde excitantur ignes variæ intensiōis & diversorum graduum, admirandis generationum speciebus ansam præbet, ac præparationibus Chymicis soli Summo Opifici, & Naturæ magistro adscribendis, adeo aperte in oculos incidentibus, ut demonstrationibus rem manifestam facere inutile sit: Satis mihi jam sit caput præsens prorogare, adductis aliquot Terrarum præparationibus, & Bolorum, ad medicos usus accersitarum, etsi recenseantur inter vilissimas Terræ infœcundæ productiones.

Terræ Lotiones hic non attingam, uti neque Bolorum, quandoquidem hæc præparatio ad Pharmaciā Galenicā pertinet; hoc solum obiter adducturus sum, immodicas Lotiones ablueri & detrahere Terræ id quod salinum & spirituosum obtinet; Illas autem (cum eo solum scopo constituentur lotiones ut Terræ ab arenosis partibus liberentur, aliisve fordibus) licere (intactis & salvis viribus harum Terrarum) idoneas scopo reddere trititando, & per cribrum sericeum transmittendo, cuius telæ arenulæ aliæque quisquiliæ inhæsuræ sunt, Argillosas tamen Terras, aut Bolos, super porphyrite terandas, non inutile est humefecisse aquis aut decoctis cordialibus, aut in exiguas metas effingere, dummodo ea solum aquæ quantitas affuse fuerit ut absorbendæ pares fuerint.

Ex Terris argillaceis, nominatim Lemniā exsiccata, educitur Phlegma & Spiritus acidulus, sudoribus evocandis utilis, distillatione per Rectortam instituta in Furno Reverberij clauso; Possunt & præparari magisteria harum Terrarum, dissolutione facta in spiritu Salis, aut Nitri, ac præcipitando iniecto Sale Tartari in liquorem resoluta, quod spiritibus his acidis commixtum, in causa est ut secedant à corpore ab ipsis resoluta; vel superaffusa copiosa aqua communi, à qua infractis iisdem spiritibus similis prodit effectus: At ob iniuriam Terræ spiritibus illa-

B b 3

ram hanc dissolvendo, à dissipatione spirituosarum partium & salinarum, contingente ab adfociatione eorundem spirituum, ac lotionem requisita, retundendæ causa acrimoniæ, id ratum habeo eiusmodi Argillas, e minera depromptas, ac per incerniculum sericeum transmissas, multo præstantiores futuras; Neque enim exuunt singularem, qua polent, facultatem exsiccandi & adstringendi, humorum putredini obfistendi, quinimo & venenis ac febrium malignitati, sanguinem concretum resolvendi ac sudores excitandi; Sed præcipua illarum efficacia adversus Diarrhoeam quamvis & Lienteriam.

Etiam si Laterarij Figuli, dum lateres coquunt, Naturæ imitatores quodammodo videantur, quippe quæ Argillæ lapideam inducit indolem, in Bolum illam convertens, media tamen, quibus Natura vititur, leniora proculdubio sunt & potiora, quandoquidem in Bolo supersunt omnes viles qualitates quibus donatum erat sub Argillæ forma: id quod nequaquam mirum videbitur si animadversus fuerit tepor & lenitas ignis centralis illam coquentis, temporis autem diuturnitas quod Natura ad hoc operis impendit: Cum ex opposito ignis vehementia, argillam in lateres commutantis, destruat & absumat quicquid purum & subtile illi inest, idoneam solum efficiens constructioni Fornacum aliorumque ædificiorum: nisi forte vsui esse videatur ariditas & siccitas laterum, absumendæ gratia cuiuspiam humiditatis terrestis, ac liberandæ puriorique efficiendæ cuiuspiam substantiæ liquidæ, id quod conspicuum est in præparatione olei, Lateritis dicti, aut Philosophorum, cuius per transennam trado descriptionem.

Superfluum censeo Auctorum omnium processum, Lateres antequam Oleo immittantur prius ut candescant curantium, eo quod diuturnitas & vehementia ignis, ad istius Olei distillationem requisita, lateribus sufficientem calorem inurat quo pervadi queant ab Oleo Olivarum, & quicquid aqueum & terreum huic inest absorbere valeant: Ex mea vero sententia, postquam incanduerint, absumendæ causa humiditatis extraneæ, forsan contractæ, satis est si calentes conterantur, ac demum Olei Olivarum quantum absorbere poterit pulvis affusum fuerit; postmodum Retortæ lapideæ argillaceæ, luto obductæ tres circiter partes impleantur, qua collocata in Furno Reverberij clauso, adcommodatæ illius rostro amplo Recipiente, probe loricato, suscipiatur distillatio igne per gradus adhibito, producto & impulsio non secus ac innui pro distillatione Cranij humani, plurimorumque aliorum ejusmodi: Oleum, si liber, rectificandum, affusum recenti laterum pulveri, ex Retorta, Balneo Arenæ, igne per gradus adhibito, ut puritas & tenuitas major illi concilietur.

Insigni

Insigni penetrandi vi præditum est istud Oleum, digerendi, resolvendi, maturandi & emolliendi humores frigidos, quos ad suppurationem tandem deducit; Scirrhus lecoris & Lienis absumit, nec non nodos Podagricorum, Lueque Venerea infectorum tophos & gummata: Non minimæ est efficaciæ inunctum adversus Paralyfin, Rheumatismum, Ischiadicum dolorem ac quamvis Arthritidem; Vtero immissum illum ab impuritatibus liberat, Odontalgiam sedat, Otagiam, Auriumque suffurtum; Naribus inditum Lethargicos & Epilepticos excitat: Temporibus & supra cranij futuras admotum, cerebrum mire excalefacit & roborat, Lumbricos quoque enecat, Pulmonesque pituita infarctos extricat, si guttæ aliquot ex liquoribus idoneis datæ fuerint.

CAPVT II.

De Preparatione Aquarum.

Hic loci sermo mihi non est instituendus de Aquæ usu, utineque de necessitate illius cum Terra conjunctionis, ad generationem & productionem mixtorum; Neque etiamnum huc revocaturus sum id Phlegma, vel Aquam, distillatione Chymica ex plerisque mixtis elici solitam, à Chymicis inter Principia Passiva repositam, ac substantiam ad illorum compositionem necessario concurrentem; Sat multa me dixisse capite quarto hujus Pharmacopoeæ existimo, è re tantum esse ut verba faciam de Præparationibus Chymicis Aquæ Elementaris, à cunctis Authoribus in censum Mineralium relatæ.

Pharmacia utraque quotidie usurpat Aquam fontanam, & fluviatilem in plurimos usus; Nulla etiam pravia præparatione: quibusdam in locis Putealis ad usum accersenda est, quinimo & Palustris cæterarum inopia; Chymia autem in Aqua pluvia præstantius quiddam agnoscit, illa præsertim quæ Æquinoctiorum tempore effluit, speciatim verno; Omnis Aqua Pluvia ut plurimum dulcior est, tenuior & levior cæteris omnibus, quod à Sole sursum evecta fuerit, materiam præbentibus vaporibus aquarum subtilissimis; imo illi concessum sit tempus ad depurationem, tum & sui attenuationem in transitu per aërem prius quam interram recidat: Illo præterea tempore Aër Spiritu Vniversali magis abundat, cujus effectus in productione rerum omnium adeo efficaces sunt; plurimoque sale volatili invisibili turget, cunctis substantiis sublimariis Animam adstante:

Aquæ Pluviæ puritas non obstat quominus subscdere permittatur per

biduum aut triduum, ac ante usurpationem per colum trajiciatur, aut ex Alembicis vitreis in diplomate distilletur, aut Balneo vaporoso, si tenuitas illi major & penetrabilitas concilianda, Eapropter satis est mediam circiter humiditatis partem igne moderato eduxisse, demum effusis, ac seorsum repositis subsidentiis, substitutaque illis recenti aqua Pluvia, Distillatio producitur donec sufficiens Aquæ illius attenuatæ, ac subtilissimo Aquæ pluviae sale volatili prægnantis, copia suppetat. Postmodum cunctis subsidentiis vni aut pluribus Cucurbitis vitreis, eodem in Balneo, immixtis humiditas in vapores dissolvitur, quousque in imis Cucurbitis solum Sal fixum Aquæ pluviae supersit, exsiccatum ac parti terrestri cuiuspiam remixtum.

Nonnulli, Aquæ spirituosioris avidi, Aquam pluviam Matrario concludunt, quod hermetice occlusum per triginta aut quadraginta dies in digestionem aut putrefactionem detinent, quo melius præcipitentur fæces, & pars spirituosissima ab aquea facilius secerni queat, ac in distillatione ad superiora prior evehatur.

Nix, cum sit pluvia concreta à frigore in aëre, pars autem illius salina volatilis quodammodo eo pacto coercita videatur, iisdem viis elipotesse Aqua, non modo colore persimilis, sapore & facultatibus, illi quæ ex Aqua pluvia educitur, sed etiam majori penetrabilitate prædita, quod Nix sale plurimo gaudeat, quo fit ut major occurrat copia hujus evaporatione facta quam aquæ.

Aquæ stillatitiæ Imbrium aut Nivis, idoneæ sunt penetrandæ substantiæ plurimorum mixtorum, ac præsertim Vegetabilium, illorumque extrahendis Tincturis; Cui usui magis conducunt si illarum Sal fixum additum fuerit; Rentur etiam nonnulli spiritum, ex Sale hoc fixo eliciendum, præstantissimum esse metallorum dissolvens, potissimum Auri.

Roris natura plurimum affinitatis habet cum Pluvia vel Nive, at vero citius in nihilum abit, quod cum solummodo evehatur è terræ exhalationibus, neque tam alte efferatur ac vapores imbribus materiam præbentes, eapropter etiam minori provenit copia, ac vix diu subsistere potest: Cum enim solummodo circa veris initium adparere soleat, cum Sol solstitio proximus ad perpendicularum horizonti nostro imminet, cælum admodum est serenum, nubibus nequaquam obsitum, non item ulla alia tempestate, neque cum aër nubibus obsitus est, his radios solares intercipientibus, & impredientibus ne terra exhalationes suas provehat, aut eas in imbrem convertat; cum vero aëre ventis exagitato nullus Ros reperitur, ab illis dissipatus, diligentia in illo colligendo adhibenda

adhibenda est statim ac excidit, aut, quod satius, pelvibus excipien-
dus, aliisve idoneis vasis ipso quo effunditur tempore, lagenis accu-
ratè obrurandis identidem recondendo, in usus citra adparatum advo-
cando; vel spiritum ex illo eliciendo, prævia digestionem, per triginta
aut quadraginta dies in matraccio hermeticè ocluso, non aliam in-
eundo viam quam quæ pro Aqua pluvia indicata est, etsi nequaquam
in vasis fundo exquirendum sit idem Sal fixum quod ab aqua pluvia,
à summa quippe volatilitate salis roris in distillatione omnino sursum
evehctum.

Aqua marina ad Solem aut ignem in vapores dissolvitur, sicuti &
Fontium salinorum, in Comitatu Burgundiæ scaturientium, aliisque
locis, consequendi ergo salis absumpta humiditate restibilis: At ve-
ro distillationi non subiicitur comparandæ gratia aquæ, præterquam
in navigatione maritima, inopia aquæ dulcis, etiamsi hoc pacto elicien-
da acrimoniæ nonnullius sit particeps, ratione partium volatiliū ejus-
dem salis, in distillatione una abreptarum.

Hoc loco Aquarum mineralium distillationem prætermitto, eo quod
si illarum incidat usus, inutilis sit, in usum solummodo accersuntur cu-
jusmodi in fonte occurrunt: missam etiamnum facio methodum ob-
servandam in disquisitione & exploratione variarum substantiarum
aquis mineralibus præcipuas vires impertientium; cum proculdubio cu-
riosorum animos expleturus sit liber observationum circa aquas mi-
nerales Galliæ, à Domino Clossæo, Consiliario & Medico ordinario
Regio, Academiæ Regiæ scientiarum adscripto, eruditissime conscrip-
tus, publicique juris factus anno postremo 1675, præmissis insigni ex-
perimentorum non vulgariū numero materiam hanc spectantium.

Neque præterea necesse duco ut huc adducam aquas artificiales,
quovis tempore parabiles, dissolvendo in aqua pluvia, vel fontana,
aut fluviali, varia salia variosve spiritus, hæc adcommodando affecti-
bus & temperamento ægrorum; quarum legitima compositio non raro
quàm mineralium nativarum usum salubriorem præstat, omnibus ex
æquo morbis, si credere fas est, expugnandis parium; quippe cum
omnino impossibile sit præcisam determinare quantitatem cujusque
mineralis illas componentis, in terræ visceribus obvi; etiamsi ex ea-
rumdem sapore, colore, instituendaque analysi, non levis notitia com-
parari queat mineralium facultatibus suis illas imbuentium; Neque
etiam ullo modo quicquam colligere liceat ex salubribus effectibus,
in plurimis ab illarum usu comprobatis, ad morbos similes curandos
transferendum.

CAPUT III.

De Preparatione Lapidum & Gemmarum.

AD examen deducturus non sum rationes à variis Authoribus adductas circa soliditatem & duritiem Gemmarum & Lapidum, sicuti & petrificationem illarum; parvi enim interest ab illis adscriptæ fuerint causæ unitati proportionatæ Alkalium cum terra, aut utrorumque cum Acidis, vel cum Aquis, vel succis, fermentum intra se continentibus, aut semen lapidificum, quorum effectus elucescunt in lignis, ossibus, plurimisque aliis materiis in quibusdam aquis lapideam duritiem nactis; In calculis inia plurimorum animalium corpore genitis, imo & hominis; Infanibus quibusdam duritiem lapideam in utero materno adeptis. Neque etiamnum refert illorum generationem assignarint partim Acido aëri inexistenti, cujus manifesti adparent effectus in terris, superficiem montium aut planitiem operientibus, successu temporis in lapideam abeuntibus naturam, Vel etiam adjungere prædictæ causæ velint innatam dispositionem quorundam lapidum, ad readsumendam pristinam lapidis formam qua exuti fuerant, sicuti adpareret in gypso, vel transfereandam dispositionem hanc in substantias ipsis commiscendas, id quod præstat calx; Scopus hic erit meus ut adferam præcipuas præparationes Chymicas quas in Gemmas & lapides exercet Chymia.

Mechanice, Chymia imitatrix in furnis, cum in finem constructis, igne vehementi & diutius producto plurimos lapides obvios calcinat, cujusmodi sunt silices fluviatiles, ac quidam lapides, ex quibus conficitur calx ad ædificiorum structuram, necnon illi qui gypso materiam præbent: Chymia in calcem nonnunquam deducit quasdam lapides, per plures horas igne Fusionis adhibito, sicuti in Crytallo fieri solet.

Nonnunquam remiscet Nitrum, sal Tartari, aliudve sal, si calcinatio instituenda fuerit, obtinendi causa liquoris, sicuti cum ex Crytallo hunc educere scopus est: Nonnunquam illi satis est igni, ut candescant, ter quaterve exposuisse, ac toties in aqua extinxisse, sicuti id fieri solet in lapide Lazuli: Aliquando in spiritibus corro dendis vi præditis dissolvit, sicuti Saphyrum in spiritu vitrioli, ac nonnullas alias gemmas in Aceto stillatio &c. Quæ calcinationis species Potentialis vocatur, aut solutio, quam quædam aliæ operationes excipiunt à me postmodum memorandæ: Exinde etiam conficere solet magisteria, sed inepte, cum inferiora sint & viliora lapidibus è quibus educuntur.

CAPUT

C A P U T IV.

De Preparationibus Calcis.

Neminem latet lapides, è quibus Calx conficitur, effectus in ea notabiles edere non posse nisi ignem prius experti fuerint, eamque conditionem calcinatione prævia adepti sint : Illud quoque notum à vehementi illa ignis actione omnem quisquis est humorem absumi : Vim autem in unam massam compingendi, ac in lapidem indurandi arenam, aliásque materias quibus commiscetur, nisi calcinatio & aquæ perfusio præcesserint, nequaquam adipisci.

Illud porro concedendum Calcem nequaquam immunem esse impressionum ignearum, neque tamen ideo inferendum facultatem illius causticam adscribendam esse atomis igneis illic conclusis ; Id enim si statueretur, lateritia opera, ignis vehementiam experta non minorem, igneis illis corpusculis nequaquã carerent ; Lapides, alterius naturæ ab iis ex quibus conficitur calx, sæpe per incuriã illuc illabentes, simili vi caustica gauderent, idem ignis examen cum lapidibus calcariis perpassi, imo quandoque diuturnius : Ferrum item, cuprum, aurum, argentum, plurimæque similes materiæ, non minori vi caustica donatæ essent, tamdiu ignem expertæ, imo aliquando reperitum.

Quapropter, cum nihil simile deprehendatur, neque caustica vis illis insit, nisi igni statim præreptis, aut cum maxima pars empyreumatis adhuc superest, vel sicubi aqua humefiunt, in propria calcis substantia, neque alibi, disquirenda est qualitas illius comburens, speciatim sal illius semispirituosum, cujus tenuitas, & penetrandi vis admodum obviæ sunt ; etsi id à parte terrestri, in singularem massam deducendum divelli nequeat, sicuti in cæteris salibus id fieri solet.

Sola igitur salis ariditas, partisque illius terrestris, insignisque utriusque dispositio ad conjunctionem cum aqua, juvante & comite acido huius naturali, causæ sunt caloris & effervescentiæ manifestæ cum invicem illa coeunt : ex ista, inquam, combinatione oritur proprietas calci innata colligendi, ac petrificandi quæcumque corpora attingit : quæ actio nequaquam adscribenda est, uti neque vis caustica, atomis igneis, quorum existentia eo minus probabilis quod, teste experientia, calx viva nequaquam incalescat ab affuso vini spiritu vel oleo, etsi utrumque flammam illico concipiat, quin potius excitatum in calce calorem ab

aquæ infusione extinguant: Calcis effectus causticos quod attinet, assignandi illi vehementiæ & penetrabilitati partium proprii illius Salis, non minori vi caustica præditi quam sunt partes ignis, quibus imputantur prædicti effectus.

Prædicta argumenta, utut apertissima, cum dimovere à sententia nequierint nonnullos, illius quanquam male stabilitæ pertinacissimos, Lectori manifestum facere volui quam levibus innitantur principiis, atque incogitanter, & contra mentem principum Auctorum qui de Calce viva scripserunt, docere conati sunt hæc atomis igneis præditam esse, sale autem destitutam esse tradidere, quia, inquiunt, nullum ab ipsis repertum, etsi multo studio id ab ipsis conquisitum fuerit.

Illi inquam declinare conati exemplum à me de lateritiis operibus & fictilibus allatum, lapidibus, ferro, cupro, argento, & auro, eundem sæpe ignis gradum, imo majorem sustinentibus illo quem calx in sui calcinatione experitur, etiam si nullum ejusmodi corpusculorum igneorum vestigium adpareat quæ in calce animo fingunt, illi, inquam, diversitatem pororum prædictarum substantiarum comminiscuntur, statuentes, *Lateres, aliosve lapides calcinatos, aliter poros dispositos ac calcem obtinere, ut totidem particulas igneas continere nequeant: Sin quedam metalla dum calcinantur has admittant, easdem intra partes suas adeo tenaciter continere multo solidiores partibus calcis, ut neque calor, neque humiditas aëris illinc eas seducere valeant quo corrodere possint.*

At his perpendendum fuerat cum, non obstante varia pororum dispositione laterum & lapidum, ac dissimili poris Calcis, eadem substantiæ, ex illorum mente, non minimam copiam prædictarum atomorum ignearum continent, etsi minori quam quæ in Calce reperitur; cum porro supposititiæ illæ ignis particulae nequaquam manifestæ sint, neque ullum motum prodant quando aqua has substantias pervadit, ideo necesse esse ut accenseantur numero non entium & impossibile; ac statuendos in vero & reali sale calcis motum & calorem, succedentes cum aquæ immerguntur.

Exemplum adductum de incremento, pondere calcis plumbi, dum calcinationem sustinet, & adscriptione istius augmenti corporibus igneis quæ subingressa esse suspicantur, ac eorundem destructione inducta à fusione istius calcis, eadem quoque ratione entibus rationis annumerentur, quandoquidem istiusmodi augmentum aliunde ortum non ducit quam à partibus fuliginosis & excrementitiis materierum accensarum plumbi calcinandi gratia, in scorias secedentium aut fumum fusionis tempore; fictitia autem gravitas atomorum harum ignearum, quas inviti concedunt in metallis compactioribus contineri per longam

gam illorum calcinationem, pro chimerica tantum habenda est & phantasiæ opere; testibus enim iis qui trutinæ rursus exposuerint, auri ponderi, ac præsertim argenti, potius quid decessurum est quam ut augmentum accedat; in ferro autem & cupro manifesta est imminutio, si scorix & excrementitiæ partes ablatae fuerint.

Excusationem autem allatam circa impossibilitatem excitandi in flammam exigua illa corpuscula ignea fictitia, affuso spiritu vini, oleo, aliisque liquoribus flammæ rapacibus supra calcem quod attinet, uni & id quod adfertur substantias ejusmodi, quæ particulas calcis dividere deberent, id quod præstat aqua, impedire quominus ab invicem diducantur, poros videlicet obstruendo, eventus comprobatur falsitatem principij corporum horum igneorum suppositiorum; nam præterquam quod experientia manifestum faciet spiritum vini facillime subire substantias quas aqua pervadit, nisi præpediant salia in illis contenta; oleum autem effluere è vasis, quibus concluditur, multo facilius aqua; Ex his merito colligendum, cum calx omni corpore destituta sit igneo, magno vel minimo, quod erga oleum & spiritum vini producere valeat, id quod minima ignea atomus vel momento efficere posset, penetratio autem in calcem illis non concedatur ob partem salinam conclusam, quam nequaquam pervadere aut dissolvere idonea sunt, id quod aqua præstat, colligendum inquam, ab eodem tantummodo Sale obstrui calcis poros, aditumque præcludi spiritui vini & oleis, tantum abest ut penetrare valeant, porosque occupare: Qui calcis vivæ effectum paucilla aqua dilutæ animadverterint, ad mortæ autem fundis doliorum oleum continentium, præpediendi causa hujus effluxus, deprehensuri sunt id calcem penetrare non posse; Ij quoque discent calcem ea tantum ratione oleo obfistere quod Sale gaudeat, si in eos usus quis adducere velit postquam in aqua fuerit extincta, secretumque fuerit sal ope lotionum.

Interim, etiamsi concesserim post dilutam in plurima aqua calcem, secretamque partem terrestrem, si in vapores dissolutus fuerit iste liquor, in fundo occurrere paucillum terræ salis expertis, non tamen me iudice inferendum omnino illam sale spoliata esse, sed admissa *Helmontij* sententia, hoc vero Sale à me perpenso tanquam *Gas* admodum volatili, quod corpus adsumere nequeat, visumque ubique effugiat præterquam aqua exceptum; hoc vero præterea considerato aquam simplicem, cui acidum innatum non deest, facillime subire calcis poros; hujus Sal ab illa dissolvi, partesque ab invicem diduci; ab actione & reactione utriusque æstum & effervescentiam excitari, aquam hanc imprægnatam parte salina & caustica calcis, in

Co 3

se comprehendere quicquid hæc generosissimum obtinet, partem autem terrestrem lotionum ope hoc exutam, neque fervere, neque incallescere, neque id, quo antea valebat, præstare. His, inquam, omnibus verissimis perpensis, dimissisque aliis rationibus Lectori tædium allaturis, in ea adhuc hæreo sententia supposititia hæc corpora ignea accensenda esse entibus rationis, adsignandum autem omnino æstum & calorem succedentes dissolutioni salis calci, inexistentis in aqua, mutuxque vtriusque actioni & reactioni.

Calcis vivæ simplicissima præparatio ea est quæ per elixiviationem perficitur, etsi exinde, sicuti supra a me indicatum fuit, secerni exinde posse Sal, sicuti ex cæteris lixiviiis, sperandum non sit, sed in aqua dissolvitur sal illius spirituosum & exsiccans, quod caustica vi præditum evadit, si cum substantia quadam analogâ concentratum fuerit.

Eapropter Calcis vivæ optimæ tribus aut quatuor libris, capaci pelvi ex stanno sonoro confectæ exceptis, sensim aquæ pluvix aut fluviatilis affundatur quantum satis est ut referari possit ac ad dissolutionem disponi; demum repetitis vicibus nova iterum instilletur, donec aqua Calci emineat quatuor aut quinque digitis, materias interim rudicula lignea commovendo, ut Calcis pars spirituosâ salina in aqua rite dissolui valeat; demum quiescentibus omnibus per aliquot horas, & subsidentia facta, decantata ac per colum transmissa aqua supernatans, in lagenis vitreis densis adservanda erit, quam vocant Aquam Calcis.

In eandem Calcem reaffundere licet recentem aquam, ac tantumdem quantum prima vice, agitatione facta, subsidentia, filtratione sicuti prius, seorsim postremam hanc aquam recondendo; quæ operatio ter si libet repeti potest, ut Calx parte salina omnino exuatur.

Postmodum Calcis subsidentia exsiccari potest, servanda tanquam remedium exsiccativum lenissimum & optimum: Quæ aquarum prædictarum efficacior sit non difficile est diiudicare; Seorsim vnaquæque repouenda, diversimode usurpanda, prout effectus maior aut minor expetitur, tam adversus gangrænam, quam affectus oculorum ac pleraque ulcera.

Componitur etiam Aqua, Neoterice dicta Phagedenica, quæ nihil aliud est quam mixtura ex tribus libris prioris aquæ cum semilibra spiritus vini rectificati & semiuncia sublimati corrosivi; hæc tamē proportio stricto adeo iure observanda non est quin huius vel alterius medicamenti minor aut maior fieri possit dosis, præsertim sublimati; Imo nonnulli Arsenici pulverisati & sublimati æquales portiones imponunt, necnon aliquot guttas spiritus Vitrioli.

Admodum probatur hæ Aqua ad cohibendæ Gangrænx progressum, eiusque symptomata, Curationem vlcærum malignorum & corrodentium, quos in usus commovenda lagena ut turbida fiat Aqua; quæ commotio lo;

cum non habet ad effectus oculorum, limpida enim usurpanda, imo temperari solet adjectione aquarum ophthalmicarum : præscribi etiam solet ad sananda Erysipelata, Phlegmonas, Ambusta, omnéque inflammationis genus, temperando, si necesse sit, commixtione aquarum idonearum.

Præparatur Aqua Ophthalmica ex semilibra prioris Aquæ ; libra una secundæ ; sesquilibra tertiæ, salis Ammoniaci drachmis tribus, cuncta simul immittendo vasi cupreo, sinendo donec liquor elegantem colorem cœruleum nactus sit ; demum per chartam emporeticam trajecta hæc aqua recunditur in lagena probe occludenda ad usus : particulæ cupreæ in hac Aquâ dissolutæ, salis ammoniaci commixtæ, utilem edunt effectum, præstantissima enim est hæc Aqua in affectibus oculorum.

Schroderus spiritum Calcis vivæ magnis encomiis evehit, ad comminutionem & dissolutionem calculorum in Renibus & Vesica, ex vino albo exhibendo, vel jusculo, à gultis duabus ad quinque aut sex ; Præparationis gratia præcipit præmissa subtili trituratione calcis vivæ super Porphyritæ, pulveri affundi spiritum vini rectificatum, distillationem fieri, cohobationem, octies aut decies repetendam ex Alembico vitreo accuratissime luto obducto, Diplomati imposito, aut Balneo vaporis ; admixtisque decem uncis capitis mortui ejusdem salis optime exsiccati, mixturam hanc excipicacaci Retorta luto incrustata, distillationemque suscipi igne per gradus adhibito, in Furno Reverberij clauso ; cujus fundum aliquid spiritus vini contineat, exiguumque canalem obtineat infra locum quo pertingit rostrum Retortæ, adcommodato prius huic canali exiguo Receptaculo, adeo ut distillatione facta phlegmatis in hoc receptaculum, intensiore paulatim reddito igne, consequatur paulatim spiritus calcis, qui in vapores solutus, majus Recipiens subingrediens, resolvatur & spiritui vini commisceatur : postmodum postremo hoc accenso, & combusto, in fundo supersit spiritus calcis, prædictis usibus idoneus.

Nonnulli laboris parci prius subtiliter terunt calcem vivam, irrorant spiritu vini, affunduntque quantum absorbere valet, coniiciunt in magnam Retortam, luto circumlitam, adeo ut partes duæ hujus vacent, qua Furno Reverberij imposita, adcommodatæque accurate loricato ejus rostro grandi Recipiente, igne per gradus adhibito suscipiunt distillationem ; prolectoque spiritu vini spiritui calcis commixto, accenso & assumpto priori, vase excepto, in fundo superest spiritus calcis, quem recondunt in lagene vitrea densa rite obturanda.

Calcis facultas caustica optime convenit cum salibus corrosivis, conficiendorum gratia lapidum causticorum : ad quorum præparationem, prius contrita in renuissimum pulverem libra una optimæ calcis vivæ, commixtæque libris duabus Sali Tartari recens præparati, & pulverisatis, simul calcinationi exponuntur per

horas duas aut tres, imposita capaci crucibulo, igne patente; deinde lixivio facto, per filtrum transmissio & evaporato, donec Sal in vasis fundo siccum conspicuum sit, hoc crucibulo Germanico optimo excipitur, admoto igne vehementi, inibi detinendo ad perfectam usque fusionem, tunc temporis effundendum in sartagine cupream depressam, prius excalescentem, ubi obvium sit Sal quamdiu adhuc callet, in frustula divisum, idonea efficiendis fonticulis; illico recondendum in phialis vitreis densis, accuratissime occludendis.

Possunt & lapides caustici præparari ex lixivio forti, saponi nigro conficiendo destinato, qui constat ex calce viva & salibus corrosivis: Materiam etiam illis præbere possunt partes æquales calcis vivæ & cinerum clavellatorum, simul in aqua per aliquot dies maceratorum, demum filtratorum & ad lapidis caustici duritiem coctorum: Præparantur etiam facto lixivio ex cineribus fraxinis, quercus, sarmentorum vitis, aut siliquarum fabarum, calci vi æ commixtis, comite filtratione & in lapidem coagulatione, sicuti prædictum, Optima necnon caustica confici queunt ex solo lixivio cinerum quernorum, ad siccitatem evaporato, fusioni tandem exposito, sicuti prius procedendo.

CAPUT V.

De Preparationibus Lapidum Iudaici & Lyncis.

Cum non exigua suppetat remedium sylva, novaque quotidie in usum ducantur ad deobstruendos Renes, Vreteres aliosque Lothij ductus, ideoque rarius lapis Iudaicus, uti & Lyncis præparantur; quorum prior, alias Lapis Syriacus nominatus, aut Phœnicus, coloris est ex candido cinerei, substantiæ mollis & friabilis, colore & figura ad olivam accedens, sed aliquando oblongior, externa facie secundum longitudinem plurimis striis oblongis æquali proportionem à se invicem distitis donatus: posterior autem, Belemnites etiam dictus, quod figura illius, quodammodo pyramidalis, sagittam utcumque referat, æqualiter mollis est, sed variegatus & absque striis, non inutile tamen futurum credidi si præparationem traderem, in exemplum ad cæteros lapides substantiæ propemodum similis trahendum.

In subtilissimum pulverem comminatur alteruter horum lapidum, commixtusque æquali sulphuris contriti ponderi, candenti crucibulo ab intenso carbonum igne, paulatim & per vices immittatur, adeo ut comburatur & absumatur sulphur uniuscujusque projectionis, antequam

quam nova fiat, pergendo donec omnis mistura projecta sit, ac sulphur universum consumptum; demum iterata facta subsidentiae tritione, hacque cucurbitae vitreae indita, paretur mistura ex duabus partibus aceti distillati; parte una spiritus salis optimi, parte item alia spiritus mellis optimi probe rectificati, hæc affundendo dictae subsidentiae quosque menstruum quatuor circiter digitis superemineat, demum cucurbita Balneo Arenae imposita, papyroque cooperta, subtus accendendus erit ignis lenissimus, à quo solummodo calor, tepidiori paulo intensior excitetur, per vices materias rudicula lignea commovendo, donec adpareat menstruum sufficienter imprægnatum substantia lapidis ab ipso dissoluti, postea decantato, seorsimque in lagena recondito supernatante liquore, ejus vices subeat æqualis menstrui quantitas subsidentiae affundendi, eidem Balneo cucurbitam rursus imponendo, æqualique temporis spatio ac ante detinendo; dehinc commisti cum priore hujus liquoris, utriusque filtrati, humiditatis superfluae absumptio erit procuranda ad pelliculam usque, si sal crystallinum expectatur, aut ad siccitatem, usque subsidentiae si solummodo sal coagulatum in fundo cucurbitae obtinere volueris.

Eximium censent hoc Sal ad comminuendos & dissolvendos calculos Renum & Vesicæ, magnæque esse subsidio in quavis urinæ difficultate: Exhiberi potest à granis sex ad duodecim usque & quindecim ex liquoribus diuretica vi pollentibus: Potest etiam in liquorem deduci aëri id exponendo, sicque in usum, sed auctiore dozi, adduci, proportionem habita majoris aut minoris humoris copiae admistæ.

Hallucinetur tamen qui existimaret quicquid in vasis fundo subsideret, id totum esse sal à lapidibus suppeditatum, menstruorum horum non habita ratione, Sal enim exigua admodum copia obtinent, ac verisimiliter sal elicitum parti salinae menstruorum, concorporatae propriae horum lapidum substantiae ab ipsis dissolutae imputandum est: Eadem enim hic est ratio ac Corallorum & Margaritarum, aceto stillatitio dissolutorum, aliove quodam liquore corradendi vi prædito: Id quod ita se habere apertum sit si his dissolutionibus affusus fuerit liquor salis Tartari, aut cujuscumque alterius salis alkali; Conspicuum enim fiet ex conjunctione horum salium cum acidis, cum posteriora hæc deseruerint propriam lapidum substantiam ab ipsis dissolutam, hanc obviam futuram formam pulveris in fundum vasis præcipitatam, forma magisterij: sin quis demum exsiccari curaverit, ac ad trutinam expendi, is comperiet æquale fere esse pondus tum lapidis, priusquam à menstruo dissolutus fuerit, tum ejusdem dicto modo præparati.

CAPUT VI.

De Preparationibus Lapidis Hematitidis.

Lapis Hæmatites pro Ferri materia haberi potest, cum non solum hujus facultatibus polleat, sed etiam id metallum ex illo lapide extrahere liceat, Hoc nomen gerit sive quia hæmorrhagias cohibere aptus natus est, sive quia colore ad sanguineum accedit, etsi intermixtas habeat strias fuscas, paulo quam in Cinnabari majores.

Pharmacis Galenicis satis est humectasse lapidem Hæmatitem aqua quapiam adstrictoria vi prædita, subtiliter super porphyrite contrivisse, ac in exiguos Trochiscos deduxisse, postea exsiccandos, At vero Chimica ulterius tendit, præparationibus enim insignioribus navat operam, Distillationi præsertim, Sublimationi, Tincturæ & Extractioni.

Distillari potest hic Lapis solus ex Retorta more solito, ac igne per gradus adhibito Extrahi spiritus acidus Martialis ad vitriolicum accedens, sed in ultiores usus pertrahi potest hac methodo.

Subtiliter in pulverem deducantur Lapidis Hæmatitidis libræ duæ, additis libris duabus salis Ammoniaci commisceantur, una coniiciantur in capacem cucurbitam argillaceam luto circumlitam, quæ proprio capitulo cooperta, commissurisque accurate luto obductis, imponenda est Furnaci proportionem respondentem; demum ad commodato probe loricate Recipiente rostro alembici, suscipienda distillatio igne patente, initio quidem lenissimo, demum gradatim adaucto ad insignem vehementiam, quo pacto in Recipiente obvius erit spiritus urinosus admodum penetrabilis, coloris flavescentis, & ad latera cucurbitæ, supra materias, conspicui erunt flores, colore & odore croci præditi, unde Philosophorum Aromatis nomen adepti sunt.

Neque inutile & quod in cucurbita superstes est, ex hoc enim Retortæ, luto munitæ, immisso, supra furnum Reverberij clausum impositæ, mediis ordinariis extrahitur spiritus Martialis acidus, nonnullam portionem obtinens spiritus Salis marini, partem compositionis Salis Ammoniaci constituentis.

Tinctura quoque è floribus educitur, eapropter his matratio exceptis affunditur spiritus vini rectificatissimus donec quatuor digitis illis supernatet; demum accuratissime occlusum matrarium, macerationi per septem aut octo dies exponitur supra furnum pistoris, postea colo

colo transmittitur servaturque Tinctura, quæ in Extracti formam deduci potest, abstracta maxima parte spiritus vini ope Alembici vitrei, Balneo cinerum aut arenæ, igne admodum remisso.

Spiritus acidus Lapidis Hæmatitis, cum Martis non exigua portionem obtineat, summa aperiendi ut prædiximus est; efficax ad referendas obstructions Iecoris & Lienis, ac omnium viscerum, admodum quoque diureticus: Spiritus volatilis urinosus, cum salis Armoniaci præsertim sit soboles, diaphoretica vi pollet, massam sanguineam depurare aptus natus: Quamobrem utilissime in usum ducitur adversus Febres malignas, Scorbutum & affectus Cerebri; Veriusque dosis est a quinque aut sex ad quindecim aut viginti guttas ex liquoribus convenientibus: Sal volatile plurimi fit, ac ejusdem Tinctura & Extractum, ad obtundenda Acida morbosque inde oriundos sanandos: Exhibetur Tinctura ab octo aut decem, ad viginti & triginta guttas, Sal autem vel Extractum a semisrupulo ad semidrachmam, diluendo liquoribus idoneis, aut præscribendo adsumenda forma Boli.

C A P V T VII.

De Preparationibus Cryalli.

DE plerisque Cryalli preparationibus, ab Authoribus propositis, liceat dicere ipsos oleum & operam perdidisse, plurimo carbone, materiis & vasis incassum absumptis, nullo successu utili expectando, sicuti id observare est in Sale, Magisterio, Liquore, Elixire, Essentia, aliisque nonnullis preparationibus ejusmodi, quas nonnulli circa Cryallum meditati sunt, quarum causa vehementiam ignis adhibuerunt, cuius efficaciam repetitis vicibus, & diu experiri voluerunt Cryallum, ad actualem illius calcinationem perficiendam igne nudo; In usum salia advocantes & spiritus corrosivos ad illius dissolutionem.

Id vero pro comperto habendum Salia, vel Liquorem exinde eductum, nihil aliud fere esse quam salia, aut spiritus corrosivos illi incorporatos, a quibus corrosa fuit & dissoluta propria Cryalli substantia: Cineres enim clavellati, sal Tartari, Nitrum, sal Marinum, vel Ammoniacum, Cryallo commixta quando in crucibulo igne aperto calcinatur, Acetum stillatitium, aut spiritus Niri, a nonnullis usurpata ad calcinationem potentialem Cryalli, prægressa actuali illius calcinatione, cum extremam vim universæ ipsius substantiæ inferant,

D d 2

proculdubio qualitatibus illius insignem depravationem inducere, ipsa-
met vero reapse sint id quod vocant Sal Crystalli, ac materia præcipua
liquoris eo nomine insigniti; substantia autem ipsa Crystalli omnino in
eo dissoluta, lateat, secerni ab eo, cum libet, habilis, sive ad parandum
ex ea magisterium, sive curiositatis tantum gratia explendæ.

Vnde facile quivis colligat optimam Crystalli præparationem il-
lam esse quæ minorem illius naturæ vim infert, minoremque qua-
litatibus alterationem inducit: Quapropter commodissime in usum
duci potest præmissa super perphyrice trituratione, illam in Alkool
fere deducendo: vel sæpius ignitione prægressa, totidemque vici-
bus in aquis diureticis, spiritu salis aculeato, aut vitrioli, facta ex-
tinctione: Eo enim pacto acquiritur liquor utilissime in usum addu-
cendus si urinæ meatus referandi sint, insimul pulvis Crystalli ex-
tinctæ, usurpandus in debilitate ventriculi & intestinorum, vel ad ob-
tundendum Acidorum aculeum & humorum acrimoniam.

Quoad Tincturam, quam quidam multo molimine elicere conati
sunt, prævia diuturna per salia corrosiva calcinatione, tandem una
cum ipsis fusioni exponendo, Color ille ruber potius adscribendus
connubio, per diuturnam calcinationem inducto, partium maxime
volatilium dictorum salium cum spiritu vini sulphureo, quam ipsi
Crystalli substantiæ in illis salibus dissolutæ; quandoquidem idem con-
tingit in sale Tartari cum spiritu vini sulphureo digestoque absque ulla
Crystalli commixtione.

Sed præter istas animadversiones, non levis imminet metus ne
istiusmodi Chymicæ præparationes, ex Crystallo calcinationem ex-
perto perficiendæ, materias in meatibus urinariis obvias, potius ad
petrificationem inducant quam ut easdem dissolvant, aut per vias
solitas expellant, sicuti illi intendunt: Vix enim quis sibi in animum
inducat fermentum petrificum dictarum calcium naturam exuere per
præparationes ipsi inductas, ac effectus producere posse omnino con-
trarios illis ad quos nostro iudicio videtur omnino determinari.

Nihil hic me movet ut singulares Silicum præparationes produ-
cam, nam præterquam quod hic eadem methodus valet quæ in præpa-
rationibus Crystalli, non minus periculi metuendum ab effectibus illo-
rum fermenti lapidifici quam ab ipsa Crystallo.

CAPUT VIII.

De Preparationibus Coralij.

DIdici à Præfectis Piscationi Caralli in oris Africæ, juxta Galliæ propugnaculum, in mari mediterraneo, Corallium reperiri in maris fundo non minus durum ac rubrum quam cum erutum est: Hæc tamen circumstantia exigui est momenti, quandoquidem neque naturæ neque qualitatibus Coralij ideo quicquam decedit, cujus durities, eadem fere quæ lapidum, in causa est ut in mineralium censum repositum fuerit, etiamsi in ipso maris fundo vegetationem obtineat sicuti Plantæ in terra, quarum figuram refert.

Nemo porro Coralio rubro præminentiam supra cætera Corallia detrakit aut in dubium revocat, ut vero subjectum est operatonum præcipuatum quibus incumbunt artifices, quarum ratione idem fere sentio quod circa Crytalli præparationes, illas scilicet præsertim amplectendas esse quæ simplicissimæ sunt minusque subjecti destructivæ.

Pharmacia vulgaris consultissime Corallium in pulverem fere impalpabilem conterit, super porphyrite lævigando sicuti cæteros lapides; Sarius vero fuerit si in usum adducta fuerit machina, nobis à Domino *Joële Langelotio*, meritissimo Medico Domini Ducis Holsatiæ communicata, cujus figuram exprimi curavi in hac Pharmacopœa; cum enim Corallij substantia nihil contineat quod non explere possit scopos ob quos in medicina usurpatur, satis est illius referasse corpus omnesque partes, illasque in atomos quasi diduxisse, id quod possibile videtur ope prædictæ istius novæ machinæ, cujus effectus eo magis probandus videtur quod magnus sic progressus factus fuerit ad omnes sequuturas præparationes, sive probe institutas circa id mixtum, sive secus.

Coralij actualis calcinatio, illiusque repetitæ extinctiones, destructionis potius nomine huncupandæ sunt quam legitimarum præparationum, sicuti id à me adnotatum capite de Crytallo.

Solutio Corallorum in spiritibus acidis facta majori aut minori corrodingi vi præditis, ad salis illius educationem, aut magisterij, non multo commodior est, quandoquidē Calcinatio est potentialis, neque exinde legitimum sal Coralli expectandum venit, sed tantum sal menstrui concorporatum propriæ Coralli substantiæ: cum porro magisterium quod ex istis dissolutionibus præcipitatione facta expectandum est, nihil aliud sit quam Coralij pars maxime terrestris, proculdubio inferius est Corallo

D.d. 3.

subtilissima contrito, quod nullum vexamen expertum, & cujus substantiæ nihil decessit.

Numerosas Tincturæ Coralli præparationes quod attinet, quibus plurimi turgent libri, etiamsi forte occurrant nonnullæ verisimilitudinem quandam præ se ferentes, & efficaciam, pro legitimis tamen omnino habendæ non sunt, si præsertim Corallium violentiam ignis expertum fuerit, vel salium corrosivam vim, aut spirituum: nam præterquam quod impossibile est ut Corallium colorem suum transfundat, quo ab ignis vel corrodentium vehementia exutum est, color ruber, in menstruis usitatis conspicuus, perpendendus est solum tanquam diuturnæ digestionis effectus, id quoque verisimile est non levis esse negotij corallij rubrum colorem secernere, ac in aliud subiectum reapse transferre comite virtute.

Corallij trituratione ope machinæ Domini Langelotij omnino potior est quibusvis calcinationibus, permanentibus enim Corallij natura & qualitatibus, neutiquam alteratis, illius dissolutionem faciliorem efficit, imo ut citius succedat menstruis lenibus adhibitis, speciatim spiritibus Mellis & Terebinthinæ, succis Oxyacanthæ, Limonum & similibus, spiritibus plurimorum lignorum, salis & vitrioli, edulcoratis & commistis spiritui vini, postremo autem hoc aculeato floribus salis Ammoniaci aut cujuscumque alterius salis; Imo postea multo facilius ex Retorta licet elicere speciosam Coralli Tincturam quibusdam usitatam, remiscendo partes æquales sacchari cantij.

Cum porro conspicuum sit Menstrua, hætenus usitata educendæ gratia Tincturæ Corallij, ejusdem fuisse dissolventia, quandoquidem facili negotio secernitur Corallum dissolutum, atque præcipitatur illi affundendo liquorem quempiam salinum, Neque asserere liceat menstrua revera colorem ex illo extraxisse, quippe cum dictum colorem illis conciliare liceat eadem adhibita digestionē erga Corallum rubrum, oculos cancerorum, plurimasque alias similes substantias nequaquam rubras, nec porro probabiliter adscribi queat ruber color menstruorum alteri causæ quam diuturnæ digestionī, vix aliud quid sperandum ex omnibus his Tincturis quam quod ipsa menstrua, aut Coralli substantia, in ipsis dissoluta, ex se depromere possunt.

Sed & ex his arguere liceat Corallum crudum in alcohol deductum, ex liquore quopiam idoneo aliōve modo exhibitum, cunctis istis Tincturis præferendum esse; Ex quarum numero ea cæteris præferenda est in qua Corallum minori adhibita vi dissolutum est, cujus menstruum minori vi corrodendi facultate præditum, ideoque securius ore adsumi potest.

Cum

Cum exiguae admodum efficaciae esse cunctas has Tincturas existimem, capropter ut in molem excreseat hoc caput non patior, allatis illarum descriptionibus, quarum apud *Schroderum* non exiguus occurrit numerus, apud *Gruekingium*, plurimosque alios authores, satis mihi fuerit illam adduxisse quam nuperrime Dominus *Langelotius* in publicum emisit, eo inductus tum quod optime de eruditissimo illo Viro existimem, tum quod in usum lenissimum menstruum adducens, legitimae Tincturae dotes in praeparatione conspicuae esse debeant; Optatus praeterea expectandus sit successus a sinceræ fidei Viro.

Afferit praedictus Author, se cum aliquot retro annis effudisset fragmentis non tritis Coralli rubri oleum quoddam stillatitium omnium mitissimum, (ipso iudice) inter ea quae e vegetabilibus extrahuntur, periculum facturum num forte aliquam Tincturam elicere posset, diu post se animadvertisse neque oleo neque Corallo ullam immutationem accidisse, spe autem omni abjecta vas continens neglexisse: praeterita autem hyeme, dum aliis operationibus intentus esset, in Fornace digestionis susceptis, in mentem sibi venisse illi imponendi vas Corallia continens; exacto porro circiter mense, dum pro more commoveret materias, deprehendisse se Corallorum rubrum colorem paulo intensiorem evasisse, & aliquantisper emollita fuisse, olei colore neutiquam alterato; producta autem digestionem, eodem ignis gradu, paucis post diebus se animadvertisse Corallia resoluta esse, & in substantiam mucilaginosam rubicundissimam commutata, olei interim supernatantis colore superstiti; Addit idem nullam se illi immutationem inducere potuisse, neque materiae isti mucilaginosae concorporare, quamcumque agitationem vel digestionem postmodum adhibuerit, oleum enim semper eminuisse, materias autem mucilaginosas in imum detrusas fuisse: Afferit praeterea, cum in oleo eundem pene odorem saporemque qui ante inerant deprehendisset, alteroque vasi id infudisset, affudisse se spiritum vini tartarizatum materiae mucilaginosae; paucissimo autem tempore cum digestionem permisisset, materiam hanc in Tincturam rubicundissimam abiisse, quam diutinae digestionis opus esse arbitratur, insigniumque effectuum à volatilibus edi solitorum cum fixata fuerint.

Existimant nonnulli ab Authore praedicto in usum adductum fuisse oleum stillatitium Anisi, corticum Citri, aut baccarum juniperi, emolliendorum gratia Corallorum, & ut idonea fiant Tincturae effundendae.

Praeparationem hanc experimento proprio comprobare non licuit, at propediem operam me illi navaturum spero: censeo praeterea si

successus respondeat præceptis Domini *Langelotij*, id quod admodum verisimile est, Tincturam hanc Coralli pro omnium maxime legitima & optima habendam, neque meliorem hactenus excogitatam, potiori-que jure illi adscribendam maximam partem virium, cæteris Tincturis adsignatarum, tam ad roborandum Cor & Iecur, referendas istius ob-structiones, cunctosque huius affectus curandos, quam depurandam & innovandam massam sanguineam, auxiliûmque non leve procurandum in morbis ab ejus alteratione pendentibus : Neque minoris utilitatis est in ventriculi debilitate & intestinorum, unde origo vomitus, diarrhœæ, dysentericæ vel lientericæ, ac ad cunctas hæmorrhagias in utro-que sexu.

C A P U T I X.

De Preparationibus Margaritarum.

ORigo Margaritarum intra conchylia, quibusdam piscibus domici-
lium præbentia, Ostreis non absimilia, ut Animalibus accenserentur innuere quodammodo videretur nisi candor, nitor, gravitas & densitas partium, gemmarum etiam pretiosissimarum in censu reponerent : Easdem ob qualitates nulli non medici ab omni ævo optime de illis existimavere, quorum ex sententia facultatibus quibusvis lapidibus superiores esse debuerunt, aut saltem æqualitate certare : Idem cum senserint plurimi Chymici, ut varias excogitarent præparationes impulsî fuere, sed eas non minus erroneas, imo periculi magis plenas illis quas circa Coralia meditati sunt, cum subjectum illarum sit materia non vilis pretij, substantiæ non modo purioris, majoremque perfectionem quam Corallia adeptæ, sed & multo magis idoneæ excipiendis probis aut improbis alterationibus & impressionibus.

Pharmacia vulgaris Margaritas super Porphyrite terit, aqua Rosacea irrorando vel aqua quapiam cordiali, sicuti & Coralia aliosque lapides : Istiusmodi præparatio, etsi simplicissima, potior tamen est plurimis à Chymicis excogitatis, dummodo Margaritæ integræ super eodem Porphyrite conterantur, contritio vero eo usque producatur donec Margaritæ ad summum lavorem perducantur ; Id quod multo facilius peragitur ope machinæ Domini *Langelotij*, à me modo memoratæ : cum enim Margaritæ aliquid de natura Animalium obtineant, substantiâque nonnihil volatilem, dissolutionem omnimodam consequuntur à calore ventriculi, aut, si mavis, ab efficacia Archei, si præsertim tenuissimum

nuissimum pollinem imminutæ fuerint, adeo ut citissima facta digestionem, id quod maxime essentielle possident, ad cor celerrime, partesque auxilij egenas deferatur.

Vt vero illis satisfiat qui existimant Margaritas vim facilius diffundere, si dissolutæ & deductæ fuerint in liquorem, dissolvantur illæ succo limonum per digestionem probe defæcato; Exitus facilis erit si uncia una Margaritarum, optime super porphyrite lævigatarum, matratio, aut cucurbita vitrea excepta fuerit, superaffundendo succum limonum prædicto modo depuratum donec tribus circiter digitis emineat: vas in Balneo arenæ temperato collocatur, detineturque per triduum integrum, materias per vices commovendo, demum decantatur liquor, per chartam emporeticam traicitur, ac limpidus lagenæ immittitur, æquale pondus spiritus Roris illi admiscendo, una ad usum ad servando.

Adsumitur hic liquor ex aquis cordialibus ab octo aut decem guttis ad viginti usque aut triginta: Novum succum depuratum affundere licet Margaritis in vase residuis, prægressâque maceratione, eidem omnino methodo ac priori insistendum, imo eadêm operationes repeti poterunt donec Margaritæ ad omnimodam resolutionem fere perductæ sint.

Sal & Magisteria Perlarum quid attinet, apud quosdam authores celebria, illa non pluris quam corallorum facienda, quandoquidem prius aliter accipiendum non est quam pro sale aceti, concorporatum Margaritarum substantiæ ab illo dissolutæ; ac tanquam composito qualitatibus admodum adverso illis quæ in Margaritis requiruntur: Posterius autem censendum est pars Margaritarum crassior purissima destituta, quam sibi dissolventia aut præcipitantia adsumpsere.

Oleum, aut liquor Perlarum, elicitus per deliquium illarum salis, eisdem de causis non majoris est momenti, uti neque essentiæ, Tincturæ, Arcana, Flores aut Spiritus, ex iis deducenda ope variorum menstruorum corrodentium, destructionum potius quam præparationum nomine donandorum.

Margaritæ subtiliter pulverisatæ admodum commendantur ad cor roborandum & recreandum, ac partes principes; ad Venena arcenda, pestem, febresque malignas, ac restitutionem languentium & debilium.

Exhibentur ex Aquis cardiacis aut juscule, à semisrupulo ad semidrachmam, commiscuntur etiam Tabellis, Opiatis, Portionibus aliisque remediis: Vires & usus Perlarum, in succo limonum dissolutarum, ac in spiritu Roris, admodum conveniunt.

Data occasione cogitationes meas exseram circa præparationes

Tom. II.

Ec

Chimicas Smaragdorum, Hyacinthorum aliarumque Gemmarum; videlicet, cum illarum substantia admodum dura sit, si præsertim exquisitæ sint & purissimæ; dissolvi autem aliter nequeant quam ope corrodentium generosissimorum, satius esse ab illis abstinere, quamdoquidem fieri vix potest adhibitis mediis istis violentis, quin harum Gemmarum utiles facultates in nihilum abeant, ideoque, me iudice, multo satius est illas super porphyrite conterere & lævigare eadem ratione qua uniones, donec ad subtilissimum lævorem deductæ sint; aut, quod melius, uti machina versatili Domini *Langelotij*, ea ratione præparatas ad quoslibet usus adducendo, hacque potissimum de causa, quod si fides pluribus celeberrimis Authoribus adhibenda, Gemmæ vires suas, etiam integræ, citra præparationem transfundere possunt anulo gestatæ, collo appensæ aut brachiis adalligatæ, femoribus, tibiis, aut variis corporis partibus admotæ, sicuti & plurimi lapides minus pretiosi, cujusmodi sunt *Ætites*, *Nephriticus* & multi alij.

CAPUT X.

De Preparationibus Talcis.

TAlcum, cognomento Venetum, colore candicans, pellucidum & argenteum cum in particulas dividitur, id quod facile est, lamellas videlicet tenuissimas; sed colore accedens ad viride maris ante, divisionem ac quamdiu lapidiforme adhuc est, illud est, siue genuinum siue spurium fuerit, quod majori in pretio habetur: subiectum operationum plurimis, præsertim ad olei extractionem, inter Cosmetica præstantissimi semper habiti, in substantia illius delitescere existimati, ratione lævoris & apparentis cujusdam ad manus contrectantium unctuositatis, etiam si nequaquam digitos inquinet.

Missam facio quorundam opinionem Talcum, rubrum aut flavum, in se continere Auri mineram, atque ex illo posse elici menstrua idonea transmutationi metallorum in Aurum, aut Argentum, ac fixationi & Tincturæ Mercurij perficiendæ.

Prætermisso quoque nonnullorum figmentum, statuentium in Talcocalatere medicinam universalem, omnes quoscunque affectus deploratos superare aptam natam, satis mihi fuerit dixisse præparationem veri Olei Talcis non minus arduam esse ac transmutationem metallorum imperfectorum in Aurum vel Argentum, quam plurimi ostentarunt, & adhuc gloriantur quasi adepti, etiam si talentum quod possidere

dere se jactant, nequaquam è miseria eripiat, ad exitum usque vitæ illorum comite.

Calcinatio Talci Veneti ex præparationibus omnibus maxime in disquisitionem venit, cujus causa nullum non ignis vexamen adductum fuit, imo & maxime diuturni & violentissimi, vitriariorum præsertim, illi exponendo Talcum modo solitarium, modo remixtum Argento, Cupro, Oricaltho, Sulphuri, Calci, Tartaro, Salibus, aliisve materiis corrodendi vi præditis: Etiam si vero Anglia suppeditet Talcum quod seorsim calcinationem patitur, ac breviori quam horæ spatio in calcem albißimam admodum friabilem abit; imo in Gallia spurium Talcum non unius generis occurrat quod vehementiam ignis eludat, non idem tamen de Talco Veneto successus expectandus, citissimam operationem respuens, etiam si per octavam horæ partem ignem flammæ expertum, ac pene ad rubedinem incandescenti mortario grandi ferreo commissum, pistilli altero extremo eodem modo excalesceto, exiguo temporis spatio in sat subtilem pulverem conterri potest, illico partem illius per incerniculum sericeum transmittendo, eoque modo adquiratur pulvis Talci albus, subtilis, Pomaceis unguentis commisceri idoneus, aliisve cosmeticis.

Talcum ea ratione subtile redditum exponi potest cochleatis limacibus, inditum vasi fictili vitreato & cooperiendo, inibi derelinquendo donec universum absorpserint, demum probe cum testis constituti ac cucurbitæ vitreæ inditi, imposito Alembico, ex Diplomate educenda aqua, dealbationi aptissima, illustrandoque matronarum vultui, ac nitori conciliando.

Li qui Salia Talco remiscet, juvandæ gratia calcinationis, cellæ vinariæ & aëri humido committere solent, prægressa calcinatione, vel sub divo exponere, obtinendi ergo liquoris, quem nonnulli nomine Olei Talci donant, sed inepte, quandoquidem ejusmodi liquor nihil aliud est quam sal in humido, quod se immiscuit, resolutum, Talci particulis imprægnatum, ab illo corrosis & dissolutis.

Crollius, nonnullique alij Neoterici, qui ex illo exscribere, perfectionem operis quæsituri, præparari præcipiunt spiritum Aceti, ac dividi Talcum Venetum in tenuissimas lamellas, has matratiō immitti, optime humefieri isto Aceti spiritu, vase vero Soli lucido exposito, vel fimi calori, quotidie tantillum recentis spiritus Aceti affundi, pergerendo donec materiæ in mucilaginem tandem convertantur, ac propemodum oliagineæ fiunt, adeo ut ex hoc indicio Talci dissolutio manifesta fiat: Jubent postmodum cuncta Retorta luto obducta excipi, hanc furno Reverberij imponi, adcommodatoque capaci reci-

E c 2

piente, igne per gradus adhibito, primo extrahi Aceti spiritum, dehinc oleum album, cuius effectum, à de albatione faciei, vel alterius cujuscumque corporis partis, etiam ab unica illitione, per mensem integrum durabilem esse asserunt.

Cum verisimilitudine & spe successus careat istiusmodi operatio, ad experimentum transferre nolui : qua de causa illius vadem me non præsto, neque legitimum oleum Talei cuiquam spondeo, uti nec etiamnum jactabo me intra semihoræ spatium calcinatione subigere posse legitimum Talcum Venetum, igne non vehementi, exiguo artificio, idque spongiforme reddere, eumque in statum deducere ut digitis affricatum in Alkohol abeat, sicuti asserit Dominus *Morhofius* epistola ad Dominum *Langelotium* scripta, etiamsi possibilitati refragari nolim, quandoquidem spes est celeberrimum illum Virum præparationem adeo curiosam in publicum aliquando emissurum.

C A P U T X I.

De Preparationibus Salis Communis.

SAL genericè sumptum statuendum est quasi basis, anima, subsistentia. Sac principium secretum vitæ & conservationis omnium mixtorum, nullum quippe horum proprio Sale non gaudet, majori aut minori copia, quo si exutum fuerit, præcipuis suis viribus orbem fit : Sal autem Marinum tanquam omnium maxime copiosum in Natura perpendendum est, ac sicuti fundamentum & semen cæterorum omnium Salium ; Cum enim mare absque omni dubio Terram multum excedat, eo modo constitutum ut non solum maximam illius partem ambiat, limites præfigens, sed & plurimis in locis illam transmeet, per canales subterraneos oberrans, ex quibus in fontes erumpit, aut stagna salislagine imbuta, cujus etiamnum quædam portio sæpe ab igne centrali coagulatur in Sal Gemmeum, obvium in imis cavernis quorundam montium, sicuti in nonnullis Poloniæ observare est, aliisque locis : Vapores autem è mari elati particulas non mediocres illius salis volatilæ secum abstrahunt, deum in vapores terram irrigantes resolvendi.

His suppositis, nemini dubium sit terram frui hoc beneficio, commercio videlicet cum aquis maritimis, ac proinde Sal marinum non modo esse principium omnium Salium coagulatorum aut dissolutorum in terra delitescentium, sed etiam in Aëre ejusque meteoris, sicuti & omnium quæ compositionis Vegetabilium, Animalium & Mineralium partem constituunt.

Etiamsi

Etiamſi enim ſeminum diverſitas, variæque ſubſtantiarum creatarum determinatio, ſicuti figuræ & ſitus partium, materierumque illis com- mixtarum magnas variis Salibus inducant alterationes, cuncta tamen ſuam originem legitimam, & principium in Sale Marino agnoſcere tenentur; Vitriolum enim, Nitrum, Alumen, & Sal Ammoniacum particulas quasdam Salis Marini tanquam baſin obtinent, diverſitatem autem ſolum nanciſcuntur à corporibus extraneis ſibi obviis & diſſolutis, aut artificio conjunctis.

Sal Gemmeum quippe pro genuino Sale Marino habendum, maxima humiditatis parte orbato, vi caloris ſubterranei aut Solis coagulato: Id quod è fontibus ſalſugineis educitur, ejusdem etiam eſt fere indolis cum Marino, derivatum ſcilicet ex mari mediantibus meatibus ſubterraneis; Discriminis enim maxima ratio pendet à modo humidum ſegregandi, quandoquidem adhibetur ignis abſumendæ cauſa in vapores aquæ dulcis fontium, In regionibus autem calidioribus beneficio caloris ſolis humiditas maris reſolvitur; hoc vero ſal cæteris præfertur, quod minorem partium ſuarum alterationem ſubeat quam quod ignem expertum eſt.

Sal Marinum multo crebrius ad alimenta transfertur quam ad medicamenta; prima autem quæ illi debetur præparatio eſt purificatio, Eapropter hoc in aqua fontana vel fluviatili diſſoluto, tranſmiſſa autem per chartam emporeticam diſſolutione, humiditatis evaporatio ſuſcipitur illo ollæ vel aheni ferreo indito, donec Sal album & cryſtallinum in fundo vaſis ſubſideat: Ejuſmodi perpurgatio non ſolum utilis eſt ſecretionem partium terreſtrium Salis, ſed & ad temperandam illius acrimoniam, aptiusque ad quoviſ uſus efficiendum, præſertim alimentorum condituram, ſi nempe diſſolutio aliquando reiterata fuerit, filtratio & coagulatio.

At vero quandoquidem etiamſi una vel altera humiditatis evaporatio prægreſſa ſit, plurimæ adhuc ſuperſunt aqueæ particulae intra illius ſubſtantiam coercitæ, ſtricta autem Acidi cum Alkali conjunctio, partium illius conſtrictio & compages, ac figura cubica granorum ſalis, tam arcte particulas illas humiditas compectuntur, ut cum grana illa igni expoſita fuerint, exinde exilire nequeant quin maxime viſ illorum vinculis inferatur, adeo ut in fragmenta diviſæ diſſilient partes ſalis, plurimis autem ſejuſmodi fragminibus ſimul junctis imminet metus effracturæ vaſis cui ſal diſtillandum immittitur, ideo opus eſt Calcinationis quadam ſpecie, aut exſiccationis, quam Decrepitationem vocant, ratione crepitationis accidentis in granis ſalis igni impoſitis: Cum vero crepitus major aut minor ſit pro magnitudine granorum Salis, poſtquam exſiccata

fuerint salis grana in furno, illi immissa pane educto, conterantur, excipianturque vase fictili quod ignis vehementiam sufferre valeat, hocque in fornace collocato, accenso igne carbonum luculento, per vices versetur Sal ope spathulae ferreae oblongioris, pergendo donec Sal non amplius crepiter, indicio certissimo dissipationis particularum aquarum commixtarum & confusarum partibus Salis essentialibus, Id quod etiam citius peragetur si optime contrita salis grana in particulas adeo exiguas diducta fuerint, ut aquae extraneae particulae facilem exitum nanciscantur.

Fusionem Salis quod attinet, plus facilitatis quam utilitatis obtinet, si qui tamen illam perficere voluerit, facili negotio id consequuturi sunt Sal marinum contritum crucibulo immittendo ac igni fusionis committendo, Id quod nequaquam impedit quominus quotiescumque libuerit in aqua dissolvi possit, praevia & perfecta hac operatione.

C A P V T XII.

De Distillatione Salis Marini.

INsignis dispositio in Sale Marino ad fusionem cum observetur; impossibile autem sit Retortas, vitreas, aut argillaceas diu hoc Sal fustum continere quin disrumpantur; Intima porro cum adsit conjunctio spirituum cum caeteris substantiis quamdiu Sal in fusione versatur, Ideoque necessario ad alias materias confugiendum, quarum commixtio efficit ut dividantur partes Salis, prohibitaque illius fusionis, spiritum suppeditare cogatur mediis usitatis.

Non inficior equidem spiritum acidum è Sale citra additionem elici posse, si praemissa & peracta decrepitatione, diuque Sale Marino igni commisso, postmodum sub divo plurimorum dierum decursu repositum fuerit; Pars enim salis maxime fixa cum in igne Acidi sui plurimam partem deposuerit, illius autem recuperandi desiderio cum teneatur, Acidum aëri inexistentis facillime concipit, quod huic salsi se adjungens, ideo ut in unum corpus coeant, quantitas hinc illius adaugetur, Cum porro Sal Acidum Aëris propria indole magis volatile sit acido Salis Marini, ab eoque facile abscedat, ut necesse non sit intensum adhibere ignem, haud arduum est nullo additamento id distillare: At spiritus exinde eductus cum nihil aliud fere sit quam Acidum illud aëris, ideo non dignandum nomine spiritus Salis Marini; neque

neque istiusmodi præparatio uti nec quoddam ponderis augmentum in hoc Sale tanquam mysterium decantandum, quandoquidem eadem concorporatio idémque incrementum in Alumine contingit, in Nitro & Vitriolo, ab adjunctione recentis Acidi postquam spiritus exstillatus fuit; Ipsum porro Plumbum, Antimonium, plurimæque alia corpora compactiora Sale Marino, ope aëris increfcunt, illorum poros subeuntis, aliisque materiis ab igne disiectis succedentis.

Accipiantur Salis Marini probe exsiccati & pulverisati libræ duæ; Terræ figulinæ libræ octo, aut terræ Blasensis per pondus, eodem modo pulverisatarum: Alterutra autem dictarum terrarum cum libris duabus salis probe commixta, cunctis Retortæ argillaceæ immixtis, luto circumlitæ, ejus capacitatis ut tertia circiter pars vacet; Imposita Retorta furno Reverberij clauso, obturatoque spiraculo operculi fornicati, accedendus erit in foro exiguus ignis carbonum, à quo solummodo paulatim increscant Fornax & Retorta, qui postquam circiter per horam eo in statu fuerit, insensibiliter erit augendus, ac demum per gradus intensior reddendus, imo sensim spiraculum operculi fornicati referandum, qua parte rostrum Retortæ spectat; cum vero phlegma stillare incipiet, eodem in tenore ignis fovendus donec exurgere conspiciantur quidam vapores albi ex rostro Retortæ, quo tempore illi adplicandum grande recipiens, commissurisque accurate luto obductis, paulatim adhuc augendus ignis, spiraculo paulo amplius ad proportionem diducto, ignem gradatim augendo donec ad ultimam vehementiam perductus fuerit, illumque urgendo quousque nulli amplius vapores è Retorta prodeant, Recipiens autem diaphanum evadat; Demum, sponte refrigeratis vasis, Recipientéque decrustato, obvius erit spiritus flavus, acidus, odoris non ingrati, comite pauco phlegmate, In collo autem receptaculi, pauxillum sal volatile illi adfixum.

Licet etiam, dimissa Salis Marini exsiccatione, id in aqua dissolvere, falsugine autem inde producta prædictas Terras imbuere, aut Bolum pulverisatas, demum massam solidiusculam ex his conflata in globulos compingere, ejus magnitudinis qui collum Retortæ subire valeant; qui rite ad solem exsiccati, aut sub divo expositi, in Retortam immittendi, adeo ut tertia illius pars vacua supersit; postea eadem methodo superius indicata eliciendus erit spiritus prædicto non ab- similis.

Odor spiritus Salis, quo aër imprægnatus est in locis Laterum co- ctioni destinatis, aperte ostendit argillam, ex qua lateres conficiuntur, Sale non destitutam esse, atque proinde illam quæ commiscetur spiri- tui Salis Marini, si quando ex illo eliciendus est spiritus, proculdubio

augmentum illi inducere sui adjunctione : cum vero Sal argillæ inhærens natura maxime accedat ad Sal Marinum, citra hæsitantiam in usum potest adduci.

Nonnulli cohobant spiritum hunc affusione facta parti in Retorta, superstici, ex qua massam conficiunt, ex hac exsiccata globulos, iterumque distillant, imo cohobationem sæpenumero reiterant, easdemque operationes, quo melius ex illius corpore pars Salis spirituosæ divellatur : Cum vero spiritus hic plerumque plurimum phlegma obtineat, infundi poterit exiguæ cucurbitæ vitreæ, qua Baneo Mariæ commissa, & proprio Alembico imposito, adcommodato exiguo Receptaculo, instituenta erit Rectificatio igne moderato : Hoc enim pacto cum phlegma prius evehatur, in fundo subsidebit spiritus Acidus, qui majori aut minori penetrabilitate præditus erit prout rectificationis ope phlegmatis plus aut minus recesserit : Neque inutile erit istud phlegma, quia etiam si Balnei temperatus fuerit calor, sursum tamen secum id abstraxit nonnullas particulas acidæ volatiles Salis, quapropter non solum vi diuretica præditum est, sed etiam efficax temperando ardori febrium biliosarum : potest & ulterius concentrari hic spiritus si Baneo Arenæ rectificatus fuerit, cum ad auri dissolutionem destinatum est.

Præparatur etiam spiritus Salis commiscendo Aluminis vsti pulverisati libras duas, Salis optime vsti itidem pulverisati libras tres, simul cuncta ex Retorta distillando, more solito ; sed hoc pacto elicitur spiritus utriusque particeps, ad plurimas nihilominus præcipitationes utilis, eximia vi diuretica & diuretica præditus.

Possunt etiam commisceri partes æquales Salis Marini & Salis Nieri, optime exsiccatorum & pulverisatorum, addito quadruplo pondere Boli, aut terræ figulinæ pulveratarum, ex quibus cucurbitæ immisissis, in furno Reverberij clauso, extrahetur spiritus ex utroque Sale constans, utilis non modo ad Hydropicorum curationem, ac carniū ulcerum fungosarum absorptionem, sed etiam Calcinationem immersivam Auri & Argenti.

Nonnulli Authores existimarunt se præparaturos spiritum Salis vi Corallorum imprægnatum, commiscendo Sali Corallia super porphyrite lævigata, dimissa Terra figulina, vel aliis materiis usitatis, cum instituenta est distillatio : Sed cum pars Acidæ Salis agat in Corallia magis intime quam in Terras, accidit ut illa corrodat, corrosione autem facta cum illorum partibus concorporetur, in Retorta autem remanens phlegma solum inutile succedat : quo fit ut satius sit seorsim admittere spiritum Salis, seorsim Corallia, prout opus fuerit, quam simul nullo fructu eadem conjunxisse.

C A P U T

C A P U T XIII.

De Edulcoratione Spiritus Salis.

Spiritus Salis aciditas cum nonnullis noxia esse queat, iis præsertim qui affectibus ab Acidis inductis laborant, eapropter Artifices ad varia Salia fixa vel volatilia confugere necesse habuerunt, quæ huic Spiritui commiscuere obtundendorum gratia illius aculeorum temperandorumque affectum, Nam præterquam quod remiscetur Sali Absinthij, plurimisque aliis plantarum salibus, imo salibus Animalium volatilibus ad horum fixationem, interim dum ipsummet fixum redditur, illis se incorporando: Remiscetur etiam æqualibus partibus spiritus Vini, cujus Sal volatile & inflammabile, intime se adjungens partibus acidis hujus Spiritus, ex duobus unum constituit, odoris grati & suavis, saporis multo minus acidi, cujus usus & vires longe melius affectibus conveniunt, & plurimorum temperamento quadrant quam Spiritus Salis usitatus.

Eapropter etiam inditum est illi nomen Spiritus Salis dulcis, aut dulcificati; ad cujus præparationem immittuntur Cucurbitæ vitreæ partes æquales Spiritus Salis & spiritus Vini, adeo ut pars tertia Cucurbitæ vacet; qua imposita Baneo Arenæ, & cooperta suo capitello accurate lutato, & adcommodato exiguo Recipiente, etiam luto obducto, instituitur distillatio igne moderato, cui insistendum quoad totum fere exstillarit, demum sponte refrigeratis vasis, effusoque in Cucurbitam liquore distillato, iterum is distillationi subiicitur in eodem Balneo, easdem operationes trina vice repetendo; quo pacto à perfecta horum spirituum conjunctione & unitate expectandi optati effectus, iique efficacissimi.

Prætermisso spiritu Vini vulgari ad dulcorem Sali conciliandum, usurpari posset Tinctura Tartari, Spiritus Theriacalis, Spiritus ardens Rosamæ, juniperinus, vel quispiam alius spiritus ex aromatibus constans, aliisve substantiis affinibus qualitatibus præditis iis quas conjungere animus est spiritus Salis: Imo dupla vel tripla portio alterutrius horum spirituum ad spiritum salis addi posset, quo melius hic temperetur, quoad cætera eidem methodo insistendo.

Cuncti Auctores admodum probant Spiritum Salis ad referandos urinæ ductus, incidendas & detergendas materias viscosas & tartareas, aperiendas obstructions Iecoris, Lienis omniumque viscerum: Eapropter etiam felicissime in usum adducitur ad Hydropem, atque affectus

ab infarctu vasorum oriundos ; Quamobrem præferendus est spiritus dulcis non edulcorato, utpote ad omnia utilior : Valet etiam uterque ad sitim extinguendam, exhibendo à quinque aut sex ad duodecim aut quindecim guttas ex liquore quopiam idoneo ; vel ea quantitas immittitur quæ gratum acorem potui usitato conciliare valeat, vel aliis liquoribus quibus infunditur : Præstantissimus est hic spiritus ad dissolvendas manuum & pedum congelationes antequam in ulcera abierint, leniter partem affectam penna intincta illinendo : perpurgandis & dealbandis Dentibus admodum conducit, Ossium cariei delendæ, carnibusque vulnerum & ulcerum fungosis absumendis.

Prior spiritus, optime rectificatus usurpatur ad dissolutionem Auri ; Nec inutilis esse potest præcipitandis mineralibus ab aqua forti dissolutis, aut Spiritu Nitri.

At vero hujusmodi Præcipitatio adscribenda non est, sicuti quidam, contendunt neque gravitati, neque viribus, uti neque cuiuspiam concussioni aut commotioni quam inferat Aquæ forti, vel materiis dissolutis, at vero adjunctioni Acidi huic spiritui inexistentis, spiritui volatili & sulphureo Aquæ fortis, aut spiritus Nitri, ea efficacia postremum hunc impellentis ut dimittere cogatur partem mineralis à se dissoluti.

Vt vero manifestum fiat istam præcipitationem, uti neque quampiam aliam, nec gravitati adscribendam esse, nec potentia, nec concussioni aut commotioni ab hoc spiritu, vel quopiam alio præcipitatorio Dissolventi inductæ, aut materiae dissolutæ ; deducendam vero esse à reciproca conjunctione Alkalium cum Acidis, aut spirituum Acidorum cum Volatilibus sulphureis, aut infirmo reddito dissolvente ab aqua expia, vel additione cujusdam novæ materiae quam dissolvens iterum penetrare valeat, Hoc sciendum Spiritum Salis, cum non potuerit combinari spiritui volatili sulphureo Aquæ fortis, ideo solummodo præcipitare potuisse illam mineralis portionem quæ ab eodem spiritu dissoluta fuerat, quo fiat ut ipsius præcipitatio neque cita sit neque copiosa, eo quod pars Acida Aquæ fortis cohibeat adhuc partem mineralis à se dissolutam ; quia scilicet pars acida spiritus Salis affinitate nimia illi conjuncta est, ideoque vim illi inferre nequit, atque ut dimittat id quod retinet, cogere : Sin postquam spiritus Salis inefficax est factus erga dissolutionem ; affundatur Spiritus Tartari, aut Nitri Sal fixum, quocum Acidum Nitri facillime conjungitur, illico nova proditura est præcipitatio priori copiosior ; Atque ex his innotescit verissima præcipitationum causa, circa quas ulterius non evagaturus sum, lectorem remittens ad exempla deinceps adferenda.

Porro, cum per incitiam Typographi, qui vocem *Alkali* in præsentibus disceptionibus

discepratione bis usurpavit vice vocabuli *Spiritus* ; atque ejusdem errorem circa quasdam alias voces antographo meo dissentaneas , anfa nonnullis fuerit porrecta in me torquendi adagium *Obscurum per obscurius* , Id apud me jam ratum est ab emendatione harum vocum , futurum *lucidissimum quod per me prius plane lucidum fuisset* : Eos vero à quibus observatum fuerit id quod alias publicis in conventibus à me non semel enuntiatum , atque variis in locis istius operis traditum , de Natura Spirituum & Salium , & discrimen circa hæc à me constitutum , imo circa vera Alkalia à plurimis mixtis , patum Salinis , plurimum terrestribus distinguenda , quæ pro Alkalibus venditare intendunt , eos inquam proculdubio pronuntiuros esse errorem nequaquam mihi adscribendum , atque argumenta contra allata repulsione non indigere .

Sin forte contingeret ut iidem Adversarii in posterum vera mea asserta impugnare aggrediantur , doceant me quæso Illi , ubi lateat gravitas & potentia Spiritus Salis quibus superet illas quæ insunt A quæ forti & minerali ab hoc dissoluto ? quo manuum robore id commoveat & concutiat ? quæ porro sit causa cur liquor Tartari , aut Sal fixum Nitri , vel ejusdem liquor majori longe efficacia præcipitationem perficiant quam hic Spiritus Salis , adeo (juxta eorum mentem) efficax ad convellendum & concutiendum , præstare tamen non potuit ? Qui fit , inquam , ut sola aqua frigida , longe gravitate inferior Spiritu Salis , affatim huic dissolutioni affusa , ac pluribus aliis , præcipitationem illarum absolvat ? Doceant me iterum , rogo , gravitati ne id adscribendum , an robori , an concussioni vel commotioni , quod Laminæ cupreæ , immissæ infra Argenti dissolutionem ab Aqua forti inductam , præstant ut eadem aqua præceps det Argentum , Laminas prædictas corrosura ? An iisdem de causis cuprum ab Aqua Forti dissolutum præceps defertur immixtis laminis ferreis illius dissolutioni ? Cum ergo vix verisimile sit ut in posterum harum substantiarum præcipitatio assignari queat aut gravitati , aut viribus , aut commotionibus & concussionibus inductis à liquoribus corrosivis , aliisve mediis eapropter in usum advocatis , futurum spero ut abdicata hac opinione , meæ omnes subscribant .

Nomen autem Alkali , quod iidem Adversarii variis substantiis crassissis , ex mineralium familia desumptis assignare intendunt , non secus ac legitimis salibus , quandoquidem vox ista *Alkali* in confusionem illos adducere potest qui in Chymia exiguos progressus egere , animus est in eorum gratiam huc adferre quæ sæpius publice circa hæc enuntiavi , scilicet vocem Alkali , significare *Sal Kali* , *Kali* autem plantam esse ubertim pluribus in locis maritimis nascentem , quæ comburi soleat extrahendi gratia Salis , copiam , & familiarem usum istius Salis

in causa fuisse, ut cum tanquam species tantum haberi debuisset, inconsiderate ut genus perpensum fuerit; ac postmodum nonnulli, parum accurati, *Alkali* nomen pluribus mixtis adscripserint, quorum substantia & qualitates multum ab illis discrepant quæ legitimis Salibus insunt: me quod attinet, assensum præbeo ut Salia omnia, tum Fixa tum Volatilia nomine *Alkali* comprehendantur, sed si talia censenda sint saporem Salis exhibeant necesse est, in aqua sint dissolubilia, atque in ea coagulentur cum in vapores absumpta fuerit, aptitudo ad actionem & reactionem in Acida observetur, & ut cum illis coire queant, Nullum vero Præcipitatorium a se invicem divellere queat, uti neque Aquam à qua dissoluta fuere: Si Margaritæ, Corallia, Metalla, Metallica, ac plurima eius indolis mixta, qualitatibus his essent prædita, Salium indiyulsis comitibus, citra hæsitantiam *Alkali* vocabulum illis impendendum foret, At cum nulla revera insit, sed tantum dispositio quædam ob quam penetrationem admittunt, corrosionem & dissolutionem, destituantur vero actionis & reactionis efficacia, Acidorum vero injuriis obnoxia sint, ac Præcipitationi ab admixtione Salium, vel aquæ, vel aliorum mediorum, vix credo deinceps *Alkali* nomen illis inditum iri, vel inter Salia collocanda.

CAPUT XIV.

De Preparationibus Salis Nitri, & primo de simplicissimis.

SAL Nitrum, vero nomine Sal Petræ vocandum, a quibusdam Draconis epitheto insignitum, Cerberi, aut Salis infernalis, ratione vehementiæ affectuum quos aptum natum est edere, censetur Sal sulphureum, ob innatam illi dispositionem ad subito accendendas materias quæ commixtas habent particulas sulphureas, vel minima ignea scintilla proxima, etsi ex se & solitarium crucibulo candenti inditum flammam non concipiat, nisi adiectus fuerit carbo, vel alia quæpiam substantia sulphuris cuiusdam particeps.

In Nitro tres Salis species deprehenduntur, videlicet Volatile Salinum Sulphureum; Volatile Acidum, & Fixum terrestre: Horum tamen trium Salium conjunctio adeo arcta non est quin ab Artifice variz substantiæ prout libet ab invicem divelli queant, sicuti manifestum est in illius præparationibus.

In Gallia tres Salis Petræ species reperiuntur, quoddam nonnullis rupibus, aut muris adhæret, crystallorum candicantium forma, Aliud terræ quarundam cavernarum aut locorum subterraneorum commix-

tum est, vel antiquorum equilium; Tertium in ruderibus ac vetustorum ædificiorum ruinis: Nitrarij operarij hujusmodi terras, aliasve materias Nitro prægnantes, grandibus caldariis immittunt, igne subdito, affusa aquæ sufficienti quantitate, factaque horum Salium elixivatione, illa filtrant, demum sal coagulant; id iterum dissoluentes, filtrantes ac rursus coagulantes, non solum ut defæcatius evadat, sed segregandi causa, quantum concessum est, salis terrei illi semper adjuncti; quod vero Nitro crassius, sapore, figura & indole plurimum ad Sal Marinum accedit.

Cum non difficili negotio Nitrum purissimum obtinere liceat, ideo in illo depurando multus labor non infumitur, satisque est candidissimum eligere, diaphanum, in longiores crystallos effectum, multis circumcirca donatum angulis, qui per longitudinis decursum cylindriciforme id efficiunt: Ejusmodi Sal saporem exhibet Salino acidum, amaroris participem; Præter has probitatis notas, & hoc illius puritatis indicium est, si frustulum candenti carboni impositum illico pene totum absumatur, adeo ut super carbonem supersit solum tantillum Salis albi, pro Sale fixo Nitri habendi: Nitrum primo crystallisatum, è priori aqua elicitum, probitatis omnes notas præ se fert, optimumque censendum.

Nitri depuratio idoneum id reddit præstandis usibus expectatis, inter-
nis præsertim: Ab eadem cæteræ præparationes initium etiam ducunt, quarum frequentissima est Calcinatio, magis aut minus valida instituen-
da pro maiori aut minori partium sæcernendarum copia: Quæ Crystalli mineralis præparandi gratia suscipitur, omnium simplicissima est; Satis enim est, exempli gratia, Nitri puri libram unam crucibulo immisisse, tripodi in fornace imposito, carbonibus accensis circumdato, in quod colliquesactum, iteratis vicibus, uncia una florum sulphuris infunditur, ibi accendendorum & super nitrum absumendorum, quod demum è crucibulo effunditur, ubicumque circumfundendo fundo sartaginis mundæ, ferreæ aut cupreæ: Id frigesactum, & in fragmenta divisum, committitur vasi vitreo aut Faventino, probe obturando.

Salis Prunellæ nomen Crystallo minerali etiam inditum est, eo quod admodum conducit curandis faucium inflammationibus, Anginæ præsertim, quibusdam *Pruna*, aut Prunella dictæ; si præsertim ejusmodi affectus à Salibus volatilibus originem duxerint, atque in principio fuerint: Acidum enim Nitri salibus volatilibus se adjungens, horum naturam immutat, effectusque inhibet: Hoc Crystallum nomine Anodynæ mineralis donatum est, ob efficaciam in sedandis doloribus, illis potissimum quos inducunt Salia fixa aut volatilia: Aperiendi vi præditum est, diuretica, humores viscidos & tartareos incidendi: Purgantibus remixtum illis vehiculo est; variisque inditum menstruis adjuvat Tincturarum mixerum extractionem, coloremque intensiorem reddit; humorum

Eff. 3.

putredinem cohibet, siccum æstumque febrilem extinguit, etiam exigua ex liquoribus idoneis adsumptum copia.

Qui veriti sunt calorem partis maxime volatilis & sulphureæ Nitri, non inutiliter crediderunt accedendos illi affundi debere flores sulphuris, adsumendæ una cum his, & abstrahendæ illius partis sulphureæ, communicando simul portiunculam acidæ, floribus illis inexistentis: Id quod jam usitato more receptum est, neque repudiando, cum, experientia quotidiana teste, probi oriantur effectus, etsi commodissime illius succedaneum esse queat Nitrum rite depuratum & crystallisatum, sulphur nequaquam expertum: Sed Nitrum multo minoris acrimoniæ particeps quam Crystallum minerale, & Nitrum depuratum, comparare licet, idem Nitrum quinquies aut sexies dissolvendo in aqua pluvia, æquinoctio verno decidua, unaquaque vice aqua in vapores facessere iussa, ad pelliculam usque, more solito, Nitrum crystallando; Concurrente enim partium divisione multoties facta, partium Nitri à prædicta aqua, Et abstractione particularum maxime sulphurearum ope harum evaporationum; ac præterea adsociatime salis Aëris, quo dictus imbet imbutus est, Nitrum nonmodo acrimoniæ fere expers, & edulcoratur, sed etiam absque corrosivis metu, & jucunde, edere valet eos effectus qui Crystallo Minerali & Nitro depurato adscribi solent.

CAPUT XV.

De Nitri Fixatione.

OMnia Salium genera à cæteris substantiis secreta, etsi in liquido dissolubilia sint Fixorum nomen gerunt, cum eum in statum adducuntur ut vim ignis experiri valeant, id quod consequi non licet alia ratione quam partem illorum volatilem, Salium aut spirituum Acidorum ope sistendo & cohibendo, vel aliarum substantiarum quæ cum illis concorporari queant, ob innatam dispositionem ad mutuam conjunctionem: Nitrum cum constet ex Sale volatili sulphureo, Sale acido, utcumque volatili, ac Sale fixo, admodum difficile est reperire Sal, aut Spiritum, à quo simul & semel cunctæ illæ partes fixitatem consequi valeant; Si enim Salia volatilia admixta fuerint, futurum est ut quædam portio aliorum Salium cum illis in auras abeat: sin alia Acida in auxilium advocentur ad Salia sistenda, Acidum exsuperans dissolutionem & immutationem naturæ totius inducturum sit, adeo ut quacunq[ue] processus ratione

tione necesse sit dum Fixum Nitrum reddere est animus, volatilis partis non minimam portionem perire.

Ex Glauberi sententia Nitri purissimi libræ duæ aut tres capaci crucibulo ferreo excipi possunt, tripodi imposito, in media fornace idonea, quo circumdato carbonibus accensis, & Nitro colliquato, super iniicitur pulveris carbonum circiter semuncia, qui illico flammam conceptarunt, partesque Nitri volatiles absumi incipient, Hac Nitri semincia absumpta, tantumdem pulveris carbonum adhuc adiciendum, eodem modo igne devorandi; Eiusmodi projectionem reiterando, illiusque consumptionem, eundem etiam ignis tenorem servando, donec nulla amplius in Nitro superstes sit pars acida, uti neque flammæ capax, pulvis carbonum non amplius hanc concipiat, Nitrum autem crassecat & fiat coloris viridescens ad cæruleum declinantis: Tunc Nitrum ex crucibulo eruendum adhuc calet, quod in magna frustra confractum, eo modo, si libet, conservandum, in lagena vitrea duplici, accurate ocludenda.

Vel idem in aqua dissolvendum est, factoque lixivio, hoc filtrandum, Sal coagulandum, sicuti prius adservandum; Istud Sal, per calcinationem destitutum parte volatili inflammabili, ac fere omni suo Acido, quamdiu in ea est conditione crystallisationem respuit, cuius capax est Crystallum minerale, quod cum levissimam calcinationem expertum sit, sibi innato Acido fere omnino fruitur, a quo in crystallis abunde vim obtinet: Figuræ tamen ChrySTALLINÆ non levi negotio restitui potest, dissolutioni illius filtratæ instillando Nitri spiritum, quovsque desinat omnino ebullitio: procurata enim postmodum istius liquoris ad pelli- culam usque consumptione, postmodum sponte refrigerata Crystalla emergent illis propemodum similia quæ in Nitro, antequam crucibulo immitteretur, conspicua erant; pondus autem & moles Nitri adaucta ab adiuncto spiritu illi coadunato reperientur.

Iubet Glauberus Nitro, uti prius dixi calcinato ope pulveris Carbonum, crucibulo exempto, exceptoque vase quopiam idoneo, id sub divo humidiori exponi, aut in cella vinaria, donec in liquorem omnino abeat, cui Alkaest nomen imposuit, ex illo menstruum universale meditates, apprime idoneum Tincturis omnium mistorum eliciendis, tam Vegetabilium quam Animalium & Mineralium; Sed etiam si in usum venire queat ad plurima mineralia, suppetunt tamen menstrua multo convenientiora Vegetabilibus & Animalibus.

Nonnulli Nitrum ea ratione calcinatum in Spiritu Aceti dissolvunt, dissolutionem filtrando, Sal autem coagulando, ter repetitis dissolutionibus, filtrationibus & conglutationibus, demum dissoluto hoc sale in spiritu vini alkoolifato, dissolutione autem excepta cucurbita vitrea, alen-

bico suo probe loricato instructa ; adaptato, recipiente similiter luto incrustato, Balneo arenæ igne moderato spiritum vini abstrahunt, ad subsidentiæ siccitatem ; in fundo demum Cucurbitæ occurrit Terra Talci instar squamosa, igne fusilis, non secus ac cera, Nitri sale fixo imprægnata, Aceti acidum continens : Istud remedium conducere asserit referendis Iecoris obstructionibus, Lienis & Mesenterij. Exhibet a scrupulo vno ad duos, ex liquoribus aperiendi vi præditis, vel aliis purgantibus remiscet : Non multum absimilis hæc præparatio à Sale Tartari foliato, de quo a me actum capite sexagesimo octavo de Præparationibus Vegetabilium.

C A P U T X V I .

De Sale Polychresto.

Fixationi Nitri adde præparationem Salis Polychresti, eo quod eius ope Nitrum fixum evadit, exuens quicquid volatile continet : mitto etymologiam cognominis huius Salis, quod deducendum non a voce polycryfos, sed a polychrestos, indicante quiddam ad plures usus natum ; Inventio huius Salis antiquitate cum cognomine non certat, quod à plurimis Authoribus fuit inditum Pilulis, aliisque compositionibus, idoneis pluribus simul humoribus expurgandis ; Authores enim nonnulli solum neoterici huius meminere, atque illius usus, etiam si hodie multo id sit usitatius Parisiis quavis alia præparatione Chimica, ex immenso earum numero quas continent antiquorum libri.

Si more usitato præparandum sit hoc Sal, accipiendæ erunt partes æquales Sulphuris puri & Nitri crySTALLISATI, quibus commixtis, & crasse contusis, imponendum erit crucibulum pedamento in medio foco Fornacis anemix, accensoque in ambitu luculento igne carbonum, cum incanduerit Crucibulum, immittatur illi uncia circiter prædicti pulveris, qui flammam illico concepturus est ; sulphur autem in auras discedens secum simul abstracturum est partem Nitri volatilem : Flamma discussa eadem Pulveris in crucibulum projectiq; repetenda erit, per vices iteranda, vna quaque vice concedendo sulphuri spatium temporis ad deflagrationem, ex intervallis materias contentas commovendo oblonga spathula ferrea, pergendo donec totus pulvis projectus fuerit, vel crucibulum amplius capax non sit materiæ : Postmodum ignem adhuc urgendo per bihorium vel trihorium, ac sponte frigefacto crucibulo, eximendum erit Sal, in aqua postea dissolvendum, Per colum traiecta hæc

hæc dissoluta & ad ignem evaporata, sola pellicula superstite, refrigerari permittitur; dehinc decantata in exiguam Cucurbitam aqua supernatante, obvium erit Sal Polychrestum in fundo vasis hujusque lateribus adhærens, quod exemptum siccandum erit: Deinceps igne moderato Arenæ liquor in parvam Cucurbitam effusus absumendus erit, ad pelliculam usque, extrahendo & exsiccando Sal sicuti prius: Idem quoque faciendum erit de liquore Sali supereminente, ne quidquam dispareat, cuncta hæc salia commiscendo & ad usus recondendo.

Dissipatio partis Acidæ & spirituosæ volatilis Nitri, contingens per Nitri calcinationem cum sulphure; in causa est ne Crystalla inde oriunda amplius obtineant figuram qua donatum erat Nitrum priusquam crucibulo immitteretur, Neque etiam Crystalla expectanda essent, nisi Sal sibi adsumpsisset portionem quampiam Acidi sulphuris dum simul utriusque calcinatio instituta est.

Cum vero Sal Polychrestum, hoc modo præparatum, complectatur solummodo partem fixam Nitri, cum portione nonnulla Acidi sulphuris, hac vero conditione donatum per dejectiones tantum opus perficiat, exemplo Salis Tartari, aliorumque Salium fixorum, conciliari illi præterea poterit vis partim diaphoretica, partim diuretica, addendo & concorporando quatuor uncas Spiritus aut Florum volatilium Salis Ammoniaci cum libra una Salis Polychresti, prædicto modo præparati, una iterum in Crystalla deducendo cucurbitæ vitreæ indita, Balneo arenæ impositæ, igne moderato.

Ex proportionata enim unitate trium harum diversarum substantiarum exsurget compositum, potiori jure Salis volatilis nomine insigniendum quam id cujus descriptio à me tradita: Cum enim prius opus sum perficiat comite non levi acrimonia, ac solum intestinorum ductum affectet, postremi hujus Salia, per reciprocam temperationem simul coeuntia, opus quoad omnia lenissime peragent, Neque id prohibet quin facillime permeent corporis partes illorum ope indigentes, ac præsertim ductus urinarios, venas, arterias, quinimo & partes carneas, nullo acrimoniæ vestigio relicto.

Mixtim hæc salia exhibentur adrachma semis ad drachmam unam, cum variis remediis, præsertim ad stimulanda purgantia, diluendo in liquoris unciis quinque vel sex: Scilicet etiam præscribuntur à duabus vel tribus drachmis ad quinque aut sex, ex duabus vel tribus libris aquæ fluvialis, vel pitisana quapiam, iteratis vicibus usurpanda

Tom. II.

Gg.

non secus ac Aquæ minerales, si incidendi & detergendi crassi humores, demum per vias consuetas expellendi.

CAPUT XVII.

De Spiritu Nitri.

AD quorundam normam conteri simul & commisceeri possunt Nitri libræ duæ cum libris sex Boli communis, ex quibus in massam solidiusculam compactis, infusa aqua frigida Nitro imbuta quantum hujus dissolvere valuerit, concinnantur globuli, qui optime exsiccati ex Retorta distillandi juxta regulas ordinarias, At vero res melius voto respondebit, expeditiorque erit successus, si hac via incedatur.

Contundantur, unaque commisceantur Nitri probe exsiccati, & nitide crystallisati libræ duæ, triplo vel quadruplo ponderi terræ figulinæ, accuratissime exsiccatæ, itidem pulverisatæ; committantur Retortæ argillaceæ luto obductæ, ejus capacitatis ut materiæ immissæ duas tantum vasis partes adimpleant, tertia vacet: Hoc in furno Reverberij clauso collocato, adcommodato autem grandi Recipiente ejus rostro, eo itidem lutato, suscipietur distillatio igne gradatim adaucto, illum tertia quoque hora intendendo, tandem ad extremam usque violentiam pergendo, donec manifesta adpareat ruboris spirituum in Recipiente diminutio, caloris autem ejusdem Recipientis remissio; id quod accedere solet adhibito ultimo igne per tres horas: Postmodum obturato spiraculo operculi fornicati, sicuti & cinerarij ac foci ostiis, sponteque frigefacto furno ac vasis, decrustandum erit Recipiens, lutum linteo madido humectando, illoque à rostro Retortæ divulso, spiritus Nitri infundendus lagenæ densæ, accuratissime occludendæ, spiritum ad usus recondendo.

Nitri pars aquea seorsim adservare posset prior in distillatione prodiens, Recipiens autem solum eo educto loricando, quo pacto obtinere licet spiritum Nitri multo majoris efficaciz ad dissolutionem quorundam metallorum eo qui remixtum habet phlegma; sed è re fuerit partem aqueam primo prodeuntem cum spiri-

tu dimittere nec ab invicem secernere , eo quod acutiem spiritui impetitur , efficitque ut Argentum facilius pervadat & dissolvat quam cum à phlegmate nimis liberatum est , aculei autem obtusiores fiant , sicuti id à me compertum.

Pars sulphurea & Salina volatilis Nitri, conjuncta parti Acidit una forma vaporum rubrorum ex Retorta prodeunt , ac in spiritum convertuntur , quapropter nonnulli auctores sanguinis Salamandræ nomine donaverunt ; Nitrum quippe inter salia solum est quod spiritum suum forma vaporum rubicundorum effundit , cum cæterorum omnium Salium spiritus albi prodeant.

Qui uno eodemque Recipiente simul excipiunt quicquid ex Retorta, Nitrum distillando, exstillat, ij liquoris tantumdem fere adipiscuntur quantum Nitri Retortæ inditum fuerat ; quapropter qui rati sunt totum Nitrum in spiritum converti, hallucinati sunt, nam præterquam quod terra addita, utut sicca, plurimum in hac distillatione phlegmatis suppeditat, non secus ac cum spiritus Salis distillatur, proculdubio præterea sibi adjungit, retinet, in vicem proprii phlegmatis, partem Nitri fixam ; Vnde etiamnum elucescit perperam creditum esse partem Nitri fixam totam in spiritum abreptam fuisse ; id enim si contingeret, nihil prohiberet quin spiritus priorem Nitri formam readsumeret, id quod tamen nequaquam præstare potest quandiu solitarium est, revera quidem si remixtum fuerit proprio Sali fixo aut Sali Tartari, vel cuiuspiam alio ejusmodi : Vnde etiam colligere licet quid in illo desideretur quominus statui pristino restitui queat, quandoquidem si reassumere debeat corpus Salis unde prodiit, id nequaquam consequi licet nisi adjectum fuerit Sal fixum, ejusdem indolis cum eo quod in Retorta superstes est cum distillatio suscepta est.

Neque etiam accurate res ad examen adductæ sunt ab iis qui existimant totum Nitrum distillationi subjectum in spiritum converti, eo fundamento nixis quod nullum Sal ex capite mortuo educere liceat, quando illius disquisitio facta est adhibitis dissolutionibus, filtrationibus & evaporationibus ; quandoquidem Sal fixum Nitri, diurnitatem ignis expertum, imo vehementissimi per distillationem, coit tandem & in vitrum quodammodo abit terræ commixtum ; immutata vero salis indole, vitri naturam induens, dissolutionis omnino incapax redditur ; Si

Gg 2

enim ex copia liquoris ab ejusmodi distillationibus prodeuntis, norma deducenda esset, idem judicium ferendum esset de Sale marinae, cujus librae duae commixtae aequali quantitati ejusdem terrae, adhiberi solitae ad distillationem Nitri, aequaliter effundunt à libra una cum duodecim unciiis, ad libram unam & quatuordecim uncias liquoris, quem vocant Spiritum, cuius maxima pars in aqua residet, ac tantillo spiritu à terra suppeditato, altera minor in parte aquea ejusdem salis; cujus reliquum pro legitimo spiritu, accipiendum, vix totius tertiam partem constituit, interim dum pars fixa ejusdem salis, quae evehi non potuit, terrae intime se conjungit & in vitrum fere una cum illa abiit, pro capite mortuo accepta: Atque hæc, si bene iudico, illis à præconceptis opinionibus erroneis liberatura sunt qui contrarium senserint.

Spiritum Nitri plurimi fit adversus malignitatem febrilem, sicuti & ad discutiendos vapores ex materiis crudis elatos, nitrosis & tartareis, atque sedandam effervescentiam humorum, vi proprii salis liquidi volatilis sulphurei, acido conjuncti: Conducit præsertim in Colico dolore, obstructions Iecoris aperit, Lienis, omniumque viscerum, sanguinem concretum resolvit, per sudores, aut insensibilem transpirationem humores dispositos expellens, quo fit ut plurimum conferre censeatur in legitima & spuria Pleuritide, in Rheumatismo omnique dolore vago, ac Hydrope Tympanite.

Exhibetur à semisrupulo ad integrum, imo & semidracmam ex liquoribus idoneis, præbendo semi cyathum vel integrum.

Partes acres & corrodentes quibus spiritus Nitri præditus est, corrosioni aptum illum efficiunt, imo & dissolutioni omnium metallorum, etsi Auro pareat, quod subingredi solitarium nequit & citra additamentum, ratione exiguitatis & figuræ pororum illius, aditum non concedentium particulis istius spiritus, quorum magnitudo & figura huic effectui inidoneæ sunt, etiamsi id ipsum præstare valeat addita quarta parte ponderis Salis Ammoniaci, Marini, aut Gemmei, à quibus immutatione recenti inducta illius partibus, aut novos aculeos tenuissimos affringendo, congruam inducendo aut figuram, ob quam hujus metalli poros subire valeant, idoneum penetrationi eorum efficiunt, illiusque substantiæ dissolvendæ: Varia etiam mineralia dissolvere potest, imo vim cathartica & emetica quorundam in diaphoreticam transmutat, nominatim Antimonij, sicuti id in se manifestum fiet.

Cum

Cum eadem acrimonia nonnihil deterreat ab usu illius interno, confugiendum est ad spiritum vini, partibus æquis commiscendam, distillatione utriusque Balneo arenæ instituenda, ex capaci & excelsa cucurbita vitrea, alembico idoneo instructa accurate lutato; quæ distillatio etiam terna vice iteratur, ad magis intimam partium spiritus vini commistionem, eadem procedendi via quam demonstravi ad dulcorationem spiritus Salis: Ex hac unitate exurgit spiritus compositus, non solum odoris gratia suavior, sed & gustui gratior, uti & ad cunctos effectus, imo Naturæ nostræ multo convenientior; quod vero potissimum, ad diaphoresim procurandam adcommodatior spiritu Nitri vulgari: mitium qualitatum & temperatarum gratia spiritus Nitri dulcis, aut dulcorati nomen adeptum est, cujus ultima & perfecta dulcoratio commodissime suscipi potest, ope vasorum Gemellorum dictorum, quorum figura inter cætera vasa depicta est, Gemella hæc committenda Balneo Arenæ, igne moderato adhibito, capacitatis circiter mediam partem implendo, his spiritibus partibus æquis commistis, luto probe obducendo cuncta illorum orificia & juncturas, toto triduo producendo distillationem conjunctorum, & absque intervallo, horum spirituum, quæ hoc modo cohobationem continuam comitem habitura est rei distillandæ in materias successive in fundum vasorum dilapsuras: Dosis hujus spiritus eadem, imo major esse poterit quam prioris, ex liquoribus convenientibus.

C A P U T XVIII.

De Aquis Fortibus, Et de Aquis Regiis.

Plus discriminis occurrit in compositione Aquarum Fortium circa electionem & dosin materiarum ad illas requisitarum, quam in preparandi ratione ubique fere simili; Etsi enim ut plurimum tantum constent ex Nitro & Vitriolo, Nitrum autem omnium sit basis, doses tamen apud Authores non ubique inter se conveniunt; adde quod modo Alumen remisceant, modo Verde æris, nonnunquam Antimonium, Arsenicum, Sublimatum, Sal Ammoniacum, Marinum, Gemicum &c. dimisso vel admisso Vitriolo.

Quibusdam etiam satis est exsiccavisse, ac contrivisse, Nitrum & Vitriolum, alij postremum hoc nonnisi ad albedinem calcinatum

usurpant : Quidam duas partes Vitrioli, unam Nitri accipiunt, alij partes æquales ; Imo nonnulli tantundem pondus, aut dimidiam ponderis partem boli aut laterum contritorum adiiciunt, adeo ut cuique Artifici pro arbitrio agere liceat ; Nihilominus tamen præparationem Aquæ Fortis maxime usitatam in medium allaturus sum, ac me iudice maxime idoneam corrosioni & dissolutioni plurimæ partis metallorum ac quorundam mineralium, ad illorum naturam accedentium.

Vitrioli communis duæ libræ & semis ad albedinem calcinentur & in pulverem terantur ; Exsiccentur & pulverifetur æqualis quantitas optimi Nitri, commisceantur ac in capacem Retortam argillaceam luto obductam coniiciantur ; hac imposita furno Reverberij clauso, adcommodatoque, accurate lato obducto, ejus rostro grandi Recipiente, instituatur Distillatio igne primo moderatissimo, demum gradatim adaucto, ad ultimam usque vehementiam, eoque modo producto quousque imminutio coloris ex rubrofulvi vaporum in Recipiente conclusorum, calor autem admodum remissus : Tunc obturato spiraculo operculi fornicati, ut & ostiis cinerarij ac foci fornacis, vasa ut sponte refrigescant permittendum, demum decrustato Recipiente,educta Aqua Fortis effundenda in lagenam vitream densam, accurate obturandam.

Ex conjunctione Nitri & Vitrioli cum malignitas emergat si una distillationi exposita fuerint, eapropter Aqua Fortis ex illis elicitam multo periculiosior est spiritibus seorsim ex Nitro & Vitriolo eductis, neque Aqua hæc ore adsumenda præscribitur ; præcipui autem usus spectant calcinationem immerisivam aut metallorum præparationem, quo fit ut Aquæ causticæ nomen adepta sit, & Aquæ Separatoriæ.

Etiamsi vero quis immerito assereret spiritus corrosivos Vitrioli, tempore ad distillationem Aquarum fortium destinato, universos evahi posse, quandoquidem Vitriolum per plures dies ignem experitur antequam ultimos profundat spiritus, Illud tamen in comperto esse debet illos qui à Nitro emittuntur partem maximam eorum una secum abstrahere, & quantum necesse est adaugendam vim illius corrosivam ; quandoquidem commixtio vitrioli cum Nitro duplicem usum præstat, communicatione enim facta spirituum Nitri partes in Retorta impermixtas detinet, fusionemque illius impedit, per quam cohibentur & concentrantur spiritus, unde Retortæ fracturæ periculum immineret.

Aquæ

Aquæ Fortis malignitas suspectum facit usum salis in Retorta post distillationem residui : Etsi enim celebre sit apud quosdam Authores titulo *Salis* , aut *Arcani duplicati* , vel *Panaceæ duplicatæ* , aut *Salis de duobus* , eximiasque illi adsignarint vires , arduum tamen est vim emericam & corrosivam Vitriolo tenaciter adfixam divellere , eoque amplius quod in prædicto Sale adhuc latent ultimi iique maxime acres Vitrioli spiritus , imo Nitrum fixum illi remixtum majorem ideo contraxit actimoniam : Id quoque censeo quicumque labor adhibitus fuerit in dissolvendo , filtrando , & repetitis vicibus coagulando istud Sal , irritum forte fore , sicuti & additionem particulæ Crystalli mineralis , ab authoribus quibusdam propositam obtinendorum gratia effectuum speratorum , quandoquidem suppetunt alia Salia magis ad rem facientia , & majori securitate scopos omnes adimplentia , Atque licet , ad *Zwelferi* mentem , calcinare residentiam distillationis spiritus vitrioli , adeo ut nullus commino sapor illius superstes sit , & ex illa Soli per plures hebdomadas , & divo expositam , abstrahere Sal Aëris , qui adimplevit illius poros ; quod cum sapore acri careat , destitutumque sit facultate emetica vitrioli , sed polleat sapore acido salino gratissimo , proculdubio antefereendum ut pote præstantius & magis idoneum commissioni cum æquali pondere salis Polychresti , aut Nitri fixi , vel cujuscumque alterius salis fixi plantæ alicujus adpropriatæ.

Alia Aqua Fortis conficitur ex partibus æquis Nitri & Aluminis , ex Retorta una distillandis , seorsim reponendo phlegma primo prodians , in lagena autem vitrea densa , accurate occludenda , custodiendo Aquam fortem subsequenter , quippe quæ Bismuthi admodum idoneum est dissolvens , Mercurij , aliorumque ad vultus cosmeticen usitatorum mineralium.

Porro cum usitatæ hæ Aquæ Fortes , etiam si Argentum dissolvere valeant , omniaque metalla imperfecta , non eodem tamen erga Aurum robore polleant , ideo confugiendum ad Salia Ammoniacum , Marinum aut Gemmeum , à quorum adjectione aculei particularum istarum aquarum immutationem & tenuitatem adepti , Aurum dissolvere valent eadem facilitate qua antea cætera metalla ; Nomen eapropter Aquarum Regiarum illis inditum , ob potentiam qua præditæ sunt Aurum dissolvendi , quod metallorum Regis nomen obtinet.

Aqua Fortis in Regiam facili negotio transit , exiguoque temporis spatio , immittendo parvo matrati uncias quatuor optimæ aquæ Fortis , cum uncia una Salis Armoniaci minutissime contriti , vel uncia una Salis Marini aut Salis Gemmei , licidem pulverisatorum , alterutrum di-

storum Salium in Aqua Forti dissolvendo Balneo Arenæ, igne Digestionis.

Potest etiam præparari Aqua Regia unica distillatione, hoc processu modo, Accipiantur libra una Nitri purissimi; libra una Salis marini optime exsiccati, Vitrioli ad albedinem calcinati librarum duarum, conterantur, misceantur, una conjiciantur in capacem Retortam argillaceam luto vestitam, qua imposita furno Reverberij clauso, adcommodatoque ejus rostro magno recipiente, suscipiatur igne gradatim adhibito Distillatio, sicuti ad ordinariarum Aquarum Fortium, sic nancisci dabitur in Recipiente Aquam Regiam, admodum idoneam dissolutioni aut calcinationi immerisivæ Auri.

Præparatur necnon Aqua, quibusdam dicta Aqua Philosophica, vel Aqua duorum Pugilum, hac ratione, sumantur uncie duæ Nitri purissimi optime exsiccati, Unciæ duæ Salis Ammoniaci; quibus contritis, & simul immixtis grandi Retortæ argillacæ luto obductæ, impositæque Retorta Furno Reverberij clauso, & adaptato grandi recipiente ejus rostro, exstillanda igne gradatim adhibito Aqua, nulli Aquæ Regiæ ad Auri dissolutionem inferior.

Sed circa hanc præparationem observandum capacitatem insignem Retortæ, necnon Recipientis, non minus requiri quam ignis regimen, quia scilicet spiritus e quatuor istis uncis Salium elati, tam insigni erumpunt vehementia, ut ab igne impulsu disruptionis Retortæ & Recipientis causa essent, nisi spatium idoneum impetui excipiendo obtinerent.

Butyrum Nitri Vitriolati Petri Iohannis Fabri, cum a quibusdam Authoribus neotericis commendetur, ideo hic inferendum volui, Accipiantur partes æquales Nitri & Tartari crudi, quibus comminutis in pulverem, & simul exceptis grandi mortario ferreo, aut cupreo, prius excalesfacto, accendatur ignis carbonum, sed modicus, in camini foco, Nitrum & ignem ut libere dæmicent permittendo; demum collectis, & optimo crucibulo immixtis Salibus fixis Nitri & Tartari, simul in mortario residuis, imponatur Crucibulum idoneæ Fornaci, accenso circumcirca igne carbonum, inibi detinendo donec Salia perfectam adipiscantur albedinem, quæ postmodum dissoluta, filtrata & coagulata in Sal album, additoque & commixto æquali pondere Salis Vitrioli dissoluti in aqua pluvia, ad ignem lentum deducantur in coagulum, aut Butyrum albißimum, recondendum in lagena vitrea densa accuratissime obturanda.

Magni fit ab Authore, tum ad internos usus, tum ad externos, lenissime

lenissime enim purgare asserit humores melancholicos & tartareos, & drachma una ad duas exhibitum, ex uncia semis syrupi Rosati aut Violati: Idoneum præterea esse ad Arthritidis curationem parti affectæ admotum: Resolvere etiamnum humores frigidos & scirrhosos, oedematosos & pituitosos discutere, ac denique quodvis serpiginis & scabiei genus curare.

CAPVT XIX.

De Preparationibus Aluminis.

Alumen succus est salinus, ex quibusdam terris erutus, aut lapidibus plumbi naturam resipientibus, plurimo phlegmate constans, pauco spiritu acido, non mediocri copia Salis acris & corrosivi, accedente plurima terrea portione.

Alumen Rupeum omnium commendatissimum est, vulgatissimum, quod maxima copia occurrit, Dicitur etiam Alumen glaciale, cum referat aquam frigore concretam: Tres illius species statuuntur, quarum prima sponte in terræ visceribus coagulata reperitur, cæteræ vero artificium requirunt, Alterum enim Alumen educitur decoquendo & coagulando Aquas minerales illo prægnantes; Alterum elixiviando terras aut lapides quibus commistum est.

Alumen colore ad rubedinem inclinans, cognomento Romanum, optimum inter illa quæ in Gallia occurrunt censetur, attamen neque Romanum neque cætera ideo remediorum feraciora sunt, inter salia enim Alumen omnium paucissimis præparationibus subiacet.

Dissolvitur Alumen in aqua pluvia, cujus filtrata dissolutio evaporatur ad pelliculam usque, hac sponte refrigerata secernuntur & exsiccantur Crystalla, Aluminis, quæ iterum nonnulli dissolvunt; filtrant & crystallisant repetitis viribus, tum ut puriora evadant, tum ut spiritus quantum licet leniatur; Non inutilis est ejusmodi depuratio, cum Alumen in Gargarismatum compositionem admitti debet, aliorumve remediorum interiorum, sed ad externum usum prætermittitur.

Nonnunquam in crucibulo calcinatur Alumen, vel vase figulino vehementiæ ignis non impari; inibi enim candorem acquirit, spongiforme & leve evadit, quando phlegmate illius repudiato, uti & illius spiritu, expetitur solummodo Sal acre & corrosivum, quod vulgo vocant Alumen ustum, nonnulli postmodum dissolvunt in aqua pluvia, filtrant, ac coagulant obtinendi gratia Salis fixi Aluminis: Qui vero con-

Tom. II.

Hh

Etas Aluminis partes utiles sibi comparare voluerit, id ex Retorta distillent ratione sequenti, nec defuturus est successus.

Excipiantur binæ vel ternæ Aluminis libræ, grandi Retorta luto circumlita, qua imposita furno Reverberij clauso, conjunctoque ejus rostro capaci Recipiente luto non incrustato, suscipiatur distillatio igne primo lenissimo, illo postmodum ad secundum usque gradum adaucto, in eo perseverandum donec universum extillarit phlegma, conspiciaturque ingressus in Recipiens Spiritus Aluminis forma vaporum candidantium: Tunc affuso, & seorsimque Phlegmate reposito, accurate luto obducto collo Recipientis & rostro Retortæ, continuanda erit distillatio, gradatim adaucto igne ad ultimam usque vehementiam, pergendo donec nulli amplius ex Retorta prodeant vapores postmodum obturato spiraculo operculi fornicati, ac simul ostiis fornacis, sponte refrigeratis ac decrustatis vasis, obvius erit in Recipiente Spiritus acidus Aluminis, in Retorta autem Alumen calcinatum in massam candidam conglobatum, spongiosam, levem, illi similem quæ in crucibulo post calcinationem occurrit: Eoque pacto cunctæ Aluminis partes utiles in possessionem venient.

Spiritus Aluminis admodum utilis habetur ad urinæ difficultates, ac illius vias liberas à calculo & arenis reddendas, aliisve cursum ejus interceptantibus, Plurimum quoque conducit referendis lecoris; Lienis omniumque viscerum obstructionibus, sicuti ad febricitantium sitim leniendam, Illum commiscendo liquoribus convenientibus, à quinque vel sex, ad duodecim vel quindecim guttas: Commiscetur etiam Gargarismatis extinguendarum gratia inflammationum oris cavitatem afficientium & gutturis, Ad intercipiendum fluxum, obrundendumque aculeum humorum acrium & tenuium in dictas partes decumbentium, sicuti & ad sananda ulcuscula gingivarum, linguæ partiumque circumfirarum, solo actu.

Phlegma in usum adducitur ad perputganda & ad cicatricem ulcera deducenda; Distillationis autem subsidencia absumentarum gratia carni fungosum in ambitu vulnerum & ulcerum excrecentium, cohibendæque putredinis.

Spiritus Aluminis dulcorari potest eadem ratione qua spiritus Salis & Nitrij, commisto æquali optimi vini spiritus pondere, simul distillando, cohobando, eodem prorsus processu genere in omnibus quem indicavi ubi de duleoratione prædictorum spirituum.

Spiritus Aluminis duleoratus ore tutius adsumitur non dulcorato, duplicataque dozi potest exhiberi.

Nonnulli dissolutione facta Aluminis Rupei in aqua, filtratum liquorem.

rem Balneo cinerum distillant ad siccitatem usque in cucurbita vitrea humili, imposito illi Alembico probe luto obducto; demum frigidatis vasis, in aqua ab hoc exstillata Alumen in cucurbita restibile distillant, repetita filtratione & eodem Balneo liquoris colo trajecti distillatione, reiterando dissolutiones, filtrationes & distillationes ad omnimodam usque purissimæ substantiæ ope distillationis in sublime evectiōe, cunctarum vero Aluminis partium terrestrium in colo subsidentiam: Istiusmodi Aquam Spiritus magistralis Aluminis nomine donant, stypticorum omnium medicamentorum maxime strenuum censentes.

Id porro pro comperto habendum usum istius Aquæ, aut Spiritus Magistralis, non inutilem fore si decima aut duodecima illius pars Gargarismis remixta fuerit, aliisve liquoribus ex aquis aut decoctis refrigerantibus, adstringentibus & detergentibus comparatis, tum curationis gratia oris affectuum, quam aliorum exteriorum refrigerio indigentium per purgatione & adstrictione; quinimo & potionibus vulnerariis, accisa huius parte media, proportionem habita liquoris: Adeo ut si copia adfuerit istius liquoris, in parato autem Aquæ stillatiæ, Decocta vel Succu partium plantarum, idoneis qualitatibus præditarum, quovis tempore parabiles sint liquores, proculdubio præstantiores cunctis Aquis Aluminosis stillatiis ab authoribus descriptis.

Nonnulli certa quantitate Aluminis calcinati immissa Cucurbitæ vitreæ, in Balneo collocatæ, affusaque illa aceti copia quæ ad dissolutionem sufficiat, hanc colo transmittunt, evaporatione eodem Balneo facta ad pelliculam usque, sponteque refrigerato Balneo, segregant, siccant, & recondunt Crystalla in cucurbita obvia, pro re nata exhibendo ex liquore quopiam idoneo, pondere duodecim aut quindccim, ad octodecim vel viginti granorum, bis in hebdomada, paulo ante paroxysmi adventum, in febribus Tertianis: Successum vero in re dubia spondere non ausim, mihi per experimenta non confirmata.

CAPVT XX.

De Preparationibus Salis Ammoniæ.

Ammoniæ cognomen huic Sali impositum prævaluit triginta & amplius aliis nominibus ab Authoribus ipsi inditis, quorum enumeratio foret inutilis. A Iovis templo Ammonis, mediis in Lybiæ desertis sitis, nomen illius deductum est, quod olim istud Sal sublimatum superficiem incumberet arenarum adurentium prædictæ regionis.

Vrina Camelorum catervatim prædicta loca prætereuntium per pe-

H h 2

reginationes, ad id templum continuo institutas, prima & præcipua illius fuit materia, coadiuvante Sale acido Aëris, per noctem Urine adjuncto, à quo partes volatiles cohibebantur, à retorrido Solis estu alias dissipandæ. At cum Sale isto antiquorum Ammoniaco careamus, necessitas incumbit ut id in usum ducamus quod Venetiis, Antverpiæ aliisque in locis adparari solet, ex quinque partibus urinae virorum proba valetudine utentium, parte una Salis marini; & dimidia parte fuliginis camini; quæ simul decoquuntur & in massam conglobantur, postmodum sublimandam, illa indita forma qua nobis obvium est, nomen ab antiquis impositum gerens: Fuliginis impuritas, & insignis copia vanalis salis Ammoniaci, in causa sunt spurcitiei fere semper comitis; Ut vero elegans & purum nancisci liceat, in aqua dissolvendum est, addita filtratione ac coagulatione in massam aut crystallam.

Calcinator Sal Ammoniacum additis partibus æquis calcis vivæ, in Crucibulo ædamento supposito, media in fornace anemia, fusioni tandem id committendo, postmodum in aqua dissolvendum; filtrata autem & coagulata dissolutio paulatim liquationi in cella humida exponitur, unde oritur liquor ad modum idoneus Argenti & Auri dissolutioni.

Sal Ammoniacum sublimari potest Balneo Arenæ igne gradatim adhibito, commixtis partibus æquis Salis marini: Commode & sublimationem experitur eodem ignis gradu, concorporatum videlicet prius partibus æqualibus limaturæ chalybis, vel, si libet, æquæ portioni squamarum illarum exiguarum ferri, circa incudes Fabrorum ferrariorum decussarum, unde exsurgunt Flores contra Febrem quartanam admodum decantati, initio paroxysmi febrilis præbendi, quinque aut sex granorum pondere ad usque scrupulum unum, ex vino vel alio quopiam liquore, prægressis remediis catharticiis aut emeticis.

Sed & hæc sublimandi Flores Salis Ammoniaci ratio admittenda, hoc videlicet commiscendo partibus æqualibus Salis Tartari aut Lapidis hæmatitis: At vero cum Sal Ammoniacum in sui compositione plurimum Sal volatile Urinosum complectatur, Vnam autem partem Salis Marini, partim acidi partim fixi; in elevatione porro florum seorsum ambo diversi spiritus colligi possint, Urinosus unus alter Acidus, quos idem Sal intra suam substantiam continet, eorum præparationem ad capita sequentia remitto.

CAPUT

CAPVT XXI.

De Distillatione Spiritus Vrinosi Salis Ammoniaci.

SAl volatile urinæ, conjunctum Sali volatili fuliginis, cum copia majori insit quam Sal marinum in compositione Salis Ammoniaci; postremum vero hoc alterum idoneum præstare nequeat ut ignis vi obfiat, etsi ad tempus odorem urinosum illius suppressere valeat, fixitatisque speciem præbere, quamdiu ignis vehementiam non tolerat, ideo Sali marino aliud Sal fixum necessario roboris causa adjungendum, si distillationi subjiciendum sit, aut in flores evehenda sola illius pars volatilis; alias futurum ut Sal volatile dum sublimatur secum abstrahat totum Sal marinum, idque particeps reddat naturæ suæ volatilis: ut ergo, spirituum forma, aut Florum, ascendat pars volatilis urinæ, in fundo autem vasis subsistant partes tum fixæ tum acidæ Salis marini, hic debet esse processus.

Accipiatur libra una Salis Ammoniaci, libra itidem una Salis Tartaris vel, si lubet quatuor libræ puriorum cinerum ligni quercini, undis non iactati, hæc contrita, & simul Cucurbita non exigua excepta; hac autem Arenæ Balneo commissa, mistura dicta irroretur aquæ semilibra, illico autem cooperta Cucurbita, superimposito Alembico, accurateque luto obductis commissuris, admota charta & amylo aut vesica madida, adaptato præterea & luto munito exiguo Recipiente rostro Alembici, infra Balneum accendendus erit ignis carbonum moderatus, per quinque vel sex horas producendus, vel eoque donec universus spiritus volatilis Salis Ammoniaci in Recipiens exstillarit, cuncti autem Flores sublimatione evecti sint, partem in Alembicum, partim in cucurbitæ latera supra materias: Postmodum refrigeratis vasis in Recipiente deprehetur spiritus volatilis subtilissimus, cujus neque nares neque oculi vehementiæ patientes sunt futuri, ob insignem penetrandi vim, recondendi in lagena vitrea densa accuratissime occludenda; seorsum etiam eodem temporis momento flores Alembici, & eos qui Cucurbitæ adhæserunt, in lagena itidem vitrea densa, rite quoque obturanda, repositos adservando.

A me præceptum ut sine mora Cucurbitæ Alembicus imponeretur, statim ac aqua materiis affusa fuerit, eo quod ob insignem convenientiam, ac propensionem ad unitatem mutuam Salis Tartari cum Acido Salis marini, illico ambo congregiuntur, præsertim si addita fuerit aqua.

H. h. 3.

cujus ope dissoluta salia facilius invicem agunt & reagunt, majori celeritate quam ante dissolutionem: Eapropter etiam sal volatile urinæ, in compositione Salis Ammoniaci admissum, extricatum à vinculis Salis marini, sursum effertur, odore suo penetrabili illico sese prodens, sursum evectum, sicuti modo innui, partim forma spiritus, qui proprie nihil aliud est quam Sal volatile in aqua qua salia irrorata fuere resolutum; partim Florum ab igne elatorum & impulsorum in Alembicum, vel ad latera superiora Cucurbitæ.

Spiritus volatilis salis Armoniaci exhibitus à semis scrupulo ad semidrachmam, imo & drachmam integram ex liquoribus adpropriatis, potentissimum est Hidroticum: Eapropter etiam adhiberi solet felici successu ad curationem februm malignarum, cunctorumque morborum in quibus provocandi sudores, quinimo & in lue Venerea, si præsertim Mercurius perperam adhibitus fuerit, vel nimia copia, spiritus enim iste impellit, ac per poros cutaneos Mercurium in habitu corporis subsistentem extrudit, præsertim partibus solidis, in Apoplexia, Epilepsia, Lethargo, ac plerisque cerebri affectibus præsentaneo est auxilio, tam ore adsumptus quam naribus admotus: aperit enim, penetrat, incidit, subtileque reddit materias crassas ac viscidas, tum resolvit discutitque cunctos vapores ex inferioribus partibus sublatos, ventriculos cerebri adimplentes, Vertiginem inducentes, aliâque molesta symptomata, influxum spirituum necessarium intercipientia functionesque omnium partium: Quapropter etiam admodum convenit in Syncope, Cordis debilitate & palpitatione, speciatim absumentis vaporibus ex Vtero oriundis: Putredinem potentet cohibet, Vermes enecat, viscerum omnium obstructions reserat, ac præsertim meatuum loci excretioni dicatorum, dummodo commixtus fuerit quibusdam salibus fixis vel acidis qui efficaciam illius ad loca dicta deferant: Commode quoque & in usum venit ad affectus Scorbuticos, ob vim qua pollet massam sanguineam defæcandi, circulationemque illius promovendi.

Commiscetur variis Aquis stillatitiis, tum simplicibus tum compositis, Tincturis, Syrupis, Extractis, Confectionibus aliisque præparationibus Galenicis & Chymicis; remiscendo à scrupulo vno ad duos, septem vel octo liquoris vnciis, ex omnibus Misturas componendo, exhibendas per intervalla medio pastuum intervallo, ad vnum vel alterum cochleare vnaquaque vice, præsertim in morbis chronicis, aut in recidivas proclivibus.

Spiritus volatilis salis Ammoniaci, cum nihil sit aliud quam pars volatilis, aut Flores ejusdem salis, in quadam phlegmatis portione dissolutis, eadem dotes assignandæ, dummodo reconditi fuerint
in

in lagena vitrea densissima , accuratissime occludenda : Dosis nihilominus paulo parcior esse debet , quod careant humiditate spiritus volatilis comite.

Ad quorundam mentem Sali Ammoniaco commisceri posset tertium tantum calcis vivæ pulveratæ, ad eliciendum spiritum volatilem, sed nihil emolumenti inde sperandum, eo quod si postmodum spiritus acidus salis marini eliciendus esset, res successu careteret, quandoquidem sal, ac pars terrestris calcis vivæ, cum dominium obtineant in partem acidam salis, impedimento futura sint ne idem Sal spiritus suos effundat, si illos evocare animus est, id quod Sal Tartari prohibiturum non est: Neque etiam credendum Calcem vivam, nec Sal Tartari, si Sali Ammoniaco commiscenda veniant, cum spiritus volatilis ex illis educendus est, aut Flores, infractura esse vim salis marini, quod partem compositionis salis Armoniaci constituit, cum contra à salibus fixis robur accipiat, naturam suam per ea tueatur ac facultates proprias; quandoquidem sal marinum, etsi ad tempus partem volatilem salis marini morari queat, tum quamdiu præparatio insituitur, tum hac absoluta, dummodo suo in statu detineatur, nihilominus tamen illum coercere nequit, neque idemmet subsistere, si vna ignis vehementiam experiri debeant, Tunc enim pars volatilis salis Ammoniaci Acidum cum impetu adgreditur, sursum id secum evehit, tantum abest ut ab acido cohiberi valeat, cum & hoc ipsum abripiatur, tunc inquam vim volatilis retundere nequit ab igne impulsu, nisi robur adeptum sit ab addito sale quopiam fixo, quod copia superans partem volatilem salis Ammoniaci, in sal marinum dominium obtinentis, postmodum hoc corroborare valeat, ac prohibere ne id sal volatile per sublimationem aut distillationem evehat.

Id enim ratum esse debet, ob intimam dispositionem partis acidæ salis marini versus salia fixa potius quam volatilia, quo illis conjungatur, salia fixa ipsi copulata id omnino cohibere sibi que adsumere, prohibereque ne pars volatilis salis Ammoniaci id abstrahat, id quod præstitura esset si hujus partes intra poros illius adeo intricatæ non essent: Si enim salia fixa, hic à quibusdam additi solita, salis marini vim infringerent, sicuti existimant, postmodum non amplius idoneum esset spiritui suo acido effundendo; sicuti alias, quando sal Tartari adjunctum & coadunatum à sale volatili evtricatum fuit: Sin ex se satis potens esset, non concurrente sale isto fixo, non se abstrahi pateretur à parte volatili, sicuti solitatio contingit, id quod experientia confirmatura est, si ad illam provocatum fuerit.

Etiamſi porro commiſtio Salis alicuius fixi cum Sale Ammoniaco cohibeat & robur addat partibus acidis & fixis Salis marini, dum partem urinoſam volatile dimittit, eamque idoneam reddit vt in ſpiritus aut flores converti queat, illorum tamen agendi ratio admodum debilis eſt & ignava, niſi liquor quiſpiam Salibus iſtis prius commiſtis affuſus fuerit; liquor autem hic quodammodo diſſolvens acidum Salis marini, ac Sal fixum recens additum, hac ratione idonea fiant actioni reciproca invicem exercenda, & unita corpus ſingulare conſtituant, interim dum Sal volatile urinoſum priſtinam indolem recuperat, acidum autem & ſal fixum in fundo ſubſident: priori autem non denegata innata libertate ſuſum id evehitur, nares illico & oculos acri ſuo odore feriens.

Etiamſi vero aquæ additio admodum conducere videatur diſtillationi ſpiritus urinoſi, ac ſublimationi florum ſalis Ammoniaci, eo quod ſalium diſſolutione facta faciliorem reddit coniunctionem Acidi Salis marini cum ſalibus fixis, locumque concedit maiori ſeparationi partis ſalinæ volatilis à fixiori, non tamen inde colligendum eſt non poſſe educi ſpiritum volatilem urinoſum ex ſalibus iſtis ſimul conjunctis, niſi quodpiam humidum acceſſerit, imo quin nequeat ſublimari florum inſignis copia, dummodo Cucurbitæ tres circiter partes vacent, vaſa luto accurate obducta ſint, regæatur vere eo modo ignis vt præceps nimis non ſit diſtillatio ſpiritus, aut ſublimatio florum: Iſta enim ſalia cum ab aëre ut plurimum humorem aliquem admittant, apum natum diſſolvere, atque Acidi quandam portionem ſali fixo adungere, idem humor poſtmodum igne impuſus, atque in apores neceſſario converſus, diſſolvit etiam ac ſecum evehit nonnullum portionem ſalis volatilis urinoſi fixo dereliſto; quo ſit vt demum liquoris forma in Recipiens exſtillet, interim dum, etiamſi humidum deficiat, conjunctio maximæ partis Acidi cum ſale fixo paulatim neceſſario ſuccedit, quantumvis lentius procedat, minoriſque perfectione, atque anſam præbeat ſecretioni maximæ partis ſalis volatilis, illiusque in flores ſublimationi.

CAPVT XXII.

De Diſtillatione Spiritus Acidi Salis Ammoniaci.

Spiritus Acidus Salis Ammoniaci cum tantummodo ortum ducat à parte acida Salis marini, poſtremi autem huius portio in compoſitione iſtius Salis Ammoniaci multo minor ſit quam Salis volatilis urinoſi,

nos, hinc spiritus iste ab aliis substantiis vix separabilis est, quamdiu volatilis commixta hæret: Eapropter initium distillationis ab illa ducitur, Spiritus vero Acidi tantummodo suscipitur cum volatilis illi locum cedit.

Magma à distillatione Spiritus volatilis in Cucurbita superstes adsumere licet, id pulverisatum, ac commixtum quater tantum Boli vulgaris, itidem pulverisati, conjicere in Retortam, hacque Furno Reverberij clauso imposita, adcommodatoque ejus rostro, lutoque obducto grandi Recipiente, igne gradatim adhibito Spiritum Acidum educere.

Sed & aliter res transigi potest, nam præparando optimum Spiritum Salis Ammoniaci, & simul acquirendo utiles partes materiarum commistarum, consequi tandem dabitur Spiritum Acidum.

Eapropter prius in pulverem comminutis libris duabus Salis Ammoniaci, ac tantundem Lapidis Hæmatitis, iisque commistis, unaqueque coniectis in capacem Retortam vitream, hæc Balneo arenæ committenda erit, qua Alembico proprio cooperta, adaptatoque ejus rostro Recipiente, & accuratissime luto obductis omnibus commissuris vasorum, infra Balneum ignis initio mitissimus accédendus erit, paulatim gradatimque intendendus, donec ad summam tandem vehementiam deducatur, eo in statu illum producendo per quinque aut sex horas; post sponte frigefactis vasis, in Recipiente obvius erit spiritus volatilis urinosus Salis Ammoniaci, odoris admodum penetrabilis, in lagena vitrea densa accuratissime occludenda adservandus; In Alembico autem & circa cucurbitæ latera, supra materias, occurrent Flores Salis Ammoniaci, coloris flavi, eo in statu, si lubet, adservandi, in lagena vitrea densa, probe occludenda reponendi.

Sed uberior erit proventus, si prius illis subtilissime pulverisatis, ac Matratio exceptis, extracta fuerit Tinctura adfuso optimo vini spiritu, mediis ordinariis lenissimis, postmodum autem colo-trajectis cunctis Tincturis, spiritus abstractus fuerit Balneo Mariæ, ad siccitatem usque Salis, elegantioris ipsis floribus futuri, colore & odore aromatico crocum referentis: Potest & talis conservari, aut in cella vinaria repositus resolutioni in liquorem exponi, aureum colorem referentem, exhibendum à quinque aut sex guttis ad decem aut duodecim, ex liquoribus adpropriatis, quodvis obstructionum genus, præsertim hypochondriorum referare aptum natum.

Cum porro pars Acida Salis Ammoniaci in fundo Cucurbitæ adhæserit, commixta subsidentia Lapidis Hæmatitis; prius comminutis & permistis omnibus cum triplo pondere terræ figulinæ exsiccatæ & con-

tritæ, excipienda erunt capaci Retorta argillacea luto obteſta, qua impoſita furno Reverberij clauſo, adcommoſatoque ejus roſtro grandi Recipiente probe incruſtato, ſuſcipienda erit diſtillatio igne gradatim accenſo, in omnibus more ſolito procedendo, quoad ejusmodi ſpirituum extracſionem; ſic conſequi dabitur ſpiritu flavum, ſapore acidum, multo ſuaviorum, ac ad plurimos uſus magis idoneum eo qui è ſale marino educitur.

Licet etiam præparare Spiritum Vrinofum ex floribus, & Spiritum acidum Salis Ammoniaci, imprægnatum Chalybis facultatibus; hac methodo.

Conterantur & commiſceantur libræ duæ Salis Ammoniaci equali limaturæ Chalybis quantitati, ſimul committantur grandi Cucurbitæ vitreæ Balneo arenæ impoſitæ, qua proprio Alembico cooperta, roſtro illius adaptato Recipiente, lutoque accurate communitis juncturis, accendendus erit, & aliquandiu fovendus ignis ſub Balneo mitiſſimus, paulatim ac per gradus ad ſummum uſque intendendus, eodemque in omnibus proceſſus genere ſervato ad diſtillationem & ſublimationem iſtius ſalis cum lapide Hæmatite; ſeorſum recondendus erit ſpiritus urinoſus in lagena vitrea denſiſſima, accuratiſſime obturanda: Demum collectis floribus ſuſeis, Alembico adherentibus, ac lateribus Cucurbitæ, ſupra materias elatis; contrita & commixta ſubſidentia cum floribus, omnibusque vaſe idoneo exceptis, die nocteque ſub divo exponenda erunt per aliquot ſeptimanarum decurſum, demum paulatim ſupra materias conſpicuus erit quaſi flos extans, illæ humeſcentes emollientur, coloremque cineritium ad flavum vergentem adipiſcentur, ſimulque ſaporem acutum, acrem & vitriolatum, ad finem Martis ſapori ad dulcedinem vergenti. Tunc exceptis omnibus grandi Cucurbita argillacea, luto obducta, amplo collo donata, hæc imponenda erit Furno Reverberij clauſo, poſt adpoſito illi grandi Recipiente, accurateque loricatis cunctis commiſſuris, ſuſcipiatur diſtillatio igne aperto, initio mitiſſimo, demum per gradus adaucto ad extremam uſque vehementiam, eodem modo producto ac ad diſtillationem cum lapide hæmatite: Sic obtinebimus ſpiritu Acidum, coloris aurei, igne leniſſimo, ſi lubet, rectificandum ad ſecretionem partis aqueæ, in hac quam in præcedente copioſioris, ratione humiditatis ambientis ſe illi adjungentis.

Maximæ commendationis eſt hic ſpiritus ad reſerandas cunctas obſtructiones imi ventris; ad atterendo, & expellendos Calculos, Dolores Intesti norum demulcendos, illa ſicuti & Ventericulum roboranda,

landa, Iecur & Lienem: Præbendus à quinque aut sex ad decem vel duodecim guttas ex liquoribus adpropriatis.

Si quis commiscere Flores cum massa residua à distillatione Spiritus Vrinosi recuset, adsumat is dimidiæ partem ponderis Salis Ammoniaci recentis, illisque commisceat, omnibusque Arenæ Balneo commissis, in Cucurbita vitrea Alembico suo instructa accurate lutato, cui adjunctum sit Recipiens similiter loricatum, sublimari curet, hinc exsurgent Flores flavi, ac insimul paucus Spiritus Acidi & Vrinosi participes, eosdem ad fines in usum illos adducendo sicuti Spiritus à me memoratos.

Qualitates dissimiles Spiritus Vrinosi & Spiritus Acidi, ex Sale Ammoniacico educti, illos forte in admirationem pettrahent quibus nota hujus Salis exterioris facies, intima autem ejus compositio ignota uti & indoles Salium illud constituentium; Neque minus suspiciendum est compositum Sal ex duobus his contrariis Spiritibus emergens; ac præterea quod duo liquores limpidi, cujusmodi sunt illi spiritus, adsumere queant corpus, figuram & saporem Salis, nulla accedente materia extranea, quæ quoquomodo concurrat & coadjuvet hanc concorporationem: Hæc tamen cum ab experientia confirmationem accipiant, dubitandi omnis ansa subtrahitur, si præsertim quispiam huic experimento attendat, ab immisso scilicet Cucurbitæ Spiritu Acido Salis Ammoniaci, sique illi paulatim & per vices affusus fuerit spiritus urinosus ejusdem Salis, aut eodem vase exceptus spiritus urinosus, superfusus itidem spiritus acidus, donec nulla amplius adpareat ebullitio, Ambos Spiritus conjunctos, ac quasi reciproca reactione se invicem pervadentes, non modo sapore quo ante conjunctionem pollebant unumquemque exutum deprehensum iri, sed si aliquantisper Cucurbita illos comprehendens Balneo arenæ aut cinerum admota fuerit, igne moderato adhibito, manifestum futurum, phlegmate insipido, illis remisto, in auras facessente, corpus illos readsumpturos, figuram ac quasvis Salis qualitates, utroque tamen incolumi, qui iterum non inidonei futuri ut pristinæ Spiritus formæ restituantur, si quando Artifex segregare instituat Sale quopiam fixo mediante.

CAPVT XXIII.

De Preparationibus Vitrioli.

AB omni ævo Vitriolum in censu Salium fuit repositum, etsi nonnulli non immerito ab eorum indole multum recedere statuunt, atque Sal singulari natura donatum existiment, constans ex spiritu acido ad Sulphureum plurimum accedente, ac particulis quibusdam ferrei & æneis, aliove quopiam metallo, vel materia metallica, nonnihil terrestri, huic eidem spiritui in terræ visceribus obvia, quibuscum concorporatum Salis formam adsumpsit: Varietas substantiæ & colorum Chalcanthorum, ac partium illa constituentium, non parum huic opinioni fovendæ contulit, etiamsi enim quoddam Vitriolum occurrat, ac nominatim album, cujusvis metalli expers, vel materiæ metallicæ sensibus obviæ, attamen cæterorum pars maxima particulas in se ferreas aut cupreas, ac sæpe utrasque conjunctim obtinent; adeo ut non inconsiderate electio facienda sit, sed ad effectus optatos adcommodanda, ratione habita substantiarum, compositionis illorum pattem constituentium. Ideoque si solummodo referandi sint meatus, ac partes simul & semel corroborandæ, vitriolum solius ferri particeps admittendum sit; sin vi emetica opus fuerit, id quod plurimo ære donatum disquirendum sit.

Ab omni ævo plurimo in usu habuit Vitriolum utraque Pharmacia. Imo nonnulli, qui Remedium universale anxie disquisiverunt, id in Vitriolo latitare existimaverunt, hac ratione ducti quod vox *Vitriolum* in se mysticum quid involveret, unaquæque quippe litera vim vocabuli implicaret, sic explicandi, *Visitando Interiora Terræ, Rectificando Invenies Occultum Lapidem veram Medicinam.*

Sed neque hæc figmenta, nec quicquid hac de re adferri potest, Vitrioli naturam immutant: A colore enim, & generationis loco, cum illius discrimina fere petantur, indeque compositionis diversitas manifesta fiat, uti & qualitatum varietas, Aliud nihil allaturus sum quam colorem cœruleum tum in Vitriolo, tum in Aquis; cum sit nota intrinseca & maxime essentialis Cupri existentia inter alias substantias, nemini dubium esse debere quin Vitriolum Cyprium, aut cupreum, illud sit quod maxime istius metalli particeps est; Porro, cum color viridis ex cœruleo & flavo constet; viridis autem maxime obscurus, cœrulei plurimam partem obtineat, certissimum esse vitriolum viridissimum Cupri majorem.

maiores copiam possidere eo qui remissionis est viriditatis, cujus color pallidus, ad flavum aut terreum accedit, prædominantis terræ est indicium, aut materiæ ferrugineæ ipsi concorporatæ: Verisimile quoque est Vitriolum album id esse quod omnium minime fit particeps substantiarum metallicarum: Rubrum colorem, nonnullis Chalcanti speciebus innatum quod attinet, à Physiologis nominibus Sori, Chalcitidis & Misy expressum, is solummodo calori subterraneo adscribendus videtur, à quo color illi propemodum similis impressus est quem ignis ordinarius rebus sibi subiectis indere solet.

Salia cujuscunque naturæ fuerint, ac quantamcumque puritatem obtinere videantur, interius tamen perpetuo particulas terrestres fovent, baseos quasi vicem obtinentes, magis aut minus conspicuas pro majori aut minori divisione, adeo ut quæcunque dissolutio & filtratio adhibita fuerit, colo terrestris quidpiam perpetuo adhæreat; calcinationes autem fusioni tantum utiles sint, atque magis intimæ terrestrium ejusmodi partium cum Sale unioni, quam secernere animus est, promovendæ.

Hoc fundamento innixus, statuo minime esse existimandum Vitriolum, cujus potissima materia est succus acidus, corrodingi vi præditus, reliquum vero constare tantummodo particulis terrestribus aut metallicis, ab eodem Acido corrosis, quibuscum figuram Salis adsumpsit, Non, inquam, existimandum Vitriolum non adundare particulis terrestribus aut metallicis, magis quam legitima Salia, ideoque fere vix possibile esse illud omnino ab iis liberare.

Neque tamen propterea non indagandæ viæ legitimæ ad ejusmodi scopum consequendum, sicubi illius depuratio est necessaria. Eapropter aliquando satis esse videtur Vitriolum in aqua communi dissolvere, id filtrare & crystallizare, eadem progrediendo ratione qua in cæteris Salibus.

Sed si ad perfectam purificationem deducendum sit, plurimæque partes terrestres secernendæ, quinimo & particulæ metallicæ illi semper intimius remixtæ, eorum illico evadentes, necesse est ad diuturnas digestiones confugere, quarum beneficio partes terrestriores & metallicæ in imum liquorem præcipites feruntur; quo fit ut Crystalla deinceps adquirent colore multo elegantiora sint, magisque perspicua ipso vitriolo, priusquam ipsius depuratio suscepta fuerit.

Nonnulli compendium temporis quæsituri, dissolutioni Vitrioli novum quoddam acidum affundunt, nominatim Nigri liquorem, vel Acetum stillatitium, quæ paræ Salinæ fixæ Vitrioli se adjungunt, efficiunt ut particulas terrestres aut metallicas ab ipsis dissolutas dimittat, unde subsequitur ad imum liquorem præcipitatio: At vero hujusmodi

mediis solummodo quibusdam in casibus locus est, quando mistio huiusmodi Acidorum non reluctatur effectibus à Vitriolo eiusve partibus desideratis, ubi etiamnum illorum commistio forte necessaria est, sicuti id observare licet in Aqua sequenti.

*Aqua Styptica Domini Matre la Faveur
Distillatoris Monspeliensis.*

Dissolvantur in sufficienti quantitate aquæ communis Vitrioli libræ viginti quinque; dissolutio hæc per linteum crassius traducta, igni imponatur excepta cacabo æneo; post nonnullas ebullitiones, remotumque ab igne vas, illico liquori affundatur libra vna spiritus Aceti, precipitandæ causa in vasis fundum partis terrestris Vitrioli, improprio Sulphuris nomine donatæ; demum liquore per decem aut duodecem horas quiescente, quo pars terrestris universa illuc confluat & congregetur, liquor supernatans decantandus erit, postea probe eluto, dulcorato & exsiccato supra cineres calidos pulvere in fundo subsidente, huius uncix octo immittantur Retortæ vitreæ, superaffusisque spiritus Vitrioli optime dephlegmati libris octo, commissâque Retorta Balneo Arenæ, suscipienda erit distillatio igne gradatim adhibito, mitiori initio, tandem vehementissimo, pergendo eousque donec ex Retorta nihil amplius exstillet: Demum sponte refrigeratis vasis, effracta Retorta, contusaque massa superstite, hæc matratio indatur, quod post affusum spiritum Vini cum sale Tartari rectificatum, donec illi supereminet quinque vel sex transversis digitis, coopertumque matrarium, appositû Alembicû cœcum accuratissime loricatum, id exponendû erit Balneo Digestionis per viginti quatuor horas, postmodum spiritus Vini, cui intensissimus color ruber conciliatus, calide per chartam emporeticam transmittendus, qui demum per alembicum vitreum eductus, leni evaporationi subjiciatur ad siccitatem usque subsidentix, in fundo relicto pulvere candicante, cuius uncix uni affundantur aquæ pluvix uncix quatuor; Mistura autem hæc per aliquot dies Soli exponatur, filtretur liquor, Aquam Stypticam exhibens ad quamvis Hæmorrhagiam compescendam idoneam.

Aquam hanc insertam volui Vitrioli præparationibus, ex mandato Domini D'Aquin, primarij Majestatis Regiæ Medici, cui cum ab Authore exhibita fuisset, & coram illo confecta, munus & titulum Distillatoris Chymici Regij Monspeliensis in illius gratiam à Rege consequutus est, quo hætenus nemo donatus fuerat.

Dictus D. la Faveur aliam præterea Aquam Stypticam præparavit, ejusdem cum præcedenti facultatis, etiam aliquantisper discrepantis, quæ sic habet.

Vitrioli

Vitrioli Pizani libræ septem vel octo decoquantur in Aquæ libris sexdecim, dissoluto autem Vitriolo, & ab igne remoto, superfundatur semilibra spiritus Aceti; demum sponte subsidentibus materiis, decantatoque liquore, Pulvis in fundum præcipitatus eluendus erit, dulcorandus & exsiccandus; quo postea Retorta vitrea, ima parte solum luto incrustata excepto, superinfusioque duplo pondere spiritus Vitrioli optime rectificati, instituenda erit Distillatio igne nudo, sed moderato, ad siccitatem usque materiæ, quæ cineritij coloris evadet; Postea effractu Retorta, contrita massa crucilulo immittenda erit, super candentes carbonēs, spathula ferrea assidue commovendo quousque flavescentem colorem nanciscatur: Tunc in mortarium conjicienda erit, optime conterenda; huius uncia duæ Matratio excipiendæ, additis aquæ communis libris tribus, præmissaque per semihoram digestionē, liquor hic per chartam emporeticam transmittendus, in lagena vitrea densa accurate occludenda adservandus, quamvis hæmorrhagiam exterius admitus cohibens.

CAPUT XXIV.

De Præcipitatis, Terris, aut Sulphuribus Vitrioli.

Vitrioli purificatio ope diuturnarum & repetitarum distillationum in aqua communi peracta, ac præparatio Aquæ stypticæ à modo descriptæ, aperte ostendunt præcipitationem plurimarum partium terrestrium Vitrioli: Aliis vero mediis institui potest præcipitatio, & perfectior separatio partium solidarum ab acido spiritu Vitrioli dissolutarum, quam nonnulli simplici nomine Terræ indigitant, aut Terræ metallicæ, alij Sulphuris Vitrioli.

Nonnulli adsumptum Vitriolum viridissimum & crystallinum, in aqua pluvia calente dissolvunt, filtrationeque præmissa paulatim superaffundunt liquorem Tartari, vel lixivium cinerum clavellatorum donec nulla amplius exciteretur ebullitio, eo fine ut Acidum Vitrioli, & sal fixum Tartari, aut cinerum clavellatorum in se invicem agant, junctis vero substantia & viribus, prius illorum dimittere cogatur materiam à se dissolutam, in imum terræ speciem devolvendam, quæ pluribus aquis eluitur & exsiccat, effuso per decantationem, & seorsim reposito liquore supernatante.

Huic Terræ nomen Sulphuris dulcis Vitrioli impositum est, etsi non apposite, quandoquidem revera nihil aliud est quam Terræ metallica,

quam conferre aiunt potissimum curandis affectibus Pulmonum ; & perpurmandis, ac ad cicatricem deducendis vulneribus & ulceribus ; si curi & necandis lumbricis.

Neque tamen credendum decantatione effusum Vitrioli liquorem, terræ supernatantem, præcipitatione ad imum detrusæ, nullius usus esse, non enim repudiandus est, quippe qui in se contineat partem purissimam acidam & salinam Vitrioli, parti salinæ Vitriolæ fixæ Tartari, aut cinerum clavellatorum conjunctam ; cum præterea ex isto liquore optimum remedium exurgere queat, præmissa præcipitatione Terræ Vitrioli cum liquore Tartari ; Eo enim pacto pars terrestris, naturaliter in sale Tartari occulta, una cum Terra Vitrioli præcipitatur, dum ab adjunctione partis acidæ Vitrioli, cum Salina fixa Tartari, & evaporatione aquæ infusæ, in fundo vasis deprehenditur Sal purum & crystallinum ex utroque sale compositum ; cuius effectus discrepant ab iis quæ edunt salia vitrioli ordinaria, vi emetica prædita ; hoc quippe per inferiora tantum expurgat, perquam raro vero vomitum ciet, exhibitum à semidrachma ad integram ; in febribus Intermittentibus insigne, si præsertim purganda sit melancholia.

Adpositissime Vitriolum Martis vulgari substitui potest, quo dissoluto in aqua pluvia stillatitia, aut Vitrioli pblegmate, præmissaque digestionem in matrasso per aliquod tempus, filtrandus liquor, demum præcipitandus una cum liquore Tartari, secretio neque facta, lotionem & exsiccationem Terræ præcipitatæ ; Salium humiditas evaporanda, & una in crystallis deducenda, ad usum adservanda : Cum enim à Martis adstrictiva vi melius emendetur facultas Vitrioli vomitoria, ideo istud sal idoneum evadit movendæ alvo aut urinæ.

Nonnulli immixtis Cucurbitæ parte una limaturæ chalybis, partibus duabus Vitrioli electi, affundunt Acetum stillatitium donec duobus aut tribus digitis supernatet, demum commissa Cucurbita Balneo Arenæ, humiditatem in vapores absumi curant ad siccitatem usque materierum, imo & donec rubescant, Postea sponte frigidatis vasis, contrita massa, & in aliam Cucurbitam immixta, superfundunt iterum Acetum distillatum, quousque quatuor aut quinque digitis superemineat ; omnibusque in digestionem positus, quousque acetum ruborem intensum adquirat, Tincturam hanc filtrant, affuso liquore Tartari præcipitant, hac methodo verum Sulphur Vitrioli consequuntur se sperantes.

Alij feliciori viæ se insistere rati, prius dissolutione Vitrioli Martis facta, aut Vitrioli vulgaris in aqua, hoc liquore limaturæ Chalybis irrorant, quæ Balneo Arenæ exsiccant, iterum eadem dissolutione irrorant, eodemque Balneo exsiccant, in exsiccatione & irrotatione Limaturæ pergendo, donec

nec summum ruborem adepta sit; demum ex contrita massa ope aceti stillatitij eliciunt Tincturam, eandem filtrant, ac infuso liquore Tartari præcipitant, inde sulphur Vitrioli se educturos esse rati cui Anodynæ titulum induunt, imo Landano æquipollere censent: At vero nihil mirum si pollicitis non respondeat eventus, quandoquidem supposititium illud sulphur aliud revera nihil est quam terra metallica.

C A P U T XXV.

De Distillatione Vitrioli.

Qui contemptui habent partem substantiarum è Vitriolo eliciendarum; primum præterea solum & secundum spiritum disquirunt, ac temporis ad distillationem necessarij compendium quærentes negligunt indagare in posteriore hoc spiritu quicquid virium & penetrabilitatis illi inesse potest, si solum Vitriolum Anglicum admittunt, quod cum verisimiliter Ferri magis quam Aeris sit particeps, minusque obtineat salis fixi, at multo plus salis Acidi Aëris quam pleraque Chalcanthorum genera, ideoque partes minus compactas cum habent, citius minorque labore spiritus suos profundit.

Neque tamen ideo existimantium Vitriolum Anglicum omnino destitutum esse particulis cupreis, sicuti à quibusdam proditum est, quandoquidem si illis omnino careret, ferrum autem copiose inesset, per calcinationem conspicuum esset ex colore fusco prædominante; cum vice versa color ruber in hujusmodi Vitriolo cito manifestus, sicuti in cæteris (excepto tamen Albio) si igni vehementiori tradita fuerint, indicium sit certissimum cupri in eo latitantis, etsi minima quantitate; non secus ac color ruber in viridi æris igni exposito elucescens, testimonium præbet luculentum id donatum esse plurimis cupri particulis.

Sed etiam si pretium non modicum, & insignis copia particularum cuprearum in Vitriolo Cyprio conclusarum (quarum cœruleus color notam indubiam præbet) in causa sint cur rarius in usum accersatur spiritus eliciendi gratia, id tamen compertum est Angelum Salam, Schroderum, plurimosque alios Auctores jubere distillationis gratia accipi Vitriolum mediæ naturæ, in quo plurimæ particulæ æneæ delitescant: At vero experimento comprobatum est Vitriolum Germanicum, eleganti crystallorum viridum forma præditum, ac proinde cupro magis imprægnatum quam Anglicum, id esse quod spiritus omnium generosissimos suppeditat, eosque copiosissimos: quo fit ut ad distillationem Anglicum admitti non soleat, nisi magis expetenda veniat Martis adstrictio quam spiritus vis penetrabilis.

Vt porro cunctæ Vitrioli partes utiles in usum accersantur, illius electione facta quod ad rem magis facere videtur, coniiciatur id in cucurbitam vitream humilem, ea copia quæ dimidiam hujus capacitatem adimpleat, Balneo Mariæ commixtam, huic Alembico proprio imposito, adcommodatoque illius rostro Recipiente, & accurate commissuris omnibus luto obductis, Balneo fervor absque irremissione conciliandus, usque quo in Recipiens nihil amplius distillet, demum sponte semirefrigeratis vasis, decrustatoque Recipiente, in lagena rite occludenda recondenda erit Aqua exstillata, cui Auctores nomen Roris Vitrioli indidere, quam proficuum potissimum censent adversus Cephalalgiam, & ad robur cunctorum viscerum, sicuti & ad refocillationem calidi, inarati, drachmarum duarum pondere illam exhibendo, ab usu non desistendo, præsertim vere & purgatione prævia.

Eodem tempore Cucurbita à Balneo Maris removenda est, cui substituendum Arenæ Balneum, loricatisque iterum Recipientis commissuris, igne validiori quam Balnei æstuantis, omnis aqua quantum liquerit elicienda est, limpida proditura, odoris grati, quæ seorsim ut adservetur non indigna est, utpote Renibus abstergendis idonea, meatibus urinariis referandis, corrosionibusque internis leniendis, drachmæ pondo illam præbendo ex carniū jure: Vulnerum quoque inflammationes extinguit, dolorem sopit, atque admota ad cicatricem perducit: Scabiei etiam curandæ non parum conducit.

Utraque hac Aqua non inuiti educta, omninoque sponte refrigerato Arenæ Balneo, massa in Cucurbitula residua conterenda est, atque Retortæ argillacæ, luto obductæ immittenda, partes duas illius implendo, farno Reverberij clauso demum imponendæ, adcommodato autem ejus rostro magno Recipiente, acuratissime luto incrustando, suscipienda erit distillatio igne gradatim adhibito, initio miti, demum seorsim & per intervalla adaugendo, ad ultimam tandem vehementiam perducendo, eoque in statu conservando quousque ex Retorta nulli amplius vapores prodire conspiciantur, Recipiens autem omnino pellucidum adpareat; Quo tempore sponte perfrigeratis vasis, decrustatoque Recipiente, infundendus erit liquor distillatione elicitus in lagenam vitream densam, qua optime occlusa spiritus ad usus custodiatur.

Vel, si libet, idem spiritus Cucurbita vitrea excipiendus, qua Balneo Arenæ imposita, Alembico superaddito, admoto illius rostro Recipiente, accurate luto obductis cunctis juncturis, Igne moderato primo extrahendus spiritus sulphureus, subtilissimus & admodum penetrabilis, in lagena vitrea densa, exactissime occlusa, seorsum custodiendus, Deinde producto igne Phlegma impellendum & distillandum;

dum , postmodum sequuturus, spiritus nonnihil Acidus ; In fundo autem Cucurbitæ obvius erit spiritus gravissimus & accerrimus , cui immerito nomen Olei Vitrioli impositum fuit.

Vitriolum emittit spiritus forma nubecularum candicantium , ritu cæterorum Salium , Nitro excepto , cujus vapores rubescunt ; at ob partium illius constrictionem spiritus tardius evehuntur , ignis enim per tri-
dum aut quattriduum integrum producendus , imò quandoque diutius , si præsertim distillationi Vitriolum Germanicum expositum fuerit , cum ultimos spiritus educere animus est , Siquè ignis urgendus donec intra Recipiens id conspicuum fiat quod vocant *la Pistole* , scilicet orificium Retortæ admodum candens , indicio certo ex illa nihil amplius prodire , cunctos autem vapores in Recipiens resolutos exstillasse.

Porro cum postremi spiritus summa corrodendi vi præditi sint , imprægnati substantiis metallicis in Vitriolo contentis , intercipienda erit distillationis series exactis duodecim horis , postquam vapores albi in conspectum se dedere , aut cum guttæ nonnullæ ad fuscadinem vergentes collo Recipientis adhærentes adparebunt.

Neque tamen id prohibet quin decrustato Recipiente , humefacto luto commissuras conjungente ope calidæ aquæ , reconditoque spiritu distillato , prædictum vas iterum admoveri queat , luto adhuc investiendum , imò igne vehementissimo distillationem producere quousque Vitriolum quicquid spirituum obtinet effuderit.

Postremi hi spiritus à prioribus divulsi , aculeis tam duris atque acutis præditi sunt , ut momento temporis pervadant & corrodant eam substantiarum partem quarum poros subire valent , Etiam si vero nativa indole liquidi sint , fieri potest in productis distillationibus , ut tandem in Retorta dissolutis nonnullis particulis metallicis , aut terrestribus salinis , una cum illis in Recipiens recidant , ibique gelatinæ pellucidæ quandam speciem pariant ; id quod nemini cuiquam mirum esse debet , quandoquidem spiritus acidi , qui ex sublimato corrosivo secedunt , in præparatione Butyri Antimonij , & nihil aliud sunt quam progenies Vitrioli & Salis , exiguo admodum temporis spatio , juvante igne exiguo , partem Antimonij Regulinam dissolvunt , una cum illis in Recipiens liquida forma decidui , quam vocant Oleum aut Butyrum glaciale , propter illius crassitiem & diaphaneitatem.

Iidem Spiritus , tam liquidi quam concreti , proprio phlegmate exuti , substantia pollent adeo compacta , & humoris adeo egena , ut non modo admodum graves sint , sed si præterea contingat ipsos sibi invicem occurrere , minima etiam copia , vel in maximo Recipiente , si forte paucissima

aqua affusa fuerit, protinus tam violento motu clicantur, tamque insignem æstum concipiant, ut Recipiens, quantumvis solidum & densum, in fragmenta diffruant; Etiam si, me iudice, causa adscribenda non sit quibusdam particulis igneis horum spirituum, quacunque corrodingi vi præditi sint, sed solius substantiæ illorum compactæ, ariditati & aviditati recuperandæ partis aquæ qua exuti fuere, uti & citato motui, vehementique æstui quem aquæ vicinia inducit, memento temporis dividens & diducens & expandens stupendum in modum cunctas illorum particulas.

Examen motus & caloris, etsi minorum, ab eadem aqua excitatorum quando remiscuntur spiritibus Vitrioli & Sulphuris, à phlegmate non liberatis, facile persuadebit quanto vehementiores esse debeant effectus prædictorum spirituum quando omnino phlegmate exuti fuere; At vero examen refrigerationis & tranquillitatis, exiguo post tempore succedentium intimæ illorum cum aqua conjunctioni, manifestum factum est inique culpari partes igneas tanquam huius tumultus auctores, quandoquidem desinente motu, & calor & cæteri effectus protinus desinunt. Cum porro Aqua, hos spiritus aperte in tumultum eiens, contrarium omnino effectum editura sit, (nam innatum illi est ignem extinguere sopitis partibus illis igneis obsistere non admodum aptis) motus, & cuncti huius effectus desituri quoque essent, cum tamen iterato oborturi sint, ac ramdiu, donec spiritus illi aqua, cuius avidissimi sunt & famelici, ad satietatem expleti fuerint.

Prior ille spiritus Vitrioli, cum corrodingi eadem vi qua posterior non polleat, tutius ore adsumi poterit: Diuretica vi præditum est ac nonnihil diaphoretica. Incidit, attenuat, humorumque putredini obsistit: Appetitum amissum revocat, Obstructiones Iecoris, Lienis & Mesenterij referat; Febrium ardorem temperat potui commixtus, à quatuor vel quinque ad duodecim vel quindecim guttas, aut ad gratum usque liquoris acorem: Ulcera linguæ & oris interiora curat solo tactu; Valet & in cunctis affectibus curaneis, à pituita falsa genitis.

Terra metallica, in Vitriolo abundans, cum impedimento sit huius fusioni statim ac ignis humoris inexistentis maximam partem absumpsit; hæc autem consumptio cum acciderit antequam Vitriolum in Retortam reiectum fuerit, ideo commiscendæ non sunt substantiæ siccæ & aridæ, adiici solitæ cæteris salibus, prohibendæ causa illorum fusionis quando eliciendi spiritus, sed solitarium, ita exsiccatum, in Retortam coniicitur: Imo ob terram, quæ non exigua copia illi inest, fusionem illam non admittit, & à Nitro non secedit, quocum commiscetur ad Aquæ Fortis præparationem.

Nonnulli Auctores post immixtum Vitriolum Cucurbitæ vitreæ, Balneo

neo

neo cinerum impositæ, huic proprium Alembicum addunt, accurate luto obductis commissuris, admotoque Recipiente ejus rostro, igne moderato distillatione eliciunt Phlegma & Spiritum Acidum in eo existentia, demum cohobitatione facta liquoris supra subsidentiam; iterataque distillatione & cohobatione septies vel octies, educunt tandem phlegma plurimo spiritui Acido commistum, cujus odor admodum suavis evadit, si per biduum aut triduum circulationi traditus fuerit in vase idoneo, rite obturato, & arenæ imposito ad ignem digestionis.

Phlegma istud Acidum commendabile est, sicuti & spiritus Acidus Vitrioli, jam à me memoratus, ad discutiendam Cephalalgiam & curationem Epilepsiæ: Dosis non aliis limitibus præscribenda quam ex suavitate saporis acidi, quam liquoribus quibuscum commiscetur conciliant: Omnis spiritus Vitrioli admodum conducit necandis Vermibus, corroborandoque Ventriculo & Intestinis: Singulariter vero phlegma Acidum Vitrioli inservit sistendis Hæmorrhagiis internis extinguendisque oculorum inflammationibus.

C A P U T XXVI.

De Spiritu Vitrioli Dulci, Et Nonnullis aliis Spiritibus Vitrioli.

Quidam Auctores præcipiunt affundi Spiritum Aceti Vitriolo calcinato, donec quatuor digitis superemineat, simul digestionem committi per aliquot dies, decantato autem liquore supernatante, seorsim ad servando, subsidentia alium Aceti spiritum affundi, digestionem iterari totidem diebus, liquore autem supernatante decantato & recondito una cum priori, novam fieri Aceti affusionem, septies etiam iterandam, sicuti cæteras operationes: Demum Tincturis omnibus Cucurbitæ vitrea exceptis, Balneo cinerum commissa, imposito illi idoneo Alembico, Aceti phlegma extrahi, sicuti & Vitrioli, igne miti, quousque Tincturarum subsidentia in mellis consistentiam spissescat, qua postmodum arenæ aliquot manipulis remixta, vel materiæ cuiuspiam simili, mixtura autem hac Retortæ immissa, igne per gradus adhibito, educi spiritum Vitrioli, quem nuncupant Dulcem, sed præterquam quod iste spiritus acoris expers non est, veri spiritus Vitrioli nomine gaudere nequit, quippe qui potius est spiritus Aceti.

Alij digestionem præmissa Spiritus Vitrioli, affusi limaturæ Chalybis, aut Corallio, aut cuiuspiam rei non dissimili, in pulverem redactæ, ad cujus occursum spiritus Vitrioli aculei obtundantur; Vel sim-

pliciter remixto prædictis materiis spiritu Vitrioli, mediis solitis eliciunt Spiritum, sed minus pungentem, quod spoliatus sit plurimis partibus acidis ab istis materiis absorptis & cohibitis.

At vero hic spiritus omnino imperfectus censendus est, quandoquidem plurimis partibus utilibus exutus est: Imo illum repudiandum censeo, non secus ac priorem, cum omnium optima dulcorandi spiritum Vitrioli ratio sit eadem quæ reliquorum spirituum Salis & Nitri; illum commiscendo videlicet partibus æquis spiritus vini optime rectificati, misturam hanc multoties distillationi subiiciendo ex Alembico Vitreo, igne cinerum, calore moderatissimo: Ex intima enim conjunctione eo modo facta partis acidæ spiritus Vitrioli, cum sulphurea salina volatili spiritus Vini, exsurgit spiritus multo dulcior & quoad saporem, & quoad effectus ipso spiritu Vitrioli impermixto: Etiam si vero omnino concedendum sit spiritum hunc ex ambobus compositum esse, sincerius tamen de hoc sentiendum, quandoquidem unitas contigit absque alterutrius destructione; Ex novo autem contextu partium à prædicta conjunctione, quicquid violentum in utroque aderat retusum est: conjuncta autem actio naturæ nostræ magis congrua & conveniens; Quo fit ut usus istius Spiritus majorem vulgari usum præstet, iis præsertim quibus Acida minus conveniunt, ac pluribus affectibus conveniat, præsertim scorbuticis: Spiritus enim vini vim diaphoreticam spiritui Vitrioli impertitur, neque tamen facultatem deobstruentem infringit, nec corroborantem: Spiritus iste dozi paulo maiori præscribi potest non dulcorato.

Ex capite mortuo, à distillatione ultimi spiritus Vitrioli residuo, educi potest spiritus acidus, multo remissiorum virium eo qui more solito è Vitriolo elicitur, si nempe id illo in loco positum fuerit in quo Solis radios & Lunæ influxus aliorumque siderum admittat, una cum Aëris humiditate, à pluviis tamen tutum sit, Illic spatio plurium mensium detinendum, vel, quod satius, etiam toto auno: Eo enim pacto terra Vitrioli arida, sale suo nativo destituta, non tamen fermento, Sal Acidum Aëris admissura est, ac quodammodo novam Vitrioli naturam indutura est, è quo mediis ordinariis decem vel duodecim horarum spatio, spiritum Acidum extrahere licet, suavissimum, quem nonnulli nominant *Spiritum Vitrioli regeneratum*, cujus usus tutissimus erit, & felix in cunctis affectibus in quos accersitur spiritus Vitrioli ordinarius, eadem dozi, iisdemque ex liquoribus præbendus.

Spiritus Vitrioli compositus hac ratione præparatur, Vitrioli ad rubedinem calcinati libræ quatuor conteruntur, ac commiscentur silicum fluviatilium calcinatorum libris quinque, & Salis Tartari ad albedinem calcinati libræ uni, his Retorta exceptis, hac vero furno Reverberij clauso

clauso imposita, distillatio fit igne gradatim adhibito more solito, donec phlegma cunctique spiritus prodierint: Postea sponte refrigeratis vasis, ac decrustato Recipiente, liquor in hoc contentus commiscetur subsidentiae in Retorta residuae, iterataque suscipitur Distillatio ad felicius eliciendum ex subsidentia partes omnes quae distillatione educi possunt; quamobrem bis vel ter iterum eademmet operationes instituuntur; hac ratione evocatur spiritus, quem plurimi authores magnificiunt ad referendas obstructions Iecoris, Lienis omniumque viscerum, speciatim in Hydrope, Ictero, eodem modo in usum ducendo ac ceteros spiritus.

Paracelsus magnificat Spiritum Vitrioli quem vocant Correctum; hunc præparandum præcipit cohobando spiritum, affundendum reliquiis Retorta exceptis post illius distillationem, iteratae distillationi hanc subiiciendum; easdem cohobationes & distillationes repetendo octies vel novies: Dein jubet post ultimam affusionem spiritus distillati supra subsidentiam, additumque vini spiritum optime rectificatum, quantum satis est ut omnia in massam coire possint, hanc Retortae imponi, igneque per gradus adhibito distillari sicuti prius: Spiritum hunc adversus morbum Herculeum extollens, exhibitum à quinque aut sex ad octo vel decem guttas, ex aqua aliqua cephalica.

Hartmannus mitis laudibus effert spiritum quem Antepilepticum nominat, componiturque ex partibus æquis Vitrioli Hungarici rite perpurcati, & Urinae puerorum proba valetudine utentium, in Diplomate per aliquod tempus digestionem commissorum, cucurbita vitrea cooperta exceptorum, demum eodem Balneo distillandorum; Ipso asserente, Prior Aqua exstillans præstantissimum est remedium ad sedandos dolores Podagricos, parti dolenti admotum; Posterior autem singulare est præsidium in quibusvis oculorum affectibus.

Dehinc præcipit, præmissa contritione subsidentiae, hac Retorta excepta, admoveri grande Recipiens probe loricatum illius rostro, elicique igne patente & gradatim adaucto spiritum austeri saporis, odoris sulphurei, eumque bis aut ter rectificari: spiritum hunc præsidium certissimum adversus Epilepsiam ait, quod puerilem omnino superet, si illius scrupulus unus remistus fuerit aquae stillatitiae radicum Præoniae ac florum Tiliæ unciae uni, ac cochlear semis in paroxysmo exhibitum fuerit, in usu postmodum illius pro re nata pergendo.

CAPUT XXVII.

De Sale & Terra Vitrioli.

Nec satis est à Chalcantho distillationis ope Phlegma variosque spiritus in eo delitescere eduxisse, In ea præterea illius parte, quam vocant Caput mortuum, quædam portio salina superstes, revera verum Vitriolum, disquirenda est, etsi maxima auctorum pars id à Vitriolo diversum quid, alteriusve indolis existimaverint: illud vero obtinere dabitur, id quod à distillatione relictum est elixivando, filtrationeque facta humiditatem superfluum in vapores dissipando, Sale in fundo vasis coagulato demum se prodente, colore ad roseum accedente, ab impressis scilicet ignis vestigiis, Vitriolo ruborem inducentis: Istud Sal, Vitrioli sapore præditum, præcipuè illius materiæ, iisdem quoque viribus præditum est & facultatibus, ac præsertim emeticis.

Sed etiam si exigua hujus Salis copia, aut, ut verius dicam, Vitrioli, in Capite Mortuo post distillationem restibilis, disquisitionis & elixivationis labore indiguum sit, necessitas tamen ad id impellit si modo Terram comitem obtinere voluerimus, cujus cuncti Auctores vim stypticam præsertim magnificiunt, Si enim sinceram nancisci libuerit, & elixivandi labori parcendum sit, saltem repetita sæpius lotio requiritur, adeo ut omnino puram se exhibeat, omnis mixturæ partium salinarum Vitrioli expertem, si qualitatibus ipsi adscriptis frui voluerimus, quarum præcipuè sunt Dysentericæ curatio, Leientericæ & Diarrhoicæ; cohibitio Vomitus & Hæmorrhagicæ cujusvis, tum internæ tum externæ: Ventriculi debilis & Intestinorum corroboratio ac Vulnerum & Ulcerum perpuratio.

Sed etiam si substantia Salina Vitriolica, è massa distillatione peracta residua, cunctis polleat qualitatibus quas Auctores Sali Vitrioli adsignavere, cum quantitas exigua exinde elicienda sit, potius Vitriolum Album in usum advocandum, in aqua filtro transmissa dissolutum, & in Crystalla deducta, vice Salis Vitrioliceoque maxime quod ex illo cunctisque benigniores effectus expectandi sint qui in Sale Vitrioli expetuntur, inter quos hi præcipui sunt, per Vomitus aut Dejectiones vitiosorum humorum in Ventriculo contentorum, vel intestinis, excretio; Prohibitio vaporum ad cerebrum exinde exsurgentium, Epilepsiam inducere aptorum, aliosve effectus quibus obnoxium est: Lumbricorum internecio, Febrium intermittentium curatio, Obstructionum Iecoris & Leonis apertio, sicuti & Renum ac ineatuum urinæ vacuationi destinatarum.

Præscribitur

Præscribitur à semisrupulo ad semidrachmam, imo & drachmam integram, ex jusculo vel liquore quopiam idoneo.

Licuiſſet hic plurimas Vitrioli præparationes inferere, at cum nullus illarum ſit uſus ideo à me prætermittuntur.

C A P U T XXVIII.

De Sulphuris Præparationibus.

INſignis affinitas quæ ſpiritui acido Sulphuris cum illo qui è Vitriolo educitur intercedit, cujus etiam priorem nonnulli cenſent eſſe baſin, me impellit ut immediate Sulphuris præparationes adducam: Sulphuris nomine hoc loco illud non accipio à cunctis Chymicis, quod una cum reliquis principium mixtorum omniũ ſtatuitur, uti neque id quod ex Antimonio extrahi ſolet, ex Cinnabari, aliſque quibuſdam mineralibus, quorum compoſitionem ingreditur, ſed Sulphur commune & vulgare, pro Refina habitum, pinguedine, aut ſucco minerali, pingui & unguinoſo, in viſceribus terræ obvio, puro aut illi remixto, vel lapidibus, aut quibuſdam aquis, è quibus artiſcioſe ſecernitur.

Pars refinosa apinguis & inflammabilis majori reperitur copia in Sulphuris compoſitione, ſed illius comes eſt paucum Sal liquidum, aut ſpiritus Acidus, Aquæ tantillum, ac portio Terræ nonnulla ſuperſtes poſtquam ab igne conſumptum fuit, & à cæteris partibus ope ignis ſecretum.

Abſonum eſſet hoc loco recensere varia loca ſulphuris feracia, uti & media ad depurandum uſitata, illud à materiis inquinantibus ſeparando, quandoquidem ad nos ſyncerum deſertur: ſufficit autem optimum eligere, ac noſcere quodnam puriſſimum ſit, quod enim facillime accenditur, ac accenſum citra intermiſſionem facilius deſlagrat, coloris ad viridem utcunque inclinantis, omnium maxime idoneum eſt & optimum ad quas viſ præparationes Chymicas, ſpeciatim autem ad ſpiritum eliciendum.

Sulphuris pars refinosa & inflammabilis cum ſupra cæteras dominium obtineat, ſuapte porro natura cum admodum ſit volatilis, hinc non modo facillime ſurſum efferitur igni ſi admoveatur, vaſe quopiam excepta, ſed etiam ſecum cæteras partes abducit, adeo ut in vaſe nihil fere ſuperſtes maneat cum diutius igni expoſita fuerit, ſicuti id obſervare licet in præparatione Florum ſulphuris, quam mox attingam.

Cucurbita fictilis, intus vitreata, aliquantum humilis, igni obſiſtere

Tom. II.

Ll

valida, imponatur fornaci idoneæ; luto obducatur pars interna & superior dictæ fornacis toto cucurbitæ ambitu, adeo ut omnino illac flammæ præcludatur, vel scintillæ exitus, à qua accendi queat sulphur, relictis nihilominus quatuor vel quinque ostiis, conis suis instructis, pro re nata eximendis vel intromittendis: Postea accenso igne carbonum moderato in foco Fornacis, in Cucurbitam coniiciantur tres quatuorve unciae Sulphuris crasso modo contriti, cooperiendam imposito Alembico vitreo, cujus orificium proportionem collo respondeat, adeo ut arte illud complectatur, nec lutatione opus sit: hoc pacto Flores sulphuris paulatim in Cucurbitam eveherentur, in Alembico colligendi.

Ignis moderatus, semper sibi similis infra Cucurbitam fovendus, Flores inæ parti Alembici adhærentes ex intervallis avellendi & recondendi: Ut prius sulphur in flores resolvitur, ita novum adiiciendum; imo duo Alembici ejusdem magnitudinis præsto esse debent, adeo ut Cucurbitam unus cooperiat, interim dum ex altero Flores leguntur.

Imo, si lubet, licet pluribus vasis simul & semel uti, aut in usum ducere fictilia, Aludellorum forma donata, crasso rostro utraque parte instructa, quorum unicuique admoveatur Retorta globosa, in vertice foramine etiam pertusa, cui imponi possit Alembicus vitreus, sicuti Cucurbitis: qua ratione pars Florum in Alembicum sublimis feretur, altera autem per rostra Aludelli prodiens interiori parti Retortarum globosarum adhæsuræ, unde per vices eximenda ope cochlearis idonei.

Nonnulli Auctores afferunt præparationes Florum Sulphuris compositorum, addentes Myrrham, Aloen, Thus, Olibanum, Mastichen, Benzoinum, Crocum, &c. medicamenta hæc conterentes, ac sulphuri pulverisato commiscentes, eademque ratione qua flores sulphuris sublimantes: Sed etiam si patronos aliquos nacti sint, cum tamen certissimum sit prædicta simplicia ferendo igni, qui sublimationi Florum sulphuris debetur, imparia esse, ac inde insignem depravationem & optimarum partium depauperationem imminere, satius esse censeo Floribus sulphuris commiscere unum vel alterum prædictorum medicamentorum, quod maxime ex usu futurum videbitur eligendo.

Præparationi Florum Sulphuris Alborum, ab *Angelo Sala*, nonnullisque illius asseclis propositæ, locus hic adsignandus: Adsumatur libra semis Nitri calcinati & cum sulphure fixati (juxta methodum à me propositam ad conficiendum Sal Polychrestum, ubi de Nitri præparationibus) prius in subtilem pulverem contrita, ac commixta libræ uni sulphuris tubulati, sublimetur in Cucurbita, Arenæ Balneo commissa, Alembico suo instructa, adhibito igne & spatio temporis requisitis: Eo pacto exsurgent Flores sulphuris Albi, minus insuaves, sed efficacia pares magisterio sulphuris;

Cujus

Cujus præparationem traditurus sum, potius in gratiam celebrium quorundam scriptorum qui illius meminere, quam præstantiæ illorum opinione fretus.

C A P U T XXIX.

De Magisterio, aut Lacte Sulphuris.

Hic methodo ad præparationem Magisterij Sulphuris, aut Lactis Sulphuris, præsertim institere Auctores, Adsumitur pars una Florum Sulphuris, commisceturque Salis Tartari libris tribus; Excipitur mistura hæc grandi olla fictili intus vitreata; illi affunditur Aquæ fluviatilis septem aut octo tantum pondo; post igni Olla imposita hæc materiæ per quinque aut sex horas fervere sinuntur, vel donec flores Sulphuris propemodum dissoluti fuerint in prædicto liquore, per vices tamen addita aqua fervente, quæ succedat priori in auras per æstum discedenti; Cum vero liquoris pars media circiter absumpta fuerit, decantetur calens quicquid liquidum est in pelvim fictilem intus vitreatam, amplam; eodem tempore, sed paulatim, instillando Acetum stillatitium, aut Aluminis liquorem, donec omnino desinat ebullitio: Quo pacto pars Aceti acida, aut Aluminis, Sali Tartari fixo se adsocians, à quo dissoluti fuerant Flores Sulphuris, ab illis abscedere id cogit: Flores autem hi colore flavo in menstruo exuti, egressi vero poros salis Tartari, quos acidum Aceti, aut Aluminis, subiit, illico singulas liquoris partes pervadendo, Lactis colorem illi conciliant, donec paulatim in fundum liquoris secedant substantiæ candicantis specie: Tunc decantato supernatante liquore, sæpius aqua limpida eluuntur, donec iteratis lotionibus dissolventis & præcipitantis ablata omni acrimonia, omnino dulcescant, exsiccandi & ad usus adservandi, titulo Magisterij aut Lactis Sulphuris.

Extat & alia Magisterij Sulphuris præparandi ratio, quæ sic habet, Capaci cacabo ferreo excipiatur libra una Sulphuris pulverisati, & Calcis vivæ libræ duæ, superfundatur non exigua aquæ communis copia; simul ferveant, donec liquoris circiter tres partes absumptæ sint; aut, quod satius, donec intensum adeptus sit ruborem, atque hinc indieium ferri possit Alkali calcis pervasisse ab eoque dissolutum fuisse Sulphur: Tunc liquor hic calens per manicam transmittendus, cui sponte refrigerato, decantatoque liquore limpidio in grandem pelvim fictilem vitreatam, affunditur utina calens, donec nulla amplius ebullitio adpateat, Alkali autem sulphureum calcis, combinatum Sali volatili urinæ, abscedat, ac ad fundum ferri sinat sulphur à se dissolutum: Tunc permittendum ut materiæ ab

horis matutinis ad vespertinas subsideant, demum decantato liquore, sulphuri præcipitato supernatanti, hoc decies vel duodecies eluendum, quousque Salium omnis omnino acrimonia recesserit.

Magisterium sulphuris apud Auctores celebre est, Balsami Pulmonum elogio id donantes, utpote eximium præsidium adversus Tussim, Asthma, Phthisin; quod & valeat sistere fluxiones in pectus irruentes, facilem anacatharsin promovere, colicos dolores sedare, flatu Ventriculi & Intestinorum dissipando.

Exhibent à granis quinque aut sex ad decem vel duodecim, ex aqua aliqua cardiaca vel thoracica, cui vigor accedat addita pauca aqua Cinnamonomi.

At cum varias alterationes magisterium sulphuris experiatur, tam à dissolutionibus quam præcipitationibus, ac improbis impressionibus à materiis quibuscum commiscetur inductis, quarum indicium est teter odor superstes, non eluendus ab iteratis lotionibus, Ex mea sententia illo abstinuisse satius est, illi potius substituendo Flores Sulphuris, præsertim albos, quorum à me allata est descriptio; quippe qui cum minus insuaves sint, non minori efficacia præstare possunt quicquid ab hoc magisterio expectant scriptores, quod præscribunt à semisrupulo ad semidrachmam.

C A P U T XXX.

De Distillatione Sulphuris.

CVM exiguam admodum copiam Spiritus Sulphur suppeditare soleat, impossibile autem omnino sit Spiritum obtinere citra Sulphuris conclusionem, ac Aëris mediationem, Vasa porro idonea, ut commode hujusmodi Distillatio institui possit, vix occurrant, ideo hætenus plurimi non parum insudarunt in hoc opere, imo & ij qui digitos nigredine inquinare in aliis præparationibus Chymicis detrectare; Nullus non Auctor discrepantes præparationes invexit, imo diversa vasa exhibita sunt, quorum ope consequendi spem iis fecere qui idonea nacti fuerint & in usum dextere flectere noverint.

Quicquid vero alij scripserint, sincere & ex officio publici juris facturus sum media & facillima & optima, mihi familiaria, & usu comperta in hujusmodi distillatione, allatis etiamnum figuris vasorum eum in finem adhiberi solitorum.

Vt minimum quatuor Vasorum genera præsto esse debent ad distillationem spiritus sulphuris, quorum maxime humile, idemque omnium latissimum, vitreum aut argillaceum, destinandum excipiendo spiritui quamdiu

quamdiu exstillat : Secundum collocandum est in medio fundo primi vasis, fulcimentumque præbere debet tertio, Sulphur excepturo; Quartum suspensum sit, aut eum situm obtineat ut cohibere possit vapores, aut è sulphure manantium, quamdiu deflagrat, resolutionem facilem reddere: postremum hoc vas vitreum est, in campanæ formam exstructum, majus aut minus, in fastigio nonnunquam apertum, aliquando non, Id autem in quo sulphur deflagrat fictile sit, quod igni obsistere valeat, substratum habens vasculum aliquid vitreum aut Faventinum, si enim fundo vasis inferioris innixum esset, omnem spiritum qui in illo colligeretur absorberet.

Ad id operis eligi solet tempus imbriferum, aut saltem interior Campanæ pars, ac vasis inferioris, humectari debet ad facilem vaporum resolutionem efficiendam, eoque pacto uberiores spirituum proventus obtinendum; Quinimo & utile est ab initio pauxillum aquæ immisisse fundo vasis infimi, eo quod spiritus facillime huic se remisceat, immutata tamen indole, quandoquidè integris & illibatis viribus inde eximi potest, adhibita eadem rectificatione quæ in usu est ad spiritum Salis aut Vitrioli.

Pro hoc distillationis genere familiaria mihi esse solent magna Vasa argillacea, vulgo Salaria dicta, in quibus res salitæ reconduntur, duas aquæ situlas circiter continentia: Vasa hæc parte superiore in ambitu habent incile, tribus aut quatuor foraminibus in subdita vasa pervium: Interiorem partem aqua humefacio, imo in fundum tantillum aquæ infundo; demum constituto vasculo vitreo aut Faventino, illi impono Vas in quo sulphur accendendum est: Eligo sulphur vitescens, in exiguos magdaleones effictū, in quod liquefactū immergo ellychnia ex gossypio in filâ deducto, his usus accendo ad deflagrationem usque portionem aliquam in olla, eodem momento temporis imposita campana illis simili qua utuntur Olitores, proportionem orificio & incili vasis respondente, interiora humectando: Eo pacto vapores albi, è sulphure evecti, cum amplum spatium nanciscantur, tam intra Ollæ capacitatem, quam Campanæ, humiditatem etiam requisitam cujus ope possint adhærere, in spiritum facessunt, major que illius copia eo modo extrahitur repetita sæpius hac operatione, iterum intingendo & accendendo ellychnia dum priora absumuntur, quam si aliam quamvis inire velis viam.

Hoc ipso libro obvia erit figura Ollarum, & Campanarum his adcommodatarum, At vero artificium multo commodius foret si in vitrariis officinis ejusmodi Ollæ, ejusque amplitudinis conflare possent, quippe cum Ollæ argillaceæ diutius obsistere non valeant vehementiæ spiritus Sulphuris, qui tandem illas pervadit, interim dum spiritus portionem aliquam absorbet, si præsertim cura interiora humectandi per vices prætermissa fuerit: Neque tamen spem depono quin ex Vitriariis opificibus Anglicis

eiusmodi Ollarum potiundarum, quippe qui nonnullas iam conflavere à voto meo non multum distitas, adeo ut tandem repetitis vicibus & conatibus mihi satisfacere valeant.

Hoc ipso quoque libro exhibeo figuram magnarum Patinarum vitrearum, mihi familiarium ad excipiendum spiritum sulphuris ex Campanis in fastigio adaperitis stillantem; ansis binis donatis, impositis duobus baculis illas sustinentibus, aperturam dictam negligenter exiguo capitello vitreo obregendo, cui adungi potest exiguum Recipiens; In spiritus distillatione procedendo eadem ratione qua in præcedenti, hoc excepto, quod transversus digiti distantia inter oras campanæ suspensæ & patinæ margines interponenda sit, id cavendo ne flamma sulphuris accensi campanam attingat quandiu sulphuri satis aëris suppetit ad deflagrationem: Ope istorum vasorum tam insignem spiritus copiam consequi non licet ac priorum à me descriptorum, eo quod ista minora sint, ac portio vaporum dispergatur in Campana vel in Patina, ac spiritus præstantissimus sit & penetrabilis: Dispendium autem compensabitur pluribus adhibitis vasis, quorum beneficio non mediocrem spirituum copiam comparare licet.

Sulphuris Acidum cum statuatur basis, prima ac potissima Vitrioli materia, cui facultates præcipuas quibus præditum est impertitur, non immerito spiritui sulphuris adscribendæ videntur cunctæ vires quas in Vitrioli spiritu deprehendere est: Sed præterquam quod sapor spiritus sulphuris multo suavior est eo quem dat Vitriolum, effectus etiam illius multo præstantiores sunt, tum ad extinguendum ardorem febrilem, biliosarum præfertim febrium, tum ad putredinem humorum coercendam, Appetitum revocandum, Ventriculum & Intestina corroboranda, Pectoris affectus curandos, speciatim Asthma & Phthisin: Etiam si vero plerique censeant Acidum Pectori bellum indixisse, id tamen sincere profiteor ante aliquot annos Concionatorem quendam, huius vrbis incolam, voce fere destitutum, illius usum omnino recuperasse ope spiritus sulphuris potui ordinario commixti, iusculis, imo quibusvis cibis; solo inquam usu spiritus sulphuris, à me præparati, à tam sævo symptomate libertatem obtinuisse.

CAPUT XXXI.

De Sale Sulphuris.

Sulphur cum pene omnino in igne absumatur, ab eius vero destructione sola superstes sit paucissima terra, nemo Salis copiam insignem inde deducere speret, nisi quis spiritum prædictum, utut liquidum, nomine
Salis

Salis Acidi sulphuris donare voluerit : Eapropter etiam existimandum Auctores qui de sulphure conscripserunt, omnino prætermisisse præparationes ejusmodi Salis ; Chymicæ autem, quæ Naturæ non raro auxiliatrices manus præbet, suppletque illa in quibus deficit, media suppetunt per quæ Sal perficere valet, cui jure merito Salis Sulphuris nomen imponi potest ; Cujus binas vel ternas præparationes allaturus sum.

Conteratur libra una Nitri purissimi, una cum æquali sulphuris quantitate, collocetur crucibilum forte super pedumentum in medio Fornacis foco ; circumcirca accendatur ignis carbonum luculentus : Cum crucibulum incanduerit, in id coniiciatur uncia circiter pulveris ex nitro & sulphure conflati, qui flammam illico concipit, qua extincta, in idem crucibulum eadem Pulveris quantitas immittenda, ut exspiret flamma permittendo ; pergendo in ejusmodi Pulveris projectione, expectando donec flamma dispar eat unaquaque vice, quousque totus Pulvis absumptus sit : postmodum ignis luculentus per bihorium integrum circa crucibulum fovendus erit, demum sponte refrigeratæ materiæ, in sartagine ferrea mundissima elixiviandæ erunt, filtrationeque facta calentis liquoris, hic Cucurbita excipiendus, Balneo Arenæ moderate calenti committendus, dehinc humiditate absumpta ad quartæ partis remanentiam, frige factoque residuo in Cucurbita, tunc paulatim affundendus erit optimus sulphuris spiritus, pergendo in istius spiritus affusione donec liquor manifestum acorem nactus sit ; Postea iterum accenso Balnei igne in eadem cucurbita illi imposita, evaporatio humidi supervacanei ad cuticulam usque procuranda, si sal crystalliforme acquirendum ; aut ad salis usque siccitatem, si hoc pulveris forma, aut conglobatum expetatur.

Eo pacto sal albissimum exsurget, constans ex parte Salina fixa Nitri, & Acida sulphuris, felici successu exhibendum tum ad extinguendum ardorem febrium, tum referandas obstructions omnium Viscerum ; Diluitur in potu ordinario vel in aliis liquoribus, ea potissimum ratione suaviter sumendum quod acorem præ se ferat.

Potest & præparari Sal Sulphuris minori labore, nec adeo intricato, ea ratione quam mihi exhibuit Dominus Freslinus, vir non minus rerum naturalium sedulus indagator, quam solide doctus & in utraque Philosophia eruditus : In capacem Cucurbitam coniiciatur libra una Nitri purissimi pulverisati, superaffusaque semilibra Spiritus Sulphuris rectificati, & optime commota Cucurbita, ad omnimodam Nitri in hoc spiritu dissolutionem, Balneo Arenæ imponatur Retorta, admotoque ejus rostro grandi Recipiente luto obducto, igne leni adhibito initio, peragatur distillatio, deinceps paulatim adaucto, etiam sub finem accensos carbonem Balneo arenæ superimponendo, immediate in ambitu, quin

& universū Cucurbitæ corpus operiendo, quo omnino prodeat quicquid Nitrum fundere potest: Quo pacto comparare licebit optimum Nitri spiritum, multiplicis utilitatis, etiam in dissolvendis metallis, Ex spiritu quippe sulphuris, intime conjuncto sali fixo Nitri, unum emergit corpus compositum, in Retorta, postquam effracta fuerit, conglobatum in massam obivium, coloris candidissimi, saporis acidissimi sed grati, cujus vires non multum recedunt ab iis quas obtinet præcedens.

Si hujus præparationis ratio disquirenda sit, non alia me iudice occurreret, quam quod Nitrum, ut alibi à me observatum, cum duplici spiritu constet, uno mediocriter acido, altero sulphureo volatili salino, utroque in poris salis naturaliter fixi involuto; spiritus autem sulphuris cum ex partibus & solidioribus & subtilioribus compositus sit quam quæ insunt spiritui Nitri, figuris præditus ob quas pervadere valeat cunctas hujus salis partes, ideo accidit ut à mistione ambarum harum substantiarum particulæ Sulphuris penetrent universum Nitri corpus, quo fit ut, juvante ignis efficacia, satis validæ sint ad occupandam sedem spirituum Nitroforum in partibus salis fixi, quibus adeo arctè adhærent, ut conjunctæ unicum corpus solidum deinceps constituent, cujus unitatem vix ignis potentissimus dissolvere potest, dum Nitri spiritus vaporum rubrorum specie erumpunt, Recipiens adeuntes, ubi in liquorem condensantur.

Id etiam perpendendum in ista operatione, non perire spiritum Nitri, alias in auras abiturum quando sal istud cum sulphure calcinatur: Hoc vero verisimile apud me est, observationem à me factam de hoc spiritu, ex hac mistura infractis viribus exsurgente, inducere opinionem probitatis salis in Cucurbita superstitis, tantum abesse ut ulla ratione metus immineat ab illius effectibus, quandoquidem præterquam quod plurimos in usus felicissime trahitur Nitrum nullam præparationem expertum, imo sæpissime illius spiritus potionibus quibusdam admiscetur, quinimo & lusculis, hic sola superest Nitri pars fixa, non solum propria natura utilis, sed & præstantior reddita ab unitate cum spiritu sulphuris contracta, qui proculdubio emendat & temperat acrimoniam in dicto sale verendam.

Præparatio istius Salis, utut facilis, multum lucis affert ad consequendam notitiam partium ex quibus Nitrum conflatum est, imo majorem præbet quam ulla quæpiam earum quæ hætenus usitatæ fuerunt: Nam adde quod elicitur ex eo spiritus volatilis acidus sulphureus, non minus generosus eo quem suppeditant media solita, copia salis acidissimi, in fundo cucurbitæ obvia, clariissime ostendit id quod alias à me allatum, à quibusdam tamen in dubium revocatum, videlicet Sal fixum Nitri, in cucurbita à distillatione superstes esse,

esse, quippe cū solus illius spiritus volatilis fursū acidus sulphureus evehi possit; Si enim Nitrum per distillationem totum educeretur, id quod sibi fingunt; nisi porro spiritus acidissimus sulphuris obvium Sal quodpiam haberet quo cum conjungi & adherere posset, proculdubio idem spiritus, una cum spiritu Nitri fursum ascenderet; si autem solitarium in fundo remaneret, nunquam Salis formam indueret, deficiente scilicet materia adfini cum qua posset concorporari: Sapor, inquam, propria natura acidissimus, ejusmodi non reperiretur, Salini particeps cum levi amarore; neque tanta Salis copia adesset, nisi Sal fixum Nitri partem illius maximam constitueret.

Exinde etiamnum iudicium ferre licet quid adit discriminis inter Spiritus volatiles, acidos sulphureos, & mere acidos; Priores videlicet ignis vehementia impulsī, Salia quibuscum naturaliter unita & concorporata erant deferere coguntur, interim dum posteriores, etiam si peregrini, non solum illorum locum occupant, sed adeo stricte dimissis illis spiritibus adherent, ut nec idem ignis, qui priores sede expulit, vel minimum concutere valeat.

Evincet quoque hoc exemplum illos aberrare, qui censuerunt à gravitate, vi, agitatione, & concussione, deducendam causam Præcipitationum substantiarum à Salibus fixis dissolutarum, vel à spiritibus acidis corrosivis, quandoquidem solum adscribenda venit conjunctioni spirituum acidorum cum salibus, aut salium cum spiritibus acidis, inductam ab insigni & inuata dispositione illorum ad mutuam omni tempore conjunctionem, atque deferendas alias substantias ab ipsis corrosas & dissolutas, in liquorum imum illas deturbando quibuscum mixtim reperiuntur.

Licet etiam preparare Sal Sulphuris, præstantia ambobus præcedentibus nequaquam inferius, sed præterea depurandæ massæ sanguineæ multo aptius, atque ad humores tenues & acres, si modo eo vergant, per sudores aut insensibilem transpirationem excludendos, neque minus illis album ac suave.

Eapropter libra una salis Vrinæ, purissimum & albissimum, indatur Cucurbitæ capaci & celsæ; affundatur illi paulatim spiritus sulphuris optime rectificatus, donec fervor omnis desinat, Imponatur Cucurbita Balneo Arenæ, igne moderato subdito, evaporet humiditas ad pelliculam usque, secernendo crystalla, vel eousque sollicitanda erit evaporatio donec Sal exsiccatum fuerit: Sal enim dictum urinæ volatile, etsi ad tempus fixum sit redditum à spiritu sulphuris, cum priorem non exuat naturam, suos etiam effectus depromere valet, cum præfertim Acidum sulphuris, à quo fixatum est, in ventriculo obvium ha-

Tom. II.

M m

bet aliud quodpiam corpus cui coherere possit, eoque pacto sal urinæ volatile pristinæ libertati restituere valeat.

Possset etiam in usum adduci Sal volatile Vrinæ, quod revera nihil aliud est quam Sal illius resolutum, substituendo id sali illius congelato; peractaque illius conjunctione cum spiritu Sulphuris, sicuti ante monui de ultimo hoc spiritu cum sale urinæ, postremos ambos hos spiritus commutare in corpus album & salinum, illi non dissimile de quo à me modo actum.

Si qui spreverint saporem acidum horum Salium, exhibere illa poterunt à semisrupulo ad semidrachmam, imo & drachmam integram ex liquore quopiam idoneo.

Imo & facilius sal Sulphuris præparare licet, affuso liquori optimo spiritu Sulphuris, vel sali Tartari optime depuratis, ad illorum usque satietatem, non solum quousque nulla amplius deprehendatur effervescentia, sed etiam donec Acidum Sulphuris dominium sufficiens obtineat supra sal; quoad cætera eadem via procedendo quam innui ad confectionem Tartari vitriolati: Eo pacto sal Acidum consequi dabitur, nomine salis Sulphuris donandum, aut Tartari sulphurei; cuius vires proculdubio adfines futuræ sunt amborum priorum salium Sulphuris, quorum à me allata sunt præparationes.

Cum inter compositiones Galenicæ, ubi de Balsamis à me actum, Balsami Sulphuris duas descriptiones adtulerim, ideo prohibor iterum huc illos referre, eo Lectorem curiosum remittens.

Plurimas hoc loco Sulphuris præparationes prætermitto, apud non paucos Auctores obvias; quarum nonnullæ impossibiles sunt, aliæ nequaquam accuratæ, quædam exiguum usum præstant; satius itaque duco minorem exhibuisse numerum, sed earum quæ experientiæ & rationi magis consonæ sunt, quam curiosos invitare ad operatione aut dubias aut inutiles.

CAPVT XXXII.

De Præparationibus Arsenici.

Arsenicum in considerationem venit tanquam fuligo, vel succus quidam mineralis, unctuosus & naturæ sulphuris particeps, sed admodum balsamo vitæ nostræ infensus, quapropter Venenis accenseri solet, in usumque adducitur prægressis singularibus cautionibus, ac secretionem ab arte facta, correctioneque partium maxime nocuarum.

rum & à quibus periculum imminet.

Auctorum maxima pars, nominum non adhibita distinctione, ac facultatum Arsenici, tres tantum illius constituunt species, Aliud facientes Album, aliud Flavum aliud Rubrum: Quatuor vero species mihi innotuere, quorum primum est Arsenicum vulgare, videlicet Album: nonnunquam quibusdam in particulis crystalli instar diaphanum; Secundum Arsenici speciem gerens, de quo modo à me actum, coloris est flavi, Realgar dictum; aut Reargar: Tertium iterum flavum est, sed substantiam obtinet squammeam, quæ vix conteritur, minii forma; cui Auripigmenti nomen inditum est: Quartum Sandaraca dictum, coloris est rubri, forma ad Arsenicum vulgare admodum accedens, & ad Realgar, solóque rubro colore ab illo discrepans.

Arsenicum vulgare ad nos allatum, substantia est sublimata, ex equis partibus salis Marini & Auripigmenti pulverisatis, & simul commixtis, in vasis sublimatoriis conflata: Quamobrem nemini mirum esse debet si Arsenicum venenum sit præsentissimum, quandoquidem in illius sublimatione ab acrimonia salis augmentum etiamnum suscipit innata Auripigmenti malignitas; Idemque sal acidum Vitrioli, commixtum Mercurio, quando sublimatur, corrodingi vim huic conciliat, venenique perniciosissimi natura imbuat.

Me iudice quoque perperam nonnulli idem Sal Arsenico commiscunt, vel limaturam chalybis aut æris, inter sublimandum, id dulcorandi scopo, quandoquidem ab his materiis incrementum potius fit acrimoniæ quam ejusdem imminutio, quam fere insuperabilem esse existimo, neque enim hætenus ulla mihi innotuit præparatio quæ specie tenus id temperare valeat, ea excepta cui nomen Rubini Arsenici nomen inditum fuit, hac ratione præparandi.

Conteratur Arsenicum vulgare, indatur Cucurbitæ vitreæ, cuius ad minus capacitatis tres quadrantes vacent, committatur Balneo Arenæ, illique imposito Alembico cæco, suscipiatur sublimatio igne per gradus accenso, non dissimili ratione qua in Mercurij sublimatione; demum abjectis fæcibus, excussoque pulvere, qui à massa abscedens vasis adheret, iteranda sublimatio secretioque fæcum & pulveris ad tres usque vices: Postmodum subtiliter contrito, commistoque hoc Arsenico sublimato partibus æquis florum Sulphuris; vltima instituenda erit sublimatio, cujus ope ab intima conjunctione florum Sulphuris cum Arsenico, simul sublimatorum, illi huic impertituri sunt, vnâque adsumpturi Rubini colorem, quo nomine insignitur istud Arsenicum, cuius nonnulli Auctores usum commendant à tribus aut quatuor granis exhibiti ad septem vel octo, ex condito quopiam, conserva aut

Mm 2

eclegmate, tam in affectibus Pectoris quam illis in quibus sudores promovere utile est, sicuti & ad curationem Ulcerum malignorum & rebellium, desuper illum admovendo.

At quamquam iusta videatur hæc processus ratio, etsi dubius non sim vlceribus admotus utilis sit necne, aliisve affectibus exterioribus, ad internos tamen vsus non advocandum existimo, cum eius indolis medicamentum perpetuo suspectum esse debeat, superperantque & remedia, & alia præparationes tutius adhibendæ quam quæ ex Arsenico hauriuntur.

Eadem quoque ratione Rubini ex cæteris Arsenici speciebus præparari possunt, iisdem vsibus destinandi.

Arsenicum commodissime ad vsus externos præparationem suscipit, concinnatur enim ex eo Regulus, & quo postmodum elicitur Liqueor Butyrosus, non secus ac ex Regulo Antimonij hac via procedendo.

Conterantur, remisceantur, ac in mortarium ferreum ex calefactum conjiciantur Nitri & Tartari partes æquales, immissoque ope carbonis accensi igne, peracta detonatione, accipiantur materiæ mortario commissæ uncia sex, contundantur in pulverem & commisceantur octo uncis Arsenici vel Auripigmenti, itidem contritis, & uncis quatuor limaturæ chalybis, mistura hæc solido magnoque crucibulo indatur, pedamento supposito, in media fornace idonea; materiis autem fusione sufficienti conciliata, illico hæc infundantur cucullo ferreo, antea excalefacto & interius sebo candelarum inuncto; eodem tempore cucullum ferreum verberando ut facilius ad fundum deturbetur Regulus; demum materiis fere refrigeratis, à scoriis liberandus erit Regulus, ex quo conficiendus Spiritus & Butyrum juxta hanc methodum:

Regulus hic in pulverem conteratur, quo probe commisto duplo ponderi sublimati corrosivi, mistura hæc Retortæ vitreæ, luto circumlitæ immittenda erit, cuius duæ tertiæ partes propemodum vacent; demum hac exiguo Reverberij furno clauso commissa, suscipienda erit distillatio igne immediato, initio mitissimo, dein paulatim adaucto, seorsim adservato spiritu fumido, qui prius evahitur & stillat, altero vase excipiendo liquorem butyrosus subsequenter: Postmodum mutato Recipiente, ignis urgendus erit donec totus sublimati Mercurius in hoc descenderit; dehinc ambienti exponendum erit Butyrum hoc Arsenici; quod cum in liquorem dissolutum fuerit, hic in lagena vitrea densa reponendus probe obturanda; utilis futurus consumendis carnibus fungosis vulneribus & ulceribus adnascentibus, ac cariei offum auferendæ: Id quod multo majori efficacia & vehementia præstat quam

quam Butyrum Antimonij, quo fit ut minori multo quantitate admittatur & majori adhibita cautione: Spiritus primo evectus insigni corrodingi vi præditus est, qui Martem omnino dissolvere potest, ac plurima alia metalla penetrare.

Neque tamen mirum esse debet si substantiæ ex consortio Reguli Arsenici cum Mercurio sublimato corrosivoeductæ, majorem corrodingi vim nactæ sint quam quæ ex Antimonio eidem sublimato admixtæ eliciuntur, quandoquidem Arsenici particulæ longe malignitate & corrodingi potentia superant Antimonium, commistio autem cum sublimato facta malignitatem auget intenditque ac corrodingi vim.

Potest præparari Arsenicum fixum, vel liquor fixus Arsenici, hac processus ratione, Pulverisentur Arsenici uncia octo, Nitri uncia duodecim, ac Tartaritantundem; hæc probe commista; impositoque solido crucibulo pedamento, in media fornace sub camlino constructa, accendatur ignis carbonum luculentus in ambitu crucibuli; quod cum optime incanduerit, in id conjiciatur uncia una circiter prædicti Pulveris, ut Nitrum & Tartarum in Arsenicum actionem suam exserant, exhaletque fumus foetidus inde spirans, quo paulatim discusso, tantundem pulveris in crucibulum injiciatur; concessoque tempore requisito actioni Nitri & Tartari, ac fumî dissipationi, iteranda erit Pulveris projectio, in ea pergendo quousque totus absumptus sit; curam interim adhibendo ut per vices materiæ longa spathula ferrea commoveantur, ad integram Sulphuris Arsenici exhalationem; cujus malignitatem declinare decet, à fumis ascendentibus recedendo dum calcinatio istiusmodi peragitur; quippe qui non minus noxii quam foetidi sint.

Postmodum adhuc fovendus ignis vehementissimus circa crucibulum, per spatium quinque aut sex horarum, aut, quod satius, per diem integrum, quo facilius exhalet id quod Arsenicum noxium continet; demum optime refrigerato crucibulo, atque in pulverem contrita massa in illo residua, plurimis adhibitis lotionibus secernendum erit quicquid Salinum inesse potest; qua optime dulcorata, adservandus erit Pulvis in lagena vitrea densa optime obturanda, titulo Arsenici Fixi donata.

Hanc nonnulli tanquam optimum Hidroticum venditant, at præcipuus illius usus spectat perpurgationem vulnerum & Ulcerum; quapropter, pulvere nequaquam loto, satis est massam humiditati cellæ exposuisse, in qua Salia in liquorem dissolvuntur, hunc recondendo in lagena densa probe obturanda, nomine Liquoris Fixi Arsenici insignitum, qui adhibendus ad curationem ulcerum malignorum, Cancroforum & Fistulorum speciatim, Venereorum, hunc diluendo in Aquis vulnera-

Mm 35

riis, majori aut minori, pro renata quantitate.

Huc iterum illaturus non sum quæ alibi de Magnete Arsenicali tradidi, cum de Emplastro Magnetico Angeli Sale verba feci, inter Emplastra Galenica, quo loco illius descriptionem reperturus est curiosus Lector; Neque præterea in molem excrescere patiar hoc caput, alias Arsenici præparationes exhibens, non minus mihi suspectas quam parum usitatas.

CAPVT XXXIII.

De Præparationibus Ambra Griseæ.

Etsi variæ proferantur sententiæ de origine Ambre griseæ, nequaquam tamen immutatur illius natura: nam quamvis nonnulli pro spuma maritima habuerint, alii pro excrementis quarundam Avium circa Insulas Madagascar occurrentium, vel illas quæ Archipelagum circumstant, alii pro excremento aut spermate Balenæ, Eorum opinio qui asserunt illam esse Bitumen ex visceribus terræ in mare eructatum, sicuti & Succinum, mihi magis arridet.

Si enim foret spuma maris, ab hujus qualitatibus non omnino recederet, aut rerum illius finu comprehensarum: Sin Avium esset excrementum, illa obvia non foret in grandes massas uniformes conglobata, centum librarum pondus nonnunquam excedentes: Sin, inquam, esset Avium excrementum, vel excrementum aut sperma Balenæ, in aqua dissolubilis esset, neque tamdiu, sicuti de re constat, fluctus maris sustineret, vel aëris injurias & imbrium, quin insignem labem experiretur.

Iuxta hanc sententiam Ambra grisea liquida ex terræ visceribus erumpit, propter levitatem autem supra maris superficiem effertur, substantiæ verobituminosæ causa in illo non dissolvitur, ac temporis successu, juvante Solis calore, in massam solidiusculam indurefcit, ac procellarum tandè impetu ad maris littora propellitur, in quibus illam nancisci datur, non solum in Indiis & America, sed & aliquando in oris nostris maritimis, etsi minus frequenter: Sin aliquando acciderit ipsam in corpore cujuspiam Balenæ repertam fuisse, verisimile est ab ipsa obviā voratam fuisse ac pro alimento ingestam.

Neoterici nihilominus quidam asserere audent Ambram griseam ex quibusdam favis mellis ejectam fuisse, qui diuturnitate temporis excocti, & à radiis solaribus exsiccati, à rupibus in quibus Apes ipsos peperere, abscesserunt, in mare decidui, in quo accedente Sale & procellarum agitatione, consistentiâ & colorē, quo donata est, adipiscuntur; interim dispositionem inducunt partibus mellis residuis, per quam suavem odorem,

ab

ab hac massa exhalantem exerunt: Physiologis vero hujus rei disquisitionem relinquo.

Ambra grisea ferè semper marmoris instar variegata est, cujus fundum modo magis modo minus fuscum est, sed ad cinerum colorem vergens, albis maculis conspersum, ad flavedinem nonnunquam accedens; Plus quoque aut minus pura est, prout plures aut pauciores partes extraneæ illi remistæ sunt, se adjungentes quamdiu adhuc liquida est, adeo ut nonnunquam rostra Arium, vel minuta insecta in illa deprehendantur.

Igni leni facillime liquefcit, si sincera fuerit: aut perforatur acu calente, quæ colliquefaciens locum per quem viam sibi fecit, inde educit odorem gratissimum & penetrabilem, ex quo de ambra bonitate iudicium ferre licet, accedentibus aliis notis; Quinetiam sæpissime in usum ducitur nulla præparatione alicuius momenti prævia, cum satis fit illam in pulverem contrivisse, addito frustulo Sacchari candidi, si sola adsumenda sit, aut aliis remediis commiscenda.

Ténuitas substantiæ Ambra griseæ in causa est cur ignis vehementiæ nequaquam exponatur, satisque sit ut plurimum illam in vini spiritu dissolvere, sive ad secretionem partium terrestrium, forte illi remixtarum, sive ad adservandam dissolutionem, nomen Essentiæ Ambra gerentem, aut Tincturæ.

Sed cum ipsius odor optime consentiat cum omnibus Aromatibus, imo exaltationem nonnunquam exposcat, eum in finem sæpenumero eligunt, illi commiscendum, quodpiam ex maxime generos, quorum odor & mitior est & gratior, cuiusmodi sunt moschum zibetta, essentia rosarum, citriorum & alia similia, respectu tamen habito odoratus sensus, ac constitutionis eorum in quorum gratiam eiusmodi essentiæ aut tincturæ præparantur, Eapropter.

In subtilem pulverem terantur drachmæ duæ optimæ Ambra griseæ, cum æquali pondere Sacchari candidi, ac semisrupulo moschi Orientalis, exiguo matratio immissorû, affusisque unciis duabus spiritus vini rectificati, ac semiuncia spiritus Rosarum, imponatur matratio exiguus Alembicus cœcus; quod accurate loricatis commissuris radiis Solaribus exponendum erit, vel calori fimi, vel cuipiam alteri simili; materias per intervalla commiscendo, quousque tota Ambra grisea sit dissoluta, ac solum quidpiam terrestrium partium in fundo matrati superstes sit: Tunc vasis decrustatis, decantationeque facta liquoris partibus terrestribus supernatantis in lagenam vitream densam, accurate custodienda erit, Tincturam hanc Ambra griseæ sedulo ad usum adservando, utpote remedium maxime idoneum excitando & fovendo calori naturali, roborando cordi & cerebro, cunctisque

principibus partibus, ad utrumque sexum in venereos amplexus sollicitandos, si modo probi odores infesti non fuerint; dejectas vires instaurandas, Evexiam illis procurandam qui à morbis diuturnis attriti fuere.

Exhiberi potest à gutta vna vel duabus, ad septem usque vel octo, ex vino Hispanico, aqua Cinnamomi, aliove quopiam liquore cardiaco.

Licet etiam subtilissimum in pulverem deducere drachmas duas optimæ Ambra Griseæ, cum equali pondere sacchari candidi, ac scrupulo uno moschi Orientalis; additisque in totum guttis duodecim Oleorum stillatitiorum corticum malorum citriorum & Arantiorum, Florum Lavendulæ, Maioranæ, Rosarum & Cinnamomi, simul contere, ac in unum corpus compingere in mortario marmoreo, pistillo ligneo, indeque conficere Ambram griseam Essentificatam, adservandam in vase quopiam exiguo, optime occludendo, quæ in eisdem usus trahi debet ac Essentia Ambra griseæ puræ, sed dozi minori; quandoquidem satis est unaquaque vice exhibuisse magnitudinem parvi pisi ex apice cultri, superbibendo paxillum vini Hispanici aut aquæ Cinnamomi.

CAPVT XXXIV.

De Preparationibus Succini.

ORigo Ambra flavæ & albæ, quibus plurimi nomen Succini, Electri, Chryso electri imposuerunt, Carabus item; Glessi & Resina terræ, non minus apud Authores dubia est quam Ambra griseæ; Quidam enim Avium quarundam sterces esse censent; Alii succum resinofum cuiusdam arboris esse asserunt nixi proculdubio Ovidii carminibus in metamorphosis, de mutatione sororum Phaetontis in arbores.

Inde fluunt lacrymæ stillataque Sole rigescunt

De ramis Electra novis, quæ lucidus amnis

Excipit & nurbus mittit gestanda Latinis.

Alii vero statuunt succum esse bituminosum è terræ visceribus erumpentem, ad maris superficiem elatum, demum à sole concretum & exsiccatum, ad littora maris, in quibus reperitur, à marinis fluctibus propulsum, Quam opinionem omnium maxime veritati consonam existimo.

Au-

Authores tria Succini genera adducunt, primum Album est, secundum Flavum, tertium Nigrum: at vero cum nigredo postremo huic tantum contingat à sordium admixtione, aut vetustate, ideoque improbandum est, solumque flavum cum albo in usum accerredum; quorum prius posteriori præfertur, quod melius concoctum, sit purius, odoratus, imò Sale volatili magis imprægnatum: Non ideo tamen non quotidie usurpatur Flavum cum album rarius occurrat, ex Flavo autem eadem promodum substantiæ quæ ex Albo educi possint.

Simplex præparatio Succini, Pharmacie Galenicæ familiaris, id super porphyrite terendo, contemnenda non est, tum quod appositissime Succinum præparatum in morbis Cerebri, Ventriculi, Intestinatorum, & uteri, imò & in Hæmorrhagia quavis, uti & sicubi adstringendi occasio adfuerit, in usum venit: Tum quod admodum facilem reddit Succini dissolutionem si alia quædam præparatio illam subsequi debeat, ac præsertim Tinctura.

Hæc si paranda fuerit, matratio immittantur Succini electi uncie quatuor, super porphyrite lævigati, affunde Spiritum vini rectificatissimum, donec quatuor digitis superemineat; superponatur Matratio exiguum vas cœcum, cujus commissuræ accurate luto obducendæ, demum Digestio fiat Balneo cinerum aut Arenæ, igne mitissimo, per vices materias commovendo, donec à Spiritu vini dissolutione facta maximæ partis Succini ille eleganti flore flavo tinctus fuerit: Postmodum decantato in lagenam liquore colorato, novo vini spiritu subsidentia affuso, impositoque iterum Matratio vase cœco, optime loricato, eodem Balneo, eodem caloris gradu adhibito id cōmittendum erit, inibi continendum donec à spiritu vini reliquiæ Succini fere omnino solutæ sint, ac propemodum liquor eundem colorem ac prior adeptus sit: Tunc vasis decrustatis decantata hæc Tinctura, priorique commista, per chartam emporeticam transmittenda erit: Qua Cucurbita vitrea excepta, eidemque Balneo imposita, Alembico proprio cooperta, admotoque illius rostro exiguo Receptraculo, probeque luto conjunctis futuris, igne lenissimo extrahenda erit media circiter pars spiritus vini: demum sponte refrigeratis vasis, in lagena vitrea densa id quod in Cucurbita superstes fuerit recondendum, adservandum titulo Tincturæ Succini, cujus usus eximius futurus in affectibus præsertim cerebri & uteri, exhibendo à scrupulo uno ad drachmam unam ex liquoribus idoneis.

Possit affusa aqua dissolutioni Succini infringi vis Spiritus vini, eoque pacto hunc spoliare partibus Succini quas adsumpsit & dissolvit, præcipitatione illius facta in imum liquorem forma Pulveris flavi, unde id

Tom. II.

Na

quod Magisterium Succini vocant, comparare liceret ; Sed nullum ex istiusmodi operatione emolumentum expectandum, nam præter temporis dispendium, ignis & spiritus vini jacturam, magisterium hoc nihil singulare obtinet præ Succino solummodo super porphyrite contrito.

Schroederus Magisterium Succini proponit, quod præparat id in Aceto stillatitio dissolvendo, dissolutionem filtrando, Acetum per distillationem abstrahendo, demum subsidentiam in aqua rosacea dissolvendo ; dissolutionem filtrando, aquam rosaceam educendo, residuum demum in recenti aqua rosacea diluens, filtratione & educatione aquæ ter repetita, ac tandem præcipitatione ultimæ dissolutionis per spiritum vini facta, vel succum citri; præstansque hidroticum esse asserit, datum à sex ad duodecim grana in febribus Malignis & Pleuritide ; Sed cum Acidum quod Aceto inest, & præcipitantibus adhibitis, Succini naturam immurent, vix in eam opinionem adducor ut ab hoc magisterio expectari effectus prodituri sint.

CAPVT XXXVI.

De Distillatione Succini.

Succini Distillatio omnium simplicissima & maxime usitata hæc est; Retortæ vitreæ indantur Succini confracti quantum satis ut tertia pars impleatur, instrataque pauca arena fundo capsulæ dimensæ, impositæ idoneæ fornaci, Retorta ibi locanda est, qua arena rite in ambitu & omnino cooperto, præter illius collum; admotoq; illius rostro magno Recipiente probe luto obducto, ac capsula cooperta tegmine concamerato, illi adæquato, accendendus ignis in Fornace, ea ratione regendus ut cum Succinum liquefactum fuerit nequaquam fervere id queat, neque in Receptaculum per Retortæ rostrum exstillare, sed phlegma tantum paulatim emittere, demum Sal volatile & Oleum ; hoc autem primo limpidum proditum est, subsequens vero magis ac magis coloratius, adeo ut postremum ad colorem fuscum accedat, imo crassissimum.

Distillatio hæc diu protrahitur, imo viginti quatuor horas transgredi debet, si res successum habitura est : Neque etiam necesse est admodum urgere ignem, imo nec in progressu ac circa distillationis finem, nam præterquam quod materiæ exituræ non admodum graves sunt, ab igne autem vehementiori alteratio insignis illis induceretur, Id quod
in

in Retorta residuum forte aderit, inutile futurum non est, si modo methodus quam deinceps demonstraturus sum ineatur.

Ignem etiam patente distillari potest Succinum, exceptum Retorta argillacea, aut vitrea luto obducta, in furno Reverberij collocata; Sed nisi summa in ignis regimine præfuerit cautio, periculum imminet à combustione, imo ne Succinum à Retorta erumpat, ipsumque Receptaculum in fragmenta diffiliat; adeo ut huic distillationi ea quæ per Arenam perficitur præferenda sit.

Succinum, si quis voluerit, conterat in pulverem, illique partes æquales arenæ aut silicis pulveratorum admisceat, aut cinerum jam lixivium expertorum, Divisio quippe hæc partium Succini facilem utcumque separationem & sublimationem illius partium præstare potest, citra bonitatis detrimentum; At vero ea quæ citra additamentum aliquod perficitur Distillatio potior mihi videtur.

Succini distillatione peracta, vasis autem refrigeratis & decrustatis, derafum Sal volatile, in Retortæ collo ac Receptaculi exiguum crystallorum specie aggestum, colligendum ac recondendum in Lagena idonea; postea in Matratium effusis omnibus substantiis, in Recipiente contentis, hoc aqua calida eluto dissolvendi gratia, & conjungendi Salis volatilicis cum Oleo, si quæ supersint, effusaque hac lotura supra reliquas materias, superponendum erit Matratio Alembicum cœcum, optime luto vestitum, prægressaque illius Digestione per decem aut duodecim horarum spatium, in Arenæ Balneo, moderate calido, sæpiusque commotis materiis, referandum tandem Matratium, secretionemque facta Olei à parte aquea, Salina & terrestri, seorsum illius Rectificatio peragenda erit, videlicet Olei, id commiscendo quantitati sufficienti cinerum elotorum, quantum scilicet hi absorbere poterunt, misturam hanc indendo Retortæ vitreæ, Balneo arenæ, igneque mitissimo Oleum exstillaturum eliciendo, prodiens primo album & limpidum, subsequens autem colore paulo intensiore præditum, postremum vero ad levem fuscedinem vergens.

Partem Aqueam, Spirituosam & Salinam quod spectat, hujus filtro transmissæ, ac exiguae Cucurbitæ vitreæ commissæ, Balneo arenæ impositæ, igne lenissimo, humiditatis superflue tres quadrantes circiter vaporum forma absumendi sunt, demum Cucurbita in locum frigidiusculum translata, post aliqualem moram deradenda & recondenda Crystalla, eodem Balneo postmodum procurando evaporationem liquoris supernatantis, quo nihil dispereat Salis ibi superstitis, etsi exigua se offerat copia, non fecus ac prius.

N n 2

Sed ut cunctæ subsidentia in usum veniant, tum prioris distillationis, tum rectificationis Olei, in pulverem prædictæ materiæ conterantur, concorporentur æquali ponderi Calicis vivæ, sponte recens in pulverem abscedentis, immixtaque hac mistura grandi Retortæ vitreæ, Balneo arenæ impositæ, adcommodatæque eius rostro idoneo Receptraculo, igne moderato plurimum quoque Oleum adhuc elicere dabitur, quorum prius proditurum quadamtenus candidum erit, subsequencia autem sat limpida, et si coloris saturatoris.

Oleum Succini præsertim in usum venit in Apoplexia, Epilepsia, Convulsione, Paralyfi, cunctisque Cerebri frigidis affectibus uti & Hystericis: Nec minus utile est ad enecandos lumbricos, ad miasmata aërem inquinantia profliganda, tum ore adsumptum, ab una vel duabus ad quinque aut sex guttas, exceptas sacchari polline, ac liquore quipiam idoneo dissolutas, tum naribus illitum, temporibus & locis circa futuras.

Iis omnibus affectibus subvenit etiam Sal volatile, quod præterea præstantissimis diureticis accensetur, ex liquoribus idoneis adsumptum, à quinque aut sex ad quindecim aut viginti grana.

Succini Distillatio normam præbere potest distilando Asphalto, Gaggi, Carboni perræ, aliarumque omnium materierum bituminosarum; quapropter in molem non excrescet hoc Caput horum descriptione.

CAPVT XXVI.

De Metallis in genere.

Metalla corpora sunt solida, gravia, malleabilia, igne liquabilia, in singulis partibus æqualis substantiæ; Cum vero hoc loco scopus non sit varias & singulas Authorum sententias quoad illorum originem & primam materiam ad examen deducere; Satis mihi fuerit paucis meam sententiam protulisse, videlicet, cum calor Solis non modo in terræ superficiem vim suam infundat, ad promovendam rerum nobis obviarum, speciatim Plantarum productionem, Sed etiam intime pervadat & penetret interiorem illius massam, ad insinmandum & fovendum calorem, substantiis illic delitescantibus necessarium, inibi perpetuas generationes fieri, quas subsequitur incrementum ac perfectio materierum ibi genitarum in quarum serie reponenda veniunt metalla.

Existimo etiam, sicuti Plantæ in Terra productæ, primam materiam,

per

per quam earum semina germinant, è Terræ succis hauriunt, vel ex influxibus Astrorum, necesse esse ut metalla ex iisdem succis prima Elementa suarum substantiarum deducant, etsi admodum discrepant à Plantarum substantia; Succum porro illum Metallicum seminalem, in sui quidem primordiis liquidum esse, sed præterea idoneum producendo copiose Metallum, cuius characterem sinu suo gerit, & ipsummet suscipere, ac metallo, à se generando, vna cum duritie, soliditate & gravitate, cæteras qualitates per quas à reliquis metallis discrepat, communicare.

Etiamsi porro generatio, incrementum & perfectio Metallorum non æque ac in Plantis manifesta sint, nequaquam tamen in dubium revocari debent, imo admodum verisimile est, quandoquidem metalla existentiam suam succo metallico debent, quod illis seminis vicem præstitit, proculdubio ex ipsis profundi succum seminalem similem, aptum renovandæ ac multiplicandæ speciei non secus ac in Plantis: Neque cuiquam dubiæ esse debeat iteratæ illæ productiones metallicæ, quandoquidem experimento compertum est in mineris sæpe regenita metalla, iisdem in locis è quibus similia alias eruta fuerant.

Etiamsi vero Sol principem in generatione locum obtineat, incremento & perfectione metallorum, neque tamen denegandus est illis cæterorum Astrorum influxus, quæ non minimum concurrunt: Nec enim immerito Antiqui unicuique metallo cuiusdam Planetæ nomen assignarunt, imo censuerunt horum quodvis singulari adfinitate cum Planeta, cuius nomen gerit conjungi: Quandoquidem ipse Aër, qui medius Astra & Terram interjacet, ex nonnullorum sententia in se continet prima semina aut seminales dispositiones rerum quas Terra proferre solet; neque dubium esse debet quin ab Astris has deducat, perpetuo in corpora omnia sublunaria influentes: Imo huius rei sensibiles effectus in terræ superficie observantur, tum quoad conversionem quarundam Terrarum in Lapides, quam regenerationem nonnullorum Salium, ac augmentum quorundam Metallorum, speciatim Plumbi.

Authores sex metalla à se invicem distincta agnoscunt, quorum tres ordines constituunt; Illorum priori duo maxime nobilia & perfectissima accensent, videlicet Aurum, cui Solis nomen indiderunt, tum ratione coloris flavi, tum singularium influxuum quos à Sole mutuari crediderunt; Deinde Argentum, quod Lunæ nomine donaverunt, tam ob colorem candidum, quam ob dominium singulare, ex eorum mente, hujus sideris in id metallum.

Nn 3

In secundo metallorum ordine reposuerunt Ferrum & Cuprum, utpote minus nobilia, minusque compacta, ac quoad substantiam impuriora, etiam si dura & solida: Hæc vero ideo combinavere, & ratione insignis dispositionis ad mutuam conjunctionem, & quod substantia non admodum discrepent, Ferro Martis nomen adsignantes, Cupro autem Veneris, insignem inter hæc metalla, ambóque hæc sidera sympathiam adesse rati.

Stannum tandem & Plumbum in tertio gradu collocavere, utpote minus solida & dura, faciliusque liquabilia: Prius Iovis nomine insigni vere, posterius autem Saturni, ob insignem adfinitatem quam inter hæc duo metalla, ambóque sidera finxere.

Prætermitto determinationem ab ipsis adsignatam unicuiusque horum metallorum, ad quasdam corporis partes, pro variis influxibus Astri ipsas regentis, Astronomis hæc relinquens; præcipuus enim mihi scopus est præparationes maxime necessarias horum metallorum attingere, ab Auro ducto initio.

CAPVT XXXVII.

De Auri Præparationibus.

Nemo Auro titulum Regis metallorum derogat, quinimo etiam illius prærium, Argentum multum superans, nedum cætera metalla, indicium manifestum illius excellentiæ non exhiberet, elegantia præterea, colorisque fulgor, uniformitas & substantiæ soliditas, ac rubiginis immunitas, collectio & compactio partium, ortum illius gravitati præbentes, atque vis qua quamcumque ignis vehementiam eludit, citra substantiæ ullum detrimentum, aut ponderis, aliarumve qualiratum, satis aperte ostendunt eius supra cætera Metalla eminentiam.

Probatissimi quique Authores censent, uti superius dixi, Solem in Aurum dominium obtinere, nobilique huic metallo vim omnino singularem ad robur cordis inesse, ac fovendo æquali tenori caloris nativi humidique radicalis: Nihil equidem apertum deprehendo quod illorum sententiam convellat quoad influxus Solis in Aurum, pluri autem in hanc opinionem devenere, quamdiu Aurum statu suo naturali fruitur, aut priori indoli restitui potest, etiam si varias præparationes

rationes alterationesque subierit, nullum ab ipso insignem in cor, cuius vi robur hoc accipiat, influxum expectandum, uti neque in aliquam aliam partem: Imo nonnulli contemptim habuere Antiquorum processum, Auri bracteas confectio*n*i Kermesinae remiscendum, Pulveribus Cardiacis aliisve remediorum formulis; asserunt quippe futuram hanc Auri bractearum plus fastus quam utilitatis obtinere.

Id equidem ipsis concederem si Aurum, quod omnem ignis vehementiam eludit, itidem calori naturali ventriculi humani obfisteret, coadjuvantibus succis dissolventibus in ipso obviis, nullam praeterea substantiae propriae imminutionem experiretur, etsi omnium maxime sit uniformis, compactissima & adstrictissima earum quae in rerum Natura occurrunt: At vero ex verissima Historia à me allata Volumine primo huius operis, Cap. XX. Calorem scilicet naturalem Ventriculi commodissime, imo majori efficacia valere Aurum dissolvere, non secus ac Aqua Regia illud in matraccio dissolvit, imo & nonnullas ipsius particulas in massam sanguineam transmittere posse, exinde in universum corporis ambitum deferendas; Praetermissa irradiatione quam Aurum singulis partibus, non secus ac Antimonium inferre potest: Sed quicquid adferri queat, cum nihil omnino ab usu Auri metuendum sit, censeo ab usu bractearum abstinendum non esse, dummodo prius accuratissime depuratum fuerit, uti neque ab illo aliam praeparationem perpesso, si haec ex artis legibus peracta fuerit.

Auri Lotio perficitur ope Lixivii ex Tartaro & Sale communi parato, si sordes exterius id inquinantes solummodo abstergendae fuerint: At vero si aliis metallis commistum fuerit, sive è minera tale erutum, sive ab additione artificiali, ad alia media confugiendum est, quorum praecipua sunt Calcinatio, quam vocant Immerisivam, Fusio & Calcinatio cum Antimonio, Fusio & calcinatio cum Plumbo in catino probatorio, & Cementatio.

CAPVT XXXVIII.

De Calcinatione Immersiva Auri, per Aquam Regiam Vbi obiter de Auro Fulminante.

Matratio immittatur ea Auri lima detricti quantitas quæ depuranda venit, superfundatur tertium vel quantum tantum pondus Aquæ Regiæ optimæ; Matratrium imponatur Balneo Arenæ modice calenti, in quo cum Aurum dissolutum fuerit, decantandus erit liquor limpidus in aliud vas, postmodum pauca Aqua Regia supra subsidenciam; quibus demum eodem Balneo paululum digestis, decantata posteriori hac dissolutione in priorem, relictoque in fundo Matratrij pulvere cui Aqua Regia dissolvendo impar fuit, dissolutionibus affundendus erit liquor Tartari, aut spiritus volatilis Salis Ammoniaci, vel urinæ, quousque nulla manifesta adsit ebullitio, ac maxima Spirituum corrodentium Aquæ Regiæ pars, Auro derelicto, Sali fixo Tartari adhæserit, aut salii volatili Salis Ammoniaci vel urinæ, Aurum præcepis in fundum vasis colore flavum iturum est, quod plurimum aquarum affusione lavandum donec omnino insipidum reddatur, qua ratione Aurum Fulminans, vi diaphoretica insigne obtinere dabitur. Sed si huic Auro vis cathartica, à Salibus ipsi impressa, conservanda fuerit, unica aut repetita lotio satis futura est; Calx ista Auri igne mitissimo exsiccanda est, exhibenda à tribus vel quatuor ad quinque aut sex grana, ex aliquo conserva aut condito.

Vehementia effectuum stupendorum istius Auri Fulminantis, Artificem summe cautum præstare debet, tam in exsiccando quam adservando & in usum ducendo hunc Pulverem, nam vel à levissimo calore, accensa parte volatili inflammabili Nitri, in Aqua Forti contenta, antequam in Regiam transferit, cum vis inferatur intima unitati quam Salium particulæ cum Auri particulis iniere, crepitus ex illis educitur major & penetrantior eo quem emittit pulvis pyrius; hunc consequitur motus violentus, cujus effectus præsertim à summis ad ima vergit, obrenitentiam Auro obviam. Adeo ut aliquot grana Auri fulminantis, cochleari argenteo immissa, parte inferiori excalefacto, impetum faciant versus huius fundum, flammam concipiendo insignemque strepitum edendo; scrupulus enim huius calcis majorem effectum & finem editurus est quam semi libra exquisitissimi Pulveris tormentarii.

At

At vero hæc Fulminatio verenda non est ab istiusmodi Auro ore adsumpto ; Particulæ enim Salinæ illi remixtæ, quæ etiamnum tertiam partem illius ponderis constituunt. ab occurſu Acidorum in ventriculo, cum præterea dimittant auri particulas iisdem Acidis se adſociaturæ, non modo liberantur ab unitate quæ illis cum Auro intercedebat, ſed præterea Acido adeo intime commiſcentur, ac proinde tam infra- & fixatæ, ut omni violento motui edendo ineptæ ſint, atque Auro liberam poteſtatem faciant cunctas ſuas dotes exerendi.

Eadem de cauſa licet, non obſtante Auri diſſolutione per Aquam regiam facta, fulminationem illius inhibere, Calcem Auri ſpiritu Vi- trioli humectando, Salis aut Sulphuris, priuſquam omnino exſiccata ſit, cum enim Acidum ſe adjungat particulis Salium arcte conjunctis Calci Auri, hinc diſſolvitur illa unitas, ac inhibetur impetus illorum mutuus accenſione contingente; Licet poſtmodum exſiccare Calcem Auri ſupra ignem, imo in crucibulo candefacere, aut colliquare, abſque ullo fulminationis metu.

Interim non parum miranda eſt illorum opinio, qui cenſent etiamſi ab Aqua Regia Pulvis Auri fuerit diſſolutus, aculeos ejuſdem ſuperficiarie tantum Auri particulas ſubiſſe, ac hætenus tantum ut ſufficiat ſuspendendis his particulis, ac prohibendæ illarum præcipitationi; Crediderunt porro ab huiusmodi ſuſpensione particulas has imperceptiles redditas fuiſſe; additis autem *oleo Tartari*, & *ſpiritibus volatilibus Alkali*, valeant iſtiusmodi corpuscula, motu ſuo & figuris impetum in Acidum faciendū, hæc ſufficienter concutere, adeo ut divellantur & abrumpan- tur; ac poſtmodum Auri particulæ proprio pondere præcipitentur, Exiſtimant, inquam, iſtud Oleum Tartari, atque hos ſpiritus volatiles Alkalinos, ſcattere ſpiritibus ſumme actuoſis & efficaciſſimis, qui occurrentes corporibus quieſcentibus hæc concutiant, ac celeritate motus eo modo convellant ut abrumpan- tur aculei quorum ope Aurum ſuſpenſum tenebatur, ab iſta autem actione pendere effeſcentiam, exinde colligentes Aquam Regiam poſtmodum ineptam evadere diſſolutioni, quod penetrabili vi careat, aculeorum iſtius parte maxime acuta in Auro reſtibili.

Magna, inquam, admirationis cauſa ſubeſt circa ejuſmodi opiniones, ac primo, Quomodo fieri poſſit ut Auri limatura, ex ſe ſat craſſa & viſui obvia, ab Aqua Regia diſſoluta ſit ac viſum ſubterfugiat; interim aculei ejuſdem Aquæ ſuperficie tenus tantum dictas particulas attigerint? Secundo, qua ratione Pulvis Auri, in vaſis fundo initio admodum conſpicuus, viſum poſtea ſubterfugiat & deliteſcat? Ac præterea, quo

modo Aqua Regia potuit illum auferre, suspendere, ac oculorum aciei præripere, cum illius particulæ superficiem demum illius particularum subierint? Tertio, quæ Salia efficaciora obtineant Oleum Tartari, & Spiritus volatiles Alkalini, iis quæ insunt Aquæ Regiæ, à quibus Aurum dissolvitur, quod cæteris impervium est? Quomodo item Oleum Tartari, ac Spiritus volatiles Alkalini, commovere valeant, concutere ac convellere Acidæ, nancisci hic corpora motui inepta, proprii autem celeritate, illa concutere, Acidorum aculeos obviare, à quibus Aurum suspensum tenebatur, neque tamen partes Acidæ Aquæ Regiæ commoveantur, nec jungant & confundant proprios aculeos cunctasque particulas una cum iis quæ dictis Alkalibus insunt? Quomodo, inquam, effervescencia potest contingere illis absentibus, quandoquidem non secus accidere posset Auro non præsentem? Quarto, qua ratione statuunt Aquam Regiam iterum ad agendum idoneam fieri dissolutione facta totius Auri quod dissolvere valuit, postquam illius aculei, cunctæque particulæ confusæ fuerunt Alkalinis particulis, ad præcipitationem usurpatis? Quomodo iterum aculei Aquæ Regiæ adhærere potuerunt Auri superficiem, neque tamen præcipitantibus obvii fuerunt, & ab illis dissolvi, aut iis se adjunxerunt, non secus ac totam aquam Regiam amplecti solent?

Cum vero cunctæ hæ cogitationes falsorum principiorum sint solæ, innixæ ratiocinibus omnino sibi repugnantibus & impossibilitatem arguentibus, sat multa alias hac de re attulisse sufficiat, ut amplius insistere non debeam.

CAPVT XXXIX.

De Calcinatione Auri Immerfiva. Quartatione dicta.

Istiusmodi Auri Calcinatio Immerfiva Quartatio vocatur, quia commisceri solet tribus Argenti partibus, catino expurgatorio probati, adeo ut mixturæ tertiam tantum partem constituat: Eapropter in forti crucibulo liquefiat Auri uncia una additis

tis Argenti purissimi unciiis tribus ; Ambo hæc metalla una collicata, in vas cupreum sat capax aqua plenum infundantur granulationem faciendam , Eo enim pacto in vasis fundum granulatim decident : his Granulis rite exsiccatis, arque Matrario exceptis, superfunde Aquæ fortis optimæ tertium tantum pondus ; Matrarium autem Balneo arenæ modice calido committendum erit, quousque Argentum paulatim dissolutum fuerit, Aurum vero in fundo præcipitatum Pulveris nigri specie se exhibeat ; Tunc decantato liquore limpido, Auro supernatante, in pelvim fictilem aqua repletam, huic iterum tantillum Aquæ fortis superfundendum erit, ad omnimodam Argenti forte superstitis dissolutionem ; Postea decantato, commitioneque facta postremæ hujus dissolutionis cum priori in pelvi fictili, aqua plena restibili, eluenda erit Auri calx aqua communi, quæ probe dulcorata & exsiccata crucibulo ad incandescentiam indenda, in quo intensum adeptura est colorem, eo modo adservanda, aut eodem in crucibulo liquefacienda, addito pauco Borace, demum in canaliculum cylindraceum effundenda, quo pacto purissimum Aurum comparare licuerit.

Tunc immittenda erit lamina cuprea dissolutionibus Argenti affusis, & in pelvi fictili, aqua repleta, reservatis, Eo enim pacto spiritus corrodescentes Aquæ fortis ab Argento, quod dissolverunt, abscedentes, Cuprum amplexuri, Argentum aminæ adhæsurum est, aut fundum petiturum, in quo decantatione facta liquoris supernantis, quem vocant Aquam secundariam, obvium futurum est: Tunc Calx ista Argendi eluenda est, exsiccata autem adservanda, aut si vis in crucibulo forti liquefacienda, addito pauco Sale Tartari, demum in canalem cylindraceum, pinguedine interius illium, effundenda, ea ratione cylindrum Argentaceum purissimum obtinere dabitur.

Tunc laminam ferream Aquæ forti immergere licet, quo medio Aquæ fortis spiritus corrosivi, quibus Aes dissolutum fuerat, eo deserto ferro adhærebunt, calx autem cupri in fundum secessura est, sicuti de argenti calce dictum, in quo deprehendenda est, ferri dissolutionem in alterum vas infundendo : Deinceps Calx ista elui poterit, exsiccari, aut eliquari, non secus ac Calx Argenti.

Possent etiam præcipitari Ferrum, adjiciendo illius dissolutioni aliquot fragmenta lapidis calaminaris, aut Zincki, ac tandem præcipi-

tandæ novæ hæ substantiæ, affusa illorum dissolutioni Aqua Tartari, aut quopiam alio sale fixo, dissoluto in aqua, superstitæ illorum calce in liquoris fundo; Imo posset ex liquore filtrato extrahi Sal Nitrum, novæ Aquæ forti parandæ idoneum.

Calcinationes Immerfivæ, modo à me memoratæ Auri purificandi gratia, cum me sensim deduxerint ad calcinationes immerfivas quorundam aliorum metallorum, omnino incumbit onus rationes indagandi diversorum effectuum in dissolutionibus aut præcipitationibus omnium illorum metallorum observabilium.

Ac primo, Auri Calcinationem per Aquam Regiam quod spectat, hoc ratum esse debet, cum Aurum cuncta alia metalla superet, imo omnia mineralia, tum puritate, gravitate, & partium arcta compagine, quam numero & exiguitate pororum, omnino confugiendum esse ad ejusmodi Dissolvens, cujus acui eam subtilitatem obtineant, ut dictos poros subire valeant, ac partium Auri divisionem inducere, id quod ab aqua Regia omnino expectandum; crassities enim & figura aculeorum Aquæ fortis cum immutata sit, subtilitatemque adeptæ ab adjecto Sale Ammoniacico, ut in Regiam transire valeat, eam tenuitatem obtinent per quam Auri poros pervadere possunt, ac facile illius partes seungere & divellere, teste experientia; At cum præ subtilitate & tenuitate aculei Aquæ Regiæ, neque satis viribus, neque motu sufficiente polleant ad disjunctionem partium aliorum Metallorum, quorum pori multo ampliores sunt; neque sufficienti crassitie sint donati ad adimplendos poros, ac partes ab invicem diducendas, mirum esse non debet si Argentum præcipitari in fundum permittat, cum id dissolvere non valeat.

Fulminatio autem quæ Auro obtingit postquam ab Aqua Regia dissolutum fuit, illiusque effectus deorsum impetum habentes contra ignis genium, quod sursum vergit, multo magis illos in admirationem pertrahunt qui Chymicarum rerum rudes sunt: Causam vero ego refero in partes Nitri inflammabiles, in aqua Forti contentas, quod basis vicem præbet Aquæ Regiæ, acidis partibus ejusdem Nitri commixtas, intime conjunctas tum parti Salinæ urinose & acidæ, & Salinæ fixæ marinæ Salis Ammoniaci, Tum Salinæ fixæ Liquoris Tartari, aut Salinæ volatili, quæ Auri præcipitationi impendi potuisset.

Id quoque censeo dicta Salia eo modo conjuncta, cum alte Auri poris immersa sint, neque exuant naturam Salium fixorum: quip-
pe

pe quæ in igne permaneant, valide obistere omnibus quæ divor-
tium inter illa inducere possunt: adeo ut unitas prædictarum sub-
stantiarum, cum nequaquam immutaverit dispositionem quæ qui-
busdam Nitri particulis ad inflammationem concipiendam inest, e-
jusmodi particulae vehementer commotæ, ad occursum ignis parti-
cularum, quæ motus sui partem illis impertiunt, illico in flammam
erumpant: at vero in conatu adhibito ut sursum vergant, cum de-
terminatione hæc immutata sit ad occursum Salium fixorum & Auro
conjunctorum, necesse illis sit eo referri quo exitus illis pater, nam
qua data porta ruunt, propulsisque obicibus obviis summo nixu &
fragore intensiorem edant effectum quam si libertate naturali dona-
ti essent; Adeo ut Auri pori, & Salium, cum ubique sibi similes
sint, tum in centro tum in circumferentiâ, partes Nitri inflamma-
biles undique eodem impetu erumpant, partes Auri & Salium, qui-
bus distinctæ coercerentur, æqualiter diffingant: Etiam si enim il-
lorum effectus à Natura ad inferna determinatus sit, partes tamen
superiores & laterales æquali robore pollerent si Aurum fulminans
conclusum esset in pyxide ibique flammam conciperet; etiam si re-
nitentia salium fixorum, aut, si mavis, Auri, non parum concurrat
ad eum effectum quo inferius tendit, in hoc sale præsertim obser-
vabilem.

Nonnulli Auri fulminationem adscripserunt gravitati & constri-
ctioni partium illius metalli, etiam si vero dictæ Auri qualitates non
parum augeant efficaciam conjunctionis Salium, imo illis assignan-
da sit causa fragoris & strepitus insoliti, contingentis quando mate-
riæ inflammationem concipiunt, Salia tamen pro præcipuis in ful-
minatione motoribus, atque pro *causa sine qua non* habenda sunt.

Dubium vero removebitur si illud perspectum fuerit Pulverem
fulminantem confici posse ex mistura trium drachmarum Nitri e-
lecti pulverisati, cum sesquidrachma Salis Tartari, & drachma
una Sulphuris, etiam in pulverem deductorum, remissa hæc con-
gerendo in fundo cochlearis ferrei, infra autem leni subsidio igne;
statim enim ac minima ignis particula particulam aliquam Nitri in-
flammabilem attingere valet, pulvis in flammam erumpit, ve-
hementi edito strepitu, minus tamen eo sonoro qui ex Auro ful-
minante prodit.

Etiam si vero Pulvis iste fulminans eodem tempore in universa
sua circumferentiâ erumpat, affectus nihilominus, productus à
renitentia Salis Tartari, considerationem majorem meretur, quip-

pe cum idem hic Pulvis certissime cochlearis ferrei fundum, si tenuis sit, pertundat.

Effectus Aquæ fortis in Argentum quod attinet, quos in Aurum non exserit, referendi tantummodo sunt ad magnitudinem pororum Argenti, ac proportionem respondentem crassitiem aculeorum particularum Aquæ Fortis, sufficienter quidem tenuium quoad unum extremum, quo ingressum sibi parent, satis autem latitudinis obtinentium in altero, ad diducendas ab invicem Argenti particulas, crassiorum tamen quam ut subire possint poros Auri, postmodum divisionem illius partium inducere.

Præcipitationem Argenti per Laminam Cupream, eius dissolutioni immixtam quod spectat, atque effectum Aquæ Fortis in idem cuprum, quanquam infracta fuerit illius vis ab aqua in vase fictili contenta, in quam argenti dissolutio infusa fuerat, adscribi solummodo debet mollitiei substantiæ Cupri, cuius partes infirmiores compaginem obtinuerunt quam Argenti, atque conformitati pororum ejusdem Cupri cum aculeis superstitibus in particulis Aquæ Fortis, etiamsi aliquanto retusioribus à dissolutione in Argento inducta.

Eadem ratio locum tenere debet ratione præcipitationis Cupro accidentis, atque dissolutionis ab Aqua Forti laminæ Ferreæ demum inustæ; cum enim illius substantia adhuc mollior sit substantia Cupri, ejusque pori conformitatem obtineant cum figura aculeorum Aquæ Fortis, ad eam conditionem deducta est ut prius deferat, posteriori se adfixura.

Valet præterea eadem ratio quoad præcipitationem Ferri, & dissolutionem Lapidis calaminaris & Zincki: Quoad Præcipitationem posteriorum, ab illis superaffuso Spiritu Tartari, vel Sale fixo Nitri, adscribenda solummodo fuerit conjunctioni Acidorum corrodentium Aquæ Fortis cum Salibus ejusmodi fixis; Neque etiam in dubium revocandum quin eadem adjunctio fundamentum sit illorum in Nitri corpus conversionis: Atque ex his conspicua est subsistentia formæ interioris Nitri, etiamsi insignes alterationes ab igne perpeffum sit, vel ab advocatis materiis extraneis in misturam venientibus.

Prætermitto Calcinationes Immerfivas Auri hoc Aquæ Forti immixto, robur nactæ ab admixto Sale Marino, vel Sale Gemmeo, vel spiritu Salis egregie rectificato, institutas aut Oleo glaciali Antimonij, aliisque liquoribus corrodendi vi præditis, ne tædium Leocori inducam.

CAPVT

CAPVT XL.

*De Auri depuratione per Cæmentationem,
Et per Antimonium.*

OB insignem adfinitatem inter Cæmentum usitatum ad Auri depurationem, & Cæmentum fabris Cæmentariis familiare, Authores huic operationi Cæmentationis vocabulum imposuerunt: Cuius perficiendæ gratia subtilem in pulverem conterantur Laterum uncie tres, Salis Ammoniacy uncia una, tantundem Salis Gemmei & Salis communis; quibus simul commixtis, vrina probe humectatis, ac in aëre libero exsiccatis, Auri purificationi destinati uncia una in tenuissimas lamellas deducenda erit, quibus in particulas minimas divisas, ut crucibulo plana superficie imponi possint, illorum quantitati, sicuti & cæmenti proportionem respondentem: Fundo Crucibuli cæmenti pulveris stratum immittendum erit, quod lamellis Auri cooperiendum; hæ cæmento, cæmentum autem laminis, in stratificationibus pergendo donec unaquæque lamina cæmento probe involuta & cooperta sit, imo summam omnium superficiem cæmentum accurate integat; Demum crucibulo imponendum erit tegmen dimensum, in medio exiguo foramine pertusum, cuius commissuris optime luto obductis, foramine non obturato, crucibulum igne Rotæ circumdandum erit, qui paulatim illi admovendus est, tempus concedendo evaporationi humiditatis materierum per foramen, cum vero nullus amplius fumus exiens conspicuus fuerit, omnino obturato Crucibuli foramine, gradatim ignis augendus erit per novem aut octo horas, imo postremis duabus aut tribus horis carbonibus, accensis id obruendo; postea sponte refrigerato crucibulo, eoque decrustato, educendæ erunt Auri laminæ, quibus de pondere aliquid decessit, ob consumptionem à Cæmento inductam aliorum metallorum forte illi commixtorum; His eoluis, absterfis, atque in altero crucibulo fufis, addito pauco Borace, liquefactum Aurum in canalem cylindraceum, pinguedine delibutum, infundendum erit, è quo purum, à cæteris metallis extricatum eximetur, quinimo & Argentum, si quod remixtum fuerit, quod nequaquam corrosioni istius cæmenti obistere valet, uti neque alia metalla.

Per Antimonium aurum purius efficitur hac processus ratione, Optimo crucibulo uncia Auri committitur, pedamento supposito, medio in Fornacis anemix foco, in quo accenso luculento carbonum igne, incandescere permittitur; demum adjiciuntur paulatim electi Antimonii pulverisati uncix quatuor, quod cito colliquatum in fusionem etiam adducit Aurum: Materiæ in fusione continentur donec nullæ amplius scintillæ prodeant, atque hinc judicium ferre liceat ab Antimonio quasvis materias extraneas Auro commixtas, absumptas fuisse: Tunc præsto sit Cucullus ferreus idoneus, excalesfactus, & pinguedine aliqua illinitus, cui infundendæ materiæ, statim Cucullum percutiendo ad facilitorem Auri descensum infundum: Demum plane frigesfactis, atque rite exsiccatis omnibus scoriis superficiem obregentibus, crucibulo immittitur, & Fornaci anemix, medio in igne luculento, Id colliquefactum, addito paulatim duplo pondere Nitri depurati, & in fusione conservatum donec Nitrum cunctas Antimonii scorias, aliaque inquinamenta residua abstulerit, iterum infunditur Crucibulo ferreo, incalesfacto & pinguedine delibuto, Sic emergit Aurum purissimum, coloris elegantissimi & ad quasvis usus idoneum.

Liceret & Aurum per catillum obryse depurare, cum præsertim solum remixtum est, fusionem addito plumbo instituendo, metallis imperfectis: At cum Argentum Auro sæpenumero confusum reperiatur, ejusmodi autem purificatio tunc temporis inutilis futura sit, quandoquidem Argentum non obedit catillo obryse, ideo perraro rarissime hujusmodi depuratio in usum advocatur: quamobrem de illa solummodo inter Argenti depurationes verba facturæ sum, ubi multo commodior est illius usus.

Cum obvium sit Aurum egregie depuratum apud Aurifabros, Monetarios, aliosque repurgandi peritos, inutilis videtur fuisse disquisitio mediorum illius purificationi idoneorum à me allata, at vero curiositati quorundam satisfaciendum credidi, firmandasque credidi præparationes rationum momentis additis.

CAPVT.

C A P V T X L I.

De Expurgatione Auri per Mercurium.

A Malgama vocant unitatem factam metallorum & Mercurij, una in massam mollem & tractabilem deductorum; postmodum ab invicem segregandorum calcinationis, beneficio, Mercurio in fumum fugato, qui à metallo secedit cujus poros subierat.

Amalgama Auri cum Mercurio omnium & usitatissimum & consideratione maxime dignum est; Hic autè est processus, Imponentur duo exigua Crucibula Fornaci anemiæ, horum unum excipiat Mercurij cum cinnabari revivificati drachmas sexi, alterum Auri, rite expurgati in lamellas tenuissimas deducti drachmam; hæc forfice minutissime dissecantur; in ambitu crucibulorum accendatur ignis carbonum, cum vero Aurum incanduerit, Mercurius autem fumos exhibere inceperit, Aurum Mercurio jungatur, unoque crucibulo ambo contineantur, virgula ferrea hæc commovendo; quo pacto ex Auri & Mercurij combinatione fiet Amalgama, in scutellam aqua semiplenam effundendum.

Hoc rite elutum, & manibus iterum atque iterum contrectatum & affictum in prædicta aqua, ad sordium absterfionem, producturum est Amalgama lene, tractabile, digitis cedens, & fere unctuosum; quod exsiccandum, & comprimendum alutæ rupicaprinæ commissum, ad expressionem portionis Mercurij quæ Amalgamationem subterfugit: Massa autem semuncie pondus vix superatura est, quod Mercurij reliqua pars ab igne exhalaret, vel per alutam evaserit, quandoquidem Aurum sibi illius subriplum tantum sui ponderis adsumere potest.

Præcipiunt nonnulli Auctores Amalgama hoc exiguae Retortæ immitendum, Mercurio autem igne leni & gradatim adhibito educto, pluribus vicibus iterari Amalgamationem; toties Mercurium in exiguum Recipiens recondendo, rostro Retortæ admotum, ut Aurum eo pacto admodum spongiosum evadat, ac juxta eorum mentem, ineptum admittendo deinceps Mercurio; hunc sibi coaptando.

Sed præterquam quod dubius est successus, Operationum autem ejusmodi diuturnitas & confusio tædium allatura est, spe ille non excidet qui Amalgama istud crucibulo indiderit, igne mitiori accenso, exhalato autem, non autem exaltato Mercurio, sicuti quibusdam visum, Amalgamatio Auri, in crucibulo superstitis, recenti addito Hydrargyro instituta fuerit, etiam tribus vicibus dictas repetendo operationes: Post.

*Tom. II.**Pp.*

modum commiscendum, leniterque incendendum, Auro inspergendum sex ex serie vicibus, duplum ad Aurum sulphuris pondus, tam ad faciliorem illius refectionem, quam ad cunctas Mercurij particulas abstrahendas, forte residuas: Eoque pacto emerget Auri calx, cujus partes accuratissime divisæ erunt, probe eluendæ, & ad usus servanda eisdem, eisdemque morbos, ac non dissimili ratione qua Aurum Fulminans adhiberi solet.

Ad majorem præterea perfectionem dicta Auri calx, probe eluta, commisceri potest tertio tanto ponderi florum salis Ammoniaci, optime præparatorum & pulverisatorum, omniumque Alembico cæco proportionem respondentem, commissorum sublimatio ex Balneo Arenæ, igne moderato institui; demum repetitis lotionibus tota substantia florum salis Ammoniaci abstracta, probe edulcorati Auri flores adservandi, utpote præstantissima omnium operationum quibus subjacere potest metallorum Rex.

CAPUT XLII.

De Calcinatione Auri per Cornu Cervinum.

ETiam si exigua adpareat Cornu Cervini in Aurum efficacia, si præsertim illi remixtum fuerit solum id quod ustionem passum, sicuti præcipiunt istius præparationis Authores, ac præterea consideratio tantum videatur habenda separationis quam præstat lamellis Auri interjectum, hoc tamen verisimile est si tempus concessum fuerit partibus subtilibus & volatilibus Cornu cervini, in Aurum exserendi actionem, quantum in ipsis est, futurum ut quodammodo illius partes pervadant, ac multum eo pacto conducant illius Calcinationi, accedente igne: Constat saltem, si ineptæ fuerint alterationi qualitatium Auri in ipsa calcinatione, licere in usum trahere partes utiles Cornu Cervini, utpote quæ adeptæ sint quandam exaltationem à mora cum Auro contracta; imo, forte, ob quasdam particulas inter distillandum ab illo abstractas, isti methodo insistendo.

Accipiatur semuncia Auri depurati per Antimonium; eo in tenuissimas laminas deducto, hæ in minutissimas particulas forfice dividantur, commiscendæ libris duabus rasuræ Cornu Cervini, misturaque hac grandi Retorta Argillacea, luto obducta, excepta, hæc Furno Reverberij clauso committenda, postea admoto illius rostro Excipulo rite loriscato, suscipienda distillatio igne gradatim accenso, eadem processus ratione ob-

servata

servata quam indicavi ad ordinariam Cornu Cervini distillationem : Demum sponte refrigeratis vasis, Recipiente decrustato, effusis in lagenam vitream densam in eo contentis, optime occlusa lagenâ, in pelvim infundendâ erunt laminæ Auri cum subsidentiâ Cornu Cervini in Retorta superstitis, seorsimque repositis Auri laminis, iisque commixtis duabus libris recentibus rasurâ Cornu Cervini, iterum omnia Retortæ committenda, suscipiendâque nova distillatio ; Imo ter cunctæ hæ operationes repetendæ sunt ; Postea effusis laminis Auri cum subsidentiâ postremæ distillationis in ollam fictilem quæ ignis impetum sustineat, apppositoque illi operculo, luto probe obducendo, per triduum calori furni figulini committenda ; postea materiæ frige factæ, contritæque laminæ cum capite mortuo Cornu Cervini, eadem Olla excipiendæ erunt, reverberationem passuræ, beneficio ignis moderati ad aliquot horas, aut donec omnia adepta sint colorem fere lateritium : Deinceps lotionibus adhibitis secernendum erit Cornu Cervinum ab Auri calce, fundum vasis occupatura, quæ exsiccata ad usus adservanda erit.

Interim committæ cunctæ substantiæ, in Receptaculo reperiendæ, ex triplici distillatione manantes, in Matratium prolixiori collo donatum infusæ, Balneo Mariæ committantur, quo capitello suo instructo, adjunctum in rostro gerens excipulum, accurate luto cunctis juncturis munitis, perficienda erit Rectificatio, eodem modo procedendo quem alias innui ejusmodi materiarum gratia, Inde proditura sunt Oleum & Sal volatile, proculdubio viribus non inferiora iis quæ à Cornu Cervino extrahi solent, nullo Auro admixto.

Silentio prætereo Calcinationes Auri in Furno Reverberij fieri solitas, sive solitarium adpositum fuerit, sive commixtum Sali communi, vel sulphuri ; sat multis me ad tulisse confisus, in normam plurimarum aliarum operationum.

C A P U T XLIII.

De Tincturis aut Extractionibus Auri.

CUm illorum imitator esse nolim qui rati sunt posse se secernere Sal, Sulphur & Mercurium à quibusvis metallis, speciatim ab Auro ; neque gloriari possim ejus rei consequendæ me callere media, uti neque ullam Auri præparationem in medium adferre, quæ peracta Aurum nequaquam pristinæ formæ restitui queat ; Forsan mirum alicui videbitur quod de illius Tincturis aut Extractionibus sermonem adgrediar : At vero

P p 2 -

ratum cum habeam ventriculi calorem sufficientem esse perficiendis dissolutionibus & præparationibus, & specialioribus, & magis intimis illis omnibus quas Ars excogitare potest, impellor ut non omnino prætermittam quasdam præparationes non contemnendus: Atque huc ut inferam illas quibus superandis & digerendis ventriculus par esse videtur, ac separationi partium faciendæ, imo, quantum in illo est, extrahendo succo medico, aut alimentario.

Potest elici Auri Tinctura, hac ratione procedendo, accipiat semuncia Calcis Auri optime reverberatæ, admodum spongiosæ, coloris rubri, fusco proximi; hac Matratio immissa, affusoque spiritu vini alkoolifato, additamento salis urinæ excitato, usque dum Calci Auri super emineat tribus digitis; hermetice matratrium occludatur, digestionemque præmissa super Pistoris furnum imposito Matratrio, materias ex intervallis commovendo, mensis spatio ibi sinendo, vel donec Tinctura sanguinis ruborem adquisierit, Recludendum erit Matratrium, decantandaque Tinctura in lagenam vitream densam, qua rite obturata, iterata fiet adfusio recentis spiritus vini, acumen nacti ab adjecto urinæ sale volatili: demum hermetice occluso Matratrio, iterata digestio suscipienda, tamdiu producenda quamdiu priori vice, imo iterato instituta, donec menstruum nullum amplius induat colorem; Postea commistione facta, & digestionem omnium harum Tincturarum, in Matratrio, cui impositum sit Alembicum Cœcum, accurate luto munitum, per decem vel duodecim dies infundendæ erunt in Cucurbitam vitream, colli angustis; qua commissa Balneo Mariæ tepido, Capitello suo instructo, admoto Excipulo illius rostro, accurateque luto obductis cunctis juncturis, igne lenissimo maxima Tincturæ pars elicienda erit, ad similes usus adhuc deinceps adhibendæ; Conspicuaque erit in fundo Cucurbitæ Tinctura Auri rubicundissima, olei propemodum specie, in quovis liquoris genere dissolubilis, exhibenda à tribus aut quatuor ad septem vel octo guttulas.

Potest & huic Tincturæ concentratæ adfundi quintupla aut septupla portio spiritus vini rectificatissimi, præviaque aliquot dierum digestionem, facienda abstractio ex Balneo Mariæ tepido, imo repetitis vicibus, ad adfusionem recentis spiritus vini supra Tincturam redeundo, sicuti ad digestionem & abstractionem, exaltandæ gratia ulterius istius Tincturæ, nomine Auri Potabilis insigniendæ; quippe quæ medicamentum perquam idoneum sit roborando cordi, ferendisque illi suppetiis in quibusvis affectibus, ut & cerebri, aliarumve partium principum, humidum enim radicale tuetur, caloremque nativum illico recreat, spiritus vitales & animales instaurat, partibus robur ad actiones necessarium restituens & conservans.

Quercetanus

Quercetanus miris laudibus effert Auri quandam Tincturam, cujus præparandæ ergo Calcis Auri digestionem in Aceto stillatitio instituit, usque dum hoc menstruum admodum rubrum fiat, demum decantata, & recondita hac Tinctura, recens Acetum calci affundit, donec nulla amplius prodeat Tinctura: Deinceps, abstracta Balneo Mariæ maxima menstrui parte, Tincturæ in fundo restibili spiritum vini rectificatissimum adfundit; addita per plurimos dies circulatione una cum Tinctura, abstracto hoc spiritu, affusoque recenti supra Tincturam, ac identidem repetitis hisce operationibus, rubicundissima in vasis fundo se exhibet.

Gruelingius describit Vitrum, aut Rubinum Auri, concinnatque ex limatura semunciae Auri purissimi, aut bracteis, & Antimonij Hungarici pulverisati uncis octo, in crucibulo leni igne fundendis, postea in pelvim infusa, & in tenuissimum pulverem deducta, diutinæ calcinationi exponit, eadem ratione qua calcinatur Antimonium cum in Vitrum id conflandum est, usque dum cunctum Antimonij sulphur omnimode deflagaverit, postmodum parte Pulveris exiguo crucibulo indita, pedamentoque Crucibulo supposito, in Fornace idonea, Pulverem ad fusionem deducit, fustumque pelvi cupreæ infundit, occurrente hinc Auro vitri-formi, Rubino colore adfini, quod eximium censet & ad lenem Vomitus ciendum, Hydropemque curandum, cunctosque affectus frigidos, Luem Veneream radice tenus exterminandam, dolores illius comitis mitigandos: Ad Pestem etiam valere asserit, morbosque epidemicos, expurgandam sanguineam massam, Pedagricos & Arthriticos sublevandos, præbetque à grano uno ad duo.

Ex eodem Rubino, in pulverem subtilissimum contrito, educi ait Tincturam beneficio spiritus vini rectificatissimi, cujus duo cochlearia integra dare liceat, & nullo excitato vomitu, neque dejectione per anum ventrem, sudorem efficacissime promoveat, ac morbos desperatissimos curret, massam sanguineam depurando, humores ad corruptionem vergentes emendando, cunctasque corporis impuritates per insensibilem transpirationem excludendo.

Vtcrius excrefcere posset hoc caput allatis non exiguo numero præparationibus Auri Potabilis, Tincturis, Extractionibus, aliisque Auri præparationibus, plurimis in libris obviis, Eam vero solam amplector quam eruditissimus Dom. Ioel Langelotius transmisit ad Academiæ Naturæ curiosos in Germania, Epistola ad hos conscripta, Francofurti edita anno 1672. ubi de obscurioribus quibusdam in Chymia agit: Ibi loci præcipit concinnari Molam Philosophicam, cujus figu-

Pp 3

nam adducit, ex chalybe purissimo sæpissime temperato; quam etiam exhibemus Tabula quarta huius libri.

Præcipit inquam, Aurum præparandum in laminas tenuissimas diduci, idem forficibus minutissime dividi, ac in machina prædicta conteri à mane ad vesperam, toto mense, citra intermissionem, molam sola charta apposita integendo, prohibendi gratia ne quid impurum incidat, ac tandem istud Aurum, ad atomos fere deductum, excipi Retorta vitrea aliquantisper plana, cujusmodi sunt ut plurimum Anglicæ; qua Balneo Arenæ commissa, admotoque exiguo Excipulo illius rostro, adhiberi per gradus ignem, initio mitem, sub finem ad extremam vehementiam urgendum, extillantibus hinc guttis aliquot rubicundissimis; quæ digestionem seorsim expositæ, aut spiritui vini Tartarifato commixtæ, in Aurum potabile legitimum transeant, quandoquidem nihil plane extraneum illi additum est.

Iubet etiam repetitam contritionem fieri, ope ejusdem molæ, Auri in Retorta residui, quod in atomos sicuti prima vice conversum, iteratisque iisdem operationibus quoties necessitas adfuerit, totum in liquorem tandem abiit.

Præparationem vero istam ad examen deducens ait, ipsam, etsi specie simplicissimam, diuturnoque labore perfectionem obtineat, si accurate perpendatur rationi admodum consonam deprehensum iri, eo quod experimento crebro sibi compertum sit ejusmodi triturationem, coadjuvante innata Chalybis, è quo constat hæc machina, proprietate, procul dubio admirandum Aëris sal in se allicere, quod paulatim Auri poros pervadens, hujus dissolutionem promoveret: Molam præterea istam Chalybeam infinitis parasangis præstantiorem esse quibusvis mortariis vitreis, vel aureis in hunc usum advocari solitis.

Præparatio autem ista nimis speciosa est quam ut prætermitti debeat, imo curiosos & divites ad experimentum pellicere debet, tædio diuturni laboris, ad hanc præparationem requisiti, & curæ adhibendæ ut mola affabre concinnata sit, excusso.

C A P U T XLIV.

De Præparationibus Argentii.

ARgēntum nunquam non metallum perfectum indicatum fuit; quod ad Auri perfectionem plusquam quodvis aliud metallum accedat, etiam si hac conditione non minimum ab illo recedat.

Luna

Lunæ nomen illi inditum est, tum quod colore & nitore hoc sidus referat, tum ob influxus singulares quos ab illo suscipit, vimque illi impertiuntur cerebrum ab affectibus, quibus obnoxium est, liberandi, non secus ac existimatum à Sole in Aurum influxus commeare, ad defensionem Cordis adversus morbos illi infestos.

Argentum albedinem à candido suo sulphure interno mutuatur, sicuti Aurum colorem suum deducit à sulphure rubicundo illi innato: Etiam si vero sulphur Auri multo perfectiorem digestionem obtinuerit, ac puritatem quam sulphur Argenti majorem adeptum sit, cum tamen posterioris hujus puritas longe antecellat Sulphur cæterorum metallorum, Ferri, Cupri, Plumbi, & Stanni, ideoque metalli perfecti titulum, cum Auro illi communem, adeptum est, exclusis cæteris omnibus.

Argentum quodammodo ad ignem permanet, at non quamdiu Aurum, etiam si purificationem summam, cujusmodi capax est, nactum sit, non nihil tamen illius substantiæ decedit, sicuti & ponderi, si diutius ignis examini subiectum fuerit: Imo neque diu Salium corrodentium impetum sustinet, sicuti id ipsum observare est quando Auro commixtum Cæmentationi subiicitur; A salibus enim tunc temporis eroditur non secus ac Metalla imperfecta; cujus eventus causa non obscura est, quandoquidem sulphur internum, cunctæque Auri particulae longe puritate præcellunt, compactiores sunt ac magis constrictæ quam in Argento, quæ cõvenientis digestionis, ac perfectionis indigæ, poris præterea insignioribus interstinguuntur, qua de causa Argentum substantiâ consequitur minus adstrictam & coadunitam, adeo ut firmitatem & soliditatem debitam non obtineat, ideoque tam firmiter non obsistat, nec citra aliqualem dissipationem iisdem vexationibus quibus Aurum exponitur quin alterationem subeat, aut quantitatis propriæ & ponderis decrementum: Eapropter etiam Argentum minus Auro extensibile est, aërisque impressiones multo facilius excipit, sicuti id observare est in vasis argenteis divo expositis, noctu præsertim, quandoquidem candore nativo exuto rubicundum utcumque cum fuscedine, si præsertim impurius fuerit aër, induunt.

Impuritates naturales Argento, quandiu intra mineram est, commixtæ, aliaque metalla aliunde ipsi ad venientia, artifices ad hujus expurgationem impellunt, mediaque indaganda quibus hanc perficiant: Lotiones equidem adhibentur ad terrestrium partium, particulas illius inquinantium detractionem, quandiu mineræ adhuc remixtum est, ac deinceps ignis, ut in massam cogatur; At vero cum Aqua nequaquam crassioribus & solidioribus quibusdam impuritatibus auferendis par sit, etiam si superficie tenus id inquinantibus, Argentum in lixivio ex Tartaro & sale Marino confecto excoquitur, sicuti id in more est apud Auri

fabros Argentum de albuturos : Attamen ejusmodi lixivium proculdubio particulas quasdam metallorum imperfectorum dissolvit, Argento in superficie solum commixtas, quinimo & quasdam propriæ Argenti substantiæ particulas ; at cum quantitas illa admodum sit exigua, ideoque illi Aurifices non attendunt.

Calcinatio immersiva ad Argenti expurgationem non admodum comoda est, quandoquidem cum ab illa dissolvi queant nonnullæ particulæ metallorum imperfectorum, Argento commistorum, vix eo pacto puritatem illius adipisci licuerit : Scopum forte melius assequi dabitur Fusionem Argenti in crucibulo, adjectoque repetitis vicibus tantillo Nitro purissimo, ibi accendendo ; At cum nec hujusmodi expurgatio par esse queat quibusvis Argenti impuritatibus detrahendis, ad Plumbi auxilium confugiendum est, cujus solum beneficio absumi queant quævis metalla imperfecta, si quæ Argento commixta sunt, aut ab eo secerni, ut inde scoriæ quædam excernantur, de quibus subsequenti capite verba facturum sum.

CAPUT XLVI.

De Auri expurgatione per Plumbum.

ETiamsi Auri pori multo quam Argenti constrictiores sint, posterioris autem hujus multo magis quam cæterorum metallorum, ea tamen ratione dispositi sunt ut accedente Fusionem metalla imperfecta, commisceri solita, intime illis se adjungant, sicuti in illorum conjunctione cum Plumbo in catillo obrysa ad tempus id observare est, aut in artificiali concretionem à monetariis artificibus, aut Aurificibus instituta cupri cum perfectis hisce metallis : Concretio hæc, A sicuti nonnulli existimant, nequaquam superficialia est, alias Lixivia, ex salibus acris & corroderendi facultate prædita parata, satis essent ad detrahenda metalla hæc imperfecta : Sin porro horum coitio superficialia esset, cum una fusioni exposita fuere, inutile esset Plumbi additamentum, sicuti & Antimonij, necnon alia media usitata ad expurgationem Auri & Argenti, & secretionem quorumvis metallorum imperfectorum ipsis commixtorum.

At vero Plumbum ad depurationem Argenti adhiberi solet, quia cum facile fusioni obediat, cæteraque metalla ipsi conjuncta prompte ad colliquationem adducat, eodem tempore illorum poros subit : Cum porro ramosis partibus constet, sulphureis, ac cito in vaporem solubilibus, facillime

facillime cæteris metallis intricatur, illorum particulis confociabilibus se intime adjungit, illasque ad exitum una moliendum ex poris Argenti impellens, prout ignis per Catillum expurgatorius illa constringit, ita eadem secum funti specie aut scoriarum excludit. Si enim naturalis pororum Auri constrictio, aut Argenti, prohiberet ingressum in poros metallorum imperfectorum, & cum illis conjunctionem, quandiu in fusione versantur: Vel si solius fusionis beneficio metalla illa perfecta pristinae integritati possent restitui, ex illorum poris metalla imperfecta excludendo, quæ fusionis tempore priora subiere, vel alia quampiam via, omni alio subsidio prouum esset carere; Sed cum mediis prædictis id consequi non liceat, experimentis autem felicibus alia cum sint confirmata, ideo Plumbum ad huiusmodi repurgationem usurpari solet, Eapropter etiam sequentem methodum adducturus sum.

Quibus non omnia requisita ad depurationem Argenti à Plumbo suppetunt, iis satis est Crucibulum forte, supposito pedamento, in media fornace anemia collocasse, accenso in toto ambitu igne carbonum luculento, id Crucibulo candenti immittunt, exempli gratia, Plumbi uncias quatuor, cui liquefacto infundunt Argenti unciam unam, quod Plumbo commistum facillime funditur, demum ignem luculentum circumcirca Crucibulum foveat, quousque Plumbum, aliaque metalla imperfecta, si quæ Argento commixta sint, in fumum discedant, aut in scorias convertantur, supra Argentum eminentes, quod purum superstes erit, solidum & candidissimum in fundo crucibuli: Ejusmodi scoriis Lithargyri nomen impositum fuit, quia ab expurgatione Argenti residua lapidum fere soliditatem obtinent.

Si vero quibus plurimum Argentum expurgandum est, suppetunt vero affatim Catilli expurgatorii, Fornacesque idoneæ, faciliiori & compendiosiori via scopum assequuturi sunt, Imposito enim Catillo lato & denso, intra conceptaculum ferreum proportionem respondens; hoc vero idoneæ Fornaci, postquam paulatim incanduerit Catillus intra Conceptaculum, ope Ignis circularis, Plumbum Catillo expurgatorio exceptum liquefieri curant, ac demum Argentum in Plumbo; demum luculentum carbonum ignem circumcirca conceptaculum foveat, tandem Argentum solum depuratum se exhibet, consistentia alba & dura medio in Catillo expurgatorio, postquam Plumbum, aliaque metalla in auras abrepta sunt, vel in scorias secesserunt.

At vero cum nunquam desit occasio Argenti, per catinum expurgatorium depuratum, sibi comparandi, eapropter hæc illud expurgandi ratio per aquam raro in usum adducitur: Adde quod internus Argenti usus neque creber, neque magni momenti est, ut

Tom. II.

Qq.

commodi quidpiam in Pharmacopœa redundet ex hujusmodi suscepto labore.

Missa facio a amalgamata, confici solita ex Argento Mercurio commisso, sicuti & Cementationes in Furno Reverberij instituendas, utpote vix utiles, nec necessarias.

CAPUT XLVI.

De Dissolutione & Crystallisatione Argenti.

A Pud plurimos Authores sanatum est irritum labore ex Argento, uti & ex Auro, requiri remedia interna ad curationem quorundam morborum, quandoquidem omnes Calcinationes, ac variae Argenti vexationes, in illius præparatione, nequaquam prohibent quominus pristinae restituatur formæ, easdemque iterum induat qualitates quas ante partium divisionem obtinuerat.

At cum à me superius observatum fuerit Ventriculi calorem nativum idoneum esse perficiendis digestionibus, dissolutionibus ac separationibus Auri, nequaquam fictitiis, & utilioribus cunctis illis quas ab igne quovis artificiali sperare est, hinc colligendum videtur, cum Argenti particulae minus compactæ sint quam Auri, ideo magis proclives esse penetrationi, dissolutioni, & digestionem admittendæ, beneficio ejusdem caloris ventriculi, coadjuvantibus illius innatis dissolventibus, Neque contemnendas esse præparationes quas suscipere aptum natum est.

Simplicissima Argenti præparatio, ejusdem est Dissolutio & Crystallisatio, vel in Crystalla concretio, cujus perficiendæ gratia, Cucurbitæ vitreæ, Balneo arenæ commissæ, modice excalescens, immititur uncia una Argenti in Catino expurgati, & granulati, aut in lamellas vel bracteas deducti; affusisque postmodum spiritus Nitri optimi uncis tribus, à partibus subtilibus & penetrabilibus hujus spiritus, in tumultum ingentem excitatis, indeque ingenti incendio concepto, pervasio fit & dissolutio totius substantiæ Argenti: postmodum motu spiritus Nitri aliquantisper sedato, vaporibus rubicundis, qui supra dissolutionem conspicui fuerant, discussis, vasisque refrigeratis, decandus liquor in aliam Cucurbitam; qua eidem Balneo iterum imposita, & capitello proprio munita, illius commissuræ luto investiendæ erunt, admotoque hujus rostro exiguo Recepraculo loriceto, igne moderato extrahendæ circiter tres quadrantos spiritus Nitri, cum in
finem

finem usurpati; demum sponte refrigeratis, decrustatisque vasis, in fundo Cucurbitæ obvia erunt Argenti Crystalla, illis supernatante dissolutionis portione quæ Crystallificationem subterfugit, qua decantata in aliam exiguum Cucurbitam, licebit eodem Balneo iteratæ evaporationi subiicere ad pelliculam usque, Crystallificationem absque igne perficiendo; vel ad omnimodam exsiccationem ope ejusdem Balnei perducipoterit, Calcem istam Argenti postmodum adservando in lagena vitrea densa rite obturanda, prius repetitis lotionibus optime edulcorata, omninoque eo pacto spiritus Nitri particulis delitescentibus discussis.

Crystalla in Cucurbita residua quod attinet, post accuratam exsiccationem in lagena vitrea densa ad usus custodienda erunt, Expurgandum videlicet Cerebrum ab humoribus supervacaneis, curandam Epilepsiam, Apoplexiam, Lethargum &c. exhibendo ex Vini unciiis quatuor, lusculo, aliove liquore idoneo, pondere semigrani vel ad grana duo, non, ex quorundam mente, ad decem usque vel duodecim, prohibento scilicet effectuum vehementia, vique caustica eximia, summam ejusmodi dosim; Imo monendum omnino arbitror doses horum crystallo-
rum deductionem ad grana quinque vel sex, recens excogitatam, superfluum etiamnum esse, ad summum una vice grana duo præscribenda esse, nisi quis experimento pœnitendo discere velit ejusmodi Crystalla, majori quantitate exhibita; tunicas ventriculi corrodereposse, ac non secus veneno inficere quam sublimatum corrosivum.

Spiritus exinde elicitus usui iterum esse poterit ad dissolutionem Mercurij: Crystallis Argenti nomen Vitrioli Lunæ nonnulli indidere.

C A P U T XLVII.

De Tinctura Argenti.

Matratio indatur Vncia una Argenti in Catino expurgati, granulati
aut bracteati, Illi superfundantur uncia tres spiritus Nitri optimi: Exponatur Matratium Balneo Arenæ modice calenti, inibi detinendum quo usque Argentum à spiritu Nitri omnino dissolutum fuerit: Demum ab immissa Salis Marini ea quantitate quam absorbere valuerit: libra una Aquæ communis, filtratione præmissa, & infusione in pelvim fictilem mundam, Argenti dissolutio in hanc decantanda, in Matratij fundo relictis paucis facibus si quæ superstites fuerint: Eo pacto, à

Qq. 2-

combinatione partis Acidæ Salis Marini, Partis salinæ sulphuræ volatilis spiritus Nitri, ac partis salinæ fixæ ejusdem salis, intime se adjungentis Acido ejusdem spiritus, hic proculdubio recessurus est ab Argento à se dissoluto, infra præcipitando, quod eo citius futurum est si non exigua copia aquæ fontanæ superfusa fuerit, aut fontanæ vel fluviatilis, sed limpida per linteum transmissæ super materias: Nitri enim spiritus vires cum undique infringantur, ideo præcipitatio fiet ad imum singulatum Argenti partium, à dicto spiritu dissolutarum.

Adeo ut nequaquam necesse sit, sicuti perperam quidam existimant, quandam commotionem aut concussionem, inductam ab Aqua salita spiritui Nitri, aut Argento comminisci, ad præcipitationem illius in fundum sollicitandam, quandoquidem nulla commotio, aut validissima etiam concussio istius dissolutionis, sive brachiis facta, sive aliis mediis, quantumvis & gravioribus & solidioribus ipso sale Marino, id unquam præstituræ sunt quod partes salis Marini, absente quovis succussu & jactatione, effecturæ sunt, conjunctæ particulis Nitri spiritus, Argenti adimplendo poros, dum partes aculeatæ spiritus Nitri vicissim subeunt exigua intervalla ab illis omiſſa.

Verissimum id esse deprehensus est quisquis ad pelliculam usque in vapores facessere permiserit liquorem Argenti calci supernatantem, postquam hæc præcipitata fuit; In fundo enim vasis conspicuum futurum est Sal Crystallinum, constans ex Sale Marino & spiritu Nitri, quæ sese combinavere quando Argenti præcipitatio contigit.

Peracta hujusmodi Præcipitatione, sinendum ut Calx Argenti subsideat, demum decantato liquore limido qui supereminet, iterum atque iterum illa aqua pura affusa eluenda erit, quousque omnino dulcorata sit, quæ postea exsiccata matratio indenda additaque semuncia salis volatilis Tartari, ac tantundem salis urinæ, superaffusis adhuc spiritus Vini rectificatissimi unciis duodecim, imponendum erit Matratio aliud minus, quod Alembici cœci vices teneat; accurateque commissuris, vesica madida admota, loricatis, Vas arenæ immittendum erit supra Pistoris furnum, inibi detinendum spatio quindocim aut viginti dierum, per vices materias versando, donec spiritus Vini fuerit adeptus colorem cœruleum elegantem: Tunc decrustanda erunt vasa, ac decantanda Tinctura in ampullam vitream densam, quæ accuratissime oclusa talis adservanda erit ad usus; vel exigua Cucurbita vitrea, colli angustioris, excepta, Balneo Vaporis commissa, superindito Capitello proprio optime luto investito, eliciendi erunt circiter duo trientes spiritus Vini, derelicta in fundo Cucurbitæ Tinctura concentrata, sicuti prior conservanda.

Tinctura hæc nihil aliud est quam dissolutio particularum quarundam
Argentæ

Argenti, ope salium volatilium Tartari & Vrinæ divulsarum, demum beneficio spiritus vini exaltatarum.

Eximiae hæc utilitatis esse censetur contra Apoplexiam, Epilepsiam, Vertiginem, Hemicraniam, aliosve cerebri affectus, exhibendo hanc Tincturam à quinque aut sex ad duodecim & quindecim guttas.

Addi possunt Calci Argenti, in matratio relictæ, eadem cum illa quantitate, spiritus volatiles Tartari & Vrinæ, ac spiritus Vini rectificatissimus; Iterumque imposito super Matrarium Alembico cæco idoneo, lutoque obductis juncturis, repetitisque iisdem commotionibus & digestionibus, recens extrahi Tinctura.

Sed & postmodum in usum adduci potest Calx Argenti in matratio superstes, fusione præmissa, & detonatione paulatina, in Crucibulo candente, unciae unius Tartari, tantumdem silicum pulveratorum, Nitri purissimi unciarum quatuor, ac carbonum pulveratorum drachmarum duarum; liquefactas has materias in mortarium calens infundendo; quæ cum refrigerint, contritæ cum æquali pondere calcis vivæ crucibulo excipiantur, committanturque Igni fusorio, tunc Calx ista pristinum Argenti corpus resumptura est, utile postmodum ad quasvis sicuti prius præparationes.

Salia fixa Tartari & Nitri hic omnino requiruntur, ad coërcendam volatilitatem salium Vrinæ & Tartari, quibuscum Calx Argenti digestio, nem subiit, sicuti & ad fixationem partium istorum salium, quæ poros Calcis intime subiere, & absque dictis salibus fixis, dum evaporatio sit, partem illorum secum abstractura essent.

Pulvis Carbonum salibus & silicibus commixtus, detonationem Salium promover, sicuti & exhalationem spirituum volatilium Nitri, effectus salium fixorum impugnantium, quæ sola hic requiruntur.

Nonnulli adpositissime Tincturam Calcis Argenti per Virioli spiritum, dulcificatum à spiritu vini rectificatissimo abstrahunt, juxta methodum à me traditam capite illi proprio: Neque Tinctura istiusmodi ulla ratione inferior est illis quas plurimi Authores exhibent, quarum descriptio Lectori tædium induceret.

Hæ Tincturæ Argenti nomen Lunæ Potabilis adsumpserunt, ad similitudinem Tincturarum & Auri Potabilis.

Plurimas Argenti præparationes hic prætermitto magis curiosas quam necessarias, satis fuerit huc adtulisse præparationem Lapidis Caustici, ratione sequenti perficiendi.

CAPUT XLVIII.

De Luna Caustica, vel Lapide Infernali.

Argenti per catinum expurgati, granulati, vel in lamellas deducti, unciæ quatuor excipiantur Cucurbita vitrea idonea; superaffundantur Aquæ fortis optimæ unciæ duodecim; commissa Cucurbita Balneo Arenæ moderate calenti: ibi detineatur donec Argenti ab Aqua Forti dissolutio absoluta sit, Imo, si lubet, ab indito Cucurbitæ Alembico idoneo, pauloque intensiori reddito igne Balnei, poterit abstrahi media circiter pars Aquæ Fortis, utilis futuræ cuiuspiam Mercurij dissolutioni.

Alias illius evaporatione procurata ad medias, ejusdem Balnei ope, sponte refrigerata, & in crystalla deducta subsidentia, crucibulum Germanicum solidum, pedamento subdito, immittendum erit medio foco parvæ Fornacis, accensoque in ambitu exiguo igne carbonum, crucibulo imponenda erit pars CrySTALLORUM dissolutionis Argenti, paulatim evaporatione facta maximæ partis spirituum Aquæ Fortis, addendo iteratis vicibus cætera omnia Crystalla, adhibito recto ignis regimine, ne si forte materia in fervorem raperetur, crucibuli oras excederet ac effunderetur; In eo tenore illum producendo donec Argentum propemodum in crucibulo exsiccatum adpareat, vapores autem rubri, ex Aqua Forti ante emissi, evanescere incipiant: Eo tempore Ignis aliquantisper intendendus ad promovendam Argenti fusionem, quod, præeuntibus levibus quibusdam ebullitionibus Crucibuli fundum petiturum est: Cum vero animadversa fuerit consistentia Oleo crasso similis, vossellis validis arripiendum erit Crucibulum, leniterque Argentum liquefactum idoneis canalibus cylindricis infundendum erit, prius exaelectis & sebo delibutis, hos invertendo & supra mensam concutiendo; frustra postmodum pyxidibus excepta recondendo, vel vasis aliis idoneis, adeo ut Aëris humiditas subire nequaquam possit, lapidem emollitura ac vim illius causticam infractura.

Lapis iste citissime causticam vim imprimit partibus quibus admoveatur, siue fuerint carnes siue ossa, dummodo leviter madefacta fuerit extremitas lapidis, aut locus ipsemet cauterio inurendus, qui effectus adscribendus videtur postremis spiritibus Aquæ fortis intra Argenti poros superstitibus, una cum ipso lapideam formam adeptis, qui citius, tardius operationem exerunt, majori aut minori vehementia

mentia' prout dissoluti fuerint ab uberiori vel pauciori humiditatis copia.

Neque tamen existimandum Argentum in Aqua Forti dissolutum, vel spiritu Nitri, Causticam vim solummodo adeptum esse, quando una cum ultimis spiritibus lapideam nactus est naturam, Crystalla quippe Argenti, materiam lapidi præbentia, ipso lapide magis sunt caustica; Simplex Argenti dissolutio, in Aqua forti facta, majori celeritate & vehementia adurit ipsis lapidibus & Crystallis, teste experientia, nam si forte guttula in manum resiliat, vel vultum Artificum aut assidentium in ipsa præparatione, illico vim adustoriam depromit, imo penitus se immergit, nisi protinus elotus fuerit locus illam excipiens, infringendorum gratia & delendorum spirituum causticorum Aquæ Fortis.

Neque id mirum, nam cum Aqua Fortis nullam fere particulam obtineat quæ caustica non sit, Salia actioni demum prodendæ idonea redduntur quando fuere dissoluta; Id quoque manifestum est Lapidem infernalem nequaquam ustorium esse quamdiu aridus est, sed humore indigere ut in effectum deducatur; Eadem etiam de causa dissolutio Argenti in Aqua Forti multo celerius adurit ipso lapide infernali, eo quod non solum liquida est, sed etiam quia ejusmodi naturam adepta est ab Aqua Forti, vel à Spiritu Nitri; quæ quamvis actu liquida sint, facultate nihilominus caustica quoad singulas partes prædita sunt, solaque agere valent & præstare id quod omnino superat qualitatem Aquæ communis, adhibendæ ad dissolutionem, & promovendam actionem partium Salinarum in lapide infernali contentarum.

C A P U T XLIX.

De Preparationibus Ferri.

FErrum, Cuprum, Plumbum & Stannum, metalla imperfecta ideo vocantur, quod illis desit Auri & Argenti puritas, partes minus compactas obtineant, ignisque impetum non æque sustineant: At vero etiam si longe inferiora sint Auro & Argento, illisque imperfectiora, Ars tamen Chymica plurima & præstantissima ex illorum sinu depromit remedia, præsertim ex Ferro, quamvis conflatum sit ex Terra, Sulphure & Sale impuris & imperfecte digestis, prave coalitis: Quo fit ut si diutius igni admotum fuerit, totum pene paulatim in scorias discedat, imo neque aëris injurias impune ferre possit, qui id pervadit successuque temporis erodit.

Ferro Martis nomen inditum est, vel quia usurpari solet ad armorum

fabricam , quorum Martem Ethnici Deum constituerunt ; Vel ob influxus quos à Planeta cognomine id excipere creditum est.

Chalybis etiam nomen gerit Ferrum , quando illius substantia universa expurgata est , partes autem compactiores ; Eam naturam adeptum cum per aliquot horarum spatium Ferreæ sudes intenso igni commissæ fuerint , additis cornubus bubulis aliorumve animalium , carbonibusve salignis aut faginis , quorum ope absumptis partibus maxime terrestribus & impuris Ferri , expurgantur & adstringuntur , compactioresque fiunt partes præcipuæ : Vel etiam postmodum prædictas sudes ad excandescentiam usque excalefaciendo , ac demum per vices in aquis aut decoctis adstrictoria vi præditis extinguendo , ad maiorem ferri partium compagem obtinendam.

Impuritatum causa , quibus scatere solet Ferrum , solus Chalybs ad cunctas præparationes , quas id metallum subire debet , in usum adduci solet , eligendo ut plurimum illius limaturam , eam præsertim quæ ex acubus deteritur , utpote omnium purissimam , quam nullo negotio comparare licet : Attamen nonnunquam usurpantur Massulæ , aut Laminæ Chalybæ , adhibitis præparationibus necessariis.

Iam pridem acri studio disquisitum est , cur Chalybi adsignatæ fuerint duæ qualitates sibi repugnantes , aut saltem quoad effectus admodum dissimiles , Aperitiva videlicet & Adstrictoria ? Eo major vero occurrit difficultas quod nequaquam diversæ hæ partes , Chalybem componentes , ab invicem distincte divelli queant , quæcumque demum cura adhibita fuerit : Frustra enim quis pollicitus fuerit vel Sal , vel Terram , aut Sulphur distincta , quandoquidem quascunque id subierit præparationes , quoad universam substantiam sibi simile semper adparet ; etiam si verosimile sit sal proprium , atque sulphur interna , aliquam dissipationem perpeffa esse.

Quandoquidem vero secerni nequeunt diversæ illius substantiæ , secus ac separantur in Animalibus , aut Vegetabilibus , frustra quis adsignatum iverit vim Aperitivam illius sali , Adstrictoriam autem Terræ quæ pollet : Cum enim nunquam à se mutuo divellantur , ac semper consociabilia sint , combinata tantum effectum editura sunt , ac conjunctim exceptura sunt probas aut improbas qualitates ipsis inducendas ; Adeo ut admodum probabile sit Martem effectus solum edere pro ratione Præparationum quas subiit , aut , ut satius dicam , pro varietate succorum , acidorum aut salinorum , volatilium aut fixorum , simplicium vel compositorum , quos inventriculo obvios habuerit.

Sæpe enim usu compertum est , simplicem Chalybis limaturam ; omnis præparationis expertem , ore aliquot diebus ex ordine mane adsumptam , imo teneriori constitutione præditis præscriptam ,
non

non modo in ventriculo fuisse dissolutam, sed & obstructions Iecoris, Lienis & Vteri relesasse, id quod prestare nequaquam potuerant plurima alia remedia summa cura preparata: At vero hic effectus immenso proprio Sali limaturæ Chalybis adscribendus esset, quandoquidem cæteris illius partibus indivulse cohæret, id quod soli temperationi succorum Acidorum aut Salinorum in dissolutione Martis ab ipsis facta adscribendum videtur.

Si enim experientiam consuluerimus, Chalybs non difficilis est solutionis, quem non modo Tartarus, qui sale fixo abundat, spiritusque acidus Sulphuris sicuti & Vitrioli, Salis Marini & Nitri, pervadere ac fere æque dissolvere; sed ævinum, imo & aqua penetrare, ac partem illius limaturæ valent, ideoque admodum verisimile est succos, tum acidos tum salinos, aut, si vis naturæ mediæ, vel enixæ, ad occursum chalybis in ventriculo, proculdubio illi se adfigere ac id dissolvere; ad cuiusmodi autem dissolutionem referendam libertatem restitutam partibus corporis in quas dicti succi actionem suam exerebant, ac restitutionem in statum pristinum, functionumque pristinarum liberum exercitium; quo fit ut ventriculus, intestina, aliæque partes, tunc nullo negotio à pravis humoribus illas obfidentibus se expediant, resumptoque requisito robore, unaquæque illarum partium dilaret aut constringat, prout necessitas exposcit, proprios meatus, etiamsi nullo forte jure huiusmodi relesationis effectus Sali Martis adsignentur, uti & adstrictionis soli Terræ, quandoquidem hæc à toto inseparabilia sunt; ac revera id unum præstant ut in ventriculo præstolentur actionem & effectus succorum Acidorum aut Salinorum, si qui ibi contineantur.

Neque etiam hoc vero simile duritiem & densam compagem partium Chalybis, quam in Ferro eminentiores, cuius pori majores sunt & patentiores, minus illum ad quasvis preparationes aptum reddere, quandoquidem experientiam adstipulantem habemus spiritum Vitrioli, & Tartarum crudum, æque dissolvere limaturam Ferri & Acuum, ex purissimo chalybe ac maxime temperato confectarum, ac proinde adstrictiori & compactiori ab admoto autem magdeleoni sulphuris Chalybis massulæ ex fornace, admodum candefactæ, recens eductæ, non secus hanc colliquefacere ac si butyrum esset: Adde quod illius durities id commodi prestare possit, quod invadat & amplius coërceat partes succorum dissolvendi vi præditas, in ventriculo obvias; metallorum autem hæc est conditio ut pura impurioribus semper præstent; quamobrem præstantissimi quique Authores Chalybem Ferro ad quasvis preparationes prætulerunt; Sin sal in Marte singulare & distinctum dis-

Tom. II.

R r

quirendum esset, id ille potius qui expurgationem admisit deprompturus est quam scorix ab illo secretæ, tanquam fordes habendæ, quibus liberatum est Ferrum in Chalybis præparatione.

Cum ergo unitas variarum Ferri partium adeo stricta sit, ut nullo artificio hæ ab invicem sejungi queant, atque cunctæ simul semper occurrant in unaquaque parte illius substantiæ; In omnibus porro Martis præparationibus admodum conspicua stypticitas occurrat; ac præterea istius metalli actio adscribenda sit solû, tanquam causæ, efficacix succorum acidorum aut Salinorum illum in ventriculo dissolventium, Immerito quispiam fingeret aliquo modo posse præparari Martem ut ex propria natura aperiendi vi revera polleat, aut etiam adstrictoria.

At vero nihilominus traditurus sum descriptiones ab aliis excogitatas, repudiata enim quavis singulari aperiendi aut constringendi vi, quæ illi assignari solent, adeo ut una alteri emineat, id apud me ratum, quo magis variis adhibitis calcinationibus referatus fuerit Mars, eo aptiorem illum evasisse suscipiendæ dissolutioni à succis, in ventriculo obviis, admittendis demum eorundem succorum effectibus, ideoque corroborandis (id quod præstat) cunctis visceribus.

Cum notitiam partium, ex quibus Mars constat, quidam non sine assequuti, ideo obstinate hoc Metallum tanquam Alkali venditant, in quo incogitanter Sal Acidum delitescere volunt: Sed donec illis innotuerit discrimen quod agentia à patientibus dirimit; ac noverint substantias quæ cum neque agere neque reagere possint, patiuntur tantum, ac in prædam cédunt corrodentibus à quibus, per Artificem præcipitandæ, illasque à legitimis Salibus distinguere sciant, quovis tempore ad actionem & reactionem paratis ubi dissoluta fuerint, obviasque habuerint materias affines, nulli omnino præcipitationi ipsa obnoxia; Illi inquam, perpetuam rerum confusionem in caute induducturi sunt, minime percipientes quam absurde statuunt Martem in se comprehendere Sal Acidum separabile, dum interim ipsemet Alkali vicem obtinet erga cætera Acida.

Hi cum omnia susque deque traducere in more habeant, perperam aut recte, ea quæ alij adhibito maturo judicio chartæ consignarunt, ductum Doctorum probatissimorum sequuti, improbant quod Mars non defecatus Chalybi posthabeatur, potiorum existimantes amplitudinem pororum prioris, sal in illo constituentes quod nulla arte secernere valent, uti neque Terram & Sulphur eiusdem Martis: Minime animadvertentes ipsam Naturam indicare quam utilis sit Martis expurgatio, quandoquidem plurimis in locis occurrit Chalybs natus; Ungulæ & Cornua Animalium, quibuscum stratificantur

tificentur fudes ferreæ, depurationis harum gratia proculdubio ad illum scopum plurimum conferentia; maxima præterea constrictio partium Chalybis, nequaquam prohibens quominus Aqua simplex illas referret, & aliqualem præster dissolutionem: Contactus etiam magdaleonis sulphuris & Chalybis laminæ ad summum incandescens, hanc æque cito referans ac liquefaciens ac ipsum Ferrum, ac tandem familiarissimus usus, isque felicissimus, limaturæ Acuum proculdubio Ferri limaturæ præponendæ, cum eadem ad dissolutionem proclivitas adsit, Proculdubio inquam hæc in hanc sententiam deducant quosunque rectæ rationi litaturi sunt.

Frustra iidem Sal Martis distinctum statuere adnituntur, à probatissimis quibusvis Authoribus denegatum, in confirmationem sententiæ adferentes, si non exigua copia Ferri rubiginis in aquam immergatur, in eaque ferveat hanc Ferri saporem referre; Colo autem transmissa, evaporataque hac aqua, nonnihil salis in illa deprehendi; quandoquidem Aqua, cum sit menstruum idoneum utcumque dissolvendæ isti ferrugini, Acidum autem Aëris, quod se adjungit Acido, eidem Aquæ inexistenti, proculdubio dissolvere valent ac secum concorporare plurimas particulas istius rubiginis, imo eandem secum traducere in aquam filtratione facta, sicuti id ipsum videre est in dissolutionibus & filtrationibus substantiarum naturæ consimilis; adeo ut tantillum illud Sal, quod in exemplum adducunt, illegitimum sal censendum sit, non secus ac fictitia salia Saturni & Corallorum.

At vero, quod iidem iudicium laturi sunt de Martis dissolutione per spiritum Vitrioli? De filtratione & coagulatione in legitimum Vitriolum, ab ipsis instituta, quod tamen tantummodo constat ex torali Martis substantia una cum hoc Spiritu? Quid censebunt de plurimis aliis dissolutionibus & concorporationibus metallorum cum illorum dissolventibus.

Frustra quoque vim Diureticam huic Ferruginis decocto adscripturi sunt, quandoquidem nec illa deest ipsi aquæ fluviali, si eadem copia adsumpta fuerit: Frustra etiamnum in dubium adducturi sunt effectus succorum naturalium Ventriculo inexistentium erga Chalybem, ac moram huius nimiam in illo damnare, quandoquidem ab aqua simplici potest dissolvi; Nunquam non utiliter Chalybs ingeritur, diuturna experientia testimonium præbente citra ullam noxam in illo detineri, siue simplex siue præparatus adsumtus fuerit.

Rr 2

Frustra iidem impugnant id quod conditione adposita protuli, videlicet si Sal Martis distinctum nancisci daretur, id potius in Chalybe quam in Ferre repertum iri: An forte illirentur à Salibus volatilibus Vngularum & Cornuum, perimi fictitium illud sal Ferri acidum? Ab illis Ferri partes constringi, ac arceri rubiginem? Quandoquidem si Sal Ferri distinctum esset, idque Acidum, cohiberet Salia volatilia, illis concorporaretur, ac tandem ritu cæterorum Salium se proderet; Quin potius cuncta illa volatilia in auras abeunt, quod in ferro nullum Acidum obvium habeant, aliudve corpus quod coëscere illa valeat, aut cui focia se adjungant, id quod contingit ab Acidorum occurſu.

Argumenta illorum & conclusiones nimium erronea sunt quam ut animum subeant illorum, quibus cum perspecta sint & Chalybs & Ferrum, verorum Alkalium & Acidorum natura non obscura est, ac mutua illorum ad conjunctionem intima propensio.

CAPVT L.

De Focis Martis Adstringentibus & Aperientibus.

OMnium simplissimus, maxime innoxius & rubicundissimus Crocus Martis, ab Authoribus titulo Adstrictorij insignitus, is est qui colligitur & eraditur è sudibus aut laminis ferreis, ignis violentiam diu expertis; imo non raro Sudium superficiem occupat quibus Retortæ aliave vasa diutius infedere in Furnis Reverberij.

Comparare etiam illum licet insternendo limaturam Chalybis capsulæ fictili depressæ & latæ, quæ, loco idoneo imposita, in Fornace Vitriaria, vel Figulina, aut alio quopiam Furno, Fornaceve Reverberij idoneo, ibi detinenda est donec admodum rubescat & subtilis fiat.

Potest etiam Limatura Chalybis commisceri æquali ponderi Salis Marini decrepitati, ac in subtilem pulverem contriti, hæc junctim Igni Reverberij exponendo, donec universa Limatura in pulverem subtilissimum admodum rubrum abierit, cujus postmodum Sal, crebris adhibitis lotionibus, secerni potest: exsiccando demum & custodiendo hunc Pulverem, exhibendum pondere semisrupuli, ad semidrachmam usque, ex ovo, conserva aliqua, aut liquore quopiam idoneo.

Præparantur etiam Croci Martis, Adstringentes dicti, imponendo quatuor uncias Limaturæ, aut Laminas chalybeas, grandi Cucurbitæ vitreæ,

vitreae, ad medias usque optimo luto circumlitæ, Balneo Maris commissa, moderate calido, superaffuso paulatim & repetitis viribus Spiritu Salis aut Sulphuris, aut Nitri, aut Vitrioli, vel Aceto, vel etiam si ita placent, Aqua Forti, ad uncias quatuor, omnia simul continendo quousque Sal martis propemodum dissolutum sit: Deinceps educta dicta Aqua, aut Spiritu eum in finem adhibito, ac ter quaterve cohobatione subsidentia facta; distillationeque eousque producta donec illa omnino exsiccata fuerit, in fundo deprehendendus erit Chalybs colore ad rubro fuscum tendente, qui postea igni Reverberij ad decem aut duodecim dies expositus intensum colorem rubrum adipiscetur, demum optime elotus, & exsiccatus ad usum servandus.

Adstrictio Chalybi iunata, illi conjuncta quam dissolventia imprefert, proculdubio qualitatem adstrictoriam, inducere valent. imo felici successu exhiberi potest, si modo in ventriculo obvii non sint succi actionem illius inhibere apti nati.

At vero Chalybis effectus non perpetuo uniformes sunt, si enim huic metallo forte occurrant succi in ventriculo, qui illud corrodere & dissolvere idonei sint, proculdubio ab opere retrahitur, quodammodo obsequiturum qualitatibus eorundem Succorum; nisi contingat Succos Acidos, dum id corroduunt, ac aculeos proprios in erosione retundunt, à propria natura recedere & metalli indolem mutare, Id nihilominus vero simile est cum à dissolventibus qualitatibus tantum alteratio inducatur, his non omnino destitui Chalybē, quatenus scilicet illarum beneficio Naturæ tempus conceditur ad vires readsumendas, adeo ut hac, propulsis humoribus impuris qui oneri erant, roborata, restitutoque sanguini circulari motu, ac spiritibus vitalibus & Animalibus, com meatu necessario gaudentibus, functiones quævis omnium partium in integrum restituantur, roburque ad conservationem illarum necessarium concilietur.

Etiamsi Adstrictoria vis manifeste elucescat in Marte ac quibusvis illius Præparationibus, ab Authoribus tamen prætermissa non est cura ut varia media disquirerent præparandi causa Crocum Martis, quem vocant Aperitivum; Modo enim æquales partes Sulphuris, in pulverem contriti Limaturæ Chalybis commiscuerunt; quibus Ollæ fictili, ignis vim sustinere aptæ, inditis, Olla pedamento subdito, imposita medio Fornacis foco, circumcirca Carbones accensos imposuerunt, luculentum ignem foventes, materias per intervalla longa spathula ferrea commovendo, donec absumpro Sulphure, Limatura chalybis admodum incanduerit, imo super porphyrite terendo, ut tenuitatem majorem obtineat.

R. r 3

Modo iidem Chalybeas massulas in Fornace Fabrili ad candorem incensas, ac scintillis plurimis micantes, admovent magnis Sulphuris magdaleonibus, fusas & liquatas pelvi fictili subditæ aquæ repletæ excipiendo, demum optime secreto sulphure, ac in pulverem subtilem granis chalybis contritis, Pulverem colore fuscum adservarunt, quem nonnulli nomine Chalybis Aperitivi nigri indigant, & aliquando ipsi cum Sulphure reverberant, ad colorem rubrum illi conciliandum, utque tenuitatem adipiscatur majorem.

Nonnunquam præmissa irroratione lamellarum Chalybis, affuso Spiritu Vitrioli aut sulphuris, aëri per quatrimum exponendo, ab iis detrahunt florem utcumque candicantem & subdulcem; demum in irroratione pergendo, ac florum derafione, iisdemque operationibus identidem repetitis, Chalybis poris magis ac magis reseratis, florum non exigua copia ab illis collecta est, quibus nomen Croci Martis Albi indidere.

Alias iidem Soli, aut sub divo, laminas Chalybeas posuerunt, è quibus postmodum florem flavum detraxerunt: Vel easdem Laminas aqua communi irroravere, aut ipsam Chalybis limaturam, è qua postmodum ferruginem abstulerunt, à lorie flavescentem, hanc postea exsiccant & adservant; vel cum sulphure pulverisato reverberant, coloris rubri conciliandi gratia.

Cunctæ ejusmodi præparationes æqualis fere sunt præstantiæ, nec raro optatum effectum edunt, Aperiendi scilicet, quando succi Acidi, aut Salini, vasis contenti, ac præsertim ventriculo, derelictis materiis quas fixas reddiderunt, dissolutionem Chalybis amplexuri, cum eadem dissolutio iisdem fixandis inutilis sit, usum præstat referendo meatus, com meatuique parando humoribus à Salibus, quorum ope fixata sunt, separatis.

Colorem rubrum, Chalybi in diversis calcinationibus advenientem quod attinet, etiam si Sulphuri ipsius proprio adscribi possit, potiori jure imputandus Acidis externis Salis, Sulphuris aut Dissolventium, imò nominatim Salibus ab igne emissis, quæ ejus poros subeuntia incrementum etiam ponderis faciunt: Idem experientia compertum, Chalybis colorem rubrum intensiorem fieri in igne, si irroratus is fuerit Spiritu sulphuris, vel alio quopiam Acido: Sed & quoque nobis obvium elegantissimum quemvis colorem rubrum per sola Acida intendi & exaltari, quæ momento etiam temporis colorem nigrum in rubrum elegantissimum commutare valent.

CAPVT

CAPVT LI.

De Sale Martis.

ETiamsi nemo gloriari possit, sicut alibi me pronuntiatum, se à Marte legitimum Sal comparare posse; quicquid vero ejusmodi superbit titulo, specie tenus tale esse, officii tamen mei esse existimo quædam de illo enuntiasse.

Præparari solet istud Sal imposita certa quantitate Limaturæ Chalybis grandi Patinæ vitreæ, aut fictili, quæ aceto stillatio probe irrorata, demum ad Solem exsiccata, aut ignem mitem, ac super porphyrite lævigata, humescit iterum affuso Spiritu Aceti; postmodum exsiccat & conteritur, quinimo plures ejusmodi operationes reperuntur, quoad Chalybis limatura optime imprægnata deprehendatur sapore dulco acido prædita: Qua postea rite contrita, ac grandi Cucurbitæ vitreæ immissa, in Balneo Arenæ illi superaffunditur non exigua copia phlegmatis Aceti, in quo dicta limatura sedulo commovetur, ad promovendam dissolutionem illius partium, à Spiritu Aceti erosarum, demum paulatim excalesfacto Balneo, tandem materiæ ebullitioni traduntur spatio duarum aut trium horarum, recens phlegma aeti affundendo in vices illius quod per ebullitionem absumitur: Dehinc sponte frigesfacto Balneo, colaturaque facta Liquoris, hujus evaporatio procuratur in Cucurbita vitrea, Balneo Arenæ, igne moderato subdito, ad pelliculam usque: Illa cum refrixerit, decantato prius in aliud vas supernatante liquore, secernuntur exsiccanturque crystalla; iterum adhuc evaporationi subjicienda, crystallifando hunc liquorem donec omnino in Sal abierit; quod Matrario excipiendum, ac superaffuso spiritu vini rectificatissimo, ut quatuor digitis superemineat, Matrario imponitur Alembicum cœcum, cujus optime luto munitis commissuris, præmissa digestionem per tres aut quatuor dies, igne lenissimo spiritus distillatione elicitur, Sal ad usus servando.

Sal istud tantummodo constat ex Spiritu Aceti ac particulis Chalybis ab eodem Spiritu dissolutis, quas præcipitare licuerit affundendo dissolutioni liquorem Tartari aut cujuscumque Salis Fixi.

Illud tamen commendant Authores tanquam utile de obstruendo Iecori, Lieni & Vtero, imo curando Hydropi, exhibitum à quinque aut sex ad duodecim, quindecim aut viginti grana, ex liquoribus aperienti vi præditis.

At vero austeritas ab aceto distillato huic Sali impressa, incrementumque adstrictionis exinde metuendum, præter rationes quasdam alias à me adducendas, inducunt me ut credam Sal Martis, cuius præparationem hic infero, præstantius longe præcedenti futurum.

In parato sit Sartago ferrea, quæ in nullos usus ante venerit, aliquantisper cava, probe contusa & interius lævigatissima; hac plano situ imposita mensæ, aut armario, in loco idoneo collocata, accurate commisceantur spiritus vini optimi unciæ octo, Spiritus Vitrioli rectificatissimi randundem, lagena vitrea excipiantur, demum lenissime in Sartaginem infundantur; hac patyro imposita cooperta, dimittatur citra ullam commotionem totis duodecim aut quindecim diebus, vel donec animadversum sit à binis illis spiritibus conjunctis paulatim dissolutas fuisse plurimas particulas propriæ Sartaginis substantiæ, ac una concorporatas esse in Sal album, ad cineritium colorem paululum declinans, quod exsiccatum fundo & lateribus Sartaginis adhæserit, unde educendum: Hoc autem in Pulverem contritum, in mortario marmoreo, aut vitreo, recondendum in vase idoneo ad usus, id præbendo à semi scrupulo ad semidrachmæ pondus, ex liquoribus adpropriatis, ut pote remediorum ex Marte eliciendorum præstantissimum quod non immerito Animæ Iecoris titulo donatum fuit.

Corrosio & stypticitas manifestæ in spiritu vitrioli, eximiam temperationem adeptæ sunt ab admixtione Spiritus Vini, utriusque quippe particulæ, ex commutatione figuræ & situs, aliam partium cum positionem obtinent, imo mutuam quasi confusionem consequutæ sunt, Ambo porro hi spiritus commixti, sufficientem cum possideant penetrabilitatem ad Martis intima subeunda, ejusque particularum non exiguum copiam dissoluendam, à quibus omnino retunduntur aculei, particularum Spirituum, quibus comites se adjungunt unicum corpus composituri, Illud ratum esse debet postremum hoc Sal multo aptius esse & convenientius dispositioni ventriculi, ac varietati succorum in eo contentorum, Sale Martis cum Aceti, Spiritu præparato, cum enim hic Spiritus Sali, non solum propriam formam indat, sed materiæ, ex qua constat, maximam partem, ideo existimandum ab hoc efficaciam maximam partem deducendam; Propria vero corroderendi vis, acrimoniæ iuncta, cum ventriculo non infesta esse nequeat, proculdubio Martis stypticitatem innatam exinde incrementum sumpturam, nedum Aperiendi vi donatum iri, sicuti supponunt.

CAPVT

C A P U T LII.

De Vitriolo Martis.

EX sapore styptico, nonnihil simili illi quo donatum est Vitriolum vulgare, in Limatura Chalybis observabili, cunctisque ex illo præparatis, colore item, figura partium, aliisque Vitrioli qualitatibus in Vitriolo Martis conspicuis, sufficienter elucescit artificialis hujus præparationis natura, cui Authores non immerito Vitrioli Martis nomen imposuerunt, quandoquidem cum solummodo constet ex propria Martis substantia, ac spiritu ex Vitrioli vulgari exstillato, in illo licet deprehendere singulas dotes & notas veri Vitrioli.

At cum spiritus Vitrioli, ad Martis dissolutionem usurpari solitus, corroderendi vi sit præditus, una & adstrictoria, posterior autem qualitas proculdubio incrementum illatura est illi quam Mars innatam habet, vix verosimile est Vitriolum, ejus productum, propria indole vi aperiendi pollere; quin potius credendum, cum idoneum solummodo sit intime suscipiendis substantiis salinis, forte in ventriculi capacitate redundantibus, illarumque aculeis retundendis, refectione meatuum & expulsionem cacochymiae forte subsequuturæ, hæc tantummodo effectus esse Naturæ, quæ remotis obicibus, liberas functiones præpedientibus, illis expedita feliciter munera obit.

Est & hoc probabile Vitriolum hoc aptius esse comprimendis & constringendis fibris Ventriculi & Intestinorum, orificia item & interiores vasorum quæ permeat partes, quam iisdem relaxandis vel expandendis; Etsi hoc adferri queat, compressis ex una parte vasis, forte ex alia amplificari, eoque pacto humorum vitrosorum ibi contentorum excretionem promoveri.

Cunctæ vero hæc circumstantiæ eo deducunt, ut Vitriolum Martis perpendendum veniat tanquam remedium adstrictoria facultate præditum, potius quam referendi infarcta humoribus vasa, si præsertim obstructions vetustæ sint & pertinaces: quamobrem etiam Vitriolo huic anteferendum videtur postremum sal Martis à me memoratum, vel aliæ quædam Martis præparationes minus stypticæ isto Vitriolo.

Sed à more solito non recessurus, ut idoneum fiat usibus ipsi adsignatis, sinecessitas incumbat corroborandi & constringendi, vel salium acrimoniam obtundendi, Præparationem illius huc illaturus sum.

Limaturæ Acuum quantum volueris immitte Cucurbitæ vitreæ, irro-

Tom. II.

Ss

retur & probe imbuatur hæc limatura optimo Vitrioli spiritu, Balneo Arenæ committatur Cucurbita, igne mitissimo adhibito; Ex intervallis hæc materia exigua spatula ferrea commoveatur: postquam aliquandiu hic spiritus cum limatura steterit, inque hanc actionem exserere inceperit, super affundatur aqua calens, quousque superemineat limaturæ quinque aut sex digitis; demum paulo auctiori reddito calore Balnei, in eo digerendæ erunt materiæ per vigintiquatuor horas, liquorem postea transmittendo per chartam emporeticam; quo in aliam vitream Cucurbitam transfuso, eodem Balneo, ac in vapores discesso liquoris humido superfluo, ad pelliculam usque, permittendum ut subsidencia refrigescat & crystallifetur: Deinde decantato in aliud vas liquore Crystallis supernatante, separatis, exsiccatis, ac reconditis iisdem Crystallis, iterum evaporatio ad pelliculam usque procuranda erit liquoris, eliciendi gratia quicquid Vitrioli superstes esse potest.

Necnon licet subsidentiam Limaturæ irrorare rursus spiritu Vitrioli, concessoque aliquo temporis spatio spiritui ut actionem in limaturam exerat, affusaque eadem quæ prius aquæ quantitate, Digestionem aliasque operationes repetere, ad obtinendam majore copiam Vitrioli Martis.

Nonnulli aquam commiscunt spiritui Vitrioli, ante affusionem supra limaturam Chalybis; at cum illius dissolutio exiguo temporis spatio perfici nequeat quam beneficio spiritus Vitrioli, hic vero majori efficacia munere fungatur sincerus quam aquæ additamento infractus, multo facilius est ab illo Chalybis dissolutionem inchoasse: Experientiam vero multiplicem testem huc advoco, speratus quippe semper mihi adfuit successus, eo pacto perpetuo adsequuto & elegantissimum Vitriolum, & insignem huius copiam; Aquæ autem supplementum eo solum nomine prodest, quod diluat & secernat Chalybis particulas à spiritu Vitrioli dissolutas, ab illis qua dissolutionem subrepererunt.

Elegantissimum Martis Crocum adipisci dabitur id Vitriolum, Crucibulo exceptum, calcinando igne patente, quousque deductum fuerit intenuissimum pulverem ruboris intensi; Hoc vero reapse aliud nihil est quam pars Chalybis à spiritu Vitrioli dissoluta.

Vitriolum Martis à granis tribus aut quatuor, ad duodecim aut quindecim ad summum exhiberi solet, id ex liquoribus convenientibus diluendo.

Potest & per Retortam distillari Vitriolum Martis, eadem processu ratione qua ad Vitriolum vulgare; Spiritusque abstrahi ad limaturæ Chalybis dissolutionem adhibitus; superstitie in fundo Cucurbitæ Chalybis substantia, pulveris rubri forma, pro legitimo Croco Martis habendi.

C A P U T

C A P V T LIII.

De Tincturis Martis.

Constrictio conciliata partibus Ferri cum in Chalybem id transmutandum est, nequaquam illi adimit dispositionem per quam penetrari & dissolvi potest, non modo per spiritus corrodingi vi insignes, ac per Salia volatilia & fixa, sed etiam per Rorem, Vinum, imo & Aquam communem, dummodo illo in minutissimam limaturam deducto liquoribus pervadendi legitimum concessum fuerit spatium temporis: Etiam si enim neque Vino neque Aquæ concessa sit facultas Chalybem penitus dissolvendi, neque vi adeo insigni polleant, uti neque eadem celeritate qua Spiritus & Salia corrodentia, valent tamen non exiguam illius partium copiam dissolvere; cujus eventus certissima sunt indicia Chalybis sapor à vitriolico non alienus, & color fuscus illis succedentes.

Aqua, qua Chalybis limatura irroratur, superficiem penetrat, illique Rubiginis formam inducit, quæ postmodum majori aquæ quantitate dilui potest, Tincturam flavam hinc adipiscentis, ac commodissime in usus adducendæ.

Sed si absque igne per aliquot hebdomadarum decursum Limatura Chalybis macerata fuerit in vino albo aliquantum austero, hæc commista excipiendo lagena densa optime obturanda, Acidum, quo pollet vinum, sali suo volatili conjunctum, partium limaturæ amplioris dissolutionem effecturum est, quapropter Vinum Tinctura admodum fusca imbutum erit; commodissime exhibendum à semicochleari, ad integrum, imo duo, mane jejuno Ventriculo; Cujus usus ad plures dies producendus erit; proficui referendis lecoris infarctibus, Lienis & Vteri: Vel in syrupum, addito saccharo purissimo deduci poterit, cujus dozis semuncia, uncia una vel duæ in dozina unicam.

At cum diuturnitas justo major sit ad dissolutionem integram Martis obtinendam, ejusmodi menstruorum beneficio, ad alia media confugiendum, Tinctura autem modo sequenti commodissime perficitur.

Tartari electi libræ duæ in pulverem tenuissimum contunduntur, commiscentur semilibræ limaturæ Acuum, ex Chalybe purissimo confecturum, excipiuntur hæc vasta Olla ferrea, omnino fere aqua communi adimplenda; demum igne illi supposito fervor contentis conciliatur, per vices illa commovendo, præcipue versus fundum promovendæ gratia Martis dissolutionis; recenti aqua calenti superaddita, supplementi

gratia illius quæ fervendo absumitur : Hujusmodi decoctio ad decem vel duodecim horas producenda est, vel donec omnimoda limaturæ Chalybis in liquore dissolutio observata fuerit, qui colorem rubicundum fusco proximum adepturus est, postquam colo transmissus fuerit ac à facibus secretus, etiamsi eadem colorem ex cineritio candicantem obtineant, in contentis materiis dum fervent observandum.

Postmodum remota ab igne Olla, & ad alterutrum latus inclinata, adeo ut liquor transcolari possit secundum longitudinem lingularum panearum adpositarum, subsidere debent materiæ per viginti quatuor horas, postea humefactis, ac leviter expressis lingulis, dimidia uniuscujusque parte in liquorem immersa, reliqua parte extante, adeo ut extillans liquor secundum longitudinem prædictarum lingularum excipi possit pelvi fictili suppositæ, concedendum erit tempus liquori ut sponte distillet, per vices, ac magis & magis declivem Ollam collocando, ad promovendam filtrationem.

Ejusmodi Operatio ad aliquod temporis spatium producitur, imo biduum vel triduum exposcit; Sed ea ratione Tincturam Martis admodum limpidam obtinere licet, etiamsi color ex rubro ad fuscenedinem tendat, sapor autem austerius, Vitriolico admodum similis.

Cum propemodum filtrata omnino fuerit hæc Tinctura, probe mundatæ Ollæ, illa reaffundenda erit, humidum superfluum igne miti in vapores dissolvendo, donec optime concentrata fuerit ac deducta in syrupi consistentiam liquidiusculam: quæ cum refrixerit, recondenda est in lagena vitrea densiori rite occludenda, ad usus; præscribenda à drachma una ad duas, mane, jejuno ventriculo, danda ex liquoribus convenientibus, pergendo in usu quamdiu necessitas postulaverit.

Si tædium non obrepserit fervorem conciliandi huic Tincturæ, ac aquam calentem in Ollam infundendi prout prior absumitur, omnimoda dissolutio limaturæ Chalybis observabitur, Etiamsi nonnulli obiecerint contractionem partium imminuentem ab his operationibus, ac impossibilitatem penitus dissolvendi Martem, quam Tartaro adscriptam voluere.

Hi quod Tartari portionem, necessariam dissolutioni Rubiginis, infelici suecessu detraxerint, in sententias erroneas abiire; tum quod falso arbitrati sint Tartarum Martem rarefacere non posse, nec illi commisceri, huncque ab illo suspensum tenere; Tum quia intulerunt, si Mars penitus dissolutus fuisset, nullam Tincturam manifestum fore, uti nec in dissolutione à spiritu Vitrioli inducta.

Errant, inquam, minime perpendentes cum Tartari pars acida commixta sit proprio Sali & Terræ, etsi sufficiens sit dividendæ limaturæ Chalybis in particulas inconspicuas, non posse hunc colorem suo exuere, neque inferre perspicuitatem qua ipse caret, neque una cum illo in CrySTALLA viridantia

ridantia commutari, sicuti spiritus Vitrioli, qui cum potentissimum sit Acidum, cujus singulae partes omnino dissimili virium robore cum polleant, efficaciores sint, penetrabiliores & expurgatiores Tartari particulis, sufficere vires obtinet ad spoliandum, apparenter saltem, Martem colore proprio & forma, sua illum induendo, ac praesertim pelluciditate & partium constrictione; etiam si in Artificis potestate sit utraque se jungere ope distillationis vel praecipitationis; ac Martem proprio corpori restituendo, conspicuum reddere colore rubrum à spiritu Vitrioli illi impressum.

In praeparatione istius Tincturae hoc observandum venit, salia Acida, ac mere salina, æquali vi Chalybem dissolvendi pollere: Id quoque verosimile est Martem, eo modo dissolutum, facilius deferri ad partes affectas, illo qui actionem edere non potest nisi à Ventriculo dissolutus fuerit: Ipsum vero dissolutum à Sale acido salino, ac proinde naturae enixae vel mediae, majori efficacia posse superare vitia à pravis humoribus inducta.

Hæc enim Tinctura tanto magis idonea est referendis vasorum obstructionibus, quanto majus illi auxilium præbet sal acidum salinum Tartari à quo Mars fuit dissolutus; quod citra detrimentum insignium virium, quibus præditum est Ferrum, robur inferendi partibus quas permeat, id ut actioni suae obsequatur impellit diluendo materias meatus obstruentes, per vias solitas expellendo, ac Naturam roborando, cunctasque illius actiones ac partibus, qua indigebant, valetudinem restituendo.

Affundi potest optimus spiritus Vini Croco superstiti à distillatione Vitrioli Martis, exindeque elici Tinctura per Balneum Arenæ moderate calidum, qua per chartam emporeticam transmissa, eductisque Maris Balneo circiter tribus quadrantibus spiritus vini, ad servari Tinctura concentrata in fundo Cucurbitæ residua; præbenda à septem vel octo, ad duodecim vel quindecim guttas ex liquore quopiam idoneo.

Tinctura hæc plurimum valere dicitur praesertim ad curationem Hydropis, inducti à relaxatione vasorum Lymphaticorum, serum per universum corporis habitum effundi & expandi permittentium: Vi enim istius Tincturae contractis vasorum osculis robur adquirunt ad repulsionem humoris Lymphatici & regressum in vias solitas, adeo ut in cæteras partes non exundet.

Limatura Chalybis in generoso Aceto dissolvi potest, prægressaque evaporatione maximæ partis humiditatis istius dissolutionis, extrahi Tinctura per optimum spiritum Vini, quæ demum filtrata & concentrata, ad servanda ad eosdem usus sicuti præcedens: At vero observandum hanc majoris adstrictionis participem esse, eo quod innata Chalybis adstrictio augmentum non leve suscipit ab Aceto illum dissolvente.

Nonnulli impositam Chalybis limaturam Sartagini ferreae, forti Aceto

irrorant, ad ignem exsiccant spathula ferrea versando, has operationes sæpius reiterando, postea per aliquot dies in vino generoso Hispanico hanc Limaturam macerant, per vices commovendo; filtrationeque præmissa ad usum servant.

Plurimas alias Tincturas omitto, quippe quarum descriptio non mihi admodum necessaria videtur.

C A P U T L I V.

De Extractionibus Martis, Illiusque Sublimatione in Flores.

IN Extracta facili negotio deduci queunt singulæ Martis Tincturæ à me descriptæ, crassitiem illis conciliando paulatina ad ignem lenem exsiccatione ad Extracti consistentiam, Sed & alia Martis Extracta præparari possunt sequenti modo.

Commisceantur partes æquales Croci Martis cum sulphure reverberati, & Salis Ammoniaci pulverisati, quibus Curcubita Vitrea exceptis, Balneo Arenæ commissa, superimposito Capitulo diligenter luto obducto, facienda erit sublimatio igne per gradus adhibito; quo pacto pars Croci Martis, commixta Sali Ammoniacico, sursum evehetur specie Florum flavorum, qui terendi, & remiscendi postea una cum subsidentia, eandem sublimationem, & subsidentia commistionem quinquies aut sexies repetendo, Aut toties quousque Crocus Martis fere totus cum sale Ammoniacico sursum elatus sit.

Postmodum hi Flores Matratio immissi, superaffusoque vini spiritu rectificatissimo, donec quatuor digitis superemineat, imponendum erit matratio Alembicum cæcum, accurate luto obductum, quod demum Balneo Arenæ committendum erit ad ignem Digestionis, producendum per decem aut duodecim dies, materias per vices subagitando ad promovendam Extractionem: Postquam Tinctura egregie colorata fuerit, colo transmittenda erit, Extractaque, si lubet, mediis lenissimis, maxima spiritus vini parte, id quod superfluum est evaporandum ad Extracti consistentiam.

Id seorsum exhiberi potest à semisrupulo ad integrum, vel remiscens Opiatis, aliisve remediis aperiendi vi præditis, purgantibus aut diaphoreticis, Ope enim salis Ammoniaci cum penitus divisæ sint, & subtiles redditæ Martis particulæ, hæque illius volatilis nonnihil participes factæ, secum illas per sublimationem evehendo, imo transfusa propriæ substantiæ portione in id Extractum, cui cum confusum est, Nulli dubium quin sibi adsciverit utiles quibus pollet qualitates, ac præsertim vim diaphoreticam, quæ proculdubio comitem se adjungit, atque obsequitur aliis effectibus ab hoc Extracto expectandis.

Martis

Martis Extractum simplicissimum concinnari potest imponendo Matratio Limaturæ Acuum libram unam, illi affundendo succum racemorum recens expressorum, & fermentationis expertium, donec quinque aut sex digitis illi superemineat: Deinde Alembico cœco cooperto, sedulo loricato, illoque Arenæ immisso, collocatoque supra Furnum Pistoris, per vices materiæ commovendæ erunt, vas ibi detinendo totis quadraginta diebus, vel donec fucus racemorum admodum obscurum colorem contraxerit: Dehinc hac Tinctura per chartam emporeticam transmissa, exceptaque pelvi fictili rite intus vitreata, humiditas superflua evaporanda erit, igne mitissimo, donec Tinctura Extracti consistentiam adquisierit, cuius usus idem sit qui prioris.

Cum porro Extracta, aliæque Chalybis præparationes comitem habeant indivulsam nativam huius metalli stypticitatem, è re fuerit commiscuisse, aut saltem præmisisse, quædam Purgantia, quæ & subsequi eadem debent, quorum subsidio meatus facilius referentur, illo quippe destituta sponte id nequeunt, adminiculoque forinsecus adveniente indigent.

Nullo negotio paratur Extractum Martis Adstrictivum, maceratione prægressa per plures dies, deinde ebullitione facta Limaturæ Chalybis in Vino tortivo, vel succo Berberorum, aliove succo adstringente, filtrando postmodum hunc liquorem, ac deducendo mediis solitis in Extracti consistentiam, quod commode præbere licet à semi scrupulo ad semidrachmam, in quavis debilitate ac retentrice infirma Ventriculi & Intestinorum.

C A P U T L V.

De Præparationibus Cupri.

Cuprum accensetur vilioribus Metallis, sat solidum, sed mollius & minus quam Ferrum mallei ictibus obsistit, hoc ductilius; Præstantissimi quique Authores materiam illius compositionis unicam voluere, Sulphur improbe digestum, Sal rubrum & Mercurium flavum; id tanquam ratum constituentes, etsi difficile sit legitimam instituere separationem istius metalli imperfecti principiorum, quod præterea Cupri & Veneris quoque titulum adeptum est, tum ratione insignis sympathiæ quam illi intercedere cum cognomine Planeta existimant; tum etiam ratione auxilij singularis quod impertitur in affectibus partium generationi destinatarum.

Sed etiam si pauci in dubium revocare audent tria principia generalia, scilicet Sal, Sulphur & Mercurium, ex quibus Cuprum constare asserunt, non sequitur tamen in illo Vitriolum copiosum adesse, sicuti finxerunt

quidam à recta ratione & veritate devij : Ij proculdubio cum animadver-
tissent in variis Vitriolis contineri Cupri particulas , ab ipsis dissolutas ,
vice versa continens pro re contenta admifere , quæ inde absurda immi-
nent minime præcavescentes : Si enim plurimum extaret in Cupro Vitrio-
lum , non cederet hoc in prædam , (sicuti id contingit) vero Vitriolo , à
quo corrodi solet : id ipsum , inquam , eroderet substantias à Chalcanto
erodi solitas ; si vero adfinitate conjungeretur corrosivis , non secus ac illa
corrodendi vim obtineret , cum potius à quacunque illorum specie
corrodi soleat.

Decepti illi fuere nomine Vitrioli Veneris , quod imponi solet hujus
dissolutioni in Cryftalla deductæ , à spiritibus Vitriolicis inductæ , At ab his
minime animadversum Cuprum devoratum & dissolutum , dissolventis vi-
ces non tenere , ac omnino necesse esse ut obsequatur corrodentium de-
terminationi , à quibus in illum statum deductum est ; cum vero sui juris
non sit , ad tempus aliquod quasi incarcerationum illis cohærere necesse ha-
beat ; sed expediri & libertatem adipisci potest , pristina restitutum for-
mæ , si modo Artifex media suppeditaverit , adeo ut ne minima illius sub-
stantiæ in dissolvente particula distincta deprehendatur ; Aliàs si particu-
læ Vitriolicæ revera adessent , intime illi se adjungerent.

Nominis celebritatem viri iidem venari debuerant , constituendo etiam
Vitriolum partem alteram compositionis Argenti & Stanni , quandoqui-
dem illorum dissolutio in Cryftalla deducta Vitrioli etiamnum nomine
donata est ; Spe forte freti fuere vel nobilitatem , aut adstruentium insignem
numerum , ab ipsis assertionis positæ fundamentum futura ; at vero tam
pauci illorum placita amplectuntur , ut nūquam animū eruditorū subierint.

Limatura quandoque calcinatur , aut Laminæ Æris solæ , in Furno Rever-
beratorio : Nonnunquam posteriores hæ cum sale decrepitato pulverisato
stratificantur , in Crucibulo , vel quopiam vase fictili ad ignem non fragili ;
Demum extinctæ hæ laminæ in Aqua , probeque abstersæ per scopas fer-
reas , exsiccantur , iterumque cum iisdem materiis stratificantur , ad tres us-
que vices operationes istas repetendo ; qua ratione emergit **Crocus Ve-**
neris rubicundissimus , quem satis est plurimis lotionibus expurgasse , ac
forma Pulveris subtilis adservasse , immiscendi Emplastris aliisve Reme-
diis externis usurpari solitis ad mundationem Vulnerum & Ulcerum.

Potest & alia ratione præparari **Crocus Veneris** , terna extinctione
in urina facta laminarum Æris in igne candefactorum , postea stratificatione
in Crucibulo , duplo pondere sulphuris pulverisati addito , luculento igni
id committendo ad consumptionem usque sulphuris ; eo enim pacto
friabilitatem omnimodam obtinent.

Sin iisdem pulverisatis , ad libram unam adsumptis , remisceatur

uncia una sulphuris in pulverem contriti, omnia crucibulo, in igne luculento posito, excipiantur, spathula ferrea indefinenter istum Pulverem commovendo, demum ter exdemmet additiones & consumptionis sulphuris; Pulveri additi, iterentur, adipisci dabitur Crocum Veneris colore rubro insignem, ad quosvis usus, in quos venire solent hi Croci, idoneum.

Celebratur etiam Cupri Calcinatio immersiva, hujus dissolutione in Aqua forti facta, vel Spiritu Nitri, aliove quopiam corrodingi vi prædito; demum abstracta per distillationem Aqua forti, vel alio spiritu dissolvente, in fundo vasis deprehenditur Cuprum, Pulveris rubicundi forma, abluendi, exsiccandi, & ad usus servandi.

Vel præcipitatur dissolutio immissa lamina ferrea, superaffusa aqua calente, quamobrem dissolvens à Cupro abscedere cogitur per quod hoc dissolutum fuerat, in vasis fundum Pulveris rubri specie præceps delatum, qui recondendus tanquam Verus Crocus, aut Præcipitatum Veneris.

In frusta etiam dissecantur Laminæ Aëris, quibus in capaci Crucibulo stratificatis, additis partibus æqualibus Sulphuris pulverisati, cooperatoque crucibulo, foramine exiguo pertuso illius operculo in medio, circumcirca luto obducuntur juncturae, quo sponte exsiccato, podio imponitur Crucibulum, ac circumcirca accenditur Ignis Rotæ, paululum remotus, quo solum colliquescat sulphur, in illo statu per horam unam fovendus, demum per gradus admovetur, donec sulphur flammam concipiat, quæ per foramen operculi erumpere conspiciatur; Eo pacto consumpto sulphure, ac materiis frigidatis, in fundo crucibuli obvia sunt Laminæ Cupri quodammodo tumefactæ, coloris fusci, admodum fragiles, ex quibus constituitur *Aërs ustum*, quod in pulverem conteri potest, pro Veneris Croco etiam habendum, cujus usus externus tantum est.

Alia etiamnum Cupri calcinatio, multo minore vi peragenda, usitata est, ac solum superficialia, madefaciendo scilicet laminas Cupri, affusis spiritibus corrodingi vi præditis, vel salibus in aqua dissolutis, qua ratione extrahitur *Ærugo*, vel Viride æris, laminis cupri insidens.

Alia quoque ratione *Ærugo*, sed multo mitiori, in regionibus calidioribus extrahitur, nominatim Monspelii, Infuso pauco vino in grandes Ollas fictiles, ima parte angustiores, imponendo supra vinum bacillos aut craticulas, quibus insident lamellæ cupreæ, stratificatis postea racemorum scapis, vino ante humectatis, vasi postea operculo adposito, in loco frigido collocando, spatio octo vel novem dierum, vel donec laminarum Cupri superficiem sufficienter obtegat *Ærugo*,

Tom. II.

Tt

cultorum ope postea eradenda; Iterata eadem stratificatione, ac iterum laminas has cupreas in vasis per æquale temporis spatium detinendo, obtinendæ gratia Æruginis maioris copiar.

Hanc nonnulli indigitant nomine Floris, alii Salis Vitriolici Cupri, etiamsi revera nihil aliud sit quam ipsa Cupri substantia, à Spiritu volatili acido Salino vinaceorum dissoluta, coadjuvante illo qui vino inest, ac utriusque arcanis fermentis.

CAPVT LVI.

De Transmutatione Cupri & Viridis Aeris in Vitriolum.

Magnum Crucibulum, supposito pedamento, imponatur medio foco Fornacis Anemiar, Croci Veneris libra una super porphyrite subtiliter conteratur, additaque suboctupla parte ponderis Sulphuris vivi, mistura hæc crucibulo indatur, in cuius ambitu accendendus ignis Carbonum modicus, paulatim augendus, indefinenter Pulverem commovendo longa spathula ferrea, hunc ad infimam Crucibuli partem deturbando cum eius parietibus adhæserit; ignem impellendo donec Sulphur omnino absumatur; interim sedulo iterum contundendo materias, si contingat per operationem ipsas in grumos converti: Postmodum materiis frigefactis, huic Croco tantum Sulphuris pulverisati adjiciendum quantum prima vice; mistura autem hac rursus Crucibulo indita, accensoque igne, pergendum erit in injectione & consumptione Sulphuris, commotione materierum aliisque processibus sicuti antea; quinimo etiam decies vel duodecies, iterando misturam recentis Sulphuris cum Croco Veneris, & easdem operationes, ad perfectam Cupri reformationem & ut adprime dissolutioni evadat idoneum.

Tandem Crocus refrigeratus, in porphyrite lævigatus, excipiendus erit pelvi argillacea, Balneo Arenæ mediocriter calenti commissa; hoc postea humectato, ac tandem omnino dissoluto in quantitate non exigua aquæ pluviar, aut fluviatilis fere ferventis, vehementer concutendum erit vas, macerandæ erunt materiæ, per vices adhuc eas commovendo, donec Aqua colore ceruleo eleganti tincta fuerit: Demum filtrata hac Tinctura, ac immissa Cucurbitæ Vitreæ, eidem Balneo commissa, evaporatoque humido superfluo ad pelliculam usque, ac materiis refrigeratis, conspicui erunt in fundo Cucurbitæ CrySTALLI Veneris, decantato prius ac in aliam Cucurbitam infuso supernatante liquore, qui postmodum in vapores absumendus erit, sicuti priori vice

cry-

crystallisationem promovendo, donec penitus in Crystalla abierit.

Admirationi forte cuipiam fuerit quam facile Crocus Veneris in aqua, cui immittitur, dissolvatur, quandoquidem propria Cupri substantiæ, in illius Croco contenta, utur accurata fuerit Calcinatio, aut Reverberatio, menstruo tam debili, cujusmodi est Aqua, nequaquam cedere debeat; At vero rei possibilitas manifesta fiet, ubi animadversum fuerit Acidum quod Sulphuri inest, postquam corrosit, ac in plures particulas Croci Veneris, per calcinationem, partem dissolvit, ac quodammodo illi sese concorporavit, Aquam fere ferventem id facillime dissolvere, ac una cum eo partes ejusdem Croci quas corroserat & ex parte dissolverat: Adeo ut Vitriolum, quod inde extrahitur, reapse tantum constet ex partibus Acidis Sulphuris ac Croci Veneris, quas idem Acidum Sulphuris referaverat, & ad dissolutionem aptas reddiderat in aquam una cum illo immisum.

Exhiberi solet id Vitriolum Veneris à duobus vel tribus ad duodecim & quindecim grana, ex liquoribus idoneis, in affectibus Cerebri, Ventriculi ac Partium generationi dicatarum, quarum posteriorum gratia Injectionibus remisceri solet, illius drachmam circiter semis in libra una Succorum, Decoctorum, vel Aquarum distillarum idonearum affectui diluendo, Necnon maxime conducit enecandis Vermibus.

Cum porro Aqua fervens insufficiens sit penitus dissolvendæ substantiæ Croci istius Veneris, subsidentiâ Cucurbita Vitrea excipienda erit, superaffusoque Aceto stillatio, donec quatuor ad minimum digitis superemineat, maceratio Balneo Arenæ modice calido instituenda erit, donec Acetum distillatum colorem elegantem cæruleum adquisierit; demum decantata, & servata hac Tinctura seorsim in vase, affusoque recenti spiritu subsidentiæ, iteranda erit maceratio eodem Balneo, imo operationes istas repetendo donec spiritus nullo amplius colore imbuatur; Postea committis cunctis his Tincturis, evaporatio procuranda erit, & crystallisatio non secus ac præcedentis, exsiccando & servando Crystalla.

Ætis viride cum multo magis referatum sit, meliusque digestum quam Crocus Veneris, ideo facilius dissolvitur & celerius: Ea propter tres aut quatuor libræ æruginis pulverisatæ excipiantur vasta Cucurbita vitrea, Balneo Arenæ commissa, ibique paulatim diluantur optimo Aceti Spiritu, commovendo spathula lignea, prædicto Spiritu adfuso, donec supernatet Ærugini ad eminentiam quatuor aut quinque digitorum: demum accensus ignis moderatus infra Balneum foveatur, in quo macerandæ materiæ, quousque Acetum distillatum viridem colorem intensissimum induat,

T t 2

Postmodum per colum transmissa, & seorsum servata hac Tinctura, alioque spiritu Aceti subsidentiae Aeruginis adfuso, iteranda erit maceratio, quæ & iterum repeti poterit, sicuti cæteri omnes operationes, donec tota pars purior Aeruginis in Aceti spiritu dissoluta sit; Dehinc omnibus hisce Tincturis in magnam Cucurbitam vitream, eidem Balneo impositam, infusis, accensoque subtus igne admodum moderato, humiditas superflua paulatim erit evaporanda, quæ nihil aliud fere erit quam Aceti phlegma, eo quod pars hujusacida concorporatur ærugini, cujus etiam moli incrementum datura est, etiamsi faeces, in filtro resistentes, aut in fundo Cucurbitæ, Crystallorum copiam immixtionem inducere debuisse videantur: Pergendum in humiditatis assumptione lenissimo calore adhibito, ad pelliculam usque, poste sponse refrigeratis materiis, decantato in aliam cucurbitam liquore crystallis innatante, leniter exsiccatis, ac seorsum repositis iisdem Crystallis, Cucurbita eidem Balneo rursus imposita, iteranda erit concorporatio & crystallisatio quoties reforevisum fuerit, ut nihil pereat crystallorum quæ Tincturæ inesse possunt, colorem cæruleum exhibiturorū.

Qui horum Crystallorum, ex ærugine pavatorum aciditatem intensiorem desiderant, generosum spiritum ex iis educendi gratia, idoneum dissolvendis plurimis substantiis mineralibus, hæc Crystalla dissolvunt in recenti spiritu Aceti, filtrando dissolutionem cujus, evaporata ad cuticulam usque humiditate, Crystalla segregant, imo repetita additione spiritus Aceti, cunctisque aliis Operationibus, donec ab imposito Cucurbitæ Alembico, dum in vapores abeunt dissolutiones, spiritus Aceti æque generosus exstillet ac priusquam dissolutioni Crystallorum adhibitus fuerit; unde colligere liceat omnes poros materiæ penitus compleri à partibus acidis spiritus Aceti, nec majorem illorum copiam illam esse admissuram.

CAPVT LVII.

De Distillatione Crystallorum Veneris.

ANtequam quis adgrediatur distillationem Crystallorum Croci Veneris, aut eorum qui ex Viridi Aeris educti fuerint, illis prius Cucurbitæ Vitreæ immixtis, affundendus spiritus vini rectificatissimus, donec quatuor digitis superemineat; demum imposita cucurbita Balneo Arenæ, ad ignem lenissimum, admotoque Alembico acurate luto obducto, instructo Recipiente etiam loriceato, abstrahendus spiritus vini,
imo

imo iterum Cryſtallis adfundendus bis alius ſpiritus, itidem abſtrahendus obrundendæ aliquatenus illorum acrimoniæ, quæ demum exſiccata & contrita in magnam cucurbitâ vitream cui lutû circumductum, congi- cienda, adeo ut duo circiter trientes illius adimpleantur, qua Furno Re- verberatorio commiſſa, admotôque illius roſtro grandi Recipiente ac- curatiſſime lutato, Diſtillatione eliciendus ſpiritus immediato, initio, leniſſimo, demum paulatim ac per gradus adaucto, illum producendo donec nulli amplius conſpici ſint vapores è Retorta prodeuntes: Poſt- modum ſponte frigefactis vaſis, ſubſidentia altera Retorta excepta, lu- to obducta, ſuperaffuſôque ſpiritu qui in Recipiens exſtillavit; Eadem ſicut priori vice Fornati Reverberatoriæ impoſita, adpoſito roſtro Reci- piente probe luto munito, nova ſuſcipienda diſtillatio, qua peracta co- hobandus iterum ſpiritus diſtillatus ſupra ſubſidentiam, terna vice di- ſtillationem repetendo.

Ea ratione adipiſci licet ſpiritum prægnantem partibus maxime eſſen- tialibus Cryſtallorum Croci Veneris, aut Æruginis, commendatiſſi- mum apud plurimos probatos Authores, utpote Remedium ſpecificum adverſus Epilepſiam, Apoplexiam, Spasmodum, alioſque cerebri affectus, ſicuti & paſſiones Hyſtericas.

Eximium etiamnum eſſe aiunt in ventriculi debilitate, ad contereu- dos calculos in Renibus, Veſica: Valere necnon volunt in Ictero, omni Februm ſpecie, imo ipſa Peſte, ac commode ſubſtituendum Aquæ Pro- phylacticæ Silvij in cunctis affectibus ad quos hanc commendat: Qui- nimo Paracellſus ſpiritum hunc quartam partem Pharmaceuticæ offi- cinæ conſtituere ait.

Dofis illius eſt à quinque ad ſex, ad decem uſque vel duodecim gut- tas ex liquoribus adcommoſatis.

Valere etiam aiunt ad Capillos deciduos cohibendos, & ut novi rena- ſcantur, ad curationem Achorum, omneque Scabiei genus & Pruritus.

Sed præter cunctas illas vires, pro vero Alkaeſt habitus eſt ille ſpi- ritus, cujus ope valeant diſſolvi & Margaritæ, aut Corallium, & oculi Can- crorum ac quævis aliæ ſimiles ſubſtantiæ, citius & facilius quam à quo- vis alio diſſolvente eum in finem uſurpari ſolito, quod cum alterationem pariatur, ac quodammodo atteratur dum in materias illi ſubjectas agit, etiam acrimoniæ qua pollet non minimas impreſſiones inducit; At vice verſa, ex illorum mente, poſtquam hic ſpiritus officio functus eſt, diſſol- vendo ejuſmodi ſubſtantias, ab illis omnino divortium facit ſi per diſtil- lationem expellatur, iſdem viribus præditum erumpens, quas ante diſſolutionem obtinuerat, adeo ut novis materiis occurrens eas diſſolvere ſit idoneus, quoties & quando libuerit ad id officium illum adhibere.

Tr 3

At cum pars Salina dictarum substantiarum sibi adsumere soleat illam Acidi portionem cui se adungere intime potuit, ac præterea pars terrestris nonnullas alias particulas sibi adsciscat illasque amplectatur, nonnisi lotionum ope rite separandas, vix verosimile est dictum spiritum semper sibi similem permanere: Neque ex mea sententia, illius usus admodum necessarius est ad ejusmodi dissolutiones, quandoquidem, ob rationes alibi à me allegatas, Magisteria Perlarum, Coraliorum, aliarumq; similibus substantiarum, multo inferiora sunt substantiis in porphyrite subtiliter tritis, Sal autem, improprie dictum, exinde eliciendum, in concorporatione huius spiritus cum substantiis ab illo dissolutis, etiam acrimonia majori polleret illo quod eliciendum foret ex iisdem substantiis cum aceto distillato dissolutis, foretque sal acidum concorporatum cum substantia ab ipso dissoluta.

Fallacia etiam insignis subesset, sicuti alias à me demonstratum, si quis Cuprum, Ferrum, Margaritas, Coralia, &c. pro veris Alkalibus venditare vellet, ea fretus ratione quod spiritus Acidi in illa agant; Etiam si enim prædictæ substantiæ proprio Alkali non careant, non exinde tamen particula pro toto habenda est, neque existimandum alias particulas posse illam in propriam substantiam commutare: quandoquidem cum spiritus Acidi ejusmodi substantias dissolvunt, id ipsum non præstant se illi intime uniendo, sicuti id præstant conjuncta legitimis Alkalibus, at potius eadem destruendo, divisione partium illorum inducta, imo ab ipsis secedendo, ac ut præcipitentur permittendo, si sal quodpià fixum aut volatile occurrat quocum coire possint; quandoquidem solæ substantiæ Salinæ, in aqua dissolubiles, quæ cum oleis copulari & concorporari aptæ sint, pro legitimis Alkalibus admittendæ sunt: Etiam si enim aqua fervens, sicuti dixi, aliqualem Cupri in crocum deducti dissolutionem inducat, quando Calcinationem cum sulphure subiit, solam tamen partem Acidam sulphure corrosam, & ex parte per calcinationem divisam, dissolvere valet.

Nonnulli sperarunt eductores se Sulphur Veneris, illius vitriolum commiscendo limaturæ chalybis, adsumpta illius ponderis parte dimidia, hæc iteratis vicibus aceto stillatitio irrorando, ac toties exsiccando, tandem in massam admodum rubram deducendo, igne gradatim adhibito, sub finem adaucto; postmodum massam conterentes ac mediis ordinariis ex illa Tincturam per Acetum stillatitium extrahentes, ut postmodum hæc ad medium evaporet curantes, demum superaffuso liquore Tartari præcipitatione facta consequuturi substantiam, cui nomen sulphuris Veneris indiderunt, etsi revera nihil aliud sit quam propria Cupri substantia in Vitriolo & portione limaturæ chalybis, ab aceto stillatitio dissoluta delitescens, ad usum deducto pro hac Tinctura elicienda.

At

At cum in huiusmodi præparatione plus ostentationis quam utilitatis adfit, inutile iudicavi diutius circa illam immorari; Neque etiam nū multiplices huc inferrevolui præparationes quas subire potest Cuprum, ratus si quæ à me traditæ sunt non sufficiant ad explendas omnes indicationes, In processibus tamen præcedentibus, vel in iis quas exhibent variæ præparationes Martis à me allatæ, curiosis obvia fore media & indicia necessaria, quorum ope assequi poterunt quascunque circa Cuprum adgredi voluerint.

CAPVT LVIII.

De Præparationibus Plumbi.

Plumbum non modo postremæ classi metallorum imperfectorum adscriptum est, sed & ab omni ævo omnium vilissimum habitum est; maxime terrestre, frigidum, molle ac liquabile præ cæteris: Constare dicitur ex Sale & Sulphure terrestribus, impuris ac improbe digestis, & Mercurio imperfecto, ad naturam Antimonij quodammodo accedente.

Saturni denominatio illi imposita est, à Planeta eiusdem nominis, dominium in illud obtinente, juxta vulgatam sententiam: Facultates præterea omnino singulares in affectibus Lienis illi adsignatæ sunt, imo & Cerebri, quod fere illi commixtæ sint in minera Argenti quædam particula.

Ob Sulphur & Salia terrestria quibus scatet, quando liquefactum est intime pervadit & commiscetur quibusvis metallis; si vero una cum illis ignis impetum experiri cogatur, omnia imperfecta in scorias deducit: Ratione eiusdem sulphuris, quando in calcem deductum est & pulverisatum, facillime conjungitur cuilibet materiæ unctuosæ, quamobrem non raro usurpari solet in compositionibus Unguentorum & Emplastrorum, quibuscum facillime in unum corpus coit.

At quantumvis imperfecta sit illius substantia, ad plurimas tamen præparationes in utraque Pharmacia admittitur, potissimum ad usus externos; hac vero ratione crebrius usurpari solet quam cætera metalla simul sumpta.

Vilissima & simplicissima omnium præparatio Plumbi eiusdem est expurgatio, ad quam perficiendam, prius liquefit in exiguo vase fictili idoneo, vel cochleari ferreo capaci, superiniectisque frustulis aliquot sebi aut ceræ, accensis, & flamma desinente, separantur sordes plumbo supernatantes instar spumæ: Imo diutius ad ignem detinere liceret, aliisque ceræ & sebi frustis injectis, à deflagratione spumam iterum efflorescentem detrahere, at eo modo totum Plumbum & tandem in ejusmodi scorias abiturum esset, si ma-

terierum ejusmodi pinguium infectio & adustio sæpius repeteretur, & igni frequentius Plumbum exponeretur: quamobrem sufficit una vice liquefaciendo plumbo hæc admiscuisse, despumasse, ac postmodum in vas quodpiam aqua calente ad dimidias repletum effudisse, si Plumbum sufficienter depuratum desideretur, perquam idoneum quibusvis aliis præparationibus suscipiendis.

Ea ratione expurgatum Plumbum, si calcinandam fuerit in Calcem cineream, exponi poterit igni moderato, eodem vase exceptum, continuo longa spathula ferrea id commovendo, ac per vices separando Pulverem cinereum, ad flavum colorem vergentem, ibi colligendum; ad ignem tamdiu detinendo, itidem agitando, ac Pulverem separando, donec totum Plumbum in prædictam Calcem abierit.

Calx ista postmodum pelvi fictili non profundæ insterni potest, quæ imposito Furno Reverberatorio idoneo, accendi & foveri ignis moderatus, adeo ut idoneus sit Calcis fusioni, concessa illi reverberatione ad aliquot horas, ac quousque flavum ad eptā sit colorem, à Pictoribus *Macicot* vocatum; vel donec transeat in colorem corticis mali Aurantij maturi, ad rubrum accedentem, Minium dictum.

Potest etiam Plumbum in laminas deduci, quæ suspensæ excipiant vaporem Aceti, inditi alicui vasi, supposito igne moderato, separando postmodum substantiam candicantem, ibi colligendam nomine Cerusæ venientem.

Vel potest liquefieri Plumbum in Crucibulo, admixtaque dimidia parte ponderis Sulphuris pulverisati, id supra ignem detinendo donec totum Sulphur absumptum sit, adeo ut in fundo obvium sit Plumbum coloris obscuri, nomine Plumbi usti indigitatum.

Prætermitto Plumbi calcinationem in Lithargyrum, quæ contingit dum Metalla perfecta expurgantur, & calcinationes immersivas cum Plumbo perficiendas per Spiritus corrosivos; quarum ea quæ fit per spiritum Aceti, in præparatione Salis Saturni, exemplum sufficiens exhibitura est.

Mentem vero meam explicaturus sum circa ponderis incrementum in Calcibus Plumbi & aliorum Metallorum, vel substantiarum metallicarum, quibus undecima circiter pars accedit, si diutius ignis actionem experta fuerint: hæc vero ratio est, quod interim dum flamma illorum referat & diducit particulas, acidum & substantia fuliginosa elignis prorumpens, aliisve materiis accensis, poros Calcium illarum subeunt, inibique detinentur ab arcano Alkali illis obvio: Adeo ut quamdiu pori, quos subierunt, patentes adhuc sunt, in illis delitescant, non secus ac Acidum & Sal alkali lignorum in fuligine caminorum, hinc
quando

quandoquidem unicum corpus cum prædictis Calcibus constituunt, manifeste illarum pondus ad tempus adaugent: At vero si hæ Calces fusioni expositæ fuerint, ac pristinum corpus metallicum readsumpserint, à contractione pororum metalli expellitur Acidum extraneum, ac cunctæ substantiæ extraneæ, adeo ut cum ex propriis tantum substantiis constet, solum supersit pristinum pondus antequam in Calcem deductum fuisset.

Etiamsi vero Calx Plumbi hic aliquomodo Alkali munere fungatur, unitatis quandam speciem cum Acidis iniens, neque etiam inficiari liceat quin Plumbum Alkali arcano præditum sit, non secus ac cætera metalla substantiæque metallicæ, immerito tamen totum pro parte acciperetur, ac universa Plumbi substantia pro legitimo, puro & simplici Alkali. Id enim si foret non modo multo maiorem Acidi partem absorberet, sed aliquando absorpum intime sibi adjungeret, unde ex utroque unicum corpus constitueretur, neque, sicuti fit, accedente fusioni ab illo secederet, quam non secus experiretur ac cætera Acida Alkalibus conjuncta, citra tamen ullam illorum substantiæ divisionem.

C A P U T L I X.

De Sale & Magisterio Saturni.

AD hujusmodi præparationes sine discrimine admitti possunt Lithargyrum, Minium, Cerusa, aliæque Plumbi Calces, satis quippe est habuisse Plumbum referatum, quod idoneum sit suscipiendæ facili dissolutioni per Acetum stillatitium: At cum metallum istud, ad albedinem calcinatum, magis accedat ad colorem quo donandum est istud Sal, satius fuerit hoc usurpasse, eamque in rem Cerusam adsumpsisse, vel aliud quoddam Album Plumbi.

Est vero hic eligenda legitima Plumbi Cerusa, cujusmodi Veneti nobis suppeditant, nequaquam autem fictitia & adulterium passa, quæ quod cretam permixtam habeat, aut quampiam aliam materiam extraneam, caret friabilitate, pondere & candore, quibus pollet Cerusa Veneta.

Cucurbita ergo vitrea, aut argillacea, eam Cerusæ pulverisatæ quam volueris quantitatem excipiat, illa committatur Balneo Arenæ, superfundaturque Acetum distillatum, adeo ut quinque aut sex digitis supernatet: Supponatur ignis Balneo, sæpius materias commovendo longa spatula lignea, tum ad prohibendum ne Cerusa in vasis

Tom. II.

Yu.

fundo conglobata subsistat, tum promoverendæ gratia illius dissolutionis : Admodum moderatus sit ignis quousque spiritus aceti manifestam dulcedinem exhibeat, indicio certo ab ipso Cerusæ maximam partem esse dissolutam ; Tunc sponte frigefacto Balneo, decantatus & frigefactus liquor seorsum recondendus in lagena vitrea densa ; Demum iterum reposita in Balneo Cucurbitæ, recenti Aceto distillato subsidentia Cerusæ adfuso, subditoque rursus Balneo igne, iteranda erit maceratio cæteræque operationes, usque dum universa Cerusæ substantia propemodum in Aceto stillatitio dissoluta sit ; postea cunctis hisce dissolutionibus color transmissis, Cucurbitæ vitreæ mundæ immixtis, ac Cucurbita Balneo arenæ imposita, igne modico adhibito, humiditas superflua evaporanda erit, donec solum superstes sit circiter Tincturæ quarta pars : Tunc calide filtratus hic liquor, reponendus erit in loco frigidiori per horas circiter urginti quatuor, succedente post coagulatione maximæ illius partis in CrySTALLA alba, longa & pellucida, quibus eminebit pars liquoris qui CrySTALLISARI non potuit, ob humiditatem superfluam : Ideoque iterum decantandus erit hic liquor in Cucurbitam, eodemque Balneo in vapores soluta illius humiditate ad medias circiter, nova CrySTALLISATIO procuranda erit, idem postmodum observando erga liquorem CrySTALLIS supernatantem, donec quicquid adfuerit salis Aceti, cum Plumbi substantia concorporati, crySTALLISATUM fuerit : CrySTALLA autem exsiccata, ad usus recondenda.

Eximia dulcedo qua præditum est Sal Saturni, in causa est ut perperam pro mero Sale plumbi habitum fuerit, etiamsi reapse nihil aliud sit quam verum Sal Aceti, concorporatum propriæ plumbi substantiæ, à spiritu aceti dissolutæ : Dubium vero nullum suberit, postquam dissolutum fuerit istud Saturni sal per Retortam, nam foras prodeunte parte aceti salina, in spiritum abeunte, in Retorta occurret propria Plumbi substantia in hoc sale prius delitescens, suo corpori reddita, veri plumbi naturam revera iterum readsumens : Fidem vero ampliorem id faciet, si Saturni hoc Sal, una cum Sale Tartari Crucibulo immixtum fuerit, adhibito igne Fusorio, Nam ob Acidum spiritus Aceti, quod à Plumbo divortium facit, Sal Tartari amplexurum, idem Plumbum in eandem redit naturam quam obtinuerat priusquam à spiritu Aceti dissolutum esset, ac in cerusam aut calæem deductum.

Saporem istius Salis dulcem quod attinet, neque is ullo jure Saturni Sali interno adscribi potest, nam præterquam quod secerni nequit à cæteris Plumbi partibus, Metallum autem hoc nulla omnino dulcedine præditum est, neque sapore quopiam manifesto, idem etiamnum inferendum foret de Salibus Margaritarum, Corallorum &c. quandoquidem postquam dissoluta fuere in Aceto stillatitio, illorumque dissolutio in sal
conversa

conversa est, sal istud, quod sal etiamnum est spiritus Aceti, concorporatum substantiæ Margaritarum, Coraliorum &c. ab eodem spiritu Aceti dissolutorum, sapore præditum est admodum simili illi quo donatum est Sal Saturni; etsi demonstrari possit saporem istum dulcem nequaquam esse deducendum à quopiam Sale separabili, illis substantiis inexistente; quandoquidem licet præcipitatione facta harum substantiarum dissolutarum, vel distillando hæc Salia, idem fere pondus deprehendere sit quo pollebant antequam à spiritu Aceti dissolutæ fuissent, cum porro eloræ fuere ac expurgatæ ab omni commistione spiritus Aceti, æque insipidæ ac ante observantur, nedum in illis quampiam dulcedinem deprehendere licet, uti neque in Plumbo: Adeo ut immerito assignetur sapor hic dulcis, manifestus in sale Saturni, alteri causæ quam actioni spiritus Aceti in Plumbum; Neque etiamnum sapor dulcis salis Margaritarum, aut Coraliorum, aliter perpendendus quam ut affectus actionis Aceti in has substantias, atque combinationis utrorumque; cuius actionis efficacia, aculei spiritus Aceti cum obtundantur, hinc sequitur mollior illorum in lingua impressio quam ante.

Cum Plumbum eodem modo agere nequeat quo salia in spiritum Aceti, posterior porro hic cum solum agens in dissolutione Calcis Plumbi censendum sit, Eapropter multo levior ebullitio observatur, minusque etiam intensus calor quam in conjunctione Acidorum cum veris Alkalibus, in quibus præceps & celer contingit utrinque actio, ut inde emergat unitas ipsis admodum familiaris, fervor enim & calor concitati, effectus sunt insignis & reciproci illorum motus: Idemque observare est fervorem & calorem omnino desinere statim ac ad unitatem properant, desinente illorum actione & motu: At vero hic nulla expectandus est alius fervor, neque alius calor, quam quos solus spiritus Aceti excitare potest quando agit in calcem Plumbi, in quam etiam spiritus Aceti molissime tantum agit, ea scilicet de causa quod cum multo semper scateat phlegmate, aculei illius obtusiores sunt, ideoque minus ad actionem & motum idonei, quo fit ut non exiguum tempus requisitum sit quo hic spiritus istam dissolutionem peragat.

Quibus frigiditas Plumbi suspecta est, sicuti & acrimonia spiritus Aceti, ij Sali Saturni adfundere possunt spiritum Vini rectificatissimum ad quatuor digitorum eminentiam, præmissaque tridua aut quatrduana digestionem, hunc abstrahere, demum sal exsiccare & recondere.

Eximium habetur Sal Saturni ad extinguendas inflammationes internas ardoremque febrium, imo & ad libidinem frænandam, ex liquoribus idoneis id exhibendo à tribus aut quatuor ad quinque aut sex grana: Plurimum etiam commendatur ad resolvendos Tumor-

V. v. 2.

res duros & scirrhosos, ac dissipanda enchymomata.

In Collyriis utilissime adhibetur, tam cohibendarum fluxionum in oculos causa, quam sedandæ inflammationis, ac delendarum albuginum incipientium; id diluendo à scrupulo uno ad duos in aquæ Chelidoni, aut Euphrosiæ unciis quinque vel sex, quarum augeri potest quantitas si Collyrium temperatius requiratur.

Injectionibus etiam commiscetur in Gonorrhoea, Inflammationibus & Ulceribus Vesicæ & Vteri ac illorum meatum: Gargarismis etiam commodissime additur, in plerisque affectibus Ori molestis, quos ut plurimum pariunt Alkalia volatilia aut fixa, Acidum quippe spiritus Aceti, cooperante Plumbi qualitate frigida, actionem horum salium evidentissime retundit, inflammationemque ab illis indutam extinguit: Id vero rationi eo magis conscataneum videtur quod, experientia teste, Sal prunellæ, spiritus salis, sulphuris & Vitrioli, & quodvis Acidorum genus, imo & vulgare Acetum, optime in ejusmodi affectibus admittuntur, qui in deterius laberentur usurpatis cæteris salibus, tum fixis tum volatilibus.

Præparari solet linimentum à Saturno denominatum, commiscendo simul partes æquales dissolutionis salis Plumbi & Olei Rosati, hæc deducendo in quandam Unguenti Nutriti speciem, admodum idonei ad curationem Ulcerum malignorum, inductorum ab humore acri & salso, uti & Herpetis, Scabiei, Impetiginis, imo & Ambustionis.

Abstinere licet à singulari dissolutione Calcis Plumbi, obtinendi gratia magisterium Saturni, quandoquidem satis est immisisse Cucurbitæ, aut capaci disco vitreo, quantum volueris liquoris filtrati Saturni, ad salis extractionem præparati, illi leniter adfundendo liquorem Tartari quousque nulla amplius ebullitio manifesta sit: Liquor enim Tartari, postquam conjunctus est spiritui Aceti, à quo dissoluta fuit Calx Plumbi, efficiet ut istam Calcem deferat, quæ in fundum præceps itura est: Postmodum subsidentia facta materiæ præcipitatæ, decantatoque liquore supernatante, materia hæc iteratis vicibus aqua purissima eluenda erit, donec perfectissime edulcorata sit: Exsiccandum postea hoc Magisterium, ad usus servandum.

Magisterium hoc reapse nihil aliud est quam Calx Plumbi, depurata & subtilis reddita, quæ admitti potest ad usus externos, si refrigerandi & exsiccandi necessitas inciderit: Nonnulli unguentis Pomaceis id remissent ad vultus decorationem: At candor adparens, quem unguenta ejusmodi vultui conciliare videntur, comitem sæpe habet colorem ad plumbeum vergentem, relicto priori materiæ, è qua

qua magisterium eductum est, in facie vestigio, in quam abire aptum natum est non secus ac Sal Saturni.

Possit & concinnari magisterium Saturni, infracto spiritu Aceti, Calce Plumbi prægnante, illi superaffusa non exigua Aquæ copia, cujus causa in vasis fundum dimissurum est Calcem Plumbi à se dissolutam.

Nonnulli dissolutione facta Laminarum Plumbi in Aqua Forti, comparata ex Nitro & Aluminae, dissolutioni illi affundunt Aquam Salsam filtratam, unde præcipitatio sequitur Magisterij admodum candidi: quod rite per plurimas ablutiones dulcoratum, ac in umbra siccatum, intra duas chartas conclusum, in usum venit ad vultus decorationem.

C A P U T L X.

De Distillatione Plumbi.

Plumbum quanquam molle, non ideo tamen aptius cæteris metallis ut solitariū exhibere possit per distillationem discrepantes substantias liquidas, id quod præstant plurima Salia ac partes Vegetabilium & Animalium; Nam etiam si Plumbum diutius ad ignem luculentum detineatur, ac tandem ad eam conditionem deduci queat quam nonnulli Authores vocant *Gas*, nihilominus tamen neque per distillationem, neque aliter ullum sal ex illo elicere licet, neque spiritum, neque oleum quæ pro legitimis haberi possint, etiam sancte talia quidam polliceantur.

Quandoquidem id hætenus omnino non licuit, ideo necessario artis peritis confugiendum fuit ad spiritus corroderendi vi præditos, quorum ope Plumbum in calcem deducatur, quo ex conjunctis Calce & spiritibus elicere queant compositum, salis multam similitudinem præbens, postmodum ex isto sale per distillationem extrahere phlegma, spiritum, & oleum, specietenus tale, cujus Præparationem hic exhibeo.

Vt felicius succedat Distillatio Salis Saturni, è re est prius id ipsum iterato dissolvere in Aceto distillato; unaquaque vice Balneo Mariæ partem aquei humoris à prædicto spiritu abstraxisse, hasque operationes repetisse donec spiritus aceti distillatione prodeat non minori acore prædictus quam cum immixtus fuit: unde colligere dabitur poros Plumbi substantiæ Acidum omnino intra se admisisse.

Tum libræ duæ vel tres Salis istius Saturni, optime exsiccati, ingenti Retorta vitrea excipienda sunt, qua imposita, (congesta toto in am-

bitu arena) capsulæ fictili idoneæ, admoto Excipulo illius rostro, accuratèque luto obductis cunctis commissuris, suscipienda Distillatio igne gradatim adhibito, leni quidem initio, sed sub finem admodum adaucto, ac donec nulli amplius ex Retorta vapores prodeant.

Distillatione peracta, vasisque frigefactis & decrustatis, occurrunt Phlegma & spiritus Salis Saturni in Recipiente commixta; quæ simul Cucurbitæ vitreæ committenda; hacque Balneo Arenæ imposita, Alembico proprio probe loricato cooperta, admoto etiam exiguo Excipulo similiter lutato, perficienda erit Rectificatio igne lenissimo, Eoque pacto, postquam præterit spiritus inflammabilis (cui nonnulli nomen spiritus ardentis Saturni indidere, etiamsi, neapse nihil aliud sit quam pars volatilis sulphurea Aceti) postmodum subsequente Phlegmate, In fundo Cucurbitæ obvius futurus est liquor purpureus, cui admodum improprie concessum nomen Olei Saturni, quandoquidem nihil aliud est quam spiritus Aceti concentratus, paucissimis Plumbi particulis donatus; id quod demonstratu facile est fusioni imponendo massam reliquam Retortæ, proculdubio enim abitura est in Plumbum omnino illi simile quod in Calcem deductum fuerat, præparandi gratia Salis Saturni.

Alibi dixi quando Vinum in acetum transit, partem acidam, tunc dominium obtinentem, partem Vini sulphuream volatilem nequaquam destruere, hanc vero in altera delitescere, etiamsi plurimi contrariam amplectantur sententiam: Eædem rationes, vim naæ ab eo quod hic contingit, demonstrant spiritum inflammabilem ex hac distillatione prodeuntem, aliud nihil esse quam spiritum vini abstrusum & quasi involutum in Acido Aceti, tunc se exhibentem quando igne urgente maxima pars spiritus Aceti, à quo fuerat fixatus, cohibetur intra poros Plumbi Calcis quam dissolverat: Contingit etiam à separatione spiritus istius sulphurei, id quod in fundo Cucurbitæ residuum est, Olei Saturni nomine signatum, non eadem aciditate pollere quam obtrahere potest spiritus purus Aceti concentrati.

Vt cumque tamen difficile est Luteriæ in distillationes Salis Saturni verum spiritum inflammabilem consequi, eo quod Aceta idonea spiritui suppeditando ut plurimum adulterina sunt, Aquam probasi obtinentia: Quendam tamen spiritum habere licet si adhibitum fuerit Acetum purum, quod tale evasit ab acore Vini accidere solito: Hinc Sal Saturni, paratum ex legitimo Vini aceto, fere semper flammam aliquam in ignem projectum emitte-
re solet.

Authores

Authores spiritui inflammabili ex hoc Sale educto, adscribunt *extimiam* vim diaphoreticam, qui utilissime in usum adducatur adversus Febres malignas, affectus luis Venereæ comites, & qui cerebrum obsident, exhibendo remixtum liquoribus idoneis à quinque aut sex ad quindecim aut viginti guttas.

Liquorem in Cucurbita restibilem commendant ad curanda & cicatrice obducenda vulnera & ulcera, levissima horum inunctione : Nonnulli etiam plurimi faciunt ad morbos qui in Equorum oculis accidunt.

C A P U T L X I .

De Balsamis Saturni.

Inignis facilitas observata in dissolutione & concorporatione ad ignem Calcium Plumbi pulverisatarum, cum oleis ac quavis materia pingui, occasionem præbuit judicandi à dissolutione harum Calcium per spiritibus corrosivos, iisdem postmodum in sal deductis, minus difficile fore illorum dissolutionem in quovis liquore, ac in usum adducere ad compositionem quorumvis remediorum tum internorum tum externorum.

Balsami Saturni non minoris momenti remedia præbent, ex illo parabilia ; quorum causa nonnulli præcipiunt immitti Retortæ vitreæ Salis Saturni octo uncias ; illis superaffundi duplex pondus Spiritus ætherei Terebinthinæ ; hæc accurate commixta distillari Arenæ Balneo, igne per gradus adhibito : Inde primo extrahi aiunt spiritum limpidum, admodum convenientem curationi Gonorrhœæ virulentæ, si præsertim tantillum Camphoræ admixtum fuerit, Demum educi Oleum, nomine Balsami Saturni venientem, idoneum mortificandis ac sanandis ulceribus canerosis & malignis.

Alij jubent quatuor uncias Salis Saturni pulverisati immitti Matraccio, cum altero tanto spiritus ætherei Terebinthinæ ; imposito autem Matraccio exiguo Alembico cœco, accuratissime lutato ; hæc digeri Balneo Arenæ, admoto minimo igne, per vices commovendo ; digestionem autem eousque progredi donec Sal Saturni propemodum sit dissolutum, spiritus autem intensi sit coloris : Demum vasis decrustatis, addendo huius Tincturæ unciam unam Caphuræ pulverisatæ ; vasis iterum luto obductis, pergendo in digestionem donec Caphura dissoluta fuerit, filtrari hunc Balsamum transmittendum per pauxillum gossipium, fundo infundibuli

immissum; Recondendum postmodum in lagena vitrea densa accurate obturanda.

Remedium esse asserunt cui nullum comparandum sit ad curationem quorumvis Ulcerum, Fistularum, Vulnerum, cujuscumque fuerint generis, calide partibus affectis admovendo.

Alij adhibent secundum aut tertium Oleum à Terebinthina elicatum, dimisso illius spiritu æthereo, cum in finem ut Balsamus, solidiorem consistentiam nactus, diutius partibus adhærere queat.

Nonnulli in usum adducunt Oleum distillatum baccarum Juniperi, rati præter facultatem diureticam, qua pollet, hoc loco forte inutilem, aliasque insignes dotes illi communes cum Oleis Terebinthinæ, hoc Balsamica vi insignius esse, magis idoneum ad resistendum malignitati vulnorum & ulcerum.

Omitto Tincturas & Extracta quæ suppeditare valet Sal Saturni, per spiritum vini parata, vel alia menstrua; quorum ope, præmissis diuturnis & repetitis circulationibus & abstractionibus, consequi tandem licet Oleum odoratissimum.

Prætermitto præterea modos Mercurium ex Plumbo extrahendi, factius enim duco aliis magis utilibus immorari.

C A P V T L X I I .

De Stanni Preparationibus.

ETIAMSI Stannum accenseatur tertiæ classi Metallorum imperfectorum, non secus ac Plumbum, postremo tamen hoc id purius est, pondere quippe id superat, quapropter etiam Plumbi albi nomine donatum est: Sed præterea durius est, & frequentius ad confectionem vasorum in usum ducitur, utpote magis idoneum: Id etiam singulare obtinet, quod Aquæ, aliive liquores qui illi committuntur, nihil vitij contrahunt, dummodo corrodendi vis abfuerit.

Stannum perhibent compositum ex Terra & Sulphure impuris, tantillo Sale metallico, ac Mercurio paulo puriori, magisque digesto quam qui Plumbo inest, at multo inferiori eo quo donata sunt Aurum & Argentum.

Iovis nomine donatum fuit ab iis qui crediderunt Planetam cognominem influxus suos in id metallum diffundere: Sancitum & facultates illius Iecur & Vterum præsertim spectare.

Cum

Cum facillima sit Stanni ab igne fusio, ac citissime cæteris metallis conjungatur, eapropter si aliquando una cum illis colliquefactum fuerit, ac præsertim imperfectioribus, admodum ardui est negotij id penitus ab illis divellere: Ea de causa optimus procedendi modus, ut consequi purum liceat, is fuerit ut primo ex sincera minera eruaturs; demum liquescat in capaci cochleari ferreo, additis frustis aliquot sebi aut ceræ, ad deflagrationem, sicuti in Plumbo fieri solet: Postmodum scoriam detrahantur, spumæ specie supernatantes.

Insignis hæc nihilominus ad fusionem propensio non prohibet quin ob soliditatem, & implicationem ramosarum partium illius substantiæ, difficilioris multo quam Plumbum sit in Calcem perfectam commutationis, Eapropter satis esse non debet id fusioni tradere, ac igni expositum prælonga virga ferrea commovere, quousque Calcis formam adeptum sit, sed præterea Calx ista per plurimos dies, Furno idoneo imposita, reverberanda est, quinetiam per vices Aceto stillatio hæc irroranda, si modo ad eum statum deducenda sit quo facile pervadi queat & dissolvi ab eodem spiritu, præparandi postmodum gratia Sal Saturni, postquam Calcis formam adeptum est.

At cum Sal eo modo præparatum solummodo constet ex Sale ab Aceto stillatio suppeditato, ac propria stanni substantia dissoluta, in illo Sale delitescente, è re est id immittere Cucurbitæ, & spiritum vini rectificatissimum affundere: demum commissa Cucurbita Balneo areæ, igne lenissimo subdito, superimpositoque Alembico, admovendum exiguum Excipulum, cuius accurate luto obductis commissuris, abstrahendus erit hic spiritus, imo recens spiritus Sali affundendus; ter easdem spiritus Vini affusiones & abstractiones repetendo, ut Sal hoc idoneum magis ac magis reddatur quod interius adsumi queat.

Exhibetur à duobus vel tribus ad quinque aut sex grana, conservæ alicui remixtum in affectibus hystericis, ac præcipue suffocationibus ab Utero, quarum causa umbilico etiamnum adhiberi potest, oleo Rutaceo id exipiendo.

Valeat & ad curationem Fistularum ac chronicorum Ulcerum malignorum corrodentium, admovendo id remixtum Linimentis idoneis.

Licet etiam dissolutione facta Calcis Stanni in Aceti spiritu, præcipitare dissolutionem cum sale urinæ aqua diluto, probèque eluxum Magisterium hoc ad eisdem usus ac Sal usurpare; imo id Unguentis Pomaceis commiscere ad decorandum vultum comparatis.

CAPVT LXIIL

De Floribus Stanni.

Requisitum temporis spatium, & tædium calcinationis Stanni, per media à me jam allata, omnium simplissima & usitatissima, Artis peritos impulere ad indagandam methodum & faciliorem & compendiosiore; Ei rei plurimi operam navarunt, nec frustraneo plane successu; Inter cæteras præparationes à quibusdam excogitatas, Sublimatio Stanni in Flores omnium optima est, si bene sentio; Etiam si enim nemini in mentem venerit Stannum in Flores sublimare velle citra aliquod additamentum; ac præterea Salium commixtio, eapropter in usum venientium, improbanda videatur, ob imminentem corrosionis ab his metum; Cum porro omnino fieri non possit ut Stannum Florum speciem adsumat ejusmodi auxilio destitutum, arduum vero non sit Salia ista à Stanno secernere beneficio ablutionum reiteratarum, hac de causa usus illorum admittendus est, dummodo ratione habita gravitatis Plumbi, ac innatæ inhabilitatis ad sublimationem in Flores, in augmento proportio habeatur copię Salium eum in finem adhibitorum.

Quamobrem, cum vulgo præscribi soleat à nonnullis equale pondus Stanni & Salis Ammoniaci pulverisati, accipi velim uncias octo prioris aut posterioris Calcis Stanni, & quater tantum Salis Ammoniaci quibus in subtilem pulverem contritis, ac rite commixtis, solido Aludel impositis, in Fornace idonea, id cooperiendum superinditis tribus aut quatuor ollis illi adcommodatis, probeque luto obductis juncturis, admoque capitello exiguo supremæ Ollæ, accendendus erit exiguus carbonum ignis infra Aludel, qui paulatim intendendus donec Aludel probe incanduerit quoad totam partem inferiorem: Eo tempore per foramen insculptum injicienda semuncia circiter Pulveris, foramine eodem momento occluso; quo pacto Stannum & Ammoniacum una in vapores assurgent, qui intra Ollas Florum formam condensati adsumpturi sunt: Postmodum in Aludel tantumdem Pulveris immittendum, foramen occludendo, donec evehantur & in Flores vapores concorporentur; Cunctas has Operationes repetendo donec Pulvis universus absumptus sit, luculentum infra Aludel perpetuo ignem fovendo, ad faciliorem Stanni sublimationem, quod eo pacto fere totum in sublime efferendum erit.

Aliam

Aliam si inieris viam, videlicet tantum partes æquales Stanni & Salis Ammoniaci adsumma, futurum ut Stannum fere totum in fundo Aludel subsideat; Neque id mirum esse debet, impossibile quippe est metalla in Flores evehere nisi in subsidium venerint triplum aut quadruplum pondus Salium volatilium admiscendorum, aut saltem plurimæ cohobationes invicem sese consequantur.

Peracta omnino sublimatione, vasisque sponte refrigeratis, ac decrustatis, colligendi Flores ollis adhærentes, quibus immixtis capaci pelvi fictili, aqua pura repleta, omnia reponantur & finantur per vigintiquatuor horas; quibus exactis, aqua decantata, in fundo vasis occurreret Calx stanni, forma magisterij, quod probe dulcoratum ope plurimarum lotionum, & in umbra exsiccatum adservandum erit, eo modo exhibendum, seorsum aut aliis remediis remixtum.

Neque tamen quicquam prohibet quin, si lubet, in Sal deducatur, id in Aceto stillatitio dissolvendo, eademque ratione procedendo ac ad præparationem Salis Saturni.

Licet etiam, dimisso Sale Ammoniaco, commiscere Calci Stanni triplum pondus Salis Nitri pulverisati, simul facta detonatione ac sublimatione in Aludello, ollis superimpositis cooperto, addito exiguo Capitello, projectione facta Pulveris in Aludellum candens; eadem quoque ratione procedendo ac ad confectionem Florum præcedentium; Collectos demum Flores, ac dissolutos in grandi Pelvi fictili, aqua repleta, postmodum rite dulcoratos, exsiccando & recondendo: Aut, quod satius, affundendus Spiritus Vini rectificatissimus ad altitudinem duorum transversorum digitorum, ibi accendendus, ter vel quater eadem operatione repetita antequam Flores in usum adducantur.

Potest & fieri Amalgama Stanni, quatuor illius uncias in Crucibulo fundendo, in altero excalefaciendo Mercurij vivi uncias duas, procul ab igne Mercurium calentem Stanno affundendo, illi concorporando; Amalgamata demum conjuncta in aquam frigidam projiciendo, postea Amalgamati, linteo excepto & expresso, commiscendo sextuplum pondus pulveris Salis Ammoniaci, & quartum tantum Sulphuris pulverisati, omnia simul matrati imposita sublimando, igne Arenæ gradatim adhibito, more solito; Ea ratione Sal Ammoniacum & Sulphur Mercurium amplectentia, ac cohærentia, illum abstrahunt, simul indentes formam, consistentiam & colorem Cinnobaris, cuius elegantia Purpurei nomen illi conciliavit, Stanno interim in fundo superstiti forma

XX 2

Pulveris subtilissimi, coloris aurei, nomine *Machicotij aurei* donatum, quod Pi&toribus frequenti est in usu, non secus ac Purpureum.

At si isti colores cur& non fuerint, uti neque Mercurij conservatio, potest igne lento evaporari Mercurius Amalgamatus, Calce stanni alba & subtili in vasis fundo relicta, qu& ulteriorem albedinem consequi poterit, ac in Alkool deduci commiscendo alterum tantum Nitri, par que pondus Salis Ammoniaci, projectione facta & sublimatione in Aludello, juxta artis regulas, Ehuendo illam & exsiccando eo modo quo Flores quorum modo tradidi descriptionem.

CAPVT LXIV.

De Distillatione, pluribusque aliis Plumbi preparationibus.

QVandoquidem omnino impossibile est ullum liquorem è Stanno sursum evehere, vel distillatione educere, uti neque è cæteris metallis si solitaria fuerint; Nullus præterea non desiderio teneatur illius corpus accurate referandi, illudque idoneum reddendi quod probe proprias vires explicet, ideo Artis periti sollicitè disquisiere materias, qu& remixt& id intime penetrare valeant, dissolvere, idemque liquoris specie distillationis ope impellere.

Quamobrem, commixta Calx, aut Stanni limatura, duplo pondèri Mercurij sublimati corrosivi, committitur exigu& Retort& vitre&, luto munit&; qua imposita exigu& Fornaci Reverberatori& claus&, leviterque admoto ejus Rostro Recipiente, instituenda distillatio, adhibito igne immediato lenissimo, eo usque producenda donec liquor butyrosus expectatus stillare desinat: Mutato tunc Recipiente paulatim augendus ignis, tandem urgendus donec quicquid in sublimato Mercurij latebat, reviviscat & currat in Recipiens: Postea affusa aqua pura liquori albo & crasso, relicto in priori Receptaculo, eoque pacto præcipitatione facta substanti& Stanni, a salibus sublimati corrosivi eros& & dissolut&, finitur refrigerari materia præcipitata; decantatoque in aliud vas liquore innatante, iterum atque iterum aqua limpida affusa eluitur id præcipitatum, donec perfecte edulcoratum fuerit, demum in umbra exsiccatum ad usus servarur, exhibendo à duobus vel tribus ad quinque aut sex grana, iisdem in affectibus ad quos usurpari solent ali& Stanni præparationes à me tradit&.

Immerito quis crederet Præcipitatum istud Mercurio originem suam debere, sublimati corrosivi materi& præcipu&; quandoquidem,
expe-

experientia teste, quicquid Mercurij continere poterat sublimatum, id in Receptaculum exstillat peracta Butyri distillatione, si urgeatur ignis; Postmodum licet, si lubeat, præcipitatum hoc rursus deducere in merum Stannum, eiusdem omnino naturæ ac antequam à Salibus sublimari corrosivis dissolutum fuisset.

Licet filtrare, ac partem in vapores absumere loturæ prioris hujus præcipitati, consequendi gratia spiritus Acidi, illi propemodum similis qui elici solet è prima lotionè Butyri Antimonij, cuius suo loco meminero; Spiritus Vitrioli philosophici nomine gaudentis: Aut Crystallificare in Sal hanc Loturam, pergendo in evaporatione ad cuticulam usque, sponte ut refrigescat sinendo, separatione postmodum facta Crystallorum exsiccatorem.

Præparatur præterea Butyrum, aut Oleum glaciale Stanni, cuius postmodum suscipitur præparatio, quam vocant *Bezoarticam Ioviale*, hac ratione procedendo.

Liquefiant in Crucibulo uncie tres Reguli Antimonij, additis unciis duabus Stanni purissimi, demum infusa hæc mixtura in Cucullum ferreum, pingui interius aliquo delibutum, & calentem, ac sponte frigidacta, subtilem in pulverem conteritur: postea remixtus hic Pulvis duplo ponderi sublimati corrosivi, itidem pulverisari, cunctisque exigua Retorta vitrea, luto obducta exceptis, hæc committitur exiguæ Fornaci Reverberatoriæ clausæ, suscipiturque distillatio tam Butyri quam Mercurij currentis, eadem via procedendo qua ad præcedentem distillationem: Præcipitatur quoque eadem ratione Butyrum inde exstillatum, materiam præcipitatum etiam abluendo.

Adservatur postmodum, si lubet, nonnulla porrio Pulveris, cui vis inest leniter expurgandi per superiora æque ac inferiora in affectibus Hystericis, dando à duobus ad quatuor aut quinque grana, ex quapiam conserva, aut condito.

Bezoarticum vero Ioviale adipisci dabitur hoc pacto, Pulveris designata quantitas immittatur exiguæ cucurbitæ vitreæ; affundatur tertantum optimi spiritus Nitri, committatur Balneo arenæ, supposito igne moderato, ut spiritus Nitri leniter evaporet curando, donec massa omnino exsiccata fuerit: Demum in pulverem comminuta hæc massa, ritèque plurimis adhibitis lotionibus dulcorata & exsiccata custodienda, excepta lagena vitrea densa accurate occludenda.

Vtiliter in usum adduci posset Bezoarticum istud Ioviale ad Tabidorum curationem, & Febre Hæctica laborantium, quam Angli vocant Consumptionem, illud substituendo Antihectico à Petro Poterio tantopere decantato, ab ipso obscure tantum descripto tertia Centuria Cura-

tionum & observationum Medicinalium, imo existimo hanc præparationem nulli inferiorem esse ex iis quæ legitimæ habentur, quam huc insertam volui.

Liquefiant in Crucibulo Reguli Antimonij uncix quatuor, & Stanni puri uncix tres, ambo liquefacta infundantur Cucullo ferreo, interius pingui aliquo delibuto, inde exsurget *Regulus*, *Iovis* nomine designandus: Conterendus posthac iste *Regulus*, rite commiscendus duplo ponderi Nitri purissimi pulverisati; Paulatim fiat projectio, ac detonatio in Crucibulo candente, pedamentum habente subpositum, ad luculentum carbonum ignem: Omnium projectione facta, & detonatione, ponderandum id quod in crucibulo repertum fuerit, conterendum ac denuo commiscendum duplo ponderi Nitri purissimi; Projectione & detinatione huius mixturæ sicuti prius repetita; Demum coopertum crucibulum, ignique luculento per horam commissum, sponte ut refrigeret sinendum; Exempta materia optime conterenda, ac plurima tepidæ adfusionis eluenda, eiusmodi lotiones repetendo quoad perfecte dulcorata sit.

Præparatio hæc accedit ad Antimonium diaphoreticum: neque dubium quin Nitrum, dum detrahit huic *Regulo* facultates purgativam & emericam, maxime intimas conservet.

Bezoarticum istud Ioviale optima est præparationum quas suppeditare potest Stannum; nam præterquam quod remedium est specificum, in cunctis affectibus Vterinis, Hidroticum præterea est, admodum febribus malignis conveniens, nec non Venereis affectibus si malignitas per sudores expellenda sit.

Datur Boli forma procul a pastibus, ex aliqua conserva aut condito, à quinque aut sex, ad duodecim, quindecim aut viginti grana.

Mitto quasdam alias Stanni præparationes, quarum apud Authores descriptiones prostant, satis enim multas me adtulisse credo, eas præsertim quæ quicquid utile ad usus medicos ab hoc metallo expectandos continent.

CAPUT LV.

De Præparationibus Mercurij.

IN metallorum centum non venit Argentum vivum, sed semi metalli nomine donatum fuit, etsi enim solidum non sit, neque malleabile, sicuti vera metalla, omnibus tamen facillime se adjungit, ac præ-

fertim Auro , cui etiamnum sæpe medium interjacet si cæteris metallis hoc jungendum sit.

A colore argenteo , ac innata , eaque insigni, mobilitate , Argenti vivi nomen adeptum est, Græci itidem coloris respectu habito , & fluiditatis Argenti liquidi nomen indidere, Latini Hydrargyrum, hoc est Argentum Aqueum dicunt , vel Aquam Argenteam, non vero *Hydrargyros* ; Mercurij nomen gerit ob analogiam cum Planeta ejusdem nominis : Fortasse & eo nomine donatum fuit ob convenientiam in crebra figuræ immutatione , quam Ethnici Mercurio , Deo illorum fictitio assignarunt : Eadem quoque de causa , & colorum varietate, quorum capax est , Protheus quoque dictus est : Sicuti fluiditatis gratia , & volatilitatis, servi fugitivi apud quosdam nomen adeptus est.

Hydrargyrum ergo , Liquor est mineralis , aut metallicus , naturæ volatilis , in mineris terræ obviis , constans , sicuti opinio quorundam est, ex terra sulphurea alba , ac mercurio proprio albo interno , quem Philosophi pro altero Principiorum habent, occulto , non minus ac illius est sal & sulphur.

Argentum vivum occurrit in Mineris Germaniæ , Hispaniæ & Indiæ , ubi nonnunquam reperitur fluidum & sincerum in propria minera , vel quorundam metallorum ; at sæpius terris quibusdam remixtum , aut lapidibus sulphureis , ac concorporatum in Cinnabarim nativam , à qua ignis beneficio eruitur.

Gravitate Hydrargyrum cum Auro fere contendit ; ac substantia adeo volatili gaudet , tamque facile pervia , imo in minimas particulas divisibili , ut neutiquam mirum esse debeat quod tanta facilitate materias excipiat obvias , potissimum autem salia , sulphura , & spiritus , imo plerunque obsequatur illorum actioni , sed nunquam non Ignis efficaciam.

Etiam si vero nemo inficiari audeat Argento vivo suum inesse & proprium Alkali , non abnegatis aliis principiis , cum id Alkali partem tantum illius compositionis constituat , imo vero inseparabiliter cohaereat cæteris partibus , immerito istud semimetallum pro genuino Alkali haberetur , quandoquidem id ipsum actioni Alkalium obnoxium est , imo non minus quam Acidorum & Sulphurum , Acida vero , etiam generosissima , in id quam lenissime agant, imo citra subsequentem aliquam effervescentiam , sicuti id observare est in illius dissolutione per spiritum Vitrioli ; Facilitas autem observata in dissolutione per Aquam fortem & spiritum Nitri, ex eo tantum deducenda est quod hæc ex duplici spiritu consistant , uno quidem volatili , salino & sulphureo.

altero Acido, quorum prior censendus præcipuum illius dissolvens.

Non, inquam, Mercurius purum Alkali habendus, quandoquidem eadem donatus non est substantia, neque sapore, neque aliis qualitatibus, Alkalinis, quo fit ut cum illius pori alia figura præditi sint quam Alkalium, careat dispositione illis innata ut cum Acidis conjungantur, sicuti & facultate agendi & reagendi cum illis reciproca, cujusmodi in Alkalibus observantur; quorum substantia in aqua dissolubilis æqualiter obtinere potest, & poros figuræ partium Acidorum adcommodos, & partium aptitudinem per quam conjungi queat partibus Acidorum.

Dico porro, si Argentum vivum merum esset Alkali, futurum ut id actioni ignis obstitere, sicuti id observare est in Alkalibus fixis redditis, aut saltem non destructum iri Acidis conjunctum & ab his fixatum; non secus al Sal volatile viperinum, vel aliud quodvis Sal volatile, quando spiritui Salis intime conjunctum fuit, vel alteri cuiuspiam spiritui summe Acido; Cum viceversa cuncta experimenta, jam pridem circa hoc tentata, contrarium evincant, videlicet hæcenus non innotuisse quo medio fixari queat & coerceri Mercurius ab igne, neque solitarius neque Acidis commixtus, neque cuiuspiam alteri rei.

Id potius statuendum Mercurium mixtum esse idoneum excipiendæ actioni Salium, non minus eorum quæ donata sunt partibus sulphureis Salivis, aut Salinis fixis, quam eorum quorum partes mere sunt acidæ; Eadem porro Salia cum apta nata sint illum dissolvere, aut particulas dividere, ab ista actione privari illa figura & propriarum partium dispositione, non ea solum ratione quod illorum aculei obtundantur in Mercurij dissolutione, sed quia posterioris huius partes dissolutæ priorum interstitia adimplent, eorumque actionem immutant, usque adeo ut omnem penetrandi vim illis adimant quando poros penitus repleverunt; Id quod observare licet in sublimato dulci, qui proculdubio egregie dulcescit, si Mercurius fluidus poros sublimati corrosivi adimpleverit.

Sed & tunc conspicuum esse potest discrimen naturæ Salium à Mercurij indole; Si enim sublimatus dulcis in aqua dilutus fuerit, à dissolutione Salium, illi inuritur horum innata acrimonia, in Mercurio delitescens, ac porro manifestum fit eadem salia priori naturæ & qualitatibus restitui posse si Aqua in vapores dissoluta fuerit, Mercurium autem pristinum iterum induere corpus, omnisque corrodingi vi experiri fieri, si media ei rei convenientia usurpata fuerint.

Supposititium autem Alkali nomen, quod Mercurij naturam nequaquam diversam faciat, variæ autem præparationes, quibus patet, cum omnino

omnino aliquam mixti, quod elaborandum suscipitur, noticiam supponant; Objecti præsertim quod curiosorum animo sæpe fatigavit, mei officii esse existimo mentem meam pro viribus explicare, videlicet

Cum Argentum vivum actu frigidum se exhibeat, imo eo in gradu ut diutius illi immisam manum detinere non liceat, imo nequidem digritum, quin merus protinus immineat paralytici affectus, aut cujuspiam alterius verendi, quin ab omni ævo nervis inimicitiam indixisse, ac calorinativo, cum manifestum fuerit, usum illius quodammodo suspectum esse debere, aut saltem illum præparandum non esse, vel in usum adducendum, non præmissis cautionibus necessariis.

Quamvis enim jampridem Mercurius ad curationem Luis Veneræ adhiberi soleat, affectuumque accidentium, malignitatis tamen expertem esse, quæ illi innata, non pronuntiandum: Cujus rei infausi plurimi eventus testimonium perhibent, tum in iis quos penitus opprimat usus Argenti vivi, intempestive exhibiti vel adhibiti, aut majori quam decet quantitate, tum prævæ impressiones ut plurimum superstites in iis qui specie tenus valetudinem recuperant, quando præsertim affectu inveterato occupati sunt, aut qui constitutione corporis sicca & squalli donati fuerunt.

Etiamsi enim Argentum vivum, id præsertim quod ore adsumitur, Alkali functionem exhibere videatur, eo quod Succo acidi, vel Salini, in ventriculo obvi, illi coherere possunt ac dissolvere, non inde tamen colligendum Alkalinæ illud esse naturæ; si enim revera ejusmodi esset, venenum autem Venereum Acidum, sicuti nonnulli existimant, ab eodem Acido fixari deberet, cum ex opposito dissolutiones à succis factæ aliud nihil præstent quam ut incrementum præbeant ac manifestiorem faciant illius volatilitatem, vimque corrodingi inducant, tantum abest ut prædicti succi ab eo aperte dulcescant.

Volatilitatis autem causa cum ad cerebrum deferatur, ac partes circumpositas, etiamsi illius efficacia liquefeat pituita, proprietate innata omnino singulari, eidemque pituitæ ansam præbeat per os exitum moliendi, dicti tamen effectus alteri causæ adscribendi non sunt quam erosioni vasorum Salivalium, ac partium adjacentium; Unde non raro consequitur erosio & consumptio propriæ substantiæ partium quibus ejusmodi ulcera molesta sunt, supersintque in illis vestigia nequaquam delenda.

Optandum tamen ut virus Venereum merum esset Acidum, id enim si foret illius curatio statuenda esset in usu Salium Alkalium, fixorum aut volatiliū, uti oculorum Cancrorum, Margaritarum, Coraliorum, plurimarumque aliarum ejusmodi substantiarum, Acida obtundere &

temperare aptarum natarum, imo maxime efficacia & manifesta, nulla partibus inusta prava impressione; ac proinde carere liceret Mercurio, cujus omnino verendi pravi effectus: At cum per prædicta remedia non semper datum sit superare venenum Venereum, si præsertim in vetustatem abierit, nemo, opinor, existimaverit id merum Acidum esse, uti neque simpliciter mere Salini, fixi aut volatilis titulo donandum, quin potius venenorum classi accensendum, cujus causa vix alia ratione innotescere potest quam ex perniciosos quos inducit effectibus, curatis se commiscendo humoribus ac per universum corporis ambitum defundenda.

Quinimo censeo ob insignes & varios progressus, funestosque eventus ab hoc veneno excitatos, imo illos qui nonnunquam Mercurij usum subsequuntur, Medicorum officium esse ad illos sedulo animum advertere; cum enim observare sit effectus istius veneni omnino alios esse in biliosis, alios in pituitosis, alios in melancholicis, sicuti & in diversis constitutionibus aut corporis temperamentis, electionem adhibendam esse, & temporis, & modi Mercurium in usum adducendi si quando requisitus fuerit; ut vel abstineant, vel ad alia remedia confugiant si noxius futurus videatur illius usus.

At eosdem, qui discrimen non constituunt inter vera Alkalia & falsa, & mira se pronuntiasse credant Virus venereum Acidi titulo donantes, Rogo explicant mihi, Num venenum illud substantia sit oculis obvia; palpabilis, aut invisibilis? Si sit invisibilis, id quod concedant necesse est, quomodo ex sapore dignoscere licuerit; ac in illo Acorem deprehendere? Quarto inquam, num Acida, Saliaque naturalia, ad illius conspectum diffugiant, locumque cedant? Num potius consentaneum sit idem Acidum, eademque Salia, cum ab hujus veneni præsentia pravas impressiones admiserint, atque quoad vires & actionem exaltata fuerint, edere non valere id quod in veneni invisibilis potestate non est? Ut porro Mercurio occurrentia, illum complectantur, corrodant, ac dissolvant? Dissolutum autem sub jugum mittant, carcere fugitivum hunc servum concludant, ac illi conjuncta massam sanguineam invadant, aliosque humores, & ut una illius circulatione ferantur, horumque perpetuum motum sequantur, impellant, ex simul rapido motu non ad cerebrum modo, sed ad cunctas corporis partes deferatur? Num postulet inquam, ratio, ut postquam ab illis erosus & dissolutus fuerit Mercurius, eundem etiam in corpore una secum subliment, majori multo celeritate quam sublimari possit Mercurius ac dissolvi à partibus acidis & salinis Vitrioli & Salis marini; quandoquidem hujusmodi sublimatio plurium horarum spatium requirit, cum altero momento fere temporis perficiatur.

Quæro iterum, num innata Mercurij volatilitas idoneum ipsum præstet tam repentinæ sublimationi quando solitarius est? Numquid necesse sit aliquo tempore ad ignem illum detinere, antequam evehi incipiat & ascendere? Num Acidis substantiis commixtus, aut Salinis, sui iuris sit, vel num potius illorum determinationi obsequi teneatur? Num cum Acidis agere & reagere queat, sicuti id præstant vera Alkalia? Num, quod his concessum, adversus præcipitationem imminentem tueri se possit? quandoquidem, illis confitentibus, *Mercurio nonnunquam obvia sunt materia Alkalina, quæ ut Acida hæc deferat impellunt, quo tempore præcipitetur*; Num nova hæc Alkalia, Mercurio in corpore obvia, falsa sint necne? Quamobrem, rursus, si Alkalinæ fuerit naturæ, subjaceat dominio aliorum Alkalium? Quomodo id fieri contingat? Annon conjunctione vel unitate, & actione ac reactione Acidorum cum legitimis Alkalibus.

Quæro iterum, quamobrem Spiritus Sulphuris & Vitrioli, qui Acida sunt generosissima, cum impetu omnia vera Alkalia pervadentia, Mercurio adfusa, nullum fervorem inducant, illumque pervadant ac dissolvant tam lento pede, ac demum ab aliquot dierum decursu? Num Mercurius crudus corrodingi vim possideat, sicuti legitima omnia Alkalia & Acida? Num spiritibus corrodentibus remixtus, illorum actioni non obsequatur, intendatve illorum corrodingi vim? Num divelli queat à corrodentibus quorum ope dissolutus fuit, pristinæ formæ restitui, ac priores facultates induere, & præcipuam illorum corrosionem in aquam, à qua dissoluta fuere, transferre?

Rogo iterum, reddant mihi rationem cur commode in usum veniant Mercurius præcipitatus ruber, Unguentum Ægyptiacum, imo & Sublimatum corrosivum, ad Curationem Cancrorum & Ulcerum Venereorum? Quandoquidem prior opus tantum suum edit beneficio Spirituum corrodentium maxime acidorum Aquæ fortis, cum Mercurio concentratorum: Posterius ob corrodingi vim Aceto insitam & Ærugini, Tertium autem ope Spirituum Acidorum & Salinorum Vitrioli & Salis una cum Mercurio Sublimatorum?

Uterius quam decet proveheret, si porro quærerem, cur ad internum usum cum successu usurpantur Mercurius & Decocta Guaiaci & Sassafras, quæ plurimis partibus Acidis constant: Cur exterius adhibentur spiritus albi & rubri, e Sublimato rubro educti, Oleum glaciale Antimonij, & spiritus Sulphuris in Ulceribus Venereis & in Carie ossium? Cur item iidem non metuunt exaltationem, hac ratione imminentem, Acidi Venerei, tantopere decantati?

Y y z

Sat multa adduxisse credo fallaciam excussurus Acidi, adeo perperam efficti, inepte veneno Venereo impacti, ex productionibus solum in notitiam venientis, quod non magis oculis obvium est quam pestiferum: Neque, ut existimo non mihi assensuros habiturus sum qui una necum sentiant, cum istud venenum propria indole propensionem insignem habeat ad incrementum, propagationem & sui communicationem, eum qui hoc occupatus fuerit, si ad amplexus Venereos venerit, metuere sibi debere ne hoc, concurrente nativo concumbentium calore, facile se insinuet tam per meatus naturales, quam per poros tunc temporis admodum patentis & diductos in corpus illius qui prius proba fruebatur valetudine; Sin ambo fuerint infecti, Venenum percoitum augmentum capiat.

Id quoque censeo nonneminem assensum mihi præbiturum, Venenum istud corpus subiens, hostili vi & destructiva præditum, illico sanguinem invadere, aliosque humores fluidos & motus susceptivos, illos corrumpere ac depravare; ac prout rite aut prave constituti fuerint, pro copia aut inopia Acidi, aut Salis, aut Bilis, aut Pituitæ, magis aut minus, vel celerius aut tardius tyrannidem exercere; Incrementum autem capiendo, deterioribusve redditis qualitatibus Acidi & Salis, humoribus commistorum, idoneos illos reddere exerendæ & producendæ suæ virulentia in propriam corporis substantiam, gignendisve variis affectibus, qui comites esse solent, vel præcursores Luis Venereæ; Proclive inquam fuerit imaginari exaltata acrimonia Salis & Acidi naturalium, ab humoribus autem dilutorum, hæc Mercurio coherere posse, à quibus erodatur, dissolvatur, ac tandem illi se concorporando eundem ipsum impellere ad obsequendum una cum illis sanguinis motui, omniumque humorum, partes universi corporis quascunque peragrandas, ac conjunctim perficiendum quicquid ex illorum unitate expectandum est.

Conjicio deiaceps futurum ut ex his elucescat illorum temeritas, qui venenum Venereum, alias invisibile, inducere voluerunt Acidum & Salia fictitia, ac idoneum statuunt iis perficiendis quæ sola legitima Salia & Acida naturalia præstare valent, id quod ne ipsi in dubium revocare auderent.

Necnon spero, postquam ad examen deducta fuerunt mea argumenta, eos qui Mercurium in usum adducturi sunt, ab abusu abituros esse, ac perspectis pravis effectibus ab ipso metuendis, quando intime salibus & Acidis se adjunxerit, illisque concorporatum fuerit, nonnisi tempestive illum usurpaturos, ejusmodique auxilij genere tantum usus cum æger non ineptum corporis statum ad illum excipiendum

ex-

exhibuerit, ac emolumentum non leve sperandum est; paucis, cum maius beneficium quam maleficium expectandum.

Etiamsi vero usus Mercurij non semper quibuscvis conducat, cum tamen in nonnullorum insigne commodum venire queat, non solum ad Luis Venereæ curationem, sed plurimorum etiam aliorum affectuum, officij mei esse credo præcipuas præparationes à Chimico artificio expectandas huc adferre, ab illius expurgatione ducto initio.

CAPVT LXVI.

*De Expurgatione Argenti vivi,
Et Illius in Cinnabaritu transmutatione.*

VSiratum est Argentum vivum eluere Aceto in quo dissolutum est Sal commune, vel generoso quopiam lixivio, ex calce viva comparato, ac aliquo fale lixiviali, immittendo Hydrargyrum lagenæ vitreæ densæ, ac agitando cum alterutro dictorum Liquorum, absorbendæ gratia, aut separandæ partis fordium; demum decantatis his liquoribus, probe exsiccatum Hydrargyrum ope lintei detriti mundi, transmittitur per alutam caprinam, cui crassissimæ Mercurij sordes adhærent.

Etiamsi vero commodissime media ista in usum adducantur, potest & idem Retorta excipi, qua imposita Balneo Arenæ, eliciendus Mercurius purus, illum igne per gradus adhibito urgendo, superstitibus in Retorta partibus impuris.

Meliorem res sortietur eventum Mercurium Sali Tartari commiscendo, ac calci vivæ pulverisatæ, itidem ex Retorta distillando; Argenti enim vivi sordes calci & sali Tartari adhæsuræ sunt.

Quibus occasio oblata fuerit Amalgama quodpiam Auri parandi, aut Argenti, ii poterunt immittendo Amalgama Retortæ Balneo Arenæ, idque igne gradatim adhibito urgendo, inde educere Mercurium, ab omnibus sordibus expurgatum, alias in Retorta restitantes.

Argentum autem vivum ex Cinabrio resuscitatum, cum omnium exquisitissimum sit, etiamsi ubique obvium Cinabrium vulgare, præparationem tamen illius silentio involvere nolo, uti neque illius in Mercurium fluidum excitationem.

Excipiatur ergo Sulphuris pulverisati semilibra pelvi fictili, latiuscula, intus vitreata, quæ igni obistere possit; hac imposita aliquot

Yy 3

carbonibus acœnsis, inclusa autem aluta caprina Mercurii vivi sesqui-
libra, arête stricto nodulo conclusa, cum sulphur rite liquefactum fue-
rit, compressione noduli manibus facta stillatim exiliat in sulphur
Mercurius, adeo ut alutæ poros transmeet, materias interim spatula
lignea commovendo, pergendo in expressione, ac commotione,
donec Mercurius totus alutam transgressus sit, ac adeo intime sulphuri
conjunctus sit, ut illo nequaquam conspicuo ambo simul in massam
nigricantem abeant, qua sponte refrigerata, optime contrita, ac im-
missa Ollæ fictili sublimationibus dicata, committendum erit ori-
ficio hujus vasis alterius orificium æqualis magnitudinis & inversi,
quod in medio fundo exiguo foramine pertusum sit; commissurisque
accurate luto munitis, obiterque obrurato foramine immissa charta,
suscipienda erit sublimatio igne gradatim accenso, initio quidem mi-
tiori, sed tandem adaucto, ac per aliquot horarum spatium producto,
omnimode tunc obturando foramen: Quo pacto cum Mercurius con-
corporatus sit portioni sulphuris, ad id requisitæ, sublimè efferetur ad
summam Ollæ superioris partem, relictis quibusdam in fundo alte-
rius facibus.

Postmodum frigefactis vasis, obvius erit Mercurius in Cinnabarin su-
blimatus, coloris rubri intensissimi, intersectam longioribus venis fucis
& pellucidis, ad figuram Antimonialium accedentibus, at vero color
iste multo rubicandior adparebit, ac magis pellucidus ubi contritus
fuerit: Eapropter etiam pictoribus ad opera sua familiarissimo in usu est.

Cinnabaris usus internus insuetus est, at ad suffumigia quandoque ad-
hibetur, provocandi gratia Pryalismi lue Veneris inquinatis, sed robu-
stiori corporis constitutione præditis: Remiscetur etiam nonnunquam
Vnguentis ad Scabiei curationem, aliorumq; affectuum cutaneorum.

Cinabrium hoc artificialis nomine gaudet, distinctionis gratia à na-
tivo, quod diversis in Germaniæ locis reperitur, imo & Galliæ, Naturæ
beneficio in terræ visceribus sublimato, vi ignis subterranei; qui Mer-
curij particulas, sulphuris particulis, iisdem in locis obviis conjungens,
formam Cinnabaris illis inducit, quæ nihilominus sordibus scatere solet,
terreis præcipue, commixtis aliquot lapillis, composito huic natura-
liter insertis.

Diffoluetur unitas, quam sulphur cum Mercurio iniit, atque hæc cor-
pori pristino, solitæque fluiditati restituetur, hac ratione procedendo.

Subtilissime conteratur Cinnabaris in mortatio marmoreo, addatur
alterum tantum pondus limaturæ ferri, excipiatur Mistura hæc exigua
Retorta vitrea, cui lutum inductum fuerit; huic pedamentum, alti-
tudinis circiter duorum transversorum digitorum supponatur, collo-
cetur

cetur media in Fornace proportionata, ex lateribus citra cementum constructa, qui concinnare possint circulum Retorta aliquantum elatorem: Exigui carbones non accensi toto in pedamenti ambitu adponantur, ac super hos, tribus aut quatuor in locis, aliquot carbones accensi, quibus cæteri incandescere possint; demum tota Fornacis capacitatem carbonibus ordinariis impleta, imo iis omnino cooperta Retorta, admotoque eius rostro exiguo Receptaculo, aquam ad medias continente, permittendum erit ut carbones sponte accendantur, ignisque sui sit juris.

Eo pacto Acidum sulphuris, Marti adhærens, cuius poris & figuræ illius partium melius convenit quam Mercurij poris, posteriorem autem hunc deferens, ignis ad exitum è Retorta illum impellit, & ut pristinum corpus readsumat, in aquam decidens: Quo fit ut partes quæcunque extraneæ, quas Cinabrium continebat, in Retorta cum limatura Ferri subsistente, ac decantatione facta aquæ in Excipulo contentæ, in fundo obvium sit Hydrargyrum purissimum, ad quosvis usus & præparationes convenientissimum.

CAPUT LXVII.

De Præcipitatis Rubris Mercurij.

INepite Præcipitati nomen impositum fuit quibusdam Mercurij calcibus, quæ plurimo sunt in usu; Præcipitati enim vox proprie tantum competit substantiis in liquore quopiam corrosivo dissolutis, dissolvens dimittere coactis, demum in fundum vasis præcipitandis; At cum mos supra rationem invaluerit, eapropter duces illos sequar necesse est qui mihi præiere, ideoque succincte optimas Mercurij præparationes traditurus sum.

Schroderus, nonnullique Authores illum sequuti, exhibent præparationem cuiusdam Præcipitatis rubri, ex solo Mercurio facti, qui cum præstantior sit, si ore adsumendus sit, iis qui vulgo concinnantur, Mercurium in spiritibus corrodingendi vi præditis dissolvendo, ideoque qui primus in medium exeat dignus est.

Accipiat vas vitreum densum, oblongo collo præditum, infundibuli propemodum forma, cuius acuminata pars introitum habeat angustissimum, quæ vasis corpus altissime subeat, Illius fundum latissimum esse debet & admodum planæ superficiei Huic vasi (*Galli vocant Petri Enser*) immittantur uncie quatuor Mercurij ex Cinnabrio resuscitati; committatur Fornaci Lampadis, Balneo Arenæ, observato æquilíbrio, adeo ut Mercurius æqualiter fundum vasis cooperiat: Dein

Lampade Oleo impleta, impositisque tribus ellychniis gossipinis accensis, mediocris crassitiei, subditaque Balneo lampade, procurandum erit ut prædicta ellychnia indefinenter flammam depromant, ac ne Oleum deficiat in lampade per quindecim dies, quibus exactis crassiori reddito ellychnio tertia parte, pergendum erit in flammæ productione, ad reliquum usque mensem: Demum iterum media parte auctiori reddito unoquoque ellychnio, curandum erit ut toto mensis alterius spatio flamma perennis sit, vel donec universum Argentum vivum conversum fuerit in Pulverem album & nitentem.

Satis est toto illo temporis spatio summam vasis partem cooperuisse obturamento chartaceo, ac curam adhibuisse ne Oleum in lucerna deficiat, cunctaque ut ellychnia æqualem flammam & citra intermissionem edant, flamma autem ad æqualem distantiam mediū infernæ vasis pertingat: nam ea ratione partes Argenti vivi, post diuturnam agitationem, & mutuam partium implicationem, à continua ignis actione nativa tandem fluiditate destituuntur, adeoque invicem intricantur ut in Pulverem rubicundum & nitentem abeanti.

Ad istiusmodi Operationem cura & patientia opus est, tædium tamen nullum exhibet, si modo vas & Fornax idonea suppetant; idemque vas, quo exceptum Hydrargyrum iustum æquilibrium obineat.

Elui potest iste Pulvis Aquis cordialibus, aut illi affundi Spiritus vini, facta simul illorum digestionem per aliquod tempus, & abstractione præmissa ad usus Pulvis servandus.

Pulvis iste Diaphoretica vi præditus est, sudores ubertim promovens, at non raro vomitus aliquos ejet: Vix præstantior Mercurii præparatio ad cunctos affectus Luis Venereæ soboles extirpandos, uti & Febres quasvis Intermittentes: Specifica quoque vi adversatur Lumbricis.

Præbendus est à duobus aut tribus ad septem aut octo grana, ex conserva quapiam aut condito.

Antequam manus isti Præparato admoveatur, potest addi Mercurio suboctupla pars ponderis Auri per Antimonium expurgati, factoque ex his Amalgamate, hocque vasi imposito, quoad cætera eadem plane incedere via quam indicavi ad Mercurii solius præparationem; quod additamentum proculdubio Medicamentum præstantius effecturum est.

Mercurio necnon posset addi subquadrupla pars ponderis Argenti in catino expurgatorio depurati, atque ex his Amalgama facere; Vel simul Amalgamare Auri uncias duas, Argenti unciam & Mercurij uncias quatuor, hæcque simul fixa reddere juxta methodum à me modo traditam.

Præparatur Præcipitatum Mercurij, quod vocant Corallinum, aut Arcanum Corallinum, eo quod Coralli colorem æmuletur, hac processus via.

Immittantur Matratio Mercurij ex Cinabrio resuscitati uncia quatuor, superfundatur alterum tantum pondus spiritus Nitri optimi, committatur Matratium Balneo Arenæ moderate calido : Cum Mercurius probe fuerit dissolutus, leniter inclinato matritij collo, augendus erit ignis infra Balneum, ad evaporationem spiritus Nitri & siccitatem materiæ : Postmodum adfusa æquali quantitate spiritus Nitri, materia probe dissoluta, declive erit collocandum collum Matratij, humiditatis evaporationem sicuti primavice procurando ; bis iterum easdem additiones & spiritus Nitri evaporationem repetendo, urgendo ignem post postremam evaporationem, donec Præcipitatum perfectum ruborem adeptum sit : Demum effracto Matratio, in pulverem deductum Præcipitatum in mortario marmoreo humefaciendum optimo vini spiritu, donec tantisper materiæ emineat, flammam illi conciliando ; repetendo etiam sexies eandem spiritus vini supra præcipitatum additionem & consumptionem, quæ materia iterum contrita ad usum servanda.

Eximium habetur istud Arcanum Corallinum ad curationem cunctorum affectuum Venereorum, Hydropis, Rheumatismi, ac Februm Intermittentium ; Quamvis cacochymiam exturbat, ac præsertim pituitosam, quam colliquat, ac per vias maximè commodas excludit.

Exhiberi solet ex aliqua conserva aut condito, à tribus aut quatuor, ad octo aut decem grana.

Exterius etiam in usum venit ad curationem antiquorum Vlcera ac potissimum Venereorum, sicuti & ad delendam quamvis Scabiem, Pomatis id remiscendo.

Præcipitatum Rubrum vulgare quod attinet, ex voto præparatum erit, si hac via processeris.

Cucurbitæ Vitreæ immittatur q. v. Mercurij Currentis, super affusaque ea quantitate Aquæ Fortis, aut spiritus Nitri, quæ sufficiat ad illius dissolutionem, exponenda erit Retorta Balneo Arenæ moderate calido; dissolutione peracta, demersa & inclinata Retorta in Arenam, admoventum erit Excipulum illius rostro, augendus paulatim ignis, qui continendus donec propemodum universa Aqua Fortiseducta sit : Demum sponte refrigerato Balneo, cohobanda erit Aqua fortis super Mercurium in Retorta superstitem, abstractioque sicuti prima vice facienda, eadem cohobatione & abstractione Aquæ Fortis ad tres usque vices repetita, Tandem ignem plus solito urgendo, ut hinc intensior evadat color præcipitati, quod rubrum elegantiores nanciscetur, eo quod plurimi sub

finem in crucibulo calcinant: In quo etiam nunquam reperire datum est pondus Mercurij adsumpti; adde quod vix cavere sibi licet à vaporibus noxiis quos emittit Aqua fortis, interim dum commovetur Præcipitatum, Eo etiam pacto jactura non accidit Aquæ Fortis, quæ iterum in usum admitti potest ad novas Mercurij dissolutiones.

Operatione absoluta, arena autem refrigerata, obvium erit in fundo Retortæ Præcipitatum, in massam rubram & pellucidam adductum, in pulverem si vis conterendum, eoque in statu recondendum in lagenâ vitrea densa; Vel affusum bis aut ter optimum vini spiritum accendere licet, si præsertim usibus internis dicatum velis, etsi porrigere nefas sit aliis quam robustis, præscripta ad summum dozi septem aut octo granorum: Præcipuus enim illius & frequentissimus usus externus esse debet, tum remiscendo unguentis Pomaceis & aliis remediis vitiorum cutaneorum curationi dicatis; tum unguentis carnes fungosas absumere idoneis, aliasque Vlcera malignorum excrescentias, præsertim Venereorum: Eapropter Chirurgis usitatissimum est remedium, quod admovent Cancris & Verrucis genitalia invadentibus.

Si ore adsumendum fuerit istud Præcipitatum, admitti non debet Aqua Fortis ad præcipitationem Mercurij, eo quod spiritus Nitri & Vitrioli una conjuncti in distillatione, malignam induunt qualitatem, sed debuit usurpari spiritus Nitri, aut saltem Aqua Fortis ex Nitro tantum & Alumine paranda fuit.

CAPUT LXVIII.

De Præcipitatibus Mercurialibus, Flavis, Et Rosæ Coloris.

Immittantur exiguæ Retortæ vitreæ tres quatuorve uncie, vel quantum libuerit, Mercurij rite expurgati, affundatur quadruplum pondus spiritus Vitrioli, aut Sulphuris rectificatissimi, imponatur Retorta Balneo arenæ, collo illius sursum vergente, igne modico accenso, inibi detinenda donec à spiritu penitus dissolutus fuerit Mercurius; demum inclinato collo Retortæ ad latus, Arena undique immergenda, & admotæ ejus rostro Excipulo, abstrahatur humiditas igne gradatim adhibito, sub finem auctiori, producto quousque Mercurius massæ candicantis specie ad fundum secedat.

Illud observandum erit, priorem Aquam distillatione eductam, saporis fere expertem fore, spiritus autem acidus sub finem demum prodituros, Mercurio quippe magnam partem spirituum, à quibus fuit dissolutus, penes se retinente.

Vasis

Vasis frigefactis, contritaque massa in mortario marmoreo, affundenda erit non exigua aquæ calentis copia, donec fere adimpleatur mortarium, eademque momento conspicua erit mutatio coloris albi in flavum, subsidentia demum facta Pulveris, decantata aqua supernatante, substituenda erit æqualis quantitas aquæ repentis, pergendo in pulveris lotionem, affusis plurimis similibus aquis, donec omnino acorem dissolventis exuerit, ac perfectum dulcorem adeptus sit; qui exsiccatus ad usum servandus.

Huic Pulveri Præcipitati flavi nomen impositum ob colorem, Vocant etiam *Turbith Minerale*, quia à minerali ducit originem, & conturbatione universali corporis, violenter pravos humores fusque deque vacuando: Eapropter perquam raro in usum ducitur, præsertim in Gallia; id exhibendo solum robustissimis ad curationem affectuum Venericorum, à tribus, aut quatuor, ad quinque aut sex ad summum grana, ex quapiam conserta aut materia idonea: Impetus tamen & vehementia retundi potest affundendo illi quinquies aut sexies spiritum Vini rectificatissimum, ad desuper accendendo.

Præparare licet Præcipitatum Mercuriale coloris Rosei, hanc methodum ineundo.

Excipiantur Mercurij purificatissimi uncia quatuor, Cucurbita vitrea non mediocri, hac commissa Balneo Arenæ moderate calido, superfundendum duplum pondus spiritus Nitri; Cum Mercurius dissolutus fuerit, remota à Balneo cucurbita, affundenda erit urina calens hominis probe valentis dissolutioni, donec nulla amplius adpareat effervescentia: qua de causa Mercurius dissolutus fundum petiturus est coloris Rosei, ab intima conjunctione spiritus Nitri cum sale urinæ, ac impressione Mercurio ab his inducta: Postea subsidentia facta Præcipitati, decantatoque liquore fluitante, id pluries lavandum erit affusa aqua limpida, donec cunctam dissolventis ac præcipitantis acrimoniam abstulerit, Præcipitatum autem penitus dulcoratum sit.

Conjunctio urinæ & spiritus Nitri Præcipitati, istius effectus multo mitiores efficit quam Turbith mineralis, cujus efficacia potissimum deducenda à postremis spiritibus Vitrioli, dissolutionem præstantibus, unaque cum eo concentratis: Eapropter etiam Præcipitatus hic Mercurius Roseus per inferiora tantum expurgat, ac præscribi potest à quinque aut sex ad novem usque aut decem grana.

Quoad Coloris diversitatem, in Præcipitatis adparentis, eam tantummodo adscriptam velim diversitati actionis salium acidorum, aut salinorum variæ illorum confusione, aut cum Mercurio commistione; imo, si lubet variæ ignis actioni, aut liquorum: Experientia quippe teste, plurimi observantur effectus quorum causæ legitimæ vix ac ne vix in cognitionem veniunt.

Prætermitto descriptionem Mercurium Præcipitatum Coloris Fusci, perficiendum Argentum vivum Aqua forti dissolvendo, aut spiritu Nitri, præcipitatione facta affuso liquore Tartari.

Silentio etiam involoo præcipitata Viridia, paranda admistione Cupri Mercurio, in hujus dissolutione; Plurimaque alia Præcipitata apud plurimos auctores obvia, duo solum Præcipitata Alba exhibiturus, quorum ecce descriptionem.

CAPUT LXIX.

De Præcipitatis Mercurij Albis.

Immittantur Cucurbitæ Vitreæ mediocris magnitudinis Mercurij ex Cinnabari resurgentis uncia octo; affundantur illi Aquæ Fortis ex Nitro & Alumine absque Vitriolo compositæ uncia duodecim: Concedatur huic Aquæ tempus dissolvendi Mercurium procul ab igne; seorsim dissolvendo Salis Marini uncias octo, in quadruplo pondere Aquæ fluvialis, dissolutione per chartam emporeticam transmissa, paratam etiam habendo non exiguam quantitatem Aquæ fluvialis per linteum tenue transcolatæ: Demum aqua salsa in capacem pelvim fictilem infusa; & duabus circiter libris aquæ fluvialis in Mercurij dissolutionem, (in qua maxima Mercurij pars in substantiam condidissimam coagulanda erit, quæ ad fundum secedere incipiet) Tunc, si libuerit, permitti poterit per aliquod tempus subsidentia hujus præcipitati, decantando liquorem supernatantem in aliam pelvim fictilem, in ea adservandum, si præsertim curæ sit Mercurij conservatio, insensibiliter divisi, hoc liquore comprehensi: Sin hunc neglexeris, satiore ducens Præcipitati candorem, copiam ejus extrahendæ, affusa Mercurij dissolutione aquæ salis, complenda omnino erit eodem tempore pelvis, affusa aqua fluviali per linteum traducta: Demum subsidente Præcipitato, decantatoque liquore fluitante, adimplenda erit præcipitatum continens pelvis aqua filtrata, quod iteratis vicibus eluendum, affusa aqua filtrata, donec omnino edulcoratum sit: Postea Præcipitatum exsiccandum & ad usus servandum.

Non abs re dixi in pelvi fictili conservandum priorem liquorem Præcipitato supernatantem, eo quod liceat, illi affuso liquore Tartari, segregare partem Mercurij quam Sal Marinum præcipitare non valuit: Neque enim sicuti nonnulli fingunt, partium insignis magnitudo, neque figura cubica Salis Marini, neque cadentis pondus in dissolutionem à Nitro

Nitro factam, concutere valent, commovere, aut aculeos spiritus Nitri obtundere, postquam ab ipso dissolutus fuit Mercurius; Neque eadem ut dimittat Mercurium dissolutum hunc impellunt: Causa potius adscribenda est intimæ conjunctioni, tunc contingenti, partis acidæ spiritus Nitri cum salina fixa parte Salis Marini; ac præterea parti acidæ postremi istius, cum parte salina & volatili, & inflammabili spiritus Nitri; Imo etiam assignari potest figuræ & dispositioni particularum salium, in aqua dissolutorum; ad mutuam & reciprocam conjunctionem, & hinc ad subsequentem substantiarum extranearum expulsionem, quæ simul intricatæ & confusæ, unitatem quodammodo dissolvere valent; hinc cum figurarum diversitatem obtineant, adeo mutuo implicantur & intrlicantur, ut inde exurgat compositum, cujus partes omnino aliter figuratæ existunt; sicuti id ipsum observare est in Aqua Regia, à commistione Salium Ammoniæ, Marini aut Gemmei cum spiritu Nitri: Demum, si major magnitudo aculeorum Salis Marini, illorum concursus, aut concussio præcipitationis substantiarum, à Nitri spiritu dissolutarum causæ forent, sicuti supponunt, postmodum prius, aculeis suis majoribus præditum occurrere deberet, seorsum ab aculeis spiritus Nitri, cum vice versa, evaporatione facta & crystallisatione liquoris, illorum aculei mutuo implicati & confusi reperiantur, novum corpus simul constituendo.

Etiam si enim particule omnium Salium exsiccatorum diversimode figuratæ adpareant, eadem nihilominus in aqua si dissolutæ fuerint, minores aut majores adparent pro majori aut minori liquoris copia, manifestum enim facit experientia Nitrum Crystallifatum, majori aquæ quantitati immissum, Crystalla multo tenuiora editurum eo quod in majori aquæ copia fuerit dilutum.

Porro Aqua, in qua salia dissolvi solent, cum maximam illorum partium divisionem inducat, ac aculeorum magnitudinem & crassitiem imminuat, eosdem aptiores reddit quo facilius mutuo se subire valeant, id quod nequaquam præstare valuissent quamdiu salia sicca erant, ac in magna Crystalla deducta.

Id quoque notum Aquam præsertim impertire salibus libertatem motus & actionis; ideoque cum idonea illa reddat penetrationi plurimorum aliorum corporum, eo majorem ipsis aptitudinem conciliare valere ad mutuam penetrationem, ac reciprocam intimamque conjunctionem.

Etiam si vero conjunctio partium Salis Marini cum partibus spiritus Nitri, ex postremi istius poris maximam partem Mercurij dissoluti educere & extorquere potuerit, cum nihilominus Sal Marinum in sufficienti copia non sit, neque sal fixum sufficienti quantitate obtineat ad adim-

plendos cunctos poros partis Acidæ spiritus Nitri, ideo fit, si affusus fuerit liquor Tartari liquori adservato, & ob Sal Tartari, quod occupaverat poros Acidi, ut Mercurius adhuc delitescens, loco cedere cogatur, ac ad fundum præcipitari: Id quod nequaquam fieri posset si magnitudo & crassities aculeorum Salis Marini, gravitas, aut illorum concursus cum aculeis spiritus Nitri, genuina essent causa præcipitationis Mercurij: Cum præterea contingat, eo quod Sal Tartari occurrere non potuit quibusdam particulis acidis, à quibus reliquæ nonnullæ Mercurij dissoluti cohibebantur, superaffuso sale urinæ dissoluto, has postremas particulas acidas, illis conjungi, ac reliquas Mercurij dimittere, unde nova præcipitatio expectanda, etsi prioribus longe minor, ratione tantilli Mercurij superstitis.

Licet Mercurium Præcipitatum album exsiccatum Matratio immittendo, Balneo Arenæ, sublimare igne gradatim adhibito, eodem modo procedendo ac pro præparatione Sublimatorum usitatorum; ex eoque comparare Sublimatum admodum dulce, felici successu exhibendum ad curam affectuum Venereorum, in Bolo, à decem aut duodecim, ad viginti aut triginta usque grana, remixtum alicui conservæ, aut medicamento cuipiam purganti.

Adsumere necnon licet ore Præcipitatum album, nequaquam sublimatum, at vero robustissimis solum convenit, ac tantum trium aut quatuor, vel septem octove granorum pondere; quia quantumvis lotiones adhibeantur, nonnullæ salis particulæ intra illius poros adhuc delitescunt, à quibus susque deque purgans efficitur.

At vero Præcipitatum ejuscemodi ad usus externos frequentius usurpatur, præsertim ad scabiei, herpetis, aliorumve vitiorum cutem inficientium curationem, id commiscendo idoneis Linimentis, ac partibus affectis admovendo.

Remiscetur etiam unguentis Pomaceis pro vultu; etiamsi vero canderem illi revera conciliet, cum Mercurius nervis infensus sit, atque calidativo, frequens illius usus tandem noxius fieri potest.

Porro, cum Aqua Fortis vitiosas imprimat qualitates Mercurio, dissolutione hujus facta, ac coloris mutatio inde immineat; id quod etiam fit conspicuum ab affusione liquoris Tartari; Præcipitatum album fieri potest nulla adhibita Aqua Forti, juxta methodum à Schrodero traditam inter plurima alia Præcipitata Mercurialia.

Subtiliter conterantur salis Ammoniacy uncia octo, excipiat Cucurbita vitrea, exposita Balneo Arenæ moderate calido, superaffundatur tertium aut quartum tantum pondus Aquæ fluviatilis; sale soluto filtranda dissolutio per chartam emporeticam, qua iterum immissa Cucurbitæ rite mundatæ.

mundatæ, dissolvantur sine igne in liquore filtrato sublimati corrosivi uncia octo: Postea dissolutioni guttatim instillentur liquoris Tartari uncia quatuor, qui se adjungens parti salium acidæ, cum asservato in sublimatione sursum evecto, in dissolutione illum adhuc detinens, ut apprehensum dimittat efficit, paulatim specie substantiæ candidæ ad fundum præcipitandum: Eodem tamen tempore Præcipitationi affundenda non exigua quantitas aquæ limpidæ, per linteum transcolatæ, tum ad infractionem dissolventium, tum ad salium dilutionem: Postmodum Præcipitati facta subsidentia, infusoque in alterum vas liquore supernatante, id plurima aqua limpidâ lavandum sæpius, donec perfecte dulcoratum fuerit: demum in umbra exsiccatum intra binas chartas conclusum, ad usus servandum.

Præcipitatum hoc per superiora æque ac inferiora purgat non secus ac præcedens: At cum prioris dozis sit pondus tantum septem aut octo granorum, hoc ad duodecim usque exhibere licet, cum enim salium acidorum sublimati impressio infracta fuerit ab actione Salium Ammoniaci & Tartari, tam alte non pervadit quam Aqua Fortis in præcedenti, in quo Aqua hæc à solo Sale Marino temperationem accipit.

Eapropter observandum affusionem liquoris Tartari in Mercurium sublimatum dissolutum in liquore Salis Ammoniaci, non parem edere effectum ac in dissolutione Mercurij facta per Aquam Fortem; quandoquidem cum Præcipitatum Sublimati eximium candorem obtineat, Præcipitatum Mercuriale, per Aquam fortem dissolutum, rubrum fere colorem acquirit, ob commixtionem Liquoris Tartari: Id quod meo iudicio adscribendum parti sulphureæ spiritus Nitri, cujus color ruber, ante occultus, manifestus fit in distillatione Aquæ Fortis, Illiusque intimæ conjunctioni cum Arcano fermento salis Tartari: quandoquidem color iste ruber non accidit Præcipitato ab Aqua Forti dissoluto, quando tantummodo liquor Salis Marini admiscetur: Vti neque dissolutioni sublimati corrosivi à liquore salis Ammoniaci factæ, quando remiscetur liquor Tartari, eo quod nulla adsit utrobique substantia Nitrosulphurea, è qua iste color emergere queat, in reciproca cum Sale Tartari actione.

Commode exhibetur Præcipitatum istud Purgantibus remixtum, præsertim Confectioni Hamech, tum in curatione affectuum Venereorum, tum Scrophularum, Tineæ, Lepre, cunctarumque infectionum cutanearum; quarum gratia utilissime in usum adducitur Præcipitatum hoc, commiscendo Linimentis Pomatis, exterius admovendis, sicuti & Lotionibus: Ad prædictos usus aptissime servando, titulo Aquæ Polonicæ, illi à me assignato.

CAPUT LXX.

De Sublimato Corrosivo.

PArum firma compages, ac mobilitas partium Mercurij, cum occasione præbeant insigni substantiæ illius divisibilitati, quo fit ut per via sit actioni salium corrodentium, pars maxime acida & subtilissima earundem Salium subiens illius poros, ac quandam unitatis speciem injens, ipsum nequaquam deserit nisi quæpiam alia substantia commixta fuerit, cui cum major insit dispositio ad conjunctionem cum iisdem Acidis, poris autem prædita sit magis conformibus illorum aculeis, magis idonea fit illis cohibendis quam Mercurius: Quo fit ut postmodum Mercurium, propria indole volatilem, igni exponendo, in auras protinus is discedat una cum eodem Acido, nisi aliquo vase idoneo exceptus fuerit quod ipsum coercere valeat: Immissus autem Matratio, urgente igne gradatim adaucto, ejusdem ignis impulsui cedat, paulatim in summam vasis partem evectus, secum autem abstrahens partem acidam salium, quibus cum remixtus erat, una cum illis corpus constituit album, venisque lucidis & crystallinis refertum, quod seorsum se exhibet, in summo partium crassiorum salium innatans, peracta operatione, omnibusque frigefactis.

Nonnulli præcipiunt immitti libram unam Mercurij purissimi Retortæ, affundi æquale pondus Aquæ fortis, aut spiritus Nitri, Retortam Balneo Arenæ moderate calido committi, Mercurio autem dissoluto, & intensiori reddito igne Balneo subdito, juxta leges artis fieri dissolventis abstractionem, quousque Mercurius in vasis fundo cum partibus maxime fixis horum liquorum subsideat; Demum subtilissime comminuta libra una Vitrioli ad albedinem calcinati, ac tantundem Salis decrepitati, hæc simul commisceri Mercurij massæ itidem contritæ, omnibus autem Matratio exceptis sublimationem institui, dicentes tandem supra partes salium maxime crassas occurrere Mercurium, conjunctum parti illorum acidæ, solida forma, alba & Crystallina, summæ vasis parti adherentem.

At etiam si hujusmodi præparatio Artis peritis commoda esse queat, qui noxam imminuentem à pulvere è salibuseducta metuunt, quando solummodo commiscetur Mercurio crudo; Eademque admitti queat si sublimitatum ad usus solummodo externos usurpandum, nihilominus partes acres, ac speciatim salinæ sulphureæ Nitri, quæ non minus insunt
ejus.

ejus Spiritus quam Aquæ Forti, cum formidabiles sint in præparatione istius Mercurij, multo satius fuerit illos Spiritus dimisisse.

Etiamsi enim, sicuti Experientia ostendit, in abstractione dissolventium, una cum phlegmate spiritus corrosivi copia non exigua educatur, quæ iterum idonea sit dissolvendæ eidem Mercurij quantitati, prope modum priori æquali, etiamsi pars plurima aquea simul occurrat, massa nihilominus liberata nondum est partibus maxime corrodentibus Spirituum à quibus dissolutus fuerat Mercurius, iisdem particulis postmodum in sublimatione comites illi se adjungentibus: Si vero Sublimatum corrosivum, omnis corrosivæ vis expers, præparando Sublimato dulci, quod tutissime intus adsumi queat, idoneum desideraveris, hac via procedendum erit.

Calcinetur ad albedinem Vitriolum Germanicum, decrepitetur Sal marinum, quantum usus postulaverit, horum seorsum in subtilem pulverem contritorum uniuscujusque libræ unius pondus accipiendum, & quantitas æqualis Mercurij ex Cinnabari reviviscentis, Simul ista conterantur in mortario marmoreo, pistillo ligneo, per vices leniter irrorando tantillo Spiritus Aceti, eum solum in finem ut prohibeatur pulveris ascensus, noxam inducturi illi qui pistillo utitur; pergendo in trituratione donec Mercurius adeo accurate Pulveribus commixtus sit, ut nequaquam conspicuus sit, adeoque unicum cum illis corpus constituere videatur; Mistura postmodum ista Matratio excepta, cujus duo circiter trientes vacent, hoc committendum erit Balneo arenæ intra capsulam proportionem respondentem, idoneæ Fornaci impositam; hinc igne initio mitissimo, postmodum per gradus adaucto, circa finem intentio, Mercurius impellendus erit, parti acidæ salium conjunctus, in summum Matratium, substantiam albam & crystallinam adeptus, unde eximendus erit effracto Matratio, perfecta sublimatione, & vasis refrigeratis, relicta in fundo Matratij Salium parte crassiori, ascensui inepta.

Postmodum conterendum erit in mortario Marmoreo istud sublimatum, addita æquali ut supra quantitate Vitrioli ad albedinem calcinati, ac Salis decrepirati pulverisati; Cuncta alteri matratio indantur, æqualis cum priori magnitudinis, hinc suscipiatur sublimatio; in cæteris eadem omnino ac prius ratione procedendo: Imo tertia vice repetantur salium additamentum, uti & cæteræ operationes, sic exsurgit Sublimatum eximia corrodendi vi præditum, cujus cum corrosio ortum solummodo debeat parti acidæ Vitrioli & Salis Marini, hanc superare arduum non fuerit, si media dulcorationi necessaria omissa non fuerint.

Tom. II.

Aaa

Particulæ acidæ Salium, complicatæ particulis Mercurij, adeo insignem corrodingi vim huic Sublimato impertiuntur, ut non modo erodere valeant partes internas & externas animalium, ac fere quasvis substantias, sed etiam omnia metalla; Id vero huic Sublimato, & cæteris omnibus Salibus commune est, ut necum nullam fere actionem exercere possit, illiusque efficacia intensior aut remissior sit pro majori aut minori humoris quantitate, ejus actioni consona.

Eapropter etiam admotum carnibus fungosis Vulnerum, aut Vicerum, illas nullo negotio absumit, humiditas quippe vulnerum aut Vicerum ejusmodi semper comes, illud dissolvit; Quapropter in ventriculo, aliisque partibus insignem stragem edere aptum natum est ore si adsumptum fuerit, eo quod obviam habeat ad dissolutionem requisitam humiditatem, ac inurere caustica vi carnis illam particulam, aut cutis, cui admotum fuerit, dummodo idem locus leviter humectatus fuerit, aut saltem madore perfusum, idoneumque dissolutioni factum fuerit sublimatum.

Ostensus superius fuit usus istius sublimati ad compositionem Aquæ Phagedenicæ; uti & ejus facultas in extrahenda substantia butyrosa à Stanno; Sed præterea demonstrabitur quomodo admittatur ad præparationis Antimonij: At vero usitatissima omnium & commodissima ea est quæ Mercurium Sublimatum dulcem spectat.

Sed etiam si corrosio Sublimati solummodo conspicua fiat quando in aqua dissolvitur, insignis porro sit illa corrosio si paucissimo dilutum fuerit humore, idoneumque tunc evadat summa celeritate & vehementia erodendis illis partibus corporis quas attigerit, id tamen compertum esse debet si non exigua aquæ copia illius dissolutioni immissa fuerit, hanc infractum iri, stragemque imminentem præcaveri, adeo ut larga aquæ copia, effatim hausta & illico, omnium optimum & tutissimum sit præsidium si forte quis incaute, aut alio modo Sublimatum corrosivum ingesserit: Aqua quippe, cum facillime diluat partes acidas, corrosionis authores in Sublimato, hæc in adeo minutas discedunt particulas, & adeo diffunduntur ac explicantur, ut aptitudinem ad corrosionem & perniciem exuant, quibus Mercurius liberatus tanquam innoxius habendus, particulis interim huiusmodi acidis cum se-ro per urinas, per alvum aut vomitum exitum habentibus.

CAPVT

CAPVT LXXI.

De Sublimato Dulci.

Conteratur in mortario marmoreo, pistillo ligneo, Sublimati corrosivi, superiori ratione præparati, libra una, additoque subtriplo pondere Mercurij ex cinnabari resuscitati, iterum simul terantur, quousque Mercurius cum Sublimato optime coierit, adeo ut prioris nulla adpareant vestigia, ac simul abeant in Pulverem cineritii coloris plane uniformem. Committatur postea hic Pulvis Matratio; in lagena vitrea rotunda sat tenui, cujus duo circiter trientes vacui supersint; demum exponatur hoc Vas Balneo arenæ, fiatque Sublimatio adhibito igne gradatim; in cæteris eadem omnino ratione procedendo qua ad præcedentis præparationem: Demum cunctis frigefactis, vase effracto in sui medio, secreto & abjecto pulvere rubicundo in fundo superstite, seorsumque reposito Pulvere candicante, collo vasis adhærente, accipiendum erit Sublimatum album & crystallinum, parti corporis ejusdem vasis supremi affixum.

Eo linguæ admoto, si quapiam adhuc observata fuerit acrimonia, eidem mortario id committendo, iterumque conterendo, addenda erit, una quoque pulveranda, uncia una Mercurii fluidi, vel quantum Sublimatum absorbere poterit: Postea hoc eodem Pulvere altero Matratio excepto, perficienda erit Sublimatio, ac separatio Pulverum summam & imam vasis partem occupantium sicuti priori vice. Deinceps rursus contrito Sublimato in simili Mortario, injectoque Pulvere in aliud Matrarium, alia suscipienda erit Sublimatio; tunc autem Sublimatum elegantissimum esse poterit, ac sufficienter dulcoratum.

Sin elegantiae quid præterea adjiciendum fuerit, idque multo dulcius reddendum, licet præmissa pulverisatione, alteri Matratio, eodem Balneo indere, ac sublimationem renovare, secretionem posthac facta Pulveris, summo vel imo Matratio adhæsurus, Sublimatum ad usus servando.

Repetitæ in hac præparatione Sublimationes, valent quidem particulas quasdam Acidorum, in Sublimato Corrosivo contentorum dissipare, at partes superstites cum nimia copia abundant, & nimio opere sine intricatæ in Sublimato corrosivo, ut spes sit illas, ope istiusmodi Sublimationum penitus separatam iri, cuiuspiam forte admirationis causa suberit quod à Mercurio fluido, Sublimato Corrosivo addito, mortificari

A a a 2

queant hæc acida, ac detracta vi corrosiva, dulcem postmodum inducere.

Desinet vero admirandi occasio si pensitatum fuerit, cum prius universa Mercurij substantia Acidis imprægnata fuisset, ad constitutionem sublimati corrosivi, hic contra cunctos poros Acidorum Mercurio addito infarciri, adeo ut cum illorum aculei omnino ab hoc obruantur & involvantur, postmodum omnino actioni & penetrationi inepti evadant.

Ostendit enim experientia dulcificationem sublimati corrosivi nunquam perfectam contingere si Mercurij vivi requisita copia addita non fuerit, eaque quantitate qua penitus adimpleantur pori, ac delitescant aculei Acidorum, à quibus corrodendi vim id nactum erat. Et Mercurium solam & unicam esse materiam per quam dulcescere queat, una cum ipso sublimatam.

Neque moror contrariam illorum sententiam, qui sublimati dulcificationem adscriptam volunt extensioni factæ à Mercurio, illic intro-misso; Perpendenda enim illis fuisset exigua expansio à Mercurio ipsi concessa, quæ si esset admittenda, commisceri possent aliæ materiæ, magis idoneæ amplificationi ulteriori, & simul sublimationi aptæ: At cum nihil occurrat quod possit, pristinam formam ipsi restituendo, unaque cum illo sublimatum, id dulcificare, sicuti id præstat mercurius, proculdubio veritati is reluctaturus est cui hæ rationes non arriserint.

Neque tamen existimandum hæc Acida, in Mercurio delitescencia, hac ratione destrui, quandoquidem nullo non tempore concessum est hæc secernere, revivificatione facta Mercurij utriusque sublimati, beneficio Salis Tartari, Calcis vivæ, alteriusve cuiusdam substantiæ naturæ non absimilis; quæ poros Acidorum adimplens, his vicissim imprægnata, illisque intime se adjungens, Mercurium pristina liberrati restituere valeat, ac priori formæ.

Sublimatum dulce frequentissime in usum accersitur ad curationem affectuum Venereorum, sed & non minus commode usurpatur in Hydrope ac obstructionibus pertinacibus Iecoris & Lienis, imo & Vteri, sed præsertim ad interficiendos Lumbricos, exhibendo id forma Boli, commixtum catharticis, ut illorum actioni obsequatur, si præsertim à Ptyalismis consequutione metus sit.

Dosis est à semi scrupulo ad semidrachmam, imo & ad binos scrupulos, at in robustissimis tantum, & cum citiores certioresque expectantur effectus.

Alio loco memini præparationis Sublimati dulcis ex Præcipitato albo

Bo, Sublimatione citra ullum additamentum facta; Potest & idem expectari ex Mercurio Præcipitato flavo, id seorsum, præmissa lotionè, sublimando, eoque pacto adipisci datur sublimatum dulce per inferiora solummodo purgans, quod præberi poterit à tribus vel quatuor ad septem vel octo grana.

Sed res prosperum magis successum habitura est, si trisuratione prævia in mortario marmoreo, aut vitreo, quatuor unciarum Præcipitati Flavi, probe eluti & exsiccati, illi concorporando eam Mercurij currentis quantitatem quam omnino absorbere voluerit, mediis ordinariis instituta fuerit sublimatio, si demum contritum hoc sublimatum, iteratæ bis terve sublimationi subiectum fuerit nullius rei facta adiectione: Ea enim ratione exsurget Sublimatum admodum dulce, deorsum tantum vacuando vergens, concedendum ad decem usque vel duodecim grana in quibusvis affectibus sublimatum dulce usitatum congruere potest.

CAPVT LXXII

De Liquoribus Mercurialibus.

Purimi Olei nomen imposuere quibusdam Liquoribus ex Mercurio eliciendis, aut Liquoribus nonnullis illi remixtis, etsi liquores prædicti flammam non concipiunt, sed mere sint aquei: At vero cum nomina rerum qualitates nequaquam immutent, quæstionis illius ventilatione prætermissa, satis mihi fuerit nonnullas attulisse præparationes, meo indico non indigne huc inferendas.

Aqua Polonica, quæ nihil aliud est quam lotio Præcipitatorum Mercurij, & Aqua Phagedenica, ex calce viva & sublimato corrosivo constans, quarum alias præparationem tradidi, in censum liquorum Mercurialium venire possunt, non secus ac illa quæ præparari potest substituendo Mercurium dulcem Corrosivo, etiamsi sublimata cuiusmodi exigua admodum admittantur copia: Sed præparari possunt Liquores mercuriales magis concentrati, ac variis modis generosiores, sicuti in serie id manifestum futurum est.

Subriliter una terantur in Porphyrite partes æquales Sublimati dulcis & Salis Ammoniaci, inspergatur Pulvis assariæ Cucumè mundissimæ; reponatur hoc vas aliquantum declive in cella vinaria, vel loco quopiam humidiorè; rostrò illius admoveatur Receptaculum exiguum, ibi loci detinendum donec cuncta Salia dissoluta sint & abierint in liquorem rubicundum, in Receptaculo obvium, commixtum Mercurio resuscitato illuc conflante, ac separando ut in eisdem quos antea usus veniat.

A a a. 3.

Externe hic liquor accersitur ad consumptionem carniū fungosarum, ac excrementiarum in vulneribus & ulceribus oborientium, speciatim Venereæ luis sobolis.

Etiā si vero substantia Mercurij fere tota reviviscens videatur, Liquor prædictus nihilominus sat multas sibi illius adsumpsit particulas ut Mercurialis nomine dignandus sit.

Agricola, Hartmannus, ac nonnulli Authores horum sequaces, descripserunt Mercurialem Liquorem Iovialem, quem huc inferendum existimo.

Liquefcat in Crucibulo Stanni Anglici libra una, affundatur illi libra una Mercurij ex cinnabari reviviscentis, excalefacti, fiatque ex his Amalgama, eluendum aqua Salsâ calente, donec omnino nigredo recesserit, ac Amalgama nivis instar candidum adpareat. Hoc postmodum rite exsiccato, & pulverisato, ac in matrario marmoreo aut vitreo optime contrito, additis sublimati corrosivi libris duabus, expandenda erit hæc Mistura in Cucuma assaria, eodem situ collocanda, eodemque in loco reponenda sicuti Liquor à me supra memoratus; postmodum supposito illi Recipiente idoneo, occurrent tandem Salia dissoluta, in Liquorem deducta, cui remixtus etiam erit Mercurius, iterum resurrecturus, à recessu Salium, in loco humido dissolutorum: Demum seorsum reposito hoc Mercurio ad usus proprios, immissoque Liquore Cucurbitæ vitreæ in Diplomate, evaporatio lenis humiditatis superflue procuranda erit; ac præmissa maceratione per quindecim dies in eodem Balneo, igne moderato, infusione facta hujus Liquoris in exiguum Retortam, arena obrutam, intra capsulam fictilem, idoneæ Fornaci commissam, suscipienda distillatio igne gradatim adhibito, sed sub finem intenso admodum reddito, eo pacto succedet Liquor, olei similitudinem quandam referens, quem eximium censent exterius admotum ad curationem Cancri, Nattarum Fistularum & quorumvis Ulcerum malignorum & corrosivorum,

Idem Agricola alium describit liquorem Mercurialem, ad cuius præparationem præcipit conteri partes æquales Sublimati dulcis & Salis Saturni; hæc commixta immitti Retortæ vitreæ, qua in Balneo arenæ reposita, admoto grandi Receptaculo, probe loricato, ejus rostro; Igne gradatim adhibito, educi liquorem album, dulcem, omnisque acrimoniæ expertem: Demum sponte frige factis vasis, subsidentia contrita, ac alteri Retortæ vitreæ commissâ, superaffundi Liquorem distillatum: prægressaque levi digestionem per septem aut octo dies, eandem distillationem eodem Balneo iterari, atque inde educi Oleum flavum, quod

quod etiam ad usus internos admitti possit, ut & ad externos, ad curationem quorumvis Ulcerum, etiam Venereorum.

Præterea idem Author, commistione facta partium æqualium Sublimati dulcis, & Sacchari candidi, pulverisati, hæc Cucurbita vitrea excipi, ac Balneo Arenæ, debito accedente ignis regimine præcipit, Liqorem prodire præstantissimum ad sanationem omnium Ulcerum internorum externorum asserens.

Superaddere hic possem plurimas descriptiones Oleorum aut Liqorum, Extractorum, Sulphurum, Salium & aliarum Mercurij præparationum, quibus Libri turgent, in quibus plus ostentationis quam utilitatis; Sed hæc silentio involvere malo quam Lectori tædium parere.

CAPVT LXXIII.

De Antimonio in genere.

Antimonium corpus est minerale, ad naturam metallicam plurimum accedens, quod ut plurimum obvium est in mineris, huic vel illi metallo proximum; Pro Marcasitæ specie habetur, imo à nonnullis Marcasita Plumbi nuncupatum fuit. Constare censent ex duplici Sulphure minerali, uno quidem metallico, & accedente ad puritatem, ac nonnihil ad colorem Sulphuris Auri; Altero terrestri, combustibili, ac fere simili Sulphuri communi: Ex Sulphure metallico fuliginoso, male digesto, sed magis concocto Mercurio vulgari, plumbi naturæ particeps; Ac substantia terrestri & Salina, sed exigua admodum copia.

Existimaverunt nonnulli Antimonium in se comprehendere principia omnium metallorum, quia sine discrimine occurrit circa singulas illorum mineras: Cognomentum obtinuit Lupi, aut Saturni Philosophorum, expositum enim una cum metallis igni, hæc vorat aut absorbit, Auro excepto: Prothei quoque nomen inditum, ob coloris diversitatem quam Artifices illi conciliare valent, igni id exponendo.

Censent quidam, sicuti Antimonium Aurum omnibus impuritatibus liberat, ac quibusvis substantiis extraneis, id ipsum in homine præstare posse, accedentibus variis præparationibus quas ars Chimica usurpare potest; Imo id valere pro re nata extra corpus propellere & eliminare prava quosvis humores per quæcunque emissaria à Natura constituta; Imo medicinam universalem in illo quæsierunt, cui tot Medici & Philosophi hætenus inhiarunt.

At etiam nemo gloriari queat se in unico remedio reperturum, ex Antimonio deprompto, curationem quorumvis morborum; id tamen adferere licet, quoad varias præparationes cui hoc Minerale obnoxium esse potest, posse saltem expleri maxima ex parte indicationes hauriendas, ac satisfieri scopis morborum curationem spectantibus; adstruendo ab omni ævo ex unica hac substantia educta fuisse, ac præterea plura remedia educi posse quam ex quovis alio metallo.

In usum venit Antimonium crudum pulverisatum, nodulo id involvendo, ad Decoctiones pro morbis Venereis præparandas: Adhibetur etiam in collyriis ad oculorum affectus, ac remediis externis, mundificationem, exsiccationem ac cicatricis inductionem, Vulnerum & Ulcerum spectantibus.

CAPUT LXXIV.

De Vitro Antimonij.

ADparandum Vitrum Antimonij Hyacinthini coloris, eligendum Antimonium purissimum, cujus acus, vel lineæ, productæ sint & pellucidæ: hoc subtilissime contrito, pulvere capsulæ fictili indito, aut pelvi fictili non vitreatæ, sed latæ, depressæ, ignis vehementiam tolerare idoneæ, imponendum erit vas Fornaci idoneæ, accenso in hujus foco igne moderato, ea ratione regendo ut paulatim excalefiat capsula, hic postea satis validus sit ad Antimonium in fumum dissolvendum, initio hinc hujus calcinationis ducto: Statim ac Pulvis fumum emittere incipit, leniter spathula euprea commovendus, sed citra intermissionem, infra capsulam ignem æqualem fovendo, modice intensum, sibi cavendo, & arcendo fumos oriundos ex Sulphure Antimonij, quod paulatim in auras abiturum est; pergendo in calcinatione non modo donec nullus ex Pulvere prodeat famus, ac colorem cineritium is adeptus sit, sed excitata fusione, in exiguo crucibulo, tantillæ portionis Pulveris, hic abeat in Vitrum admodum pellucidum: sin forte contingat ut in calcinatione Pulvis in grumos coeat, à Calcinatione desistendum est, conterendo hos grumos illam rursus repetendo, sed citra defatigationem, etiam si opus hoc ad plurimos protrahi soleat dies: Neque enim Antimonij Vitrificatio ex voto succedet nisi Pulvis rite calcinatus fuerit, vel minima sulphuris illius particula superstes sit.

Pulvis Antimonij absolutam Calcinationem adeptus facili negotio in vitrum abiturus est, si modo suppetat optimus Furnus anemius, in
cujus

cuius foco, posito prius Crucibulo Germanico, pedementum subditum habeat, In huius ambitu accendendus ignis carbonum, proportionem respondens Foci capacitati, follis afflatu excitandus; Crucibulo duas aut tres uncias tantum pulveris singula quaque vice immittendo, facillime in illo colliquefcet; hic ubi omnino fufus fuerit, materia calens in fartaginem cupream mundiffimam infundenda erit, quæ in Vitrum admodum pellucidum, Hyacinthini coloris converfa deprehendetur.

Si maior Vitri quantitas expetatur, crucibulum illico pedamento rursus imponendum erit, ac ab iniecta æquali Pulveris recentis quantitate, ignem fovendo & æqualiter intendendo, eadem ratione ac priori vice procedendo, in Vitrum conversio fiet; Quicquid vero superstes erit Pulveris, easdem operationes reiterando, in Vitrum abiturum est.

Dum Fusio peragitur, crucibulum exiguo operculo cooperiendum est ad faciliorem pulveris Vitrificationem, imo ipsi Fornaci suum Tegmen superponendum est, ad meliorem conclusionem, & caloris supra materiam reverberationem, eoque modo Fusionem promovendam; quam melior successus sequuturus est, breviori tempore, minori carbonem dispendio, in Fornace Anemia, cuius figuram & descriptionem tradidi, quam si quater tantum carbonum alteri Fornaci inditum fuisset, dummodo proba pulveris calcinatio præcesserit: Neque tunc necesse est per horam integram Fusioni Pulverem exposuisse, neque Antimonium crudum pulverisatum addidisse, neque sulphur, neque Nitrum, neque Boracem, neque ullam materiam extraneam, facilioris reddendæ vitrificationis pulveris gratia, quandoquidem in Fornace vitrificationem obtinere licet, seorsum & absque ullius additamenti beneficio, ad summam intra horæ octavam partem; Eaque ratione Zuvelferi desiderio satisfacere licet, cum hoc sitrum ad confectiorem Syrupi Emetici adhibet.

Abstinendum etiam ab immiffione virgulæ ferreæ in materiam liquefactam, si cognoscendum num Vitrum diaphaneitatem obtinuerit; Antimonium quippe extremâ virgam ferream erofurum est, etiam si breviffima sit mora, ideoque Vitrum fuscum colorem induere potest; ac præterea si Pulvis ritam fusionem consequutus fuerit, procul dubio Vitrum elegans proditurum sit.

Præcipiunt Authores eligendam temporis serenitatem ad hanc præparationem, sed nullo non tempore rite eadem perfici potest, dummodo processus ex arte fuerit.

Vitrum Antimonij per superna & inferna quoscunque humores obvios vehementer educit; si in pulverem subtilem contritum duorum, trium aut quatuor granorum pondere exhibitum fuerit, ex quapiam conserva aut Condito: vel Infusum in vino albo, a tribus, quatuor, ad quinque aut sex grana; aut in liquore aliquo cardiacam vim naçto: At solum præbendum

Bbb.

iis qui robustam constitutionem nacti sunt, & qui lato pectore donati in Vomitu proclives sunt; nimia enim illius vehementia debiliorem fortem nactis noxia futura esset.

Neque interim mirum esse debet à consumpto sulphure combustibili Antimonij, dum calcinatur ad præparationem Vitri, hoc idem Vitrum emetica & cathartica facultate adhuc esse præditum, quandoquidem præcipuæ illius dotes à sulphure illius interno originem ducunt, quod vix ac ne vix ab illo recedit, sicuti idipsum in Regulis manifestum est, in Crocis, aliisque Stibij præparationibus, quæ, etiam si Nitrum commistum fuerit, Tartarum aut Sublimatum &c. nihilominus susque deque corpus expurgant; Cum qualitatibus illis, vomitiva & purgatrice, spoliari alia ratione nequeat quam beneficio calcinationis, ac longa in igne mora, addito triplo tanto Nitri pondere; ac Acida simplicia insufficientia sint domandis facultatibus Vomitoria & purgatoria, imo nec ipsum Nitrum, ejusve spiritus sulphureus, diaphoreticam excutere non valeat, tum demum se prodentem cum cæteræ abolitæ videntur.

Tradita vero descriptione Vitri Antimonij, citra additamentum facti, omnino huc inferenda correctio quam ante pollicitus sum ad confectiorem Syrupi Emetici, à me descripti parte secunda huius operis, Eapropter

Super porphyrite subtilissime conterantur, & in Alkool deducantur, Vitri Antimonij, ratione à me proposita præparati, uncia duodecim; remisceantur Nitri pulverisati uncia tres & semis; incandescat Crucibulum cum suo operculo, pedamento impositum, media in fornace collocatum; demum per vices, & cochleatim, sed minutim, immittatur pulvis crucibulo, post cooperiendo; cum vero Pulvis rubicundus factus fuerit, remoto ab igne & sponte refrigerato Crucibulo, in illo occurret massa coloris inter flavum & album medij, quæ iterum subtiliter super porphyrite pulverisata, illico abluenda erit, immersa aquæ solummodo tepidæ, citra moram decantandæ, Pulverem exsiccando statim ac dulcoratus fuerit.

Eo pacto adipisci datur Vitrum Antimonij correctum, ejus effectus multo quam ante leniores futuri sunt; illiusque usus tutus, tum ad præparationem syrupi emetici, tum ad alios exhibendi modos: Infusionem illius exhibendo ex Vino à granis quatuor aut quinque, ad quindecim aut viginti, respectu habito ætatis & vitium.

Conflari possunt Vitra Antimoni j alba, flava, rubra, nigra &c. Vario modo calcinando Antimonium, addito Borace, Sulphure, aliisque materiis: At cum color non inducat immutationem qualitatibus emeticæ & purgatricis, præcipitatio autem à me tradita norma esse queat cæterarum, superfluum

superfluum esse duxi si caput hoc amplius excreveret, additis plurimis aliis, Curiosos ad Schroderum remittens, aliosve Authores, qui plurimas exhibent præparationes.

C A P V T L X X V .

De Crocis Antimonij.

Præparatio hæc Croci nomine insignita est, ratione Coloris flavi in massa, quando contrita est, exsurgentis: Crocus autem metallorum vocatur, quia occurrit Antimonium juxta mineras aliorum metallorum; Vel ob sympathiam inter hoc & metalla; Hepatis quoque vox imposita, ob Hepatis colorem in massa adparentem antequam triturationi subiecta fuerit.

Præparatio hæc vulgaris est, sed alia atque alia ratione instituitur: Nonnulli enim contritis & commistis partibus æqualibus Antimonij & Nitri, mistura autem hac indita grandi mortario ferreo aut cupreo, obiter cooperto, huic imposita tegula lata, aut latere, prius excalefactis pulverem accendunt, superiniecta exigua pruna candente, unde consequitur detonatio ac materierum fusio, purissimis interim Antimonij partibus in fundum mortarij secedentibus, quæ figuram Hepatis adquirunt; Scoriis autem cum parte Nitri salino fixa sursum delatis, postmodum si lubet ab invicem separandis.

Alij Nitri dimidiam tantum partem adsumunt, quoad cætera eodem processu genere utentes, relicto in fundo Mortarij Croco, à priori non multum dissimili, sed cui vis emetica insignior est, & majori copia; Cum enim Nitrum minori copia admissum sit, particulæ Antimonij non adeo exagitatae fuere, neque tanta illarum facta est dissipatio.

Nonnulli mistura facta æqualis quantitatis Antimonij & Nitri, Olla autem Figulina, ignis vehementiæ quæ obfistere valeat, subdito pedamento, reposita in medio foco Fornacis idoneæ, circumcirca ignem Carbonum accendunt, impositoque Ollæ operculo, hanc ad candorem accendunt; demum Pulverem in portiones distinctas chartis inclusas, discooperta Olla paulatim per partes proiciunt, eoque pacto partitis vicibus fit detonatio, quousque totus Pulvis sit absumptus: Demum caute Olla igni substracta, sponte refrigerari finitur, secretumque à scoriis Crocum ad usus servant.

Quidam etiam Scorias nequaquam separatas, una cum Hepate Antimonij conterunt, demum omnibus ad aliquod tempus in sufficienti aqua

B B b 3

quantitate fervere permittis, ac calente filtrato decocto, huic acetum stillatitium affundunt, unde sequitur præcipitatio Croci subtilissimi quem probe abluunt, demum exsiccant & servant.

Alij pulverisant & commiscent partes æquales Antimonij, Nitri & Salis Marini decrepitati; qua mistura crucibulo indita, cujus media circiter pars vacet, id altero ejusdem magnitudinis superimposito cooperiunt, exiguo in fundo foramine pertuso; accurate utriusque commissuris luto conjunctis, exsiccatoque luto, pedamento imponunt, medio in Fornacis idoneæ foco; postea accenso in ambitu igne carbonum, facta detonatione, & perfecta materium fusione, celeri manu Crucibulum ab igne removeant, quod cum probe refrigerit, disjunctis Crucibulis, eoque cui commissæ materiæ effracto, in fundo se offert Hepar Antimonij, cujus color, etiam pulverisati, intensioris est ruboris quam prius, salibus quoque coopertus, quorum postea facienda separatio.

Ob Marcasitæ similitudinem, & colorem quodammodo ad Opalinum accedentem, nonnulli huic Antimonij Hepati *Magnesæ Opalivæ* nomen indiderunt, quam verum esse Rulandi Crocum Metallorum crediderunt: Revera elegantior & præstantior Crorus Antimonij præparari non potest, tum ad confectionem Vini Emetici, tum Pulveris, exhibendi gratia, ab octo aut decem, ad viginti usque, triginta & quadraginta grana, ex quapiam Conserva Ovo, pome cocto.

Commodissime etiam ad Collyria admittitur, in pulverem subtilissimum id deducendo, Infusionibus admiscendo aut in Aquis Ophthalmicis diluendo.

Tilingius in suo Prodomo Practicæ Chymicæ, exhibet præparationem Croci Metallorum, cui cognomen indidit Absinthiaci, ratione sequenti.

Vna conterantur partes æquales Antimonij probe pellucidi, & Salis Absinthij, commisceantur & Crucibulo indantur, ad ignem luculentum calcinentur, per vices commovendo spatula cuprea, donec sulphure Arsenicali Antimonij probe exaltato, obvia sit in Crucibulo materia subrubra, quæ subtilem in pulverem conterenda est & abluenda, donec omnino dulcorata sit, demum exsiccanda & ad usus servanda.

Eximium ait esse hunc Crocum ad curationem quorumvis affectuum Cerebri, Ventriculi, Iecoris, & Lienis, Nec non Febrium, Melancholicæ, Hypochondriacæ, Arthritidis, Asthmatis, Pleuritidis, Hydropis, Icteri, & Scorbuti.

Dosis illius est trium, imo & sex granorum pondus, Pulveris forma ex panca conserva, aut Infusi, octo aut decem granorum ejusdem Croci, facti in unciiis duabus Vini albi, & duabus drachmis Aquæ cinnamomi;

moni; asseritque hoc remedium tum superne tum inferne lenissimè expurgare.

Hepar Antimonij sursum & deorsum quosvis humores obvios educit: Hepar hoc cum plurimis adhuc partibus Antimonij crassioribus constet, vitri revera quandam speciem habet, sed pelluciditate caret, neque eadem duritie donatum est. Quod porro in hac massa partium crassiorum superest, fræni vicem obtinet erga purissimas, quarum actio ab iis re-
tunditur, adeo ut illius pulvis exhiberi possit multo maiori dozi quam Vitrum: Huc iterum illaturus sum quod alibi de illius usu ad præparationem vini Emetici indicavi.

C A P U T LXXVI.

De Regulo Antimonij.

NOmen Reguli, aut parvi Regis, improprie videretur adsignatum Antimonio dictam præparationem experto, quandoquidem qui deberet cæteris partibus, more Regum eminere, in parte infima & fundo Crucibuli deprehenditur, vel aliorum vasorum in quæ Antimonium infusum, postquam liquefactum fuit, una cum materiis partes puras ab impuris separare idoneis: At vero ratione ponderis & contractionis partium purarum, ob quæ fundum petit, ac concentrationis & arctioris compagis, præ qua minorem molem quam scorix obtinent, superiora petentes salibus commistæ; Perfectionis præterea earundem partium, hoc Reguli nomen consequutæ sunt, concessum etiam nonnullis aliis metallis expurgatis & liquefactis.

Nitrum & Tartarum materiæ vſitatissimæ sunt Antimonio commisceri solitæ si Reguli separatio molienda sit; at vero ex cuiusque arbitrio doses ratio pendet; nonnulli enim partes æquales Nitri & Tartari usurpant: alii ad partem unam Nitri, & aliam Tartari, duas Antimonij admittunt; Alij plus Nitri quam Tartari, alij plus huius quam prioris; imo nonnulli pulverem carbonum admiscent: Sunt & præterea qui præmissa contritione & detonatione partium æqualium Nitri & Tartari commisturum, contritaque iterum massa ex his conflata, modo plus huius, modo minus Antimonio pulverisato remisceni; fusioneque huius mixturæ in crucibulo facta, Regulum eliciunt; Sed etiamsi Regulum omnibus his mediis comparare liceat, nihilominus hoc loco traditurus sum & doses, & methodum mihi usitatam ad hanc præparationem, felicissimoque successu comprobata.

Bbb ;

Imponatur capax & probum Crucibulum, suppositum habens pedamentum, medio foco Fornacis anemix, illo cooperto, succensoque luculento carbonum igne in ambitu, paratas habere oportet Antimonij pulverisati libras duas, Tartari Monspeliensis sesquilibram; & Nitri itidem pulverisati tres libræ quadrantes; hæc probe commixta recondantur cucullis chartaceis exiguis, quorum singuli contineant unciam unam vel alteram materiæ: Postea in Crucibulum optime candefactum, ac discoopertum, immittatur unus ex cucullis, illico id cooperiendo, detonationem pulveris permittendo; qua perfecta, alter cucullus pulvere repletus in Crucibulum proiciendus erit, ac detonandus, pergendo in projectione & Pulveris detonatione, (Crucibulo tegmen semper imponendo) donec nihil proiciendum supersit: Postmodum ab immissa circiter uncia una Nitri pulverati supra materias, alte prælonga virga ferrea demergendas, Crucibulum rursus tegmine adposito occludendum, ignem propius admovendo: materiæ cum omnino fusæ fuerint, Crucibulum tenaculis robustis apprehensum ab igne removendum erit, eoque sponte refrigerato Regulus in fundo se exhibiturus est; Vel Crucibulo ab igne exempto, materiæ infundendæ erunt in conum fusorium idoneum, prius excalefactum & pingui aliquo intus delibutum, concutiendo identidem conum, ad promovendum Reguli in fundum descensum: Demum cunctis semirefrigeratis, conum invertendo, Regulus in fundo conspicuus erit, infra scorias contentus, quibus excussis, iisque ab invicem secretis uno vel altero mallei ictu, rite ablutus, albus adparebit, pellucidus, imo stellatus, si omnibus rite peractis, sub finem accurata materiarum fusio præfuerit.

Fusioni deinceps iste Regulus iterum exponi potest, minori Crucibulo inditus, nonnihil optimi Nitri pulverati immittendo ulterioris gratia expurgationis; quo demum in proplasmata infuso, possunt concinnari pateræ aut scyphi, cognomento Chimici; Vel, si libet, Pilulæ, Perpetuæ dictæ, quarum unica robustis admodum deglutienda porrigitur, expurgandi causa, pro humorum inclinatione, Vomitus aliquando moventis, sed semper per inferiora exitum molientis; Pilula demum inter excrera reperta abluenda & ad alios usus asservanda; toties in eisdem usus ingerenda quoties occurrent quibus fastidium non inductura est: Pateras quod attinet, una vino Hispanico, alióve liquore complenda, discooperienda, ac à vespertinis hores ad matutinas infusione facta, liquor propinandus robusta corporis constitutione præditis, qui purgatione fusque deque instituenda opus habent; Hæ Pateræ, aut Scyphi, vomericam & catharticam in novos liquores transfundere possunt, quo-

ties

ties libuerit, ne minimo ponderis observato decremento, neque in substantia ulla manifesta immutatione.

Vsitatum non est Regulum Antimonij seorsum Pulveris forma exhibere, cum satis sit ex illo Calices aut Pilulas conflasse, sed metallis sæpe numero remiscetur, aliisve substantiis mineralibus, ad plurimas præparationes Chemicas, quarum plurimas tradidi, nonnulla præterea exempla adducturus, dimissa consideratione usum ad Metallica vasa, aliave instrumenta, diversimode in vita civili utilia conficienda.

In pulverem comminui possunt Scorix Reguli, quibus, præmissa elixatione in non mediocri aquæ copia, ac filtratione decocti, affundendum Acetum distillatum, unde sequitur præcipitatio substantiæ flavæ, cui nomen inditum *Sulphuris aurati Antimonij*, cui nonnulli vim solum diaphoreticum adsignant, etiamsi præsertim per vomitum & dejectiones opus edat.

Præcipitatum hoc postmodum dulcorandum est beneficio iteratarum ablutionum, exsiccandum, exhibendum à tribus aut quatuor ad quinque aut sex grana, cuiuspiam alteri rei commixtum actioni illius consentaneæ: At vero minus creber est illius usus; flavæ autem maculæ diu in manibus illorum qui id paravere superstites labori illi supersedendum suadent.

C A P U T LXXVII.

De Regula Martiali.

Mistura substantiæ puræ Martis cum Regulo Antimonij, huic Regulo Martialis cognomen indidit, cujus hæc esse debet præparatio.

Incandescat ad ignem Carbonum luculentum capax Crucibulum, probatum, operculo instructum, pedamento supposito, medio in foco Fornacis Anemix, In id proiciatur semilibra extremitatum clavorum sol earum equinarum, reposito operculo crucibuli, aucto & producto igne, donec extremitates acuminatæ clavorum ad albedinem incanduerint; superiniiciatur his libra una pulveris Antimonij, quod cito liquefscens metallum id etiam ad fusionem deducet, si Crucibulum discoopertum, ignem si intenderis; Cum materiæ penitus fusæ fuerint, repetitis vicibus illi superiniiciantur tres quatuorve uncix Nitri pulverisati, tum ad segregationem scoriarum ferri, & Antimonij tum ut fusæ materiæ pellucidiores fiant: Postea materiæ fusæ in conum ferreum idoneum, excalectum, intus pingui aliquo nunctum infundendæ, conum illico

concutiendo ad promovendum Reguli in imum descensum; Cunctis vero probe refrigeratis, inverso Cono fusorio, reperietur Regulus scoriis involutus, a quibus liberandus malles aliquot ictibus conum feriendo; Regulo postmodum rite abluto, ac iterum fusioni in crucibulo exposito, superinjiciendæ vnciæ tres Antimonij pulverisati, ignem impellendo quousque omnia probe colliquescant; demum additis paulatim & per vices duabus aut tribus vnciis Nitri pulverisati, separandarum iterum causa quarundam scoriarum, ac accelerandæ, pellucidiorique reddendæ fusioni materiæ, infundenda erit in conum ferreum calefactum & pingui aliquo illitum; eodem processu quo ante observato, Eoque pacto comparare sibi licebit Regulum Martialem, elegantem & stellatum, dummodo accurata fuerit Operatio, materiæ autem penitus fusæ, cum in Conum infusæ sunt, alias si fusio imperfecta, huic iterum tradendus esset Regulus, rursusque addendæ Nitri vnciæ duæ vel tres ad alteriorem expurgationem.

Antimonium ad hanc præparationem usurpatum, quantitatis respectu, multo plus exhibet Reguli quam in priore; Nec enim solum Mars prohibet dissolutionem, alias futuram, plurimarum particularum Antimonij, sed etiam illius auget copiam, purissimas sui partes infusione illi adjungendo: Præterea Nitrum tam insignem dissipationem inducere nequit ac in præcedenti Regulo, quia serius ad huius præparationem adhiberi solet, ac paulatim tantum admiscetur, minorique quantitate, etiam si profusior esset additio, Martem tandem omnino consumpturum esset, imo Antimonio alienas qualitates inducturum, diaphoreticam vim ideo adepturum.

Coniungere licet calices & globulos ex hoc Regulo, uti & ex præcedaneo; nec dissimiles vniusque sunt effectus, sed minoris vehementiæ; ratione coniunctionis Martis cum Regulo Antimonij quod tandem omnino Martem in scorias facessere juberet, si diutius in igne vna continerentur. Nonnulli Regulum citra Salium additamentum conficiunt, modo qui sequitur.

Crassius contundunt Antimonium, hoc Crucibulo inditum, ac pulverisatis carbonibus coopertum, ad altitudinem quatuor aut quinque digitorum, igni fusionis exponunt per semihoram; demum materiis refrigeratis, obvium habent Regulum in fundo à scoriis separatum; quas postmodum altero crucibulo excipiunt; ex iis pulvere carbonum coopertis, igni fusionis per horæ quadrantem traditis, rursus Regulum eliciunt: Imo tertia vice scorias alteri crucibulo immittunt, imposito alio carbonum pulvere, ad tertij Reguli separationem, Eoque pacto ex libra vna Antimonij Reguli tres circiter quadrantes obtinent.

Etiamsi prædicta ratione perfici queat illa Operatio, Regulus tamen sic præparatus admodum adhuc impurus perstat, superstites adhuc obtinens plurimas, Antimonij crassiores partes: Neque enim candore, elegantia, aut nitore Reguli rite præparati donatus est, ideoque pro Antimonio usitato paulo puriori habendus.

CAPVT LXXVIII.

De Floribus Antimonij.

Plurima adhiberi solent instrumenta, ac non una ratio ad Præparationem Florum Antimonij observari solet; Eapropter enim Aludella ordinaria in usum advocari possunt, superimpositis ollis summa & ima parte perforatis, superiori earum parte summa foramine admodum exiguo donato; collocatæque Aludello supra Fornacem idoneam, cujus fundum ab igne propemodum incandescat, paulatim in Aludelli capacitatem, per foramen Antimonium pulverisatum projiciendum est, donec flores sufficienti copia exurgant.

Licet necnon, juxta Zvelseri mentem, usurpare Aludel fere globiforme, duobus tubis donatum, ex uno quoque latere ad sui medium; parte inferiori quam supera paulo magis declivi: Injecto autem in id paucum Antimonio pulverisato, imposito Aludel Fornaci idoneæ, subditæque Aludel igne sat valido ad fusionem Antimonij, obiter adaptandum erit alteri tuborum Aludel Recipiens, foramine parvo in parte sui postica pertusum: Cum porro vapores intra Receptaculum conspicui fuerint, leniter ope exiguum folium insufflandum erit in tubum, illi oppositum cui admotum Receptaculum, quo vapores in Receptaculum impulsæ in Flores condensari possint.

Porro cum Antimonium citra aliquod additamentum Flores ægrè emittat, nisi accuratissimum accesserit ignis regimen, & Pulvis legitime projectus fuerit, multo felicior est successus si Antimonio materiæ extraneæ remissæ fuerint, tum ad divisionem illius particularum, ac prohibendam in Aludel fusionem; tum ad suscitandas ac pellendas in Flores particulas ad hos dispositas, quamobrem prius Aludel posteriori multo commodius est.

Commiscere licet Antimonium duplicat arenæ aut vitri pulverisati ponderi, postquam vero impositum fuerit Aludel Fornaci idoneæ, coopertum vero Ollis, illi offitio destinatis, luto obductis, sibi invicem

Tom. II.

Ccc

commixtis & superimpositis, infima pars Aludel ad incandescentiam excalefacienda, semiunciam circiter Pulveris per foramen illius projiciendo, singula quaque vice, eodem momento id obturando, luculentum semper ignem, Aludel subditum fovendo, pergendo in Pulveris projectione donec omnino absumptus fuerit.

Commode & commisceatur. Antimonio pulverisato, dimissa arena aut vitri pulvere, triplum Nitri itidem pulverisati pondus, protectione facta pulveris in portiones divisi exiguas, in Aludel, & detonatione, superimpositis illi duabus aut tribus Ollis, summa autem cooperta Alembico vitreo, minime loricato, Recipiente instructo; quo pacto pars Antimonii maxime volatilis sursum evehitur in Flores, obvios postmodum intra ollarum aut Alembici capacitatem, cum vasa refrixerunt & decrustata fuerunt.

Eodem quoque tempore in Recipiente occurrit Nitri spiritus admodum acidus, in fundo autem Aludel Antimonii pars maxime fixa, commixta parti Salinae fixi Nitri.

Flores crebris ablutionibus dulcorandi erunt, demum exsiccandi & servandi, exhibendi à tribus aut quatuor ad quinque aut sex grana, ex conserva aliqua aut condito, si generosa purgatio per superiora simul instituenda fuerit vitiosorum humorum febres Intermittentes patientium, in affectibus hypochondriacis aliisque ejusmodi pertinacibus.

Spiritus in Receptaculo contentus commodissime in usum venit adversus Colicos dolores ac urinæ difficultates, præbendus à quinque aut sex, ad duodecim aut quindecim guttas, vel ad gratum in luscule acoem, aliisque liquoribus convenientibus illum excipientibus.

Partem Antimonij in fundo Aludel residuam quod attinet, cum merum sit Antimonium Diaphoreticum, id extricandum erit à parte Nitri Salina, in usum accersendo eadem ratione qua Antimonium diaphoreticum vulgare, de quo capite sequenti verba facturum sum.

Commodissime remisceri potest semi libra Antimonij pulverisati libræ uni Salis Ammoniaci, illa simul projiciendo in Cucurbitam fictilem quæ ignis vim ferre valeat, demum imposita Cucurbita Fornaci idoneæ, eaque Alembico vitreo cooperta, sublimatio Florum igne gradatim adhibito perficienda erit: Vasis autem refrigeratis, colligendi Flores rubri in Alembicum evehti, crebro iteratis ablutionibus dulcorandi, exsiccandi, & ad eosdem usus qui præcedentes servandi.

Antimonij Vitra, Croci, & Reguli usurpari possunt ad Florum præparationem, eadem processus ratione qua Antimonium crudum.

Coloris autem diversitas sæpenumero Floribus Antimonij adveniens

niens, in diversis vel una eademque sublimatione, cum nullam facultati emeticæ & dejectoriæ immutationem inferat, sine discrimine usurpari possunt Flores rubri ac flavi, non secus ac albi, dummodo sæpenumero eloti fuerint ex dulcificati.

Nonnunquam unum vel alterum horum Florum granum aliis purgantibus remiscetur, vel Mercurio dulci, quibusdam in casibus; tunc enim cum aculei vice fungantur erga remediæ quibus cum remiscuntur, illorum actioni obsequuntur per inferiora solum purgando.

Mercurius dulcis præstantissimum etiamnum est Florum Antimonium correctivum.

Prætermitto horum Florum correctionem beneficio Salis Tartari, optime imprægnati Acido spiritus Aceti, ac affusionis spiritus Vini aromatum vi imbuti, aut spiritus Vini melliti, vel per alios procedendi modos apud authores prostantes; neque enim huc inferendi ulla instat necessitas, quandoquidem extemporanea correctione actionis horum Florum id perfici potest aliis remediis illos commiscendo.

CAPVT LXXIX.

De Antimonio Diaphoretico.

Consensus est Authorum plurimorum ad hanc præparationem perficiendam tres Nitri partes ad unam Antimonij requiri: Porro nonnulli Nitram simul ac semel injiciendum cum Antimonio præcipiunt; alij duas solummodo partes admiscunt, quidam unica sunt contenti; successive reliquas partes massæ adjiciendo; imo nonnulli portionem aliquam Tartari admiscunt.

At vero etiam si quarumvis harum præparationum successus difficilis non sit, dummodo tripla proportio Nitri ad Antimonium adfuerit, quoad cætera rectus fuerit processus, perinde futurum videatur, satius tamen duco si ab initio tertia tantum Nitri pars cum toto Antimonio commixta fuerit: Si enim totum Nitrum una vice coniectum fuerit, cum detonatio nimia violentia peragatur, multo amplior partium Antimonij dissipatio contingit, quinimo & partium Nitri volatilium, quibus concessum non fuit tempus ad sufficienter communicandam vim fixatoriam parti Antimonij in Crucibulo superstiti: At vero si æquale tantum pondus Nitri & Antimonij injectum fuerit, cum detonatio sat vehemens sit ad sulphur Antimonij crassius abstrahendum, nihilominus tamen nulla imminet partium minus volatilium dissipatio: Sed

Ccc 2

porro prædictis Antimonii partibus adjiciendo Nitri partem residuam, nulla vero subsequente detonatione, quandoquidem sulphur Antimonii impurum absumptum est, partibus spirituosus & fixis Nitri sufficiens conceditur tempus efficaciam suam in Nitrum exferendam, ac permutandis illius qualitatibus vomitoriam & purgatricem in diaphoreticam, quæ facultas huic minerali quasi indivulsa cohæret.

Electi ergo Antimonii libra una conterenda in pulverem, atque commiscenda libri uni Nitri rite depurati; Pulvis concludatur chartaceis cucullis, quorum unusquisque unciam unius circiter sit capax; Demum probato & capaci Crucibulo, operculo suo instructo, subdito pedamento, medio in foco Fornacis Anemiam collocato; accenso in ambitu luculento carbonum igne, summèque candefacto crucibulo, in hoc projiciatur unus cucullorum, crucibulo illico injecto operculo, pulveris detonationem expectando: Postmodum pergendum in successiva cucullorum projectione, detonatione etiam concessa, donec projectio omnium absoluta sit, luculentum semper fovendo ignem ad continuam materierum fusionem. Demum addendum erit paulatim, repetitisque vicibus, reliquum Nitrum, massæ commiscendum & incorporandum, illam prælonga spathula ferrea commovendo, eundem ignis tenorem præterea fovendo spatio duarum aut trium horarum, vel donec Antimonium & Nitrum fluiditate sua omnino orbata sint, ac in crucibulo in massa incandida & solidam abierint.

Postmodum sponte frigefactis materiis, remotisque quibusvis sordibus, crucibulum intus vel extra inquinantibus, eo ictu mallei in tria quatuorve frustra effracto, hisque in capacem pelvim stanneam projectis affundenda erit aqua fervens, quousque penitus ab hac cooperiantur, maceratione in illa concessa donec massa à crucibulo abscefferit at ex parte diluta fuerit, separationem coadjuvando admoto cultro, vel quopiam alio instrumento idoneo; Demum accurate seceretis, & abjectis Crucibuli fragmentis, materiis probe subsidentibus, decantandus erit, & seorsum asservandus liquor supernatans; Deinceps Calcem Antimonij capaci mortario marmoreo excipiendo, illicque pistillo ligneo conterendo: Demum superaffusis aliquot libris aquæ limpidæ, cunctis rite commotis, citissime decantandus erit in pelvim fictilem mundam. Liquor turbidus, pergendo in trituratione, ac postea dissolutione calcis Antimonij in aqua recenti, ac adfusionem Liquoris turbidi in pelvim, donec calx ista omnino in liquore dissoluta sit, in fundo autem mortarii nihil præter partes terrestres deprehendantur.

Calx ista postmodum pluries adfusa aqua abluenda erit, donec perfectissime

fectissime dulcificata sit : hæc autem probe exsiccata poterit iterum crucibulo immitti, ac spatio unius vel alterius horæ in igne detineri; demum accenso optimo vini spiritu, illi super affuso, in olla adservari, aut lagena vitrea densa accurate obserata, ad usum.

Prior Liquor seorsum reconditus inutilis futurus non est, quippe qui non exiguam Nitri portionem obtinet, ac plurimas particulas calcis Antimonii ab eodem Nitro dissolutas : Evaporatio enim illius excitari potest ad pelliculam usque, ac exinde elicere licet Crystalla Nitri, particulis Antimonii imprægnata, vel affuso Aceti spiritu huic Liquori, præcipitatio fieri magisterii candidissimi ac subtilissimi ; quod cum ex una eademque massa prodierit, iisdem quoque viribus præditum est, eadem ratione in usum id accersendo ad Calcem Antimonii, præmissa ablutione & exsiccatione.

Candor Calcis Antimonii ansam dedit illi Cerusæ nomen imponendi, sed vulgatius est & acceptius vocabulum Antimonii Diaphoretici, aut Diaphoretici mineralis : Eapropter videlicet quod corroborata Natura, hanc impellit ad expulsionem pravorum humorum per quascunque vias, ac potissimum per sudores vel insensibilem transpirationem.

Nec parum convenit obtundendis aculeis, aut mortificandis Salibus corrodendi vi præditis, ac præsertim Acidis, prohibendæque humorum fermentationi, quorum præterea arcet putredinem : Massam etiam sanguineam expurgat ; in affectibus autem scorbuticis præsentissimum auxilium præbet si productior fuerit illius usus.

Etiamsi vero adstrictoria vi præditum videatur, tam ratione ipsius substantiæ, terrestreitatem præ se ferentis, quam quod destitutum sit facultate per superiora vacuante, commodissime tamen commiscetur remediis catharticis & aperitiva vi donatis, obsequendo quippe illorum actioni, prohibet alienas & pravas qualitates partibus ab illis imminentes : quo fit, ut non raro in usum accersatur, commiscendum remediis reserandis viscerum & uteri obstructionibus destinatis.

Eximium quoque perhibetur adversus Februm malignitatem, speciatim ad Variolas & Morbillos, aut Rubiolas quascunque, imo & ad curationem affectuum Venereorum, id remiscendo quibuscunque remediis illis adpropriatis, tum purgantibus tum diaphoreticis.

Convenit necnon cuicunque ætati & sexui, à quinque aut sex, ad viginti & triginta grana, sicuti & magisterium à me memoratum, solitaria aut aliis remediis commista.

℞ccc 3

Cryſtalla ex prima lotione Antimonii Diaphoretici deducta, poſſunt diſſolvi in liquoribus idoneis : ac præſcribi à quinque aut ſex ad quindecim uſque & viginti grana, ad eoſdem affectus in quibus commendatur Antimonium Diaphoreticum.

Ad iſtiusmodi præparationem admitti poſſunt Vitra, Croci, Reguli & Flores, prætermiſſo Antimonio vulgari; quæ diaphoretica vi donari poſſunt figendo illorum qualitates vomitoriam & dejectoriam, addendo tertium tantum pondus Nitri puriſſimi : in cæteris eadem methodo progrediendo ac ad Antimonium Diaphoreticum.

C A P V T L X X X.

De Liquore Glaciali Antimonij.

PRæparationis iſtius gratia vulgo uſurpantur partes æquales Antimonij electi & Sublimati Corroſivi, quæ contrita, & ſimul Retorta vitrea, luto probe obducta, excepta, collo lariusculo donata, hæc Furno Reverberatorio clauſo, ejus magnitudini proportionem reſpondente imponitur; demum accenſo exiguo carbonum igne in foco fornacis, ac obiter admoto Excipulo roſtro Retortæ, Diſtillatio ſuſcipitur igne leniſſimo, ac paulo poſt in Receptaculum ſtillare conſpicitur guttatim Liquor candidiſſimus & limpidus, etſi admodum gravis, qui inibi illico concreſcit glaciei ſpeciem exhibens.

Ignis intendendus non eſt, niſi poſtquam univerſus hic liquor glacialis exſtillarit; ſin forte contingeret ut Liquoris quædam portio intra Retortæ collum concreſceret, fundenda illa eſſet, ac illius diſtillatio in Receptaculum promovenda, leniter admoto carbone accenſo loco in quo concretio contigit.

Cum vero nigricans quid in collo Retortæ adparuerit, vel Receptaculi, obiter adaptandum erit aliud Receptaculum roſtro Retortæ, dehinc ignem adaugendo, qui paulatim intendendus erit, ac per gradus, donec producat per aliquod tempus ad ſummam vehementiam, ſeparandarum gratia materierum in Retorta reſiduarum Mercurij in Sublimato deliteſcens, huncque ſuſum evehendi una cum proprio Sulphure Antimonij, ac omnia fere in collo Retortæ Cinnabaris forma cohibendi, tantillum autem diſtillatione eliciendi in Receptaculum Mercurij currentis ſpecie, commixti particulis quibuſdam fuliginofiſ Antimonij.

Vaſis frigefactis in fundo Retortæ occurret Maſſa dura, lucida, ad
Antimo-

Antimonij formam, pro ista operatione usurpati, accedens; eodemque tempore in summa parte & intra Collum Retortæ, Mercurius occultus, Sublimatio conjunctus Sulphuri terrestri Antimonij, ac una cum illo in Cinnabarin concorporatus.

Obvium necnon erit in postremo Receptaculo tantillum Mercurij resurgentis, commixti cuidam Antimonij fuligini, In primo autem Liquor glacialis, qui Rectificatione opus non habebit si debitum ignis regimen adfuerit, ac novum Recipiens mature substitutum.

Sin dictus Liquor obscurum quid admixtum præ se ferret, is liquefaciendus esset, Receptaculum paulatim calefaciendiendo, illumque exigua Retorta exceptum, Balneo Arenæ igne mitissimo rectificando, adeo ut vice illius quod Retorta continebat obscuri coloris, consequi liceat Liquorem candidissimum & purissimum, quem vocant Liquorem Gummeum, Butyrum aut Oleum glaciale Antimonij.

Hujus præparationis ergo usurpare licet Regulum usitatum Antimonij, aut Regulum Martialem, ac illi adjungere duplum pondus Sublimati Corrosivi, in cæteris eodem modo procedendo ac pro distillatione præcedenti, eaque ratione consequi datum est Liquorem propemodum similem, imo, nonnullorum judicio, præstantiorum, ob Reguli puritatem è quo eductus fuerat.

At discrimen non admodum insignis est, quandoquidem Salia acida, Mercurio corrosivo inexistencia, præcipuè tantum efficaciam suam exerunt in partem Regulinam Antimonij, ac proinde Liquor inde exstillans ab hoc non multum dissimilis esse debet: Adeo ut non immerito prior præparatio amplectenda videatur, adde quod Regulus multo majoris sit pretij quam Antimonium vulgare; Duplicatum adesse debet pondus sublimati corrosivi, ac tandem postmodum nulla expectanda Cinnabaris, quam elicere licet Antimonium crudum admittendo.

De Antimonio asserere licet, ex censu mineralium id esse, quod plurimas præparationes Chymicæ exhibet, sed & id quoque asserere licet distillationem Butyri Antimonij, cum originem præbeat ingenti præparationem numero, singulari omnino animadversione dignum esse, ideoque disquirendas esse rationes immutationum omnium quibus obnoxia est substantia Antimonij.

Ac primo quidem hoc compertum sit; partes acidas Vitrioli & Salis Marini, partem compositionis Sublimati corrosivi constituentes, pro dissolventibus & fundentibus partem Regulinam Antimonij habendas esse, ac illi in distillatione conjunctas reperiri; Illud quoque latere non debet Mercurium ab hujusmodi dissolutione in partes nequaquam

venire, quandoquidem obtinere licet Liquorem Glacialem Antimonij, commiscendo ac distillando hoc minerale ex Retorta cum æquali pondere Vitrioli ad albedinem calcinati, ac tantundem Salis decrepitati in pulverem contritorum: similem præterea omnino liquorem consequi datum est, extrahendo spiritum ex partibus æqualibus Salis decrepitati & Vitrioli ad albedinem calcinati, ac commiscendo istius spiritus libras duas sesquilibræ Antimonij pulverisati, & Balneo Arenæ ex Retorta distillando: Imo præterea idem fieri posse constat conjungendo partes æquales A quæ Fortis vulgaris uni parti Antimonij pulverisati eadem ratione in distillatione procedendo, nulla accessione facta sublimati Corrosivi, uti neque ullius Mercurii ad has distillationes.

Secundo id ratum esse debet, etiamsi Mercurii Vitæ nomen impositum fuerit Pulveri ex Liquore isto Glaciali educto, præcipitatione illius præmissa, ablutione & exsiccatione, non tamen Mercurium, qui maximam partem Sublimati Corrosivi constituit, æquis portionibus Antimonio commixtum, distillandi istius Liquoris gratia, basin constituendum esse, uti neque tanquam partem habendum esse, si modo debitum adfuerit ignis regimen distillationis tempore, ac nimio opere ignem urgendo procuratus non fuerit Mercurii, illum resuscitando, descensus in Receptaculum: At vero si accuratus fuerit processus, procul omni dubio Liquor nullam aliam agnoscit materiam quam partes Acidæ Vitrioli & Salis Marini cum Regulina Antimonij, à partibus acidis istorum Salium dissoluta; Id quod non una ratione confirmari potest, siue substantiam Antimoniam in Liquore delitescens in verum Regulum deducendo, siue ex massa in Retorta superstita extrahendo univertum Mercurium ex Sublimato Corrosivo, in Cinnabrium conversum, aut resuscitatum; siue in aqua dissolutione facta partis acidæ Vitrioli & Salis marini, in hoc liquore contentæ, ac separatione substantiæ Antimonialis.

Tertio perpendendum est ignis calorem, ad hanc distillationem exhiberi, cum in sublimato quandam fusionis speciem excitet, ideoque Mercurio occasionem præbeat ut pristinam formam readsumat, ac levi negotio in liquorem deducat Salium partem acidam, confuse Mercurij particulis remixtam, quarum divisionem Sublimationis tempore induxerat, Eundem Liquorem, cum substantiam Regulinam Antimonij accommodatorem nanciscatur admittendæ aculeorum suorum penetrationi, illi coherere, illius partes diducere, quæ Calcinatio Immerisæ nomine donari potest; demum impellente ulterius igne, liquoris forma ex Retorta per rostrum prodire, una cum substantia ab ipsa dissoluta & calcinata, guttatim simul in Receptaculum exstillando, restibi in Retorta Mercurio una cum Antimonij parte crassiore.

Cum

Cum porro Sulphur naturale, terrestre & inflammabile Antimonij tunc in Retorta una cum cæteris partibus crassioribus occurrat, eandem vero proclivitatē obtineat ad conjunctionem cum Mercurio (observanda in sulphure communi si quando præparanda sit Cinnabaris vulgaris) eodem tempore cito illius poros subit; atque id amplectitur, adeo ut una ab igne valido impulsæ, dum abscedunt a cæteris partibus crassioribus Antimonij, una sublimentur, ac demum perfectæ distillatione in Cinnabarin con- corporata occurrant, Neque tamen id prohibet quia Mercurij fluidi tantillum in Recipiente occurrat, quandoquidem sufficiens non adfuit quantitas Sulphuris Antimonij ad ipsum cohibendum.

Eapropter etiam Cinnabarin obtinere nemo speraverit si adhibitus fuerit Regulus, aut Vitrum Antimonij ad extractionem Liquoris Glacialis, eo enim tempore cum omnino spoliata sint sulphure suo terrestri, Mercurius autem nullam obviam habeat substantiam idoneam quam amplectatur, impellente igne ex Retorta exitum moliri cogitur, eadem forma quam ante sublimationem obtinuerat.

Cinnabaris Antimonij color maioris est fuscædinis quam Cinnabaris vulgaris, ratione quarundam particularum fuliginosarum Antimonij, quæ sublimantur, ac cum Sulphure ejus terrestri ac Mercurio coeunt & con- corporantur, unaque collo Retortæ adhærescunt.

Sin elegatior quis desideraverit, ad votū res succedet id conterendo ac cōmiscendo suboctuplæ parti pōderis sulphuris pulverisati, ac una sublimādo Matrario indita, Balneo arenæ, igne gradatim adhibito, Eo enim pacto particulæ fuliginosæ Antimonij, fuscædinem Cinnabari inducentes, in fundo cum subsideant, sublimatum exsurgit intensioris rubedinis & magis nitentis quam quæ Cinnabari inerat ante hanc rectificationem.

Cinnabaris Antimonij non modo admodum efficax est ad curationem affectuum Venereorum, sed etiam a præstantissimis scriptoribus perhibetur remedium singulare adversus Epilepsiam, id exhibendo a decem aut duodecim ad quindecim aut viginti usque grana; Boli forma, aliis remediis Cephalicis commixtum.

Liquorem Glaciale quod attinet, cum vis caustica admodum insignis illi insit, eo in statu ad usum tantummodo externos accersitur, tam inurendarum gratia corporis partium quæ caustico opus habent, ac absumendæ emendandæ ossium Cariei, quam sistendi Gangrænæ progressus,

At cum vehementia illius effectuum summa cantrone indigeat, ex mādato Domini D'Acquin, primarii Regiæ Majestatis Medici publici turis facio modum quo Dom. Pelegrinus, Medius Romanensis in Delphinatu, felicissimo successu Liquorem hunc variis in casibus adhibet, plurimis experimentis confirmatum quorum, nec non oculatus sum testis.

D d d

CAPUT LXXXI.

*Quibus modis Dom. Pelegrinus Medicus, in usum
adhibet liquorem Glacialem. Antimonij,
Et qui effectus ex hoc expectandi.*

Commisceantur Liquoris Glacialis Antimonij vncia una, vnciis duabus Olei Sulphuris per campanam distillati, & seorsim recondantur in lagena.

Necnon miscendæ in patina fictili intus vitreata uncia una Liquoris Glacialis Antimonij, & uncia duæ Sublimati corrosivi pulverisati, illa spatula lignea commovendo; hæc cum per decem aut duodecim horas sic perstiterint, humiditas superflua calore mitissimo erit evaporanda ad siccitatem usque Pulveris, in lagena vitrea densa rite obturata adfervanda.

Gangræna Curatio.

Ad coercendum Gangræne progressum in sui initio, primo scarificanda est pars Gangræna obsessa ad vivum usque, demum admovendus est liquor, aut pulvis inter carnem vivam & mortuam, plus aut minus adplicando, pro conditione affectus maioris aut minoris: illic detinendo spatium decem aut duodecim horarum: Sin dolorum vehementia nimio-pere urgeret, antequam id spatium temporis elapsum esset, adhibere conducit unguentum suppuratorium & anodynum, inferius describendum, pergendo in usu bis indie, tam ad separationem eschare a carne viva, quam ad carnis & cicatricis generationem in vulnere superstito, quamobrem tandem admovendi erunt pulvilli ex linteo discerpto parati, superimposito cerato ex Emplastro Palmeo, Cerusæ & Minij, dissoluti in Oleo rosaceo.

Præparandi causa Unguenti Suppurativi & Anodyn.

<i>R. Oleorum Rosacei,</i>	<i>Myrrhe</i>
<i>Liliorum &</i>	<i>Olibani pulverat. a. vnc. j. sem.</i>
<i>Florum Sambuci a. vnc. ij.</i>	<i>Picis nigra lib. j.</i>
<i>Sevi vervecini,</i>	<i>Terebinth. Limpide lib. sem.</i>
<i>Vitulini a. lib. sem.</i>	<i>Cera flava vnc. vj.</i>
	<i>Olei stillat. Rosmarini</i>
	<i>Lavendule aa. vnc. ij.</i>

Misce fiat Unguentum. s. a.

Flicer

Vlcera cum Ossis carie.

Ad Curationem Vlcera Carie ossibus inducentium, illorum labia illinantur Liquore supra descripto, imo guttæ aliquot instillantur in os carie infectum in fundum vlcera, magis aut minus infundendo pro magnitudine aut parvitate cariei; postmodum cooperiendum erit vlcus plumaceolis admotis ac linteo albo & ficco, sic dimittendo per decem aut duodecim horas. Postmodum remotis his plumaceolis, alij imponendi erunt unguento suppuratorio & anodyno delibuti, ossibus vero admoveantur solum plumaceoli ficci: Quando eschara a carne viva abscesserit, derafo osse instrumento idoneo, ac rite separatis cunctis squamis, vniversum vlcus implendum erit plumaceolis ficcis & calefactis, bis in die innovando, superimponendo Emplastrum Divinum oleo Terebinthinæ emollitum, pergendo ad absolutam vsque curationem.

Fistularum Curatio.

Ad Fistularum extirpationem, Inferenda est in canalem Fistulæ turunda prædicto Liquore imbuta; Si turundæ denegatus fuerit introitus, Guttula una dicti liquoris per extremum stylum exploratorium infundenda, postea partem splenio apposito cooperiundo, rota die sic dimittatur; Deinceps retrahenda turunda, Fistulæ bis in die vnguentum anodynum admovendo, donec carne vestita perfecte fuerit, sub finem admovendo Ceratum deficcativum.

Cancris incipientis Curatio.

Ad curationem Cancris inchoantis, decussatim fiat sectio ad fundum vsque duritiei, eodem tempore instillando quatuor aut quinque guttas dicti Liquoris, dñm cooperiendus Cancer plumaceolis & spleniis ficcis; Ægrum in lecto per horas viginti quatuor detinendo, nil præter iuscula pro alimento illi exhibendo: Postmodum removendi priores plumaceoli, alique Vnguento anodyno illiti substituendi, bis in die vulnere manum admovendo, idemque vnguentum adhibendo; pergendo donec eschara decidua vulnus carne repletum occurrat, exsiccandum Emplastri Deficcativi beneficio.

Cancris Vlcerati Curatio.

Si Cancer vlceratus fuerit, sola labia livida & dura scarificanda sunt, parti scarificationem passæ guttas aliqua Liquoris infundendo, extirpandæ gratia duritiei; Liquor hic iterum instillandus si prima vice satis eius immissum non fuerit.

Lupiarum Curatio.

Ad Curationem Lupiarum eodem modo erit procedendum

Ddd 2

Verruca, Cristæ, Fungi, Excreſcentia carnea.

Ad extirpationem Verrucarum, Cristarum, Fungorū, aliarumque Excreſcentiarum præter naturalium, funiculus ſericeus Liquori immergendus, ac ſtringenda Excreſcentia, ſi licet; ſic dimittendo per horas duodecim, vel donec excreſcentia ſponte excidat, Demum admovendum Ceratum exſiccativum; Si ſtringi nequeant Excreſcentiæ, contingenda ſunt extremo ſtilo exploratorio, liquori immerſo, ſuperſpergendo tantillum Pulveris, ſplenijſ ſiccis partem cooperiendo, bis in die renovandis donec Excreſcentia excidat, ſuperimpoſito Cerato deſiccativo: Si tamen dolor intolerabilis evaderet, medendū eſſet ad motionem Vnguenti Anodyni, qui ubi deſierint, ſoli vnguento Deſiccativo locus erit.

Ulcera Venerea Cancroſa.

Ad citam curationem Ulcera Venereorum Cancroſorum, ſaliva madaſacienda eſt extremitas ſtyli exploratorii, impoſitoque tantillo Pulvere, contingenda ſunt Ulcera Cancroſa, aut Carcinomata: etiamſi comitem haberent cariem oſſium, Demum vitium plumaceolis ſiccis cooperiendum, per diem integrum ſinendis.

Si doloris æger foret impatiens, removendi eſſent plumaceoli ſicci aliiſque ſubſtituendi Vnguento Anodyno delibuti: Poſtmodum æger bis in die tractandus, pergendo in uſu ejuſdem Vnguenti quouſque eſchara excidat, poſtea ſolis plumaceolis ſiccis locus erit, pulvillis ſuperimpoſitis.

Si phlegmone partem invaderet, admovendum eſſet Ceratum Galeni, Nec tamen iſtius remedii uſus prohibet, ſi illorum neceſſitas inciderit, univeſalia, mali cauſam abſcindere idonea.

C A P U T LXXXII.

*De Pulvere Emetico, De ſpiritu Vitrioli Philoſophico,
Et Bezoartico minerali.*

Ex diſceſſu ſpiritus Nitri poſtquam ab ipſo diſſolutum fuit Argentum, Ex illius diſpoſitione ad tunc diſſolvendum Cuprum; Ex nova iterum diſpoſitione ad deferendum Cuprum a ſe diſſolutum pro Ferri diſſolutione, Illa iterum quæ ſuperſtes eſt ad Ferrum dimittendum, pro diſſolvendo lapide calaminari, ſeu cadmia; Ex præcipitatione ſubſequenti cunctarum harum ſubſtantiarum diſſolutionem, ſuperaffuſo liquore Tartari, aut cujuſdam alterius legitimi Salis fixi vel volatilis, Ex impotentia diſſolvendi hæc metalla hiſ ſpiritibus imbuta, quando acule os

aculeos suos commiscuerunt aculeis Salium ad Præcipitationem vsurpatorum, Ex omnibus, inquam, his effectibus erroris si arguendi sunt qui censent Præcipitatorum vi obtundi Acidorum aculeos, atque a sola aculeorum infractione deducendam esse ineptitudinem conservandi metalla dissoluta ab illis soluta, & agendi potentiam ac dissolvendi quam ante obtinuerant.

At vero examen eorum quæ contingunt in præparatione Olei Glacialis Antimonij aliorumque inde pendentium, pertinaciam illorum superare debet; Quandoquidem enim Mercurius ope spirituum acidorum salis & vitrioli, una cum ipso sublimatorum, corrosus & dissolutus, obfusus est aculeis multo acutioribus & penetrantioribus quam qui insunt dictis spiritibus antequam Mercurio conjungerentur; lidem porro spiritus Mercurium deferunt, corrosuri & dissoluturi partem Antimonij Regulinam, verisimiliter Mercurio multo duriores & magis obnitentem; Denique, cum iidem spiritus, quorum retusi deberent esse aculei in Mercurij dissolutione ac partis Regulinae Antimonij, huic postremæ adjuncti, terebrant & comburunt partes quas attingerint, majori vehementia & celeritate quam sublimatum corrosivum, imo ipsum Aurum dissolvere valent; porro cum huiusmodi dispositionibus tantummodo priventur quando cuiuspiam salis complicati fuerint, in quo aculeos suos abscondere queant, vel quando infracti fuere dilutione facta in aquæ copia insigni, non video quomodo in posterum propositi tenaces esse velint, aut veritati amplius oblectari.

Interim cum diutius immorari animus non sit circa res adeo manifestas, transitum faciens ad præparationes quarum tractatum adgredior, hoc assero, cum qualitas caustica Liquoris Glacialis Antimonij adscribenda solum sit parti Acidæ Vitrioli & Salis marini, in Sublimato corrosivo delitescenti, ad præparationem istius Liquoris vsurpati, hæc autem, pars in aqua dissolubilis sit, arduum non esse illam secernere, neque requiri Præcipitantium opem, ad promovendum in fundum substantiæ Regulinae Antimonij descensum, quæ cum potissimam istius liquoris partem constituat, in aqua sicuti Salia dissolvi non potest, quandoquidem Acida in non mediocri aquæ copia diluendo, adeo infringuntur ut deferere cogantur partem Antimoniam ab ipsa dissolutam ac in liquorem deductam. Cum porro potiori jure in commodum cedere debeant facultates, emetica & purgatrix, uti & diaphoretica partis Antimonialis liquoris, quam corrosiva salium acidorum, Antimonij dissolutionem foventium, ideo necesse est tenere modum separationem perficiendi.

In Diplmate tepido liquefeat Glacialis Liquor a me memoratus in

D d d 3

Receptaculo occurrens; imponatur pelvi fictili mundæ, intus probe vitreata; affundatur duodecies tantum pondus Aquæ limpidæ tepidæ & filtratæ, ex qua mistura exsurgat Lac albißimum; demum optime dilutis & commotis materiis spathula lignea, permittenda erit subfidentia per duas aut tres horas; hinc decantandus erit, & recondendus in lagena, liquor limpidus supereminens substantiæ Antimoniali; postmodum crebris affusionibus factis aquæ limpidæ abluendæ, donec ad summum dulcorata sit: Denique in umbra exsiccata, ac in mortario marmoreo aut Vitreo pulverisata, recondenda erit in lagena vitrea densa rite obturanda.

Iste Pulvis cognomine Algaroth donatus fuit, ab Authore, alias Emeticus dicitur, ratione effectus; Inapte Mercurius vitæ, ob rationes superius adductas.

Præcipuæ illius facultates sunt expurgatio, per superiora æque ac inferiora, cunctorum vitiosorum humorum, exhibendo Boli formæ, a duobus aut tribus ad quinque aut sex grana, ex quapiam Conserva, vel alia quapiam re convenienti, aliis purgantibus commiscendo, iusta observata proportione.

Commodissime etiam exhibetur in Hydrope, Febribus Intermittentibus, cunctisque Cerebri, Ventriculi ac Vteri affectibus, a redundantia humorum oriundis.

Prior Liquor adservatus, in se continens partem acidam Olei Glacialis, saporem quoque acidissimum obtinet; Aciditas vero ista multo maior futura est, si Balneo arenæ concentratus fuerit dictus Liquor, evaporatione facta maximæ partis humiditatis. Quo pacto obtinere dabitur liquorem quem Authores Spiritum Vitrioli Philosophicum vocant, tum ratione partis acidæ Vitrioli, materiam illi præcipuam subministrantis, tum quia sapore & facultatibus ad illum fere accedit; quo fit ut ore adsumendus præscribatur ad eosdem scopos ac spiritus vitrioli vulgaris, Spiritus enim iste Naturæ familiaris est, cum ex opposito Acida, ex quibus constat, destructoribus potius accensenda essent, quamdiu cum parte Regulina Antimonij concentrata erant.

Pulveris Emetici efficacia retundi poterit, quinimo id obtinere licuerit ut per inferiora tantum corpus expurget, si illum immittendo exiguæ Cucurbitæ vitreæ, Balneo arenæ, igni moderato imposito, inibi detineatur donec fulvum colorem induere incipiat, postmodum bis vel ter superaffusus fuerit vini spiritus rectificatissimus, toties illum abstrahendo, demum hunc Pulverem eodem modo eademque dosi ac Pulverem Emeticum vulgarem exhibendo, nomine Pulveris Emetici correcti insigniendum.

At

At vero Pulvis Emeticus facultate emetica & cathartica omnino exui poterit, ac diaphoreticam induere hac ratione procedendo.

Huius Pulveris quantum volueris immitte exiguae Cucurbitae Vitreae, Balneo arenae impositae, superaffunde triplum pondus Spiritus Nitri, spatula lignea commovendo, ac probe hunc Pulverem in Spiritu diluendo, evaporatione fiat totius humiditatis, ignis mirissimi ope, donec solum superstes sit massa candida & sicca in fundo Cucurbitae: Haec probe abluta, & perfecte dulcificata, ac pulverisata, custodienda est in lagena vitrea accuratissime obturanda.

Pulvis hic Bezoartici mineralis titulo donatus fuit, tum ob facultates Bezoarticas, quibus pollet, tum ob substantiam illius, quae tota quanta est mineralis.

Commodissime praescribi potest istud Bezoar ad cunctos affectus in quibus Lapis Bezoar ex animali eductus, exhiberi solet: mirum robur addit omnibus partibus principibus, ac a venereorum insultibus praeservat; massam sanguineam expurgat, atque ab ea secernit, uti & toto corporis ambitu, ferè acrecui commodus exitus alia via quam per poros cutaneos non patet.

Eapropter insignis censetur efficaciae in morbis a corruptione aut depravatione massae sanguineae oriundis, praesertim in scorbuticis affectibus, ideoque felici successu dari solet adversus Pestem, Variolas, Morbillos ac quosvis affectus epidemicos.

Cum gravitatis ratione ad imum liquorem deferatur, fere tantum Boli forma praescribitur, ab octo aut decem ad viginti aut triginta grana, remiscendo conservae, aut materiae cuiuspiam idoneae; Commodissime etiam addi potest remediis purgantibus & aperientibus, ad roborandas partes principes dum illa opus perficiunt.

C A P V T LXXXIII.

De Sulphure Antimonij.

Sulphur hic loci a me adductum non audio tanquam Antimonij principiorum unum, quod intime unitum partibus illius purissimis, ab his fere inseparabile est, at satis mihi est hic tradidisse modum extrahendi & separandi sulphur terrestre & flammabile Antimonij, flammæ caeruleae specie saepenumero se prodens, eo praesertim tempore cum Pulvis Antimonij calcinationi subicitur, Vitri praeparandi gratia; Vel concorporatum substantiis extraneis, sicuti id adparet cum peracta distillatione Olei glacialis Antimonij, Mercuriis in Cinabrium sublimatur, ac Sulphur inflammabile Antimonij illi se adiunxit.

Porro cum impossibile sit fugam sulphuris in flammam abientis sistere, per calcinationem pulveris Antimonij, quando Vitrum confluendum est, id omnino dimittendum est, Sulphur autem in Cinnabari Antimonij contentum quod attinet, id conservandi gratia, rationes traditurus sum ne dispareat, etiamsi aliis mediis liceat secernere Sulphur purum ex Antimonio crudo, quale præsertim intra mineram occurrit.

Paretur Lixivium fortissimum ex cineribus ligni solidi & carie non exesi, Calce viva & cineribus clavellatis; quo rite filtrato, ac excepto fictili vase optime vitreato, Cinnabaris pulverisatæ libræ vna, vas lixivio omnino fere adimplendum erit, ebullitioni omnia committendo per tres aut quatuor horas, per vices recens lixivium vasi infundendo in vicem ejus quod absuitur, Demum calente filtrato liquore e vase educto, secretoque ac recõdito Mercurio resuscitato in fundo reperio; licebit, si ira visum fuerit, acetum stillatrium liquori superfundere, sulphuri, præcipitationis virgendæ gratia, vel sponte refrigerato liquore filtrato, expectare donec Sulphur Cinabrij, quod Antimonij est, sponte in vasis fundum præcipitatum fuerit: Id postmodum plurimis aquis ablutum, quoad absolute edulcatum sit, exsiccandum & servandum, ad usus reconditum in lagena vitrea densa, probe occludenda.

Sulphur istud a duobus ad tria aut quatuor grana usque deque quovis vitiosos humores cum impetu expurgat, non secus ac Sulphur Auratum quod elici solet e fœcibus Croci Metallorum, Eapropter etiam seorsum perquam raro exhibendum, ac nonnulli satius ducunt ex eo Paracram concinnare, id commiscendo uncia vni Reguli Antimonij subtiliter triti, ac tribus uncis Olei sulphuris, aut spiritus Vitrioli optime rectificatorum simul per triduum digestionem committendo, distillando ac tet cohobando ex Retorta, igne Arenæ; tandem ignem per duodecim horas impellendo ad meliorem materiæ fixationem, aqua Rosacea postmodum abluendam quoad probe edulcata sit, deinde exsiccando, quam præbent a decem aut duodecim granis ad decem aut viginti, ad depurandam massam sanguineam, per sudores aut insensibilem transpirationem.

Nonnulli tamen hæc procedendi viæ non arrident, effiacta enim Retorta materiâ reverbe rationi subijciunt per quinque aut sex horas, quam ablutam ac siccitam, & in pulverem contritam commiscunt duplicato ponderi magisterij Perlarum aut Coraliorum antequam exhibeant.

CAPVT LXXIV.

De Singularibus quibusdam Antimonij Preparationibus.

Libra una Antimonij pulverisati cucurbita vitrea, sub camino reposita, excipiat, superaffundatur illi æquale pondus aquæ Regiæ, permittatur Antimonium aquæ actioni donec illud penitus dissolutum fuerit: demum imposita Cucurbita Balneo arenæ, suoque capitello instructa, abstrahenda erit aqua Regia igne lenissimo ad siccitatem usque materiæ: Dehinc subtilem in pulverem deducta massa igne mitissimo, eaque remissa libræ uni Salis Ammoniaci pulverisati, mistura hæc excipienda erit Cucurbita vitrea Alembico suo munienda, exiguum Receptaculum eius rostro adaptando, accurate commissurus luto investiendo; imposita autem Cucurbita Balneo arenæ, in capsula idonea, accensoque igne admodum moderato infra Balneum, maxima Antimonij pars in Flores sublimis efferetur, partim Capitello adhæsus, partim supremæ Cucurbitæ parti, una cum parte volatili Salis Ammoniaci.

Absoluti Sublimatione, vasis autem refrigeratis, ac decrustatis, Flores obvii erunt variegati coloris, quibus collectis, contritis, ac confusis parti in Cucurbita superstiti, iterata suscipienda erit Sublimatio, in omnibus eandem ineundo methodum ac ante, quinimo has easdemmet operationes repetitis vicibus perficiendo: Demum in unum congerendo id quod sublimationem passum est, pars Salina omnino per plures ablutiones secernenda erit; donec Pulvis Antimonij penitus dulcificatus sit, qui exsiccat ad usus servandus.

Pulvis hic per inferiora tantummodo vacuat: omnes vitiosos humores leniter expurgat, eum exhibendo à duobus aut tribus ad quatuor aut quinque grana, commixtum pulpæ pomi cocti, aut conservæ alicui, condito &c.

Potest etiam super porphyrite lævigari certa quantitas Vitri Antimonij, preparati sicuti dixi citra additamentum; Pulvere autem optime madefacto spiritu Aceti, magma Soli expositum exsiccare, quod iterum contritum, humectandum etiam spiritu Aceti, rursus ad Solem exsiccandum; pergendo in tritura, humectatione, & ad Solem exsiccatione, donec Pulvis eximium adipiscatur colorem: Demum immisso Pulvere Cucurbitæ Vitreæ, affuso huic spiritu Vini rectificatissimo, donec Pulverem superet tribus aut quatuor digitis, Cucurbita

Tom. II.

Ecc

Balneo arenæ imponenda erit, imposito Alembico cui adhæreat exiguum Receptaculum, juncturisque rite lutatis, abstrahendus erit spiritus vini igne mitissimo ad siccitatem usque Pulveris ad usus servandi.

Pulvis hic nequaquam vomitum ciet, sed semper alvum infernam mover, aliquando etiam sudores, juxta scilicet humorum inclinationem.

Eadem illius quantitas quæ superioris: Commodissime etiam in usum venire potest ad curationem Februm Intermittentium.

Ex Vitro Antimonij subtilissime contrito, ac Matrario immisso, elici potest Tinctura, illi affundendo decuplum pondus olei succini rectificatissimi, vel Olei Terebinthinæ, aut baccarum Juriperinarum; Imposito demum Matrario Alembico cæco, accuratèque luto incrustatis juncturis, illud Balneo, Arenæ immittendum erit, digestionem materierum promovendo, subdito igne intenso, adeo ut liquor in ebullitionem paratus videatur, producendo donec coloris intensi fuerit.

Tinctura hæc per sedes tantum aut sudores vacuat, Dosis est a duabus aut tribus guttis ad quatuor aut quinque, ex liquore aliquo convenient. i.

Sapam, aut Rob Antimoniale Purgans, nequaquam vomitorium, hæc ratione præparare licet.

Capaci Matrario immitatur Antimonij pulverisati semilibra, illi superfundantur succi Cydoniorum rite depurati libræ sex; Matrarij orificium subere obstruatur; Maceratio fiat per tres hebdomadas, imposito vase Furno Pistoris, per vices materias commovendo: Demum Matrario Balneo Arenæ commisso, paulo calentiori quam ad ordinarias infusiones, ibi reposito ad vigintiquatuor horarum spatium, filtrandus erit hic liquor, cuius humiditas superflua evaporanda erit ad consistentiam Roob, quod exhibere licet à drachmis duabus ad unciam integram.

Liquor Antimonialis, dulcedine cum melle certans, hac methodo perficiatur.

Antimonij crudi, addito Oxymelite simplici, semilibra super Porphyrite lævigatur, donec Antimonium summam tenuitatem adeptum sit: Mistura hæc Cucurbita vitrea excipiat, affundatur illi Acetum stillatitium ad eminentium duorum aut trium transversorum digitorum; Admoveatur Cucurbitæ vas cæcum; Luto junctura muniantur; Reponatur supra Furnum Pistoris ad mensem integrum, ut concedatur Aceti spiritui sufficiens temporis spatium ad omnimodam

pene-

penetrationem substantiæ Antimonij: Cucurbita Balneo arenæ committatur, nonnihil calidiori quam decet ad digestionem perficiendas; Post moram viginti quatuor horarum, & sponte frige factis materiis, decantatur in alteram Cucurbitam Liquor supra Antimonium fluitans, imponitur hæc Balneo Arenæ, cooperienda imposito Alem-bico, cui adjunctum sit Excipulum; Probe commissuris luto obductis, ope ignis per gradus admori primo educitur phlegma, ac demum Liquor rubens mel dulcore superans, lenissime purgans, exhibendus ex liquore idoneo, à scrupulo vno ad drachmam.

Præparatur necnon alius Liquor Antimonialis, Melliti cognomine, hac processus ratione.

Per quindecim dies maceretur supra Pistoris furnum Antimonij pulverisati libra vna, additis mellis purissimi libris quatuor, per vices commovendo, demum exiguo igni exposita coquantur, continuo spathula versando, donec cuncta picis instar spissescant ac friabilitatem digitis contrectata exhibeant; Postea Retorta argillacea excepta, luto incrustata, Furno Reverberatorio imposita, admotoque rostro grandi globoso Receptaculo, ignis vi, per horas viginti quatuor producti, observatis rite gradibus, elicitur Liquor plurimis Antimonii particulis imprægnatus, ac una nonnulli Flores quos secernere licet, emetica & dejectoria facultate præditi, non secus ac cæteri Antimonii Flores.

Liquor hic insigni penetrabilitate gaudet, imo & corrosiva; admodum idoneus non solum expurgandis ulceribus, sed & absumendis superfluitatibus & excrescentis: Eximius quoque est in Gangræna: Seorsum admovetur, aut Melli rosaceo commixtus, Decoctionibus, Tincturis, Linimentis aliisque remediis.

Nonnulli etiam conterunt partes æquales Antimonij: Sacchari Cantij, & Aluminis vsti; quibus rite commistis, & simul commissis Retortæ argillacæ, luto obductæ, adjunctum rostro habenti Receptaculum capax, seduloque lutatis commissuris, igne gradatim adhibito, sed recto regimine, educunt Liquorem rubeum, singularis efficacix ad curationem quorumvis ulcerum.

Tædium proculdubio Lectori parerem si maiori præparationum Antimonii numero caput hoc adaugerem: At vero cum maxime necessarias huc intulerim, & quæ crebriori versantur in usu, spero curiosos Lectores boni consulturos si hos ad Basilium Valentinum, Schroderum aliosve Authores relegarim, qui fusius materiam hanc pertractarunt quam mei fuerit instituti.

CAPVT LXXXV.

De Bismuthi Preparationibus.

Bismuthum Corpus est minerale, semimetallicum ex prima materia constans, sed adhuc rudi & imperfecta Stanni, conjuncta Sulphuri & Mercurio terrestribus, improbe digestis, plurimo Sali Arsenicali impuro commista, in mineris prædicti metalli, generationis illius tempore productum.

Bismuthi istius substantia admodum dura est; fragilis, granulosa, granis grandioribus, lævibus, albis & pellucidis donata: Vulgari nomine vocant Stannum Glaciei, quod Stanni plurimam partem obtineat; postquam vero effractum fuit non paucas exiguas superficies, glaciei instar læves exhibent; Sed præterea Authores Marcaſita nomen per excellentiam indiderunt, eo quod cæteras Marcaſitarum species candore & elegantia superet.

Sal Arsenicale naturale, quod partem compositionis Bismuthi constituit, in causa est cur præparationem nullam subeat ad usus internos, sed solum modo ad exteriores; ad quos usurpatur præsertim illius Magisterium, cuius hæc sit præparatio.

Distillanda iuxta regulas Aqua Fortis, ex partibus æquis Nitri & Salis Marini, vel pari quantitate Nitri & Aluminis; conteratur & abluatur Bismuthum, donec aqua pellucida prodeat; huius uncie quinque Matratio Vitreo capaci immittantur; superaffundantur uncie quindecim alterutrius dictarum Aquarum Fortium; absoluta vero omnino dissolutione, præcipitanda hæc erit affuso spiritu Vini rectificato Sali Tartari; Demum superinjecta plurima aqua limpida, subsidentia Præcipitati facta, decantato, & seorsum reposito Liquore eminente, plurima aquæ affusione, per linteum tenue transcolatæ, abludum erit, donec omnimode dulcificatum sit: in umbra autem exsiccatum, inter binas chartas repositum, exhibiturum est Magisterium candidissimum, usurpandum in cunctis Cutis infectionibus, ac præsertim ad cultum & nitorem vultus Matronarum, aquis idoneis id remiscendo, aut Unguentis Pomaceis, quamobrem à nonnullis dictum fuit *Album Perlatum*.

Aqua prioris ablutionis, quam seorsum adservandam præcepi, admodum convenit curandæ cuivis Scabiei & Herpeis speciei.

Præcipitatio Bismuthi fieri poterit, infringendo vim ipsius dissolventis,

ventis, injecta non mediocri quantitate aquæ puræ, dimisso vini spiritu: Sed cum Bismuthi portio in aqua adhuc dissoluta permaneat, eapropter minorem magisterij quantitatem consequi licet.

Ex Bismuthi Floribus licet etiam elicere Liquorem, ac Sal Crystallinum, hoc processu observato.

Subtilissime super Porphyrice teruntur Bismuthi libræ decem vel duodecim; hæ excipiantur grandi Cucurbita vitrea, illis affundatur æquale pondus vini albi austeriusculi: Cucurbitæ superimponatur Alembicum cœcum, quæ collocata in Balneo Arenæ moderate calido, detinenda erit per tres aut quatuor dies, materias per vices commovendo: Deinceps, effuso & seorsum reposito prædicto Vino, recentique æquali quantitate Bismutho affuso, novæ digestioni incumbendum erit, imo recentis vini affusionem reiterando, cunctasque cæteras operationes quinquies vel sexies: Postmodum reafundendo super Bismuthum partem vini antea elicitæ, imponendo Cucurbitæ proprium Alembicum, Receptaculo instructum; ritèque luto obductis commissuris, vinum id Balneo arenæ, igne moderato destillandum, seorsum si lubet reponendo spiritum primo prodeuntem: Demum sponte refrigeratis, & de crustatis vasis, Bismutho infundendum erit tantundem eiusdem Vini quantum prima vice; pergendo in affusione & abstractione vini donec nihil amplius illius superstes sit, Bismuthum autem in Retorta siccum remaneat. Tunc obstructo Alembici rostro, urgendus ignis evehendorum ergo sursum Florum Bismuthi, qui albi & nitentes in Alembico conspicui erunt; Tales adservandi in lagena vitrea densa, probe obturanda, vel in liquorem deducendi, repositi in cella Vinaria, Univerfus liquor distillatione eductus igne miti evaporandus, qui ad exiguam copiam deductus, cellæ vinariæ committendus erit ad crystallisationem, stramina aliquot interferendo ut Crystalla illis adhæreant, Postea decantato liquore illis supereminente ad usum recondi debent.

Flores & Liqueur exinde educti admodum conveniunt emaculanda Faciei, ac emendandis cutis infectionibus: Eximij quoque indicantur, sicuti & Crystalla, ad curationem Fistularum & Ulcerum malignorum Cancroforumque.

Prætermitto Aquas, Extracta, Vitra, aliæque Præparata ex Bismutho expectanda, quippe quæ in Pharmacia usum non obtinent.

Præter Bismuthum naturale, à me supra descriptum, nonnulli Artis Chymicæ periti, ex observatione Principiorum, ipsius compositionem constituentium, rationem artificialem conficiendi excogitarunt,

Ecc 3

adeo elegans, ad nativum tam prope accedens, ut ab eo hoc fictitium distinguere admodum arduum sit; Ecce illius compositionem, mihi communicatam, sicuti & Zincki artificialis, à viro quodam rerum novarum curiosissimo.

Stanni purissimi libra una in Laminas deducatur, in exigua frusta dividantur, postmodum conficiatur cementum ex Arsenici sesquibra, Tartari albi librae quadrante, & Nitri semiquadrante, Contendantur omnia & simul commisceantur, postea alternatim cementum & Stannum, stratificatione facta, optimo crucibulo immittantur, idoneæ Fornaci imponendo, ad ignem parentem, lenem initio, & per horæ spatium, successive adauctum ad fusionis usque gradum per horas quatuor, Postea materia in Conum fusorium infundenda erit, calefactum & sebo illitum, ad effingendum cylindrum, adauctiorem factum accessione trientis ad libram unam Stanni.

Zinckum ex iisdem conficitur materiis, eadem dozi, eademque ratione qua Bismuthum, at vice Stanni usurpatur Plumbum, pauca addita Cadmia.

Nota, quo sapius fusio utriusque facta fuerit, addito pauco Arsenico, eo elegantiora & nitidiora illa evadere.

PHAR:

PHARMACOPOEÆ

PARS QUARTA.

CAPVT I.

Complectens varia Remedia singularia, ex plurimis Authoribus celeberrimis deprompta, & à nonnullis Eruditis & Curiosis communicata,

VM propositum scopum ni fallor attigerim, enarandi videlicet methodice quæcunque utramque Pharmaciam spectant, ac candido animo sinceroq; publici juris fecerim quicquid conducere credidi instituendis illis qui Arti huic se addixerunt, colophonem addere non posse me alia ratione credidi, quam in publicum emissis pluribus remediis electis, crebro experimento & usu à me comprobatis, quorum etiamnum nonnulla vel perraro aut nullatenus apud Authores obvia sunt; at cum id apud me ratum sit eximiam remedium efficaciam in medicamentorum componentium numero insigni quærendam non esse, illorum sequax huc inferre nolui Formulas ingentes, ingredientium numero, & materiae diversitate quam felici successu potius commendabiles & ad ostentationem conscriptas: Vice versa in id solummodo incubui ut inferrentur remedia crebro usu confirmata; quæ ex paucis quidem consistunt medicamentis, sed selectis, rite preparatis, insta que dozi præscriptis: unde proculdubio expectari fructus illos utiles prodituri sunt.

Aqua
Aqua Apoplectica

R. *Summitatum Majoranae* *Rorismarini*
Florum Tiliae *Lavendulae*, &
Liliorum convallium *Primulae veris* āā. m. iij.

Macerentur per octo dies ad Solem, vel in Hypocausto, in Spiritus Vini re-
ctificati, & Aqua Florum Arantiorum āā. lib. iij., *deinde in Balneo Arena*
ex arte distillantur, & servetur Aqua.

Vires

Præstantissima est hæc Aqua ad corroborandum Cerebrum, ac
 partes principes : Dosis illius est à semi cochleari ad integrum, tam
 ad præsertionem quam Curationem Apoplexiæ, uti & omnium cere-
 bri affectuum.

Aqua Benedicta Serpilli.

R. *Serpilli floridi, decrefcente Luna ante Solis exortum collecti* unc. ij.
Chamomilla maioris, Satureia, Thymi āā. unc. j.

Fiat omnium Infusio per octiduum in optimi vini spiritus lib. viij. *exempli*
gratia Rhenani, Postmodum distillantur.

In Liquore distillato iterum infundantur Serpilli recentis, floridi.
Cinnamomi unc. j. *Xyloaloës & Macis ana* unc. sem.

In particulas tenuissimas incidantur, prægressaque levi maceratione, omnis
per Alembicum iterum exstillentur Balneo Mariae, Eliciatunque Aqua ad usum
servanda.

Vires

Minsicht eximiam ait esse hanc Aquam ad quasunque Fluxiones
 sistendas, corroborandum & excalefaciendum Cerebrum, Venticu-
 lum & Intestina, excitandum Appetitum, Referandos lotii meatus,
 Calculos expellendos, sedandos dolores colicos & Tormina, Flatus
 discutiendos, Vomitus sistendos, menstruum fluorem promovendum,
 secundinas & Fœtum mortuum pellendum.

Exhibet à semuncia ad vnam vnciam vel binas.

Aqua Bezoartica.

R. *Radicum Carlinæ & Vincetoxici* āā. vnc. iij.

Foliorum Scordii, Ruta, Cardui Benedicti, Melissa, & Summitatum hyper-
ici āā. m. ij.

Macerentur

Macerentur contusa vel incisa omnia in Aqua Nucum stillatitia libra iv, & Spiritus vini libra j.

Ignem arena moderato distillantur: Ex residua vero combusta Sal extractum in aqua ad usum servanda dissolvatur.

Vires.

Aqua hæc summæ est efficaciam adversus Pestem & omnes morbos Epidemicos:

Dosis cochleare unicum in præservatione, At si sudores provocandi, possunt dari quatuor cochlearia, ut effectus manifestiores succedant.

Aqua ad comminuendum Calculum Quercetani.

R. Succorum Porri, Raphani, Cephæ aa. libra ij.

Limonum, Parietaria, Auricula muris aa. libra sem. omnium horum Succorum simul mixtorum fiat primum digestio & fermentatio, dein distillatio, Addi quoque potest Crystallus calcinata, necnon finis columbinus, qui totus est nitrosus, singulorum quantum satis est.

Vires.

Quercetanus miris laudibus effert hanc Aquam ad comminutionem Calculi, asserens hunc ab illa insensibiliter alteri, a tenuari, & dissolvi materiam mucilaginosam & tartaream calculi parentem, tum in Renibus tum in vesica, innoxies vero & citra dolorem operari.

Exhibetur ab uncia una ad duas, usurpari etiam potest ad injectiones.

Aqua ab idem ejusdem Authotis.

R. Succorum Esule usinoris, verrucaria, centummodia aa. vnc j.

In his macera Boracis vnc. j.

Distilla Aquam, & serva ad eundem usum.

Vires.

Idem Author hanc Aquam admodum commendat ad eosdem effectus, eadem ratione in usum adducendo.

Aqua Columborum Cosmetica.

R. Columbos juniores exenteratos & in frustra dissectos N°. ij.

Nucleorum Persicorum, Seminum quatuor frigidorum mundatorum aa. vnc. iv.

Albumina ovorum N°. xij.

Succum quatuor Limonum.

Macerentur horis duodecim in Lactis Caprini libra iiij.

Tom. II.

FFF

Deinde in Maria Balneo distillentur.

Aqua distillata addantur Boracis, Caphura.

Sacchari candidi, Aluminis vstipulveratorum aa. drachm. ij.

Soli per triduum prius exposita per quindecim dies in cella stent vinaria, filtrataque aqua ad usum servetur.

Vires.

Aqua hæc lenit, candorem & nitorem vultui conciliat Matronarum. Quavis hora potest abluī facies, sed potissimum vesperi & mane.

Aqua alia Columborum.

R. *Myrrha electa pulverata vnc. vj.*

Cumbos iuniores excuteratos & in frusta dissectos N° ij.

Vini Hispanici & seri lactis aa. libras ij.

Succilimonum, sempervivi majoris & Pomorum fragrantium aa. libra j.

Aque Rosarum & Nymphae aa. libram sem.

Albumina Ovorum N° ij.

Omnia permixta, & Alembico vitreo excepta in Balneo Maria distillentur, & servetur Aqua ad usum.

Vires.

Vfus istius Aquæ idem qui prioris, iidemque effectus sperandi.

Aqua alia Cosmetica.

R. *Sacchari albißimi libra j.*

Aluminis Rupei vncias iij.

Seminis Papaveris albi vncias ij.

Florum Fabarum, Nymphae & Violarum, & Herba sempervivi majoris aa. m. j.

Succum quatuor Limonum.

Micas duas panis albi.

Lactis Caprini & Vini albi aa. libram j.

Contusis contundendis, permixta & excepta omnia Alembico vitreo, in Balneo Maria distillentur, & servetur Aqua ad usum.

Vires.

Aqua hæc præstantissima est ad laxorem candorem & nitorem vultus non secus ac præcedentes.

Aqua Diuretica D. D. D' Aquin.

R. *Radicum Onalidis, Apii, Fæniculi & Eryngij, Baccarum Juniperi & Alkekengi aa. drachm. ij.*

Folio.

Foliorum Virgæ Auræ, Nasturtij aquatici, Berulæ, & florum sambuci āā. m. ij.
Contusa vel incisa omnia macerentur horis viginti quatuor in vini albi &
Succorum Raphani & Parietariæ āā. libra ij.

Addantur mellis Narbonensis libra i.

Terebinthinæ Venetæ libra sem.

Distillantur ex arte igne Arenæ moderato.

Adde singulis Aquæ distillatæ libris Spiritus Salis dulcis libraj.

Vires.

Mira præstat hæc Aqua in difficultate urinæ : Dosis ab vnciâ vna ad duas vel tres.

Aqua Diuretica alia.

R. Radicum Petroselinæ, Raphani, Valerianæ majoris, & Nucleorum Persicorum āā vnc. iiij.

Semen Bardanæ & mili Solis āā vnc. ij.

Foliorum Pimpinellæ, Nasturtij Aquatici, Beccabungæ, Sisymbrij & Capilli veneris Monspel. āā m. iiij.

Contusa omnia in vini albi generosi libris vi. per triduum macerentur.

Deinde additis Terebinthinæ Venetæ libris ij. igne arenæ distillantur, & servetur Aqua ad usum.

Vires.

Aqua hæc propemodum easdem obtinet vires quas præcedens, eodemque modo usurpari potest.

Aqua Anti Epileptica Langij Correcta.

R. Rasura cranij humani, visci quercini, Radicis Paonia, & Dictamni albi āā vnc. ij.

Florum Liliorum convallium recentium m. ij.

Lavendula, Rorismarini & Tilia āā. m. iiij.

Cinnamomi drachm. vj.

Nucis moschatæ vnc. sem.

Garyophyllorum, Macis & Cubebarum āā drachm. ij.

Contusa omnia Matrâio accurate obturato excepta in vini Malvatici libris viij. per hebdomadam lentissimo calore macerentur, deinde igne Arenæ moderatè distillantur, & prolecta Aqua Anti Epileptica servetur ad usum.

Vires.

Iam à plurimo tempore in pretio fuit hæc Aqua Anti Epileptica Langij, At multo præstantior futura est addita rasurâ Cranii humani, ac

Fff 2

parata juxta præcedentem descriptionem : Exhibetur in paroxysmo Epileptico à drachmis duabus ad unciam ; Commode etiam præscribi potest tam ad curationem istius effectus quam ad præcautionem, admodum quoque idonea est adversus cunctos cerebri frigidos affectus.

Aqua ad delendas Faciei maculas.

R. *Fragorum* libra i. fem.

Florum Liliorum & Fabarum aa libra fem.

Aluminis Rupei & Plumbei aa. vnc. fem.

Salis Gemmei, Nutri, viridis Aris aa. drach. fem.

Macerentur per decem dies in vini malvatici, mellis Narbonensis & Aceti ex vino albo aa libra i.

Demum distillantur lento Arenæ igne, & reconde Aquam ad usum.

Vires

Aqua hæc admodum convenit delendis vultus maculis, illi immerguntur linteorum segmina, admoventurque locis maculis fœdatis in lecti introitu, demum mane eluuntur aqua Nymphææ.

Aqua Febrifuga adversus Febrem Quartanam.

R. *Radicum & foliorum Fœniculi,*

Foliorum Absinthij, Salviæ, Rutæ, Artemisiæ, & Rorismarini, vel Florum ejusdem, summitatum Centaurii minoris aa pug. ij.

Macerentur hæc simplicia per triduum in Vini albi libris quatuor ; fiatque demum distillatio s. a

Vires

Plurimum commendatur hæc Aqua contra febres intermittentes, præsertim Quartanam, exhibendo initio paroxysmi ab uncia una ad quatuor.

Aqua Quercetani ad Gonorrhœam fœdam & virulentam, etiam inveteratam.

R. *Radicum Iridis Florentina, Foliorum Dictamni Cretensis, & mentha siccatiorum* aa. vnc. j.

Seminum Agni Casti, Rutæ, Lactuæ aa. drach. vj.

Terebinthina Venetæ vnc. iv.

Vini albi uncia xx.

Contundenda contundantur, omnia Alembico excipiantur : Balneo Mariæ secundum artem distillantur, servetur Aqua ad usum.

Vires

Vires.

Præstantissima est hæc Aqua ad curationem Gonorrhoeæ etiam maxime malignæ & vetustissimæ, dummodo non neglectæ prins fuerint purgationes aliquæ Remedia universalia: Quolibet mane danda duo cochlearia, ieiuno ventriculo, pergendo in illius usu ad aliquot dies.

Aqua Schroderi ad Affectus Gutturis.

R. Foliorum Pyrastri, Apii, Saniculæ, Perichlymeni, Scordii, Pentaphylli, & Aristolochiæ rotundæ ʒā m.ij.

Matri sylva cum toto m. iv.

Cerevisiæ acescentis libra iv.

Omnia vase idoneo excipiantur, rite obturando ut simul fermentescant spatio trium septimanarum, Demum additis Albi Graci, i. e. stercoreis albi canis vnciis iij.

Fiat Distillatio per Vesicam.

Vires.

Hæc Aqua exhibetur in inflammationibus Gutturis & Columellæ: sæpius gargarisanda, linteaque illi immersa collo circumdantur.

Aqua Anti Epileptica Hirundinum correctæ.

R. Hirundinum in nido captarum N°. xx.

Integra Alembico vitreo immittantur, illis adjiciantur Rasuræ cranii Humani vnciæ iij.

Castorei vncia i. sem.

Succi Radicum & Foliorum Pæoniæ maris vnciæ vj.

Aquarum Florum Filix, Lavendulæ, & Liliorum Convallium ʒā libra i. sem.

Aceti scyllitici libra sem.

Cuncta mitissimo igne macerentur spatio quadraginta horarum, postea distillantur, Aquam distillatam ad usus servando.

Vires.

Singulares omnino vires obtinet hæc Aqua adversus Epilepsiam: Cochlearia aliquot in paroxysmo dantur; imo quotidie sæpius exhibenda, præmissis usu remediorum universalium.

Aqua Hysterica.

R. Succorum Nepethæ, Absinthij, Artemisiæ, Pulegij maioris, Hyssopi & Florum Sambuci ʒā partes æquæ. Distillantur cuncta s. a. asservetur aqua distillata ad usum.

Fff 3

Vires

Admodum convenit hæc aqua in cunctis affectibus uterinis : Cochlearium exhibetur, imo pro una dozi unc. v. vel vj.

Alia Aqua Hysterica Bryoniæ Composita

Sacci Radicum Bryoniæ, Foliorum Ruta & Artemisia ā ā lib. ij.

Sabinæ sicca, Matricariæ, Neperhæ, Polegij maioris, ā ā m. ij.

Basilici, Dictamni Cretici ā ā. m. ij.

Corticum malorum Aurantiorum recentium, aurei coloris.

Myrrha unc. ij.

Castorei unc. j.

Vini Canariensis libr. xij.

Maceratio horum omnium fiat in vase idoneo per quatrimum, Postea illico distillantur materia Maria Balneo; Postmodum exprimendo & colando circa mediam circiter distillationem, tandem pergendo in distillatione, Liquor superstes ad extracti consistentiam deducendus.

Vires

Apud Anglos multo est in usu hæc Aqua adversus affectus uterinos, exhibetur à semuncia ad unciam unam : Seorsum aut commixta Liquoribus idoneis.

Plurimum etiam commendatur extractum, ex eadem Aqua exhibendum, à semidrachma ad integram.

Aqua alia Hysterica.

R. Radicum Pæoniæ, Bryoniæ, & corticum Arantiorum ā ā. unc. iij.

Foliorum Artemisia, Matricariæ, Melissa, Purlegii regalis, Ruta, Sabina & Florum Sambuci m. j.

Myrrha & Castorei ā ā. unc. sem.

Croci drachm. ij.

Macerentur omnia per viginti quatuor horas in vini Hispanici, & Aquæ Tulorum Nucum inglandium, & Florum Arantiorum ā ā. lib. ij. *Distillando postmodum omnia igne lento Arena.*

Vires

Aqua ista utilis admodum habetur adversus cunctos affectus uterinos : Dosis illius est à semuncia ad uncias duas.

Aqua

Aqua Imperialis.

℞. Cinnamomi unc. iv.

Nucis moschatæ, corticum citriorum āā. unc. ij.

Caryophyllorum, Calami aromatici, Santali citrini, Radicum Pæoniæ āā. unc. j.

Foliorum Lauri, summitatum Hyssipi, Maiorana, Thymi, Satureiæ, foliorum Salvia, Anthos & Lavendule āā. drachm. j. contundenda contundantur, omniaque simul macerentur in

Vini albi & Aqua Melissæ āā. libr. iv.

Aque Florum Arantiorum libr. sem.

Per viginti quatuor horas, Demum suscipienda distillatio juxta Artis regulas, adservando Aquam stillatitiam.

Vires.

Eximiū censetur usus Aquæ Imperialis in morbis cerebri, ventriculi, & vteri: Admodum quoque confert ad promovendum Partum.

Dosis est à drachmis duabus ad unciam unam.

Aqua Mirabilis.

℞. Cinnamomi electi unc. j.

Corticis exterioris Citri, Nucis Moschatæ āā. drachm. ij.

Caryophyllorum, Galangæ, Cubèbarum, Macis, Cardamomi, Zinziberis āā. drachm. ij.

Conterantur omnia, macerentur in succi melissæ, spiritus vini āā. libr. j. per viginti quatuor horas, Fiat postmodum Distillatio igne moderato arenæ secundum artem.

Vires.

Aqua hoc præstantissima est ad corroborandas partes omnes Principes, vires prostratas instaurandas, ac ad Venerem tardos, laceßendos.

Aqua Anti Nephritica correctæ.

Dom. de Belle Garde.

℞. Mellis Narbonensis unc. ij.

Terebinthina Veneta, Ligni Nephritici, Radicis Ononidis āā. unc. j. sem.

Agallochi, Galangæ, Caryophyllorum, Cinnamomi, Maceris, Cubèbarum & Mastiches āā. unc. sem.

Pulverisatis pulverisandis, cuncta macerentur per triduum in Aqua vitæ libr. iij., distillando postea igne mediocri.

Vires.

Aqua hæc præstantissima est adversus Calculum & quemvis Colicum dolorem, exhibendo à drachma una ad semunciam, seorsum aut dilutam in quopiam liquore convenienti.

Aqua Aromatica præstantissima.

R. Radicis Iridis Florentinae & Benzoini aa. vnc. j. sem.
 Stiracis calamita drachm. vi.
 Ligni Rosarum vnc. sem.
 Santali Citrini drachm. ij.
 Calami aromatici, Labdani aa. scrupul. ij.
 Florum Benzoes scrupul. j.
 Pulverisata omnia Matratio immittantur, addendo Aquæ Rosarum libram j.
 Aquæ, &c.

Aquæ Florum Arantiorum libram sem.

Vase optime obturato fiat omnium maceratio in Balneo Maria tepido per viginti quatuor horas, deinde augendus erit ignis, materiis in eodem Balneo repositis per bihorium, facta postmodum colatura & expressione, Aquam expressione elicitam ad usum servando, in illa dissolvendo.

Moschi Orient.

Ambr. grise. aa. gr. ij.

Vires.

Aqua hæc Angelicæ titulo insignita est, ratione odoris suavis & gratissimi: Facta Aromatum in Aquis infusione, hæc percolari potest, ac dissolutione facta Moschi & Ambræ præscriptorum, ad servari Liquor nomine Aquæ Angelicæ donandus: Nec magna erit inutile, id exsiccando ac impedimentis vel sarcinis id immiscendo isto odore imbuendis: Aqua hæc valet solum ad usum externos.

Aqua Ophthalmica præstantissima.

R. Florum Cyani collectorum & contusorum cum propriis calicibus q. v.
 Macerentur in Nive, aut Aquæ Nivis sufficienti quantitate per viginti quatuor horas, demum distillantur igne Arenæ exiguo, Aquam ad usum ad servando.

Vires

Mira præstat hæc Aqua non modo in curatione plerorumque affectuum Oculorum, illorum præsertim qui comitem habent inflammationem, sed & ad aciem oculorum acuendam, corroborandum & conservandum visum, speciatim in senibus: Eapropter etiam nomen illi inditum Aquæ Chassellunette, hoc est, cujus beneficio conspiciillis carere licet: Gutta aliquot oculis intillandæ mane & sero, imo, si lubet, qualibet hora.

Aqua

Aqua Paralytica & Apoplectica.

R. Ceraforum nigrorum contusorum lib. iv. Mica Panis albi lib. j.
 Radicis Valerianæ contrite, Rasura cornu Cervini aa. vnc. iij.
 Maceris & Caryophyllorum pulverisatorum aa vnc. sem. Croci drach. ij.
 Florum Lavendule & Liliorum convallium a a P. iij. Ex omnibus com-
 mistis fiat maceratio balneo maris repido per viginti quatuor horas De-
 mum aucto eodem Balnei calore fiat distillatio, Aquam distillatam ad usus
 servando.

Vires.

Plurimum valere dicitur ad curationem Paralyseos, Appoplexiæ, ac
 cunctorum Cerebri frigidorum affectuum; Dosis illius est a semuncia
 ad vnciam.

Aqua Antipodagrica.

R. Fimi bubuli sicci, Spermatidis Ranarum aa. P. eq.
 Commisceantur & Alembico vitreo immittantur,
 fiatque distillatio in Diplomate calore mediocri,
 Aquam distillatam in loco frigido ad usus servando,

Vires,

Eximiam prædicant hanc Aquam ad leniendos dolores Arthriti-
 dis calidæ, capropter illi immerguntur lintea ægræ parti admovenda

Aqua Antiscorbutica.

R. Radicum Raphani rustici, & hortensis aa. lib. j. Succorum Cochleariæ,
 Nasturtij aquatici, Beceabungæ, Nummulariæ, Mentha, Melissa, Fu-
 mariæ aa. lib. sem.
 Macerentur omnia simul per viginti quatuor horas, Demum fiat distillatio
 exiguo igne Arenæ, adserveturque Aqua stillatitia ad usus.

Vires.

Felici successu Aqua ista usurpatur in affectibus scorbuticis, horis
 matutinis illam exhibendo, ab una ad duas vel tres uncias, in usu per-
 gendo secundum necessitatem.

Aqua Theriacalis

R. Radicum Gentianæ, Angelicæ, Imperatoricæ, Valerianæ, Contrayervæ aa. vnc. ii.
 Corticum Citri, Arantiorum, Cinnamoni, Caryophyllorum & Baccarum
 Juniper. aa vnc. i.
 Summitatum Scordij, Ruta, Hyperici aa pug. i.

G g g

*Cuncta hæc infundantur per triduum in spiritus vini. Aqua Nucum
& Cardui bened. āā lib. ij.*

Postea adde Theriaces optima unc. iiij.

Omnia distillantur igne Arene, Aquam ad vsus servando.

Vires.

Commendabilis est hæc Aqua adversus venenorum iniurias, ac ad robur cunctarum partium principum : Dosis illius est a drachma vna ad semunciam.

Nonnulli Aquam Theriacalem præparant Theriacam dissolvendo in partibus æqualibus spiritus vini & Aceti distillati, Alij Acetum detrahunt, eaque ratione citra vllam distillationem vsurpant.

Aqua vitæ Regia.

*R. Ligni Aloes, Radicum Zedoaria, Angelica, Carlina, Valeriana āā unc. ij
Cinnamomi optimi, maceris, & corticis exterioris mali citrij āā unc. sem.
Garyophyllorū Cardamomi minoris, & seminis fœniculi dulcis āā vn. sc.
Florum Arantiorum, Rorismarini, Salvia & maiorana florida āā m. ij.
Contundenda contundantur, Demum omnia matratio indantur cum
Spiritus vini, & vini malvatici āā lib. iv.*

Vase optime superna parte occluso omnium fiat maceratio igne mitissimo per triduum, Postea secundum artem fiat distillatio Balneo Arene, diluendo in Aqua distillata, ad vsus servanda

Moschi, Ambra grisea āā drach. sem.

Vires.

Aqua hæc, etiamsi ex paucissimis constet medicamentis, merito tamen anteferenda est plurimis Aquis vitæ dictis, compositis, a Matthiolo, aliisque Authoribus celebribus traditis, ex quarum farragine nonnisi qualitatum confusio expectanda, si ingens numerus ac diversitas medicaminum perspecta fuerit : istius inquam perfectionem ex eo deprehendere licet, quod cum nullum adsit medicamentum quod non insignium sit virium, cuncta eo tendunt in vnicum finem, corroborationem scilicet cerebri, cordis & ventriculi ac partium omnium principum, si debilitatem contraxerint a spirituum dissipatione, aut oppressæ sint a nimia copia, aut pravis humorum qualitatibus: Procul a cibo exhibetur a drachma vna ad semunciam, seorsum aut liquori idoneo commixta.

Aqua Viridis Hartmanni correcta.

R. Mellis Rosati unc. ij

*Sulphuris vivi, Aluminis crudi, eviridis Aeris ā a unc. j.**Albi Graci. i. e. stercoreis-canini sicci, comarum sabinae, & sambuci ā ā dr. j.**Florum Hyperici, Roris marini, Ruta, Plantaginis, Salvia. Pulegii ā ā m. sem.**Omnia, excepto Aeris viridi, per horæ semiquadrantem in vini albi &**Aqua solani ā ā lib. j. coquantur, postea addito extra ignem & dissoluto,**viridi Aeris, coletur Aqua viridis, & servetur.*

Vires.

Aqua hæc viridis præstantissima est ad sanationem omnium ulcerum, Oris, Faucium, Nasi, ac quarumvis aliarum partium, etiam scorbuticorum & venereorum. Continguntur ulcera gossipio aut linteis conceptis, isti Aquæ immerfis

B A L S A M A

Balsamum Bezoarticum.

R. Oleorum stillatitiorum Ruta, Corticis Citri, Arantiorum, Lavendula, Angelica ā ā scrup. dim. Succini rectificati Guttas v. Camphora. Gt. iv. Olei Nucis moschata unc. sem. Fiat ex arte Balsamum.

Vires

Præstantissimum est hoc Balsamum adversus aeris inquinamenta, ac præsertim pestilenti tempore, Admodum etiam congruit discutiendis vaporibus ab utero elatis: Tantillum naribus immittitur in ædium egressu adversus vapores hystericos, Admodum quoque efficax hoc Balsamum in Cerebri affectibus, ac Apoplectici nomine venire potest.

Balsamum Hystericum.

R. Lacrymarum Asefatide, Galbani, Opopanacis Sagapeni Ammoniaci ā ā dr. j.

*Oleorum stillatitiorum Ruta, Succini, Baccarum Juniperi ā ā scrup. j.**Liquefactis in mortario calefacto Gummi permiscantur Olea, & fiat Balsamum fluidius, ad usus servandum.*

Vires

Balsamum hoc plurimum valet ad discutiendos vapores hystericos, naribus immissum, Et ad provocandos menses, iunctione facta umbilici & imi ventris.

Balsamum Vulnerarium insigne

R. Olei Terebinthina Veneta unc. ij

G g g 2

viridis Aeris & Vitrioli viridis aa Gr. vi. Simul permixta, & phiala vitrea recte obrurata excepta soli aestivo diebus aliquot exponantur, & servetur Balsamum ad usus.

Vires

Eximium est istud Balsamum ad citam sanationem vulnerum omnium sanabilium: Guttæ aliquot vulnere instillantur, ac illi prius reperfæto immerguntur splenia super adponenda,

Balsamum Vulnerarium aliud

R. Olei Hyperici lib. sem. Olei Laurini & Terebinthina Veneta aa unc. ij. Olei baccarum Juniperi stillatitij unc. sem. Pulveris Aloës electæ drachm. ij. Viridis Aeris & Olei Caryophyllorum aa drachm. j. Simul permisceantur, & per aliquot dies insolentur, serveturque Balsamum.

Vires

Multis quoque laudibus effertur hoc Balsamum ad curationem quorumvis Vulnerum.

Clareta

Claretum Stomachicum

R. Cinnamomi contusi unc. iiij. Caryophyllorum, Zinziberis, cardamomi & Galangæ pulverisatorum aa drach. sem. Macerentur frigide per horas sex in matratio obturato in Aquæ vitæ lib. iiij. Aquæ Rosarum lib. j. f. Postea filtrentur, & in filtrato liquore dissolvantur sacchari optimi lib. ij. & factum erit Claretum.

Vires

Aqua hæc Clareta gustui grata est, eximia ad corroborandum ventriculum partesque principes, flatus discutiendos, appetitumque excitandum, Dosis illius est a drachma semis ad semunciam.

Claretum Antimoniale.

R. Vitri Antimonij subtilissime pulverisati drachm. ij. Vini Hispanici lib. j. sem. macerentur per hebdomadam igne moderatissimo in matratio diligenter obturato, per vices agitando, deinde filtrentur, permixtisque Sacchari albi mi lib. iiij. Olei cinnamomi G. lib. ij. Servetur claretum ad usum.

Vires

Servandus iste liquor in lagena vitrea densa accurate obturanda: saporis gratissimi est, susque deque lenissime purgans, Dosis drachmæ duæ vel semuncia.

Collyria

Collyria

Collyrium, vel Aqua ophthalmica D. D. D'Aquin.

R. Tuthia Alexandrina, ter in Aqua Rosarum extincta, & supra porphyrium preparata, & Garyophyllorum pulveratorum aa unc. j. sem. Sacchari candidi unc. j. Caphura, Aloës, aa drachm. j. sem Vini Hispanici lib. iv. Aquæ rosarum albarum lib. sem. Aquarum Chelidonia, Fœniculi, Euphrasie & Ruta aa unc. ij. Omnia simul mixta, lagena vitrea diligenter obturata excipiantur, & Soli æstivo per quindecim dies exponantur, deinde simul servantur ad usum.

Vires

Aqua hæc summæ est efficax adversus quosvis oculorum affectus, cui rei in usum venit solum liquor limpidus, materia in fundo crassiori relicta.

Collyrium sive Aqua ophthalmica Domini Fouquet.

R. Tuthia preparata unc. ij. Maceris subtilissime pulverati unc. j. Vitrioli albi drachm. j. Aquarum Fœniculi, Rosarum aa lib. j. sem. Aqua plantaginis lib. sem. Simul mixta in lagena obturata Soli æstivo per aliquot dies exponantur, deinde servetur Collyrium ad usum.

Vires

Præstantissimum censetur hoc Collyrium in cunctis oculorum effectibus.

Collyrium Cæruleum.

R. Aquæ extinctionis Calcis vivæ filtrata lib. j. Salis Ammoniaci pulverati drachm. j. Simul mixta in pelvim ancæ conjiciantur, illicque per noctem mancant, filtratusque liquor ad usum servetur.

Vires

Collyrio hoc præstantius excogitari & perfici nequit ad quosvis oculorum affectus: Colorem illi conciliant particulæ cupri à sale Ammoniacico & calcis corroso & dissoluto.

Cremores.

Cremor Tartari solubilis.

R. Cremoris Tartari quantum libuerit, Dissolve in sufficiente quantitate aque ferventi, deinde instilla guttatim liquorem salis Tartari donec nulla fiat amplius ebullitio: evaporetur humiditas, & remanebit Cremor solubilis.

Cum copia salis fixi superet copiam Acidi cremoris Tartari, hinc abumpitur unitas; illius partium; Poros autem pervadens hunc dissolutioni idoneum efficit in liquoribus aquois frigidis, qui ante in feruidis tantum dissolubilis erat.

G g g 3.

R. *Croci metallorum cum suis salibus mixti, & Cremoris Tartari aa unc. ij. Subtiliter pulverentur, & in Aqua fontanae lib. iij. frigide per duodecim horas macerentur, sequenti vero die per idem tempus igne Arenæ moderato digerantur, & aucto tandem igne leviter bulliant, filtratusque liquor ad cuticulam evaporetur, & in loco frigido ad crystallisandum reponatur,*

Vires

Cum huius Cremoris Tartari partes ab invicem divellantur a commistione salis fixi, in croco metallorum superstitis, Cremor autem imprægnatus sit qualitatibus eiusdem Croci, ideoque evadit dissolubilis etiam in frigida, per inferiora & superiora expurgare idoneus, præbendo a duobus aut tribus ad quinque aut sex grana, ex jusculo aut vino, vel alio quopiam Liquore.

Electuaria.

Electuarium Cholagogum
Francisci de le Boë Sylvij.

R. *Pulpæ Prunorum acido dulcium, ad debitam consistentiam spissata unc. x. Cremoris Tartari & Scammonij electi aa drachm. ij.*

Rhei electi aa drachm. x.

Cinnamomi acuti unc. sem.

Santali citrini drachm. ij.

Sacchari optimi clarificati & cocti unc. xv j.

Simul misceantur, & fiat ex Arte Electuarium.

Vires

Electuarium hoc optime expurgat quosvis vitiosos humores, ac præfertim biliosos & serosos: Exhibendum a drachmis duabus ad semunciam in Bolo, aut dissolutum in convenienti liquore.

Electuarium Hydragogum Eiusdem.

R. *Extracti baccarum Juniperi, & pulpæ Tamarindorum ad debitam consistentiam spissata aa. unc. iij.*

Radici Jalapæ subtiliter pulverata unc. sem.

Scammonij electi drachm. j.

Cinnamomi acuti, & seminis Fœniculi dulcis pulveratorum aa drachm. ij.

Sacchari clarificati & cocti scrup. x.

Fiat ex artu electuarium.

Vires

Vires

Electuarium hoc admodum conducit ad feri expurgationem, potissimum in Hydrope, exhibendo a drachmis duabus ad semuncium, imo & ad drachmas sex.

Elixiria

Elixirium Cephalicum

R. *Visci quercini*, *Radicum Paonia*, *valeriana majoris* aa vnc. j.
Seminis Paonia, *Bacarum Inniperi* & *Lauri* aa unc. j.
Cinnamomi, *Macis*, *Cubearum*, aa drachm. iij.
Florum Tilia, *Anthos* & *Lavendula* aa m. j.
Contundenda contundantur, & *omnia in Aquarum Liliorum convallium*, *Cerasorum nigrorum*, & *spiritus vini rectificati* a a lib. sem.
Horis viginti quatuor macerentur, *deinde ex arte distillantur*, *Liquore vero stillato addatur*
Sacchari optimi lib. j.
Tinctura Ambra grisea drachm. j.
Et servetur Elixirium in Lagena vitrea rite obturata.

Vires

Insignis efficaciae esse perhibetur hoc Elixirium in Epilepsia, Apoplexia, aliisque frigidis cerebri affectibus; Pocula cibo id praebendo, a semicochleari ad duo cochlearia integra.

Elixirium Hystericum.

R. *Oleorum stillatorum Absynthij*, *Pulegij*, *Matricariae*, *Ruta*, & *Succini* aa gtt. vj.
Tincturarum Croci, *Castorei* a a vnc. iij.
Sacchari optimi, *Aquarum Artemisiae*, *Florum Sambuci* aa vnc. vj.
Fiat ex arte Electuarium.

Vires

Admodum convenit hoc Elixirium in cunctis affectibus Hystericis, eadem dozi ac prius exhibendum.

Elixia Proprietatis Antiscorbuticum.

R. *Myrrha Alexandrina*, *Aloes Succotorina*, & *Croci electi pulveratorum* aa vnc. iij.
Digerantur vase clauso per dies octo in Balneo Arena moderate calido cum Spiritus Antiscorbutici lib. iv.

Aucto deinde per horam unam Balnei calore, filtretur spiritus tinctus, & seorsum servetur, Affusaque supra massam superstitem novi spiritus libra una, reiteretur digestio & filtratio, Fiatque ex arte igne arena moderatissimo spiritus abstractio; donec tertia tantum pars supersit, refrigeratisque vasis servetur Elixirium, cui usus tempore tertia vel quarta spiritus volatilis Cornu Cervini pars potest permisceri.

Vires

Elixir hoc probatissimum est in cunctis affectibus ab humorum corruptione ortum ducentibus, sed præsertim in usum acceritur ad scorbuticorum curationem, sanguineam enim massam puriorem efficit segnemque illius motum promover, in ejusmodi affectibus familiarem.

Exhibetur ex vino, vel liquore quopiam adcommodato, a septem vel octo, ad quindecim vel viginti guttas.

Spiritus Antiscorbutici descriptionem quare proprio loca

Elixirium Stomachicum.

R. Oleorum stillatorum Cinnamomi, Caryophyllorum, Absinthij, Corticum citri & Arantiorum aa Gt. vj. Sacchari albißimi pulverati, spiritus vini rectificati, Aquarum menthae, Florum Arantiorum aa vnc. vj. Misceantur ex arte, & fiat Elixirium ad usus servandum.

Vires

Vfus istius Elixirii proficiuus est in cunctis affectibus frigidis Ventriculi, sicuti & in corroborandis omnibus partibus principibus:

Datur à drachmis duabus ad semunciam, seorsum aut aliis liquoribus commixtum.

Emplastra

Emplastrum Abbatis de Grace

R. Olei rosati multis infusionibus valde Odorati unc. vi. Lithargyri auri preparati, & succi rosarum depurati aa unc. viii. Cerusæ Venetæ preparata vnc. ii. Coquantur ex arte in Emplastri consistentiâ, deinde addantur, Cera flava unc. iiiii. Et factum erit Emplastrum, ad usus servandum.

Vires

Celeberrimum est hoc Emplastrum ad curanda quævis vulnera & vlcera. Lenissime effectum exerit odorisque est gratissimi; quo fit ut commodissime sparadrappa confici queant, vel Telæ Gulneri ad Fonticulorum curationem.

Emplastrum Matricale robórans.

℞. Minij pulverati lib. j.
 Ceruse preparata lib. sem.
 Saponis unc. x.
 Olei communis lib. ij.
 Aquæ Florum Arantiorum unc. iv.
 Coquantur ex arte ad Emplastrum.

Vires

Eximium censent hoc Emplastrum ad corroboranda Vteri ligamēta, forma rotunda id donando, & umbilico admovendo.

Emplastrum ad Scrofulas.

℞. Masse Emplastri de Cicuta unc. viij.
 Gummi Elemi purissimi unc. ij.
 Mercurij præcipitati rubri unc. ij. sem.
 Simul misceantur in Emplastrum.

Vires.

Admodum confert istud Emplastrum ad colliquandas expurgandas & sanandas Scrofulas.

Febrifuga.

Pulvis Febrifugus.

℞. Cinnabaris Antimonij. unc. j.
 Salis communis tostæ drach. ij.
 Simul pulveratis, & Cucurbita vitrea exceptis superfundantur Olei Sulphuris unc. iij.

Digerantur per biduum calore moderato in Balneo cinerum, auctoque deinde igne evaporetur humiditas, residuaque massa lota, siccata & in pulverem redacta cum

Florem Sulphuris unc. iij.

Permiscetur, lancique scitili super carbones ardentes committatur; ubi accensus, & assidue virga ferrea commovendo combustis floribus, superaffusoque ad trium digitorum transversorum altitudinem, & super consumpto vini spiritu, pulverata massa ad usus servetur.

Vires

Singulatis efficacia adscribitur huic Pulveri ad curationem quarum-

Tom. II.

h. h. h.

vis Februm Intermittentium, illum exhibendo semihora ante paroxysmum, à decem aut duodecim, ad quindecim aut viginti grana, ex aliquo Syrupo aut aqua cardiaca, superassumpto duabus horis post lusculo: Vfus illius præmissa purgatione & sanguinis missione, ad tres vices dosin reiterando, si primæ aut secundæ non cesserit febris: Per sudores præsertim operatur.

Febrifugum aliud *Riverio* attributum à *Rolfinkio*.

R. *Auri puri in Aqua Regia soluti, vitri Antimonij in Aqua soluti aa unc. sem. 1*
Mercurij vivi in Aqua Forti soluti unc. iij.

Solutiones conjungantur, & duodecies per Alembicum igne arena distillantur, iteratis cohobationibus; Pulveri in fundo relicto affunde spiritum vini rectificatum, & abstrabe sexies à Pulvere, deinde calcinetur. Pulvis igne Rotæ in Crucibulo fere ad ignitionem.

Dentur Pulveris hujus grana sex cum Scammonij granis iij.

Cum Author istius Febrifugi ideas tantum generales exhibuerit, nemo asserere audeat legitimam se præparationem callere; etiam si enim Pulvis à *Rolfinkio* descriptus ex se commendationem mereatur, non satis tamen mihi convenire videtur cum iis quæ attulit Author, ut legitimum illius Febrifugum haberi debeat.

Plurimi existimarunt tres Hercules, ex quibus suum Febrifugum construxit *Riverius*, esse Mercurium, Sal & Vitriolum; duodecim autem labores duodecim esse sublimationes, ex serie, Mercurij: Mens ista mihi non parum arridet, dummodo primæ sublimationi tantum Mercurij crudi additum fuerit quantum satis est ad rite dulcorandum Sublimatum; Sed maxime explicatu arduum est quid per quartum Athletam sibi velit, quem tribus Herculis adjungendum jubet; Etiam si enim *Rolfinkius*, plurimique alii ipsum sequuti, ad Scammonium confugerint, alii ad Gummi Gotte, alii ad Colocynthidem, vel Helleborum nigrum, si me iudice dosis Febrifugi consideretur, quæ viginti granorum esse solet pro adultis; illiusque effectus, purgatio scilicet ut plurimum per superiora & inferiora; si præterea ratio habeatur proportionis quarti Athletæ, quæ quartam dozis partem constituere debet, alibi ille querendus non est quam in Antimonio: Nam neque Scammonium, neque Gummi Gotte, pondere quinque granorum addita, tantos effectus edere valerent; imo neque Colocynthis nec Helleborus niger, quantumvis insuavia, id non nisi vix effectura essent, Quapropter, si bene judico, hujusmodi sit Compositio.

Febris

Febrifugum aliud *Riverij* verosimilius.

R. *Mercurij dulcis duodecies sublimati vnc. i. sem.*

Pulveris Emetici vulgaris, pro robustis, vel eo quem nuper dixi modo correcti, pro delicatioribus, vnc. sem.

Simul misceantur & fiat Pulvis Febrifugus.

Vires

Hic Pulvis si humoribus dispositis occurrat, supra & infra opus exerit, si additus fuerit Pulvis Emeticus vulgaris : atper inferiora tantum, si idem Pulvis, eo modo correctus quem adduxi capite de Pulvere Emetico, adhibitus fuerit ; cum porro Febrifugi Pulveris quadrans contineat legitimam dozin Pulveris Emetici, Mercurius autem dulcis, eo modo preparatus, lubricos efficiens pravos humores, imo correctivi vices obtinens ratione Pulveris Emetici, prosperi ideo tantum effectus expectandi sunt.

Riverius hoc Febrifugum cuilibet ætatis, sexui exhibere in more habebat, procul à cibo, pridie ante accessionem febrilem : infantibus grana sex porrigi possunt ex pomo asso vel aliquo condito ; aucta dozi proportionem observata ætatis ; Adultis præbebat grana viginti, imo & viginti quatuor maxime vegetis.

Fel Bovis Cosmeticum.

℥. *Fellis Bubuli horis viginti quatuor in Balneo Maria digesti & filtrati libras iiij.*

Aluminis Rupei & Salis vitri pulveratorum āā. vnc. j.

Simul permixta Matratio diligenter obturato, excipiantur. Mensæque Maio per dies quindecim Soli exponantur, ter aut quater quotidie agitando ; deinde filtrentur, filtratoque Liquori permisceantur.

Porcellanarum subtilissime tritarum, & in Spiritu Aceti dissolutarum vnc. ij.

Boracis & Spermatis Ceti āā. vnc. j.

Sacchari candi vnc. iiij.

Calphura & Sublimati dulcis āā. drach. iiij.

Quo factò, Soli per decem dies iterum exponantur sæpius materias agitando, filtratisque tandem Liquor ad usus servetur.

Vires

Admodum commendatur Fel Bovis præparatum ad maculas vultus delendas, sicuti & ad fuscedinem à Sole contractam removendam : Mane & fero in lecti ingressu adhibetur, mane eluendo faciem aqua

H h h 2

Liliorum aut Nymphææ ; Mane etiam in vsum adduci potest si peregre proficiscendum, nequaquam faciem detergendo, sub vespere demum abluendo ad Solis injuriam declinandam.

Liquores Lac Virgineum Cosmetici

℞. *Solutionis Lithargyri Auri in aceto distillato facta vnc. viij.*

Solutionis Aluminis Rupei in aqua Nymphææ parata etiam vnc. viij.

Foliatarum seorsum solutionum fiat quolibet tempore permixtio, & paratum erit Lac Virgineum.

Vires

Satis est parasse dissolutiones Lithargyri in Aceto distillato, & Aluminis in aqua Nymphææ, aut alio quopiam Liquore simili; licet enim æquales portiones earum commiscendo illico obtinere Lac Virgineale, aptissimum mundandis manibus ac vultui.

Qui paratam habent Tincturam Storacis aut Benzoini, cum spiritu vini factam, quovis tempore habere possunt Lac Virgineum, tantillum hujus Tincturæ remiscendo octuplo aut septuplo cujuspiam aquæ Cosmeticæ odoratæ stillatitiæ: Hocque hodierna die vfitatissimum est Lac Virgineum, tum ratione suaveolentiæ, tum effectuum optatorum.

Lapides.

Lapis Contrayervæ.

℞. *Radicum Contrayervæ pulveratarum, Margaritarum Orientalium, Coralli rubri & Succivi albi preparatorum aa. drach. j.*

Lapidum vel oculorum Cancrorum preparatorum, ad pondus omnium.

Cum Gelatina Viperarum paucis Croco tincta fingantur Globuli siccandi & servandi.

Vires

Lapis iste eximie censetur efficacis adversus venena ac morbos Epidemicos: In subtilissimum Pulverem conteritur ac ex Iusculo datur, vel Aqua aliqua cardiaca, à decem ad viginti aut triginta grana, imò ad drachmam vsque integram.

Lapis Medicamentosus.

℞. *Vitrioli Hungarici libram j.*

Salis Nitri libram sem.

Ceruse, Aluminis, Boli Armenæ, Salis Vitri aa. vnc. iij.

Salis Ammoniaci vnc. ij.

Omnia

Omnia diligenter trita humectentur Aceto communi, & in Olla fictili igne lento ad Lapidis duritiem coquantur, fractaque Olla Lapis ad usum servetur.

Vires.

Apud Autores plurimæ prostant descriptiones Lapidum Medicamentosorum, sub variis nominibus eundem finem spectantium: Hæc omnium vice fuerit: Admodum convenit expurgandis, ac ad cicatricem deducendis Vulneribus & Ulceribus, curandis oculorum morbis, Scabiei, Erysipelati, cunctisque affectibus Curaneis, imo & Amblyopionibus: Specificè quoque sistit Gonorrhœam, siphone infusa quando omnino superata fuit malignitas: Illius vncia una dissolvitur in libris duabus aquæ pluviae, postea filtratur Liquor. In usum venit lotione, iniectione, vel immergenda lintea locis affectis admovenda.

Lapis Admirabilis.

℞. Vitrioli albi & viridis aa. vnc. iij.
Cerule, Boli Orientalis aa. vnc. j.
Camphoræ drachm. j.
Pulveriscentur omnia & immittantur Aceti stillatitii vnc. j.
Coquantur simul donec Lapidis compagem adepta sint.

Vires.

Lapis hic præsertim in usum venit ad curationem affectuum Oculorum: Infunditur drachma una in aquæ cujuspiam Ophthalmicæ vnciis quatuor, quæ filtrata tepide oculis admovetur.

Lapis Philosophorum ad Curationem Ulcerum.

℞. Aluminis Rupei, Vitrioli Romani aa. libra ij.
Salis Tartari, Cerule, Boli albi aa. vnc. iij.
Camphoræ, Olibani, aa. vnc. sem.
Aceti optimi libra j.
Omnia commisceantur, & secundum Artis leges coquantur ad Lapidis consistentiam.

Vires.

Infunditur uncia una istius Lapidis pulverisati in vini albi uncis sex & tantundem Aquæ plantaginis, post filtrati, huic Liquori immerguntur exigua lintea, quibusvis Ulceribus admovenda, mundificationis gratia & ut ad cicatricem adducantur.

Linimenta.

Linimentum ad Hæmorrhoidas.

- ℞. *Florum Sulphuris* drachm. ij.
Olei Ovorum unc. sem.
Olei Rosati unc. j.
 Misce fiat Linimentum Hæmorrhoidibus admoventum Vel.
- ℞. *Salis Saturni* unc. sem.
Oleorum Chamomilla, *Rosati* & *Succi Umbilici Veneris* āā. unc. ij.
 Fiat ex arte Linimentum ad formam Nutriti. Vel.
- ℞. *Olei Lini*, *Pulpæ Cephæ* sub cineribus coctæ āā. unc. ij.
Cera alba unc. sem.
 Fiat ex arte Linimentum, Vel
- ℞. *Pulpæ millepedum*, *Vnguenti Populei*, *Olei Ovorum*, āā. unc. j.
Extracti Opj. drachm. sem.
 Misce & fiat ex arte Linimentum.

Vires.

Omnia hæc Linimenta conducunt sedando Hæmorrhoidum dolori.

Linimentum ad Herpetes.

- ℞. *Mercurij præcipitati Rubri*, *Vitrioli viridis* āā. unc. j.
Aluminis vsti unc. sem.
Viridis Aris & *Borracis* āā. drachm. ij.
Succi lapathi acuti unc. ij.
Axungia Porci, *Butyri recentis* āā. unc. iiij.
Olei Hyosciami expressi unc. j.
 Fiat ex arte Linimentum.

Vires.

Linimentum istud eximia est efficacix ad cuiusvis Herpetis curationem.

Linimentum Ischiadicum.

- ℞. *Canes novissime natos*, & *Talpas viventes* āā. N° iiij.
Lumbricorum terrestrium libr. j.
Foliorum Lauri, *Rorismarini*, *Mentha*, *Majorana*, *Lavendula*, *Serpilli*, *Hyperici* āā. M. j.
 Coquantur in olei communis & vini rubri āā. libr. iiij.

ad vini

ad vini consumptionem, Postea colentur, & fortiter exprimantur, addendo expressioni.

Cera citrina & Axungia Anseris aa. unc. x.

Et factum erit Linimentum.

Vires.

Experimento comprobatum est istud Linimentum ad sedandos dolores Ischiadicos, ac cuiusvis Rheumatismi: Inrungi pars debet ad ignem, ad iuvandam Linimenti penetrationem, Inunctionem pro necessitate reiterando.

Linimentum ad Variolarum cicatrices prohibendas.

℞. Lithargyri aurei preparati, Ceruse in aqua Rosarum lota aa. unc. j.

Olei quatuor seminum frigidorum maiorum mundatorum, Amygdalarum dulcium & Ovorum aa. unc. sem.

Aquarum Solani & Plantaginis aa. q. s.

Fiat ex arte Linimentum ad formam Nutriti.

Vires.

Vtilissimum censetur hoc Linimentum ad prohibenda Variolarum vestigia.

Linimentum ad arcendum Vomitum.

℞. Olei Nucis moschate expressi, & Aquæ Reginae Hungariae aa. unc. sem.

Olei stillatiij Absinthij drachm. j.

Mastiches electæ subtiliter pulverate drachm. ij.

Misce fiat ex arte Linimentum.

Vires.

Linimentum hoc calide Ventriculo admotum Vomitum sistit.

Linimentum Somniferum.

℞. Unguenti Rosati & Populei aa. unc. j.

Olei Seminis Hyosciami expressi drachm. ij.

Extracti Opii liquidioris drachm. j.

Misce fiat Linimentum ad usum.

Vires

Felici successu adhibetur istud unguentum fronti & temporibus, sedandi gratia doloris capitis, ac ad somnum conciliandum.

*Liquores.***Liquor Hyacinthinus Antimonialis.**

℞. Vitri Antimonij Hyacinthini subtilissime pulverati, salis Absynthij aa Gr. xli.

Aqua veronicae unc. v.

Macera horis viginti quatuor in Balneo tepido, deinde filtretur liquor, additaque.

Aque cinnamomi drachm. i.

Servetur ad usum.

Vires.

Leniter per superiora & inferiora purgat iste Liquor quosvis humores obvios : Commodissime in usum venit in Febris Intermittentibus omnibus, exhibendo à tribus ad sex drachmas.

Liquor Hystericus.

℞. Castorei drachm. ij.

Croci & Capivæ aa drachm. j.

Macerentur frigide per dies quindecim, vase diligenter clauso in Aqua vitæ unc. j.

Deinde filtretur Liquor ad usum servandus.

Vires.

Liquor hic specificè discutit vapores ex Vtero oriundos : necessitate urgente adsumendus, quavis hora, procul à cibo, à semi cochleari ad cochleare integrum, Potest etiam naribus immitti, temporibus adhiberi, imo gossipium hoc liquore imbutum pyxide gestari.

Liquor Viridis Aeris Causticus.

R. Viridis Aeris unc. iiii.

Salis Nitri unc. viij.

Simul mixta deflagrent in mortario ferreo, vel aëneo prius calefacto, deinde pulverata, & vase idoneo excepta, in loco humido per deliquium solvantur, & servetur Liquor ad usum.

Vires

Liquor hic efficax est ad absumendas carnes putridas ac quasvis excrecentias, eas præsertim quas induxit virus venereum.

Mucilago

Mucilago ad Fissuras Mammarum.

℞. Gummi Tragacanthi albi subtiliter pulverisati drachm. ij.

Macera igne lentissimo, in sufficiente quantitate Aqua Rosarum, & extrahatur mucilago ad usum servanda.

Vires

Mucilagines Gummi Tragacanthi specificè medentur fissuris mammarum, manuum & labiorum, parti affectæ admotæ.

Olea

Oleum Anti-Epilepticum.

℞. Rasurae cranij hominis violenta morte perempti unc. iv.

Succini pulverati unc. viij.

Simul mixta Retorta vitrea excipiantur, admotoque Recipiente, igne arena gradatim adaucto, distilletur Oleum, Spiritui, Phlegmati & Sali volatili permixtum.

Vires.

Præter singulares facultates quæ Sali volatili & Spiritui Cranii humani commixtis insunt adversus Epilepsiam, Oleum quod suppeditant summæ perhibent efficaciz in curatione istius morbis, Mensis spatio exhibendo singulo quoque mane ex Aqua aliqua Cephalica, à tribus aut quatuor ad quinque aut sex guttas: Interiores Nares etiam illini possunt, tempora & futurarum regio.

Oleum vel Liquor Antimonij.

℞. Antimonij Hungarici unc. viij.

Sacchari candidi unc. vi.

Pulverisata & mixta Retorta vitrea excipiantur, igneque Arena gradatim aucto distillentur, & servetur Liquor ad usum.

Vires.

Admodum commendatur hic Liquor ad curationem Februm intermittentium, datus ex vino albo, a tribus ad quinque aut sex guttas initio paroxysmi, eandem dozina semel aut bis iterando si paroxysmi redeant.

Oleum contra Surditatem.

℞. Olei expressi seminis Porrorum, Amygdalarum amararum & Laminii
 āā unc. ij.

Spica Nardi, Castorei, & Colocynthis incisorum āā drachm. j.

Succi Ruta & Vini albi āā drachm. i. sem.

Omnia matratio obturato excepta in Balneo Mariae tepido horis viginti
 quatuor digerantur, deinde aucto calore Balnei ad humidi consumptionem co-
 quantur, postea colentur & exprimantur, Oleumque ad usum servetur postquam
 in illo diluta sint Moschi optimi Gr. vj.

Vires.

Oleum hoc tepidum Auribus infusum Surditatem quamvis curat,
 modo innata non fuerit.

Opiata.

Opiata Antihysterica.

℞. Croci Martis cum Sulphure parati unc. i.

Rhei electi & Foliorum Sennae mundatorum āā unc. sem.

Cinnamomi electi, Salis Absinthii, & Tamarisci āā drachm. ij.

Croci drachm. j.

Pulveranda pulverentur, & cum sufficiente quantitate Syrupi de Artemisia
 fiat Opiata.

Vires.

Admodum congruit hæc Opiata ad Icteri curationem, illius præfer-
 tim quæ Puellas adoritur : Dari potest à drachmis duabus ad semun-
 ciam, boli forma aut vino albo diluta, vel decoctione convenienti.
 Dosis prout opus reiterari potest.

Opiata Odentalgica.

℞. Caphure drachm. ij.

Opii drachm. j.

Castorei drachm. sem.

Pulverata omnia excipiantur Syrupo Florum Tunicæ, & fiat Opiata ad usum
 servanda.

Vires.

Præstantissima est hæc Opiata ad mitigandum dolorem Dentium, si
 quis fuerit carie exesus : Cavo denti tantillum inditur, immissionem
 iterando quoties opus.

Opiata

Opiata Dentes dealbans.

R. Coralli rubri, Lacrymarum sanguinis draconis, subtiliter pulveratorum āā.
unc. j.

Aluminis vsti subtilissime contriti unc. sem.

Margaritarum præparatarum drachm. ij.

Moschi Orientalis & Ambra grisea āā. gr. j.

Commisceantur omnia, & addito Syrupo Mororum redigantur in opiatam consistentiam utcunque mollem.

Vires.

Eximia est hæc Opiata ad mundandos, dealbandos & conservandos dentes.

Pasta.

Pasta ad Manus detergendas.

R. Amygdalarum amararum excorticatarum libram sem.

Contunde in mortario marmoreo, sensim tantillum Aquæ vitæ affundendo, deinde adde.

Vitellos ovorum N°. ij.

Mellis Narbonensis unc. i. sem.

Radicis Ireos subtiliter pulverata unc. j.

Permista omnia in Pastam redigantur ad vsum.

Vires.

Præstantissima hæc est Pasta ad manus mundandas, facileque parabilis: Nullo ad diluendum liquore opus est, præparata enim citra alium apparatus in vsum venit.

Pasta alia ab Idem.

R. Amygdalarum amararum excorticatarum, perfecte contusarum, & Mice panis albi āā unc. iiij.

Infundatur per tres horas in lacte recenti mica Panis, deinde in mortario marmoreo recte contusa Amygdalis permisceatur, Postea.

R. Vitellos ovorum N°. ij.

Mellis Narbonensis unc. j.

Aluminis vsti pulverisati, & Balsami Peruviani āā drachm. j.

Et fiat Pasta.

Vires

Pasta hæc priori nequaquam cedit, satis est citra ablutionem manibus affricuisse, sponte enim postmodum excidit, leniendo, & candorem inducendo manibus.

Iii 2

*Pilule.**Pilulæ Cachecticæ.*

℞. *Trochiscorum Alhandal vnc. sem.*

Aloes electæ, Myrrha, Galbani, Ammoniaci, āā drachm. iij.

Præcipitati Mercurij cum Auro preparati drachm. ij.

Scammonij, Gialapa, Agarici albissimi āā drachm. i sem.

Olei Nucis moschata expressi drachm. j.

Oleor. Succini, Caryophyllorum & Cinnamomi āā gtt. vj.

Extracti Iuniperi quantum satis.

Fiat ex arte massa Pilularum.

Vires.

Insignis habentur efficaciam hæ Pilulæ ad curationem Cachexiæ, Febris Quartanæ, Hydropis, Icteri, & mensium suppressorum; Effinguntur Pilulæ, quarum singula duo vel tria grana pendeat, adsumendo duas vel tres ante cœnam, & hora vna ante decubitum, usum reiterando pro necessitate.

Pilulæ Diureticæ.

℞. *Terebinthina Chie & Vitrioli albi subtiliter pulverati āā drachm. ij.*

Ex simul vntis fiat massa Pilularum ad usum.

Vires.

Emetica Vitrioli qualitas cum emendationem ab admista Terebinthina obtineat, Diureticam induens, Pilulæ hæ probatissimi sunt effectus adversus quamvis Dysuriam, exhibendo illas à semidrachma ad integram.

Pilulæ Febriles Sennerti.

℞. *Olei, vel Liqueoris Antimonij Saccharati drachm. j.*

Aloes Socotrina vnc. sem.

Ambra grisea drachm. ij.

Croci drachm. ij. sem.

Fiat ex arte massa Pilularum.

Vires.

Admodum conducunt hæ Pilulæ ad curationem Februm Intermittentium, exhibendo à septem aut octo, ad decem aut duodecim grana, initio accessionis febrilis: per inferiora purgant, imo nonnunquam sudores pellunt.

Pilulæ

Pilulæ Hydragogæ.

R. *Elaterij, Extracti Aloes cum succo Ireos nostratis parati, aa unc. sem.*
Mastiches electæ pulveratæ drachm. ij.
Fiant ex arte Pilulæ.

Vires.

Istæ Pilulæ efficacissime Aquas Hydropicorum evacuant : Matutinis horis dantur à sex ad duodecim aut quindecim grana, in usu pergendo si necessitas urgeat.

Pilulæ ad Pallidos Virginum colores

℞. *Extracti Martis cum Musto parati unc. j.*
Extracti Aloes Socotrina cum succo cichorij parati drachm. vj.
Extracti Rhabarbari unc. sem.
Extracti Croci drachm. ij.
Olei stillatij Cinnamomi gr. vj.
Ex simul mixtis fiat Massa Pilularum ad usum.

Vires.

Præstantissimæ sunt hæ Pilulæ ad curationem Chloroseos in puellis: Dosis est Scrupulus unus pro vice, mane jejuno ventriculo, superhauftis vini Absinthitis duabus aut tribus uncis, deambulationem postea per semi horam ægræ imperando : Vfus ad plures dies protrahi debet.

Pilulæ Pectorales.

R. *Lacrymarum Styracis drachm. ij.*
Extracti Liquiritiæ drach. j. sem.
Extracti Croci scrup. iiij.
Labdani, Olibani, Myrrhæ electæ, Extracti Opij aa drach. j.
Ambra grisea scrup. j.
Syrupi corticum Curi quantum satis, fiat S. a. massa ad usum.

Vires.

Mira præstant hæ Pilulæ in sistendis fluxionibus in Pulmones incumben-
 bentibus, ac tussis vehementia retundenda : Dantur à quatuor aut quin-
 que ad octo vel decem grana.

Pulveres.

Pulvis Anthriticus.

Iii 3

R. *Hermodytylorum*, *Turbith electi*, *Costi*, *Mechoacanna*, & *Scammoni* āā *drachm. j.*
Sacchari candidi *drachm. ij.*
Simul mixtorum omnium fiat Pulvis subtilissimus ad usum servandus.

Vires

Convenit eximie hic Pulvis ad expurgandum Serum Arthritidis causam : Exhibetur ex vino albo, mane, jejuno ventriculo, à scrupulo uno ad drachmam.

Pulvis Adstringens.

℞. *Boli Armenæ*, *Terra sigillata*, āā. unc. ij.
Balaustiorum, *Rosarum rubrarum*, *sanguinis draconis*, *seminum sumach* & *Myrtillorum*, *Thuris*, *Mastiches* āā. unc. j.
Fiat omnium Pulvis ad usum servandus.

Vires

Potest hic Pulvis exhiberi ex vino, vel Decocto aliquo idoneo, à scrupulo uno ad drachmam, in hæmorrhagiis, ventriculi debilitate, & Intestinorum : Potest & exterius admoveri exceptus albuminibus ovorum, aceto, aqua vel decocto aliquo adstringente, forma Cataplasmatis, ad cohibendas fluxiones vel sanguinis eruptiones, vel ad corroborandas & adstringendas partes.

Pulvis Bezoarticus insignis.

℞. *Radicum Angelicæ*, *Contrayervæ* & *Serpentariæ Virginianæ* āā. unc. sem.
Lapidis Bezoar orientalis, *Pulveris Viperini*, & *Bezoartici mineralis* āā. drachm. iij.
Fiat ex arte Pulvis subtilissimus, permixtisque
Oleorum stillatitiorum Angelicæ, *Corticis Citri* & *Cinnamomi* āā. gtt. iij.
Fiat Pulvis ad usum

Vires

Iste Pulvis præstantissimus est adversus quodvis Veneni genus, corroborando enim & propugnando partes nobiles, malignitatem perfudores expellit, vel insensibilem transpirationem, Datur ex vino Hispanico, vel aqua aliqua Cardiaca, à scrupulo uno ad drachmam.

Pulvis Causticus,

Seu Specificum Corrosivum Paracelsi.

℞. *Mercurij sublimati corrosivi* *unc. iij.*
Salis Ammoniaci *unc. ij.*
Simul pulveratis, & in matratio positis, superfundatur Aquæ fortis libr. j.
Eaque cinerum calore moderato evaporata, donec materiæ pastæ consistentiam adquisiverint, supersusque Aceti radicalis *unc. viij.*

In eodem Balnea Cinerum, calore moderato universa massa exsiccat, & redigatur in Pulverem ad usus servandum.

Vires

Pulvis hic citissime & efficacissime carnes superfluas & excrecentias extirpandas absumit: Effectus celeritas, & sublimati corrosivi indoles, non minimam cautionem & prudentiam in illius usu requirunt, adeo ut paucissima quantitas unaquaque vice admittenda sit, in robustis solummodo usurpetur, admoveatur autem tantum partibus corporis ab emunctoriis & partibus principibus disitis.

Pulvis Dentifricius.

℞. *Lapidis Pumini Vsti, Coralli albi, Ossis sepia, & cremoris Tartari supra porphyritem preparatorum, Radicis Ireos Florentia subtilissima pulverata* āā. *unc. sem.*

Salis Ammoniaci similiter pulverati drachm. j.

Moschi Orientalis, Ambra grisea āā. *drach. iij.*

Misce & fiat Pulvis ad usum.

Vires.

Admodum idoneus est hic Pulvis ad mundandos & dealbandos Dentes: Solus usurpatur, vel commixtus Syrupo Coraliorum aut Rosarum ficcarum, vel melli Rosaceo, in formam Opiatæ ante usum deducendo.

Pulvis Anti-Epilepticus insignis.

℞. *Secundina mulieris, sanguinei temperamenti, marem primipara, sicca & membranis purgata.*

Radicum Peoniae flore albo, & seminis eiusdem āā. *unc. sem.*

Rasura cranij hominis morte violenta perempti,

Rasura unicornis, & angula Alees, visci querni, Radicum valeriana sylvestris & vinceto xij āā. *drach. iij.*

Margaritarum & Coralij rubri preparatorum, Lapidis contrayerva, Succini albi, seminis Galega āā. *drach. ij.*

Moschi Orientalis & Ambra grisea āā. *scrup. j.*

Misce & fiat Pulvis ad usum.

Vires.

Non mediocres effectus edit hic Pulvis in praeservatione & curatione Epilepsiae, exhibendo ex aquis cephalicis à semisrupulo ad semidrachmam: Commiscetur etiam Electuariis solidis & mollibus, aliisve remediis, pergendo in usu si opus fuerit.

Pulvis Sarcoticus.

R. Olibani, Sarcocolle Mastiches, Myrrha, Aloes, Munice, Aristolochia rotunda & longa aa unc. j.

Fiat omnium Pulvis ad usum servandus.

Vires.

Expurgat vulnera hic Pulvis, ac carnis incrementum promovet, supernalperfus, aut vnguentis, liquoribusve idoneis commixtus.

Pulvis ad sedanda Tormina post Partum.

℞. Radicum Mei Atlamuntici, Consolidæ majoris aa drach. ij.

Succini preparati, Nucleorum Persicorum mundatorum aa. dr. j. sem.

Cinnamomi, Macis & Croci aa scrup. ij.

Misce & fiat Pulvis ad usum servandus.

Vires

Plurimum commendatur hic Pulvis ad sedanda tormina plerisque puerperis accidentia, dando in juscule à scrupulo uno ad duos.

Nonnulli etiam asserunt sanguinem ex intestino umbilici infantis prodeuntem, postquam obstetrix id Forficibus resecur, calide semunciae pondere exhibitum, efficacissimum esse remedium ad sedanda eiusmodi tormina.

Pulvis Violarum.

R. Radicis Ireos Florentina libr. j.

Santali citrini unc. v.

Rosarum rubrarum unc. iiij.

Styracis, Benzo, ini aa unc. ij.

Cyperus & Summitatum majorana aa. unc. j.

Ligni Rhodij unc. sem.

Caryophyllorum, Calami Aromatici & Florum Lavendula aa. dr. ij.

Fiat omnium Pulvis crassior ad usum servandus.

Vires.

Violarum odor, ab Iride huic pulveri impressus, id nomen illi imposuit: Solet vestimentis hic Pulvis, Sacculis inclusus immitti, vel linteis, suavis odoris communicandi gratia.

Pulvis

Pulvis Viperinus elegans.

℞. *Viperarum exenteratarum, cum Cordibus & Hepatibus pulveratarum unc. iij.*

Sacchari albiſſimi pulverati unc. ij.

Oleorum ſtillatorum Angelicæ & corticis Citri āā. drachm. ſem.

Miſce fiat Pulvis ad uſum ſervandus.

Vires

Pulvis iſte aromatico odore imbutus ab oleis; à ſaccharo autem dulcedinem adeptus grator eſt, majori efficacia opus exferens quam uſitatus: Datur ex liquoribus idoneis à ſcrupulo uno ad drachmam.

Salia.

Sal Cachecticum chalybeatum.

℞. *Vitrioli Martis unc. j.*

Salis prunella drach. ij.

Salis ex Aquæ fortis capite mortuo extracti unc. iij.

Simul pulverentur, deinde Cucurbita Vitrea excepta, igni arenæ gradatim aucto committantur ad materiarum rubedinem donec inſtar Aquæ ſuanti, & tandem in rubrum & durum lapidem convertantur, qui ad uſum ſervetur.

Vires.

Multæ eſt commendationis hoc Sal in Cachexiæ curatione, ac morborum ſcorbuticorum, ad depurandam maſſam ſanguineam, appetitum excitandum, urinarios meatus reſerandos, fluxiones arcendas, quietem conciliandam, ac pravos humores per alvum, urinam, ſudores aut inſenſibilem tranſpirationem, & nonnunquam, ſed rariſſime per lenem vomitum expellendos: In pulverem deducitur, exhibeturque ex liquore idoneo à ſeptem aut octo ad duodecim aut quindecim grana.

Sal Diureticum.

℞. *Urinam ſani hominis, in qua dilue Vitrioli Hungarici pulveriſati quantum diſſolvere poterit: Diſſolutio fiat in vaſe amplo ut ebullitioni locus ſit ſufficiens, qua ſuita Liquor Cucurbita vitrea, ſuo Capitello munita excipiat, & igne arenæ primum lento, deinde gradatim aucto fiat ex arte phlegmatis & ſpērius diſtillatio, ſaliſque Volatilis ſub finem ſublimatio.*

Vires.

Secreto Phlegmate quod primo ſtillat, igne mitiſſimo, ſeorſumque

Tom. II.

Kkk

reposito spiritu Acido postmodum sequuturo cum adauctus fuerit ignis, quem impellendo, & continuando, Sal volatile in Capitellum ascensurum est.

Istud Sal cum constet ex Sale volatili Vrinæ, ac plurimis particulis acidis Vitrioli, una cum illo sublimatis, generose ferum per lotii vias expellit, cuius vias omnes expedit: Datur ex vino albo, vel Aquis aut Decoctis diureticis à scrupulo uno ad drachmam: Commodissime etiam usurpatur in Hydrope, diluendo in Decoctis aperiendi præditis, quamobrem etiam spiritus Potui ordinario commiscetur: Phlegma dolores Podagricos sedat parti ægræ admotum: Conducit etiam extinguendæ Oculorum inflammationi.

Spiritus.

Spiritus Epilepticus.

℞. Florum Lili convallium, Lavendulæ, Tiliæ, Salvie, Primulæ Veris, & Rorismarini aa. m. ij.

Quilibet Florum suo tempore, omnesque simul, in spiritu vini rectificati lib. vj. Vase diligenter clauso macerentur, additisque tandem Visci quercini, Radicum Valerianæ, & Pæoniæ maris aa. unc. iiij.

Iis contusis, & per octo dies maceratis in vini malvatici libr. j.

Cum Cinnamomi, Macis, Caryophyllorum & Nucis moschatæ, aa. unc. sem.

Fiat omnium permixtio, & ex arte in Cucurbita vitrea, suo Capitello instructa, in Arenæ Balneo calore moderato distillatio, serveturque spiritus prolectus ad usus.

Vires.

Spiritus iste vtilissimus est ad præservationem & curationem ætuum Epilepticorum: Porrigitur à drachmis duabus ad semunciam, solutus aut commixtus liquoribus cephalicis: Potest etiam naribus immitti, temporibus ad moveri, ac locis circa cranij, commissuras, commodissime etiam potest usurpari ad quoslibet cerebri affectus.

Spiritus Antiscorbuticus.

℞. Baccarum Juniperi & Sambuci contusarum aa. unc. iiij.

Seminis Cochleariæ, Cardui benedicti, & Nasturtij hortensis contusorum: aa. unc. ij.

Succorum Cochleariæ, Nasturtij aquatici, Beccabungæ, Raphani rusticani, Persicariæ, Nummulariæ, Chelidoniæ & Fumariæ aa. unc. ij.

Omnia vase idoneo excepta, permixta fermenti Cerevisiæ uns. j.

In hypocausto usque ad debitam fermentationem collocentur, deinde distillentur & servetur spiritus.

Vires

Singularium est virium hic Spiritus ad curationem affectuum Scorbutorum, Acidorum enim vim, circulationem liberam impredientium infringit, sanguini quippe motum naturalem restituit, impurasque partes segregat; Exhibetur à drachmis duabus ad fœnunciam, mane ventriculo vacuo, ex vino Hispanico, aut Aqua spirituosâ quæ in distillatione spiritum subsequitur; in usu prout opus pergendo.

Spiritus Theriacalis.

℞. Radicum Imperatoris, Angelica, Men Athamantici, Valeriana majoris
āā. unc. iij

Baccarum Juniperi, seminum Amœos, & Seseleos massiliensis āā. unc. j.
Theriace probata unc. iij.

Radices & semina contusa in spiritus vini rectificati libr. ij.

Cum Theriaca per octo dies macerentur, deinde ex arte distillantur, & servetur spiritus ad usum.

Vires

Spiritus hic Theriacalis omnibus venenis ex æquo adversus est; Datur ex vino Hispanico, vel liquoribus Cardiacis, à drachma una ad tres vel quatuor: Potest etiam naribus immitti, temporibus admoveri, & circa Cranii futurās.

Spiritus Vterinus.

℞. Radicum Aristolochia longe & rotunde, Pœonia, Valeriana minoris
āā. unc. ij.

Castorei unc. j.

Summitatum siccarum Absinthij, Artemisia, Tanaceti, Matricaria,
Florum Sambuci & Chamomilla āā. M. j.

Macerentur per triduum contusa, vel incisa omnia, in spiritus vini
rectificati lib. iv.

Deinde ex arte distillantur, & servetur Spiritus.

Vires

Efficax admodum est hic Spiritus ad discutiendos vapores ex Vtero oriundos, illiusque obstructions referandas: Exhibetur à drachma una ad duas vel tres drachmas pro vice, ex Aquis vel Decoctis hystericis; Indere etiam eundem licet naribus, temporibus & umbilico.

K k k 2

Syrupi.

Syrupus Epilepticus.

R. Visci querni, radicum paonia, Rasura cranij humani violenta morte perempti aa. drachm. sem.

Florum Lilii convallium, Lavendula, Tilia Anihos, Salvia & Calendula aa. p.j.

Contusus viscus & Radices, cum cranio humano & Floribus in matratium conjiciantur, superfusaque Spiritus vini rectificatissimi libra j.

Diligenterque obturato vase, per hebdomadam calore moderatissimo mace-
rentur, Abstracta deinde ex arte, igne lento, & servata seorsum Spiritus Vini
parte dimidia, reliquum expressum & filtratum cum Sacchari albissimi vnc. ii.

In Syrupi consistentiam redigatur, Postea.

Aromatizetur olei Cinnamomi stillatij gutt. ij.

Vires.

Admodum commendatur hic Spiritus ad præcautionem & curatio-
nem Epilepsiæ; Datur solum à semuncia ad unciam vnam, procul à cibo,
pergendo in usu : Degetior reddi potest addendo drachmam vnam
spiritus abstracti; Aut dilui Syrupus ex Aquis aut Decoctis Cephalicis.

Syrupus Scorbuticus P. Foresti.

℞. Succorum Cochlearis, Beckabunga depuratorum aa libra iij.

Sacchari optimi libra ij.

Fiat ex arte Syrupus.

Vires.

Istius Syrupi usus utilissimus est in affectibus Scorbuticis, procul à ci-
bo, illum porrigendo, à cochleari vno ad duo.

Tabellæ.

Tabellæ de Croco Martis.

R. Croci Vitrioli Martis vnc. sem.

Lumbricorum terrestrium vino lotorum, Siccatorum & pulveratorum
drachm. ij.

Cinnamomi subtiliter pulverati drachm. sem.

Sacchari optimi in aqua Arihemisia cocti drachm. vj.

Fiant ex arte Tabellæ.

Vires.

Vires.

Hæ Tabellæ admodum conferunt referendis obstructionibus Viscerum, speciatim Vteri: Porriguntur à drachmis duabus ad semunciam: Sumantur mane jejuno ventriculo, superbibendo vini Absinthitis uncias duas aut tres.

Tabellæ Diureticæ.

R. Radicum Ononidis, Eryngij, Fœniculi, Brusci & Petroselinij aa drachm. sem.

Seminum Bardana & milij Solis aa drachm. ij.

Fiat omnium ex arte Decoctum in Aquæ Raphani libra ij.

Colatura cum Sacchari optimi libra sem.

Ex arte coquatur in Tabellas ponderis drachm. ij.

Vires.

Calculosi, & qui difficultati urinæ obnoxij sunt, his Tabellis vtilissime vri possunt, unam vel alteram mane vacuo stomacho adsumendo, pergendo in vñu.

Tabellæ ad sistendam Gonorrhœam.

R. Seminum Plantaginis, Agni casti, Papaveris albi, Ruta, Myrtillorum & Hyosciami, Rosarum rubearum, Mentha sicca, & Coralli rubri preparati ana drachm. ij.

Fiat omnium pulvis subtilissimus, & cum mucilagine Gummi Tragacanthi, & Sacchari optimi unc. viij.

Pingantur ex arte Tabellæ ponderis unc. sem.

Quarum æger capiat unam singulis matutinis longe à pasto.

Vires.

Vtilissimæ sunt hæ Tabellæ ad sistendam Gonorrhœam, præmissis generalibus remediis.

Tabellæ ad Herniam.

R. Radicis consolide majoris sicce unc. j.

Rosarum rubrarum exungulatarum, Mastiches electæ, Coralli rubri preparati ii, Sanguinis Draconis ana drachm. ij.

Sacchari candidi libra j.

Fiat omnium Pulvis excipiendus mucilagine Gummi Tragacanthi, & fiant Tabellæ ponderis drachm. ij.

Kkk 3

Vires.

Admodum probantur hæ Tabellæ ad corroborandas partes affectas Hernia laborantium, dummodo admoveantur subligacula convenientia: Vna pro dozi adsumi potest, quavis hora, procul à pastu, vsum illarum producendo.

Tabellæ Pectorales,

R. *Pulpæ radicis Altheæ vnc. j.*
Pulveris radicis Ireos Florentina & Liquiritiæ rasæ aa drachm. ij.
Florum Sulphuris scrupul. ij.
Florum Benzoini scrupul. j.
Sacchari optimi vnc. viij.
Cum mucilagine Gummi Tragacanthi fiant ex arte Tabellæ.

Vires.

Tussientibus non leve auxilium præbent hæ Tabellæ, media pars vnius pro vice sufficit, procul à cibo sumenda, quavis diei vel noctis hora virgente Tussi.

Tela.

Tela Cerata pro Paropio Muliebri.

R. *Ceræ albissimæ vnc. iiij.*
Spermatis Ceti vnc. ij.
Olei quatuor seminum frigidorum maiorum mundatorum sine igne extracti & præcipitati Bismuthi aa drachm. iiij.
Boracis & Aluminis vsti subtilissime pulveratorum aa drachm. sem.
Fiat liquefactio & omnium mistio in Balneo Maria, eodemque tempore immersio Tela & extensio.

Vires.

Telæ huius inceratæ præparatio ad Paropia intus munienda admodum accommodata est & facilis, nitorem quippe vultui matronis conciliat.

Tela Cerata post Partum mammiis imponenda.

R. *Olei Rosati vnc. vj.*
Vinæ pervinæ confusæ vnc. iiij.
Succorum Menthe & Salvia minoris aa drachm. j. sem.
Coquantur simul igne lento ad succorum consumptionem deinde colentur & exprimantur, in Oleo vero expresso liquefiant Cera flava in frustula dissecta vnc. iiij.
Semique refrigeratis addatur Mastiches ejectæ subtiliter trita vnc. sem.
Illisque Tela imbuatur.

Vires

Vires.

Incerata hæc Tela admodum utilis est ad prohibendum mammarum incrementum à partu, sicuti & ad Lactis diversionem, ac ad inferiora effluxum promovendum; Cerato liquido immerguntur lintea in segmenta dimensa divisa, calide mammis adponenda, super impositis postmodum linteis calentibus, Telæ admotionem renovando donec univèrsum lac per inferiora effluxerit.

Trochisci

Trochisci Caustici.

℞. Cinerum Clavellatorum, & Calcis vivæ recentæ coctæ aa unc. j.

Sublimati corrosivi, Thuris masculi aa unc. sem.

Subtiliter pulveretur & misceantur, & cum aqua Rosarum fiant exigui Trochisci, in umbra siccandi.

Vires.

Hi Trochisci exiguo temporis spatio partes corporis cui admoventur inurunt, eadem ratione procedendo ac in applicatione causticorum vſitatorum.

Trochisci Odorati, vel Aviculæ Cypriæ.

℞. Pulveris Carbonum Salicis unc. iij.

Labdani unc. ij.

Storacis, Benzoini aa unc. sem.

Mastiches, Gummi Tragacantha odorata, Succini flavi aa drachm. ij.

Santali citrini, Ligni Rhodij aa drachm. i. sem.

Cum mucilagine Gummi Tragacantha in aqua Rosarum extracta fiant ex arte Trochisci in umbra siccandi.

Vires.

Hi Trochisci Pastilli nomen obtinuerunt, vel Avicularum Cypriarum: Prunis candentibus imponuntur ad suffumiganda cubicula, & vſu grato odore impleantur.

Trochisci, vel Aviculæ Cypriæ alia.

℞. Carbonum Rosismarini pulveratorum unc. iiij.

Labdani unc. ij.

Storacis, Benzoini ana unc. j.

Radicum Cyperi, Calami aromatici, Mastiches, Succini aa drachm. ij.

Caryophyllorum drachm. j.

Moschi, Ambræ griseæ, Zibethi aa Gr. x.

Cum mucilagine Gummi Tragacanthæ in aqua Florum Stœchadis extracta fiant Trochisci in umbra siccandi.

Vires.

Aviculæ hæ Cypriæ prioribus sunt magis odoratæ ; Eodem modo in usum adduci possunt.

Trochisci alij Nobiliores.

℞. Resinæ Styracis, juxta præscriptum meum parata, Benzoini electi & Carbonum Salicis āā. unc. j.

Tacamahaca odorata purissima, Ligni Aloes veri subtilissime pulverati āā. unc. sem.

Ambre griseæ drach. j.

Moschi drach. sem.

Zibethi gr. vj.

Oleorum stillatitiorum ligni Rhodij, Cinnamomi & Caryophyllorum āā. Guttas vj.

Cum mucilagina Gummi Tragacanthi in Aqua Rosarum soluti fiant ex arte Trochisci.

Vires

Pastilli hi quam præcedentes maioris sunt pretij ; Odor vero multo est suavior.

Vnguenta.

Vnguentum ad Ambusta.

℞. Butyri recentis libr. ij.

In liquefactum igne moderato Butyrum injiciantur extra ignem Nivis quantum calor butyri liquefacere poterit ; Collectoque Butyro aquam Nivis supernatanti, addatur Cerusæ Venetæ pulveratæ unc. j.

Caphuræ cum tantillo spiritus vini pulverati drach. j.

Et factum erit Vnguentum.

Vires.

Plurimum commendatur istud Vnguentum ad quamvis Combustionis speciem.

Vnguentum aliud ad Ambusta.

℞. Axungie Porci Masculi lib. j.

Vini albi libr. ij.

Foliorum Salviæ minoris, Hedera terrestris & muralis, Majoranæ & Sempervivi majoris āā. M. ij.

C^oquantur

Coquantur simul igne lento sæpius movendo ad humidi consumptionem, Deinde colemur & fortiter exprimantur, & servetur Unguentum ad usus.

Vires.

Non minus priori utile est istud Unguentum ad Ambustorum sanationem.

Unguentum Flavum.

℞. Butyri Majalis lento igne cocti, & facibus à humiditate purgati libr. vj.
Cera flava libr. iv.
Resina libr. ij.
Terebinthina Veneta lib. j.
Fiat ex arte Unguentum.

Vires.

Utrunque solidum est istud Unguentum, ut moram trahere queat ad motum partibus ægris: Conducit curandis Tibiarum ulceribus, Herpeti, Pernionibus, Fissuris Mammarum aliarumque partium.

Unguentum Nigrum.

Ad Apostemata omnia aperienda, etiam Pestifera.

℞. Olei communis libr. ij.
Cera alba & flava, Servi arietini prope renes sumpti, Resina pura Picis, navalis, Terebinthina Veneta nã. libr. sem.
Mastiches electa subtiliter pulverata unc. ij.
Fiat ex arte Unguentum.

Vires.

Singularis efficacix est hoc Unguentum ad ruptionem quorumvis Apostematum promouendam, imo & Bubonum Carbonumque Pestilentium aut Venereorum. Unguenti consistentia quam usitatorum solidior est, ut diutius parti affectæ immorari queat; Rupto vero Abscessu pergendum nihilominus in adplicatione unguenti, & ad perfectam usque sanationem.

Unguentum Ophthalmicum probatissimum.

℞. Unguenti Rosati unc. ij.
Mellis Narbonensis unc. sem.
Aloes electæ & Sarcocolla pulveratarum, & in lacte muliebri absque agitatione per tres dies infusarum, mutato lacte unaquaque die aa. drach. j.
Tom. I. I. I.

LII

Pulveris Trochiforum alborum Rhafis, Bolæ Armenæ, Tuthiæ præparatæ āā. scrup. iij.

Vitrioli albi & Sacchari candidi āā. drach. j.

Pulveris Croci, Myrrha, & Olibani āā. scrup. ij.

Opii Thebaici Gr. xv.

Fiat ex arte Vnguentum.

Vires.

In Oculorum affectibus probatissimum est Vnguentum; In introitu lecti cantho oculi immittatur magnitudo capitis aciculæ maioris, finendo ut lique scat; Mane soluto somno abluatur Oculus aqua Plantaginis, aut Rosarum albarum.

Vnguentum ad capiendos Pisces.

℞. *Axungie Humanae & Cati* āā. unc. sem.

Mumiæ subtiliter pulveratæ drach. iij.

Seminis Cumini similiter pulverati drach. j.

Oleorum stillatitiorum Anisi & de spica āā. gtt. vj.

Zibethi & Camphoræ āā. Gr. v.

Fiat ex arte Vnguentum.

Vires.

Eximium est unguentum hoc ad alliciendos Pisces, Inungatur filum & virga, hamo affigatur lumbricus terræ, demerso vero in fluvium filo piscatorio successus illico manifestus erit.

Vnguentum Viride,

℞. *Butyri recentis cocti & purgati* lib. iij.

Resinæ & Picis Burgundicæ āā. lib. j.

Ceræ flavæ unc. iv.

Fiat ex arte Vnguentum extra ignem, addendo

Viridis Æris puluerat; drach. ij.

Omnia agitentur usque ad Vnguenti refrigerationem.

Vires

Mirificum est istud Vnguentum ad expurgationem & sanationem quorumvis Ulcerum & Vulnerum.

Dis

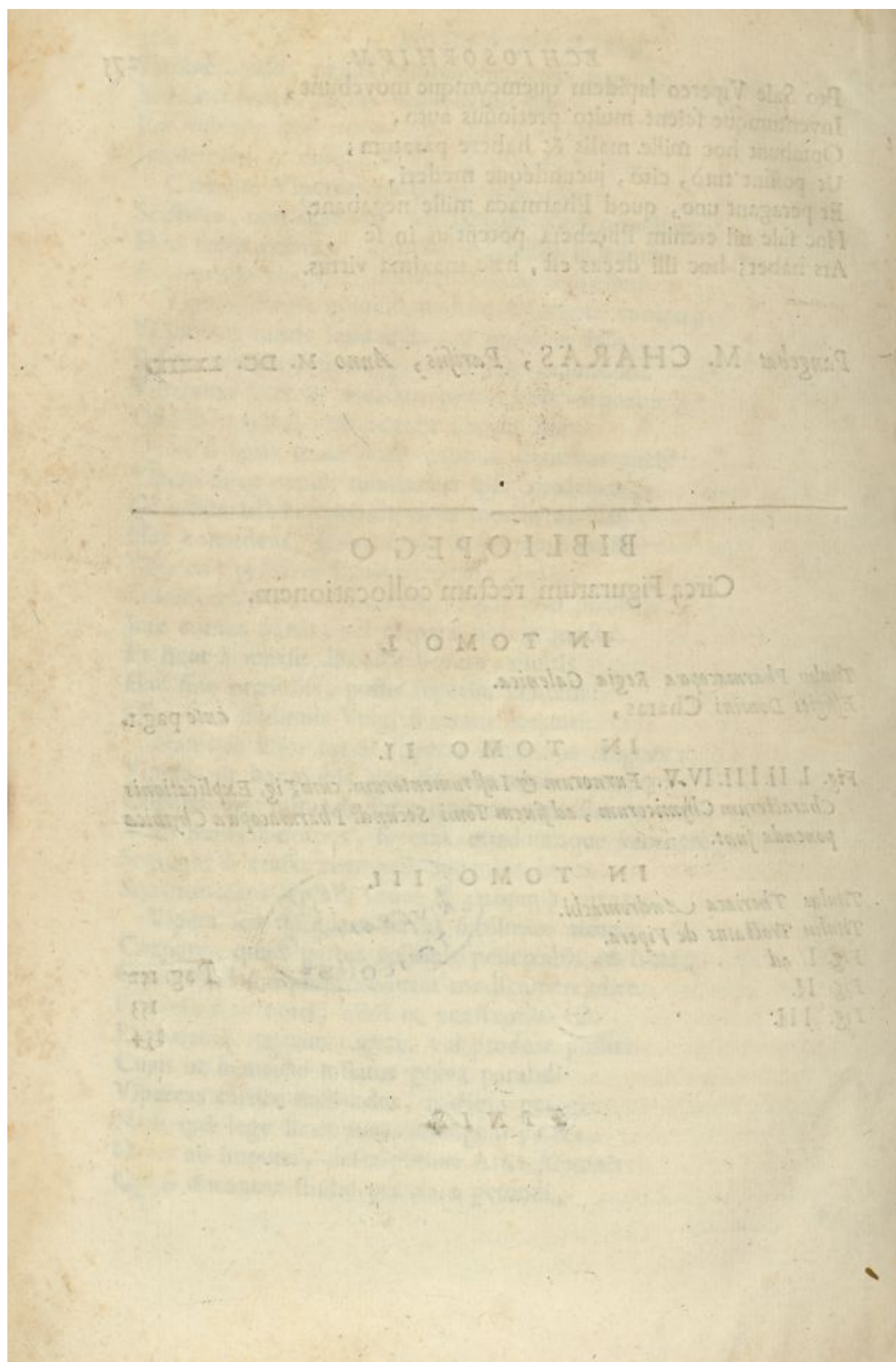
Diacetateſſe Helmontij.
Seu ſpecificum Sudorificum & Purgans.

℥. Antimonij crudi, Salis Ammoniaci pulveratorum & ſimul mixtorum
ii. unc. vj. Sublimentur ex arte Flores inflammabiles rubri: Horum ℥. unc.
liij. Nitri puriſſimi unc. viij. Detonentur in Ollis ſublimatoriis, & Flores
abſque ulla ſui deperditione colligantur: Flores detonatos edulcora aqua calida
donec nulla amplius ſaſſedo guſtu deprehendatur: Siccato huic leni calore Pul-
veri affunde ſpiritum vini puriſſimum ad quatuor tranſverſorum digitorum emi-
nentiam, Omniaque Alembico excepta, agglutinato Recipiente, diſtillentur igne
primum lento, qui tandem ita augeatur ut materia ebulliat ad ſiccitatem uſque:
Relictus vero Pulvis perfecte exſiccatus, per dimidiam adhuc horam igni ex-
ponatur, & ad uſum ſervetur.

Vires.

Pharmacopoeæ meæ finem impoſitorus, non alia ratione id me me-
lius perfecturum credidi quam exhibita egregia hac Antimonii præpa-
ratione, cuius ope valenter provocantur Sudores, leniterque poſtmo-
dum excitatur alvus: Procul à paſtu exhibenda à viginti ad triginta gra-
na, ex conſerva aliqua forma boli, vel diſſolvendo in aqua quapiam
Cardiaca.

FINIS.

BIBLIOTHECA
UNIVERSITATIS
D. 10. 12. 1897

INDEX RERUM

TOMI PRIMI,

IN QVO PHARMACIA GALENICA.

A.		Aviculæ Cypriæ ,	390
Abfinthium ,	152	Aurum foliatum in confectiōe Alker-	266
Acacia vera ,	263	mes ,	
Aceta ,	11	B	
Rosaceum ;	115	Balneum Aëris ,	61
Scylliticum ,	116	Balneum limaturæ ferri ,	62
Theriacale ,	118	Balneum Mariæ aut Maris ,	ibidem
Febrifugum Sylvij ,	122	Balneum Cinerum ,	ibidem
Acidum ,	29	Balnea & Semi-Balnea ,	385
Acorus verus ,	263	Balnea ad rugas ventris & mamma-	383
Aër Furnorum ,	66	rum in puerperis .	383
Agaricus ,	258	Balnea ex Aquis naturalibus ,	384
Alce quadrupes ,	5	Caloris illorum causa ,	ibidem
Alkali .	29	Balnea Vaporosa ,	61. 385
Alkohol quid ,	21	Balnea sicca ,	386
Aloës lotio ,	19	Ben ,	361
Amalgamatio ,	43	Balsami planta ,	259
Amygdalata ,	102	Balsami ,	389
Amygdala viridia condita ,	129	Naturales ,	249
Ammi ,	251	Apoplecticus ,	390
Angelica ,	119	alius ,	391
Amomum ,	250	Hypnoticus ,	392
Antidorus Orvietana ;	274	Judaicus & Peruvianus ,	241
Apophlegmatismi ,	106	Stomachicus ,	393
Apozemata ,	101	Uterinus ,	ibidem
Aquæ cordiales ,	90	Ad dentitionem infantium ,	394
Aristolochia quæ vera tenuis ,	243	Ad manus dealbandas ,	ibidem
Clematidis improbatur ,	244	Sulphuris Communis ,	395
Aromatizatio ,	38	Anisatus .	396
Arum ,	263	Arcæi ,	397
Asclepias ,	119	Hispanorum ,	ibidem
Aspalathum ,	321	Viridis Metensium ,	398
Astatio ,	40	Samaritanus ,	399
Athanasior ,	72	Balsamines ,	ibidem
		Anodynus ,	400

§

Index Rerum.

Balsamatio cadaverum,	301	Costio,	32
Bdellium,	263	Cotonea condita,	129
Benedicta Laxativa,	289	Cohobatio,	34
Biftorta,	120	Colatura,	36
Boli,	104. & seq.	Coloratio,	38.39
		Collyria,	396
C.			
Calamus aromaticus,	322	Ophthalmicum,	397
Calanticae,	388	Aliud,	ibidem
Calefactio,	27	Siccum,	ibidem
Calcinatio,	43	Lanfranci,	398
Calor Solis & Fimi,	28	Compositio medicamentorum,	59
Cappares conditi,	132	Condita,	128
Capillares quinque,	89	Confectio Alkermes Regia,	264
Cardamomum minus,	120.251	Hyacinthina,	267
Carlina.	120	Confectiones,	234
Carpobalsamum,	262	Confectio Hamech reformata,	291
Cassia lignea,	261	Congelatio,	54
Castoreum,	254	Conserve,	135
Castor,	253	Radicum Helenij,	136
Cataplasmata,	379	Rosarum liquida,	ibidem
Tumores discutiens,	ibidem	Solida,	138
Emolliens & maturans,	380	Violarum liquida,	139
Digerens, resolvens,	ibidem	Contrayerva,	242
Cementum,	79	Coralia,	144. & seq.
Cementatio,	43	Coriandrum,	287
Cerata,	306	Correctio per acetum,	ibidem
Refrigerans,	335	Cornu Unicornu,	217
Santalinum,	ibidem	Rhinocerotis,	ibidem
Stomachicum,	336	Cervini preparat. ad calcinatio-	
Sulphureum,	ibidem	nem Philosophicam,	270
Cepa alba & scylla alba rubris præ-		Rafura in Conf. Hyacinth. ibid.	
stant,	324	Corporificatio,	56
Chymica Pharmacia,	1.2	Costus,	248
Cicer rubrum,	155	Cribratio medicamentorum,	23
Cineratio,	41	Crocus Batinensis,	255
Cinnamomum, aut Canella,	143.249	CrySTALLISATIO,	54
Circulatio,	33	Crucibula,	82
Citria, Cucumeres, Cucurbitæ, Cina-		Cubebæ,	121.262
ræ Condita,	130	Cucumeres conditi,	132
Clarificatio,	37	D.	
Clematitis ad Theriacam non admit-		Dactyli, correctio non egent;	
tenda,	244	287	
Clysteres,	109	Daucus Creticus,	261
Coagulatio,	53	Decantatio,	19
			De-

Index Rerum.

<i>Decoctiones</i> ,	96	<i>E succo Rosarum</i> ,	304
Cephalica,	100	Violarum,	ibidem
Cordialis,	98	<i>Catholicum duplicato Rheo</i> ,	281
Hepatica aperitiva,	99	<i>Bened. laxat.</i>	289
Pectoralis,	ibidem	<i>Confect. Hamech.</i>	291
<i>Defrutum</i> ,	125	<i>Hiera picra</i> ,	293
<i>Denominaciones in Medicina usita-</i>		<i>De Citro Sol.</i>	303
tae,	89	<i>Elixatio</i> ,	35
<i>Despumatio</i> ,	36	<i>Embrocatio</i> ,	396
<i>Detonatio</i> ,	45	<i>Emplastrum</i> ,	332
<i>Diamoron</i> ,	127	Album aut Cerusæ,	340
<i>Diascordium</i> ,	270	Palmeum,	342
<i>Dictamnus Creticus</i> ,	121, 250	<i>Diachylum simplex</i> ,	344
Albus ad Trochiscos de Scylla		Cōpositum cum Gummis,	345
usurpatus,	383	<i>Mucilaginum</i> ,	348
<i>Digestio & maceratio</i> ,	32	<i>Polychrestum</i> ,	349
<i>Dispositio partis secundæ Pharmacopœæ</i> ,	2	<i>Nigrum</i> ,	ibidem
<i>Dissolutio & Solutio Chymica</i> ,	26	<i>Cephalicum</i> ,	350
<i>Distillatio</i> ,	50	<i>Stomachicum</i> ,	351, 365
<i>Doronicum</i> ,	218	<i>Nicotianæ</i> ,	352
<i>Drachma</i> ,	88	<i>Cicutæ</i> ,	353
		<i>Diaphoreticum</i> ,	354
<i>E.</i>		<i>De Galbano</i> ,	ibidem
<i>Ebullitio</i> ,	36	<i>Meliloti</i> ,	355
<i>Eclegma</i> ,	196	<i>Betonicæ</i> ,	356
<i>Elaterium</i> ,	297	<i>Manus Dei</i> ,	357
<i>Electio medicamentorum</i> ,	13, 15	<i>Andreæ à Cruce</i> ,	359
<i>Electuaria</i> ,	254	<i>Pro Matrice</i> ,	365
Solida,	199	<i>Magneticum Salæ</i> ,	359
Satyrij,	275	<i>Divinum</i> ,	361
Scordij emendatum,	271	<i>Paracelsi</i> ,	362
Baccarum Lauri,	278	<i>Concerptorū linteaminum</i> , vel	
Micleta,	279	de Linamento,	363
Aperiens & Purgans D.D. d' <i>Aquin</i> ,	236	<i>Ad Ischiadem</i> ,	364
Universale purgans,	282	<i>Matricale</i> ,	365
Diaphœnicum,	287	<i>Oxycroceum</i> ,	366
Caryocostinum,	290	<i>Ad Hernias</i> ,	367
Psyllij correctum,	295	Aliud,	368
Lenitivum,	284	<i>Ad Fracturas & Dislocationes</i> ,	369
Ad Enemata,	285	<i>Ranarum cum Mercurio</i> ,	370
Prunorum simplex & Compositum,	286	<i>Stypticum</i> ,	372
<i>Ad Hydropem D. d' Aquin</i> ,	297	<i>Vesicatorium</i> ,	373
<i>De Carthamo</i> ,	298	<i>Ceræ cum Cumino</i> ,	374
		<i>De Alabastro</i> ,	375
		<i>Spermatis Ceti</i> ,	ibidem
		<i>Ad Fonticulos</i> ,	376

Index Rerum.

Ad Lupias & Ganglia,	377. 378	Athanasius,	72
Ad equini pedis punctiōnem,	373	Alius,	73
Emulsiones,	102	Alij,	75
Variæ,	103	Ad distillationem per descen-	76
Epithemata,	386	sum.	76
Liquidum Cordiale,	387	Reverberatorius ad distillatio-	77
Hepaticum,	ibidem	nem spirituum,	77
Solidum pro corde,	388	Fragmenta lapidum pretios.	90
Errhina Liquida & Solida,	106	Frixio,	40
Eryngij radix condita,	129	Frontalia,	391
Evaporatio,	52	Hypnoticum,	392
Euphorbium,	339. 354	Aliud,	ibidem
Exhalatio,	52	Fumigatio,	43
Explicatio quarundam denominatio-	89	Fulminatio,	45
num Medicis usitatarum,	89	Fusio,	ibidem
Expressio,	37	G.	
Extinctio,	41		
Extractio,	52	Galbanum,	260
F.		Gargarismus,	106
		Gelatina,	133
Facultas medicamentorum,	10	Cydoniorum,	ibidem
Electio,	11	Pomorum,	ibidem
Fermentatio,	29	Cornu Cervi,	134
Panis & Vini,	30. 31	Viperarum,	135
Filtratio,	36	Gentiana,	119
Fimi calor,	28	Gingiber,	258
Finis utriusque Pharmaciae,	2	Granum,	80
Fixatio,	54	Granulatio,	45
Alkalinorum Volatilium ab A-	55	Gummata plantarum non sunt excre-	92
cidis,	55	menta,	92
Flostrinitatis,	282	H.	
Cordiales,	89		
Carminativi,	90	Hamech confectio,	291
Folium Indum,	250. 261	Herbæ emollientes,	89
Fons,	381	Hermodactyli,	149
Ad Pleuritidem,	ibidem	Hiera Picra Galeni,	293
Nephritidem,	382	Colocynthis,	294
Stomachicus,	ibidem	Humectatio,	25
Fornaces, vide Furni.		Hydromel vinosum,	195
Furni,	64	Pectorale,	196
Portatiles,	65	Hyosciamus,	338
Aperti,	ibidem	Hypocistis,	260
Clausi,	ibidem	I.	
Figura interna quæ optima,	66		
Ad usum quotidianum,	ibidem	Jalap,	149
Anemius,	68. 70	Jarum,	263
		Ignis, illiusque gradus,	60
			So-

Index Rerum.

§ 3

Index Rerum.

Misturæ,		Viperinum,	387
Morsus canis rubidi,		Lacertinum,	388
Mortificatio,	56	Myrrhæ per deliquium, ibidem	
Mithridatium Democratis,	257	<i>Olive</i>	130
Mixtio,	57	Conditæ,	152
Mixturæ, 104.105	Mumia,	<i>Opiate</i> ,	234
	401	Salomonis,	272
N.		<i>Opium</i> , ejus preparatio ad Theriaces co-	
NNarvval, piscis ex cetaceorum ge-		positionem, 237	De eo experimēta, 238
nere,	217	Nogat,	131
Nuces albæ & virides conditæ, ibidem		Opobalsamum,	257
Nux Moschata, oleū ex ea expressū, 364		Opopanax,	253
Numeri consideratio in Electione me-		Orobi inepte ingrediuntur Trochiscos	
dicamentorum,	161	Scylliticos,	323
Nutritio,	26	Orvietanum,	274
	O.	<i>Oxymel simplex</i> , 193	
Obiectum utriusque Pharmaciæ,	1	<i>Os</i> cruris bovis, 234	Scylliticū, 194
Olibanum,	258	Cordis cervi, 270	<i>Oxytriphyllū</i> , 142
<i>Olea</i> per expressionem,	356	P.	
Consideratio Oleorum, ibidem		Pasta variorum fructuum,	131
Olivarum,	357	Pellicula in salibus dissolutis,	55
Amygdalarum dulcium,	358	Pessaria,	106
Amararum,	359	Petroselinum Macedonicum,	251
Nucum juglandium,	360	Petasites,	
Avellanarum,	ibidem	Pharmaciæ definitio &c.	1
Perficorum,	361	Philonium Magnum,	276
Malorum Armeniacorum, ibid.		Phlegma, principium passivum,	5
Ben,	ibidem	Pilei Medicati,	388
Seminis Anisi expressum,	362	<i>Pilula</i> ,	331
Nucis moschatae,	363.249	Hieræ simplicis,	332
Ovorum,	365	Compositæ cum Agarico,	334
Laurinum,	366	Agarici,	ibidem
<i>Olea per infusionem</i> aut decoctionem, 367		Aggregativæ, vel Polychrestæ, 335	
Abinthij,	ibidem	Ammoniaci <i>Quercetani</i> ,	336
Rosarum simplex,	369	Cochiæ,	337
Completum,	ibidem	Cynoglossi,	338
Jasmineum,	370	Fœtidæ,	339
Cydoniorum,	372	Rufi,	340
Capparum,	373	Auræ,	341
Mastichinum,	374	Sine quibus,	ibidem
Nardinum,	375	Rhabbarbari,	342
Hyperici,	376	Stomachicæ,	343
Irinum,	378	Hystericæ,	344
Lumbricorum,	379	Mesentericæ D. d' <i>Aquin</i> ,	345
Castorei,	ibidem	Mercuriales,	346
Scorpionum simplex,	380	ad Gonorrhoeam,	ibidem
Compositum,	381	Ad virulentam,	348
Vulpinum,	385	Terebinthinæ coctæ,	349
		Anti-Colicæ, D. d' <i>Aquin</i> , ibidem	
		Ca-	

Index Rerum.

Catholicae Poterij,	350	Sternutatorius,	231
Bontii ad Hydropem,	351	Cornachini,	232
Tartareæ Bontii,	352	Ad Nephritidem,	233
Tartareæ Schroderi,	352	Ophthalmicus,	398
De Sagapeno Camilli,	353	Ad cõditurâ cadaverû, 234, 303, 304	
Pinta, Mensura,	89	Purgatio medicamentorum,	19
Pistolochia Clematiti præfertur,	244	Q.	
Phu maius,	119	Quartarium,	88
Pix nigra & alba,	356	R.	
Piper longum, nigrum, album, 260, 261		Radicum conditura,	129
Polium montanum,	262	Eryngij,	129
Pomata Unguenta,	422	Quinque aperientes,	89
Rubrum,	ibidem	Rasura Cornu cervini in confectiõne	
E Vitellis Ovorum,	423	Hyacinthina,	270
Pondera & Mensuræ,	87	Rectificatio,	51
Potiones,	104	Reductio,	56
Principia Pharm. Chimicæ,	3	Regimen aëris ad ignem,	65
Præcipitatio,	47	Registra,	66
Præparatio medicamentorum,	17	Resina, Non sunt plâtarû excrementa,	92
Projectio,	45	Reverberatio,	46
Pugillus,	89	Rhabbarbarum,	149
Pulveres,	208	Roob,	124
Viperinus,	209	Cydoniorum,	126
Comitissæ Canth.	211	Mororum,	127
Rosarum aromaticus,	213	Baccarum Sambuci,	ibidem
Emendatus,	214	Simplex,	124
Margaritarum frigidus,	215	S.	
Lætitia,	216	Sacculi odoriferi,	388
Triafantali,	217	Saccharum Rosaceum,	200
Pannonicus,	ibidem	Perlatum,	203
Ant' Epilepticus D. d' Aquin,	220	Sagapenum,	253
Ad Rabiem,	221	Sal, principium activum,	8
Dentispicius,	222	Sanguis Draconis,	347
Alius simplicior,	223	Sapa simplex,	124
Cephalicus odoratus,	ibidem	Scrupulus,	88
Adversus Vermes,	224	Schoënanthos,	259. & seq.
Digestivus,	225	Scincus marinus,	263
Contra Abortum,	225	Scylla,	117
Ad Partum difficilem,	226	Scordium,	262
Hystericus,	227	Scuta & calantica,	388
Jovialis Hystericus,	ibidem	Sigillum hermeticum,	81
Sperniolæ Crollij,	ibidem	Semina calida maj. & min.	90
Ad Dyfenteriam,	229	Frigida maj. & min,	ibidem
Ad Hæmorrhagiam,	ibidem	Senna,	148
Diatragacanthi frigidus corre-		Seseli massiliense,	252
ctus,	230	Sericum crudum,	265

Index Rerum.

Solutio Chymica,	26	Corroborans,	162
Spica Nardi,	243	Myrtinus, vel Myrtillorum,	163
Celtica,	245	Tussilaginis simplex,	165
Spiritualisatio,	56	Compositus,	166
Spiritus, Principium activum,	6	Ant' Asthmaticus D. d' Aquin,	167
Spodium, vel Ebur ustum,	280	Restaurans è Testudinibus,	168
Spiritus vini,	8	Nenupharinus,	169
Storax,	252	Papaveris albi,	170
Succedanea medicamenta,	92	Rubri,	171
Stratificatio,	43	Rosarum siccarum,	ibidem
Subiectum utriusque Pharmaciae,	2	Vetonicæ altilis,	172
Sublimatio,	49	Melissæ compositus,	173
Sulphur principium Chymicum,	7	Stoechadis emendatus,	174
Succi, eorum diversitas, extrahendi ratio,	92	Ad Lienteriam D. d' Aquin,	175
Liquiritiæ Albus,	202	Jujubinus,	164
Niger,	ibidem	E chalybe D. d' Aquin,	176
Absinthij, Eupatorii, non debent exsiccare in compositione Pil. Aggregat.	335	Anti-Scorbuticus Eiusdem,	178
Succi, Gummata, Resinæ, plantarum non sunt excrementa,	92	Violatus Violaceus,	179
Suffitus,	389	Pomorum simplex,	181
Gratus,	390	Compositus,	182
Facilior,	ibidem	Florum Perficorum,	184
Trochisci ad suffitus,	ibidem	Rosarum Purgans,	ibidem
Ex cinnabari,	391	Compositus cum Senna & Agarico,	186
Suppositoria,	109	Emeticus,	187
Syrupi,	139	Rhamnus Catharticus,	188
Syrupus condituræ corticum Citri, ibid.		Caryophyllorum hortensium admissus ad confectiorem Hyacinthinam,	269
E succo citrij norma est cæterorum è succis,	140	Sylvius Medicus Batavus,	123
E succo Acetofellæ,	142	T,	
Cinnamomi Regius,	ibidem	Tabella, aut Electuaria solida.	199
Coraliorum,	144	Altheæ simplices & cōpositæ,	201
Cydoniorum,	146	Cachectica D. d' Aquin,	203
Anti Epilepticus, D. d' Aquin, ib.		Cordiales,	204
Hydragogus Eiusdem,	147	Stomachicæ,	205
Ad Colicam Nephriticam Eiusdem,	150	Crocii Martis simplices,	206
Absinthij,	151	Compositæ,	207
Altheæ,	154	Magnanimitatis,	ibidem
Aperitivus Cachecticus D. d' Aquin,	156	Contra Vermes,	206
Artemisiæ,	158	Thus masculum,	238
Cichorij cōpositus cū Rheo,	160	Theriaca Andromachi,	236
		Tinctura,	33
		Temporis consideratio in medicamentorum electione,	161
		Terebinthina,	260
		Terra principium Chymicum,	9
		The,	

Index Rerum.

<i>Theriaca</i> Andromachi senioris,	236	<i>Theriaca</i> compositione,	238
Emendata D. d' Aquin,	242	Uncia,	88
Diateffaron,	254	Viciniae consideratio in electione me-	
Tela cerata aromatica,	305	dicamentorum,	161
Thus masculum,	258	Vincet oxicum,	119
Tormentilla,	120	Viola tricolor,	282
Torrefactio,	40	Vitrificatio,	46
Trituratio,	20	<i>Unguenta</i> ,	306
Trochisci,	305	Rosaceum,	307
Trochisci Viperini antiquorum repu-		Album aut Cerusae,	309
diantur,	335	Populneum,	312
<i>Trochisci</i> Agarici,	306	Pompholigis,	314
Alhandal,	308	Ophthalmicum,	315
Bechici albi,	309	Nutritum,	317
Nigri,	310	Desiccativum rubrum,	319
Albi <i>Rhafs</i> ,	311	Stypticum,	320
Aliptae Moschatae,	312	Pomatum Officinarum,	422
Gallae Moschatae,	313	Martiatum,	424
De Carabe,	314	De Aithaea,	425
Gordonij,	315	Regium aut Basilicum,	427
De Rhabarbaro,	317	Aegyptiacum,	428
Capparum,	318	Apostolorum,	429
Myrrhae,	ibidem	Aureum,	430
Rosarum,	319	Mundificativum de Apio,	431
Camphorae,	320	Agrippae,	433
Hedichroi,	ibidem	Neapolitanum,	334
Cypheos,	322	<i>Ceratum</i> Refrigerans,	335
Scyllitici,	323	Santalinum,	336
Viperini,	325	Stomachicum,	337
Turbith,	149	ESulphure,	338
V.		Unguentum mundificat. de Resina,	432
<i>Vasa</i> utrique Pharmaciae convenien-		Unicornu,	217
tia,	83	<i>Ulio</i> ,	48
Scindendi ratio,	86	Lignorum,	ibidem
Fractorum reparatio,	82	Uva,	110
Valeriana major,	119	X.	
<i>Vina</i> ,	110	Xylobalsamum,	
Medicata,	ibidem	Z.	
Absinthites,	111	Zedoaria,	120
Emeticum,	112	Zinziber,	258
Inutile ad despumationem mellis in			

Finis Indicis Pharmacopoeae Galenicæ.

§ §

INDEX RERUM

TOMI SECUNDI,

IN PHARMACOPOEA CHYMICA CONTENTARVM.

A.			
<i>Abſinthium</i> , ejus diſtillatio,	14		paucum Sal volatile, plus O-
Acidum ſulphuris,	268		lei minus acidi minus terræ,
Aëſ Uſtum,	327	Aniſum, ejus diſtillatio,	37
Transmutatio in Vitriolum,	327	Anodynum minerale,	227
Viride æris, Ærugo,	327.329	<i>Antihellicum</i> Poterij,	347.348
Album margaritarum, vide <i>Biſmuthum</i> .		<i>Antimonium</i> , vires & uſus,	373
Alkali, diſtinctio veri à falſo, 225.226.332		Uſus ad depurationem Auri, ibid	
Aloës, ejus Extractum,	119	<i>Vitrum</i> ,	374
Alkaeſt,	331	Ejus calcinatio, fuſio, &c. ibid.	
Alumen, ejus præparationes & rectifi-		Suſque deque cur purgat,	375
catio illius ſpiritus,	239	Ejus correctio,	376
Rupeum, 239 Romanum, 239		Varietas colorum vires ejus non	
<i>Amalgama</i> , Auri cum Mercurio,	29	alterat,	376
<i>Amalgamata</i> , Cæmentationes, & cal-		<i>Croci</i> , Hepatis præparatio,	377
cinationes Argenti, vilia,	302	Magneſia Opalina,	378
Diſſolutio & diſſolutio Ar-		Crocus metallorum abſinthiacus	378
genti in Cryſtalla,	302	<i>lingy</i> ,	378
Cautiones circa Cryſtallorum		<i>Regulus Antimonij</i> ,	379
ſciliuſuſum,	304	Tartari, Nitri & Antimonij variæ præ-	
Tinctura Lunæ,	304	parationes pro conficiendo Regulo	
Calcinat. immerſiva Argenti,	304	ibidem.	
Præcipitatio Argenti,	304	Reguli ſtellati conficiendi ratio Au-	
Quomodo fiat,	304	thoris,	380
Methodus perficiendæ Tincturæ		Reguli depuratio,	ibid.
Argenti,	305	Pilulæ, Pateræ ex Regulo Antimonij,	380.381
Reductio Calcis Argenti in me-		Crocus Auratus Antimonij,	ibid.
tallum,	305	Regulus martialis,	381.382
Tinctura calcis Argenti,	305	Cur majori copia proveniat	
Luna Potabilis,	305	quam vulgaris,	ibid.
Luna cauſtica,	308	Regulus citra Salium additamentum,	382.
<i>Amalgama</i> Merc. cū Auro & Argent.	291	Flores Antimonij,	383
Mercurij cum ſtanno,	377	Antimonium diaphoreticum in præ-	
<i>Ambragiſea</i> , ejus præparationes,	276	paratione ſlorum,	385
Quid ſit,	ibidem	Ejus præparatio,	386
Igni non exponenda,	277	Flores ex Vitro, Croco & Regulis elici	
Tinctura, ibid. Eſſentificata,	278	poſſunt,	383.384
Animalia, præparat. illorū Chymicæ,	359	Flores	
Multum obtinent phlegma,			

Index Rerum.

Flores rubri à flavis & albis viribus non differunt,	384	<i>Apum</i> præparatio,	185
Florum correctio,	383	Ex retorta distillatio,	ibidem
Cryſtalla Nitri, aut Magiſteriũ edu-cta è prima lotione,	ibidem	Apologia Authoris adverſus D. Deniſium,	171
Calx & Ceruſa Antimonij idem quod Antim. Diaphor.	ibidem	<i>Aquarum</i> præparatio	199
Vitra, Croci, Flores, Reguli in Antim. Diaph. abire poſſunt,	384	Differentiæ naturalium,	ibidem
Liquor glacialis Antimonij,	388	Pluvia, ibid. Marina, ibid.	
Cinnabaris Antimonij,	391	<i>Aque</i> Vegetabilium, illarũ diſtillatio,	3
Ex ſolo Antim. crudo elicitur,	391	<i>Aque</i> eduſtæ è Radicibus,	5
Partis Regulinæ Antimonij diſſolventia quæ,	399	Ex herbis ſucculentis frigidiæ cenſentur,	8
Liquor. Antimon. educẽdi ratio, ibid		Oxalidum,	11
Liquor glacialis Antimonij in regu- lum vel vitrum deduci poteſt, unde conſtat Mercurij nihil continere, ac proinde Pulverem Emeti- cum ex eo paratum male dici Mercurium vitæ,	400	Herbarum calidarum, amaranũ & inodoratarum,	12
Diaphoreticum,	385	Odoratiffimæ ex Floribus Vege- tabilium eduſtæ,	13
Mercurius deliteſcens in ſubli- mato corroſivo totus in cin- nabarin abit, aut reſurgit,	391	Naturales, illarum diſtillatio,	199
Cinnabaris Antimonii ex quibus conſtet,	ibidem	Pluviæ & Nivis diſtillatæ,	200
Ejus rectificatio	ibidem	Fortes & Regales,	235
Liquor glacialis Antimonii D. <i>Pelegriini</i> .	392	Ore non ſumendæ,	236
Pulvis Emeticus vel Algarih. 395		Fortis variæ præparationes, & Regaliſatio,	237
Liquoris glacialis præcipitatio per aquam limpidam,	396	<i>Aqua</i> Abſinthij,	14
Sulphur Antimonij,	397	Cochleariæ,	16
Panacæa, Sulphuris Antim.	398	Nafurtij, & aliarum plantarum anti-Scorbuticarum,	16
Antimonii ſingulares præpara- tiones,	399	Meliſſæ,	19
Antimonii Flores correcti,	401	Folior. Myrti,	20
Vitrum correctum,	401	<i>Aquæ</i> Florum in genere,	22.33
Vitri Antimonii Tinctura ſolum dejectoria aut hidrotica,	400	Rofarum,	23.35
Rob Antimoniale tantum ca- tharticum,	ibidem	Florum Lavendulæ,	29
Liquor Antimonialis dulcedine mellis,	ibidem	Florum Roriſmarini,	30
Liquor Antimon. melleus, ibid.		Reginæ Hungariæ,	51
Liquor Antim. ad Ulcera, ibid.		Odorata ligni Rofarum,	52
		Cucurbit. Cucumer. & melonũ,	58
		Citri,	60
		Rubi Idæi & Fragorum,	71
		Nucum viridiũ,	72
		Vitæ,	75
		Cinnamomi, 91 Caryophyllor.	93
		Typhorum Cervinorum,	176
		Ranarum,	180
		Spermatis Ranarum,	181
		Cancrorum fluviatilium,	182
		Ciconiarũ,	184
		Odorat. Mellis,	186
		Spirituofa Formicarum,	152
		Marina 200 Calcis,	203
		Phagedenica,	204

Index Rerum.

Calcis ophthalmica,	203
Talci cum limacibus,	217
Duorum pugilum,	238
Vitrioli, 253 Polonica,	371
Primæ lotionis Bismuthi,	403
Sriptica D. Matte,	252
Apoplectica, 406 Serpilli, ibid.	
Bezoartica,	ibidem
Quercetani contra Calculum.	407
Cosmetica Columbina,	ibidem
Cosmetica alia,	ibidem
Mellis,	185
Fontana, fluviat. 199 Nivis,	200
Marina, 199 Fortis, Regia,	235
Arcanum Margaritarum,	214
Argentum, ejus præparationes,	300
Purificatio superficialia,	301
Calcinatio immersiva,	302
Fusio,	ibidem
Purificatio per plumbum,	302.303
Principia constitutiva,	301
Dissolutio, Crystallisatio,	304
Tincturæ, 305 Vires,	307
Argentum vivum, vide Mercurius.	
Argilla, ejus præparatio,	195
Sali comista in hujus distillat.	221
Arsenicum, ejus præparationes,	272
Rubinus Arsenici,	274
Perniciosum intus sumptum,	275
Regulus Arsenici,	ibidem
Liquor butyrosus,	ibidem
Fixum, vel Liquor fixus Arsenici,	ibidem
Aselli, distillatio, Sal, Ol. volatile,	188
Ustio inutilis,	ibidem
Fixatio Salis volatilis,	189
Pulvis,	ibidem
Astoccorum distillatio,	183
Aque stillatina, vide Distillatio.	
Trium Nucum,	72
Polonica,	377
Primæ lotionis Magisterij Bismuthi,	403
Aurantia mala, distillatio,	59
Aurum metallorum rex,	284
Præparationes,	285
Lotio superficialia,	286

Calcinatio immersiva,	288
Fulminans diaphoreticum, ibid.	
Causæ fulminationis 288. & seq.	
In ventriculo non fit,	287
Impediendæ ratio,	288
Dissolutio per Aquam Regiam,	ibidem & seq.
Calcinatio per inquantum,	289
Depuratio per cementationem & Antimonium, 293. & seq.	
Cementi ad id necessarii præparatio, 294	
Cementationis perficiendæ ratio, ibidem	
Depuratio per Antimonium,	
Per Plumbum,	302
Per Mercurium,	295
Amalgamatio cum Mercurio, hujus ab Auro separatio; hujus in calcem purissimam deductio,	ibidem
Sublimatum in Flores	296
Calcinatum cum C. C.	ibidem
Tincturæ aut Extractions, seq.	
Tinctura Auri potabilis nomine donanda,	ibidem
Cum Spiritu Aceti,	299
Rubinus Grulingii,	ibidem
Tinctura hujus Rubini,	ibidem
Potabile Dni. Langelotii. ibid.	
Aquam fortem propriam requirit,	292

B

Balana, distillatio illarum partium,	179
Balsamus Saturni distillatus,	341
Saturni per digestionem,	342
Bezoarticus,	417
Hystericus,	ibidem
Vulnerarius,	ibidem
Bacca, distillatio,	37
Benzoinum, distillatio,	99
Bezoar minerale,	395
Joviale,	347. & seq.
Bismuthum, ejus præparationes,	402
Valet solum usu externo,	402
Magisterium,	403
Aqua primæ lotionis,	ibidem
Flo-	

Index Rerum.

Flores, liq. Sal Crystallinus, ibid.		Sal volat.	191
<i>Boli</i> , præparatio,	195	<i>Carduus bened.</i> Sal,	133
Ufus ad distillationem Salis,	221	<i>Caryophylli Aromatici</i> ,	92
<i>Busones</i> , præparatio,	180	<i>Castor</i> , præparatio,	193
Exsiccatio,	180	Præbet Sal & Oleū volatile, ibid.	
Distillatio,	ibidem	Tinctura Castorei,	194
Proprietates,	181	Castorei spiritus, Extractum,	195
Amuletum,	ibidem	Facultates	ibidem
<i>Busonites lapis</i> ,	ibidem	<i>Causicum Lunæ</i> ,	303
<i>Butyrum Nitri</i> P. J. Fabri,	238	<i>Causica ex calce</i> ,	202 203
C.		<i>Cementatio Auri depurativa</i> ,	293
<i>Cancri fluviatiles</i> ,	182	Argentī prætermissa,	ibidem
Distillatio,	183	<i>Cera</i> distillatio,	186
Calcinatio,	ibidem	Sal volatile,	187
Vis eorum diuretica,	ibid.	Butyrum, Oleum	188
Oculi illorum quid	ibid.	<i>Cerusa Antimonii</i> ,	387
Calices ex regulo Antimonii	382	<i>Cerusa Plumbi</i> ,	335
<i>Calcinatio Philosophica C. C.</i>	177	Veneta,	335
Auri,	283	<i>Cervus serpentum avidus</i> ,	175
Cancrorum Fluviatilium,	183	<i>Chalybs</i> quid,	310
Silicum,	200	Diversæ in eo qualitates,	ibid.
Talci,	216	Citra præparationem utilis, ib.	
Salis Ammoniaci,	242	Ex Ferro fit,	ibidem
Immersiva Auri per Aquam Re-		Facile dissolvitur,	& seq.
giam,	288	Effectus edit non uniformes,	315
Auri per inquantium,	ibidem	Ufui succedant purgantia,	325
Auri cum C. C.	296	<i>Ciconia</i> , distillatio, Sal, Oleum volati-	
Argentī immersiva,	302	le,	184
Per Spi. Nitri,	ibidem	Proprietates partium illius, ibid.	
Æris,	327	Sal volatile,	184
Plumbi,	333	Oleum distill.	ibidem
Stanni,	343	Pinguedo,	ibidem
Mercurii immersiva,	357	Fimus exsiccat,	ibidem
Antimonii lenta,	373 34	Cinerum usus,	& seq.
<i>Calx</i> , Præparationes,	201 204	<i>Cinnabaris vulgaris</i> ,	355
Causica vis unde,	201	Resurrectio in Merc. vivum, ibid.	
Sal,	203	Antimonii,	391
Spiritus,	204	Compositio naturalis,	ibid.
Argentī,	302	Rectificatio & coloris intensio, ib.	
<i>Calx</i> Salī Armoniacō mista,	244	<i>Citria mala</i> , distillatio,	61
Antimonii,	384	<i>Cochlearia</i> , distillatio,	18
Plumbi an alkali,	335	<i>Colocynthis</i> , Extractum,	122
Auri,	296	<i>Coralium</i> , Præparationes,	215
<i>Camphora</i> , distillatio,	95	Simplicissimæ omnium opti-	
<i>Cantharides</i> , distillatio,	190	mæ,	ibidem
Corrodendi vis illarum,	ibidem	Calcinatio, extinctio, dissolutio	
præparatio,	ibidem		

Index Rerum.

<i>spiritus acidus</i> , rejiciuntur. 212.	<i>Crocus Veneris</i> , 326
<i>Tincturæ fallaces</i> , 213	<i>Calcinatio immerfiva</i> , 327
<i>Tinctura Dom. Langelotij</i> , 214	<i>Transmutatio in vitriolum</i> , 328
<i>Cornu Cervinum</i> , Calcinatum. 177	<i>Diaphoreticum minerale</i> , 387
<i>Vfus</i> , 77	<i>Dispositio tertiæ partis Pharmacopœæ</i> , 1
<i>Præparationes Chimiçæ</i> , 275	<i>Dissolutio Lapidum & Gemmarum</i> , 200
<i>Tenellorum distillatio</i> , 176	<i>Argenti in Cryftalla</i> , 304
<i>Uftio improbatur</i> , ibidem	<i>Laminarum Plumbi</i> , 339
<i>Sal volatile</i> , 177	<i>Mercurij</i> , 366
<i>Scob sola utilis</i> , 178	<i>Distillatio per defcenfum</i> , 6
<i>Magifteria</i> , ibidem	<i>Diffillatio Vegetabilium in genere</i> , 3
<i>Cranium humanum</i> ,	<i>Radicum</i> , 5
<i>Præparationes</i> , 161	<i>Herbarum fucculentarum frigidarum</i> , 8
<i>Diffillatio</i> , ibidem	<i>Oxalidum</i> , 11
<i>Oleum</i> , 162	<i>Herbarum calidarum, amararum & inodoratarum</i> , 12
<i>Extractum</i> , 163	<i>Absynthij</i> , 14
<i>Facultates</i> , ibidem	<i>Cochleariæ, Nasturtij</i> , 16
<i>Cremor aut Cryftallus Tartari</i> ,	<i>Meliffæ</i> , 19
<i>Cremor diffolubilis</i> , 419	<i>Foliorum myrti</i> , 20
<i>Emeticus diffolubilis</i> , 420	<i>Florum in genere</i> , 22
<i>Crocus Martis adstrict. & aperit</i> , 314	<i>Rofarum</i> , 23
<i>Adstrictivus paratu facilis</i> , 314	<i>Lavendulæ</i> , 29
<i>Color ruber unde</i> , 315-316	<i>Rorismarini</i> , 30
<i>Vitrioli Martis</i> , 320	<i>Aquarum odoratiffimarum ex floribus vegetabilium</i> , 33
<i>Veneris</i> , ibidem	<i>Spirituum Ardentium ex floribus & herbis odoratos</i> , 34
<i>Crocus metallorum</i> , variæ præparationes, 399	<i>Seminum & Baccarum</i> , 37
<i>Absynthiacus</i> , 400	<i>Anifi</i> , 37
<i>Martis aperitivus</i> , 315-316	<i>Cochleariæ, Sinapi Nasturtij</i> , 39
<i>Veneris</i> , 326-329	<i>Baccarum Sambuci</i> , 42
<i>Cryftallum Tartari Chalybeatum</i> , 137	<i>Juniperi</i> , 43
<i>Emeticum</i> , 13	<i>Tritici, Secalis</i> , 46
<i>Cryftallum, præparationes</i> , 209	<i>Hordei</i> , 46
<i>Sal, magifterium &c.</i> , 210	<i>Leguminum</i> , 48
<i>Color, Tinctura unde</i> , 210	<i>Fabarum</i> , 49
<i>Cryftallum minerale</i> , 227	<i>Lignorum</i> , 51
<i>Præparatio Nitri fingularis</i> , 228	<i>Rofarum</i> , 52
<i>Cryftalla, Argenti</i> , 304	<i>Guajaci</i> , 54
<i>Nitri</i> , 227-228	<i>Fuliginis</i> , 56
<i>Veneris</i> , 330-331	<i>Fructuum, & primo Cucurbitæ, Cucumeris, Melonum</i> , 58
<i>An pro Alkaest habenda</i> , 331	<i>Citrionum</i> , 59
<i>Ex ærugine</i> , 320	<i>Rubi</i>
<i>Cubebs, diffillatio</i> , 92	
<i>Cuprum, præparationes</i> , 325	
<i>An vitriolo abundet</i> , 325	
<i>Principia quæ</i> , 325	
<i>Limaturæ calcinatio</i> , 326	

Index Rerum.

Rubi Idæi,	71	Roris,	ibidem
Fragorum,	ibidem	Calcis vivæ,	203. & seq.
Nucum,	72	Lapidis Hæmatitis,	208
Vini,	73	Salis Marini,	220. & seq.
Aquæ vitæ in spiritum vini,	78	Splritus Salis dulcis,	233
Spiritus vini Tartarifati,	79	Nitri,	232
Tartari,	82	Aquarum fortiû & Regiarû,	235
Aceti,	85	Duorum pugilum,	237. & seq.
Sacchari,	87	Aluminis,	239
Mannæ,	89	Salis Ammoniaci,	242
Macis, Nuc. moschatæ,	94	Spiritus acidi Salis Ammoniaci,	242, 246.
Cinnamomi,	90	Salis Ammoniaci cum Lapide	
Anisi,	37	Hæmatite,	247
Caryophyllorum,	92	Residentia lap. Hæmatitis cum	
Camphoræ,	95	terra figulina,	ibidem
Terebinthinæ,	96	Salis Ammoniaci cum limatura	
Mastiches,	98	Chalybis,	248
Benzoini,	99	Vitrioli,	255
Myrrhæ,	101	Spiritus Vitrioli dulcis,	259
Gummi Ammoniaci,	102	Urinofus Salis Ammoniaci,	243
Cranij Humani,	162	Capitis mortui Vitrioli,	262
Sanguinis Humani,	164	Vitrioli variæ distillationes,	255
Cervi,	179	& seq.	
Urinæ,	166	Sulphuris,	266
Viperæ,	168	Succini,	280
Typhorum Cervinorum,	176	Cryfallorum Veneris,	320
Cornu Cervini,	175	Salis Saturni,	339
Eboris, Ossium, aliarumque par-		Liquoris glacialis, aut butyrofi	
tium animalium,	175. & seq.	stanni,	346
Bufonum,	180	Liquoris glacialis Antimonij,	390
Ranarum,	181	Oleti Humani,	167
Spermatis Ranarum,	182	Plumbi,	339-346
Cancrorum fluviatilium,	183	Stanni,	345
Lapidum Cancrorum,	ibidem	E.	
Ciconiarum,	184	Eboris distillatio,	179
Mellis,	186	A distillatione superstes Piclori-	
Ceræ,	ibidem	bus utile,	ibidem
Asellorum,	189	Calcinatum sit spodium,	ibid.
Lumbricorum,	183	Educatio Spiritus Salis,	223
Cantharidum,	190	Media & spiritus ad eam utiles, fa-	
Formicarum,	191	cultates & usus,	ibidem
Pavonis, ejusque stercoris,	192	Educatio spiritus Nitri,	235
Castoris,	194	Educatio spiritus Vitrioli,	259
Terrarum argillosarum,	197	Spiritus Vini ad id quovis alio	
Salis Terræ,	197. & seq.	aptior,	260
Olci Philosophorum,	198		
Aquæ Pluviæ, Nivis,	200		

Index Rerum.

<i>Electuarium</i> Chalagogum <i>Fr. Sylvi</i> , 420	Sal Martis quid, 313
Hydragogum ejusdem, 420	Dissolutio per spiritum Vitrioli, ibidem
<i>Elemi</i> Gummi, distillatio, 98	Croci varij, 314
<i>Elixiria</i> , 105	Sal, 317
Camphoratum, 106	Vires, 318
Citri, ibidem	Vitriolum Martis, 319
Proprietatis, 107	Preparationes variae, 319 & seq.
CrySTALLI, 210	Vires & dozis, 320
Cephalicum, 421	Tinctura Martis, 321
Hystericum, ibidem	Extracta, 324. & seq.
Proprietatis Scorbuticum, ibid.	Sublimatio in flores, 324
Stomachale, 422	<i>Fixatio</i> Salis volatilis Viperini, 170
Abbatis Gratiae, ibidem	Salis volatilis Asellorum &
<i>Essentia & Spiritus</i> Margaritarum im- probantur, 216	Lumbricorum terrae, 189
<i>Extracta</i> Vegetabilium, 109	Nitri cum pulv. Carbonum, 229
Opij, 111	Arsenici, 275
Aloës, 119	<i>Flores</i> , distillatio in genere, 22
Rhabarbari, 121	Lavendulae, 29
Colocynthidis, 122	Vegetabilium, 3
Efulae, 124	Benzoini, 99
Radicum Iridis, Sambuci, Meze- rei, Laureolae &c. 125	Salis Ammoniaci, 242
Scammonij, ibidem	Coloris crocei, 243
Jalapae, 127	Eorum Tincturae & Extra- ctum, ibidem
Panchymagogum, 123	Sulphuris, 264
Cranij humani, 163	Compositi, ibidem
Florum sublimatorum, 297	Albi A. Sala, ibidem
Auri, 297	Succini, 277
Limaturae Chalybis cum aceto, 324. & seq.	Auri, 297
Martis Adstringens, 325	Martis, 324
Simplicissimum, ibidem	Stanni, 344
Sennae, 121	Antimonij, 382
F.	Correctio, 383
<i>Fabs</i> , distillatio, 49	Colores varii non variant vi- res, 385
<i>Fecule</i> , preparationes, 130	Bismuthi, 403
<i>Ferrum</i> , metallum ignobile, 309	Rorismarini, 30
Preparationes, 309. & seq.	<i>Formica</i> , distillatio, 191
Chalybi postponendum, ibidem	Sal volatile in aqua, ibidem
Agit juxta varias praepr. 310, 312	Liquor, Oleum per infusionem:
Chalybis limaturae vis, 310	Suppeditant Sal volatile, 192
Dissolvitur ab aqua simplici, 311	Vires, ibidem
Ferum pro alkali non habendum, 312	<i>Fraga</i> , distillatio, 71
Mars cur dictum, 309	<i>Fructus</i> , distillatio, 58
Cur Chalybs, 310	Fusio Salis, 220
	G.
	<i>Gajacum</i> , distillatio, 54
	<i>Gem-</i>

Index Rerum.

<i>Gemma</i> ,	200	Tinctura Florum, eorumque	
Calcinatio,	ibidem	extractum,	ibid.
Potentialis,	ibidem	<i>Infernalis</i> vel Causticus,	308
<i>Gummi Elemi</i> ,	98	Ejus effectus unde,	308
Ammoniaci, distillatio,	98	<i>Contrayerva</i> ,	
H.		<i>Medicinalis</i> ,	
<i>Hæmatites lapis</i> ,	208	<i>Admirabilis</i> ,	
<i>Hepar Antimonij</i> ,	374	<i>Philosophorum</i> ,	
Adversus Fr. Hofmannum Apologia,	61	Caustici,	206
<i>Hordei</i> distillatio,	48	Infernalis,	308
Ex Homine remedia,	159	<i>Laternes</i> , Oleum ex iis,	199
<i>Hidrargyrum</i> ,	349	<i>Lavendula</i> , distillatio,	29
Quid,	ibid.	<i>Laudanum</i> ,	116
Vide <i>Mercurius</i> , &		<i>Legumina</i> , distillatio,	48
Vbi reperitur,	ibidem	<i>Ligna</i> , distillatio,	32
Grave est admodum,	ibidem	Rosarum, distillatio,	53
<i>Ialap. Resina</i> , Uires,	196.197	Guajaci, distillatio,	55
<i>Inquartium</i> ,	283	<i>Liquor</i> , Tartari,	140
<i>Juniperus</i> , distillatio,	43	Formicarum,	191
<i>Jupiter</i> , Stannum,	342	Crytalli, improbatur,	210
<i>Lac</i> , Sulphuris,	265	Margaritarum.	215
Virginale,		Talci,	216.217
<i>Lapidum & Gemmarum</i> præparatio,	200	Salis Antimoniaci,	242
Calcinatio ad calcis productio-		Florum Salis Ammoniaci,	243
nem,	ibid.	Fixus Arsenici,	275
Gemmarum,	ibidem	Saturni,	340
<i>Gemma</i> igne candefactæ & in		Glacialis Stanni,	347
aqua extinctæ,	ibidem	Mercurialis,	371
Dissolutæ in liquoribus corrosi-		Ex sublimato dulci, misto Sali	
vis,	ibidem	Antimon.	371
Magisterium improbatur, ibid.		Mercurialis, Jovialis,	372
Lapides calcarij inutiles nisi cal-		Mercurialis Agricolaë,	ibid.
cinentur & in aqua extinguan-		Mercurialis distillatus,	373
tur,	202	Glacialis Antimonij,	388
Bufonites,	181	Antim. melleæ dulcedinis,	400
Cancrorum fluviat.	183	Melleus, ibid. Ad ulcera,	401
<i>Judaici & Lyncei</i> præpar.	206	<i>Liquor Hyacinthinus</i> Antimon.	400
Mixtio cum sulphure & proje-		Hystericus,	401
ctio,	206	Nitri fixus,	230
Tinctura, dissolutio & coa-		<i>Lumbrici terra</i> , præparat.	288
gulatio in Sal,	20	<i>Luna</i> caustica,	308
Hoc sal quale,	207	<i>Luna</i> , vide <i>Argentum</i> ,	301
<i>Hæmatites</i> ,	208	Vnde albedo,	ibidem
Distillatio,	ibidem	Ignis non adeo patiens ac Au-	
Alia distillatio,	ibid.	rum,	ibid.
Spiritus ejus martialis,	202	Purificatio,	301.303

§§§

Index Rerum.

M.		
<i>Mel</i> quid ;	185	Ruber , improprie Præcipitatus
Oleum ,	186	dicitur , 357
<i>Machicot</i> ,		Ruber citra additionem præpa-
<i>Macis</i> , distillatio , expressio ,	93	ratus , 359
<i>Magisterium</i> Scammonij ,	126	Istius præparatio , ibidem
Jalapæ ,	227	Præcipitatus ruber , aliàs
Saturni ,	338	Arcanum Corallinum, ibidem
Cranij humani ,	161	Ruber vulgaris , 360
Crystalli ,	210	Flavus & Rosei coloris , ibidem
Jovis ,	ibidem	Flavus, alias Turbith minerale,
Coralli ,	212	361
Bismuthi ,	403	Coloris Rosei , ibidem
Margaritarum ,	215	Fusci , 362
Sulphuris ,	265	Viridis cum cupro , ibidem
Succini ,	279	Præcipitati albi , ibidem
Antimonij Diaphor. ,	385	Albus cum aqua forti , 363
<i>Manna</i> , Distillatio ,	89	Præcipitationis veræ rationes,
<i>Margarita</i> , præparatio ,	214	ibidem
Pulverisatio omnium optima		Sublimatus dulcis ex Præcipita-
Præparatio ,	ibidem	to albo , 369
Dissolutio in succo limonum ,	215	Præcipitatus albus ex sublima-
Sal Magisterium, Oleum, &c. ib.		to, corrosivo, Sale Armoniaco,
Per deliquium extracta impro-		& Sale Tartari , 364, 370
bantur ,	216	Sublimatus corrosivus , 366
Non sunt Alkali ,	ibidem	Mercurij dissolutioni in aqua forti
<i>Mars</i> , vide <i>Ferrum</i> ,		quando locus , 366
<i>Mastiche</i> , distillatio ,	98	Sublimati corrosivi legitima
<i>Melissa</i> , distillatio ,	19	præparatio , ibidem
<i>Melonum</i> , distillatio ,	ibidem	Agendi ratio diversa.
<i>Mel</i> , ejus distillatio ,	185	Aqua simplex hausta illius ale-
Rectificatio spiritus ,	186	xiterium , 368
Acetum ex Melle ,	ibidem	Sublimatus dulcis , 374
<i>Metalla</i> in genere ,	282	Ex præcipitato flavo, ibidem
Generatio ,	283	Mercurius in sublimato corrosivo la-
<i>Mercurius</i> vivificatus ex sublimato		tens, in cinabrium ascendit , aut re-
corrosivo ,		viviscit , 390
Præparationes ,	348	Mercurius vitæ, Antimon. est, ibidem
Non est Alkali ,	349	<i>Metalla</i> in genere , 282
Nervis inimicus ,	351	Generatio, perfectio , 283
Caute usurpandus ,	ibidem	Numerus , ibidem
Purificatio , & in Cinnabarin		Nobilia, ignobilia , 284
conversio ,	355	<i>Mineralia</i> , præparat. Chymicæ , 195
Lotio , exsiccatio , trajectio per		<i>Minium</i> , 334
corium ,	356	<i>Mumia</i> , inferior viribus cranio & san-
Purificationes variæ ,	ibidem	guine humano , 164
		<i>Muscula</i> bufonis os invita subit. 180
		Myr.

Index Rerum.

<i>Myrrhæ</i> , distillatio,	101
<i>Myrtus</i> , distillatio foliorum,	20
N.	
<i>Nasturtium</i> , distillatio,	30
<i>Nix</i> , quid,	200
Præparationes,	ibidem
<i>Nitrum</i> , præparationes,	226
Triplici Sale constat,	ibidem
Depuratio,	227
Depurati nomina,	ibidem
Præparatio Crystallo minerali potior,	228
Fixatio,	ibidem
Cum pulvere carbonum,	229
Fixum qua arte redeat in pristi- nam naturam,	ibidem
Liquor ex fixo an pro menstruo universali habendus,	ibidem
Foliatum,	230
Nitri spiritus,	232
Solus exsurgit vaporum ru- brorum forma,	232
Dulcificatio,	235
In spiritus totum non resolu- tur,	235
Butyrum & Nitrum Vitriolatum P. J. Fabri,	288
Ex Nitro pulvis fulminans,	286
Ufus ad sublimationem florum stanni,	345
Ufus ad varias Antimonij præ- parationes,	377. & seq.
<i>Nuces virides</i> , distillatio,	72
Moschata, distillatio,	94

O.

<i>Olea stillatitiæ</i> ,	6
Abfinthij,	15
Melissæ,	19
Foliorum Myrti,	20
Rosarum,	23
Florum Lavendulæ,	29
Anisi,	38
Seminum Cochleariæ, Sinapi, Nasturtij,	39

Baccarum Sambuci,	42
Juniperi,	43
Tritici, Secalis, Hordei,	46
Leguminum,	43
Fabarum,	49
Lignorum,	51
Rosarum,	52
Guajaci,	54
Fuliginis,	56
Citriorum & Aurantiorum,	59
Tartari,	83
Mannæ,	89
Cinnamomi,	90
Caryophyllorum,	92
Macis,	94
Nucis Moschatae,	ibidem
Cubebarum,	ibidem
Cardamomi,	ibidem
Piperis,	ibidem
Camphoræ,	95
Terebinthinæ,	96
Mastichis,	98
Resinarum, Picis, Thuris, Gum- matum,	99
Benzoini,	ibidem
Myrrhæ,	101
Gummi Ammoniaci,	102
Galbani,	ibidem
Opopanacis,	ibidem
Sagapeni,	ibidem
Cranij humani,	163
Ossium human.	164
Sanguinis humani,	ibidem
Secundinæ muliebris,	165
Stercoris humani,	167
Viperarum,	168
Typhorum Cervinorum,	176
Eboris,	ibidem
Cornuum,	ibidem
Ungularum,	ibidem
Pinnarum Cetaceorum piscium, ibidem	180
Bufonum,	181
Ranarum,	183
Oculorum Cancr.	184
Ciconiarum,	184

§§§ 2

Index Rerum.

Mellis ;	186	Cur Saturnus dicitur ;	35
Cerae ,	188	Purificatio superficialis, ibidem	
Afellorum ;	189	vide Saturnus.	
Lumbricorum terræ ;	188	Præcipitatum liquoris glacialis Anti-	
Cantharidum ,	190	monij,	394
Formicarum ,	191	Vitrioli ,	255
Pavonis, ejusque stercoris ,	192	Mercurij, vide Mercurius,	
Castorei ,	193	Liquoris glacialis Stanni ,	345
Oleum Philosophorum ,	198	Spirit. acidus ex hoc præcipit. ib.	
Talci, difficile ,	216	Corallinum ,	359
Per deliquium ,	217	Pulvis Afellorum ,	109
Crollianum ,	218	Fulminans ,	291
Oleum distill. Salis Saturni ,	315	Purificatio & decrepitatio Salis marini,	
Oleum, aut liquor glacialis Stanni,		218. & seq.	
343		Crepitationis causa ,	219
Ex Regulo Jovis ,	344	Vitrioli , varia, purif.	251
Antimonii ,	399	Auri ,	286
Ufus externus, ibidem		Argenti ,	301
Opium , ejus Extractum ,	115	Plumbi ,	333
Torrefactio ,	ibidem	Variae productiones ex cal-	
Acidorum usus improbat in		ce illius ,	334
præparatione ,	116	Pulvis à distillatione CC. residuus,	177
Experimenta ,	113 & seq.	Emeticus Jovialis ,	394
Ossium humanorum distillatio ,	161	Q	
Cæterorum animalium distil-		Quartatio quid ,	288
latio ,	ibidem	R.	
Oxalidum , distillatio ,	11	Radices , distillatio ,	5
P.		Rana, præparationes ,	181
Panacea Sulphuris Antimonij.	398	Distillatio, Sal volatile, oleum,	
Pavo, præparationes ,	192	ibidem.	
Avis Medica dicitur ,	ibidem	Ustæ Hæmorrhagiam & Gonor-	
Jusculum, Aqua distillata, Sal,		rhoeam sistunt ,	182
Oleum volatile &c. ibidem		Aqua sine igne destillata, ibidem	
Partium illius variae præpar. ib.		Combustio ,	181
Pharm copææ Chymicæ objectum, 1		Vires ,	182
Galenicæ & Chymicæ societas, ib.		Rectificatio Spiritus Salis ,	222
Chymicæ distributio ,	2	Spiritus Aluminis ,	239
Phlegma Aluminis ,	239	Spiritus Vitrioli, ibidem	
Vitrioli ,	255	Salis volatilis & olei succini, 281	
Succini ,	280	Salis Jovis ,	345
Saturni ,	339	Reductio calcis Argenti in metallum, 307	
Pix alba, nigra, distillatio, 98		Calcis plumbi in pristinum cor-	
Plante, earum partes, Præparatio-		pus ,	338
nes Chymicæ ,	3	Æris à corrosivis dissoluti ,	327
Plumbum, Præparationes, 333-346		Florum Stanni in calcem ,	343
Fulio ,	324	Refutatio Frid. E. osmani ,	60.61

D. De-

Index Rerum.

<i>Refutatio D. Denij</i> ,	170	<i>Volatile Urinæ</i> ,	167
<i>Regalisatio</i> , Aquæ Fortis & Regiæ ,	238	<i>Sal & Oleum volatile Viperarum</i> ,	168
<i>Regulus Arsenici</i> ,	275	<i>Rectificatio & Fixatio</i> ,	ibidem
<i>Antimonij</i> ,	375	<i>Sal fixum paucum in Animalibus</i> ,	169
<i>Martialis</i> ,	381	<i>Volatilis Viperini excellentia</i> ,	
<i>Antimonij sine salibus</i> ,	379	<i>Volatile Typhorum Cervi</i> ,	176
<i>Ufus ad præparationem Olei</i>		<i>Sal & Oleum volatile C. C.</i>	178
<i>glacialis</i> ,	380	<i>Eboris</i> , <i>Ossium</i> , <i>Cornuum</i> ,	
<i>Cinnabarin non dat</i> ,	389	<i>Ungularum &c.</i>	179
<i>Resina</i> , <i>distillatio</i> ,	98	<i>Sal & Oleum volatile & fixum Bu-</i>	
<i>Scammonij</i> ,	125	<i>fonum</i> ,	180
<i>Jalapæ</i> ,	127	<i>Sal & Oleum volatile Ranarum</i> ,	181
<i>Rhabarbari Extractum</i> ,	121	<i>Sal Cancrorum</i> ,	183
<i>Rob Antimoniale purgans</i> , non <i>Eme-</i>		<i>Sal & Oleum volatile lapidum Can-</i>	
<i>ticum</i> ,	399	<i>crorum</i> ,	ibidem
<i>Ros</i> , <i>distillatio</i> ,	200	<i>Ciconiarum</i> ,	184
<i>Ros Vitrioli</i> ,	255	<i>Sal volatile Cerae</i> ,	187
<i>Rosa</i> , <i>distillatio</i> ,	23	<i>Sal & Oleum volatile Afellorum</i> ,	188
<i>Rosmarinus</i> , <i>distillatio florum</i> ,	30	<i>Lumbricorum terrestr.</i>	ibidem
<i>Rubinus Arsenici</i> ,	274	<i>Sal volatile ex his animalibus diu-</i>	
<i>Auri Grulingij</i> , ejusque		<i>reticum</i> ,	189
<i>Tinctura</i> ,	299	<i>Sal & Ol. volatile Cantharidum</i> ,	191
<i>Rubus Idæus</i> ,	71	<i>Sal volatile & Aq. spirit. Formicarū</i> ,	ib.
<i>Rubigo vim diureticam non habet</i> ,		<i>Sal & Oleum volatile Pavonis ejus-</i>	
313.		<i>que stercoris</i> ,	192
S.		<i>Sal Terræ</i> ,	198
<i>Salia vegetabilium</i> ,	131	<i>Sal Aq. pluviae</i> ,	199
<i>Cardui benedicti</i> ,	135	<i>Nivis</i> ,	ibid.
<i>Essentiale</i> , <i>Cremor aut Crystallus Tartari</i> ,	134	<i>Sal Calcis</i> , etsi revera insit ,	fecerunt
<i>Essentiale Tartari Chalybeatum</i> ,	137	<i>nequit</i> ,	203
<i>Emeticum</i> ,	138	<i>Salia corrosiva Calci commista ad</i>	
<i>Fixum Tartari</i> , & <i>resolutio in liquorem</i> ,	140	<i>Caustica paranda</i> ,	ibidem
<i>Ex Tartaro crudo elici potest</i> ,		<i>Sal Lapidis Judaici & Lyncis</i> ,	207
<i>Tartari Nitratum</i> ,	142	<i>Cujus naturæ</i> ,	ibidem
<i>Vitriolatum</i> ,	ibidem	<i>Sal Crystalli</i> , <i>laborios. & parū utile</i> ,	210
<i>Foliatum</i> ,	145	<i>Sal & Magisterium Crystalli impro-</i>	
<i>Sal volatile Oleosum</i> ,	156	<i>bantur</i> ,	ibidem
<i>Tilingij</i> ,	ibidem	<i>Sal &c. Margaritarum improbat</i> ,	215
<i>Cranij humani</i> ,	162	<i>Sal commune</i> , <i>præparationes</i> ,	218
<i>Sal & oleum volatile Sanguinis hu-</i>		<i>Marinum</i> , <i>præcipitatum verum</i>	
<i>mani</i> ,	165	<i>cunctorum Salium</i> ,	219
<i>Secundinæ</i> ,	ibidem	<i>Sal gemmeum</i> ,	ibidem
		<i>Salis Marini distillatio</i> ,	220
		<i>Cum Alumine usto</i> ,	222
		<i>Cum Nitro</i> ,	ibidem
		<i>Salis cum corallis improbat</i> ,	ib.
		<i>Sal Polychrestum</i> ,	231

§§§ 3 .

Index Rerum.

cum additione Spiritus volatilis Salis Armoniaci,	231	quam fortem ;	339
Sal fixum Aluminis ,	239	Distillatio ,	ibidem
Sal Ammoniacum ; Præparationes,	241	In Gas ad ignem abit,	ibidem
Calcinatio & fusio cum calce viva, &c.	242	Salis distillatio ,	ibidem
Sublimatio ,	ibidem	Spiritus ardens , unde	340
Distillatio ,	ibidem	Balsamus ,	341
Salis Tartari addito quid præstat ,	ibidem	Ufus ad Ulcera Cancrofa ,	
Salia terrestre quid semper retinent , etsi calcinentur , dissolvantur , &c.	251	Scammoni, Resina ,	125
Sal & Terra Vitrioli ,	262	Secalis , distillatio ,	46
Quid proprie Sal ,	ibidem	Secundine muliebris ,	164
Ex vitriolo albo parandum, ibid.		Seminum distillatio ,	37
Sal sulphuris	268 & seq.	Anisi ,	ibidem
Nullum rerum datur ,	ibidem	Sinapi , distillatio ,	ibidem
Præparationes variæ	270	Spiritus ardentis odoratissimi ex Floribus & Herbis odoratis ,	34
Sal & Oleum volatile ,	C. C. 177	Ex Seminibus Cochleariæ, Sinapi Nasturtij &c.	37
Martis an detur ,	318 & seq.	Ex baccis Sambuci ,	39.42
Nullum legitimum datur , ibid.		Juniperi ,	39.43
Cum aceto stillatio paratum , cum Spiritu Vitrioli & Spiritu Vini ,	ibidem	Tritici , Secalis , Hordei &c.	46
Sal & magisterium Saturni ,	335	Leguminibus ,	48
Stanni cum aceto distillato , ib.		Fabis ,	49
Sal Martis quid ,	333 & seq.	Lignis ,	51
Præparatio ,	317	Guajaco ,	54
Salis Saturni dulcedo ,	336	Ligno rosarum ,	52.56
Vires	seq.	Vini ,	78
Sal prunellæ ,	227	Vini Tartarizatus ,	79
Sanguis humanus , præparationes ,	164	Aceti ,	86
Cervinus ,	162	Sacchari ,	88
Distillatio ,	179	Mannæ ,	89
Saturni purificatio , calcinatio ,	333	Terebinthinæ ,	87
Pulvis varius ex calcinatione,	334	Acidus Benzoini ,	100
Ponderis augmentum in calce unde ,	335	Gummi Ammoniaci ,	102
Sal & magisterium ,	ibidem	Vitæ aureus Rulandi ,	123
Ex quavis ejus calce potest educi ,	336	Cranij humani ,	161
Salis præparatio ,	ibidem	Volatilis Sanguinis humani ,	164
An verum Sal ,	ibidem	Urinæ ,	166
Linimentum Saturni ,	338	Viperarum ,	163
Dissolutio laminarum , per a-		Cornu Cervi ,	175
		Bufonum ,	180
		Lapidum Cancrorum ,	183
		Ceræ	

Index Rerum.

Viperæ,	186	pus coire possunt,	249
Volatilis Afellorum & Lumbrico-		Spiritus <i>Vitrioli</i> dulcis,	259
rum,	189	Dulcoratio cum aceto improba-	
Cantharidum,	190	tur,	259
Pavonis ejusque stercoreis,	192	Cum spiritu vini optima,	262
Castoris,	194	Regeneratus,	260
Terrarum argillofarum,	197	Compositus,	ibidem
Roris,	200	Emendatus Paracelsi,	261
Calcis vivæ Schroderj,	203	Antepilepticus Hartimann i, ibi.	
Alia præparatio,	204	Aromaticus Sylvij,	157
Acidus Martialis lapidis Hæmati-		Spiritus <i>Sulphuris</i> ,	267
tis,	208	Vini optime rectificatus Salia	
Vrinofus & Acidus ejusdem		non dissolvit,	76
lapidis,	209	Succini,	280
Salis,	220	Vitrioli ex Vitriolo Martis,	260
Imprægnatus acido Aëris, Co-		Veneris,	330.331
rallatus,	221	Acidus ex Sale Saturni & spi-	
Cum Alumine usto,	222	ritu ardente,	340
Cum Nitro,	ibidem	Ardens <i>Saturni</i> , unde,	320
Cum Corallis improbatum,		Limpidus ex præparatione qua-	
Dulcis,	223	dam Balsami Saturni,	122
Affusus rebus dissolutis ab Aqua		Perlarum improbatum,	216
forti quomodo illas præci-		Spodium,	179
pant,	224	<i>Stanni</i> præparationes,	342
Spiritus <i>Nitri</i> , Nitro fixo additus hoc		Principia constituentia,	ibidem
pristinæ formæ reddit,	232	Jovis nomine donatur,	ibidem
Distillatio,	233	Fusio,	343
Ufus,	234	Salis vires,	ibidem
Solus vaporis rubri forma affur-		Flores,	344
git,	232	<i>Stannum</i> , uti alia metalla, citra additio-	
Dulcis,	235	nem distillari nequit,	345
Spiritus <i>Aluminis</i> ,	240	Amalgama stanni,	ibid.
Rectificatio & dulcoratio,	ibid.	<i>Stercoris</i> humani distillatio,	167
Magistralis,	241	Ciconiarum,	184
Spiritus urinosus <i>Salis Ammoniaci</i> ,	243	Pavonis,	192
Uires,	248.249	<i>Sublimatio</i> Auri in flores,	296
Citissime evehitur affusa aqua		Stanni in flores,	344
super Sal Tartari & Sal Am-		<i>Sublimatum dulce</i> ex Mercurio Præci-	
moniacum mista,	244	pitatio alba,	362
Præparatio,	245	Corrosivum,	364
Acidus,	246	Dulce ex præcipitato flavo,	365
Flavus cum lapide hæmati-		<i>Succini</i> historia,	278
te,	247	Præparationes,	278
Urinofus cum limatura chaly-		De origine variæ sententiæ, ibi.	
bis,	248	Præparatio in porphyrite,	279
Ambo hi spiritus in unum cox-		Magisterium,	280

Index Rerum:

Tinctura;	289	Argillofarum distillatio;	ibid.
Distillatio, Spiritus, Sal volatile		Vitrioli,	253
Oleum,	280	Pro Sulphure imponit,	ibid.
Vires,	282	Astringens,	254
Norma est distillandi reliquas		Lemnia,	196
Bituminum species,	ib.	Tinctura Benzoini,	99
Sulphur Pulveratumustum Salibus ad-		Chymicæ vegetabilium,	104
ditum quid præstat,	141	Salis Tartari,	154
Vitrioli variæ præparationes,	253	Mumiæ inferior viribus tinctu-	
Ejus tantum terrestris est portio		ra cranii humor,	164
Sulphuris præparationes,	263	Lapidum Cancrorum	183
Sublimatum in Flores,	264	Castorei,	194
Flores compositi,	ibidem	Lapidum Judaici & Lyncis,	207
Albi A. Sale,	ibidem	CrySTALLI, color unde accedat,	210
Magisterium aut Lac, & seq.		Coralli, dubiæ ib. & fallaces,	211
Flores præstant,	ibidem	Dom. Langelotii.	212
Sulphuris Distillatio,	266	Margaritarum improbatur,	
Spiritus efficacia in voce deper-		Martis, variæ præparationes,	
dita,	268		321
Sulphur Veneris quid,	334	Cum Tartaro,	ibidem
Auratum Antimonii,	381	Croci Martis,	323
Tacamahaca,	98	Vires,	ibidem
Talcum, Præparationes,	216	Limatur. Chalybis cum aceto, ib.	
Oleum difficillimæ præparatio-		Triticum, distillatio,	46
nis,	ibidem	Turbith minerale,	361
Calcinatio igne patente non suf-		Typhorum Cervinorum distillatio,	175
ficit,	217		
In Pulverem contritio,	ib.		
Limacibus immixtus dat A-			
quam cosmeticam,	ibid.		
Oleum per deliquium ex eo			
paratum quid,	ib.		
Oleum Talcii Crollii,	218		
Tartarus Vini,	76		
Tartarus, Distillatio,	82		
Sal essentielle,	135		
Abundat Sale volatili & Acido,			
	154		
Calcিনatum cum Nitro	135		
Vitriolatum,			
Variæ de hoc observationes.	136		
Terebinthina, distillatio,	96		
Terræ & Boli præparationes,	195		
Præparandæ non lavandæ,	197		
Sal & Spiritum suppeditant, ib.			

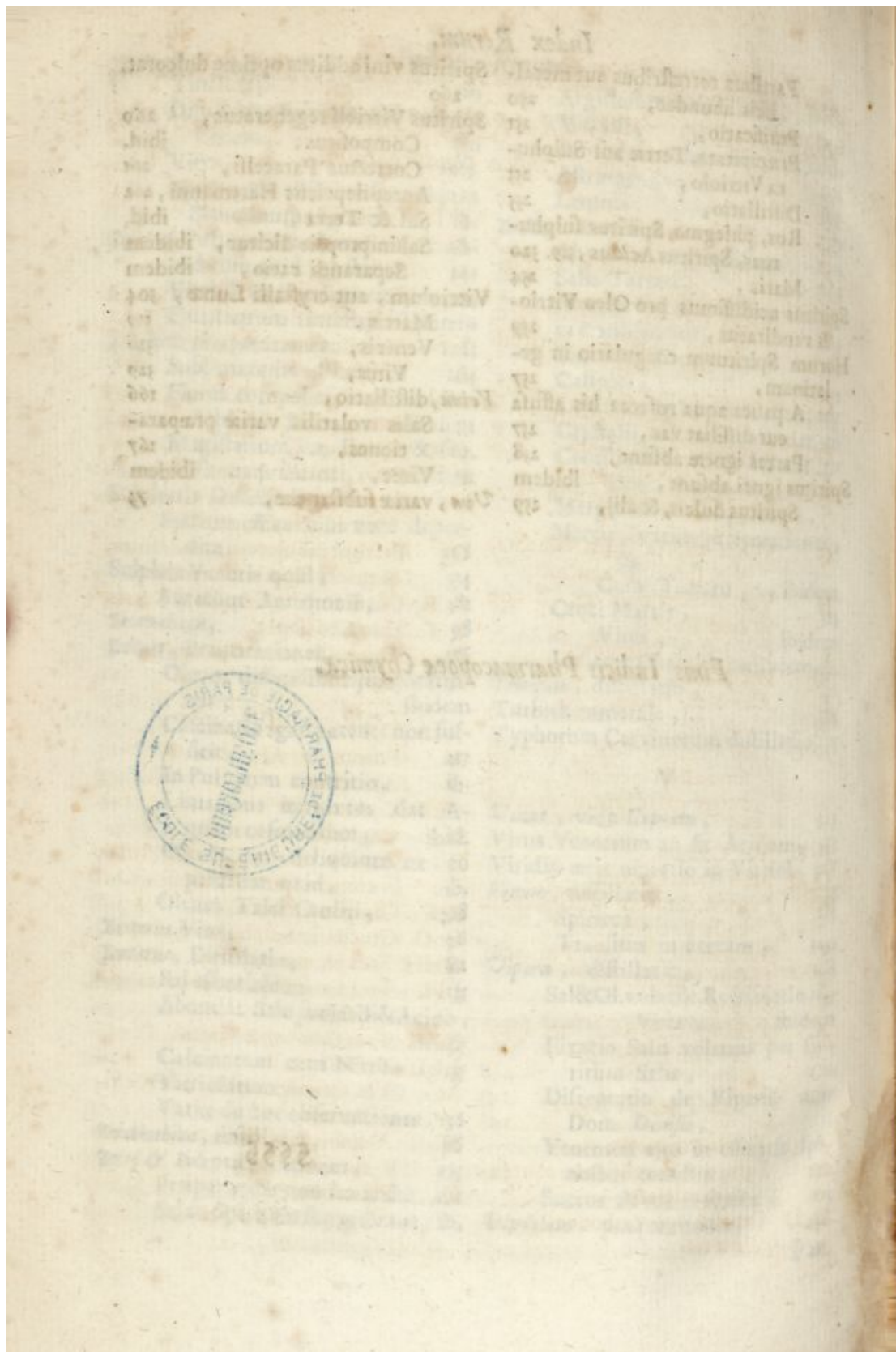
Index Rerum.

Partibus terrestribus aut metal-	Spiritus vini additus optime dulcorat,
licis abundat, 250	260
Purificatio, 251	Spiritus Vitrioli regeneratus, 260
Præcipitata, Terræ aut Sulphu-	Compositus. ibid.
ra Vitriolo, 253	Correctus Paracelsi, 261
Distillatio, 255	Antepilepticus Hartmanni, 262
Ros, phlegma, Spiritus sulphu-	Sal & Terra, ibid.
reus, Spiritus Acidus, 319. 320	Sal improprie dicitur, ibidem
Maris, 254	Separandi ratio, ibidem
Spiritus acidissimus pro Oleo Vitrio-	Vitriolum, aut crystalli Lunæ, 304
li venditatus, 259	Martis, 319
Horum Spirituum coagulatio in ge-	Veneris, 326
latinam, 257	Vires, 329
A pauca aqua rosacea his affusa	Vrina, distillatio, 166
cur diffiliat vas, 257	Salis volatilis variæ præpara-
Partes igneæ absunt, 258	tiones, 167
Spiritus ignei absunt, ibidem	Vires, ibidem
Spiritus dulcis, & alij, 259	Vva, variæ substantiæ, 73

Finis Indicis Pharmacopœæ Chymicæ.

§§§§

*EXPLICATIO FIGVRARVM AERI INCISARVM,
usui Chymico conducentium.*

Explicatio I. Figura.

- A Furnus ad distillationem spiritus vini.
B Vesica Cuprea, interiori parte stanno obducta, spiritum vini excipiens.
C Serpentinum vas cupreum fulcrum habens suppositum.
D Serpentine Capitellum.
E Vas Refrigeratorium.
F Alius Furnus eidem usui dicatus.
G Vesica cuprea intus stannata, Vini spiritum continens.
H Vas Serpentinum ex stanno conflatum.
I Capitellum Vitreum.
K Recipiens.
L Alembicus cœcus.
M Infundibulum.
N O Duo Alembici vitrei, quorum unus alteri incumbit, inferior autem parte superna apertus est.
P P Vas Cœcum.
Q Q Matratium Cœcum.
R Ferrum dicatum discindendis collis Recipientium.
S Obturamentum ostij Fornacis.
T Discus Vitreus.
V Siphon.
X Pedamentum Recipiens spiritus Vini sustinens.

Explicatio secunda Figura.

- A Turris Athanoris.
B C Furni duo ab igne turri contento excalesfacti.
D D Canales duo carbonem continentes.

- F F Ostia utriusque Furni.
G Furnus Anemius.
H Ostium Furni.
I Extremitas rubuli ventum in furnum deferentis.
I I Tubulus venti delator.
L Folles.
M M Ligna motum Follium iuvantia.
O O Caminus.
P Ferri lamina in quadratam figuram exstructa, Craticulæ vices in furno gerens.
Q Ferrum tabulatum quadratum, priori superimponendum.
R R Obturamenta Canaliculæ Turris.
S T Duo Crucibula.
V Tenaculæ ferreæ.
X Volsellæ ferreæ.

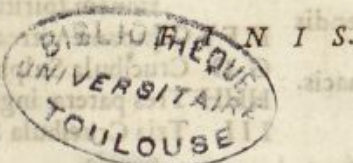
Explicatio tertia Figura.

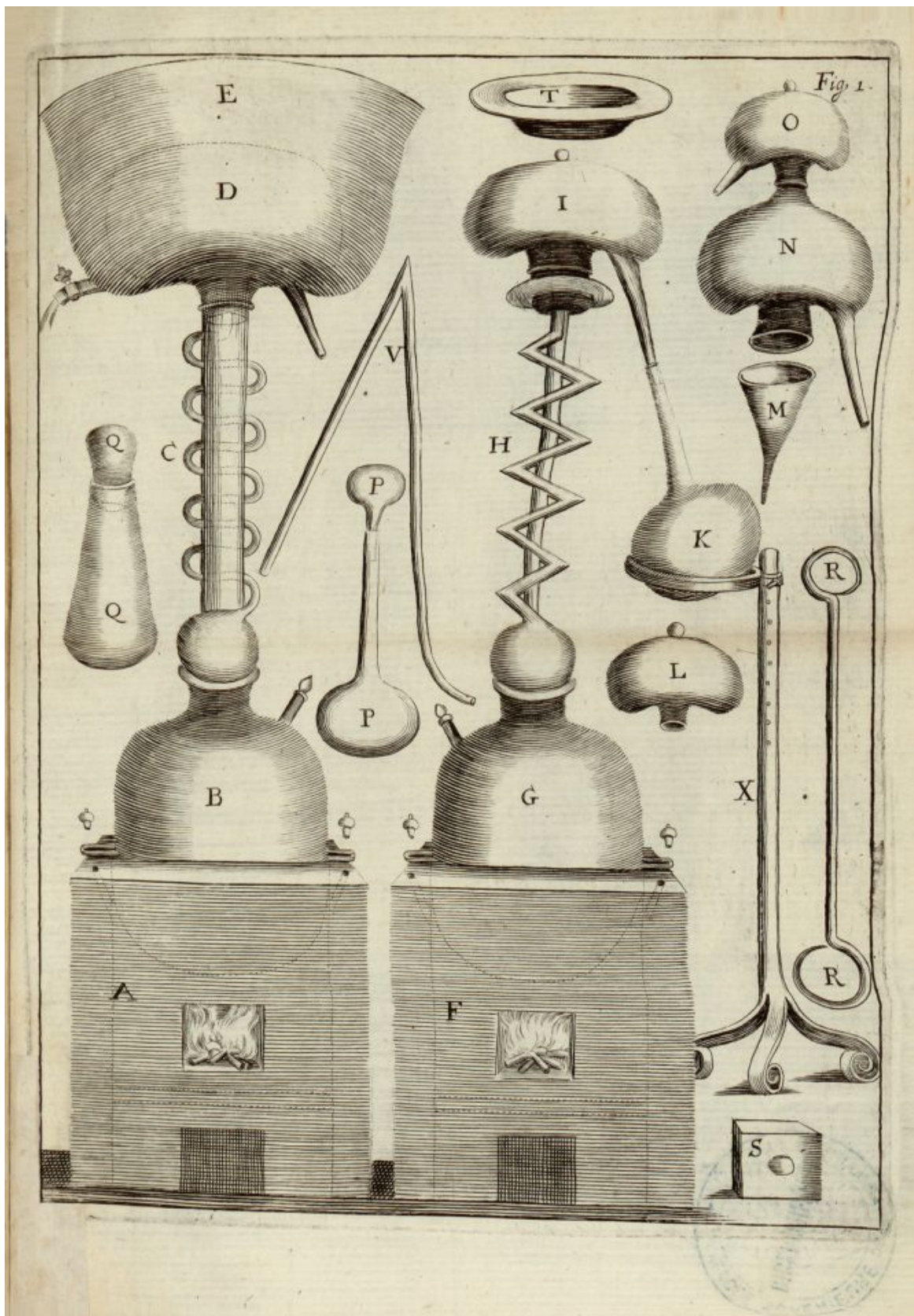
- A Furnus pro Aludello.
B Aludellum.
CCCCC Aludelli Ollæ.
D Capitellum Aludelli.
E Amplæ ollæ fictiles ad distillationem spiritus Sulphuris.
F F Campanæ vitreæ.
G G Crucibula Sulphur excipientia.
HHH Tres pateræ ingentes vitreæ.
I I I Tria Crucibula Sulphur continentia.
KKK Tres Campanæ vitreæ.
LLL Tria Capitella.
M Vas vitreum circulationi destinatum.
N Alembicus vitreus unius texturæ.
O Pelicanus.

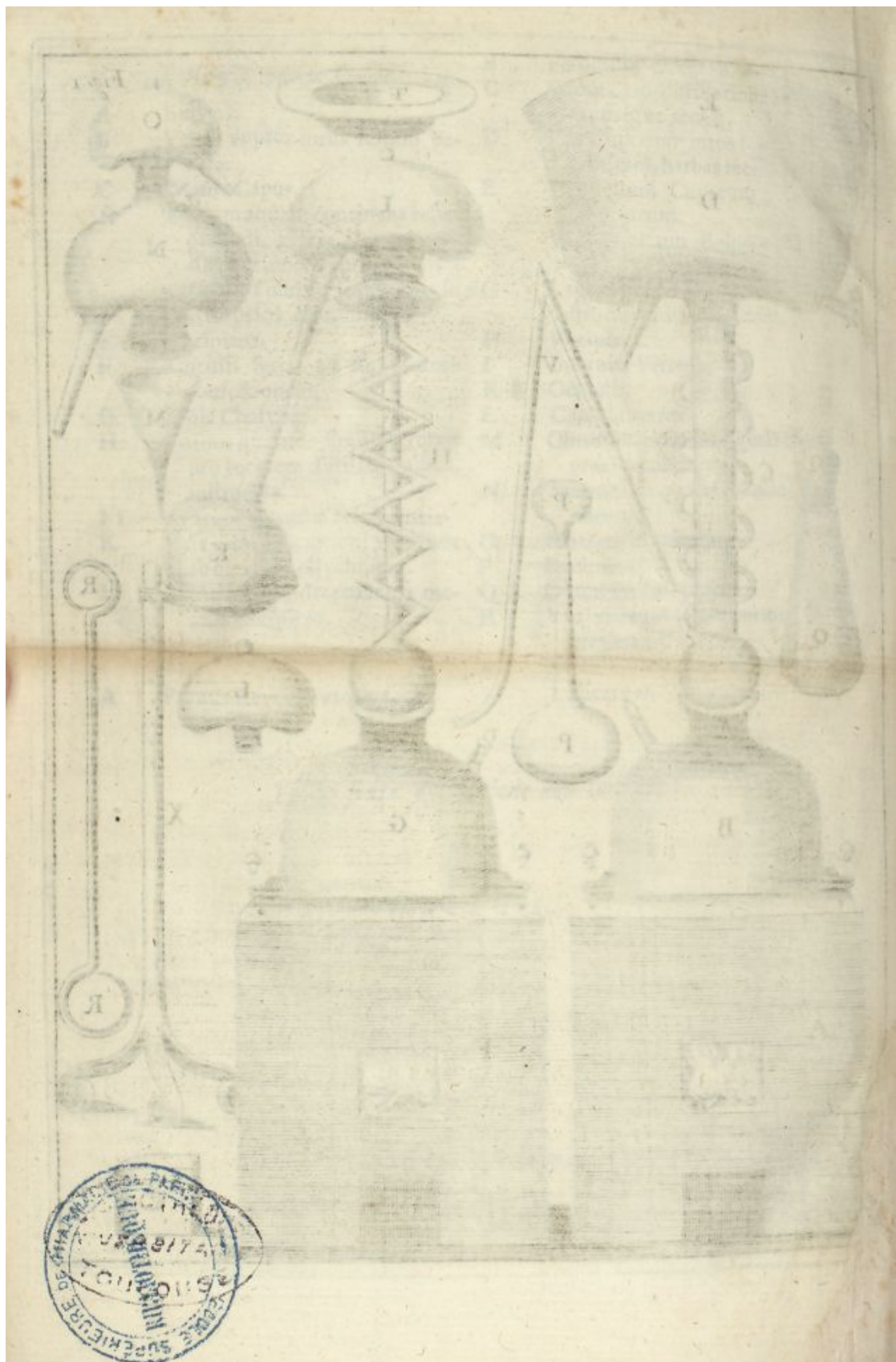
SSSS 2

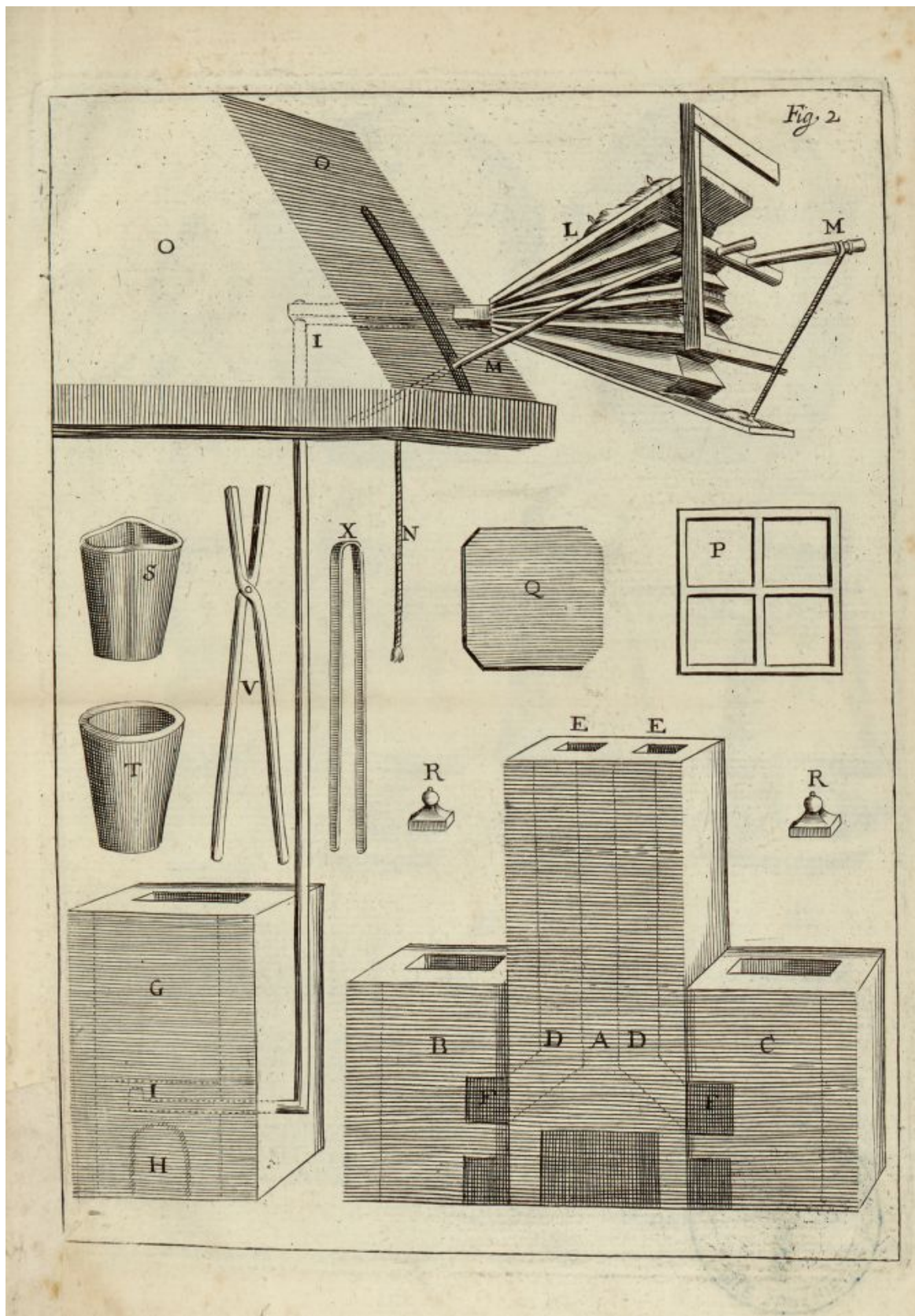
<i>Explicatio quarta Figura.</i>		B	Fastigium cameratum.
A	Furnus.	C	Furnus pro distillatione herbarum igne arenæ.
B	Vesica cuprea intus stanno vestita.	D	Vas Cupreum intus stanno obductum, herbas recipiens.
C	Mauri Caput.	E	Capitellum Cupreum, intus stannatum.
D	Dolium aquam continens refrigerandi gratia liquoris per distillationem prodeuntis, Cum Tubulo liquorem in Recipiens deferente.	F	Vas Cupreum Balneo Mariæ dicatum.
E	Recipiens.	G	Lagena vitrea, infundibulo instructa, ad filtrationes.
F	Cuculli ferrei ad Regulorum confectiorem.	H	Recipiens.
G	Mola Chalybea.	I	Inferus Vitreus.
H	Furnus quatuor simul Retortis pro totidem distillationibus, instructus.	K K	Gemelli.
I I	Quatuor grandia Recipientia.	L	Capsula terrea.
K	Vasa dicata secretioni aquarum ab oleis per ellychnium.	M	Obturatorum marginis abruptæ capsulæ.
L	Canalis cylindraceus fusa metalla excipiens.	N	Matratium prolixo collo donatum.
<i>Explicatio quinta Figura.</i>		O	Matratij Capitellum.
A	Furnus Reverberatorius.	P	Recipiens.
		Q	Ovum Philosophicum.
		R	Vas vitreum ad oleorum secretionem.
		S	Aliud vas vitreum eidem usui dicatum.

Figura sexta explicatione non indiget.

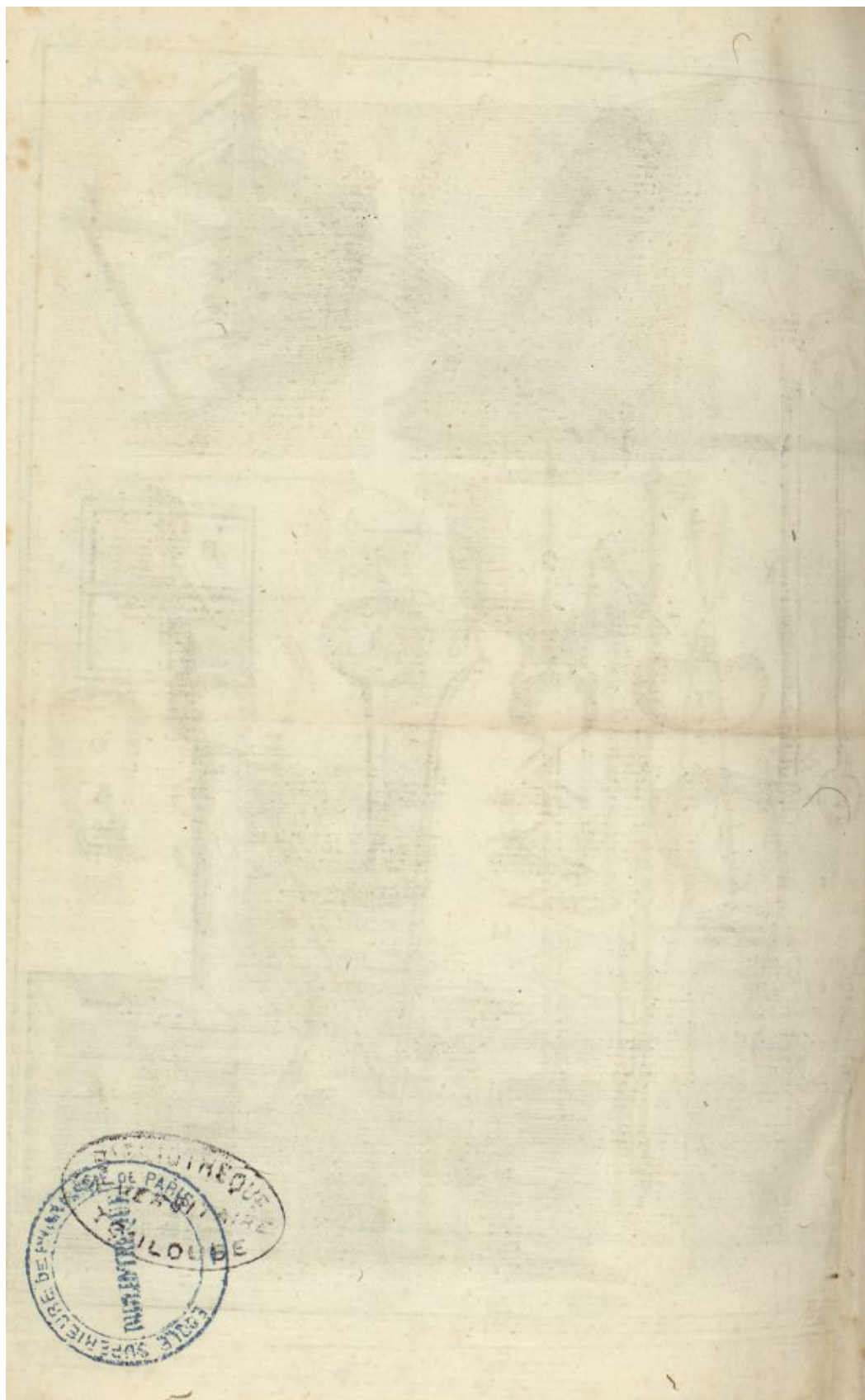
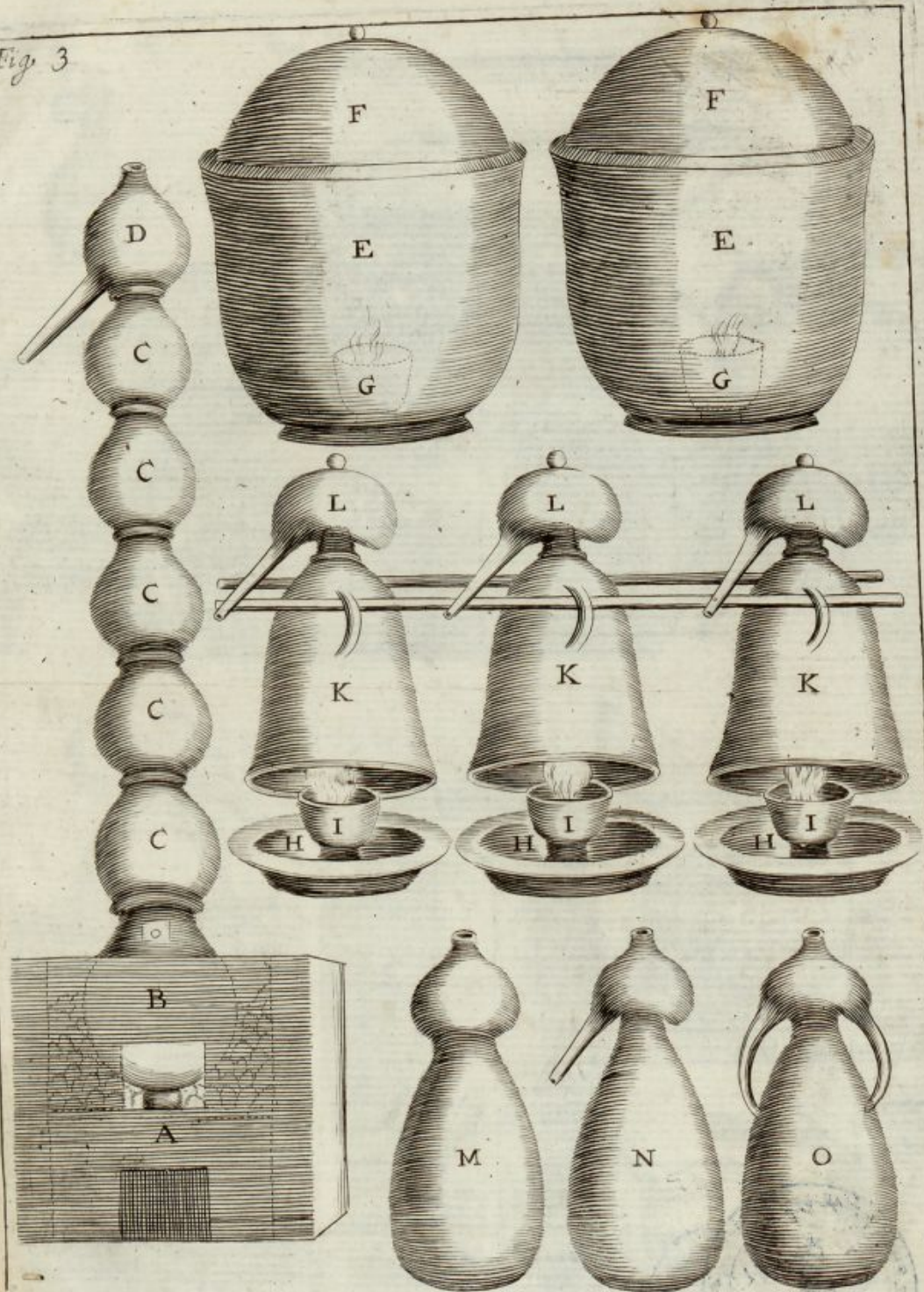

Fig. 3

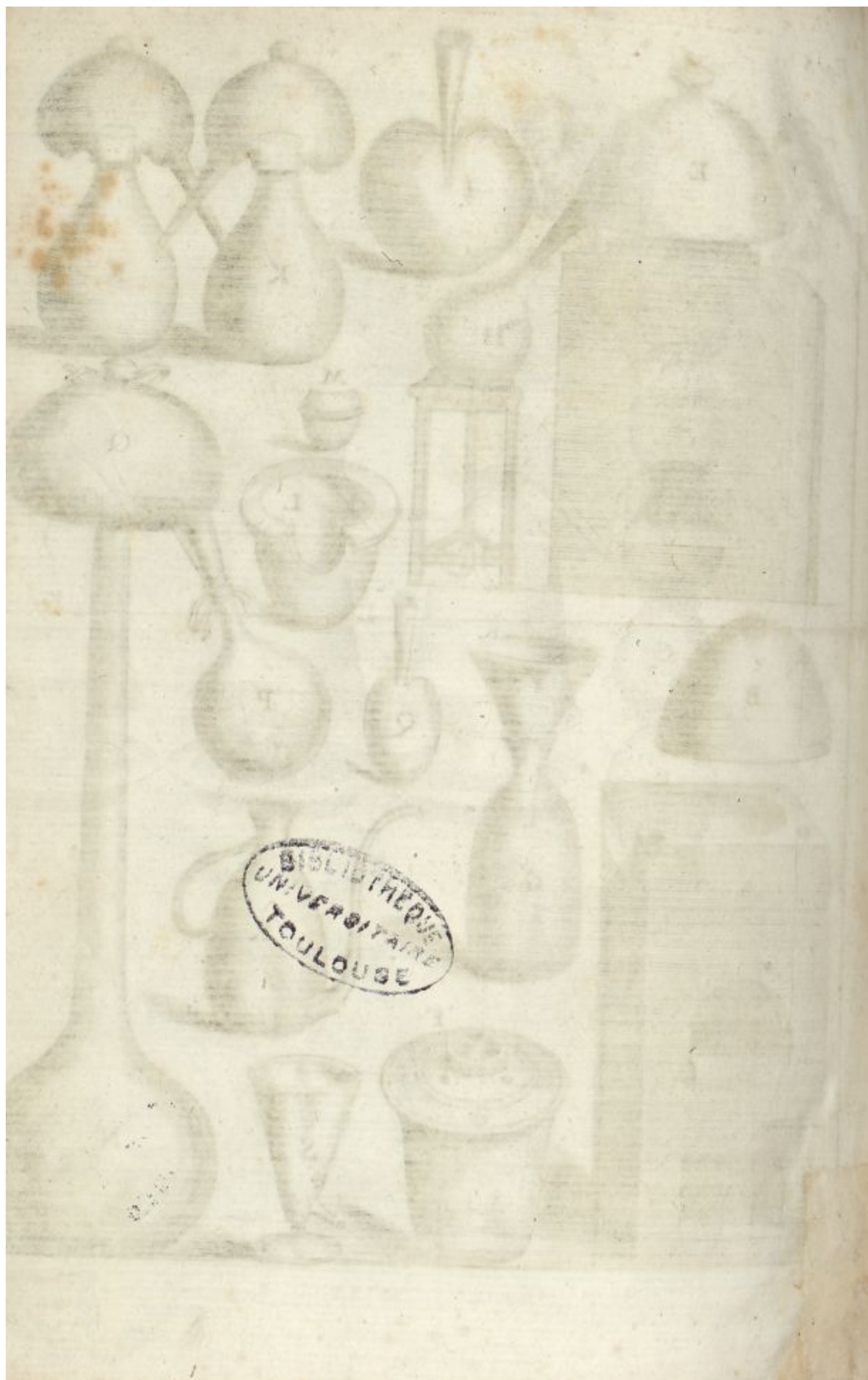

Explicatio maximè vulgarium Characterum Chymicorum

Acetum	⊕ X	Cineres	⊖	Mensur	⊠
Acetum Distillatum	X ⊕	Cineres clavellati	⊖	Mercurius Sublimatus	☿ ☿
Aer	⊠	Cementire	⊖	Mercurius Præcipitatus	☿ ☿
Aes, Vid Cuprum	♀	Cera	⊖	Nitrum	⊖
Aes iustum	♀ ☿ ☿ ☿	Cinnabaris	♂ ☿	Nix	☿ ☿
Alembicus	XX	Coagulare	HE	Oleum	⊖ ☿ ⊕
Alumen	⊖	Cornu Cervi	CC	Pices, Signum Coelest	X
Almagama	⊠	Crocus martis	♂ ☿	Plumbum, Saturnus	♄ ♄ ♄ ♄
Antimonium	⊖	Crocus veneris	♂ ☿	Præcipitare	⊖
Aqua	∇	Crucibulum	⊕ ∇	Pulvis	⊖
Aqua fortis	∇	Cuprum, Aes, Venus	♀	Purificare	☿
Aqua Regia	∇	Cristallus	☿	Quinta Essentia	Q. E.
Aquarius	☿	Dies	♂ ☿	Realgar	X ☿ ☿
Arena	⊠	Digerere	♂	Retorta	☿ ☿
Argentum, Luna	☾	Distillare	☿	Sagittarius Sig Coeleste	♐
Argentum vivum, mercurius	☿	Farina lateum	⊠	Sal Alkali	⊠ ☿
Aries	♈	Filtrare	☿	Sal Ammoniacum	⊠
Aqua Vitæ	☿	Fixare	☿	Sal Commune	☿ ☿ ☿
Arsenicum	☿	Flores Antimonii	☿	Sal Gemmeum	☿
Auripigmentum	☿	Gemini	♊	Scorpio Sig Coeleste	♏
Aurum	☿	Gummi	☿	Spiritus	☿ sp sp
Balneum	B	Hora	☿ ☿	Spiritus Vini	☿ ☿
Balneum Mariæ	MB	Ignis	☿	Stannum, Iupiter	♃
Balneum Vaporis	VB	Ignis Rote	☿	Sublimare	☿ ☿
Borax	W	Iupiter, Vid Stannum	♃	Sublimatum superfratum	SSS fff
Calcinare	☿	Leo, Signum Coeleste	♌	Sulphur	☿ ☿
Calx	CC	Libra, Signum Coeleste	♎	Sulphur Vivum	☿ ☿
Calx viva	☿	Limatura Calybis	☿	Sulphur Nigrum	☿
Cancer	♋	Lithargyrum	☿	Sulphur Philosophorum	☿
Caput Mortuum	☿	Luna, Vid Argentum	☾	Talcum	X
Capricornus, Signum Coeleste	♏	Lutæ	N	Tartarum	☿ ☿
Cerusa	⊕	Magnes	☿	Taurus Sig. Coeleste	♉
		Marcasita	☿	Terra	☿
			☿	Tutia	☿

Calyx ferrum, mars	♂	Lutum	☿
Camphora	☿ ☿ ☿	Sapo	☿
Urina	☿	Vitrum	☿
Venus, aes, vid. Cuprum	♀	Vitriolum	☿
Vinum	☿	Vitriolum album	☿
Vitide ceris	☿	Vitriolum Cæruleum	☿

